Vänersborgs kommun
Kommunfullmäktige

KALLELSE

2023-06-21

Kallelse/Ärendelista

Sammanträde med Kommunfullmäktige,

onsdag 21 juni 2023

Tid: Kl 13:00
Plats: Bojorten, kommunhuset, Vänersborgs kommun

Annalena Levin
Ordförande

Johan Högmark
Sekreterare

Förhinder för ordinarie ledamot att delta vid sammanträdet anmäls till Johan Högmark, 0521 - 72 26 05, johan.hogmark@vanersborg.se

Ledamöter	Ersättare
Socialdemokraterna	
Benny Augustsson	Ann-Sofie Dolk Olsson
Madelaine Karlsson	Anders Gunn
Dan Nyberg	Maria Abrahamsson
Anneli Guilotte	Hans-Peter Norén
Joakim Sjöling	Sandra Stegeröd
Ann-Marie Jonasson	Zdenko Petrusic
Jonathan Svensson	Andreé Storm
Christin Slättmyr	Merja Niemi
Kenneth Borgmalm	
Amanda Blomster Roos	
Reidar Eriksson	
Bengt Larsson	
Benny Jonasson	
Angelica König Cassel	
Malin Tell	
Sverigedemokraterna	
Ola Wesley	Lisbet Henriksson
Mathias Olsson	Josefine Wesley
Roger Karlsson	
Anders Strand	
Göran Nilsson	

Torbjörn Moqvist
Kalle Lundgren
Helmuth West
Jimmy Lindqvist
Anna Gustafsson

Moderaterna

Henrik Harlitz	Robin Skenhede
Lena Eckerbom Wendel	Margareta Olsson
Robin Danielsson	Sofia Jakobsson
Ann-Helen Selander	Johan Bengtsson
Henrik Josten	Filip Milén
Dan Åberg	
Tor Wendel	
Kristina Edvinsson	
Jörgen Fransson	

Vänsterpartiet

Stefan Kärvling	Peter Lenberg
Gunilla Cederbom	James Bucci
Ida Hildingsson	
Lutz Rininsland	

Centerpartiet

Mats Andersson	Åsa Edvardsson
Annalena Levin	Daniel Tesfay
Bo Carlsson	
Johan Andersson	

Kristdemokraterna

Magnus Ekström	Anette Taimory
Elisabeth Johansson	Hans-Peter Nielsen
Torgny Hjorth	

Medborgarpartiet

Göran Svensson	Johannes Solvarm
Thomas Larsson	Bengt Rydholm
David Karlsholt	

Liberalerna

Cecilia Prins	Gunnar Henriksson
Peter Göthblad	Bibbi Henriksson

Miljöpartiet

Jonas Sjöblom	Anna-Karin Sandberg
	Annika Repo Wallman

Övriga närvarande

Lena Tegenfeldt, kommundirektör
Johan Högmark, kommunsekreterare

KALLELSE

2023-06-21

Inledande formalia

- Mötets öppnande
- Upprop
- Val av justerare - Förslag Jonas Sjöblom (MP) och Ola Wesley (SD)

Ärendelista		Dnr	Sida
1	Fastställande av dagordning vid kommunfullmäktiges sammanträde	2022/49	6 - 7
2	Kommunens delårsrapport april 2023	2023/60	8 - 61
3	Plan- och bygglovstaxa för Vänersborgs kommun	2023/651	62 - 122
4	Revidering av Taxa för upplåtelse av offentlig plats	2023/662	123 - 143
5	Justering/höjning av avfallstaxa och avgifter 2024	2023/661	144 - 178
6	Behov av en höjning av VA-taxan 2024	2023/660	179 - 206
7	Personalekonomisk redovisning (PEKEN) 2022	2023/702	207 - 300
8	Information - Enkät för förtroendevalda i kommunfullmäktige	2023/56	301 - 396
9	Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun	2021/432	397 - 491
10	Förslag till mål- och resursplan 2024-2026	2023/11	492 - 796
11	Planerad stängning av Hallevibadet, Vargön	2023/705	797 - 835
12	Kostpolicy inom Vänersborgs kommun - nu kallad måltidspolicy	2021/246	836 - 862
13	Skogspolicy för Vänersborgs kommun	2020/343	863 - 870
14	Strategi för krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd perioden 2023-2027	2023/5	871 - 880
15	Kultur- och fritidsnämndens reglemente	2023/211	881 - 903
16	Medfinansieringsavtal planskildhet - Skaven Öxnered	2023/516	904 - 919
17	Motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar	2022/267	920 - 939
18	Uppföljning av privata utförare 2023	2023/17	940 - 956
19	Fråga om ansvarsfrihet och godkännande av årsredovisning för 2022 avseende Fyrbodals kommunalförbund	2023/653	957 - 1032
20	Prissättning Trestad center västra	2023/331	1033 - 1041

21	Försäljning av fastighet Niklasberg 16 Eken samt höjd borgensram och ägartillskott till AB Vänersborgsbostäder	2023/103	1042 - 1072
22	Bildande av bolag om turismutveckling på Halle- och Hunneberg AB - nu gällande Aktiekapital	2023/561	1073 - 1083
23	Avsägelse från uppdrag som ersättare i miljö- och hälsoskyddsnämnden	2023/718	1084
24	Avsägelse av uppdrag som ledamot i kommunfullmäktige	2023/722	1085
25	Meddelandelista till kommunfullmäktige	2023/26	1086

Tänk på allergiker och använd inte produkter som ger upphov till stark doft, t.ex. parfym eller rakvatten.

Gällande övriga ärenden såsom meddelanden, motioner, interpellationer, frågor, avsägelser m m: Handlingar i dessa ärenden som inkommit efter att kallelsen publicerats, publiceras på Netpublicator.
Kommunfullmäktiges sammanträden är offentliga. Handlingar i de ärenden som ska behandlas finns tillgängliga på kommunkansliet, Sundsgatan 29, Vänersborg, samt på kommunens hemsida www.vanersborg.se. Kommunfullmäktige sänds via webb-tv, länk till sändningen finns via Vänersborgs kommuns hemsida, under fliken ”Kommunfullmäktiges sammanträden”.
https://vanersborg.kommun.tv/
Kommunfullmäktiges sammanträde sänds även via Trollhättans Närradio på 90,6 Mhz.

Kommunfullmäktige

KALLELSE

2023-06-21

Inledande formalia

- Mötets öppnande
- Upprop
- Val av justerare - Förslag Jonas Sjöblom (MP) och Ola Wesley (SD)

	Ärendelista	Dnr	Sida
1	Fastställande av dagordning vid kommunfullmäktiges sammanträde	2022/49	
2	Kommunens delårsrapport april 2023	2023/60	6 - 59
3	Plan- och bygglovstaxa för Vänersborgs kommun	2023/651	60 - 120
4	Revidering av Taxa för upplåtelse av offentlig plats	2023/662	121 - 141
5	Justering/höjning av avfallstaxa och avgifter 2024	2023/661	142 - 176
6	Behov av en höjning av VA-taxan 2024	2023/660	177 - 204
7	Personalekonomisk redovisning (PEKEN) 2022	2023/702	205 - 298
8	Information - Enkät för förtroendevalda i kommunfullmäktige	2023/56	299 - 394
9	Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun	2021/432	395 - 489
10	Förslag till mål- och resursplan 2024-2026	2023/11	490 - 794
11	Planerad stängning av Hallevibadet, Vargön	2023/705	795 - 833
12	Kostpolicy inom Vänersborgs kommun - nu kallad måltidspolicy	2021/246	834 - 860
13	Skogspolicy för Vänersborgs kommun	2020/343	861 - 868
14	Strategi för krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd perioden 2023-2027	2023/5	869 - 878
15	Kultur- och fritidsnämndens reglemente	2023/211	879 - 901
16	Medfinansieringsavtal planskildhet - Skaven Öxnered	2023/516	902 - 917
17	Motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar	2022/267	918 - 937
18	Uppföljning av privata utförare 2023	2023/17	938 - 954
19	Fråga om ansvarsfrihet och godkännande av årsredovisning för 2022 avseende Fyrbodals kommunalförbund	2023/653	955 - 1030
20	Prissättning Trestad center västra	2023/331	1031 - 1039

21	Försäljning av fastighet Niklasberg 16 Eken samt höjd borgensram och ägartillskott till AB Vänersborgsbostäder	2023/103	1040 - 1070
22	Bildande av bolag om turismutveckling på Halle- och Hunneberg AB - nu gällande Aktiekapital	2023/561	1071 - 1081
23	Avsägelse från uppdrag som ersättare i miljö- och hälsoskyddsnämnden	2023/718	1082
24	Avsägelse av uppdrag som ledamot i kommunfullmäktige	2023/722	1083
25	Meddelandelista till kommunfullmäktige	2023/26	1084

Tänk på allergiker och använd inte produkter som ger upphov till stark doft, t.ex. parfym eller rakvatten.

Gällande övriga ärenden såsom meddelanden, motioner, interpellationer, frågor, avsägelser m m: Handlingar i dessa ärenden som inkommit efter att kallelsen publicerats, publiceras på Netpublicator.
Kommunfullmäktiges sammanträden är offentliga. Handlingar i de ärenden som ska behandlas finns tillgängliga på kommunkansliet, Sundsgatan 29, Vänersborg, samt på kommunens hemsida www.vanersborg.se. Kommunfullmäktige sänds via webb-tv, länk till sändningen finns via Vänersborgs kommuns hemsida, under fliken ”Kommunfullmäktiges sammanträden”.
https://vanersborg.kommun.tv/
Kommunfullmäktiges sammanträde sänds även via Trollhättans Närradio på 90,6 Mhz.

§ 122

Kommunens delårsrapport april 2023

KS 2023/60

Beslut

Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport per april 2023.

De nämnder som prognostiserar underskott mot budget uppmanas vidta de åtgärder som erfordras för att nå balans mot beslutade ekonomiska ramar. Mot bakgrund av det ekonomiska läget 2023 och 2024 så uppmanas även de nämnder som prognostiserar balans eller överskott att hålla nere kostnaderna. Detta innebär strikt vakansprövning, återhållsamhet med inköp av varor och tjänster samt stor restriktivitet med beslut som leder till ökade kostnader.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del att via presidieöverläggningar följa upp nämndernas arbete med att nå budgetbalans i anslutning till delårsrapport per augusti 2023.

Sammanfattning av ärendet

Ekonomikontoret har sammanställt delårsrapport till och med april 2023.

Kommunens beslutade Mål- och resursplan för 2023 innebar ett budgeterat resultat på 5 mnkr. Det prognostiserade resultatet uppgår 7 mnkr vilket är 2 mnkr bättre än budget. Nämnderna prognostiserar ett sammanlagt underskott på 42 mnkr medan finansförvaltningen prognostiserar ett överskott på 44 mnkr beroende på förbättrade skatteprognoser jämfört med budget.

Enligt fullmäktiges beslut uppgår investeringsbudgeten till totalt 563 mnkr för 2023. Nettoinvesteringarna t.o.m. april uppgick till 124 mnkr, vilket är 17 mnkr högre än vid samma tidpunkt föregående år. Nämnderna prognostiserar att investera för totalt 491 mnkr för 2023, vilket är 72 mnkr lägre än budget och 25 mnkr lägre än 2022.

För att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd ska tre av fyra finansiella mål vara uppfyllda, samt att minst hälften av inriktningsmålen uppnås. Med nuvarande prognoser uppnås över hälften av inriktningsmålen, men endast ett av fyra finansiella mål vilket gör att verksamheten inte bedöms kunna bedrivas inom ramen för god ekonomisk hushållning under 2023.

Beslutsunderlag

• Delårsrapport april 2023

Sändlista

			Utdragsbestyrkande

Samtliga nämnder
Kommunens revisorer
Ekonomikontoret

2023-05-24 Dnr: KS 2023/60

Handläggare
Kerstin Rosendahl
kerstin.rosendahl@vanersborg.se
0521-72 24 46

Mottagare
Kommunstyrelsen

Delårsrapport april 2023

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige noterar informationen i delårsrapport per april 2023.

De nämnder som prognostiserar underskott mot budget uppmanas vidta de åtgärder som erfordras för att nå balans mot beslutade ekonomiska ramar. Mot bakgrund av det ekonomiska läget 2023 och 2024 så uppmanas även de nämnder som prognostiserar balans eller överskott att hålla nere kostnaderna. Detta innebär strikt vakansprövning, återhållsamhet med inköp av varor och tjänster samt stor restriktivitet med beslut som leder till ökade kostnader.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del att via presidieöverläggningar följa upp nämndernas arbete med att nå budgetbalans i anslutning till delårsrapport per augusti 2023.

Sammanfattning av ärendet

Ekonomikontoret har sammanställt delårsrapport till och med april 2023.

Kommunens beslutade Mål- och resursplan för 2023 innebar ett budgeterat resultat på 5 mnkr. Det prognostiserade resultatet uppgår 7 mnkr vilket är 2 mnkr bättre än budget. Nämnderna prognostiserar ett sammanlagt underskott på 42 mnkr medan finansförvaltningen prognostiserar ett överskott på 44 mnkr beroende på förbättrade skatteprognoser jämfört med budget.

Enligt fullmäktiges beslut uppgår investeringsbudgeten till totalt 563 mnkr för 2023. Nettoinvesteringarna t.o.m. april uppgick till 124 mnkr, vilket är 17 mnkr högre än vid samma tidpunkt föregående år. Nämnderna prognostiserar att investera för totalt 491 mnkr för 2023, vilket är 72 mnkr lägre än budget och 25 mnkr lägre än 2022.

För att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd ska tre av fyra finansiella mål vara uppfyllda, samt att minst hälften av inriktningsmålen uppnås. Med nuvarande prognoser uppnås över hälften av inriktningsmålen, men endast ett av fyra finansiella mål vilket gör att verksamheten inte bedöms kunna bedrivas inom ramen för god ekonomisk hushållning under 2023.

Thomas Sannemalm
Ekonomichef

Bilagor

Delårsrapport april 2023

Sändlista

Samtliga nämnder
Kommunens revisorer
Ekonomikontoret

Delårsrapport april 2023

Vänersborgs kommun

Vänersborg

Innehållsförteckning

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning 1

Finansiella rapporter 11

Drifts-och investeringsredovisning 18

Nämndernas rapporter 21

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

I god ekonomisk hushållning ingår uppföljning av kommunfullmäktiges inriktningsmål, måluppfyllelse och finansiell analys.

Vänersborgs kommun - attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet

Kommunens vision fastställdes av kommunfullmäktige i december 2013. Visionen omfattar alla kommuninvånare och beskriver en framtida idealbild och en gemensam färdriktning. Visionen är ledstjärnan för all kommunal verksamhet.

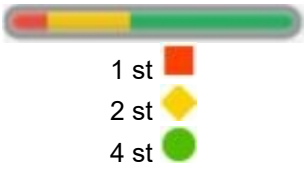
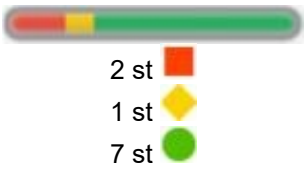
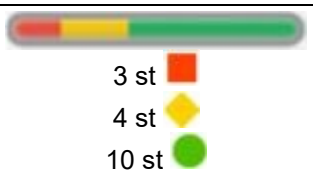
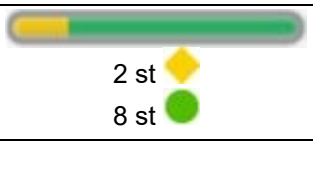
Kommunfullmäktiges inriktningsmål

För att konkretisera visionen tar kommunfullmäktige fram inriktningsmål för vad som ska uppnås. De nuvarande inriktningsmålen är antagna för perioden 2023-2026. Under året görs delårsrapporter april och augusti och årsredovisning.

Den övergripande målavstämningen är en sammanfattning av hur de politiska inriktningsmålen infrias och hur kommunen närmar sig visionen.

För att god ekonomisk hushållning anses vara uppnådd ska tre av fyra finansiella mål vara uppfyllda samt att minst hälften av inriktningsmålen uppnås. Ett inriktningsmål anses uppfyllt när övervägande andel av de förväntade resultaten är uppnådda eller delvis uppnådda. Målprognosen baseras på bedömning av nämndernas förväntade resultat och status på deras aktiviteter i verksamhetsplanerna.

Enligt årets prognos för inriktningsmålen bedöms fyra uppnås och en delvis uppnås.
Enligt årets prognos för de förväntade resultaten bedöms 7 inte uppnås, 12 delvis uppnås och 39 uppnås.

Inriktningsmål	Prognos april	Måluppfyllelse förväntade resultat
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv		
Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier		
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan		
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag		
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv		

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Uppnås

I jämförelse med mars 2022 har andelen inskrivna arbetslösa sjunkit med 1,4 % i Vänersborg. Minskningen sker både hos kvinnor och män. Likaså minskar antalet långtidsarbetslösa i mars 2023 jämfört med samma period föregående år enligt arbetsförmedlingens månadsstatistik. De senaste siffrorna från SCB visar på en högre sysselsättningsgrad i december 2022 (80,1) jämfört med samma period 2021 (79,5). Det genomsnittliga antalet hushåll som uppbär försörjningsstöd är hittills lägre än föregående år. Arbete med medborgarlöfte, arrangemang såsom kommunens födelsedag och Bomässan, projektet "våra rum" och HBTQ-certifiering av Ungkultur Timjan och fritidsgårdarna ska bidra till social hållbarhet, ökad känsla av delaktighet och tillit.

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Uppnås delvis

Andelen barn inskrivna i förskolan ökar och andelen barn och elever som upplever trygghet i lärmiljön ökar. Dock bedöms inte andelen elever i årskurs 9 med behörighet till yrkesprogram att öka, trots att insatser gjorts genom bland annat lovskolor, undervisning i mindre grupper och enskild undervisning för elever. Senaste data visar att andelen gymnasieelever med examen inom 4 år (hemkommun) är 67,5 %, vilket är en liten höjning sedan 2021 års resultat (66,2). Bland flickorna har andelen sjunkit drastiskt (från 75,2 till 69,4) medan den har ökat för pojkarna (från 58,9 till 66,0). Analyser genomförs kring orsaker och anledningar som därefter ligger till grund för aktiva insatser. Kommunens baskulturutbud i samverkan mellan kultur- och fritidsförvaltningen och barn- och utbildningsförvaltningen bedöms, utifrån generell forskning på området, ha en positiv inverkan på barns möjligheter att klara sina skolresultat.

Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Uppnås

Insatser för hållbart resande görs. Under 2023 arbetas med Fördjupad översiktsplan Brålanda där en viktig del är att möjliggöra för tågstopp från 2028. I Vänersborg planeras för 600-800 bostäder i Södra Sanden, med närhet till kollektivtrafik.

Förberedelser inför årets hållbarhetsvecka pågår. Ett aktivt arbete sker för att driva och samordna genomförbarhet och uppföljning av kommunens klimatlöften och prioriterade miljöåtgärder, liksom för att revidera miljöprogrammet och för att utforma en planeringsstrategi för bostadsförsörjning, infrastruktur och samhälle. Fritidsbanken och biblioteken utgör en del av en cirkulär och hållbar konsumtion.

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Uppnås

Resultat från 2022 års Nöjd-kund-index har just presenterats. Företagen är fortsatt nöjda med kommunens service och bemötande och resultatet hamnar på rikssnitt (75/100), vilket är något lägre än föregående år (76). Arbete pågår för vidare analys av delområden och fritextsvar. I huvudbiblioteket finns numera en större och mer flexibel hörsal med programutbud i samverkan med andra aktörer. Meröppet i Brålanda har införts och alla bibliotek har rustats upp med nya möbler. Bibliotekssamverkan mellan Fyrstadskommunerna är sjösatt, med fyra biblioteks utbud samlat för invånarna, både mediautbud samt programutbud. De nya studierummen i huvudbiblioteket används i mycket hög grad, främst av studenter. Ungkulturens lokaler i byggnaden leder till att fler unga överlag besöker biblioteket. Kommunen genomför fler föreningsbesök samt har tätare kontakt och regelbundna avstämningar med de föreningar som önskar. Torpa fritidsgård har flyttat till större lokal och rustat upp lokal samt inventarier. Invånardialog med unga kring ungas fritid pågår. Ny näringslivsstrategi är under utformning.

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Uppnås

Den senaste medarbetarundersökningen visade överlag en positiv bild över hur arbetsmiljön uppfattas och jämfört med föregående undersökning var det också förbättringar sett till majoriteten av frågorna. Frånvaron inom socialnämnden är lägre än samma period föregående år, liksom inom barn-och utbildningsnämnden. Försäkringskassan har förmedlat att sjukfrånvaron ökat generellt på arbetsmarknaden, framförallt korttidssjukfrånvaron. Det troliga är att denna trend följer med in i 2023. Ett antagande är att tröskeln för sjukskrivning sänkts efter åren

med myndigheternas rekommendation om att stanna hemma vid symtom och att detta till viss del lever kvar i beteendemönstret kring sjukskrivning. Ett ytterligare antagande är att distansarbetet minskat och att dessa medarbetare vistas mer på ordinarie arbetsplats och därmed exponeras för smittorisker likt tidigare. Den ökade sjukfrånvaron under 2022 sågs i hela Trestad vilket troligen kommer påverka sjukfrånvaronivån även under 2023.

Agenda 2030

Uppföljningen av Vänersborgs kommunfullmäktiges inriktningsmål görs också med hjälp av nyckeltal för Agenda 2030, utifrån målsättning angiven i kommunens Mål- och resursplan. Löpande uppdateras Vänersborgs resultat i relation till övriga Sverige på kolada.se. Nedan följer en nulägesbild av nyckeltalen.

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Placering	Utgångsläge	Målsättning 2023	Nuläge april 2023
50 % mitten	19	20	16
25 % sämsta	7	3	8
25 % bästa	1	4	3

31 nyckeltal för Agenda 2030 ingår i inriktningsmålet. Av dessa graderas 27.

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Placering	Utgångsläge	Målsättning 2023	Nuläge april 2023
50 % mitten	4	4	3
25 % sämsta	2	1	2
25 % bästa	0	1	1

Sex nyckeltal för Agenda 2030 ingår i inriktningsmålet. Samtliga graderas.

Vänersborgs kommun är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Placering	Utgångsläge	Målsättning 2023	Nuläge april 2023
50 % mitten	10	8	11
25 % sämsta	5	4	5
25 % bästa	10	13	9

29 nyckeltal för Agenda 2030 ingår i inriktningsmålet. Av dessa graderas 25.

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Placering	Utgångsläge	Målsättning 2023	Nuläge april 2023
50 % mitten	4	4	3
25 % sämsta	1	0	2
25 % bästa	1	2	1

Sex nyckeltal för Agenda 2030 ingår i inriktningsmålet. Av dessa graderas samtliga.

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Inriktningsmålet följs inte upp med hjälp av Agenda 2030-nyckeltal. Däremot andra, kommunövergripande, nyckeltal.

Nyckeltal	Utgångsläge 2022	Målsättning 2023	Nuläge april 2023
HME kommunen totalindex	78	79	78
Sjukfrånvaro totalt bland anställda, kommun	10, 0 (2021)	9%	10,5 (2022)

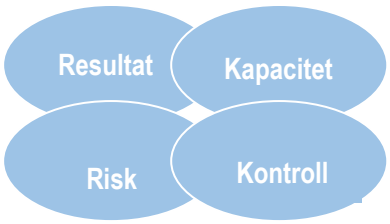
.

Finansiell analys

Den finansiella analysen utgår från följande fyra aspekter som är viktiga att beakta.

Vilken balans har kommunen haft mellan kostnader och intäkter under året och över tiden? Finns det varningssignaler? Hur utvecklas investeringarna?

Finns det några risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet? Hur är kommunen exponerad finansiellt?

Vilken finansiell motståndskraft har kommunen på lång sikt? Vilken betalningsberedskap finns?

Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen? Hur väl följs upprättade planer?

Avsikten med analysen är att identifiera eventuella finansiella problem och att klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning

Kommunen redovisar ett negativt delårsresultat

Periodens resultat är negativt och redovisas till minus 12 mnkr. Resultatet är 117 mnkr lägre än vid motsvarande period föregående år då resultatet uppgick till 105 mnkr. I jämförelse med motsvarande period 2022 är verksamhetens nettokostnader 134 mnkr högre, skatteintäkter och generella statsbidrag är 41 mnkr högre och finansnettot är 23 mnkr högre.

Verksamheternas intäkter uppgick till 183 mnkr för perioden vilket är en minskning med 20 mnkr jämfört med motsvarande period föregående år. Det är framförallt statsbidragen som minskat. Sjuklöneersättningen motsvarande period föregående år uppgick till 17 mnkr som erhölls för pandemin. För innevarande år har ingen ersättning betalats ut. Personalkostnaderna var 708 mnkr, en ökning med 80 mnkr. Ökningen förklaras av ökade pensionskostnader framför allt för avsättningen som ökat kraftigt på grund av den höga inflationen. Köp av tjänster uppgick till 245 mnkr, en ökning med 18 mnkr, där köp av huvudverksamhet ökade med 13 mnkr och övriga tjänster 4 mnkr Bidragen minskade med 2 mnkr och det var ekonomiskt bistånd som minskade med 2 mnkr. Materialkostnaderna ökade med 3 mnkr och avskrivningskostnaderna ökade med 4 mnkr. Sammantaget ökade nettokostnaderna med 134 mnkr.

Delårsresultatet för april var 14 mnkr sämre än budgeten för perioden. Delårsresultatet tyngs av att en stor del av årets pensionskostnader avser värdesäkring av redan intjänade pensioner och därför belastar resultatet i sin helhet från årets början. Nämndernas nettokostnader i april var i nivå med periodens budget. Finansförvaltningen hade en negativ avvikelse på 13 mnkr, vilket förklaras av ökade pensions- och räntekostnader.

Kommunens resultatmål uppnås inte

Finansiellt mål för kommunen

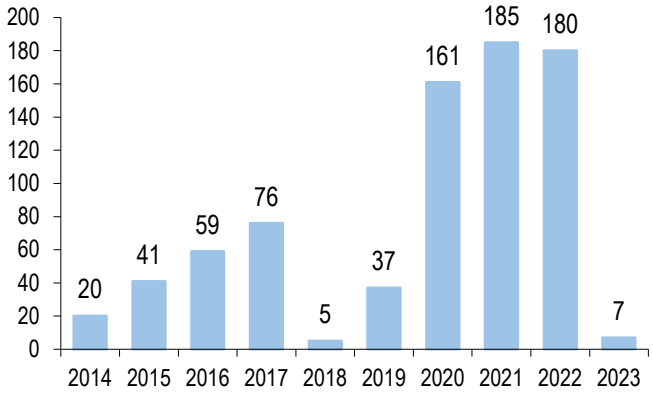
Årets resultat bör uppgå till minst 2 % av skatter och generella statsbidrag.

Enligt kommunens finansiella mål ska årets resultat uppgå till minst två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag för att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd.

Prognostiserat resultat uppgår till 7 mnkr vilket är 2 mnkr högre än budget. Resultatet är 173 mnkr lägre än 2022 års bokslutsresultat. Prognosen för kommunen utgår från nämndernas prognoser med tillägg för finansförvaltningens poster. Årets prognostiserade resultat motsvarar 0,2 procent av skatter och generella statsbidrag. Med denna prognos uppfylls inte årets finansiella resultatmål.

Ett förslag som är under politisk behandling innebär att fastigheten Eken försäljs till AB Vänersborgsbostäder. Realisationsvinsten prognostiseras till 13 mnkr vilket inte ingår i resultatprognosen. Noteras bör också att realisationsvinster ska frånräknas när kommunens balanskravsresultat fastställs.

Årets resultat 2014-2023

I 2022 års bokslut hade nämnderna ett totalt budgetöverskott på 40 mnkr. För 2023 prognostiserar nämnderna ett budgetunderskott på totalt 42 mnkr. Störst underskott prognostiserar socialnämnden med 37 mnkr. Samhällsbyggnadsnämnden prognostiserar ett underskott med 11 mnkr. Ytterligare mindre underskott prognostiseras av Byggnadsnämnden och Kultur och fritidsnämnden. En budget i balans prognostiseras av Barn- och utbildningsnämnden, Miljö- och hälsoskyddsnämnden och Överförmyndarnämnden. Det är endast Kommunstyrelsen som prognostiserar ett budgetöverskott som uppgår till 6 mnkr.

Finansförvaltningen innefattande arbetsgivaravgifter, pensioner och intern finansiering prognostiserar ett budgetöverskott på 8 mnkr. Det är internräntan som bidrar till överskottet.

Sammantaget prognostiseras skatteintäkterna och de generella statsbidragen ge ett budgetöverskott på 43 mnkr.

Finansnettots budgetunderskott prognostiseras till 6 mnkr. Det är framför allt låneräntorna som överstiger budgeten.

Skatte- och nettokostnadsutveckling

En förutsättning för en långsiktigt hållbar ekonomi är att nettokostnaderna inte ökar snabbare än de intäkter kommunen får genom skatter och generella statsbidrag.

Procent	2023	2022	2021
Skatte- och statsbidragsutveckling	3,4	3,9	4,2
Nettokostnadsutveckling	9,0	4,3	3,6

Enligt prognosen för 2023 kommer nettokostnaderna att uppgå till 2 876 mnkr, vilket innebär en ökning med 9,0 procent jämfört med 2022. Skatteintäkterna och de generella statsbidragen kommer enligt prognosen att uppgå till 2 914 mnkr, vilket är en ökning mellan åren med 3,4 procent. Med nuvarande prognoser blir nettokostnadsutvecklingen betydligt högre än skatte- och statsbidragsutvecklingen.

Investeringar i skolfastigheter och VA

Nettoinvesteringarna t.o.m. april uppgick till 124 mnkr, vilket är 18 mnkr högre än vid samma tidpunkt föregående år. Enligt fullmäktiges beslut uppgår investeringsbudgeten till totalt 563 mnkr för 2023. Nämnderna prognostiserar att investera för totalt 491 mnkr för 2023, vilket är 25 mnkr lägre än under 2022.

Investeringar, mnkr	Budget	Utfall apr	Prognos 2023	Budget diff
Gator/vägar	51,5	4,2	58,8	-7,3
Fastigheter	231,2	48,9	197,0	34,2
VA och renhållning	180,9	56,7	163,1	17,8
Exploatering	69,9	11,8	47,0	22,9
Inventarier	29,0	2,8	25,1	3,9
Summa kommunen	**562,5**	**124,4**	**491,0**	**71,5**

Till och med april har samhällsbyggnadsnämnden investerat för 122 mnkr, varav 38 mnkr avser Holmängenskola, 25 mnkr avser Holmängen avloppsreningsverk och 11 mnkr avser Rörviks vattenverk. Övriga större investeringar är Halleberg förskola 7 mnkr, Källeberg 5 mnkr och Skaven/Öxnered 4 mnkr.

Nämndernas investeringsprognoser för 2023 uppgår till 491 mnkr. De största investeringarna under året är Holmängen skola 122 mnkr och Holmängen avloppsreningsverk 31 mnkr i prognostiserat utfall. Prognosen för fastighetsinvesteringar uppgår till 197 mnkr varav Holmängens skola står för 122 mnkr. VA verksamheten prognostiserar att genomföra investeringar för 160 mnkr varav Holmängens avloppsreningsverk 31 mnkr och Rörviks vattenverk 58 mnkr.

Avvikelsen mot budget på 72 mnkr består av fastighetsinvestering 34 mnkr, exploateringsinvesteringar 23 mnkr och Va investeringar 15 mnkr.

Investeringsvolym i kommunen	2023	2022	2021
Nettoinvesteringar, mkr	491,0	516,3	290,7
Investeringsvolym/nettokostn, %	17,1	19,6	11,5
Investeringsmål % (exkl VA & RH)	11,3	11,4	7,8

Investeringsvolymen i förhållande till nettokostnaderna minskar med 2,5 procentenheter och uppgår till 17 procent 2023. Som en jämförelse var den genomsnittliga investeringsnivån för kommunerna i Västra Götaland och Halland 10 procent av nettokostnaderna för 2021.

Finansiellt mål för kommunen

Årets investeringar (exkl. VA och renhållning) ska maximalt motsvara 7 % av skatter och generella statsbidrag.

I investeringsmålet anges den investeringsnivå som bedöms vara den högsta nivån för en hållbar ekonomisk utveckling, med hänsyn till de övriga finansiella målen, som ligger till grund för en god ekonomisk hushållning. I kommunens mål exkluderas VA och renhållningsverksamheterna. Om målet är lägre än 7 procent har målet uppnåtts.

I 2023 års prognos uppgår målet till 11,3 procent vilket innebär att målet inte nås. För att målet ska nås får investeringarna exklusive Va och renhållning maximalt uppgå till 204 mnkr med nuvarande prognos för skatter och statsbidrag.

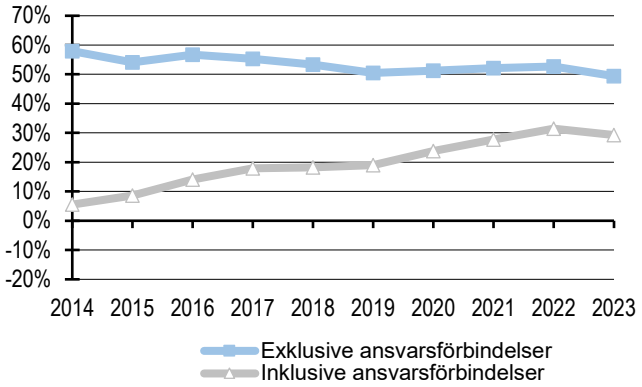
Långsiktig finansiell styrka

Finansiellt mål för kommunen

Soliditeten inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska i genomsnitt förbättras med 1 % årligen under mandatperioden.

Soliditet är ett finansiellt nyckeltal som anger hur stor del av tillgångarna som är finansierade med eget kapital. Nyckeltalet används för att beskriva kommunens finansiella styrka på lång sikt. En förändrad åldersstruktur kommer på sikt att medföra en kraftig ökning av efterfrågan på kommunal service. En förbättrad soliditet gör kommunen bättre rustad att möta de finansiella påfrestningar som följer av denna utveckling och är därmed förenlig med god ekonomisk hushållning.

Soliditetsutveckling 2014-2023

Soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen för pensioner uppgick till 31 procent i bokslutet för 2022, till 28 procent i delårsbokslutet för april 2023 och beräknas till 29 procent i bokslutet för 2023. Kommunens mål om ökad soliditet inklusive hela pensionsåtagandet med en procentenhet uppnås inte för den del av mandatperioden som kan mätas.

I bokslutet för 2022 var soliditeten 53 procent exklusive ansvarsförbindelsen för pensionsåtaganden som inte är skuldförda. I delårsbokslutet för april 2023 var nyckeltalet 49 procent. Vid årets utgång prognostiseras soliditeten exklusive ansvarsförbindelsen till 49 procent. Det är det låga resultatet i kombination med hög investeringsnivå som bidrar till den negativa utvecklingen av soliditetsmåtten.

Kommunens kortsiktiga betalningsberedskap

Finansiellt mål för kommunen

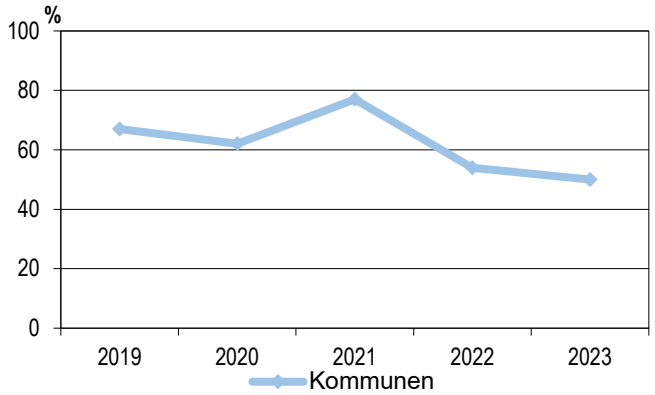
Kassalikviditeten bör vara minst 50 %.

Med målet om en kassalikviditet på minst 50 procent menas att likvida medel, inklusive kortfristiga placeringar, tillsammans med kommunens checkkredit på 200 mnkr bör vara minst 50 procent av kortfristiga skulder. Måttet används för att spegla kommunens betalningsberedskap på kort sikt.

Kassalikviditeten var 54 procent i bokslut 2022. De likvida medlen redovisades i delårsbokslutet april 2023 till 313 mnkr och de kortfristiga skulderna till 697 mnkr. Kassalikviditeten var därmed 74 procent i delårsbokslutet

I takt med att årets planerade investeringar genomförs, sjunker likviditeten, vilket innebär att kommunen måste finansiera investeringarna med lån. I prognosen räknar kommunen med att låna ytterligare 111 mnkr fram till årsskiftet. I prognosen för 2023 beräknas kassalikviditeten bli 50 procent. Målet om en kassalikviditet på minst 50 procent nås därmed.

Kassalikviditet 2019-2023

Lån och placeringar

Ränte- och finansieringsrisken i kommunens låneportfölj ligger inom de ramar som anges i finanspolicyn. Genomsnittsräntan på kommunens totala låneskuld om 659 mnkr var på balansdagen 2,0 % och den genomsnittliga räntebindningstiden var 2,15 år. Nyupplåningen under perioden uppgick till 88,5 mnkr. Inga finansiella placeringar gjordes under perioden.

Försämrad budgetföljsamheten i nämnderna

Budgetföljsamhet och prognossäkerhet i verksamheten är viktiga delar för att upprätthålla en god ekonomisk hushållning. Tabellen visar budgetavvikelse per nämnd i bokslutet för 2022 och den budgetavvikelse för helåret som nämnden prognostiserar i delårsbokslutet för april 2023.

Nämnd, mnkr	Prognos april 2023	Bokslut 2022
Barn- & utbildningsnämnd	0,0	2,2
Kommunstyrelse	6,3	22,5
Kultur- och fritidsnämnd	-0,1	0,0
Samhällsbyggnadsnämnd	-10,5	17,9
Socialnämnd	-36,9	-3,6
Övriga nämnder	-0,3	1,4
Summa	**-41,5**	**40,4**

Nämnderna redovisar i sina aprilprognoser ett sammanlagt underskott mot budget på 42 mnkr för 2023.
Barn- och utbildningsnämnden prognostiserar en budget i balans.

Kommunstyrelsen prognostiserar ett sammantaget budgetöverskott på 6 mnkr.

Kultur- och fritidsnämnden prognostiserar budgetunderskott med 0,1 mnkr.

Samhällsbyggnadsnämnden prognostiserar budgetunderskott med 11 mnkr. Budgetunderskottet beror främst på pris- och ränteökningar samt nedskrivning av Hallevibadet.

Socialnämnden prognostiserar ett budgetunderskott med 37 mnkr. Individ- och familjeomsorg prognostiserar störst underskott med 26 mnkr.

Byggnadsnämnden prognostiserar underskott med 0,5 mnkr. Valnämnden prognostiserar överskott med 0,2 mnkr. Övriga mindre nämnder prognostiserar en budget i balans.

Sammanfattande slutsatser

Kommunens beslutade Mål- och resursplan för 2023 innebar ett budgeterat resultat på 5 mnkr. Det prognostiserade resultatet uppgår till 7 mnkr vilket är 2 mnkr bättre än budget.

Under åren 2020-2022 förbättrades nämndernas följsamhet mot budget. Under 2023 är följsamheten betydligt sämre då flertalet nämnder prognostiserar underskott. Det är viktigt att nämnderna vidtar de åtgärder som erfordras för att nå balans mot beslutade ekonomiska ramar.

Med nuvarande prognos kommer kommunen bara klara ett av fyra finansiella mål. Det mål som nås är kasslikviditeten på 50 % vilket nås genom ökad långfristig upplåning. Övriga finansiella mål uppnås inte.

För att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd ska tre av fyra finansiella mål vara uppfyllda samt att minst hälften av inriktningsmålen uppnås. Ett inriktningsmål anses uppfyllt när övervägande andel av de förväntade resultaten är uppnådda eller delvis uppnådda. Med nuvarande prognoser uppnås ett av fyra finansiella mål och fyra av fem inriktningsmål.

Avstämning finansiella mål	Prognos Apr 2023	Bokslut 2022	Bokslut 2021
Årets resultat bör uppgå till 2 % av skatter och generella statsbidrag.	0,2	6,4	6,8
Kassalikviditeten bör vara minst 50 %.	50	54	77
Soliditeten inklusive hela pensionsåtagandet ska i genomsnitt förbättras med 1 % årligen under mandatperioden.	29	31	28
Årets investeringar exkl. VA och renhållning ska maximalt uppgå till 7 % av skatter och generella statsbidrag.	11	11	8

Positivt balanskravsresultat

Vid en avstämning mot det lagstadgade balanskravet enligt kommunallagen kan följande avräkning, utifrån helårsprognosen, göras

Balanskravsutredning, Mnkr	2023	2022	2021
Årets resultat enligt resultaträkning	7,0	179,7	184,7
Avgår realisationsvinster	0,0	-0,3	0,0
Förändring av resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0
Justerat resultat	7,0	179,4	184,7

Enligt balanskravsutredningen kommer kommunens resultat för 2023 uppgå till 7 mnkr. Vänersborgs kommun kommer därmed att uppfylla balanskravet.

Händelser av väsentlig betydelse

Några specifika händelser som direkt påverkat kommunens ekonomi har inte inträffat under perioden.

Förväntad utveckling

Vänersborgs kommun har liksom kommunsektorn som helhet ett pressat ekonomiskt läge under 2023 och 2024. Bakgrunden är den höga inflationen med kraftiga prisökningar, ökade pensionskostnader, stigande räntor samt minskade statsbidrag. Utifrån den uppkomna situationen behöver stort fokus läggas på åtgärder för budgetbalans och kostnadsbegränsningar i nämnderna, både i år och nästa år.

Från 2025 och framåt ser de ekonomiska prognoserna bättre ut, baserat på att Riksbanken kommer att vara framgångsrik i sin inflationsbekämpning under 2023 - 2024.

Under 2022 uppgick kommunens investeringar till 516 mnkr det högsta någonsin. I år bedöms investeringsnivån uppgå till 491 mnkr. Trots detta är budgetavvikelsen prognostiserad till 72 mnkr vilket beror på förseningar av olika anledningar och kommer att belasta kommande års investeringar. År 2024 planerar kommunen att investera för 442 mnkr och 2025 för 310 mnkr enligt beslutad Mål- och resursplan vilket är fortsatt höga nivåer.

Trots de höga resultaten de senaste tre åren har låneskulden ökat kraftigt framför allt under 2022 och 2023. Nyupplåningen uppgick till 130 mnkr 2022 och innevarande prognos innebär en nyupplåning på 200 mnkr för 2023. Kommunens låneskuld uppgår till 659 mnkr den sista april i år. Nuvarande betydligt högre räntor påverkar finansnetto negativt. Räntekostnader för den långfristiga låneskulden har ökat betydligt och prognostiseras till 17 mnkr vilket är en ökning med drygt 10 mnkr. De höga investeringsnivåerna leder till också till ökade avskrivningskostnader samt även drift och underhållskostnader för fastigheterna. Detta sammantaget leder till ett minskat ekonomiskt utrymme för övriga verksamheter.

I ett längre perspektiv innebär den demografiska utvecklingen, med en ökad andel äldre, att ett ekonomiskt utrymme måste frigöras från övrig verksamhet för att finansiera ökade kostnader inom äldreomsorgen. En annan konsekvens av samma utveckling är att den andel av befolkningen som arbetar och betalar skatt kommer att sjunka stadigt under de kommande 20 åren. En ytterligare aspekt på den demografiska utvecklingen är kommunens kostnader för tjänstepensioner som ökar. I takt med att allt fler före detta anställda befinner sig i pensionsåldern.

1

Resultaträkning, mnkr	Not	Prognos 2023	Budget 2023	Budget diff	Bokslut 2022	April 2023	%	April 2022
Verksamhetens intäkter	2,5	580	600	-20	602	183	31	203
Verksamhetens kostnader	3,5	-3 336	-3 317	-19	-3 123	-1103	33	-993
Avskrivningar	4	-120	-124	4	- 117	-41	33	-37
Verksamhetens nettokostnader		**-2 876**	**-2 841**	**35**	**-2 638**	**-961**	34	**-827**
Skatteintäkter	6	2 059	2 045	14	2 009	688	34	665
Gen. Statsbidrag och utjämning	7	855	826	29	810	285	35	268
Verksamhetens resultat		**38**	**30**	**77**	**182**	**12**	40	**106**
Finansiella intäkter	8	8	6	2	9	2	28	4
Finansiella kostnader	9	-39	-31	-8	-11	-26	82	-5
Resultat före extra ordinära poster		**7**	**5**	**2**	**180**	**-12**		**105**
Extraordinära poster			0	0	0	0	0	0
Perioden/Årets resultat		**7**	**5**	**2**	**180**	**-12**	**0**	**105**

Kassaflödesanalys, mnkr	Not	Prognos 2023	Budget 2023	Bokslut 2022	April 2023	April 2022
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN						
Periodens/Årets resultat		7	5	180	-12	105
Justering för övriga ej likviditetsp. poster	10	166	156	123	104	46
Medel från verk. före förändr av rörelsekap		**173**	**161**	**303**	**92**	**151**
FÖRÄNDRING RÖRELSEKAPITAL						
Ökning (-) minskning (+) förråd		2	0	-2	2	0
Ökning (-) minskning (+) kortfristiga fordringar	13	87	0	-76	32	-73
Ökning (+) minskning (-) kortfristiga skulder	18	-38	0	-8	51	10
Medel från den löpande verksamheten		**224**	**161**	**217**	**177**	**88**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN						
Investering i materiella anläggningstillgångar		-491	-486	-513	-124	-107
Investering i finansiella anläggningstillgångar		0	0	-3		0
Försäljning av anläggningstillgångar		0	0	0		0
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		0	0	0		0
Anläggningsavgifter och investeringsbidrag		25	0	11	25	1
Medel från investeringsverksamheten		**-466**	**-486**	**-505**	**-100**	**-105**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN						
Ökning (+) långfristiga skulder	16	200	400	130	89	0
Minskning (-) långfristiga skulder (amortering)	16		0	0	0	0
Ökning (-) långfristiga fordringar och placeringar			0	0	0	0
Minskning (+) långfristiga fordringar och placeringar			0		0	0
Medel från finansieringsverksamheten		**200**	**400**	**130**	**89**	**0**
Periodens /Årets kassaflöde		**-42**	**75**	**-158**	**166**	**-17**

Balansräkning	Not	Prognos 2023	Budget 2023	Bokslut 2022	April 2023	April 2022
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella tillgångar		0		1	0	1
Materiella anläggningstillgångar	11	3 236	3 352	2 865	2 948	2 544
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	11	3 151		2 780	2 866	2 471
Maskiner och inventarier	11	85		85	83	73
Finansiella anläggningstillgångar	12	106		106	106	103
Summa anläggningstillgångar		**3 342**	**3 352**	**2 971**	**3 054**	**2 648**
Omsättningstillgångar						
Förråd		25		27	25	25
Fordringar	13	214	597	301	269	298
Kortfristiga placeringar		0		0	0	0
Kassa och bank	14	106		147	313	288
Summa omsättningstillgångar		**345**	**597**	**475**	**608**	**610**
SUMMA TILLGÅNGAR		**3 687**	**3 949**	**3 447**	**3 662**	**3 258**
EG.KAP,AVSÄTTN. & SKULDER						
Eget kapital						
Årets resultat		7	5	180	-12	105
Resultatutjämningsreserv		50	50	50	50	50
Övrigt eget kapital		1 764	1 584	1 584	1 764	1 584
Summa eget kapital		**1 821**	**1 639**	**1 814**	**1 802**	**1 739**
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	15	300	308	231	295	226
Andra avsättningar	15	14	0	12	14	23
Summa avsättningar		**314**	**308**	**243**	**308**	**249**
Skulder						
Långfristiga skulder	16,17	944	1 308	744	855	606
Kortfristiga skulder	18	608	694	646	697	664
Summa skulder		**1 552**	**2 002**	**1 390**	**1 552**	**1 270**
S:A EG KAP, AVSÄTTN. & SKULDER		**3 687**	**3 949**	**3 447**	**3 662**	**3 259**
Panter och ansvarsförbindelser						
Panter och därmed jämförliga säkerheter						
Ansvarsförbindelser						
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulder eller avsättningar	19	741		730	770	764
Övriga ansvarsförbindelser	20			1 859	1 913	1 762

Jämförelsetal, övergripande	Prognos 2023	Bokslut 2022	April 2023	April 2022
Invånare, antal*		39 904	40 043	39 651
Personal				
Antal anställda (tillsvidare- och visstidsanställda)		3 774	3 775	3 734
varav kvinnor		2 947	2 939	2 927
varav män		827	836	807
Sjukfrånvaro*		11%	10%	13%
för kvinnor		11%	11%	14%
för män		8%	8%	10%
Pensionsavgångar*			11	17
varav med sjukersättning			0	0
Finansiella mål				
Periodens resultat/skatter och generella statsbidrag	0,2%	6,4%	-1,2%	11,2%
Soliditet, eget kapital/tillgångar				0
inkl pensionsåtaganden	29%	31%	28%	30%
exkl pensionsåtaganden	49%	53%	49%	53%
Kassalikviditet, likvida medel inkl checkräknings-				
kredit/kortfristiga skulder	50%	54%	74%	73%
Årets investeringar (exkl va rh)/skatter&gen.statb.		11%	7%	7%

* Uppgifter för april är marssiffror.

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Kommunens redovisning upprättas enligt kommunallagen och enlighet med lag om kommunal bokföring- och redovisning (LKBR) samt följer anvisningar och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning, RKR. Förtydligande och kommentarer till förändringar kommenteras under respektive avsnitt

Anläggningstillgångar
Med anläggningstillgång menas tillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav. För att klassas som anläggningstillgång ska värdet vara över ett halvt basbelopp, d.v.s. över 26 250 kr. Värdet av anläggningstillgången är anskaffningsvärdet med gjorda avskrivningar över anläggningstillgångens nyttjandeperiod. Avskrivningar beräknas på anskaffningsvärdet. Avskrivningstiderna baseras på anläggningstillgångarnas beräknade nyttjandeperiod och sker med rak nominell metod, d.v.s. linjär avskrivning. Avskrivning av färdiginvesterade anläggningstillgångar påbörjas tertialvis.
Avskrivningstider:

Verksamhetsfastigheter	5-80 år
Fastigheter för affärsverksamhet	5-50 år
Bostäder och lokaler	5-50 år
Gator, vägar och parker	10-33 år
Fastigheter för annan verksamhet	5-80 år

Vad gäller anläggningar med komponenter som förbrukas under olika tidsperioder har väsentliga komponenter fastställts för de betydande byggnaderna, gator och Va-anläggningar. Lånekostnader redovisas enligt huvudregeln enligt R4 vilket innebär att inga lånekostnader ingår i anskaffningsvärdet.

Jämförelsestörande poster är resultat av händelser eller transaktioner som inte är extraordinära, men som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder. Dessa redovisas i not.
Klassificering av finansiella tillgångar
Vänersborg kommuns finansiella anläggningstillgångar består av aktier i kommunala bolag, andelar i förbund och bostadsrätter. I anskaffningsvärdet ingår inga lånekostnader.

Kortfristiga placeringar som kan omsättas inom 0–3 dagar klassas som likvida medel. Placeringsmedel värderas till verkligt värde.

Koncernkonto
Koncernens tillgångar placerade i koncernkonto redovisas som likvida medel i kommunen. De kommunala bolagens andel redovisas som kortfristig skuld i kommunen och som kortfristig fordran i respektive bolag.

Leasing
De fåtal finansiella leasingavtal kommunen har redovisas som operationella då avtalens värde bedöms som obetydliga. Detta bedöms inte ha någon effekt på kommunens resultat och ställning. Vad gäller de hyresavtal kommunen har är inte alla fullständigt beräknade. Den eventuella påverkan detta har för den ekonomiska ställningen är att såväl anläggningstillgångar som långfristiga skulder redovisas till ett något för lågt värde.
Intäktsredovisning
Investeringsbidrag och anläggningsavgifter för VA redovisas som förutbetalda intäkter. De förutbetalda intäkterna redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningarnas nyttjandeperiod. 1/45 intäktsförs per år. VA och Renhållningsverksamhetens resultat redovisas som en förutbetald intäkt och dess egna kapital som kortfristig skuld till avgiftskollektivet.
Pensioner
Pensionsskulden redovisas enligt blandmodellen. Pensionsrätt intjänad t.o.m. 1997 redovisas som en ansvarsförbindelse. Det finns inga finansiella placeringar avseende pensionsmedlen utan medlen har använts i den egna verksamheten, till investeringar m.m. Pensionsförpliktelserna är beräknade utifrån beräkningsmodellen RIPS21 (Riktlinjer för beräkning av pensionsskuld).

Semesterlöneskuld
Semesterlöneskuld och andra löneskulder till personalen redovisas som en kortfristig skuld. Någon förändring på semesterlöneskuld och timlöneskuld är inte bokad under året

Resultaträkning

Not 2 Verksamhetens intäkter	April 2023	Dec 2022	April 2022
Försälj.intäkter	12	36	11
Taxor och avgifter	62	189	61
Hyror och arrenden	29	84	28
Bidrag från staten	67	224	90
Övriga bidrag	4	12	2
Försäljn. av expl.fastigheter &anltillg.	2	34	2
Övriga intäkter	7	24	8
Summa	**183**	**602**	**203**

Not 3 Verksamhetens kostnader	April 2023	Dec 2022	April 2022
Löner	460	1 373	440
Pensionskostnader	85	124	43
Sociala avgifter och löneskatt	164	448	146
Anläggnings- och underhållsmaterial	3	13	3
Fastighetskostnader	34	103	29
Lokal och markhyror	47	131	41
Köp av huvudverksamhet	177	498	164
Övriga tjänster	67	200	63
Lämnade bidrag	34	120	36
Material	29	96	26
Övriga kostnader	4	11	3
Reaförluster och utrangeringar	0	5	0
Summa	**1103**	**3 123**	**993**

Not 4 Avskrivningar	April 2023	Dec 2022	April 2022
Avskrivningar enligt plan	41	117	37
Summa	**41**	**117**	**37**

Not 5 Jämförelsestörande poster	April 2023	Dec 2022	April 2022
Tomtförsäljningar	2	33	2
Bidrag statlig infrastruktur	0	-12	0
Summa	**2**	**21**	**2**

Not 6 Skatteintäkter	April 2023	Dec 2022	April 2022
Preliminär skatteinbetalning	684	1 950	650
Slutavräkningsdifferens föreg. år	3	13	8
Prel. slutavräkning innevarande år	2	46	7
Summa	**688**	**2 009**	**665**

Not 7 Kommunalekonomisk utjämning	April 2023	Dec 2022	April 2022
Inkomstutjämning	175	470	157
Kostnadsutjämning	27	73	23
Bidrag LSS-utjämning	21	60	20
Kommunal fastighetsavgift	31	89	30
Generella bidrag från staten	1	10	2
Regleringsbidrag	31	109	36
Summa	**285**	**810**	**268**

Not 8 Finansiella intäkter	April 2023	Dec 2022	April 2022
Ränteintäkter	0	2	0
Utdelning aktier och andelar	0	3	2
Borgensavgift	2	4	1
Summa	**2**	**9**	**4**

Not 9 Finansiella kostnader	April 2023	Dec 2022	April 2022
Räntekostnader	5	5	1
Ränta på pensionsskuld	21	5	4
Summa	**26**	**11**	**5**

Kassaflödesanalys

Not 10 Justering för ej likviditetspåverkande poster	April 2023	Dec 2022	April 2022
Justering för			
- av- och nedskrivningar	41	117	37
- gjorda avsättningar	67	21	11
- i anspråkstagna avsättningar	-3	-7	0
- realisationsvinster/förluster	0	5	0
Övriga likviditetspåverkande poster	-2	-13	-2
Summa	**104**	**123**	**46**

Balansräkning

Not 11 Materiella anläggnings-tillgångar	April 2023	Dec 2022	April 2022
Markreserv	12	11	10
Verksamhetsfastigheter	1480	1502	1280
Fastigheter för affärsverksamhet	634	640	527
Publika fastigheter	247	250	224
Fastigheter för annan verksamhet	24	25	26
Pågående investeringar	469	352	404
Summa	**2 865**	**2 780**	**2 471**

Inventarier	April 2023	Dec 2022	April 2022
Maskiner och inventarier	70	71	61
Bilar och andra transportmedel	13	14	12
Summa	**83**	**85**	**73**

Not 12 Finansiella anläggnings-tillgångar	April 2023	Dec 2022	April 2022
AB Vänersborgsbostäder	58	58	58
Vänerhamn AB	1	1	1
Fastighets AB Vänersborg	1	1	1
Hunnebergs Kungajakt- och Viltmuseum AB	0	0	0
Fyrstads Flygplats AB	2	2	2
Vattenpalatset Vänerparken AB	7	7	7
Bostadsrätter	3	3	3
Kommuninvest	31	31	28
Nätaktiebolag Biogas Brålanda	1	1	1
Dalslands Turist AB	0	0	0
Övriga andelar	0	0	0
Kommunasurans Syd AB	1	1	1
Långfristig placering - Kommuninvest	0	0	0
Summa	**106**	**106**	**103**

Not 13 Kortfristiga fordringar	April 2023	Dec 2022	April 2022
Kundfordringar	27	33	54
Statsbidragsfordringar	77	80	69
Upplupna intäkt. & förutbetalda kostnad.	99	55	98
Upplupna skatteintäkter	51	104	61
Övriga korta fordringar	15	30	16
Summa	**269**	**301**	**298**

Not 14 Likvida medel	April 2023	Dec 2022	April 2022
Kassa	0	0	0
Bank	15	14	11
- varav gåva Dorchimont	4	4	4
Plusgiro (likställt med bank)	298	133	277
Summa	**313**	**147**	**288**

Not 15 Avsättningar	April 2023	Dec 2022	April 2022
Ing pensionsavsättningar	231	216	216
Nyintjänad pension varav			
-förmånsbestämd pension	37	14	6
-efterlevandepension	1	0	
Årets utbetalningar	-3	-7	-2
Ränte och basbelopp	17	4	3
Övrig post, ändring förs.tekn.	0	0	
Förändring löneskatt	13	5	3
Summa pensionsavsättningar	**295**	**231**	**226**
NÄRF & Trafikverket	14	12	23
Totalt avsättningar	**308**	**243**	**249**

Not 16 Långfristiga lån	April 2023	Dec 2022	April 2022
Lån i bank och kreditinstitut	659	570	440
Summa	**659**	**570**	**440**

Not 17 Övriga långfristiga skulder	April 2023	Dec 2022	April 2022
Anläggningsavgifter	175	152	147
Investeringsbidrag	21	22	20
Summa	**197**	**174**	**167**

Not 18 Kortfristiga skulder	April 2023	Dec 2022	April 2022
Skuld till bolagen i kommunens koncernkontosystem	238	185	234
Leverantörsskulder	91	123	62
Skuld till RH-kollektivet	3	3	2
Löneskuld, timanställda	9	9	9
Semesterlöneskuld	111	111	115
Upplupna sociala avg & prelskatt	80	78	74
Upplupna kostnad & förutbetalda intäkt.	113	60	126
Upplupen pensionskostnad	38	57	26
Förutbetalda skatteintäkter	3	4	1
Gåva Dorchimont	4	4	4
Övriga kortfristiga skulder	8	13	11
Summa kortfristiga skulder	**697**	**646**	**664**

Not 19 Ansvarsförbindelse pens-ioner	April 2023	Dec 2022	April 2022
Pensionsförpliktelse			
Ing pensionsförpliktelse	730	764	764
Ränte och basbelopp	45	18	15
Försäkringtekn ändring		0	
Årets utbetalningar	-14	-40	-13
Övrig post	1	-5	-2
Förändring löneskatten	8	-7	0
Summa ansvarförbindelse	**770**	**730**	**764**

Not 20 Övriga ansvarsförbindelser	April 2023	Dec 2022	April 2022
Föreningar m.fl.	12	12	12
Fastighets AB Vänersborg	44	39	39
AB Vänersborgsbostäder	1 856	1 806	1 709
Nätaktiebolaget Biogas Brålanda	2	2	3
Fyrstads Flygplats AB	0	0	0
Privata medel	0	0	0
Summa	**1 913**	**1 859**	**1 762**

Driftredovisning

Driftredovisning, Tkr	Prognos helår 2023	Budget diff helår	Netto budget 2023	Periodis. Nettoutfall 23/04	Budget diff 23/04	Bokslut Nettoutfall 2022	Budget diff 2022	Periodis. Nettoutfall 22/04	Budget diff 22/04
Byggnadsnämnden	20 184	-500	19 684	7 241	-750	18 472	89	5 315	652
Kommunfullmäktige	2 529	0	2 529	1 270	-427	2 194	321	808	16
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	11 050	0	11 050	3 465	15	10 433	-228	3 110	189
Revisionen	1 544	0	1 544	58	457	1 331	194	112	392
Valnämnden	488	212	700	80	153	2 120	-100	-829	1 385
Överförmyndarnämnden	6 249	0	6 249	1 259	824	4 763	1 173	1 411	545
Summa	**42 044**	**-288**	**41 756**	**13 373**	**272**	**39 313**	**1 449**	**9 927**	**3 179**
Barn- och utbildningsnämnden									
- Nämnd och administration	5 081	8 800	13 881	1 588	3 039	4 461	1 179	1 438	406
- Barnomsorg	293 043	-911	292 132	99 513	-2 069	267 442	2 837	84 671	3 636
- Grundskola/särskola	653 325	-7 889	645 436	216 820	-1 203	618 163	-1 834	194 482	7 337
Summa	**951 449**	**0**	**951 449**	**317 921**	**-232**	**890 066**	**2 182**	**280 590**	**11 379**
Kommunstyrelsen									
- Styrelse	17 105	1 032	18 137	3 636	2 410	9 611	10 845	3 171	5 070
- Kommunledning	124 593	1 561	126 154	38 838	3 076	113 061	3 370	35 034	2 517
- Räddningstjänst/försäkringar	43 549	-350	43 199	14 746	-346	38 037	1 463	13 300	-399
- Gymnasium	209 680	1 733	211 413	70 449	22	200 287	4 164	66 061	1 697
- Komvux	37 926	2 300	40 226	12 569	840	36 663	2 628	12 210	812
Summa	**432 853**	**6 276**	**439 129**	**140 237**	**6 002**	**397 659**	**22 470**	**129 776**	**9 697**
Kultur och Fritidsnämnden									
- Nämnd,biblioteket & kultur	66 741	-150	66 591	22 022	177	61 185	782	17 821	2 190
- Fritid	62 011	37	62 048	20 374	283	57 497	-742	18 637	160
Summa	**128 752**	**-113**	**128 639**	**42 396**	**459**	**118 682**	**40**	**36 458**	**2350**
Samhällsbyggnadsnämnden									
Skattefinansierad verksamhet									
- Nämnd och administration	10 434	8 900	19 334	2 580	3 865	8 578	18 319	2 672	17 084
- Gator /Park/Teknik och trafik	67 768	1 500	69 268	24 661	-1 441	64 078	1 628	19 225	1 947
- Fastighetsenheten	7 451	-7 000	451	959	-1 443	-10 329	-423	-253	-13 792
- Kost-/Städ-/Serviceenhet	9 097	-7 400	1 697	2 315	-1 723	6 807	-6 173	835	-635
Summa	**94 750**	**-4 000**	**90 750**	**30 514**	**-742**	**69 133**	**13 351**	**22 480**	**4 604**
Taxebaserad verksamhet									
- Renhållningsverk	1 500	-1 500	0	1 118	-1 095	316	-316	151	-151
- VA-verksamhet	5 000	-5 000	0	2 589	-2 716	-4 884	4 884	-2 244	2 244
Summa	6 500	-6 500	0	3 707	-3 810	-4 569	4 569	-2 093	2 093
Summa	**101 250**	**-10 500**	**90 750**	**34 222**	**-4 553**	**64 564**	**17 920**	**20 387**	**6 697**
Socialnämnden									
- Nämnd och administration	63 021	-1 789	61 232	20 424	-14	56 088	1 356	15 916	2 031
- Äldreomsorg	545 522	3 236	548 758	176 746	6 179	520 334	2 954	155 993	14 289
- Individ- och familjeomsorg	203 323	-26 080	177 243	65 424	-6 340	190 166	-3 755	61 663	-551
- Personlig stöd och omsorg	274 952	-9 997	264 955	91 106	-2 788	259 690	-5 056	79 532	3 863
- Arbete, sysselsätttning & integration	67 704	-2 236	65 468	21 090	733	60 762	852	17 598	3 598
Summa	**1 154 522**	**-36 866**	**1 117 656**	**374 791**	**-2 230**	**1 087 040**	**-3 649**	**330 702**	**23 229**
Summa nämndsverksamhet	**2 810 870**	**-41 491**	**2 769 379**	**922 939**	**-282**	**2 597 324**	**40 412**	**807 839**	**56 531**
Finansförvaltningen(verksamhetskostnader)									
Pensioner interna pålägg mm	64 800	7 571	72 371	38 347	-14 223				
Summa verksamhet	**2 875 670**	**-33 920**	**2 841 750**	**961 287**	**-14 505**				

Investeringsredovisning

Investering per nämnd, tkr	Budget 2023	Utfall apr 2023	Prognos 2023	Budget-avvikelse
Barn- och utbildningsnämnden	8 800	1 125	5 400	3 400
Byggnadsnämnden	1 000	38	600	400
Kommunstyrelsen	7 870	378	7 870	0
Kultur- och fritidsnämnden	3 600	371	3 600	0
Samhällsbyggnadsnämnden	535 425	122 069	467 300	68 125
Socialnämnden	6 300	418	6 300	0
Totalt	**562 995**	**124 398**	**491 070**	**71 925**

Ett urval av större investeringsprojekt	Budget 2023	Utfall apr 2023	Prognos 2023	Budget-diff
Samhällsbyggnadsnämnden				
Holmängen skolan	121 500	37 577	121 500	0
Holmängens avloppsreningsverk	29 000	25 449	30 500	-1 500
Rörviks vattenverk	49 400	10 932	58 000	-8 600
Hallebergs förskola	8 500	6 625	8 500	0
Källeberg	6 775	5 446	6 775	0
Skaven/Öxnered	28 200	3 844	26 000	2 200
Va Vänersnäs	2 500	7 603	8 500	-6 000
Dalbobron	22 000	3 662	33 000	-11 000
Summa	**267 875**	**101 138**	**292 775**	**-24 900**

Kommentarer till investeringsredovisningen

Enligt Mål- och resursplan för 2023-2025 uppgår investeringsbudgeten till 486 mnkr. Ytterligare beslut bland annat om överföring av pågående investeringar har tagits under året. Totalt uppgår investeringsbudgeten till 563 mnkr. Det är samhällsbyggnadsnämnden som står för de stora investeringarna. Av tabellen ovan framgår de största pågående investeringarna. Budgetavvikelsen prognostiseras till 72 mnkr. Det är fastighets- och exploateringsinvesteringarna som avviker från budget. Avvikelserna är oftast hänförliga till att investeringarna försenats. Orsaker till förseningarna kan vara både legala såsom bygglov som överklagats men även miljömässiga och tekniska hinder kan uppstå. Övriga nämnder investerar huvudsakligen i inventarier som möbler maskiner och liknande.

Nyckeltal

Nyckeltal	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Antal utbetalda löner, år 2021	4 019	4 009	4 082	4 045	4 145	4 191	4 410	4 347	4 349	4 129	4 129	4 150
Antal utbetalda löner, år 2022	4 187	4 182	4 312	4 265	4 405	4 411	4 624	4 470	4 373	4 459	4 272	4 282
Antal utbetalda löner, år 2023	**4 345**	**4 279**	**4 564**	**4 279**								
Sjukfrånvarotimmar i % av tillgänglig arbetstid												
Kommunen totalt, år 2021	10,9	12,2	10,1	9,7	10,0	8,5	6,9	8,1	11,4	10,8	10,9	13,0
Kommunen totalt, år 2022	18,5	12,2	9,6	9,8	10,1	8,5	7,4	8,4	9,8	10,1	10,6	12,4
Kommunen totalt, år 2023	**9,9**	**10,1**	**10,0**									
varav kvinnor	10,6	10,7	10,9									
män	7,5	8,1	7,3									
Antal arbetslösa, inklusive i åtgärder												
Kommunen totalt, år 2021	2 052	2 034	1 978	1 924	1 893	1 880	1 857	1 800	1 779	1 751	1 702	1 696
Kommunen totalt, år 2022	1 685	1 650	1 594	1 549	1 498	1 524	1 482	1 443	1 417	1 393	1 373	1 401
Kommunen totalt, år 2023	**1 408**	**1 400**	**1 358**	**1 328**								
Antal öppet arbetslösa, kommunen tot	546	519	496	465								
Antal personer i arbetsmarknads-åtgärder, kommunen tot	862	881	862	863								
Antal utförda hemtjänsttimmar för personer i eget boende, per vecka (egen regi och extern utförare)												
År 2021	4 575	4 412	4 337	4 254	4 081	4 002	4 047	4 127	4 180	4 210	4 284	4 319
År 2022	4 449	4 524	4 695	4 536	4 494	4 525	4 385	4 539	4 520	4 501	4 463	4 455
År 2023	**4 602**	**4 658**	**4 882**	**4 759**								
Utbetalt försörjningsstöd under månaden, Tkr												
År 2021	4312,8	4342,4	5291	4201	4354	4303	4450	4040	4146	3836	3789	4246
År 2022	3 937	4 023	4 347	3 795	3 958	4 094	3 880	3 435	3 679	3 548	3 556	3 844
År 2023	**3 673**	**3 733**	**3 696**	**3 471**								
Antal placeringar i HVB och familjehem den 15:e i månaden												
År 2021	87	87	87	88	92	87	87	81	81	84	85	85
År 2022	84	84	77	77	75	77	77	83	82	83	81	81
År 2023	**83**	**83**	**85**	**89**								
- hem för vård eller boende (HVB)	12	12	12	16								
- familjehem	71	71	73	73								
Totalt inskrivna i barnomsorg den 15:e i månaden, barn 1-5 år												
År 2021	2 134	2 167	2 188	2 214	2 238	2 229	2 138	1 837	2 008	2 064	2 061	2 073
År 2022	2 119	2 138	2 167	2 197	2 210	2 215	2 154	1 944	2 072	2 104	2 123	2 132
År 2023	**2 192**	**2 230**	**2 264**	**2 304**								
Totalt inskrivna i skolbarnomsorg den 15:e i månaden, barn 6-13 år												
År 2021	1 752	1 720	1 719	1 704	1 688	1 544	1 441	1 631	1 864	1 866	1 813	1 786
År 2022	1 731	1 751	1 764	1 762	1 760	1 595	1 668	1 668	1 895	1 905	1 837	1 816
År 2023	**1 723**	**1 766**	**1 745**	**1 703**								
Totalt inskrivna i grundskolan den 15:e i månaden												
År 2021	4 894	4 899	4 898	4 894	4 896	4 900	4 900	4 917	4 914	4 910	4 903	4 894
År 2022	4 914	4 917	4 917	4 952	4 969	4 972	4 972	4 877	4 887	4 888	4 884	4 894
År 2023	**4 895**	**4 903**	**4 904**	**4 911**								

Barn- och utbildningsnämnden

Ordförande: Bo Carlsson (C)
Vice ordförande: Christin Slättmyr (S)
2:e vice ordförande: Gunnar Henriksson (L)
Förvaltningschef: Sofia Bråberg

Verksamhetsbeskrivning

Barn- och utbildningsnämndens ansvar framgår av reglemente fastställt av kommunfullmäktige och utgår från skollagen. Verksamheten omfattar förskola, öppen förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem. I kommunens regi finns 27 förskolor, öppna förskolan Sirius, en förskola som är öppen dygnet runt och 2 dagbarnvårdare. Det finns 17 kommunala grundskolor (varav 2 även har grundsärskola) och vid alla F-6 skolor finns det fritidshem. Det finns två fristående aktörer inom grundskolan, fem fristående förskolor samt två aktörer för enskild pedagogisk omsorg.

Barn- och utbildningsnämndens ansvarsområde omfattar även tillsynsuppdraget för fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg. Tillsynsuppdraget styrs via skollagen. Kommunen ska följa upp fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg för att tillse att dessa verksamheter har god kvalitet och arbetar utifrån gällande styrdokument.

Resultatavstämning

Nedan redovisas barn- och utbildningsnämndens förväntade resultat som ska bidra till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Andelen barn inskrivna i förskolan ökar

Uppnås
Bedömningen är att det förväntade resultatet kommer att uppnås.

Andelen inskrivna barn i förskolan uppgick i mars 2023 till 87,3 % och är högre jämfört med genomsnittet föregående år.

Ett aktivt arbete pågår med uppsökande verksamhet för att informera om förskolan och öka vårdnadshavares kunskap om förskolans betydelse. Ett förbättringsarbete kring lärmiljöer och aktiviteter är startat på familjecentralen Sirius där vårdnadshavare får information om vikten av utbildning i tidig ålder. Sirius blir en "introduktionsförskola" för de barn som ännu inte är inskrivna i förskolan.

Andelen elever i årskurs 9 som har behörighet till yrkesprogram ökar

Uppnås inte
Bedömningen är att det förväntade resultatet inte kommer att uppnås.

Trots att insatser har gjorts bland annat genom lovskolor, undervisning i mindre grupper, enskild undervisning för elever, tät återkoppling mellan lärare och elev och tät kontakt med vårdnadshavare lyckas enheterna inte med att få alla elever behöriga till yrkesprogram.

När rektorerna ser över varje elev, av de 30% i årskurs 9 som vid jul 2022 saknade behörighet, och möjligheterna att nå behörighet, är deras bedömning att fler kommer bli behöriga fram till juni. Bedömningen är dock att det blir svårt att nå fjolårets resultat för de kommunala grundskolorna (83,5%).

Utifrån kunskapsuppföljningen i årskurs 6 gör rektorerna bedömningen att en högre andel elever kommer att nå motsvarande gymnasiebehörighet jämfört med förra året.

Andelen barn och elever som upplever trygghet i lärmiljön ökar

Uppnås
Bedömningen är att det förväntade resultatet kommer att uppnås.

Inom förskolan försöker man anpassa grupperna för att öka barnens delaktighet, trygghet och inflytande. Trygghet skapas i barns möte med undervisningen och genom bland annat trygghetsvandringar och barnråd.

Inom grundskolan genomförs trygghetsvandringar och hälsosamtal som ligger till grund för enheternas arbete med att främja en trygg lärmiljö. Skolinspektionen genomför enkäter under vårterminen 2023 och under hösten kommer barn- och utbildnings-förvaltningen att genomföra en egen elevenkät.

Inom förskolan finns utmaningar med hög sjukfrånvaro av pedagoger och problematisk frånvaro för barnen, som påverkar barnens upplevelse av trygghet i lärmiljön. Även grundskolan identifierar frånvaron hos elever och personal som en faktor som påverkar tryggheten.

Hållbart medarbetarengagemang ökar

Uppnås

Bedömningen är att det förväntade resultatet kommer att uppnås.

Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar systematiskt på samtliga nivåer med uppdragsdialoger och handlingsplaner utifrån varje enhets resultat 2022 vilket upplevs skapa engagemang och ansvarskänsla hos medarbetarna. En tydlig röd tråd genom barn- och utbildningsförvaltningen är att medarbetarna upplever att de har tydliga mål att arbeta mot. Resultatet för år 2023 redovisas i bokslutet.

Det finns en oro för att den ekonomiska utvecklingen under 2023 påverkar arbetsbelastningen vilket kan komma att påverka värdet för hållbart medarbetarengagemang negativt inom samtliga verksamheter.

Sjukfrånvaron hos våra medarbetare minskar

Uppnås

Bedömningen är att det förväntade resultatet kommer att uppnås.

Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar aktivt med frågor kopplat till sjukfrånvaro genom att bland annat analysera sjuktal samt med förebyggande och främjande insatser för ett hållbart arbetsliv med utgångspunkt i arbetet med HÖK 21.

De första tre månaderna 2023 visar på lägre sjukfrånvarosiffror jämfört med de första tre månaderna 2022. Sjukfrånvaron var i genomsnitt 9,6% januari-mars 2023 jämfört med 13,6% samma period föregående år. Pandemin bidrog till den högre sjukfrånvaron under den första delen av förra året.

Nyckeltal/jämförelsetal

Antal barn/elever: genomsnitt år	Bokslut 2022	Utfall 23/04	Prognos 2023
Förskola, pedagogisk omsorg			
Totalt antal placeringar, barn 1-5 år	2 131	2 304	2 199
-varav andel i enskilda alternativ %	13 %	12 %	12 %
Fritidshem, pedagogisk omsorg			
Totalt antal placeringar, barn 6-12 år	1 763	1 703	1 820
-varav andel i enskilda alternativ %	14 %	13 %	13 %
Grundskola F-9			
Totalt antal elever	4 912	4 911	4 901
-varav andel i enskilda alternativ %	12 %	12 %	12 %
-varav Grundsärskola	66	71	72

Tabellen visar antal placerade barn/elever som finansieras av Vänersborgs kommun. Antal inskrivna barn och elever för bokslut och prognos avser ett genomsnitt för året. Utfall per april 2023 anger antal placerade barn och elever aktuell månad.

Av de barn som går i enskilda alternativ (1-5 år) per april 2023 finns 197 barn i fristående förskola och 78 barn i enskild pedagogisk omsorg. Av de elever som går i enskilda alternativ (6-12 år) per april 2023 finns 165 elever i fristående fritidshem och 62 elever i enskild pedagogisk omsorg. Antalet elever i förskoleklass till årskurs 9 i enskilda alternativ är 594 elever.

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2023	Budget 2023	Bokslut 2022	Utfall 23/04	%	Utfall 22/04
Statsbidrag	82,2	77,5	97,7	28,6	37	35,1
Övriga intäkter	39,0	38,5	39,4	13,3	34	13,0
S:a intäkter	**121,2**	**116,0**	**137,1**	**41,9**	**36**	**48,1**
Personal	657,5	650,5	636,7	222,2	34	205,6
Omkostnader	410,4	412,0	386,3	136,1	33	121,8
Avskrivningar & internränta	4,7	4,9	4,1	1,5	31	1,3
S:a kostnader	**1 072,6**	**1 067,4**	**1 027,1**	**359,8**	**34**	**328,7**
Nettokostnad	951,4	951,4	890,0	317,9	33	280,6
Nettobudget	951,4	951,4	892,2	317,7	33	292,0
Budgetdiff	**0**	**0**	**2,2**	**-0,2**		**11,4**

Barn- och utbildningsnämnden uppvisar per den 30 april 2023 ett underskott på 0,2 mnkr.

Barn- och utbildningsnämndens ekonomiska nuläge pekar mot ett underskott om ca 10 mnkr för helåret om verksamheterna inte minskar sina kostnader. Anledningen till att underskottet inte beräknas bli större är att barn- och utbildningsnämnden använder den ramökning om 8 mnkr som tilldelats för kommande hyreskostnad för Holmängenskolan. Flera åtgärder genomförs för att nå en budget i balans vid årets slut och det medför stora utmaningar för verksamheterna.

Det redovisade underskottet per april 2023 avser ökade kostnader för fler barn inom förskolan och grundsärskolan, ökade kostnader för barn och elever i behov av särskilt stöd samt skolskjutsar. Barn- och utbildningsnämnden har inte det positiva resultat som krävs i april för att kunna finansiera kommande semesterkostnader.

En jämförelse mellan resultatet april 2023 och april 2022 visar ett försämrat resultat med 11,6 mnkr. Det beror i huvudsak på minskade statsbidrag 2023 och en oförbrukad budget i april 2022 som avsåg ökad hyra för Öxnereds ombyggda skola samt borttagande av modul vid Tärnanskolan, som båda betalades först hösten 2022.

Redovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Prognos 2023	Budget 2023	Budget -diff	Utfall 23/04	%
Nämnd och nämndadm.	5,1	13,9	8,8	1,6	11
Förskola, pedagogisk omsorg 1-5 år	293,0	292,1	-0,9	99,5	34
Grundskola F-9, fritidshem och pedagogisk omsorg 6-12 år, grundsärskola	653,3	645,4	-7,9	216,8	34
Netto	**951,4**	**951,4**	**0**	**317,9**	**33**

Barn- och utbildningsnämnden har två anslagsredovisningsnivåer:

- Nämnd och nämndadministration
- Förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år, förskoleklass, grundskola, fritidshem och pedagogisk omsorg 6-12 år samt grundsärskola.

Utfall 2023-04-30
Barn- och utbildningsnämnden uppvisar ett underskott på 0,2 mnkr (en förbrukning motsvarande 33 % av helårsbudget) för perioden januari-april 2023.

Prognos 2023-12-31
Prognos om budget i balans uppnås genom aktiva åtgärder för att minska kostnaderna och genom att nyttja avsatta budgetmedel om 8 mnkr för Holmängenskolan. Dessa budgetmedel erhölls i budgetramen 2023, men hyreskostnaden uppstår först 2024. Prognos för budgetåret 2023 visar ett nollresultat.

Nämnd och nämndadministration har en prognos på 8,8 mnkr avseende ej förbrukat förfogandeanslag samt extra budgetmedel för Holmängenskolan.

Förskola och pedagogisk omsorg 1-5 år uppvisar en prognos på -0,9 mnkr avseende i huvudsak fler placerade barn i kommunal förskola.

Förskoleklass, grundskola, fritidshem och pedagogisk omsorg 6-12 år samt grundsärskola uppvisar en prognos på -7,9 mnkr. De främsta orsakerna till den negativa prognosen är ökat behov av insatser i grundsärskola och särskilt stöd i grundskolan, främst avseende psykosociala och språkliga behov. Ytterligare orsaker är ökade kostnader för fler placeringar i grundsärskolan och skolskjutsar.

Utöver detta har också flera nya och utökade statliga uppdrag tillkommit som kräver stora insatser och resurser. Det innebär svårigheter för barn- och utbildningsnämnden och barn- och utbildningsförvaltningen att genomföra de statliga uppdragen utan att försämra förutsättningarna i övriga verksamheter.

Barn- och utbildningsnämnden ser en stor risk för kostnadsökningar på grund av den höga inflationen samt det allt högre ränteläget då flera av nämndens kostnader påverkas av dessa. Kostnadsutvecklingens påverkan på nämndens verksamheter är idag svår att överblicka.

Åtgärder

Barn- och utbildningsnämndens prognos för budgetåret 2023 visar ett nollresultat.

Barn- och utbildningsförvaltningen arbetar aktivt och målmedvetet med verksamhets- och ekonomistyrning för att nå budget i balans och de förväntade resultaten. För att nå ett nollresultat genomförs följande åtgärder:

- Antalet anställda minskar på enheter där ekonomisk obalans finns.
- Vakanta tjänster inom central administration och barn- och elevhälsan prövas innan tillsättning.
- Fortsatt arbete för att minska sjukfrånvaron.
- Arbete kring organisation och bemanning för att reducera vikariekostnaderna.
- Kontinuerlig bevakning av nya statsbidrag att söka.

Investeringar

Mnkr	Prognos 2023	Budget 2023	Budget-diff	Utfall 23/04
Inventarier	5,4	8,8	3,4	1,1
Netto	**5,4**	**8,8**	**3,4**	**1,1**

Prioritering och prövning av investeringsbehov görs kontinuerligt och justeras utifrån planerade underhållsinvesteringar. Lämnad prognos för 2023 visar en minskad investeringsnivå utifrån lagd investeringsbudget. Detta medför att framtida kostnader för ränta och avskrivning blir lägre, vilket är en medveten prioritering inför 2024.

Barn- och utbildningsnämndens investeringar avser främst inventarier till lokaler och arbetsmiljöåtgärder.

Byggnadsnämnden

Ordförande: Benny Jonasson (S)
Vice ordförande: Piotr Gabrys (M)
Förvaltningschef: Eddie Sandin

Verksamhetsbeskrivning

Nämnden fullgör kommunens uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet och har ett övergripande ansvar för fastighetsbildning. Verksamheten styrs av ett antal speciallagar, främst plan- och bygglagen samt fastighetsbildningslagen. Enligt dessa lagar ska nämnden verka för en god byggnadskultur och en god stads- och landskapsmiljö, uppmärksamt följa den allmänna utvecklingen inom kommunen och dess närmaste omgivning samt ta de initiativ som behövs i frågor om planläggning, byggande och fastighetsbildning.

Nämnden ansvarar för prövning av dispenser och tillsyn av strandskyddsbestämmelserna i miljöbalken. Nämnden ansvarar också för mätning och kartframställning samt utveckling av geodata. Byggnadsnämndens ärenden bereds av miljö- och byggnadsförvaltningen. Förvaltningen fullgör även viss fysisk strategisk planering (översiktlig fysisk planering) på uppdrag av kommunstyrelsen

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Andelen invånare som tycker att de aktivt kan delta i arbetet med utveckling av kommunen ska öka

Uppnås

Förvaltningen har deltagit på kommunens födelsedag och på Bomässan. I detaljplan för Sportcentrum och Torpaområdet har olika insatser genomförts för att fånga invånarnas åsikter. Projektet "Våra rum" fortskrider och involverar barn och unga om hur Brålanda centrum kan utvecklas och se ut i framtiden.

Kommunens planberedskap för nya bostäder ska öka

Uppnås

Bostäder planeras i de pågående detaljplanerna för Södra Sanden, Nabbensberg Västra och Penséen.

Befolkning bosatta i kollektivtrafiknära läge ska öka

Uppnås

Under 2023 arbetas med FÖP Brålanda där en viktig del är att möjliggöra för tågstopp från 2028. I Vänersborg planeras för 600-800 bostäder i Södra Sanden, med närhet till kollektivtrafik

Genomsnittlig handläggningstid för bygglov (enligt PBL) ska minska

Uppnås inte

Arbete pågår med att förfina och utveckla befintliga e-tjänster för bygglov. Statistiken visar att handläggningstiden ökat något första tertialet. Detta är på grund av vakans på handläggarsidan på runt 20 %. Prognosen är att tiden ska minska något från dagens nivåer, men på helåret bedöms inte det förväntade resultatet uppnås detta året.

Nöjd kund-index (INSIKT) för nämnden myndighetsområde ska uppgå till minst rikssnittet.

Uppnås

2022 års slutresultat släpptes 25 april. Det visar att inom område bygg har kommunen ökat från index 65 till index 66. Rikssnittet ligger på 67. När slutrapporten från Insiktsmätningen 2022 är klar kommer fritextsvaren att analyseras och handlingsplan upprättas. Prognosen är att resultatet kan uppnås under året.

Hållbart medarbetarengagemang ska uppgå till minst 80

Uppnås
En handlingsplan har upprättats för att bibehålla det goda resultatet.

Nyckeltal/jämförelsetal

	Bokslut 2022	Utfall 23/04	Prognos 2023
Bygglov			
Handläggningstid i veckor	5,3	6,7	6,0
Boende			
Färdigställda bostäder*, antal	327	103	335

*Färdigställda bostäder innebär att bygglov sökts, byggnaden är uppförd och inflyttningsklar. Det gäller både enbostadshus och antal lägenheter i flerbostadshus.

Handläggningstiden har ökat till följd av vakanser på bygglovssidan.

Antalet färdigställda bostäder är per april 103 stycken, varav 96 i flerbostadshus, 7 enbostadshus (6 permanenthus och 1 fritidshus).

Prognosen för helår är 335 färdigställda bostäder, varav 287 i flerbostadshus, 48 enbostadshus (43 permanenthus och 5 fritidshus).

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2023	Budget 2023	Bokslut 2022	Utfall 23/04	%	Utfall 22/04
Statsbidrag	0,1	0,1	0,3	0,1	75	0,1
Övriga intäkter	12,3	13,5	13,7	3,7	27	5,1
S:a intäkter	**12,4**	**13,6**	**13,9**	**3,8**	**28**	**5,2**
Personal	26,1	26,9	25,1	8,8	33	8,0
Omkostnader	6,1	6,0	6,8	2,1	35	2,3
Avskrivningar & internränta	0,4	0,4	0,5	0,1	32	0,2
S:a kostnader	**32,6**	**33,3**	**32,4**	**11,0**	**33**	**10,5**
Nettokostnad	**20,2**	**19,7**	**18,5**	**7,2**	**37**	**5,3**
Nettobudget	**19,7**	**19,7**	**18,6**	**6,5**	**33**	**6,0**
Budgetdiff	**-0,5**	**0**	**0,1**	**-0,7**		**0,7**

Utfall 2023-04-30
Föregående år hade nämnden ett överskott på 0,7 mnkr per april månad. Nämnden uppvisar i år ett underskott på 0,7 mnkr på april månad. En förbrukning motsvarande 37 % av helårsbudget för perioden januari-april 2023. Riktvärdet för motsvarande period är 33%.

Intäktssidan visar ett underskott på 0,8 mnkr. Arbetskraftskostnaderna är lägre än budgeterat, 0,1 mnkr. Verksamhetskostnaderna i övrigt följer budget i stort. De låga arbetskraftskostnaderna beror främst på vakanser på bygglov och uppskjuten rekrytering av utvecklingsledare.
Prognos 2023-12-31
Prognosen för budgetåret 2023 visar ett underskott på 0,5 mnkr. Intäkterna beräknas till ett underskott om 1,2 mnkr till följd av att de ärenden som nu kommer in är av annan karaktär än vad som brukar komma in och dessa genererar generellt sett lägre intäkter enligt nuvarande taxa. Arbetskraftskostnaderna beräknas till ett överskott om 0,8 mnkr mot budget till följd av vakanser och uppskjuten rekrytering av utvecklingsledartjänst. På kostnadssidan kommer en konsult behöva köpas in för att täcka vakanser på bygglov vilket väntas resultera i ett underskott på 0,1 mnkr.

Bygglov väntas visa ett underskott på 0,7 mnkr till följd av låga intäkter första halva av året. Förvaltningskontoret väntas visa ett överskott på 0,3 mnkr på grund av utvecklingsledartjänsten ännu inte är tillsatt. Nämnden väntas följa budget. KLM:s förväntas göra ett överskott på 0,2 mnkr mot budget till följd av vakans på verksamheten. Kart- och geodatas prognos är ett underskott på 0,1 mnkr mot budget, på grund av låga intäkter. Plan väntas landa på ett underskott på 0,2 mnkr, främst på grund av låga intäkter.

Investeringar

Mnkr	Prognos 2023	Budget 2023	Budget-diff	Utfall 23/04
Inventarier	0,6	1,0	0,4	0,0
Netto	**0,6**	**1,0**	**0,4**	**0,0**

Under första fyra månaderna av året har endast en investering på 38 tkr gjorts. Planen är att investera 0,6 mnkr i höghöjdsmodell innan året är slut. Avvikelsen mot budget beror på att inköpet av höghöjdsmodell blev mindre kostsamt än budgeterat.

Kommunstyrelsen

Ordförande: Benny Augustsson (S)
Vice ordförande: Mats Andersson (C)
2:e vice ordförande: Henrik Harlitz (M)
Förvaltningschef: Lena Tegenfeldt

Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsen ansvarar även för översiktlig fysisk planering samt lämnar planuppdrag till miljö- och byggnadsförvaltningen. De närmare uppgifterna för styrelsen finns i kommunallagen och reglemente för kommunstyrelsen. Inom kommunstyrelsen verkar ett arbetsutskott, ett personal- och förhandlingsutskott och ett konsumentutskott.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås. Av nämndens bidrag till inrikningsmål bedöms tre uppfyllas och två delvis uppfyllas. Av nämndens 10 förväntade resultat bedöms sju uppfyllas, två delvis uppfyllas och en inte uppfyllas. Av nämndens 21 uppdrag har 18 påbörjats och kommer att pågå under planperioden. Ett uppdrag genomförs under 2024, ett kommer att påbörjas under året och ett beräknas startas och avslutas under 2023.

Andelen med egenförsörjning ska öka

Uppnås

I jämförelse med mars 2022 har andelen inskrivna arbetslösa sjunkit med 1,4 % i Vänersborg. Minskningen sker både hos kvinnor och män. Likaså minskar antalet långtidsarbetslösa i mars 2023 jämfört med samma period föregående år enligt arbetsförmedlingens månadsstatistik. Större andel gick till arbete/studier från försörjningsstöd tom mars 2023 jämfört med samma period 2022. De senaste siffrorna från SCB visar på en högre sysselsättningsgrad i december 2022 (80,1) jämfört med samma period 2021 (79,5). Den positiva trenden som inleddes förra året där fler personer gick ur arbetslöshet till egen försörjning bedöms fortsätta. Glappet mellan behovet av arbetskraft och tillgängliga arbetssökande arbetas aktivt med genom flera insatser, t ex kommunens satsning inom breddad rekrytering, yrkesutbildningar, aktivera praktikmöjligheter via näringslivet.

Invånarnas möjlighet till delaktighet ska öka

Uppnås

Delaktighetsindex ligger för närvarande på 69. Med förstärkt arbete kring samordningen och systematiken av invånardialog via handbok bedöms indexvärdet kunna höjas under året, bland annat genom förbättrad redovisning av genomförda dialoger. Detta i sin tur är avhängigt att invånardialoger sker och att hela organisationen skickliggörs i metoden. Mot bakgrund av nytt medborgarlöfte för åren 2023 - 2024 pågår det initiala arbetet för att driva och samordna insatser utifrån överenskommelse i medborgarlöftet Torpa. Konkreta och mätbara insatser kommer att genomföras utifrån varje beslutade fokusområden i åtgärdsplanen.

Den sociala hållbarheten ska öka

Uppnås

Enligt den senaste folkhälsoenkäten uppgav 33 procent att de har svårt att lita på andra i Vänersborg, vilket är en större andel än regionens medel och närliggande kommuner har. Bara Lilla Edet uppvisar en högre siffra. Genom att komplettera bland annat de drogförebyggande insatserna och det löpande arbetet med medborgarlöfte med ett strategiskt och långsiktigt arbete för ökad social hållbarhet, utformat i styrdokument, är förhoppningen att den sociala hållbarheten ska öka och att fler ska känna tillit till sina medmänniskor.

Andelen gymnasieelever med examen inom 4 år ska öka

Uppnås delvis

Senaste data visar att andelen gymnasieelever med examen inom 4 år (hemkommun) är 67,5 %, vilket är en liten höjning sedan 2021 års resultat (66,2). Det är ett mycket svårbedömt resultat, en försiktigt uppåtgående trend, men den är liten och känslig. Bland flickorna har andelen sjunkit drastiskt (från 75,2 till 69,4) medan den har ökat för pojkarna (från 58,9 till 66,0). Analyser genomförs kring orsaker och anledningar som därefter ligger till grund för aktiva insatser.

Andelen invånare som är nöjda med kommunens information för att minska personlig miljö- och klimatpåverkan ska öka

Uppnås

69 procent är nöjda med kommunens information för att minska personlig miljö- och klimatpåverkan i dagsläget. Ingen ny undersökning kommer att genomföras under året. Genom en rad insatser för att öka kunskapen om och inspirera till hållbar konsumtion under året, såsom Hållbarhetsveckan och samordning av den strategiska långsiktiga samhällsutvecklingen, bedömer förvaltningen att andelen invånare som är nöjda med kommunens information för att minska personlig miljö- och klimatpåverkan kommer att öka. Samtliga planerade aktiviteter pågår.

Växtkraften i våra företag ska öka

Uppnås delvis

Förvaltningen får indikationer på att det händer mycket i de lokala företagen. Dock visar data för 2022 att antalet nya arbetsställen/1000 invånare sjunkit från 13,3 till 10,7. Givet det ekonomiska läget nationellt och internationellt görs en försiktig prognos för 2023.

Nöjd kund-index (INSIKT) ska öka

Uppnås inte

Resultatet för Vänersborg har försämrats något från 2021 (76) till 2022 (75). Resultatet är ett litet tapp i förhållande till den totala trenden över flera år, som varit positiv. Nöjd - kund - index är företagarnas helhetsbedömning av servicen i myndighetsutövningen. Förvaltningen analyserar ännu resultaten men ser att vissa mätvärden kräver analys och åtgärd då de vänt åt fel håll.

Invånarnas och företagens omdöme om hur kommunens service och bemötande är, ska öka

Uppnås

Resultat från årets servicemätning har inte kommit än. Kommunen arbetar aktivt för att finna strukturerade arbetssätt för att utveckla metoder, tjänster och arbetssätt med stöd av digitalisering och innovation. Invånardialog har genomförts i två piloter för att ligga till grund för vidare arbete framåt där kommunen aktivt kan involvera invånare. Utvecklingsmedel kopplade till våra beslutade inriktningsmål och uppdrag används som katalysator i arbetet med att nå fram. Genom att involvera invånare och andra aktörer i fokusgrupper för dialog inom ramen för medborgarlöftet är syftet att delaktigheten ökar. Delaktighet bidrar till dialog och inkluderande där förtroende kan skapas och effekter uppnås.

Sjukfrånvaron ska minska

Uppnås

Möjligheten att kunna uppnå det förväntade resultatet om sänkt sjukfrånvaro såg bra ut sett till årets två första månader. Sjukfrånvaron var markant lägre jämfört med föregående år. Dock var sjukfrånvaron för periodens tredje månad högre jämfört med föregående år. Utvecklingen av sjukfrånvaron under årets återstående månader avgör om det förväntade resultatet kan uppnås. Den ackumulerade sjukfrånvaron för årets tre första månader blev 10,1 procent (13,2% 2022).

Attraktiviteten som arbetsgivare ska öka

Uppnås

Inom kommens verksamheter pågår efterarbetet med resultatet från senaste medarbetar-undersökningen. I det arbetet utgår respektive arbetsplats från de risk- och friskfaktorer de tycker är angelägna att förbättra och vidareutveckla. Till detta finns även ett uppdrag från kommundirektörens ledningsgrupp till förvaltningarna utifrån kommungemensamma förbättringsområden som identifierades i medarbetarundersökningen. Först efter kommande medarbetarundersökning finns resultatet för Hållbart medarbetarengagemang (HME) som är en del av undersökningen.

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2023	Budget 2023	Bokslut 2022	Utfall 23/04	%	Utfall 22/04
Statsbidrag	-5,6	-5,3	-9,1	-2,0		-4,2
Övriga intäkter	-59,5	-59,3	-63,9	-19,1		-19,4
S:a intäkter	**65,1**	**-64,6**	**-73,0**	**-21,1**		**-23,6**
Personal	82,9	86,1	79,1	27,6		25,7
Omkostnader	413,0	415,6	389,4	133,1		127,0
Avskrivningar & internränta	2,0	2,0	2,2	0,6		0,7
S:a kostnader	**497,9**	**503,7**	**470,7**	**161,3**		**153,4**
Nettokostnad	**432,8**	**439,1**	**397,6**	**140,2**		**129,8**
Nettobudget	**439,1**	**439,1**	**420,1**	**146,2**		**140,0**
Budgetdiff	**6,3**	**0**	**22,5**	**6,0**		**10,2**

Redovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Prognos 2023	Budget 2023	Budget -diff	Utfall 23/04	%
Styrelsen	17,1	18,1	1,0	3,6	20
Kommunledning	124,6	126,2	1,6	38,8	31
Räddningstjänst/ Säkerhet	43,5	43,2	-0,3	14,7	34
Gymnasium	209,7	211,4	1,7	70,5	33
Vuxenutbildning	38,0	40,2	2,3	12,6	31
Netto	**432,9**	**439,1**	**6,3**	**140,2**	**32**

Utfall 2023-04-30

Det periodiserade resultat per april visar ett överskott på 6,0 mnkr, vilket är lägre än motsvarande period förra året. Intäkterna är högre än budget och avser projektintäkter. Omkostnaderna visar ett överskott och avser kommunstyrelsens förfogandeanslag samt att förbundsbidraget till Kunskapsförbundet väst varit lägre än budgeterat. Vakanser samt sjukfrånvaro inom förvaltningen under årets första månader bidrar till överskott mot budget.

Prognos 2023-12-31

Totalt prognostiseras ett överskott på 6,3 mnkr, vilket är en avvikelse mot budget på ca 1,4%. Prognosen bygger på att ytterligare medel ur förfogande anslaget förbrukas samt att vakanta tjänster tillsätts.

Kommunstyrelsen, politisk verksamhet

För kommunstyrelsens politiska verksamhet prognostiserar 1,0 mnkr avseende övriga omkostnader och bidrag. Förfogandeanslaget prognostiseras att förbrukas i sin helhet.

Kommunledningskontoret

Sammantaget för redovisningsnivån prognostiseras ett budgetöverskott på 1,6 mnkr. Största avvikelsen är inom personalkostnader beroende på vakanser, sjukskrivningar samt föräldraledigheter.

Kommundirektören prognostiserar ett överskott på 0,3 mnkr som avser lägre kostnader på utvecklingsmedel och personalkostnader än budgeterat.

Avdelningen för Hållbar utveckling prognostiserar ett överskott på 0,3 mnkr, vilket beror på ökade intäkter samt minskade personalkostnader.

Näringslivsavdelningen prognostiserar ett minus på 0,3 mnkr på personalkostnader.
Ökade kostnader för inflation avtal Visit samt hyresavtal Vargön Innovatum genererar ytterligare avvikelse på 0,3 mnkr.

Ekonomikontoret prognostiserar ett överskott på 0,4 mnkr vilket beror lägre övriga omkostnader och personalkostnader.

IT-kontoret prognostiserar ett överskott på 1,0 mnkr, vilket beror på vakanta tjänster. Prognosen förutsätter att vissa projekt kan genomföras enligt plan.

Juridiska avdelningen prognostiserar totalt +0,2 mnkr. Personalkostnader pga. sjukskrivningar går plus men kostnader för datalicenser visar underskott.

Kansliet beräknas ha budget i balans. Vakanser inom personalgruppen ger plus som balanserar ut de ökade kostnaderna för konsulter, införandet av e-arkiv samt ökade kostnader lagring arkiv på Regionarkivet.

Personalkontoret och löneavdelningen prognostiserar tillsammans budget i balans. Prognosen bygger på att medel för utvecklingsmedel inte nyttjas fullt i år samt överskott på personalkostnader. Prognosen för företagshälsovården är osäker då det är förvaltningarna som förfogar över medlen. Mot bakgrund av nödvändiga åtgärder avseende driften av kommunens lönesystem prognostiseras -0,6 mnkr.

Gymnasiet/Komvux

För gymnasieverksamheten beräknas ett överskott på 1,7 mnkr, kopplat till lägre andel av förbundsbidraget än budgeterat. För Vuxenutbildningen prognostiseras ett överskott på 2,3 mnkr, avseende lägre volymer i beslutat uppdragsavtal än budgeterat.

Räddningstjänst och försäkringar

För räddningstjänsten prognostiseras -0,2 mnkr beroende på ökade kostnader för pensioner. För säkerhet prognostiseras -0,1 mnkr på avseende kostnader för tjänsteman i beredskap.

Åtgärder

Mot bakgrund av det ekonomiska läget 2023 och 2024 för såväl kommunstyrelsen som kommunen som helhet så kommer förvaltningen att bedriva ett fortsatt arbete med generella åtgärder för att hålla nere kostnaderna. Detta innebär strikt vakansprövning, stor återhållsamhet med inköp av varor och tjänster samt omprövning av befintlig verksamhet och ambitionsnivå i samband med fortsatt verksamhetsplanering.

Förvaltningen ser även ett behov av stor återhållsamhet med beslut som leder till ökade kostnader.

Investeringar

Mnkr	Prognos 2023	Budget 2023	Budget-diff	Utfall 23/04
Inventarier	0,6	0,6	0	0
Hemsida	0,5	0,5	0	0
IT/Datanät	6,7	6,7	0	0,4
Netto	**7,8**	**7,8**	**0**	**0,4**

Av årets investeringsbudget på 7,8 mnkr har hittills 0,4 mnkr använts för IT/Datanät. Totalt beräknas 7,8 mnkr av budgeten att förbrukas.

Kultur- och fritidsnämnden

Ordförande: Jonathan Svensson (S)
Vice ordförande: Kristina Edvinsson (M)
Förvaltningschef: Anna Svensson

Verksamhetsbeskrivning

Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden omfattar barn- och ungdomskultur, bidrag, stöd och stimulans till föreningar, studieförbund och övriga organisationer inom nämndens verksamhetsområde, folkbibliotek, fornvård, fritidsgårdsverksamhet, huvudmannaskap för Vänersborgs museum, idrotts- och fritidsanläggningar, konsthall, musik- och kulturskola, stipendier och priser inom nämndens områden samt öppna offentliga arrangemang.

Nämnden har beslutat att verksamheten ska fokusera på underrepresenterade grupper och geografisk spridning.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Andelen flickor som deltar i öppen fritidsverksamhet ska vara minst 40%

Uppnås inte

Andelen flickor uppgår till 30%. Långt fler killar än tjejer besöker fritidsgårdarna och en del av förvaltningens analys är att det kan bero på att förvaltningen endast har manliga fritidsledare anställda. Nuvarande budget tillåter inte extra anställningar för att uppnå anställda av båda könen. Det råder en viss machokultur på fritidsgårdarna, något som förvaltningen ständigt arbetar med att motverka.

Andelen inköp av miljöklassade varor i nämndens verksamheter ska uppgå till minst 45 procent

Uppnås inte

Andelen miljöklassade varor uppgår till 27% för perioden. Måttet för det förväntade resultatet är andelen inköp från "Marknadsplatsen" men förvaltningens verksamheter har behov av varor som inte köps in den vägen och som betraktas som "sällan-inköp". Inköp så som köp av tjänst i form av föreställningar samt material till idrotts- och kulturverksamhet finns i stora delar inte i systemet. Utbildning för inköpare i systemet har skett och ska ske regelbundet. Förvaltningens kulturverksamheter har under året använt sig av Remöblera.

Andelen invånare som är nöjda med biblioteken ska minst uppgå i nivå med rikssnitt

Uppnås

Det förväntade resultatet mäts genom SCB:s medborgarundersökning som inte ska genomföras 2023. Förvaltningen kommer därmed inte ha aktuell statistik att jämföra med. En mängd insatser har genomförts under perioden för att behålla nöjdheten på en hög nivå. Det nya huvudbiblioteket är helt klart, Meröppet i Brålanda har införts och alla bibliotek har rustats upp med nya möbler. Fyrstadskommunerna har inlett bibliotekssamverkan, vilket innebär att kommunernas utbud i biblioteken finns samlat för invånarna. De nya studierummen i huvudbiblioteket används i mycket hög grad, främst av studenter.

Andelen invånare som är nöjda med idrotts- och motionsanläggningar ska öka med minst två procentenheter

Uppnås delvis

Det förväntade resultatet mäts genom SCB:s medborgarundersökning som inte ska genomföras 2023. Förvaltningen kommer därmed inte ha aktuell statistik att jämföra med. Förvaltningen genomför föreningsbesök och har regelbundna avstämningar med föreningar som så önskar. Enheten för idrottsanläggningar har arbetat med utbildningsinsatser för medarbetarna samt med att tydliggöra ansvarsområden internt för att öka kvaliteten i anläggningarna. Inventering av fysisk tillgänglighetsanpassning på idrottsanläggningarna är påbörjad, och i ishallen

planerar man inför byggnation av handikappanpassade publikplatser.

Andelen invånare som är nöjda med kommunens arbete för att främja det lokala kulturlivet ska öka med minst två procentenheter

Uppnås delvis

Det förväntade resultatet mäts genom SCB:s medborgarundersökning som inte ska genomföras 2023. Förvaltningen kommer därmed inte ha aktuell statistik att jämföra med. Under perioden har förvaltningen deltagit i två konstnärligt inriktade projekt, På väg 45, där konsthallarna i Trollhättan, Vänersborg och Åmål deltar, samt det ettåriga projektet Kommunkoreograf. I huvudbiblioteket finns numera en större och mer flexibel hörsal, med programutbud i samverkan med andra aktörer.

Andelen barn och unga i musik- och kulturskolan ska öka med minst en procentenhet

Uppnås

Det förväntade resultatet förväntas uppnås under året. Från årsskiftet är verksamheten inom musik- och kulturskolan avgiftsfri. Redan under årets första månader syns en försiktig ökning av antalet anmälda och antagna barn och unga. Under perioden arbetar enheten aktivt med att skapa en gemensam informationsinsats för att locka till sig fler och nya deltagare inför höstterminens start. Flera ämnen har haft extra prova på-verksamhet, såsom dans och bild & form. Musikaktiviteter pågår på skolornas fritidshem.

Hållbart medarbetarengagemang (HME) ska uppgå till minst 76

Uppnås

Det förväntade resultatet förväntas uppnås under året. Alla enheter har upprättat en handlingsplan utifrån förra årets medarbetarundersökning. Medarbetarundersökningen som genomfördes 2022 visar totalt sett ett bättre resultat än föregående år.

Resultatet visar hög nöjdhet med ledarskapet och det kollegiala samarbetet inom förvaltningen. På grund av att förvaltningen är mindre, så har det möjliggjort månadsvisa avstämningar tillsammans med alla chefer. Förvaltningen har också arbetat bra med riskanalyser. Utifrån resultatet kommer arbetet under 2023 att fokusera på följande tre frågor.

- Jag kan släppa tankarna på arbetet när jag är ledig
- Min arbetsplats mål följs upp och utvärderas på ett bra sätt
- Hålla medarbetarna informerade om kommunens arbete mot kränkande särbehandling

Nyckeltal/jämförelsetal

Bibliotek och kultur	Bokslut 2022	Utfall 23/04	Prognos 2023
Bibliotek			
Antal utlånade media	103 850	47 060	140 000
Huvudbiblioteket			
Antal besökare	13 963	38 028	110 000

** Avser ej e-böcker, e-ljudböcker eller film*

Musik- och kulturskola	Bokslut 2022	Utfall 23/04	Prognos 2023
Antal aktiviteter*	1313	1 330	1 400
Varav flickor i %	70	72	70
Varav pojkar i %	30	28	30

** Avser verksamhet utanför skoltid. Mätdatum 15 mars.*

Öppen ungdomsverksamhet	Bokslut 2022	Utfall 23/04	Prognos 2023
Öppet antal kvällar/år*	474	190	480
Antal besök	15 467	7 177	15 000
Varav flickor i %	31	30	30
Varav pojkar i %	69	70	70

** avser det sammanslagna utfallet för tre enheter*

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2023	Budget 2023	Bokslut 2022	Utfall 23/04	%	Utfall 22/04
Statsbidrag	1,3	1,3	4,4	1,4	107	4,6
Övriga intäkter	13,7	14,6	16,0	4,6	31	2,0
S:a intäkter	**15,0**	**15,9**	**20,5**	**5,9**	**37**	**6,6**
Personal	59,3	69,6	56,6	19,6	33	17,9
Omkostnader	82,4	82,8	81,1	28,1	34	24,8
Avskrivningar & internränta	2,1	2,1	1,4	0,6	30	0,5
S:a kostnader	**143,8**	**144,5**	**139,2**	**48,3**	**33**	**43,1**
Nettokostnad	**128,8**	**128,6**	**118,7**	**42,4**	**33**	**36,5**
Nettobudget	**128,6**	**128,6**	**118,7**	**42,9**	**33**	**38,8**
Budgetdiff.	**-0,1**	**0**	**0**	**0,4**		**2,3**

För april redovisas ett utfall på 42,4 mnkr vilket innebär en positiv budgetavvikelse på 0,4 mnkr. Utfallet motsvarar en procentuell förbrukning på 33 % vilket också är riktpunkten för perioden. Jämfört med föregående år är det en försämring med 1,9 mnkr. Inom nämnd och administration samt fritid redovisas positiva budgetavvikelser medan kultur redovisar utfall strax över budget, vilket främst beror på inflationsjusterade hyreskostnader. Under resterande del av året förväntas kostnaderna öka, främst på grund av inflationen och för helåret prognostiseras ett utfall strax över budget. Som åtgärd för att uppnå budgetbalans råder återhållsamhet inom samtliga verksamheter.

Verksamhetsområde, mnkr

Mnkr	Prognos 2023	Budget 2023	Budget -diff	Utfall 23/04	%
Nämnd och administration	7,9	7,9	0,0	2,4	30
Kultur	58,9	58,7	-0,1	19,6	33
Fritid	62,0	62,0	0,0	20,4	33
Netto	**128,8**	**128,6**	**-0,1**	**42,4**	**33**

Nämnd och administration redovisar ett utfall under budget vilket beror lägre kostnader inom administration. Inom administration redovisas tilläggsbudget för lovaktiviteter (KS 2023-03-29), medel för dessa aktiviteter har ännu ej förbrukats. För helåret prognostiseras ett utfall i nivå med budget.

Kultur omfattar allmän kultur, bibliotek, musik- och kulturskola med flera, och redovisar utfall strax över budget, vilket främst beror på ökad hyreskostnad för huvudbiblioteket på grund av inflationsjustering. Inom allmän kultur redovisas utfall under budget på grund av ännu ej genomförda aktiviteter och ännu ej färdigställd investering. Musik- och kulturskola redovisar utfall i nivå med budget. Prognos för helåret är ett underskott främst på grund av ökad hyreskostnad till följd av inflationen.

Fritid omfattar idrottsanläggningar, fornvård och fritidsgårdar och redovisar en positiv budgetavvikelse. Inom anläggningar understiger kostnaden för hyror budget vilket beror på investeringar som ännu ej är färdigställda. Ökad hyra på grund av genomförda åtgärder kommer att debiteras verksamheten när projekten är avslutade. Intäkter för anläggningar ligger i nivå med budget, förutom för Arena Vänersborg. Ökade kostnader för varor och tjänster på grund av inflationen kompenseras tillfälligt av överskott vad gäller hyreskostnader. För helåret prognostiseras ett utfall i nivå med budget.

Fritidsgårdsverksamheten redovisar utfall strax över budget, vilket beror på ökade kostnader i samband med flytt till ny lokal för Torpa fritidsgård, insatser har även gjorts på Barnens Kastanj. Under året kommer något längre personalkostnader att kompensera de ökade kostnaderna och för helåret prognostiseras utfall i nivå med budget.

Investeringar

Mnkr	Prognos 2023	Budget 2023	Budget-diff	Utfall 23/04
Inventarier	2,0	2,0	0,0	0,2
Konstnärlig gestaltning	1,6	1,6	0,0	0,0
Netto	**3,6**	**3,6**	**0,0**	**0,2**

Investeringar omfattar inventarier och verksamhetsanpassningar samt investering i konstnärlig gestaltning. Under perioden har investering skett i utrymme för kemikalier på Hallevibadet. Dansmattor, ljudutrustning och skärmar till musik- och kulturskolan samt möbler till Torpa fritidsgård. Beslutade men ännu ej helt genomförda investeringar avser bland annat dränering och bevattningssystem på Sörbyvallen och nytt biblioteksystem.

För investering i konstnärlig gestaltning har förslag till insatser under 2023 beslutats av kultur- och fritidsnämnden och lämnats vidare till kommunstyrelsen för beslut.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Ordförande: Anneli Guilotte (S)
Vice ordförande: Lena Eckerbom Wendel (M)
Förvaltningschef: Eddie Sandin

Verksamhetsbeskrivning

Nämnden styr sin verksamhet genom tillsynsplaner samlade i en verksamhetsplan. Dessutom sker lagstadgad tillsyn enligt livsmedelslagen, miljöbalken, strålskyddslagen tobakslagen m.fl.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Utförd egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade markområden ska öka

Uppnås

Det förväntade resultatet bedöms kunna uppfyllas. Arbetet med egeninitierad tillsyn av förorenade områden inleddes under 2022 där en stor del av arbetet bestod av att ta fram en handlingsplan. Tillsynen inleddes under hösten 2022 och under 2023 kommer arbetet kunna utföras i större omfattning.

Andelen genomförd förhandsdebiterad tillsyn ska öka med mål om att uppnå 100 procent

Uppnås delvis

Prognosen är god för att årets förhandsdebiterade tillsyn ska kunna utföras. Den tillsynsskuld som finns sedan tidigare kommer dock inte att kunna arbetas ned helt under året.

Tillståndssökande av enskilda avlopp som är nöjda med förvaltningens service ska öka

Uppnås

Förvaltningen har genomfört vissa aktiviteter utifrån 2021-års resultat. När samtliga resultat kommer för 2022-års mätning av Nöjd Kund Index kommer förvaltningen ta fram aktiviteter för att förbättra resultatet.

Nöjd kund-index (INSIKT) för nämndens myndighetsområden ska uppgå till minst rikssnittet

Uppnås

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har två områden inom INSIKT:s mätningen Nöjd Kund Index bland företag, livsmedelsärenden och miljöärenden, miljöärenden innefatta både miljöskyddstillsynen och hälsoskyddstillsynen. Prognosen är god för att det förväntade resultatet kommer uppnås utifrån resultatet i 2022-års mätning. Resultatet uppgick till 79 för livsmedelsärenden och rikssnittet var 79. Resultatet för miljöärenden uppgick till 78 och rikssnittet var 72.
Det har ännu inte inkommit några resultat för 2023-års mätning.

Hållbart medarbetarengagemang ska uppgå till minst 86

Uppnås

Prognosen är god för att det förväntade resultatet ska uppfyllas. Hållbart medarbetarengagemang undersöks i medarbetarundersökningen som görs under hösten. Förvaltningen jobbar aktivt för att bibehålla eller öka resultatet som uppgick till 86 i 2022-års mätning.

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2023	Budget 2023	Bokslut 2022	Utfall 23/04	%	Utfall 22/04
Statsbidrag	0,0	0,0	0,1	0,0	0	0,1
Övriga intäkter	4,9	5,1	4,4	1,5	29	1,3
S:a intäkter	**4,9**	**5,1**	**4,5**	**1,5**	**29**	**1,4**
Personal	13,1	13,3	11,8	4,0	30	3,6
Omkostnader	2,8	2,8	3,0	1,0	34	0,9
Avskrivningar & internränta	0,1	0,1	0,1	0,0	33	0,0
S:a kostnader	**16,0**	**16,2**	**14,9**	**5.0**	**31**	**4,5**
Nettokostnad	**11,1**	**11,1**	**10,4**	**3,5**	**31**	**3,1**
Nettobudget	**11,1**	**11,1**	**10,2**	**3,5**	**33**	**3,3**
Budgetdiff	**0,0**	**0,0**	**-0,2**	**0,0**		**0,2**

Utfall 2023-04-30
Föregående år visade nämnden ett överskott om 0,2 mnkr per april månad. Nämnden följer budget i stort per april 2023, vilket motsvarar 31 procent av helårsbudget för perioden januari-april 2023. Riktvärdet för motsvarande period är 33%.

Intäkterna visar 0,2 mnkr under budget, underskottet förklaras till stor del av vakans i livsmedelsteamet och hälsoskyddsteamet samt att avloppsteamet fått lägga mycket av sin arbetstid på vattentjänstplanen.
Personalkostnaderna visar 0,2 mnkr under budget. Vakanser samt svårigheter att rekrytera har bidragit till överskottet.
Verksamhetskostnaderna följer budget i stort.

Prognos 2023-12-31
Nämnden prognostiserar ingen avvikelse från budget i stort vid årets slut.

Arbetskraftskostnaderna samt intäkterna beräknas båda till 0,2 mnkr lägre än budgeterat och tar således ut varande på det totala. Arbetskraftskostnaderna är längre än budgeterat till följd av vakanser i början av året. Vakanserna påverkar även intäkterna. Att avloppsteamet får lägga mycket av sin arbetstid på vattentjänstplanen är en annan bidragande orsak till minskade intäkter.

Samhällsbyggnadsnämnden

Ordförande: Ann-Mari Jonasson (S)
Vice ordförande: Johan Andersson (C)
2:e vice ordförande: Tor Wendel (M)
Förvaltningschef: Andreas Knutsson

Verksamhetsbeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för stora delar av kommunens tekniska verksamhet, såsom drift och anläggning inom park och gata, projektering samt trafikärenden. Vidare handhas fastighetsförvaltning, lokalvård, måltidsproduktion till skola och äldreomsorg samt en del övrig intern service, såsom tryckeri, telefoni, bilpool och vaktmästeri. Balansräkningsenheterna VA- och renhållningsverken ingår också.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Resultatet av mätningen "Andelen invånare som tycker att kommunen har ett bra utbud av allmänna träningsplatser utomhus i kommunen" ska vara bland de 25 % bästa i SCB:s medborgarundersökning

Uppnås

Nuläge: 64,4% (2022). Vänersborg ligger högre än rikssnittet (61,5) men behöver öka till över 72 för att vara bland de 25 % bästa kommunerna i undersökningen. Under året planerar gatuenheten utföra tre typer av åtgärder: 1. Underhålla/förbättra det vi redan har. 2. Nå ut med information om vilka träningsmöjligheter som finns. 3. Rusta upp 500 meter vandringsled.

Resultatet av mätningen "Andelen invånare som känner sig trygga utomhus i området där de bor" ska vara bland de 25 % bästa i SCB:s medborgarundersökning

Uppnås

Nuläge: 76,5 % (2022) avseende frågan om upplevd trygghet när det är mörkt ute. Vänersborg ligger under rikssnittet (79,1) och behöver öka till över 85 för att vara bland de 25 % bästa kommunerna i undersökningen. Under året planerar gatuenheten flertalet åtgärder, exempelvis projektet “utveckling av Kastanjeparken”. Fler medborgardialoger för planering av framtida trygghetsåtgärder är planerade.

Fler barn upplever att skolvägen är trygg, med prioritering i kommunens socioekonomiskt utsatta områden

Uppnås

Nuläge: 85 % (2022). Enkäten "Trygg skolväg" från 2022 tyder inte på att otryggheten är särskilt stor och ingen skola stack ut särskilt. Enkätsvaren ligger till grund för de åtgärder som planeras för 2023. Ex. kommer skolvägar i anslutning till Torpa-området prioriteras när 2% av kommunens gatubelysning byts ut mot LED-belysning.

Fler högstadie- och gymnasieelever besöker skolrestaurangerna

Uppnås

Nuläge: saknas. En nulägesanalys av elevnärvaro (andel elever som besöker skollunchen) med hjälp av infoMentor kommer genomföras under året. Kontakt har tagits med barn- och utbildningsförvaltningen.

Andelen ekologiska livsmedel i kommunens verksamheter ska minst uppgå till 60 % enligt den nationella livsmedelsstrategin

Uppnås inte

Nuläge: 23 % (kostenheten, jan-mars 2023). På grund av de höga livsmedelspriserna och det budgetunderskott verksamheten står inför kommer målet inte uppnås.

Klimatpåverkan från samhällsbyggnadsnämndens livsmedelsinköp, mätt i koldioxidekvivalenter, ska ligga under 1,7

Uppnås

Nuläge: 1,61 koldioxidekvivalenter (CO2e) (jan-mars 2023). Bra menyplanering ligger till grund

för resultatet. Kostenheten ersätter viss del av proteinet i maträtterna till vegetabiliskt protein.

Resultatet av mätningen "Andelen invånare som är nöjda med kommunens information för att minska personlig miljö- och klimatpåverkan" ska vara bland de 25 procent bästa i SCB:s medborgarundersökning

Uppnås

Nuläge: 56,9 % (2022). Vänersborg ligger högre än rikssnittet (51,8) men behöver öka till över 58 för att vara bland de 25 % bästa kommunerna i undersökningen. Under året planerar gatuenheten att sponsra Trafikkalendern samt att driva en cykelkampanj via de digitala skyltarna. Kretslopp & vatten deltog vid Bomässan för att bland annat informera om de nya sopkärlen. Miljöalmanackan för 2023 har delats ut till alla hushåll. Almanackan innehåller information om bland annat sopsortering och återvinning.

Andel akut fastighetsunderhåll ska uppgå till max 15 %

Uppnås inte

Nuläge: 17 % (jan-april 2023). Akut underhåll, reparationer och oplanerat underhåll in i posten akut underhåll. Det är osäkert ifall det förväntade resultatet uppnås då det inte finns tillräckliga finansiella resurser för att kunna utföra det nödvändiga planerade underhållet. Man ser en risk i att det akuta underhållet kommer öka. Under året planerar verksamheten att fortsätta arbeta aktivt med sina underhållsplaner för att göra nödvändiga prioriteringar.

Andelen belysningsarmaturer LED ska öka med 2 % årligen

Uppnås

Nuläge: 1,9 %, 165 LED-armaturer beställda. Det är beställt olika typer av LED beroende på situation.

Index för hållbart medarbetarengagemang, HME, ska uppgå i nivå med rikssnitt

Uppnås

Nuläge: 76 (2022). Resultatet ligger i nuläget under rikssnitt (80 (2022)). Enligt senaste medarbetarundersökningen kan man se att förvaltningens medarbetare i stor utsträckning anser att man kan vara ledig från arbetet efter arbetstid, att arbetsschemat fungerar samt att man får stöd av sina kollegor när man behöver det. Dock anser en del att det är svårt att släppa tankarna på arbetet när man är ledig samt att arbetsplatsens mål inte följs upp och utvärderas på ett bra sätt. Fokus på HME och resultatet har varit ett ämne för förvaltningens chefer under en ledningsdag. Fokus förutsättningar för chef och arbete med målsättning/uppföljning har varit ett tema. OSA-kartläggning (organisatorisk- och social arbetsmiljökartläggning) görs på varje enhet och kommer följas upp under året. En enhet har valt att ta stöd från företagshälsovården. Fortsatt arbete under året.

Nyckeltal/jämförelsetal

	Bokslut 2022	Utfall 23/04	Prognos 2023
Fastigheter förvaltade lokaler			
Skolor och förskolor, yta kvm	106 246	106 246	106 246
Omsorgsfastigheter, yta kvm	14 594	14 594	14 594
Kontorsfastigheter, yta kvm	30 591	30 591	31 746
Fritidsfastigheter, yta kvm	61 678	61 678	61 678
Övriga objekt, yta kvm	28 108	28 108	28 128
Fastighetsunderhåll kr/kvm	179,1*	52,5	153,2
Service			
Städyta kvm per dag	180	180	182
Gator			
Gatuunderhåll kr/kvm	79 875	21 479	97 788
Kost			
Måltider antal 1000-tal portioner/år	1 441	493	1 358
Kretslopp & Vatten			
Debiterad kvantitet renvatten, 1000-tal kbm	2 468	776	2 348
Hushållsavfall, antal ton	6 903	2 181	6 903

Tabellen ovan redogör för olika nyckeltal. Ytan för kontorsfastigheter ökar enligt prognos då kommunen förvärvar Krassen 10 (fd Flickskolan). Övriga objekt ökar med 20 kvm pga att ny WC vid Gaddesanna färdigställs. För övriga kategorier förväntas ingen förändring ske. Fastighetsunderhåll, kr/kvm minskar i prognosen för helåret då 5 mnkr i underhåll prognostiseras avstås för att hantera förvaltningens underskott. Investeringsbudget för beläggningsunderhåll har utökats med 7 mnkr från och med 2023 vilket gör att prognosen för utfallet ökar, däremot minskar utfallet på driften enligt prognos om återhållsamhet inom verksamheten. Antalet beställda portioner för

grundskola och fritids har minskat för 2023 jämfört med bokslutet 2022 och prognosen ser ut att avvika ytterligare. Debiterad kvantitet renvatten prognostiseras minska enligt bedömning från nuvarande utfall. Hushållsavfallet bedöms vara oförändrat mot föregående år.

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2023	Budget 2023	Bokslut 2022	Utfall 23/04	%	Utfall 22/04
Statsbidrag	7,0	7,0	9,2	2,8	40	3,9
Övriga intäkter	545,4	549,2	542,0	184,2	34	164,3
S:a intäkter	**552,5**	**556,3**	**551,2**	**187,0**	**34**	**168,3**
Personal	201,5	199,6	189,8	66,2	33	60,7
Omkostnader	289,5	287,9	298,1	101,5	35	88,2
Avskrivningar & internränta	162,8	159,5	127,9	53,6	34	39,8
S:a kostnader	**653,7**	**647,0**	**615,8**	**221,3**	**34**	**188,7**
Nettokostnad	101,3	90,8	64,6	34,2	38	20,4
Nettobudget	90,8	90,8	82,5	29,7	33	27,1
Budgetdiff	**-10,5**	**0,0**	**17,9**	**-4,6**		**6,7**

Samhällsbyggnadsnämnden redovisade ett underskott mot budget om 4,6 mnkr t.o.m. april. Den skattefinansierade verksamheten redovisade 0,7 mnkr av underskottet varav den taxefinansierade verksamheten 3,8 mnkr. Nämnden prognostiserar ett underskott om totalt 10,5 mnkr vid årets slut. Förklaringar till avvikelser beskrivs i senare avsnitt.

Redovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Prognos 2023	Budget 2023	Budget -diff	Utfall 23/04	%
Nämnd/adm	10,4	19,3	8,9	2,6	13
Gatuen/teknisk	67,8	69,3	1,5	24,7	36
Fastighet	7,5	0,5	-7,0	1,0	192
Kost/Service	9,1	1,7	-7,4	2,3	136
VA-verksamhet	5	0	-5,0	2,6	-
Renhållning	1,5	0	-1,5	1,1	-
Netto	**101,3**	**90,8**	**-10,5**	**34,2**	**38**

Utfall 2023-04-30

Nämnd & administration redovisade ett budgetöverskott om 3,9 mnkr t.o.m. april. Överskottet beror främst på det tillfälliga förfogandeanslag som är budgeterat centralt med 9,8 mnkr för helåret. Exklusive förfogande-anslaget uppgår överskottet för perioden till 0,6 mnkr och beror på vakans inom tjänster samt lägre lokalhyror än budgeterat.

Gatuenheten redovisade ett underskott om 1,2 mnkr för perioden. Dels har kostnader för vinterväghållning varit höga hittills i år, dels påverkar en nedskrivningskostnad om 0,7 mnkr hänförligt till en korrigering av felaktigt lagervärde i förrådet. Tekniska redovisade ett underskott om 0,2 mnkr för perioden.

Fastighetsverksamheten redovisade ett budgetunderskott om 1,4 mnkr t.o.m. april. Underskottet beror främst på att verksamheten har ett intäktskrav för tomtförsäljning om 10,5 mnkr för helåret och hittills har endast en mindre del av de budgeterade intäkterna inkommit. T.o.m. april uppgår tomtförsäljningsintäkterna till 2,3 mnkr.

Kostenheten redovisade ett budgetunderskott om 1,8 mnkr t.o.m. april. Avvikelsen kan främst förklaras av hyror och kostnadsökningar inom personal som inte kunnat debiteras kund samt prisökningar för livsmedel. Serviceenheten redovisade ett mindre budgetöverskott om 0,1 mnkr t.o.m. april.

Va-verksamheten redovisade ett budgetunderskott om 2,6 mnkr t.o.m. april. Underskottet beror främst på ökade räntekostnader och övriga kostnadsökningar, t.ex. för kemikalier. Renhållningsverksamheten redovisade ett underskott om 1,1 mnkr för perioden vilket främst beror på ökade tippavgifter för hushållsavfall.

Prognos 2023-12-31

Nämnd & administration prognostiserar ett överskott mot budget om 8,9 mnkr. Överskottet beror främst på det tillfälliga förfogandeanslaget från tomtförsäljning men också på grund av vakanser och åtgärder för återhållsamhet.

Gatuenheten prognostiserar ett budgetöverskott om 1,5 mnkr för helåret. Överskottet är hänförligt till minskade personalkostnader pga. vakanshållning, återhållsamhet inom gatuunderhåll samt försäljning av äldre fordon och maskiner. Tekniska prognostiserar ingen avvikelse mot budget.

Fastighet prognostiserar ett budgetunderskott om 7,0 mnkr för helåret. Prognos om lägre intäkter från tomtförsäljning än budgeterat innebär ett underskott om 5,0 mnkr men detta balanseras upp av överskott av det tillfälliga förfogandeanslaget under nämnd &

administration. Nedskrivningskostnader för nedläggning av Hallevibadet enligt förslag av kultur & fritidsnämnden (2023-04-11 §51) prognostiseras till 4,0 mnkr. Observera att förslag om nedläggning av Hallevibadet ännu inte är beslutat av kommunfullmäktige. Ytterligare kostnader är saneringskostnader som prognostiseras till 1,0 mnkr samt utredningskostnader för exploateringsverksamheten prognostiseras till 1,0 mnkr. Detta är kostnader som ingår i underskottet men det finns fler poster som balanseras inom verksamheten, exempelvis energikostnader som ser ut att öka mot budget. Som en åtgärd för budgetbalans inom förvaltningen prognostiseras driftunderhållet minskas med 5,0 mnkr.

Kostenheten prognostiserar ett budgetunderskott om 7 mnkr. Underskottet beror främst på hyror från framtida kök, 2,8 mnkr, personalkostnader 1,8 mnkr, samt prognos för prisökningar, 2,4 mnkr, framförallt inom livsmedel. Serviceenheten prognostiserar ett underskott mot budget om 0,4 mnkr vid årets slut. Den nya mötessalen har inneburit ett ökade kostnader och intäkterna prognostiseras inte täcka upp detta fullt ut.

Va-verksamheten prognostiserar ett budgetunderskott om 5,0 mnkr. Underskottet beror dels på ökade räntekostnader till följd av höjd internränta samt högre avskrivnings-kostnader i samband med att va-utbyggnaden i Gaddesanna tagits i drift. Kostnadsökningar och ökad personalkostnad i samband med framtagande av ny vattentjänstplan bidrar också till underskottet. Va-verksamheten har sedan tidigare en ackumulerad skuld till va-kollektivet på 0,9 mnkr som kommer täcka del av det tillfälliga underskottet. Renhållningen prognostiseras med ett budgetunderskott om 1,5 mnkr vilket främst beror på ökade tippavgifter för hushållsavfall i kombination med ökade drivmedelskostnader.

Åtgärder

Nämndens påverkas av kraftiga prisökningar inom flera områden på marknaden vilket påverkar kostnadsbilden och innebär osäkra prognoser. Värme och el, drivmedel, livsmedel samt kemikalier är bara några exempel där kraftiga prishöjningar har skett senaste tiden.

I apriluppföljningen befaras underskott i flera av nämndens verksamheter vid årets slut och åtgärder för budgetbalans behöver vidtas. Prognosen om underskott med 10,5 mnkr bygger på att verksamheterna redan prognostiseras minska kostnader med ca 10 mnkr genom följande besparingsåtgärder i verksamheterna:

- Inköps- och anställningsrestriktioner införs inom förvaltningen.
- Kostenheten ser över livsmedelsinköp, menyer och salladsbufféer, har infört restriktioner vid ersättning av vikarier och ett antal medarbetare med upphöjd tjänstgöringsgrad återgår till grundanställning.
- Gatuenheten vakanshåller tjänster inom gatuunderhåll och park, förlänger inte säsongsanställningar och planerar att minska gatuunderhållet på driften.
- Fastighet ser över de planerade underhållsåtgärderna på driften. I prognosen är underhållsåtgärderna minskade med 5 mnkr vilket får följden att mindre planerat underhåll kan utföras och får skjutas fram.
- Kretslopp och vatten har sedan mars infört lokalt inköpsstopp för hela verksamheten. Tillfälligt minskad ambitionsnivå i driftprojekten råder. Verksamheten förbereder för ökad kapacitet i verken men till en början installeras endast processinventarier för att klara dagens vattendom. Det pågående arbetet med vattentjänstplanen medför att inga beslut om nya verksamhets-områden tas förrän den är beslutad. Va-utbyggnaden är pausad.

Samtliga verksamheter verkar för återhållsamhet men bedömningen är att underskottet inte kommer kunna åtgärdas fullt ut. Arbete och diskussion kring fortsatta åtgärder pågår i förhoppning om att kunna förbättra prognosen under året.

Investeringar

Mnkr	Prognos 2023	Budget 2023	Budget-diff	Utfall 23/04
Nämnd/adm	-	-	-	-
Gata/tekniska	58,8	51,5	-7,3	4,2
Fastighet	197,0	231,2	34,1	48,9
Kost/Service	1,4	1,9	0,5	0,5
Va-verks	159,5	174,4	15,0	54,5
Renhållning	3,6	6,5	2,9	2,2
Exploatering	47,0	69,9	22,9	11,8
Netto	**467,3**	**535,4**	**68,1**	**122,1**

Nämndens investeringar redovisade ett totalt utfall om 122,1 mnkr t.o.m. april. Investeringsutfallet är högt jämförelse mot tidigare år. Föregående års utfall t.o.m. april uppgick till 103,2 mnkr vilket också var ett högt utfall. Prognos för helåret uppgår till 467,3 mnkr vilket skulle innebära ett budgetöverskott om 68,1 mnkr vid årets slut.

Gatuenheten redovisade ett utfall om 4,2 mnkr t.o.m. april. Flera av årets projekt har ännu inte kommit igång och det är främst renovering av Dalbobron som bidrar till utfallet med 3,7 mnkr t.o.m. april. Prognosen för gatuinvesteringar uppgår till totalt 58,8 mnkr vilket innebär en avvikelse om 7,3 mnkr totalt. Prognos för Dalbobron uppgår till 33 mnkr för helåret. Prognosen förutsätter att förslag till beslut om tidigareläggning av tids- och betalplan för projektet beslutas av kommunfullmäktige. I ärendet föreslås medel omfördelas från projekt för Vänersborgs- och Vargöns hamn för att finansiera tidigareläggningen. Förstärkning av Vänersborgs hamn har pausats vilket innebär ett överskott i år med 7 mnkr. Skredsäkring av Vargöns hamn är också senarelagt mot plan och prognos för 2023 uppgår till 1 mnkr vilket innebär ett överskott om 4,3 mnkr.

Fastighetsinvesteringarnas utfall uppgick till 48,8 mnkr för perioden. Byggnation av Holmängenskolan bidrar till en stor del av utfallet med 37,6 mnkr t.om. april. Fastighetsinvesteringarna prognostiseras totalt uppgå till 197,0 mnkr för helåret, vilket innebär ett överskott om 34,1 mnkr. För Holmängen skola prognostiseras ett utfall om totalt 121,5 mnkr för helåret, enligt budget. Andra större projekt för året är förvärv och verksamhetsanpassning av Krassen 10 (fd Flickskolan), prognos enligt budget om 17,3 mnkr, renovering av Kulturhuset med prognos om 18,6 mnkr vilket innebär en avvikelse om 0,9 mnkr pga. en mindre fördröjning. Underhållsinvesteringar prognostiseras utföras enligt budget om 19 mnkr.

Va-investeringarna uppgick till 54,5 mnkr t.o.m. april. Större projekt som bidrar till utfallet är Holmängens avloppsreningsverk, 25,4 mnkr, Rörviks vattenverk, 10,9 mnkr samt Va Vänersnäs 7,6 mnkr. Va-verksamhetens investeringar prognostiseras till 159,5 mnkr vid årets slut vilket innebär ett överskott om 15 mnkr. Va Vänersnäs prognostiseras uppgå till 8,5 mnkr för helåret vilket innebär ett underskott mot budget om 6 mnkr. Avvikelsen beror på kostnader för lågtrycksavloppspumpar och flytt av pumpstation pga översvämning. Arbete med Holmängens avloppsreningsverk pågår med byggnation och projektets prognos avviker från budget med 1,5 mnkr pga ökade kostnader utifrån det rådande världsläget. Rörviks vattenverk pågår med byggnation och Skräcklans vattenverk förväntas starta med byggnation till sommaren. Rörviks prognos uppgår till 58 mnkr vilket innebär tidigarelagda kostnader om 8,6 mnkr mot plan medan Skräcklans prognos uppgår till 30 mnkr vilket innebär senarelagda kostnader mot plan med 25 mnkr. Ärende om omfördelning mellan projekten går upp till nämnden parallellt med delårsrapporten.

Exploateringsprojekten redovisade ett utfall om 11,8 mnkr t.o.m. april. Helårsprognosen uppgår till 47 mnkr vilket innebär ett överskott om 22,9 mnkr mot budget. Förseningar av flera stora projekt bidrar till avvikelsen. Brättevägen med 5 mnkr i budget har enbart en prognos om 1 mnkr för helåret. Trestad Center västra pågår och förväntas färdigställas till sommaren, enligt budget om 9,5 mnkr. Även Skaven/Öxnereds andra etapp pågår och förväntas i princip färdigställas under året med prognos om 26 mnkr i år vilket innebär en fördröjning mot årets plan med 2,2 mnkr.

Socialnämnden

Ordförande: Dan Nyberg (S)
1:e vice ordförande: Magnus Ekström (KD)
2:e vice ordförande: Henrik Josten (M)
Förvaltningschef: Karin Hallberg

Verksamhetsbeskrivning

Socialförvaltningen är indelad i åtta verksamhetsinriktningar och leds av en förvaltningschef samt åtta verksamhetschefer. Förvaltningen arbetar på uppdrag åt socialnämnden och har att förhålla sig till flertalet lagrum, t.ex. socialtjänstlagen (SoL), lagen om vård av unga (LVU), lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Hemtjänst (Htj) ansvarar för att ge äldre och andra i behov av vård och omsorg, i den enskildes hem.

Särskilt boende (Säbo) ansvarar för att ge äldre och andra i behov av vård och omsorg i särskilt boende.

Vård-stöd och utredning (VSU) ansvarar bl.a. för förebyggande verksamhet, dagverksamhet, korttidsverksamhet riktat mot äldre, biståndsbedömningar samt hälso- och sjukvård.

Individ- och familjeomsorgen (IFO*)* ansvarar bland annat för försörjningsstöd, familjestöd och missbruksstöd.

Personligt stöd och omsorg *(PSO)* ansvarar för insatser till personer med funktionsnedsättning inom LSS och SoL.

Arbete, sysselsättning och integration *(ASI)* ansvarar bl.a. för arbetet med människor som har svag ställning på arbetsmarknaden samt med integration.

Administrativa avdelningen vars uppdrag är att stödja förvaltningen utifrån rollerna ekonom, personalspecialist, kansli och alkohol-handläggare.

Kvalitet och utveckling vars uppdrag är att stödja förvaltningen utifrån rollerna systemförvaltare, utvecklingsledare, medicinskt ansvarig sjuksköterska och webadministratör.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Upplevelsen hos förvaltningens målgrupper av att kunna påverka utförandet av sina biståndsbedömda insatser ska uppgå till minst rikssnitt i nationella brukarundersökningar

Uppnås

Förvaltningen har flertalet aktiviteter pågående i syfte att nå resultatet. Inom Vård, stöd och utredning (VSU) nås resultatet genom brukarnas delaktighet i genomförandeplanerna. Vård och omsorg (VoO) - hemtjänst har startat upp en ny modell av samordningsteam där undersköterskor har en mer framträdande roll i form av fast omsorgskontakt och där fysioterapeuter, arbetsterapeuter, sjuksköterskor är i direkt möte med personalen. Nära samarbete mellan VSU och VoO hemtjänst gällande metoden MEA där individens självständighet och påverkans-möjligheter i sina dagliga aktiviteter är i fokus. Inom Vård och omsorg – särskilt boende (VoO säbo) arbetar man aktivt med kvalitetsteam gällande varje persons specifika behov. Specifika enhetsplaner görs årligen i varje verksamhets-område inom Individ- och familjeomsorg (IFO) utifrån de förväntade resultaten samt grunduppdraget som en del i det systematiska kvalitetsarbetet. Utifrån resultaten av den brukarenkät som genomfördes i slutet av 2022 inom daglig verksamhet och socialpsykiatrin har det upprättats handlings-planer för förbättringsarbete, likaså inom personligt stöd och omsorg utifrån tidigare resultat. Det förväntade resultatet bedöms med den kunskap förvaltningen har efter första tertialen uppnås

och följs slutligen upp vid bokslut.

Invånarnas delaktighet i förvaltningens uppdrag ska öka

Uppnås

Prognos är att vi kommer nå målet baserat på aktiviteterna. Förvaltningen inväntar delårsrapport 2 och bokslut för närmare och slutlig beskrivning av uppnådda resultat.

Antal hushåll som uppbär försörjningsstöd ska minska 2023 jämfört med 2022

Uppnås delvis

Förvaltningen arbetar fortsatt aktivt för att fortsätta utveckla vårt arbete för ett aktivt och målinriktat förändringsarbete med varje enskild brukare. Arbetsmarknadsenheten (AME) och försörjningsstödsenheten genomför tillsammans en processkartläggning i syfte att effektivisera arbetet med att fler ska nå sin egenförsörjning. En huvudprocess gällande detta förväntas vara klar under maj månad. Fisketorget har inlett ett samarbete med IFO/försörjningsstödsgruppen i syfte att tillsammans nå de som står allra längst bort från arbete och självförsörjning, bland annat genom att erbjuda lågtröskel aktiviteter i Fisketorgets regi. I övrigt fortsätter utrednings-enheten inom AME arbetet med kvalitetshöjning av utredningarna som medför att deltagare får bättre möjlighet till fortsatt väg mot egen försörjning. Förvaltningen ser framgångsfaktorer i det metodiska utvecklingsarbetet som sker genom:

- Tätt samarbete med Arbete, sysselsättning och integration (ASI) och IFO för personer med arbetsförmåga.
- Hälsogruppens arbete för de brukare som har hög ohälsa. Här pågår även ett tätt samarbete med AME´s verksamhet *Spira.*
- Kramis verksamhet för personer som är dömda för brott eller ligger i riskzonen för kriminalitet.

Genomsnitt/månad var 515 hushåll 2020, 520 hushåll 2021 och 404 hushåll 2022. Genomsnitt tertial 1 2023 är 388 hushåll. Kostnad/mån tertial 1 2022 var 4 025 tkr jämfört med kostnad/mån tertial 1 2023 3 643 tkr.

Slutligt resultat redovisas vid bokslut för år 2023 varför prognos avseende måluppfyllelse så här vid tertial 1 sätts till delvis utifrån flertalet osäkerhetsfaktorer som kan påverka utvecklingen framåt.

Antal hushåll 18–24 år som uppbär försörjningsstöd ska minska med minst 20 % 2023 jämfört med 2022

Uppnås delvis

Samma beskrivning som under tidigare förväntat resultat gällande försörjningsstöd. Specifikt för gruppen unga hushåll, så har en gemensam ärendegång påbörjats. De som ännu inte har skrivits in på AME och som står till arbets-marknadens förfogande kommer att skrivas in. Antal hushåll som erhållit ekonomiskt bistånd har sett ut enligt följande: 86,2 hushåll 2021, 62,8 hushåll 2022 samt 45,7 hushåll tertial 1 2023. Det är fortsatt en minskning av antal unga hushåll som uppbär försörjningsstöd. Slutligt resultat redovisas vid bokslut för år 2023 varför prognos avseende måluppfyllelse vid tertial 1 sätts till delvis utifrån flertalet osäkerhetsfaktorer som kan påverka utvecklingen framåt.

Förvaltningen ska ha fokus på att uppmärksamma våld i nära relationer för socialnämndens målgrupper i syfte att minska dess förekomst genom följsamhet till upprättad handlingsplan

Uppnås

Kvalitet och utveckling (KoU) samordnar förvaltningens övergripande arbete med våld i nära relationer (VIN) och finns med i olika arbetsgrupper internt inom förvaltningen som tillsammans med övriga förvaltningar. Området finns naturligt i förvaltningens grunduppdrag och aktiviteter är framtagna utifrån förvaltningens övergripande riktlinje och handlingsplan inom verksamhetsinriktningarna samt enheterna. I handlingsplanerna uppmärksammas detta extra i november varje år då vi infört en så kallad VIN-månad för att särskilt belysa områdets viktighet. I övrigt lyfts frågorna vid APM, verksamhetsmöten samt utvecklingsdagar. Målet prognosticerad uppnås genom följsamhet till framtagen riktlinje, handlingsplan och årsplan, men närmare analys görs vid bokslut.

En ökad andel av ungdomar som varken arbetar eller studerar återgår till studier

Uppnås delvis

AME ska inom sitt grunduppdrag och uppdraget för det kommunala aktivitetsansvaret verka för att en ökad andel ungdomar som varken arbetar eller studerar återgår till studier. Inom vägledningsenheten finns en särskild arbetsgrupp som arbetar fram metoder för att öka antalet ungdomar som återgår till studier eller kombinationen studier och arbete. I gruppen ingår även "mottagningen" (daglig verksamhet) med kompetens från funktionshinderområdet. Detta för att ha en så bred kompetens som möjligt kring svårigheter och behov. Förvaltningen har ambitionen att nå målet under innevarande år, vilket slutligt redovisas vid bokslut.

Andelen inköp av miljöklassade varor i nämndens verksamheter ska minst uppgå till 50 %

Uppnås

Målet uppnåddes för 2022 och ambitionen höjdes för 2023 till att förvaltningen ska nå 50 procent. Vi avvaktar resultat i bokslut men ser en ökning av inköp av miljöklassade varor första kvartalet jämfört med 2022 så prognos att nå målet. Aktiviteter pågår med följsamhet kopplad till det förväntade resultatet samt stor medvetenhet om att välja miljöklassade varor vid inköp.

Resultatet i nationella jämförelser och brukarundersökningar ska ligga på minst rikssnitt

Uppnås delvis

KoU samordnar arbetet med inlämning och analys av resultaten löpande under året. Detta kommer sedan finnas med i de analysmöten som kommer ske med varje verksamhetschef tre gånger per år där vi kontinuerligt analyserar resultat från brukarundersökningar och nationella jämförelser som en del i vårt systematiska kvalitetsarbete. Implementering av vårt digitala kvalitetsledningssystem fortsätter under året. Utveckling av metodstöd riktat mot verksamhetsinriktningarna sker under året.

Förvaltningen inväntar slutlig sammanställning på nationella jämförelser för varje verksamhets-inriktnings resultat för vidare analys avseende måluppfyllnad. Förvaltningen förhåller sig till att nå resultat motsvarande minst rikssnitt och slutlig redovisning sker i bokslut. Prognosticeras delvis måluppfyllelse då vi inväntar resultat.

En större självständighet för förvaltningens målgrupper ska uppnås genom ökad användning av digitalisering och välfärdsteknik

Uppnås

Ett intensivt arbete pågår inom förvaltningen för att utveckla den datadrivna verksamhetsutvecklingen inom organisationen. Samverkan sker i detta med kommunens IT-enhet. I mars genomfördes en inspirationsmässa där förvaltningens verksamheter kunde visa upp den digital verksamhetsutveckling som hittills skett samt att leverantörer visade sina produkter. Förvaltningen har tecknat avtal med Västra Götalandsregionen gällande digitala hjälpmedel. Arbetet på förvaltningen är igång med att samordna oss för att kunna stå redo för framtida hantering av nya digitala hjälpmedel till våra brukare. Exempel på metoder är digitala inköp inom hemtjänst som gett resultat att några brukare blivit helt självständiga i uppgiften, samverkan med digital coach för seniorer på huvudbiblioteket, digitala katter, Ergonova gungstol, digitala appar för stöd, e-tjänster vid ansökan om bistånd och digitala scheman för brukare på daglig verksamhet.

En högre effektivitet ska uppnås inom verksamheten genom ökad användning av digitalisering och välfärdsteknik

Uppnås

Ett intensivt arbete pågår för att fortsätta utveckla en datadriven verksamhet. Samverkan sker med IT-enheten och ett pilotprojekt kommer starta under året för att skapa beslutsstöd för IFO som en första del i kommande uppbyggnad för hela förvaltningen. Rekrytering till vakant tjänst med inriktning BI-utvecklare pågår i syfte att stärka förvaltningens utvecklingsarbete. Bedömning görs att målet kommer nås under året. Utifrån aktiviteter som pågår prognosticeras måluppfyllelse. Närmare uppföljning och analys görs vid bokslut.

Förvaltningens resultat gällande hållbart medarbetarindex ska uppgå till minst 79

Uppnås delvis

Bedömning görs att förvaltningen har goda möjligheter att förbättra 2022 års resultat så att måluppfyllelse kan nås. Flertalet aktiviteter

pågår inom förvaltningens verksamhets-inriktningar för att antingen behålla ett gott resultat eller förbättra. Förvaltningen arbetar aktivt för att verka för en god arbetsmiljö och fokus läggs på det systematiskt arbetsmiljöarbete genom dialog och delaktighet, följsamhet av rutiner och att vi gör bedömningar av risk- och friskfaktorer med åtgärdsplaner vid behov. Chefer samarbetar med HR-partners och samtal utifrån olika teman förs på olika samverkans-forum APM, LSG och FSG. Samtliga verksamhetsinriktningar har en öppen dialog kring ledning och styrning 3.0 gällande förväntningar på uppdraget i de olika rollerna samt utifrån vår värdegrund. Enheterna jobbar kontinuerligt med det systematiska arbetsmiljöarbetet (OSA) som är en viktig del för att skapa en bra arbetsmiljö för våra medarbetare. Flera av enheterna samtalar om hur vi skapar goda och effektiva arbetsgrupper samt hur vi i grupperna är mot varandra.

Resultatet i 2022 års medarbetarundersökning blev medarbetarindex 78 för hela förvaltningen. Flertalet av verksamhetsinriktningarna hade förbättrat sitt resultat sedan 2021 vilket är en positiv framflyttning för förvaltningen. Verksamhetsområde hemtjänst försämrade sitt resultat vilket till del bedöms som en effekt av det stora förändring som pågick gällande omorganisation. Förvaltningen inväntar resultatet av 2023 års undersökning.

Förvaltningens sjukfrånvaro ska minska 2023 jämfört med 2022

Uppnås delvis

Sjukfrånvaron är fortsatt hög men ser ut att bli lägre 2023 jämfört 2022 så långt vi kan överblicka. Måluppfyllelse prognosticeras till delvis utifrån tidigt på året. Aktivt arbete med friskfaktorer på arbetsplatserna pågår. Samverkan på FSG, LSG och APM kring sjukprocessen sker under 2023. Aktivt arbete sker mellan medarbetare och chef gällande sjukprocessens olika delar samt det systematiska arbetsmiljöarbetet. Nära samarbete mellan förvaltningens HR-partners och chefer samt förstärkt HR-stöd. Sjukfrånvaron bedöms kunna fortsatt minska utifrån att pandemi-restriktionerna tagits bort.

Förvaltningen har jämfört kvartal 1 2022 med 2023. Med denna jämförelse ser vi att den totala sjukfrånvaron är lägre inom samtliga verksamheter. Den korta sjukfrånvaron är 2,5 procentenheter lägre kvartal 1 2023 jämfört med kvartal 1 2022. Den långa sjukfrånvaron är 0,3 procentenheter lägre kvartal 1 2023 jämfört med kvartal 1 2022. Den har inte minskat så mycket utan ligger mer ”stabilt”. Den totala sjukfrånvaron är därmed 2,8 procentenheter lägre kvartal 1 2023 jämfört med kvartal 1 2022. 2023: 12,1 % jämfört 2022:14,9 %

Nyckeltal/jämförelsetal

	Bokslut 2022	Utfall 23/04	Prognos 2023
Äldreomsorg			
Äldreboende platser	347	347	362
Korttidsplatser	26	26	26
Hemtjänst, utförda timmar	235 214	81 067	245 000
Antal besök dagverksamhet	7 025	2 154	6 900
Antal utskrivningsklara personer	1 264	438	1 314
Individ och familjeomsorg			
Antal vårddagar, HVB 0–21 år	4 520	1 662	5 000
Antal vårddagar, familjehem 0–21 år	24 339	8 524	25 000
Antal vårddagar, HVB vuxna	293	59	180
Antal bidragshushåll	735	477	635
Försörjningsstöd, mnkr netto	46	14,7	43
Personligt stöd och omsorg			
Antal boendebeslut enl. LSS	157	149	151
Antal boendebeslut enl. SoL	37	39	39
Antal boendestödsbeslut	113	112	112
Antal tillgängliga bostäder	196	196	196
Köpta externa platser	14	15	15
Personer med pers. assistans	58	61	61
Arbete, sysselsättning och integration			
Antal mottagna flyktingar	23	2	10
Antal mottagna ensamkommande flyktingbarn	5	0	3
Antal anvisade personer	604	362	600
Antal beslut daglig verks LSS	177	195	200

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2023	Budget 2023	Bokslut 2022	Utfall 23/04	%	Utfall 22/04
Statsbidrag	108,6	45,1	114,6	36,2	80	45,3
Övriga intäkter	100,5	99,7	98,1	33,5	34	31,7
S:a intäkter	**201,9**	**144,8**	**212,7**	**69,7**	**48**	**77,0**
Personal	949,3	905,1	897,3	306,4	34	282,0
Omkostnader	411,3	354,1	398,4	137,1	39	124,2
Avskrivningar & internränta	3,0	3,3	4,1	1,0	30	1,5
S:a kostnader	**1 363,6**	**1 262,5**	**1 299,8**	**444,5**	**35**	**407,7**
Nettokostnad	1 154,5	1 117,7	1 087,1	374,8	34	330,7
Nettobudget	1 117,7	1 117,7	1 083,4	372,6	33	353,9
Budgetdiff	**-36,80**	**0**	**-3,7**	**-2,2**		**23,2**

Utfall 2023-04-30

Periodiserat utfall per april redovisar underskott på 2,2 mnkr. Underskott finns främst inom ekonomiskt bistånd, externt köpta platser/ placeringar, hemtjänst samt IT. Överskott redovisas för statsbidrag som i viss mån är kopplat till högre kostnader än budgeterat.

Redovisningsnivå, Mnkr

Mnkr	Prognos 2023	Budget 2023	Budget -diff	Utfall 23/04	%
Nämnd och nämndadm.	63,0	61,2	-1,8	20,4	33
Äldreomsorg	545,5	548,8	3,3	176,8	32
Individ och familjeomsorg	203,3	177,2	-26,1	65,4	37
Personligt stöd och omsorg	275,0	265,0	-10,0	91,1	34
Arbete, sysselsättning och integration	67,7	65,5	-2,2	21,1	32
Netto	**1 154,5**	**1 117,7**	**-36,8**	**374,8**	**34**

Prognos 2023-12-31

Årsprognos för socialnämnden beräknas redovisa underskott på 36,8 mnkr vilket är en försämring jämfört med 2022 då underskottet uppgick till 3,7 mnkr. Prognosen innehåller olika statsbidrag, främst 18,3 mnkr (säkerställa en god vård och omsorg om äldre) samt 6,0 mnkr (minska andelen timanställda). Dom enskilt största försämringarna jämfört med 2022 är försörjningsstöd (tillf. Budget 16,0 mnkr 2022), öppning av Nordkroksvägens äldreboende (tidigare Lunddala) samt färre statsbidrag. Förklaringar till avvikelsen redovisas under respektive verksamhets avsnitt nedan.

Nämnd och förvaltningsgemensamt

Verksamheterna beräknas redovisa underskott på 1,8 mnkr vilket är en försämring jämfört med 2022 då ett överskott på 1,4 mnkr redovisades. Överskott redovisas för blockhyror och förfogandemedel 2,5 mnkr, vakanser 1,1 mnkr samt färdtjänst 0,6 mnkr. Underskott redovisas för IT på 4,5 mnkr samt omsorgsresor 1,1 mnkr.

Äldreomsorg

Verksamheterna beräknas redovisa överskott på 3,3 mnkr inklusive beräknat överskott på 25,0 mnkr från diverse statsbidrag som redovisas under äldreomsorg gemensamt.

Hemtjänst

Verksamhetens beräknas redovisa underskott på 23,5 mnkr att jämföra med ett underskott på 20,8 mnkr för 2022. Underskottet beror på för höga personalkostnader i kopplat till effektivitets-målen. En annan orsak är att alla enheter nu efterlever rutinen kring Hållbara schema vilket innebär att delade turer är borttagna och ökad grundbemanning och resurspass förekommer vilket initialt bidrar till ökade personalkostnader. Kostnaderna kopplat till sjukfrånvaro och övertid ligger fortsatt på en hög nivå inom verksam-heten.

Särskilda boenden

Verksamhetens överskott beräknas till 1,8 mnkr vilket kan jämföras med 2022 då verksamheten uppvisade ett överskott på 8,5 mnkr.

Gemensamt särskilt boende beräknas redovisa överskott på 13,8 mnkr som till största del är kopplat till vilande budget, 7,9 mnkr, för Lunddala som är under ombyggnation och förfogandemedel 5,9 mnkr. Särskilda boenden beräknas redovisa ett underskott på 12 mnkr, vilket är ett resultat av två ofinansierade avancerade vårdärenden motsvarande ca 8,7 mnkr samt en utökning av 8 platser på Sörbygården som beräknas kosta 3,3 mnkr. Boenden beräknas nå budgetbalans utifrån sin tilldelade budgetram utifrån de åtgärder som pågår under året, exkluderat avancerade ärenden.

Vård stöd och utredning

Verksamheten beräknas vid årets slut redovisa en budget i balans, att jämföra med resultatet 2022, som landade på ett överskott på 3,2 mnkr.

Gemensam VSU, biståndsenheten och bemanningsenheten beräknas redovisa ett överskott på 1,0 mnkr vilket beror på statlig ersättning för VFU - Verksamhetsförlagd utbildning och ej ersatt personal vid frånvaro.

Hemsjukvården beräknas redovisa ett överskott på 1,5 mnkr där 1,0 mnkr är kopplat till hemsjukvård sjuksköterskor och 0,5 mnkr till Hemsjukvård Kommunrehab för ej ersatt personal vid frånvaro och vakanser. Dagverksamhet beräknas redovisa överskott på 0,5 mnkr för ej ersatt personal vid frånvaro.

Korttidsvården beräknas redovisa underskott på 0,4 mnkr varav 0,2 mnkr är för köpta korttidsplatser och 0,2 mnkr för ökade personalkostnader pga. ökat antal platser från 24 till 26.

Utskrivningsklara beräknas redovisa underskott på 5,0 mnkr vilket motsvarar ca 475 betaldagar. Detta pga. korttids och särskilda boende är fullbelagda och utskrivningsklara personer på sjukhus ej kunnat erbjudas plats.

Individ och familjeomsorg

Verksamheten beräknas redovisa underskott på 26,1 mnkr att jämföra med ett underskott på 3,8 mnkr för 2022. (2022 ingick en tillfällig ramökning med 16,5 mnkr). IFO gemensamt beräknas redovisa ett överskott på 1,0 mnkr kopplat till vilande medel för personal.

Barn- och ungdomsvård beräknas redovisa ett underskott på totalt 21,7 mnkr. Underskott beräknas för familjehemsplaceringar och Särskild förordnad vårdnadshavare med 1,9 mnkr, HVB placeringar 20,8 mnkr och Familjerätt/Familjerådgivning 0,4 mnkr. Underskottet vägs upp av överskott för öppenvårdsinsatser motsvarande 1,4 mnkr.

Vuxenvård beräknas redovisa ett överskott på 1,7 mnkr där överskottet är kopplat till färre köpta platser samt ej ersatt personal.

Försörjningsstöd beräknas redovisa ett underskott på 7,1 mnkr där 7,6 mnkr är underskott för utbetalt ekonomiskt bistånd, 0,5 mnkr är överskott för ej ersatt personal.

Personligt stöd och omsorg

Verksamheterna beräknas redovisa underskott på 10,0 mnkr att jämföra med 5,0 mnkr för 2022.

Externa placeringar LSS och SoL redovisar underskott på 14,1 mnkr. Orsaken till underskottet är att lämpliga boenden inte kunnat erbjudas i egen regi samt att ungdomar med behov av boendestöd studerar på annan ort.

Gemensamt PSO redovisar överskott på 1,4 mnkr. Överskottet förklaras av förfogandemedel som ligger budgeterade under verksamhetschef.

Boende LSS i egen regi beräknas att gå budget i balans. Socialpsykiatrin redovisar överskott på 2,1 mnkr, överskottet förklaras av effektiv användning av resurspass och ökat samarbete mellan verksamheterna vilket bland annat lett till minskade vikariekostnader.

Personlig assistans redovisar överskott på 0,5 mnkr vilket är en försämring och förklaras av fler antal LSS ärenden som utförs av privat aktör.

Arbete, sysselsättning och integration

Verksamheten beräknas redovisa ett underskott på 2,2 mnkr att jämföra med 0,8 mnkr i överskott för 2022.

Arbetsmarknadsenheten beräknas redovisa ett underskott på 0,4 mnkr som är kopplat till arbetsmarknadsanställningar.

Daglig verksamhet redovisar underskott på 3,2 mnkr. Underskottet beror på ökade kostnader för ökat antal brukare och nya verksamheter under 2022 som saknar budget 2023.

Flyktingverksamheten redovisar överskott på 1,4 mnkr. Överskottet beror på statlig ersättning kopplat till kriget i Ukraina och schablonersättning.

Åtgärder

Socialnämnden beräknas redovisa underskott för 2023 på 36,8 mnkr vilket är en försämring jämfört med 2022 då underskottet uppgick till 3,7 mnkr. Prognosen innehåller olika statsbidrag främst bidrag riktat mot att säkerställa en god vård och omsorg om äldre. De enskilt största ekonomiskt osäkra posterna inom förvaltningen är externa placeringar barn och unga inom IFO, externt köpta platser inom PSO, hemtjänst, avancerad sjukhusanknuten ”hemsjukvård” samt försörjningsstöd. Förvaltningen följer noga utvecklingen inom alla verksamheter. Flertalet enheter redovisar budget i balans och där underskott aviserats pågår arbete för att minimera eventuellt underskott.

För att nå en ekonomiskt effektiv förvaltning utifrån tilldelad budgetram för 2023 pågår flertalet aktiviteter på uppdrag av förvaltningschef;

- Anställningsrestriktioner råder.
- Översyn av riktlinjen hållbara scheman för att anpassa metodik och planering än mer till budget i en bemanningshandbok.
- Genomföra de budgetanpassningar som varje verksamhetsinriktning tagit fram på uppdrag av förvaltningschef.
- Genomföra extern genomlysning kopplat till myndighetsutövning LSS samt verkställighet LSS.
- Slutföra åtgärderna inom särskilt boende äldre som beslutades inför 2020.
- Aktiviteter pågår och planeras ytterligare för att minska sjukfrånvaron och öka friskfaktorerna i förvaltningen och därtill kostnaderna för densamma.
- Skapa delaktighet i samtliga arbetsgrupper för att lyssna in medarbetarnas tankar/seenden gällande kostnadseffektiva lösningar.
- Fortsatt dialog med NU-sjukvården gällande kostnad för den del som bedöms som specialiserad inom avancerad vård genom uppdrag som getts gemensamt till roller inom respektive organisation.
- Förebyggande arbete inom samtliga avdelningar.
- Aktiviteter kopplade till systematiskt kvalitetsarbete och nationella jämförelser avseende kvalité, bemötande och service.
- Fortsatt implementering av välfärdsteknik enligt framtagen handlingsplan.

Kommunstyrelsen är övergripande ansvarig för arbetsmarknad- och integrationsfrågorna i kommunen. Socialnämnd med förvaltning är utförare av dessa. Utifrån detta bär vi kostnaderna som uppstår utifrån de samhälleliga utmaningar som finns utifrån arbetslöshet, samt kostnadsövervältringar som uppstår genom att andra huvudmän har förändrat sina arbetssätt och nivåer på bidrag.

När det gäller den del av den avancerade sjukvården, som förvaltningen bedömer inte med självklarhet ska finansieras av kommunen som huvudman förs vidare samtal med NU-sjukvården och uppdrag har getts gemensamt till roller inom respektive organisation att se över om samsyn kan finnas gällande avtal kopplat till enskilda individer. I omställningen till nära vård arbetar dock förvaltningen väl utifrån den tänkta inriktningen, men samtal gällande vem som ska bekosta vad behöver fortsatt ske.

Investeringar

Mnkr	Prognos 2023	Budget 2023	Budget-diff	Utfall 23/04
Inventarier	6,3	6,3	0,0	0,4
Netto	**6,3**	**6,3**	**0,0**	**0,4**

2023 års investeringsbudget är 6,3 mnkr. Total investeringskostnad för året beräknas till 6,3 mnkr och gäller främst nyöppnade äldreboendet på Nordkroksvägen (fd. Lunddala). Återinvestering sker också i hjälpmedel, rehabutrustning, möbler och andra kontorsinventarier.

Överförmyndarnämnden

Ordförande: Madeleine Karlsson (S)
Vice ordförande: Bibbi Henriksson (L)

Verksamhetsbeskrivning

I varje kommun måste det enligt lag finnas en överförmyndare eller överförmyndarnämnd. I Vänersborgs kommun finns en överförmyndarnämnd, vilken är en kommunal tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Nämnden ska motverka rättsförluster för de svagaste i samhället, d.v.s. underåriga (barn under 18 år), samt de som på grund av sjukdom, psykisk störning eller liknande har en god man eller förvaltare förordnad för sig.

Resultatavstämning

Nedan redovisas nämndens förväntade resultat som ska bidra till att fullmäktiges inriktningsmål uppnås.

Antalet nya ställföreträdare ska öka

Uppnås delvis

Målsättningen är att rekrytera fler ställföreträdare då detta är en brist utifrån det behov som finns. Emellertid är detta en utmaning, för alla överförmyndare i landet. Genom olika typer av informationsinsatser har vi emellertid en förhoppning på resultat.

Andelen ställföreträdare som genomgått utbildningen för årsräkning ska öka.

Uppnås delvis

Nya ställföreträdare ska erbjudas en introduktionsutbildning.
Utöver introduktionsutbildning ska det genomföras riktad utbildning för samtliga ställföreträdare kring hantering och upprättande av årsräkningar. Nya ställföreträdare behöver utbildningen för att kunna utföra uppdraget men vi önskar även deltagande från de som haft uppdrag sedan tidigare. Detta är en möjlighet att få en hantering som vi önskar som i sig underlättar det handläggande arbetet på avdelningen.

Ekonomi

Resultaträkning

Mnkr	Prognos 2023	Budget 2023	Bokslut 2022	Utfall 23/04	%	Utfall 22/04
Statsbidrag	0,0	0,0	0,0	0,1	0	0,0
Övriga intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0	0,0
S:a intäkter	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,1**	**0**	**0,0**
Personal	5,2	5,2	4,2	1,2	23	1,3
Omkostnader	1,0	1,0	0,5	0,2	20	0,1
Avskrivningar & internränta	0,0	0,0	0,0	0	0	0,0
S:a kostnader	**6,2**	**6,2**	**4,7**	**1,4**	**23**	**1,4**
Nettokostnad	**6,2**	**6,2**	**4,7**	**1,3**	**21**	**1,4**
Nettobudget	**6,2**	**6,2**	**5,9**	**2,1**	**34**	**1,9**
Budgetdiff	**0**	**0**	**1,2**	**0,8**	**13**	**0,5**

Utfall 2023-04-30
Resultatet efter april månad visar ett överskott på 0,8 mkr.

Överförmyndarnämndens administration visar ett överskott på 0,2 mkr och beror på att extra medel för införande av nytt ärendehanteringssystem ännu inte har förbrukats samt att avdelningen inte varit fullt bemannad.

Resultatet för ställföreträdare visar ett överskott på 0,6 mkr då en stor del av årsräkningarna görs och arvoderas under hösten.

Prognos 2023-12-31
Prognos för budgetåret 2023 visar ett resultat i balans. Prognos bygger på att kostnader för införande av nytt ärendehanteringssystemet samt arvodekostnader för ställföreträdare förbrukas.

Administrationen prognostiserar +- 0 under 2023. Plan är att visstid tillsätta en administrativ tjänst för att avlasta ordinarie personal.

Verksamheten för ställföreträdare prognostiserar budget i balans. En osäkerhet finns i prognosen då nämnden vid denna delårsrapport har ca 80% av årsräkningarna kvar att granska.

§ 149

Plan- och bygglovstaxa för Vänersborgs kommun

KS 2023/651

Beslut

1. Kommunfullmäktige antar Plan och bygglovstaxa för Vänersborgs kommun, enligt bilaga, som ska gälla från och med 2023-07-01 och ersätter därigenom nu gällande Plan- och bygglovstaxa antagen av Kommunfullmäktige 2020-11-18, § 158 (KS 2020/227).

2. Kommunfullmäktige beslutar att handläggningskostnad per timme för tabell A sätts till 1122 kr och för tabell B sätts till 1216 kr.

3. Kommunfullmäktige beslutar att byggnadsnämnden från och med 2024-01-01 och framåt tillåts att årligen justera timtaxor utifrån prisindex kommunal verksamhet (PKV) oktober i Plan- och bygglovstaxan.

Bilaga/bilagor

- Bilaga 16; Revidering av plan- och bygglovstaxa för Vänersborgs kommun

Sammanfattning av ärendet

Förslag till reviderad plan- och bygglovstaxa har tagits fram. Förslaget bygger på det taxeunderlag som Sveriges kommuner och regioner, SKR, tillhandahållit och utvecklat sedan 2014.

Avgifterna i det nya underlaget speglar den genomsnittliga kostnaden som förvaltningen faktiskt har i de olika ärendena, till skillnad från nuvarande taxa, där avgifterna mer speglar hur stort man bygger. Den nya taxan bedöms inte vara lika konjunkturkänslig då avgifterna bygger på faktiskt nedlagd tid.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2023-05-22
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-04
- Nuvarande Plan- och bygglovstaxa
- Revidering av plan- och bygglovstaxa för Vänersborgs kommun
- Tidsuppskattningar
- Byggnadsnämndens beslut 2023-04-04: Revidering av plan- och bygglovstaxa för Vänersborgs kommun

§ 106

Plan- och bygglovstaxa för Vänersborgs kommun

KS 2023/651

Beslut

1. Kommunfullmäktige antar Plan och bygglovstaxa för Vänersborgs kommun, enligt bilaga, som ska gälla från och med 2023-07-01 och ersätter därigenom nu gällande Plan- och bygglovstaxa antagen av Kommunfullmäktige 2020-11-18, § 158 (KS 2020/227).

2. Kommunfullmäktige beslutar att handläggningskostnad per timme för tabell A sätts till 1122 kr och för tabell B sätts till 1216 kr.

3. Kommunfullmäktige beslutar att byggnadsnämnden från och med 2024-01-01 och framåt tillåts att årligen justera timtaxor utifrån prisindex kommunal verksamhet (PKV) oktober i Plan- och bygglovstaxan.

Bilaga/bilagor

- Bilaga 13. Revidering av plan- och bygglovstaxa för Vänersborgs kommun

Sammanfattning av ärendet

Förslag till reviderad plan- och bygglovstaxa har tagits fram. Förslaget bygger på det taxeunderlag som Sveriges kommuner och regioner, SKR, tillhandahållit och utvecklat sedan 2014.

Avgifterna i det nya underlaget speglar den genomsnittliga kostnaden som förvaltningen faktiskt har i de olika ärendena, till skillnad från nuvarande taxa, där avgifterna mer speglar hur stort man bygger. Den nya taxan bedöms inte vara lika konjunkturkänslig då avgifterna bygger på faktiskt nedlagd tid.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-04
- Nuvarande Plan- och bygglovstaxa
- Revidering av plan- och bygglovstaxa för Vänersborgs kommun
- Tidsuppskattningar
- Byggnadsnämndens beslut 2023-04-04: Revidering av plan- och bygglovstaxa för Vänersborgs kommun

2023-05-04 Dnr: KS 2023/651

Handläggare
Roy Svensson
Roy.Svensson@vanersborg.se
0521-72 23 83

Mottagare
Kommunfullmäktige

Plan- och bygglovstaxa för Vänersborgs kommun

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige antar Plan och bygglovstaxa för Vänersborgs kommun, enligt bilaga, som ska gälla från och med 2023-07-01 och ersätter därigenom nu gällande Plan- och bygglovstaxa antagen av Kommunfullmäktige 2020-11-18, § 158 (KS 2020/227).

2. Kommunfullmäktige beslutar att handläggningskostnad per timme för tabell A sätts till 1122 kr och för tabell B sätts till 1216 kr.

3. Kommunfullmäktige beslutar att byggnadsnämnden från och med 2024-01-01 och framåt tillåts att årligen justera timtaxor utifrån prisindex kommunal verksamhet (PKV) oktober i Plan- och bygglovstaxan.

Sammanfattning av ärendet

Förslag till reviderad plan- och bygglovstaxa har tagits fram. Förslaget bygger på det taxeunderlag som Sveriges kommuner och regioner, SKR, tillhandahållit och utvecklat sedan 2014.

Avgifterna i det nya underlaget speglar den genomsnittliga kostnaden som förvaltningen faktiskt har i de olika ärendena, till skillnad från nuvarande taxa, där avgifterna mer speglar hur stort man bygger. Den nya taxan bedöms inte vara lika konjunkturkänslig då avgifterna bygger på faktiskt nedlagd tid.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Nuvarande plan- och bygglovstaxa bygger på det dåvarande underlag som SKR hade arbetat fram, och som flertalet av Sveriges kommuner valde att använda. Avgiften styrs, något förenklat, av hur stort du bygger (en stor byggnadsyta medför hög avgift).

Ett nytt underlag har tillhandahållits och utvecklats av SKR sedan 2014. Målet är enligt SKR att bidra till kommunala taxor som är långsiktigt ekonomiskt hållbara och lätta att arbeta med för såväl beslutsfattare och förvaltning som sökande.

Enligt plan- och bygglagen (PBL) 12 kap 10 § får en avgift inte överstiga kommunens genomsnittliga kostnad för den typ av besked, beslut eller handläggning som avgiften avser. SKR:s underlag bygger på att med utgångspunkt i dessa formuleringar ge den enskilda kommunen ett redskap för att ta fram den genomsnittliga kostnaden för olika typer av besked, beslut och handläggning.

Nuvarande taxa bedöms inte leva upp till den genomsnittliga kostnaden enligt 12 kap 10§ PBL utan dagens taxeunderlag bygger på att ju större yta du bygger desto mer får du betala i avgift. Konsekvensen av det blir att de som bygger stort, ofta företag, får betala en orimligt hög avgift i förhållande till arbetsinsatsen. En del åtgärder kommer att bli dyrare för att få en genomsnittlig kostnadstäckning. En rimlighetsbedömning har emellertid gjorts av förvaltningen och vissa mindre åtgärder har satts ned till exempel bygglov för mur/plank och rivning av byggnad. Den nya taxan bedöms inte vara lika konjunkturkänslig då avgifterna bygger på faktiskt nedlagd tid.

Enligt 12 kap. 10 § PBL är det kommunfullmäktige som ska fatta beslut om grunderna hur avgifterna ska beräknas. Kommunfullmäktige kan inte delegera rätten att besluta om taxan till nämnd. Detta innebär att taxan, dess konstruktion och omfattning så väl som ändring av taxan måste beslutas av kommunfullmäktige.

Om en kommunal nämnd vill tillämpa indexjustering av de avgifter de tar ut enligt taxa måste fullmäktige ha fattat beslut om detta. Principerna för hur indexjustering ska ske måste således finnas intagna i den taxa med avgifter som gäller för det aktuella området, vilket det gör.

Beredning

Ärendet har behandlats i Byggnadsnämnden.
Kommunstyrelseförvaltningen har granskat ärendet.

Pernilla Bertilsson

Chef Juridik och säkerhetsavdelningen

Bilagor

Förslag till Plan- och bygglovstaxa för Vänersborgs kommun

Nuvarande Plan- och bygglovstaxa för Vänersborgs kommun

Byggnadsnämnden beslut 2023-04-04, § 30 (BN 2022/4)

Sändlista

Byggnadsnämnden

Vänersborgs kommun

Plan- och bygglovstaxa för Vänersborgs kommun

Reviderad av byggnadsnämnden 2020-05-19 § 39
Antagen av kommunfullmäktige 2020-11-18 § 158

Innehållsförteckning

Innehåll 2
Bestämmelser om plan- och bygglovstaxa 3
Inledande bestämmelser 3
Beräkning av avgifter enligt taxan 4
Benämningar av faktorer för beräkning av avgifter 4
Avräkning 5
Tabeller 6
Tabell 0 Justeringsfaktor 6
Tabell 1 Objektsfaktorer 6
Tabell 2 Tidersättning 7
Tabell 3 Underrättelse och expediering 7
Tabell 4 Handläggningsfaktor för bygglov HF1 8
Tabell 5 Handläggningsfaktor för startbesked HF2 8
Tabell 6 Justering av bygglovsavgifter 9
Tabell 7 Avgift för besked 9
Planbesked – Ärendekategorier 10
Tabell 8 Beslut om ny kontrollansvarig 10
Tabell 9 Hissar och andra motordrivna anordningar 10
Tabell 10 Nybyggnad – Bygglovavgift 11
Tabell 11 Tillbyggnad 12
Tabell 12 Enkla byggnader 13
Tabell 13 Övriga åtgärder 14
Tabell 14 Anmälan (icke lovpliktig åtgärd) 15
Tabell 15 Rivningslov inklusive startbesked 15
Tabell 16 Bygglov för skyltar 16
Tabell 17 Marklov inklusive startbesked 17
Tabell 18 Master, torn, vindkraftverk 17
Tabell 19 Bygglov för anläggningar 17
Tabell 20 Övriga ärenden 18
Tabell 21 Avgift för nybyggnadskarta 19
Tabell 22 Avgift för utstakning 19
Tabell 23 Lägeskontroll 20
Tabell 24 Avgift för tillfälligt nyttjande av digital geografisk information 20
Tabell 25 Markering och inmätning av tillfällig mätpunkt 22
Tabell 26 Utskrift 22
Tabell 27 Fastighetsuppdrag med fasta priser 23

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Dnr**
Taxa	Ny plan- och bygglovstaxa	KF 2011-10-26 § 132	BN 2011/31
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Miljö- och byggnadsförvaltningen	Plan- och bygglovschef	KF 2014-01-29 § 1 KF 2017-06-21 § 91 KF 2019-10-23 § 128 KF 2020-11-18 § 158	Från 2021-01-01 och tillsvidare
Dokumentinformation			**Publicerad på hemsidan**
Plan- och bygglovstaxa för byggnadsnämndens verksamhet			2021-01-15

Bestämmelser om plan- och bygglovstaxa

Inledande bestämmelser

Denna taxa gäller för byggnadsnämndens verksamhet. Avgifterna tas ut med stöd av plan- och bygglagen (2010:900) (PBL), miljöbalken (1998:808) (MB) och kommunallagen (2017:725) om inget annat anges. Avgifterna är avsedda att täcka kommunens kostnad för den aktuella myndighetsutövningen eller tjänsten. Avgifterna är inte momsbelagda, om inget annat anges. Taxan består av dessa bestämmelser med tillhörande tabeller och bilagor.

Avgift erläggs enligt 12 kap. 8 § PBL för

1. beslut om:
    a. planbesked
    b. förhandsbesked
    c. villkorsbesked
    d. startbesked
    e. slutbesked
    f. ingripandebesked,
2. beslut om lov,
3. tekniska samråd,
4. slutsamråd,
5. arbetsplatsbesök och andra tillsynsbesök på byggarbetsplatsen,
6. upprättande av nybyggnadskartor,
7. framställning av arkivbeständiga handlingar,
8. expediering och kungörelse enligt 9 kap. 41-41 b §§, och,
9. andra tids- eller kostnadskrävande åtgärder.

    I punkt 9 ingår som exempel avgift för lokaliseringskartor, utstakning, lägeskontroller och diverse karttjänster.

Avgift erläggs enligt 12. kap 9 § PBL för:

planavgift för att täcka kostnader som behövs för att upprätta eller ändra detaljplaner eller områdesbestämmelser, om

a. nämnden ger bygglov för nybyggnad eller ändring av en byggnad, och
b. den fastighet som bygglovet avser har nytta av planen eller områdesbestämmelserna.

Avgift erläggs enligt 27 kap. 1 § MB för:

Prövning samt tillsyn enligt miljöbalken.

Beräkning av avgifter enligt taxan

Avgiften för en viss åtgärd tas ut enligt de tabeller som hör till taxan. Flertalet av avgifterna beräknas som en funktion av ett värde som utgör en tusendel av gällande prisbasbelopp enligt lagen (1962:381), om allmän försäkring (mPBB) samt ärendeberoende faktorer som grundar sig på den tidsåtgång och komplexitet som handläggningen av respektive ärendetyp kräver. Därutöver har justeringsfaktor N lagts till, av kommunfullmäktige bestämd till 1,0.

Benämningar av faktorer för beräkning av avgifter

HF	Handläggningsfaktor
KOM	Faktor för kommunicering
KF	Kartfaktor
mPBB	”Milliprisbasbelopp” en tusendels prisbasbelopp
MF	Mätningsfaktor
N	Justeringsfaktor
NKF	Nybyggnadskartefaktor
OF	Objektfaktor
PLF	Planavgiftsfaktor
UF	Utstakningsfaktor

Grundprincip för beräkning av avgift: Faktor x mPBB x N.

Avgift för:

bygglov/startbesked	beräknas efter bruttoarean (BTA) + öppenarean (OPA)
Plan	utgår, då det inte tas ut
Mätning	beräknas efter byggnadsarean BYA + OPA
Karta	beräknas efter markarean
Nybyggnad	Uppförande av en ny byggnad eller flyttning av en tidigare uppförd byggnad till en ny plats.
Tillbyggnad	Ändring av en byggnad som innebär en ökning av byggnadens volym
Ombyggnad	Ändring av en byggnad som innebär att hela byggnaden eller en betydande och avgränsbar del av byggnaden påtagligt förnyas
Ändring	En eller flera åtgärder som ändrar en byggnads konstruktion, funktion, användningssätt, utseende eller kulturhistoriska värde

Vid beräkning av BTA, OPA och BYA skall mätreglerna enligt Svensk Standard SS 21054:2009 utgåva 1 gälla i tillämplig omfattning. Arean bestäms med den noggrannhet som inlämnade ritningar medger.

Vid definition av byggnadshöjd, sluttningsvåning, källare m.m. skall beräkningsregler och definitioner enligt plan- och byggförordningen och praxis tillämpas.

Avgiften kan också tas ut genom tidersättning enligt fastställd timtaxa.

Vid tidersättning tas kostnad för administration ut med minst en timme.

Vid tidersättning kan också ersättning för resa utgå om så erfordras.

Avräkning

För startbesked gäller om sökanden så begär ska nämnden återbetala i förskott erlagda avgifter för åtgärder som inte vidtagits. Detta under förutsättning att kontrollplan följts och projektet inte fullföljts inom föreskriven tid.

Slutavräkning sker när slutbesked utfärdas.

Om slutlig avgift för startbesked och upprättande av kontrollplan avviker ifrån i förskott betald avgift ska avräkningen ske senast när slutbesked överlämnas.

Ränta utgår ej på belopp, som återbetalas respektive tilläggsdebiteras, för tid innan betalningen ska ske.

Tid för begäran om återbetalning hanteras enligt preskriptionslagen.

Självkostnadsprincipen

För byggnadsnämndens verksamhet reglerar 12 kap. 10 §, PBL att en avgift inte får överstiga kommunens genomsnittliga kostnad för den typ av besked, beslut eller handläggning som avgiften avser.

För all kommunal verksamhet gäller dessutom allmänt självkostnadsprincipen som kommer till uttryck i 2 kap. 6 § kommunallagen (2017:725, KL). ”Kommuner och regioner får inte ta ut högre avgifter än som svarar mot kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som de tillhandahåller (självkostnaden)”.

Självkostnadsprincipen syftar på det totala avgiftsuttaget för en verksamhet. Kostnaderna i det enskilda fallet har inte någon betydelse för tillämpningen av självkostnadsprincipen, dock ska även likställighetsprincipen beaktas. Självkostnadsprincipen är närmast en målsättningsprincip som innebär att syftet med verksamheten inte får vara att ge vinst. Under en längre tid får det totala avgiftsuttaget inte överstiga de totala kostnaderna för verksamheten (se bl.a. Petersén m.fl. Kommunallagen, kommentarer och praxis, 2006, s. 354).

Tabeller

Tabell 0 Justeringsfaktor

Justeringsfaktor N = 1,0.

Objektsfaktor

Tabell 1 Objektsfaktorer

Objektsfaktor (OF) för handläggning av olika objekt – byggnader och anläggningar – beroende på storlek. Faktorn ska multipliceras med lämplig åtgärdsfaktor enligt tabeller nedan.

Area (m^2) – BTA + OPA	OF
Byggnader, anläggningar inkl. bygglovspliktiga komplementbyggnader	
Mycket enkla byggnader < 50 m^2 *	2
0-49	4
50-129	6
130-199	8
200-299	10
300-499	14
500-799	20
800-1199	26
1 200-1 999	36
2 000-2 999	46
3 000-3 999	56
4 000-4 999	64
5 000-5 999	72
6 000-7 999	88
8 000-9 999	100
10 000-14 999	125
15 000-24 999	170
25 000-49 999	235
Härutöver	+3/1000 m^2

* I separat ärende, t.ex. carport, taktäckta uteplatser (som inte är bygglovbefriade enl. PBL 9 kap 4-6 §§), skärmtak, glasade uteplatser/växthus, transformatorbyggnader och liknande.

I ärenden gällande både huvudbyggnad och garage/carport räknas den sammanlagda BTA + OPA.

I de fall ärendet har **flera byggnader av samma typ** beräknas areafaktorn efter dessa byggnaders totala BTA och OPA enligt tabell 1.

Vid ärenden som avser endast ändrad användning halveras OF-faktorn.

Tabell 2 Tidersättning

I timkostnaden ingår alla normala kringkostnader, utom kostnader för lokaler.

Timersättning i ett ärende beräknas utifrån kommunens samlade kostnader för personalen inom verksamheten. (räkneexempel: två personer 550 kr/tim, en person 700 kr/tim och en person 1 150 kr/tim ger en timkostnad på 737,5 kr/tim)

Exempel:

Löneintervall (månadslön), kr	Timpris
-21 999	600
22 000-27 999	700
28 000-33 999	800
34 000-39 999	900
40 000-45 999	1 000
46 000-	1 200
Kostnad för mätutrustning och bil vid fältarbete	200

Tabell 3 Underrättelse och expediering

Denna taxa används när underrättelse krävs. Taxan tillämpas även vid kommunicering av avslagsbeslut och vid tillsyn.

Avgift = KOM x mPBB x N

Antal	Kommentarer	KOM
Sakägare 1-5		40
Sakägare 6-9		60
Sakägare 10-15		80
Sakägare 16-		100
Kungörelse	+ faktisk annonskostnad	80
Kungörelse av beslut i Post- och Inrikestidning	+ faktisk annonskostnad	5

Tabell 4 Handläggningsfaktor för bygglov HF1

Avgift för bygglov = Summan av alla tillämpliga HF1 x OF x mPBB x N
(OF enligt tabell 1)

Åtgärd	Handläggningsfaktor HF1
Administration inklusive arkivering	7
Planprövning **Planenlighet inom detaljplan eller kontroll mot givet *förhandsbesked***	3
Byggnaden **Placering, yttre utformning och färgsättning** **Användbarhet och tillgänglighet**	7
Tomten **Tomts ordnande inklusive utfart och parkering** **Enkel kontroll av handlingar för grundläggning och dagvattenanslutning** **Fyllning och schaktning (då marklov ej erfordras)** **Skyddsåtgärder mot skred och högvatten** **Utrymnings- och räddningsvägar** **Måttgranskning** **Besiktning (platsbesök)**	7

Se tabell 3 och tabell 6 för eventuellt tillkommande avgifter

Tabell 5 Handläggningsfaktor för startbesked HF2

Avgift = Summan av alla tillämpliga HF2 x OF x mPBB x N

OF enligt tabell 1 alternativt används tidersättning enligt tabell 2.

Åtgärd	Handläggningsfaktor HF2
Administration inklusive arkivering **och registrering av kontrollansvarig** Administrationsavgift tas inte ut när startbesked beslutas tillsammans med bygglovsbeslutet.	7
Startbesked	
Startbesked inklusive tekniskt samråd och fastställande av kontrollplan	10
Startbesked och fastställande av kontrollplan	5
Startbesked (gäller även rivning)	3
Arbetsplatsbesök	5
Extra arbetsplatsbesök/per styck	5
Slutsamråd inklusive slutbesked	6
Slutbesked, avslut eller interimistiskt slutbesked	3

Tabell 6 Justering av bygglovsavgifter

Bygglovavgift avser lovprövning utom HF2

Åtgärd	Avgift
Lämplighet/lokaliseringsprövning utanför detaljplan	1,25 bygglovavgift
Tillägg för prövning av liten avvikelse	1,2 bygglovavgift
Varsamhet	1,1 bygglovavgift
Tillbyggnad	Ingen justering
Ombyggnad	Ingen justering
Ändring (vid endast ändrad användning se text tabell 1)	0,7 bygglovavgift (berörd del)
Tidsbegränsat bygglov	0,75 bygglovavgift
Tidsbegränsat bygglov, förlängning	0,5 bygglovavgift
Tidsbegränsat bygglov, säsong	0,75 bygglovavgift
Tidsbegränsat bygglov, säsong, förlängning	0,5 bygglovavgift
Förnyelse av lov = ny prövning	0,8 bygglovavgift
Enkel byggnad (oisolerad, t.ex. lagerhall)	0,3 bygglovavgift

Tabell 7 Avgift för besked

Typ av besked	Avgift
Förhandsbesked, 1-2 byggnader	100 mPBB - utanför planlagt område [1] (x N)
Förhandsbesked, 3 eller fler byggnader	200 mPBB - utanför planlagt område [1](x N)
Ingripandebesked	Tidersättning (dock minst 200 mPBB)
Planbesked (se nedan)	Tidersättning (dock minst 200 mPBB)
Villkorsbesked	Tidersättning (dock minst 50 mPBB)
Strandskyddsdispens	200 x mPBB [1] (x N)
Strandskyddsdispens (omprövning) [2]	100 x mPBB [1] (x N)

Avgift för eventuell underrättelse/kommunicering tillkommer enligt tabell 3.

[1] Justeringsfaktor N kan användas.

[2] Halvering av avgiften får ske när:
- Det inte har gått mer än 1 år från det att den tidigare dispensen löpt ut.
- Beslutet fattas utan att en ny besiktning av platsen sker.
- Samma särskilda skäl, som det tidigare beslutet, kan åberopas.

Enkel åtgärd

200 mPBB eller tidsersättning.

Med enkel åtgärd avses projekt som uppfyller **samtliga** följande kriterier:

1. Mindre projekt av enklare karaktär: ny- eller tillbyggnad av bostadshus omfattande högst två lägenheter **eller** ny- eller tillbyggnad av verksamheter upp till totalt 250 m^2 bruttoarea eller övriga projekt med en markarea om högst 2 000 m^2 **eller** ändrad markanvändning till något av ovanstående.
2. Projektet ligger inom eller i direkt anslutning till detaljplanerad markanvändning av samma karaktär.
3. Eventuellt planarbete kan antas vara möjligt att genomföra med enkelt planförfarande.

Medelstor åtgärd

300 mPBB eller tidersättning

Med medelstor åtgärd avses projekt som *inte uppfyller samtliga kriterier* för enkel åtgärd eller som *inte uppfyller något av kriterierna* för stor åtgärd.

Stor åtgärd

400 mPBB eller tidersättning

Med stor åtgärd avses projekt som uppfyller något av följande kriterier:

1. Projekt av större omfattning: bostadsprojekt omfattande mer än 100 lägenheter eller verksamhetsprojekt omfattande mer än 5 000 m^2 bruttoarea eller övriga projekt omfattande mer än 20 000 m^2 markarea eller ändrad markanvändning till något av ovanstående.
2. Ärenden som kan antas innebära betydande miljöpåverkan.

Tabell 8 Beslut om ny kontrollansvarig

Avgift = HF x mPBB x N

Åtgärd	HF
Ny sakkunnig	25

Tabell 9 Hissar och andra motordrivna anordningar

Avgift tas ut som tidersättning enligt plan- och byggförordningen (ersätter förordning 1999:371 om hissar m.m. i byggnadsverk).

Åtgärd	Tidersättning
Medgivande eller förbud att använda hiss	Antal timmar (minst 1 tim)

Tabell 10 Nybyggnad – Bygglovsavgift

Gäller för ”standardärende” inom detaljplan, utan avvikelse och kommunicering.

Avgiften utgör summan av avgifterna för de åtgärder som byggnadsnämnden vidtar i samband med bygglov respektive startbesked. Avgift för att upprätta eller ändra detaljplan, områdesbestämmelser eller fastighetsplan tillkommer enligt särskild taxa eller genom upprättat planavtal.

Se tabell 4 och 5 angående tillämpliga HF.

Avgiften inkluderar ett arbetsplatsbesök (utom vid mycket enkla byggnader).
Bygglovsavgift = mPBB x OF x (HF1 + HF2) x N [3]

Area (m^2) – BTA + OPA	OF	HF1	HF2
Byggnader, anläggningar inklusive bygglovspliktiga komplementbyggnader			
Mycket enkla byggnader < 50 m^2 se text tabell 1	2	20	20
Enkel byggnad (oisolerad – lagerhall)	0,3x OF (intervall enl. nedan)	24	28
0-49	4	24	28
50-129	6	24	28
130-199	8	24	28
200-299	10	24	28
300-499	14	24	28
500-799	20	24	28
800-1199	26	24	28
1 200-1 999	36	24	28
2 000-2 999	46	24	28
3 000-3 999	56	24	28
4 000-4 999	64	24	28
5 000-5 999	72	24	28
6 000-7 999	88	24	28
8 000-9 999	100	24	28
10 000-14 999	125	24	28
15 000-24 999	170	24	28
25 000-49 999	235	24	28
Vindsinredning ≤ 199 m^2	8	17	28

[3] Bygglov inklusive startbesked

Tabell 10 – fortsättning Komplementbyggnad

Bygglovsavgift = mPBB x OF x (HF1 + HF2) [4] x N

Objekt	Yta BTA	OF	HF1	HF2
Komplementbyggnad, garage, carport, förråd (eget ärende)	<50 m2	2	17	13
Komplementbyggnad, garage, carport, förråd (eget ärende)	>50 m2	4	17	15
Källsorteringsbehållare/grupp Sopskåp, sophus		4	14	15

Tabell 11 Tillbyggnad

Bygglovsavgift = mPBB x OF x (HF1 + HF2) [5] x N

Huvudbyggnad	Yta BTA	OF	HF1	HF2
Tillkommande yta BTA	≤ 15 m2	3	14	10
Tillkommande yta BTA	16-49 m2	4	17	15
Tillkommande yta BTA	50-129 m2	6	17	28
Tillkommande yta BTA	130-199 m2	8	17	28
Tillkommande yta BTA	200-299 m2	10	17	28
Tillkommande yta BTA	300-499 m2	14	17	28
Ytterligare intervall se tabell 10				
Komplementbyggnad				
Typ: garage, carport, förråd	Oavsett storlek men ≤ 50 % av ursprunglig byggnads BTA	2	14	13
Tillbyggnad fritidshus	≤ 50 m2	4	14	13
Tillbyggnad växthus, lusthus m.m. oisolerat	> 15 m2	2	14	13
Burspråk		2	14	13
Takkupa		2	14	15

[4] Bygglov inklusive startbesked
[5] Bygglov inklusive startbesked

Tabell 12 Enkla byggnader

Bygglovavgift = mPBB x OF x (HF1 + HF2) [6] x N

Typ	Yta BTA	OF	HF1	HF2 [7]
Fritidshus	40-80 m2	4	21	28
Kolonistuga	< 40 m^2	2	14	15
Nätstation/pumpstation	Oavsett storlek	4	14	13
Växthus, lusthus och likn. oisolerat	> 15 m^2 men ≤ 50 m^2	2	14	13
Rullstolsgarage förråd m.m.	Oavsett storlek	2	14	13
Kiosk, manskapsbod m.m.	Oavsett storlek	4	17	15
Sommarveranda, restaurang	Oavsett storlek	4	17	23

Kommentar: Fritidshus ska enligt 8 kap. 6 § PBL inte granskas med hänsyn till tillgänglighet och energikrav. Större fritidshus än 80 m^2 är dock ofta lika tekniskt komplicerade som permanentbostäder, därför föreslås lika avgift som för permanenthus

[6] Bygglov inklusive startbesked

[7] HF2 sänks med 7 i vissa ärenden enligt tabell 5

Tabell 13 Övriga åtgärder

Bygglovavgift inklusive startbesked = mPBB x HF x N (HF = HF1 + HF2)

	Yta BTA	HF
Balkong 1-5 st		65
Balkong >5 st		130
Inglasning av balkong 1-5 st		65
Inglasning av balkong >5 st		130
Inglasning av uteplats/ oisolerat uterum	oavsett storlek	65
Skärmtak	0-30 m^2	50
Skärmtak	≥ 31 m^2	100

Bygglovavgift = mPBB x OF x (HF1 + HF2) [8] x N

Övrigt	Yta BTA	OF	HF1	HF2
Fasadändring, mindre [9]		2	11	10
Fasadändring, större [10]		4	11	10
Bostadshiss – handikapp enbostadshus		2	17	13
Hiss/ramp [11]		4	17	15
Mur och eller plank vid enbostadshus		2	10	13
Mur och/eller plank – bullerplank/ stabilitet – oavsett material		6	14	15
Solfångare – ej på en- och tvåbostadshus [12]		2	14	13
Frivilligt bygglov	Avgift enligt normalt bygglov			

[8] Bygglov inklusive startbesked
[9] Ex: material- och kulörbyte, fönstersättning på del av fasad för en- och tvåbostadshus samt kulörbyte för andra byggnader
[10] Ex: burspråk, materialbyte för andra byggnader än en- och tvåbostadshus, dominant skorsten
[11] Endast HF2 vid invändig installation
[12] Bygglov krävs om solfångare inte följer takfall

Tabell 14 Anmälan (icke lovpliktig åtgärd)

Avgift = HF2 x mPBB x N

	HF2
Eldstad per styck	25
Grundförstärkning enbostadshus	90
Grundförstärkning	200
Ventilationsanläggning enbostadshus	50
Ventilationsanläggning övriga	140
Ändring av bärande konstruktion/brandskyddet, mindre	30
Ändring av bärande konstruktion/brandskyddet, större	140
Stambyte	90
Sopsug	90
Fettavskiljare	30
Rivning utanför planlagt område	25

Bygglovbefriade åtgärder enligt PBL 9 kap. § 4a-4c

Avgift = OF x HF2 x mPBB x N

Objekt	OF	HF2
Tillbyggnad av en- och tvåbostadshus ≤15 kvm BTA ”Attefall”	3	22
Komplementbostadhus ”Attefall” 0-30 kvm BYA	3	28
Komplementbyggnad ”Attefall” 0-25 kvm BYA	3	22
Inreda ytterligare lägenhet i enbostadshus	3	22
Takkupa	2	22

Tabell 15 Rivningslov inklusive startbesked

Avgift = HF x mPBB x N (HF = HF1 + HF2)

Rivning	HF
Enkla komplementbyggnader < 100 m^2 BTA	50
< 250 m^2 BTA	100
250-999 m^2 BTA	200
>1000 m^2 BTA	400

Tabell 16 Bygglov för skyltar

Prövning skall ske som för byggnader.

Avgift tas ut med hänsyn till åtgärderna och omgivningspåverkan.

Avgift = HF x mPBB x N.

Administrationsavgift ingår i avgiften för skyltar och ljusanordningar.

Åtgärd		HF om liten påverkan på stads- eller landskapsbilden	HF om stor påverkan på stads- eller landskapsbilden
Vepa	≤ 20 m^2	80	
Stor vepa	≥ 20 m^2		200
Skyltprogram – granskning	≥ 20 m^2	100	200
Prövning mot skyltprogram		20	20
Därutöver per skylt		10	10
Prövning utan gällande skyltprogram	Placering, Utformning, Miljö- och omgivningspåverkan	45	105
Därutöver per skylt		23	53
Skylt, skyltpelare, stadspelare	≤ 10 m^2	60	
Skylt, skyltpelare, stadspelare,	≥ 10 m^2 vid busskur	-	150
Ljusramp	Ny/ny front	-	100
Ljusramp	Utöver den första	20	-
Ljusanordning vid idrottsplats eller likn.	> 5 st		100
Förbesiktning	Per gång	10	20
Remiss	Trafikverket m.fl.	15	15

Väsentlig ändring av skylt eller ljusanordning medför samma arbetsinsatser som vid ansökan om ny. Avgift tas därför ut som vid ny skylt eller ljusanordning.

Skylt i samband med bygge placerad på samma fastighet, max 15 m^2 är avgiftsfri. Är skylten större än 15 m2 tas avgift ut enligt tabell.

Skyltprogram kan tas fram i samförstånd mellan fastighetsägaren och stadsbyggnadskontoret. Det består av dokument/ritning som visar var på fasaderna skyltar skall placeras och kan även innehålla principer för skyltars utformning. Avgiften reduceras om skyltprogrammet följs.

Tabell 17 Marklov inklusive startbesked

Avgiften tas enbart ut som tidersättning

Åtgärd	Tidersättning
Marklov såväl schakt som fyllning	Antal timmar (minst 25 mPBB)

Tabell 18 Master, torn, vindkraftverk

Avgift = (HF1 + HF2) x mPBB x N

Master, torn, vindkraftverk	Beskrivning	HF 1/alternativt tidsersättning	HF 2 Tidersättning
Radio- och telemast eller torn + en teknikbod	ett torn	250	Antal timmar (minst 1)
Radio- och telemast eller torn + en teknikbod	fler än ett	550	Antal timmar (minst 1)
Vindkraftverk	ett verk	550	Antal timmar (minst 1)
Vindkraftverk	upp till 4 st	1 200	Antal timmar (minst 1)
Vindkraftpark (>5 verk)		2 500	Antal timmar (minst 1)

Tabell 19 Bygglov för anläggningar

Anläggning på land

Avgift = (HF1 + HF2) x mPBB x OF x N

Objekt	Beskrivning	OF	HF1	HF2
Anläggningens yta	< 2000 m2	30	24	28
Anläggningens yta	2 000-4 999 m2	60	24	28
Anläggningens yta	5 000-10 000 m2	80	24	28
Anläggningens yta	≥ 10 000 m2	100	24	28
Mindre anläggningar t.ex. Parkeringsplats	Antal timmar (minst 1)			
Upplag/ materialgård	Antal timmar (minst 1)			
Tunnel/ bergrum	Antal timmar (minst 1)			

Exempel på anläggning (enligt plan- och byggförordningen): Begravningsplats, Campingplats, Idrottsplats, Friluftsbad, Golfbana, Kabinbana, Minigolf, Motorbana, Nöjespark, Skidbacke med lift, Skjutbana

Tabell 19 fortsättning

Anläggning i vatten

Objekt	Beskrivning	OF	HF1	HF2
Brygga, såväl ponton som fast anlagd	för fler än 10-12 båtar, (annars ej bygglov)	20	24	28
Småbåtshamn – se marina	för fler än 10-12 båtar, < 5 000 m^2	40	24	28
Marina 5 000-10 000 m^2, flera bryggor	för fler än 10-12 båtar, annars inte hamn	80	24	28
Utökning med pontonbrygga	per brygga	5	24	28

Tabell 20 Övriga ärenden

Avgift = HF x mPBB x N

Ärendetyp	Beskrivning	HF
Anstånd	ingen avgift	
Avslag såväl bygglov, marklov rivningslov som förhandsbesked	Full avgift HF 1 alternativt tidersättning	
Avvisa		25
Återkallad ansökan (avskrivet ärende)	Tidersättning se tabell 2	
Avsluta/Avskriva utan nedlagd tid för handläggning	Ingen avgift	
Tillsyn enligt miljöbalken (27 kap. 1 § miljöbalken, MB)	Tidersättning se tabell 2	

Tabell 21 Avgift för nybyggnadskarta/lokaliseringskarta

Nybyggnadskarta krävs om byggnadsnämnden anser det nödvändigt. Nämnden anger riktlinjer för när nybyggnadskarta ska upprättas.

Åtgärdsfaktor (kartavgift = NKF x N) vid upprättande av nybyggnadskarta m.m.

Avgift = mPBB x NKF x N

Nybyggnadskarta	NKF Nybyggnadskarta med VA	NKF Nybyggnadskarta utan VA
Kartan innehåller fastighetsgränser, höjder, befintliga byggnader, planinformation och anslutningspunkter		
Enbostadshus/enstaka byggnad > = 50 kvm inom detaljplan	110	90
Övriga byggnader; sammanbyggda enbostadshus, flerfamiljshus samt alla övriga byggnader och anläggningar > = 50 kvm inom detaljplan	180	120
Alla övriga åtgärder	Tidersättning	Tidersättning

Lokaliseringskarta (enkel nybyggnadskarta) Kartan innehåller fastighetsgränser, höjder, befintliga byggnader.	NKF
Lokaliseringskarta med fältkontroll Byggnation < 50 kvm inom detaljplan och byggnationer utom detaljplan	50
Lokaliseringskarta med fältkontroll och kommunalt VA Byggnation < 50 kvm inom detaljplan och byggnationer utom detaljplan	70
Utdrag från kartdatabasen (För enklare arbeten)	NKF/Tidersättning
Lokaliseringskarta utan fältkontroll	15
Lokaliseringskarta utan fältkontroll med kommunalt VA	20

Tabell 22 Avgift för utstakning

I avgiften för utstakning ingår markering av en höjdfix. Byggfixen redovisas i läge och höjd på utstakningsskissen.

Utstakning kan utföras av byggnadsnämndens personal eller annan med verifierad mätningsteknisk kunskap som byggherren föreslår och som Kart- och Geodata under byggnadsnämnden godkänner enligt Lantmäteriets rekommendationer.

Om utstakning utförs av annan än byggnadsnämndens personal, tas avgift ut för underlagsdata, grundmaterial m.m. med 20 % av den avgift, som skulle utgått om kommunen utfört arbetet.

Utstakningsavgift = mPBB x UF x N (Lagstadgad moms tillkommer)

Beskrivning	UF
Mindre tillbyggnader, garage, uthus m.m. < 50 kvm	50
En byggnad, ny eller tillbyggnad >= 50 kvm	160
Huvud- och komplementbyggnad, ett besök	180
Grupperade hus, ett besök	200

Tabell 23 Lägeskontroll

Avgift = mPBB x MF x N (Lagstadgad moms tillkommer)

Lägeskontroll sker för ny- och tillbyggnader större än 50 m^2.

Lägeskontroll kan vid särskilda skäl ske för ny- och tillbyggnader mellan 0 – 50 m^2.

Lägeskontroll kan utföras av byggnadsnämndens personal eller annan med verifierad mätningsteknisk kunskap som byggherren föreslår och som Kart- och Geodata under byggnadsnämnden godkänner enligt Lantmäteriets rekommendationer.

Lägeskontroll ska ske innan gjutning av grund.

Huvudbyggnad nybyggnad (4 punkter)	Mätningsfaktor (MF)
En byggnad, ett besök	50
Huvudbyggnad och komplementbyggnad, ett besök	80
Grupperade hus, ett besök	90

Tabell 24 Avgift för tillfälligt nyttjande av digital geografisk information

Avgift per HA = mPBB x KF x N (Lagstadgad moms tillkommer tillkommer)

Kommentar:
Kommunen finansierar sina kostnader för kartproduktionen med en blandning av skattemedel och avgifter.

För *permanenta användare (nyttjare)* av kommunalt kartmaterial träffas vid uttagande av avgift normalt avtal, som löper flera år.

Nedanstående taxa avses tillämpas för *tillfälliga nyttjare* av det kommunala kartmaterialet.

Kommunens kartmaterial är upphovsrättsligt skyddat. Vid upplåtelse av kommunalt kartmaterial överlåts normalt endast rätten att nyttja materialet för visst ändamål (icke exklusiv rätt). Nyttjanderätten bör normalt begränsas i tiden och till visst angivet ändamål.

Tabell 24 fortsättning

Primärkarta, ej fältkontrollerad	KF
-5000 kvm	15
5001-50000 kvm	30
50001-100000 kvm	50
100001-500000 kvm	60
500001-	75 kr/ha

Stadsmodell 3D	Beräknas
Modell	100 kr/ ha
Komplettering av befintlig modell	Tidersättning

Digitalt ortofoto	KF
Befintligt	50 kr/ ha
Nyskapade från drönare	Tidersättning

Karta / ortofoto / flygbild på papper	KF
Nyttjanderättsavgift vid utskrift (dm^2)	
0-150	8
150 -	4

Vid utskrift tillkommer kostnad för material.

Tidersättning tas ut för layout- och bildbehandling i förekommande fall

Tabell 24 fortsättning

Snedbild / fotografi	KF
Kommersiellt bruk (digital bild)	25
Privat bruk (digital bild)	6
Privat bruk (utskrift på fotopapper A4)	2,5
Privat bruk (utskrift på fotopapper A3)	4

Tidersättning tas ut för layout- och bildbehandling i förekommande fall.

Vid utskrift i större format tillämpas täckande utskrift samt eventuell tidersättning och materialkostnad.

Digital adressinformation	KF
Adresspunkt inklusive koordinat	0,0125

Tabell 25 Markering och inmätning av tillfällig mätpunkt

Avgift = mPBB x MF x N (Lagstadgad moms tillkommer)

Objekt	MF
Markering och inmätning av tillfällig mätpunkt (minimum 3 punkter per beställning)	10

Tabell 26 Utskrift på papper

Avgift = mPBB x A x ÅF x N (Lagstadgad moms tillkommer)

A = Area (dm^2)	ÅF
Text och linjer	0,08
Täckande utskrift (ytor, raster)	0,16

Tabell 27 Fastighetsuppdrag med fasta priser

Avgift = mPBB x HF x N (Moms 25 % tillkommer)

Ärendetyp	HF
Värdeintyg för lagfart (a)	25
Överlåtelsehandling (b)	60
Lagfartsansökan (c)	25
Servitutsavtal enligt jordabalken	50
Nyttjanderättsavtal enligt jordabalken	50
Kombinationsåtgärd (a, b och c)	90
Kombinationsåtgärd (a och c)	40

Övriga fastighetsuppdrag

Tidersättning enligt tabell 2.

Vänersborgs kommun

Plan och bygglovstaxa Vänersborgs kommun

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

Innehållsförteckning

BESTÄMMELSER OM PLAN OCH BYGGLOVSTAXA 1

INLEDANDE BESTÄMMELSER, LAGSTÖD OCH INFORMATION 1
AVGIFT ENLIGT TABELL 1
MERVÄRDESSKATT, MOMS 1
HANDLÄGGNINGSKOSTNAD PER TIMME 2
TILLSYN 2
TILLÄMPLIG TAXA 2
AVGIFTSREDUCERING 2
NEDSÄTTNING AV AVGIFT VID TIDIGARE BEVILJAT, GÄLLANDE LOV 2
TIDSBEGRÄNSADE BYGGLOV OCH BYGGLOV FÖR ÄNDAMÅL AV SÄSONGSKARAKTÄR 3
TIMDEBITERING 3
ÄRENDEN SOM INTE KAN HÄNFÖRAS TILL ÄRENDETYP 3
AVGIFT VID AVSLAG, AVSKRIVNING OCH AVVISNING 3
ÄNDRING AV TAXAN 3
INDEXJUSTERING 3
BETALNINGSSKYLDIGHET OCH BETALNING AV AVGIFT 3
ÅTERBETALNING AV AVGIFT 4
FLERA ÅTGÄRDER I SAMMA ÄRENDE 4
IKRAFTTRÄDANDE 4

FÖRKLARING AV VISSA BEGREPP 4

TAXETABELL A 6

TAXETABELL B 14

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Antagen	Antagen av
Taxa	Plan och bygglovstaxa Vänersborgs kommun	2023-xx-xx	Kommunfullmäktige
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Miljö- och byggnads-förvaltningen	Förvaltningschef	Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. § X.	Tillsvidare

Dokumentinformation	Diarienummer
Taxa för byggnadsnämndens verksamhet inom Plan och bygglagen samt Miljöbalken (strandskydd) och IMD	Nämndkod. Diarienr

Ämnesområde	Intranät	Hemsida
Plan och bygglov, strandskydd, energimätning	☐	☒

Andra styrande dokument som omnämns
Kommunallagen, KL (2017:725), Plan och bygglagen, PBL (2010:900), Miljöbalken, MB (1998:808), Mervärdesskattelag (1994:200), lag (2022:333) om energimätning i byggnader och förordning (2022:336) om energimätning i byggnader

0

Bestämmelser om plan och bygglovstaxa

Inledande bestämmelser, lagstöd och information

Denna taxa tillämpas för byggnadsnämndens handläggning av ärenden enligt Plan och bygglagen, Miljöbalken, (gäller Strandskyddsärenden) och Kommunallagen i den utsträckning som närmare föreskrivs i det nedanstående. Taxan omfattar även andra avgifter i byggnadsnämndens verksamhet såsom mätningstekniska tjänster, kartor etc.

Taxan bygger på taxeunderlag från Sveriges kommuner och regioner (SKR) som har anpassats utifrån Vänersborgs kommuns förutsättningar. Avgifterna är avsedda att täcka kommunens kostnad för den aktuella myndighetsutövningen eller tjänsten.

Taxan med avgifter för handläggning, prövning m.m. enligt plan- och bygglagen (2010:900), PBL och enligt miljöbalken (1998:808), MB är beslutad med stöd av 12 kap. 8, 9 samt 10 §§ PBL respektive 27 kap 1 § MB samt 2 kap 5 § kommunallagen (2017:725)

Denna taxa gäller även för avgifter för byggnadsnämndens tillsyn över de skyldigheter som följer av lag (2022:333) om energimätning i byggnader och förordning (2022:336) om energimätning i byggnader och tas ut med stöd av 14§ i samma lag. Avgift för tillsyn innefattar kontroll, uppföljning, beslut om föreläggande och andra nödvändiga tillsynsuppgifter. Tillsynsavgift ska, beroende på skyldighet och tillsynsuppgift, betalas av den som för egen räkning uppför eller låter uppföra en byggnad eller av den som äger en byggnad som är föremål för tillsyn.

Nedan angivna bestämmelser ingår tillsammans med efterföljande taxetabeller A1-24 och B1-2 samt tidsuppskattningar i bilaga 1 i kommunens beslut att anta taxan.

Avgift enligt tabell

Avgiften för handläggningen av en ansökan avseende en viss ärendetyp framgår av taxetabeller **A1-24 och B1-2**. Med ärendetyp avses typ av besked, beslut, handläggning eller serviceåtgärd (upprättande av nybyggnadskarta eller utförande av utstakning).

Mervärdesskatt, Moms

Mervärdesskatt tas ut enligt gällande mervärdesskattelagstiftning.

Mervärdesskatt utgår inte för avgifter i samband med myndighetsutövning.

Mervärdesskatt 25 % tillkommer på övriga tjänster och produkter som inte är myndighetsutövning.

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

I det fall mervärdesskatt ska belasta avgiften framgår detta i tabellerna och momsen tillkommer då utöver den i taxan angivna avgiften.

Handläggningskostnad per timme

Handläggningskostnaden per timme är **1122 kronor** för ärenden avseende **taxetabell A1-24** respektive **1216 kronor för taxetabell B1-2.**

Tillsyn

Avgift enligt denna taxa tas inte ut för tillsyn som föranleds av klagomål som är obefogat.

Tillämplig taxa

Avgiften tas ut enligt den taxa som gäller när ärendet inkommer.

Om ett ärende påbörjats men inte avslutats före antagandet av denna taxa, har byggnadsnämnden rätt att tillämpa den nya taxan i ärendet om det innebär en lägre avgift för den sökande.

Avgiftsreducering

Beslut i ärenden om lov eller förhandsbesked ska tas inom tio veckor. Tiden får förlängas en gång med högst tio veckor. Om tiden förlängs ska ett beslut om förlängd handläggningstid tas. I anmälningsärenden ska beslut om startbesked tas inom fyra veckor. Tiden får förlängas en gång med högst fyra veckor. Om tiden förlängs ska ett beslut om förlängd handläggningstid tas.

Om byggnadsnämnden överskrider tidsfristen för handläggningen av ett ärende om lov, förhandsbesked eller anmälan, ska delar av avgiften som nämnden tar ut reduceras. Reducering sker med en femtedel per påbörjad vecka som nämnden överskrider den tidsfrist som gäller för att meddela beslut i ärendet.

Det är endast vissa av de avgiftsberättigade handläggningsmomenten som ingår i ett ärende om lov och förhandsbesked som ska reduceras. I denna taxa är de momenten samlade under avgift för lov.

Nedsättning av avgift vid tidigare beviljat, gällande lov

För en ansökan gällande en åtgärd som innebär en förändring av motsvarande underlag tillhörande ett tidigare beviljat, gällande lov, kan byggnadsnämnden om det är motiverat med avseende på arbetsinsatsen, reducera avgiften med 25%, 50% eller 75%.

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

Tidsbegränsade bygglov och bygglov för ändamål av säsongskaraktär

Vid ansökan om ett tidsbegränsat bygglov eller om ett bygglov för ändamål av säsongskaraktär tas samma avgift ut som för ett permanent bygglov för motsvarande åtgärd.

Timdebitering

För ärendetyper där en genomsnittlig kostnad inte är möjlig att bestämma, anges ”Timdebitering” i tillämplig taxetabell. Avgiften beräknas i detta fall genom att tillämplig handläggningskostnad per timme multipliceras med kommunens nedlagda tid för handläggning av ärendet.

Ärenden som inte kan hänföras till ärendetyp

Om ett ärende inte kan hänföras till en ärendetyp enligt taxetabellerna utgår avgift grundad på kommunens nedlagda tid för handläggning av ärendet. Avgiften beräknas i detta fall genom att tillämplig handläggningskostnad per timme multipliceras med kommunens nedlagda tid för handläggning av ärendet.

Avgift vid avslag, avskrivning och avvisning

Avgift för handläggningen utgår även om ansökan avslås, avskrivs eller avvisas.

Om en ansökan avslås, avskrivs eller avvisas tas avgift ut för de handläggningsåtgärder enligt tillämplig tidsuppskattning som sammanlagt vidtagits i ärendet.

Ändring av taxan

Ändringar av taxan beslutas av kommunfullmäktige.

Indexjustering

Avgiftsbeloppen i denna taxa är bestämda med utgångspunkt från kostnadsläge och Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) oktober månad året före det år taxan börjar gälla.

Byggnadsnämnden får för varje kalenderår (avgiftsår) därefter besluta att höja avgiftsbeloppen (fasta avgifter och timavgifter) med den procentsats för PKV som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

Betalningsskyldighet och betalning av avgift

Avgift som tas med stöd av denna taxa ska enligt 12 kap. 11 § PBL betalas av den som är sökande eller har gjort anmälan i ärendet.

Avgift enligt denna taxa betalas mot faktura av den som är sökande eller har gjort anmälan i det ärende som beskedet, beslutet eller handläggningen avser, när denne tillställts byggnadsnämndens beslut, beställd handling levererats eller beställd åtgärd vidtagits.

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

Betalning av avgift enligt denna taxa ska ske till Vänersborgs kommun**.** Betalning ska ske inom tid som anges i beslutet om avgift eller i räkning.

Avgift får tas ut i förskott.

Återbetalning av avgift

Avgift kan tas ut i förväg för kommunens handläggning i skedet efter lovbeslut. Om denna handläggning inte sker, kan den sökande begära avräkning av avgifter för åtgärder som byggnadsnämnden inte har vidtagit. Avgift återbetalas för de handläggningsåtgärder enligt tillämplig tidsuppskattning som inte vidtagits i ärendet.

Återbetalning kan tidigast ske när lovet upphört att gälla.

Ränta utgår inte på belopp som återbetalas.

Flera åtgärder i samma ärende

Om ett ärende om lov och/eller anmälan innehåller flera olika typer av åtgärder ska full avgift betalas för åtgärden som medför högst avgift med tillägg av 50 procent av summan av den åtgärd som medför näst högst avgift. För övriga åtgärder tas ingen avgift ut. Detta under förutsättning att allt ingår i samma åtgärd. Det är byggnadsnämnden som bestämmer vilka åtgärder som ska handläggas i samma ärende med utgångspunkt i att ärendet ska handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättsosäkerheten eftersätts. Normalt kan olika åtgärder på samma fastighet behandlas i samma ärende.

Ikraftträdande

Denna taxa ska tillämpas från och med **2023-07-01**

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

Förklaring av vissa begrepp

Listan nedan innehåller förklaringar av vissa begrepp som finns i taxan. När begreppen avser handläggningsmoment, är det den genomsnittliga tiden för arbetet med respektive moment som anges i tids- och kostnadsuppskattningarna.

Arbetsplatsbesök I detta bör ingå såväl för- som efterarbete som det faktiska arbetsplatsbesöket

Avskrivning av ett ärende sker om sökanden återkallar sin ansökan.

Avslut av ärende I detta ingår exempelvis rensning, fakturering och arkivering.

Avviker från detaljplan Den föreslagna åtgärden innebär en avvikelse från gällande detaljplan, gällande områdesbestämmelser eller en äldre plan som ska jämställas med områdesbestämmelser eller detaljplan.

Avvisning Om en ansökan är så ofullständig att ärendet inte går att pröva i sak, ska ansökningen avvisas.

Expediering och kungörelse Den genomsnittliga tiden för detta utslaget på alla ärenden av respektive typ.

Kulturmiljö Begreppet, såsom det används i taxetabellerna, avser sådant det som faller inom 8 kap 13§ plan och bygglagen. En byggnad som är särskilt värdefull från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas. Gäller även vissa anläggningar, tomter, allmänna platser och bebyggelseområden.

Kompletteringsåtgärd Med kompletteringsåtgärd menas att ett en- eller tvåbostadshus kompletteras med en liten tillbyggnad eller en komplementbyggnad. Åtgärden ska uppfattas som ett komplement och får inte dominera över den befintliga bebyggelsen på tomten. Tidigare kompletteringsåtgärder ska också beaktas. Om flera kompletteringsåtgärder har utförts på en tomt under en längre tid kan de tillsammans med den aktuella åtgärden dominera över den ursprungliga bebyggelsen, och då behövs en lokaliseringsprövning göras.

Liten avvikelse Sådan liten avvikelse från gällande detaljplan eller gällande områdesbestämmelser som avses i 9 kap. 31b § PBL.

Lokaliseringsprövning är en prövning om en åtgärd är lämplig på en viss plats. Lokalisering kan jämföras med ordet placera som istället används för att ange en byggnads mer precisa plats inom ett avgränsat område

Lovprövning I detta ingår exempelvis inläsning av material, prövning och beslutsfattande, den genomsnittliga tiden för eventuella platsbesök, att skriva beslut, grannehörande, remittering och att skriva fram ärenden till nämnden.

Nybyggnad Uppförande av en ny byggnad eller flyttning av en tidigare uppförd byggnad till en ny plats (definition enligt 1 kap. 4§ PBL).

Planenligt Den föreslagna åtgärden överensstämmer med gällande detaljplan, gällande områdesbestämmelser, givet förhandsbesked eller sådana äldre planer som ska jämställas med områdesbestämmelser eller detaljplan.

Slutbesked I detta ingår exempelvis för- och efterarbete och det faktiska slutbeskedet.

Slutsamråd I detta ingår exempelvis för- och efterarbete och det faktiska slutsamrådet

Start av ärende I detta ingår exempelvis registrering, upprättande av ärende, kontroll av inkomna handlingar, fördelning av ärenden.

Startbesked I detta ingår exempelvis för- och efterarbete och det faktiska startbeskedet. Tekniskt samråd I detta ingår exempelvis för- och efterarbete och det faktiska samrådet.

Tillbyggnad Ändring av en byggnad som innebär en ökning av byggnadens volym (definition enligt 1 kap. 4 § PBL).

Utanför planlagt område Den föreslagna åtgärden ligger utanför område med detaljplan, områdesbestämmelser eller sådana äldre planer som ska jämställas med områdesbestämmelser eller detaljplan, och omfattas heller inte av ett tidigare givet förhandsbesked

Ändring av en byggnad En eller flera åtgärder som ändrar en byggnads konstruktion, funktion, användningssätt, utseende eller kulturhistoriska värde (definition enligt 1 kap. 4 § PBL).

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

A Taxetabeller för lov, anmälan mm

För ytterligare information avseende exempelvis handläggning av ärendetyper som inte återfinns i tabellerna och timdebitering, se kommunens taxebestämmelser.

Med *PBL* avses plan- och bygglagen (2010:900).

Se taxebestämmelser för förklaring av begrepp

Där beräkning av BTA (bruttoarea) och OPA (öppenarea) förekommer, används mätregler enligt Svensk Standard, SS 21054:2009.

A1 Bygglov och teknisk handläggning för en- och tvåbostadshus och komplementbyggnader

	Ärendetyp		Avgift för lov	Avgift för genomförande	Total avgift
A1.1	Nybyggnad av ett en- eller tvåbostadshus. I ärendetypen ingår även tillhörande lovpliktiga komplementbyggnader samt andra lovpliktiga och anmälningspliktiga åtgärder som handläggs i samma ansökan som nybyggnaden av bostadshuset.	Planenligt	16 269 kr	17 952 kr	34 221 kr
A1.2		Avviker från detaljplan	21 879 kr	17 952 kr	39 831 kr
A1.3		Utanför planlagt område	21 879 kr	17 952 kr	39 831 kr
A1.4		Utanför planlagt område med giltligt förhandsbesked	12 903 kr	17 952 kr	30 855 kr
A1.5	Nybyggnad av ett fritidshus med högst två bostäder. I ärendetypen ingår även tillhörande lovpliktiga komplementbyggnader samt andra lovpliktiga och anmälningspliktiga åtgärder som handläggs i samma ansökan som nybyggnaden av bostadshuset.	Planenligt	14 025 kr	17 952 kr	31 977 kr
A1.6		Avviker från detaljplan	19 635 kr	17 952 kr	37 587 kr
A1.7		Utanför planlagt område	19 635 kr	17 952 kr	37 587 kr
A1.8		Utanför planlagt område med giltligt förhandsbesked	7 854 kr	17 952 kr	25 806 kr
A1.9	Nybyggnad och tillbyggnad av komplementbyggnad, med tekniskt samråd	Planenligt	8 976 kr	8 976 kr	17 952 kr
A1.10		Avviker från detaljplan	14 586 kr	8 976 kr	23 562 kr
A1.11		Utanför planlagt området, med lokaliseringsprövning	14 586 kr	8 976 kr	23 562 kr
A1.12		Utanför planlagt område, utan lokaliseringsprövning så kallad kompletteringsåtgärd	7 854 kr	8 976 kr	16 830 kr
A1.13	Nybyggnad och tillbyggnad av komplementbyggnad, utan tekniskt samråd	Planenligt	8 976 kr	3 366 kr	12 342 kr
A1.14		Avviker från detaljplan	14 586 kr	3 366 kr	17 952 kr
A1.15		Utanför planlagt området, med lokaliseringsprövning	14 586 kr	3 366 kr	17 952 kr
A1.16		Utanför planlagt område, utan lokaliseringsprövning så kallad kompletteringsåtgärd	7 854 kr	3 366 kr	11 220 kr
A1.17	Tillbyggnad, med tekniskt samråd	Planenligt	11 781 kr	11 220 kr	23 001 kr
A1.18		Avviker från detaljplan	17 391 kr	11 220 kr	28 611 kr
A1.19		Utanför planlagt området, med lokaliseringsprövning	17 391 kr	11 220 kr	28 611 kr
A1.20		Utanför planlagt område, utan lokaliseringsprövning så kallad kompletteringsåtgärd	9 537 kr	11 220 kr	20 757 kr
A1.21	Tillbyggnad, utan tekniskt samråd	Planenligt	11 220 kr	3 366 kr	14 586 kr
A1.22		Avviker från detaljplan	16 830 kr	3 366 kr	20 196 kr
A1.23		Utanför planlagt området, med lokaliseringsprövning	16 830 kr	3 366 kr	20 196 kr
A1.24		Utanför planlagt område, utan lokaliseringsprövning så kallad kompletteringsåtgärd	8 976 kr	3 366 kr	12 342 kr
A1.25	Mindre utvändig ändring. Avser endast material- och/eller kulörbyte samt dörr- eller fönstersättning på del av fasad. Gäller inte inom kulturmiljö	Planenligt	3 927 kr	1 122 kr	5 049 kr
A1.26		Avviker från detaljplan	9 537 kr	1 122 kr	10 659 kr

Fillhör nämndsbeslut 2023-04-04 § N 30 BN 2022.4

A1.27	Utvändig ändring, med tekniskt samråd	Planenligt	6 171 kr	6 171 kr	12 342 kr
A1.28		Avviker från detaljplan	12 342 kr	6 171 kr	18 513 kr
A1.29		Inom kulturmiljö	12 342 kr	6 171 kr	18 513 kr
A1.30	Utvändig ändring, utan tekniskt samråd	Planenligt	6 171 kr	1 122 kr	7 293 kr
A1.31		Avviker från detaljplan	11 781 kr	1 122 kr	12 903 kr
A1.32		Inom kulturmiljö	11 781 kr	1 122 kr	12 903 kr
A1.33	Per styck för nybyggnad av fler likartade en- eller tvåbostadshus utöver det första, i en och samma ansökan (gruppbebyggelse)	Planenligt	3 927 kr	4 488 kr	8 415 kr
A1.34		Avviker från detaljplan	6 171 kr	4 488 kr	10 659 kr
A1.35		Utanför detaljplan	6 171 kr	4 488 kr	10 659 kr
A1.36	Ändrad användning av småhus och tillhörande komplementbyggnader från bostad (1-2 lägenheter) till annan användning med tekniskt samråd	Planenligt	11 220 kr	6 732 kr	17 952 kr
A1.37		Avviker från detaljplan	16 830 kr	6 732 kr	23 562 kr
A1.38		Utanför detaljplan	16 830 kr	6 732 kr	23 562 kr
A1.39	Ändrad användning av småhus och tillhörande komplementbyggnader från bostad (1-2 lägenheter) till annan användning utan tekniskt samråd	Planenligt	11 220 kr	3 366 kr	14 586 kr
A1.40		Avviker från detaljplan	16 830 kr	3 366 kr	20 196 kr
A1.41		Utanför detaljplan	16 830 kr	3 366 kr	20 196 kr

A2	**Bygglov och teknisk handläggning för byggnader som inte är en- eller tvåbostadshus eller komplementbyggnader enligt tabell A 1**				
	Ärendetyp		**Avgift för lov**	**Avgift för genomförande**	**Total avgift**
A2.1	Nybyggnad och tillbyggnad 0-50 kvm (BTA+OPA), med tekniskt samråd	Planenligt	11 220 kr	5 049 kr	16 269 kr
A2.2		Avviker från detaljplan	17 952 kr	3 927 kr	21 879 kr
A2.3		Utanför planlagt område	17 952 kr	3 927 kr	21 879 kr
A2.4	Nybyggnad och tillbyggnad 0-50 kvm (BTA+OPA), utan tekniskt samråd	Planenligt	10 659 kr	2 244 kr	12 903 kr
A2.5		Avviker från detaljplan	16 269 kr	2 244 kr	18 513 kr
A2.6		Utanför planlagt område	16 269 kr	2 244 kr	18 513 kr
A2.7	Nybyggnad och tillbyggnad 51-100 kvm (BTA+OPA), med tekniskt samråd	Planenligt	20 196 kr	11 220 kr	31 416 kr
A2.8		Avviker från detaljplan	25 806 kr	11 220 kr	37 026 kr
A2.9		Utanför planlagt område	25 806 kr	11 220 kr	37 026 kr
A2.10	Nybyggnad och tillbyggnad 51-100 kvm (BTA+OPA), utan tekniskt samråd	Planenligt	12 903 kr	3 366 kr	16 269 kr
A2.11		Avviker från detaljplan	18 513 kr	3 366 kr	21 879 kr
A2.12		Utanför planlagt område	18 513 kr	3 366 kr	21 879 kr
A2.13	Nybyggnad och tillbyggnad 101-500 kvm (BTA+OPA)	Planenligt	28 050 kr	17 952 kr	46 002 kr
A2.14		Avviker från detaljplan	31 977 kr	17 952 kr	49 929 kr
A2.15		Utanför planlagt område	31 977 kr	17 952 kr	49 929 kr
A2.16	Nybyggnad och tillbyggnad 501-1000 kvm (BTA+OPA)	Planenligt	47 124 kr	20 196 kr	67 320 kr
A2.17		Avviker från detaljplan	53 295 kr	20 196 kr	73 491 kr
A2.18		Utanför planlagt område	53 295 kr	20 196 kr	73 491 kr
A2.19	Nybyggnad och tillbyggnad 1001-5000 kvm (BTA+OPA)	Planenligt	71 808 kr	22 440 kr	94 248 kr
A2.20		Avviker från detaljplan	77 979 kr	22 440 kr	100 419 kr
A2.21		Utanför planlagt område	77 979 kr	22 440 kr	100 419 kr

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN 2022.4

A2.22	Nybyggnad och tillbyggnad ≥5001 kvm (BTA+OPA)	Planenligt	96 492 kr	24 684 kr	121 176 kr
A2.23		Avviker från detaljplan	102 663 kr	24 684 kr	127 347 kr
A2.24		Utanför planlagt område	102 663 kr	24 684 kr	127 347 kr
A2.25	Nybyggnad av garage eller enkla hallar/industribyggnader med en/ett eller ett par enkla kontor och toaletter, 100-1000 kvm (BTA+OPA)	Planenligt	17 952 kr	6 732 kr	24 684 kr
A2.26		Avviker från detaljplan	24 123 kr	6 732 kr	30 855 kr
A2.27		Utanför planlagt område	24 123 kr	6 732 kr	30 855 kr
A2.28	Nybyggnad av garage eller enkla hallar/industribyggnader med en/ett eller ett par enkla kontor och toaletter, ≥1000 kvm (BTA+OPA)	Planenligt	17 952 kr	11 220 kr	29 172 kr
A2.29		Avviker från detaljplan	24 123 kr	11 220 kr	35 343 kr
A2.30		Utanför planlagt område	24 123 kr	11 220 kr	35 343 kr
A2.31	Utvändig ändring, med tekniskt samråd	Planenligt	8 415 kr	3 366 kr	11 781 kr
A2.32		Avviker från detaljplan	14 586 kr	3 366 kr	17 952 kr
A2.33		Inom Kulturmiljö	14 586 kr	3 366 kr	17 952 kr
A2.34	Utvändig ändring, utan tekniskt samråd	Planenligt	7 293 kr	2 805 kr	10 098 kr
A2.35		Avviker från detaljplan	12 903 kr	2 805 kr	15 708 kr
A2.36		Inom Kulturmiljö	12 903 kr	2 805 kr	15 708 kr
A2.37	Nybyggnad växthus/kolonistuga inom koloniområde	Planenligt	7 293 kr	2 244 kr	9 537 kr
A2.38		Avviker från detaljplan	12 903 kr	2 244 kr	15 147 kr
A2.39		Inom Kulturmiljö	12 903 kr	2 244 kr	15 147 kr
A2.40	All övrig ändring, med tekniskt samråd (exempelvis ändrad användning)	Planenligt	15 708 kr	8 976 kr	24 684 kr
A2.41		Avviker från detaljplan	21 318 kr	8 976 kr	30 294 kr
A2.42		Utanför planlagt område	21 318 kr	8 976 kr	30 294 kr
A2.40	All övrig ändring, utan tekniskt samråd (exempelvis ändrad användning)	Planenligt	13 464 kr	3 366 kr	16 830 kr
A2.41		Avviker från detaljplan	19 074 kr	3 366 kr	22 440 kr
A2.42		Utanför planlagt område	19 074 kr	3 366 kr	22 440 kr

A3	Bygglov och teknisk handläggning för skyltar och ljusanordningar Ärendetyp	Avgift för lov	Avgift för genomförande	Total avgift
A3.1	Sätta upp, flytta eller väsentligt ändra en skylt eller ljusanordning med liten omgivningspåverkan	5 049 kr	1 122 kr	6 171 kr
A3.2	Sätta upp, flytta eller väsentligt ändra en skylt eller ljusanordning med stor omgivningspåverkan	11 220 kr	1 122 kr	12 342 kr
A3.3	Ytterligare en skylt eller ljusanordning på samma fastighet, utöver den mest tidskrävande, i ansökningar som omfattar flera skyltar eller ljusanordningar	561 kr	0 kr	561 kr

A4	Bygglov och teknisk handläggning för andra anläggningar än byggnader, del 1 Ärendetyp	Avgift
A4.1	Anordnande, inrättande, uppförande, flytt eller väsentlig ändring av nöjesparker, djurparker, idrottsplatser, skidbackar med liftar, kabinbanor, campingplatser, skjutbanor, småbåtshamnar, friluftsbad, motorbanor och golfbanor	Timdebitering
A4.2	Anordnande, inrättande, uppförande, flytt eller väsentlig ändring av upplag och materialgårdar	Timdebitering
A4.3	Anordnande, inrättande, uppförande, flytt eller väsentlig ändring av tunnlar och bergrum som inte är avsedda för väg, järnväg, tunnelbana eller gruvdrift	Timdebitering
A4.4	Anordnande, inrättande, uppförande, flytt eller väsentlig ändring av fasta cisterner och andra fasta anläggningar för kemiska produkter som är hälso- och miljöfarliga och för varor som kan medföra brand eller andra olyckshändelser	Timdebitering

Fillhor nämndsbeslut 2023-04-04 N § 30 BN:2022-4

A4.5	Anordnande, inrättande, uppförande, flytt eller väsentlig ändring av radio- eller telemaster eller torn	Timdebitering
A4.6	Anordnande, inrättande, uppförande, flytt eller väsentlig ändring av vindkraftverk som a) är högre än 20 meter över markytan b) placeras på ett avstånd från gränsen som är mindre än kraftverkets höjd över marken c) monteras fast på en byggnad, eller d) har en vindturbin med en diameter som är större än tre meter	Timdebitering
A4.7	Anordnande, inrättande, uppförande, flytt eller väsentlig ändring av begravningsplatser	Timdebitering

A5	**Bygglov och teknisk handläggning för andra anläggningar än byggnader, del 2** (murar och plank, parkeringsplatser utomhus och transformatorstationer)				
	Ärendetyp		**Avgift för lov**	**Avgift för genomförande**	**Total avgift**
A5.1	Anordnande, inrättande, uppförande, flytt eller väsentlig ändring av mur eller plank, med tekniskt samråd	Planenligt	3 366 kr	1 683 kr	5 049 kr
A5.2		Avviker från detaljplan	5 610 kr	1 683 kr	7 293 kr
A5.3		Utanför planlagt område	4 488 kr	1 683 kr	6 171 kr
A5.4	Anordnande, inrättande, uppförande, flytt eller väsentlig ändring av mur eller plank, utan tekniskt samråd	Planenligt	3 927 kr	1 122 kr	5 049 kr
A5.5		Avviker från detaljplan	6 171 kr	1 122 kr	7 293 kr
A5.6		Utanför planlagt område	5 049 kr	1 122 kr	6 171 kr
A5.7	Anordnande, inrättande, uppförande, flytt eller väsentlig ändring av parkeringsplatser utomhus, med tekniskt samråd	Planenligt	6 171 kr	1 683 kr	7 854 kr
A5.8		Avviker från detaljplan	11 781 kr	1 683 kr	13 464 kr
A5.9		Utanför planlagt område	11 781 kr	1 683 kr	13 464 kr
A5.10	Anordnande, inrättande, uppförande, flytt eller väsentlig ändring av parkeringsplatser utomhus, utan tekniskt samråd	Planenligt	6 171 kr	1 122 kr	7 293 kr
A5.11		Avviker från detaljplan	11 781 kr	1 122 kr	12 903 kr
A5.12		Utanför planlagt område	11 781 kr	1 122 kr	12 903 kr
A5.13	Anordnande, inrättande, uppförande, flytt eller väsentlig ändring av transformatorstation	Planenligt	6 171 kr	2 244 kr	8 415 kr
A5.14		Avviker från detaljplan	11 781 kr	2 244 kr	14 025 kr
A5.15		Utanför planlagt område	11 781 kr	2 244 kr	14 025 kr

A6	**Förlängning av tidsbegränsat bygglov**	**Avgift**
A6.1	Förlängning av tidsbegränsat bygglov	9 537 kr

A7	**Förlängning av tidsbegränsat bygglov för ändamål av säsongskaraktär**	**Avgift**
A7.1	Förlängning av tidsbegränsat bygglov för ändamål av säsongskaraktär	9 537 kr

A8	**Anmälningspliktiga åtgärder**	
	Ärendetyp	**Avgift**
A 8.1	Rivning av byggnad eller en del av byggnad, med tekniskt samråd	8 415 kr
A 8.2	Rivning av byggnad eller del av en byggnad, utan tekniskt samråd	2 805 kr
A 8.3	Nybyggnad eller tillbyggnad som enligt 9 kap. 7 § PBL har undantagits från krav på bygglov, med tekniskt samråd	8 415 kr
A 8.4	Nybyggnad eller tillbyggnad som enligt 9 kap. 7 § PBL har undantagits från krav på bygglov, utan tekniskt samråd	3 927 kr
A 8.5	Ändring av en byggnad, om ändringen innebär att konstruktionen av byggnadens bärande delar berörs eller byggnadens planlösning påverkas avsevärt, med tekniskt samråd	9 537 kr
A 8.6	Ändring av en byggnad, om ändringen innebär att konstruktionen av byggnadens bärande delar berörs eller byggnadens planlösning påverkas avsevärt, utan tekniskt samråd	5 049 kr
A 8.7	Installation eller väsentlig ändring av hiss, med tekniskt samråd	8 415 kr
A 8.8	Installation eller väsentlig ändring av hiss, utan tekniskt samråd	3 927 kr
A 8.9	Installation eller väsentlig ändring av eldstad eller rökkanal, med tekniskt samråd	3 927 kr
A 8.10	Installation eller väsentlig ändring av eldstad eller rökkanal, utan tekniskt samråd	2 805 kr

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

A 8.11	Installation eller väsentlig ändring av anordning för ventilation, med tekniskt samråd	8 415 kr
A 8.12	Installation eller väsentlig ändring av anordning för ventilation, utan tekniskt samråd	3 927 kr
A 8.13	Installation eller väsentlig ändring av anläggning för vattenförsörjning eller avlopp i en byggnad eller inom en tomt, med tekniskt samråd	3 927 kr
A 8.14	Installation eller väsentlig ändring av en anläggning för vattenförsörjning eller avlopp i en byggnad eller inom en tomt, utan tekniskt samråd	2 805 kr
A 8.15	Ändring av byggnad som väsentligt påverkar brandskyddet i byggnaden, med tekniskt samråd	9 537 kr
A 8.16	Ändring av byggnad som väsentligt påverkar brandskyddet i byggnaden, utan tekniskt samråd	5 049 kr
A 8.17	Underhåll av sådant byggnadsverk med särskilt bevarandevärde som omfattas av skyddsbestämmelser som har beslutats med stöd av 4 kap. 16 § eller 42 § första stycket 5 c PBL eller motsvarande äldre föreskrifter, med tekniskt samråd	1 122 kr
A 8.18	Underhåll av sådant byggnadsverk med särskilt bevarandevärde som omfattas av skyddsbestämmelser som har beslutats med stöd av 4 kap. 16 § eller 42 § första stycket 5 c PBL eller motsvarande äldre föreskrifter, utan tekniskt samråd	1 122 kr
A 8.19	Nybyggnad eller väsentlig ändring av ett vindkraftverk, med tekniskt samråd	11 781 kr
A 8.20	Nybyggnad eller väsentlig ändring av ett vindkraftverk, utan tekniskt samråd	7 293 kr
A 8.21	Uppförande eller tillbyggnad av sådan komplementbyggnad som avses i 9 kap. 4 a § PBL, med tekniskt samråd (attefallshus i form av komplementbyggnad)	9 537 kr
A 8.22	Uppförande eller tillbyggnad av sådan komplementbyggnad som avses i 9 kap. 4 a § PBL, utan tekniskt samråd (attefallshus i form av komplementbyggnad)	5 049 kr
8.23	Uppförande eller tillbyggnad av sådant komplementbostadshus som avses i 9 kap. 4 a § PBL, med tekniskt samråd (attefallshus i form av komplementbostadshus)	9 537 kr
8.24	Uppförande eller tillbyggnad av sådant komplementbostadshus som avses i 9 kap. 4 a § PBL, utan tekniskt samråd (attefallshus i form av komplementbostadshus)	5 049 kr
8.25	Ändring av sådan komplementbyggnad som avses i 9 kap. 4 a § PBL så att den blir ett sådant komplementbostadshus som avses i 9 kap. 4 a § PBL, med tekniskt samråd (ändring av attefallshus i form av komplementbyggnad till attefallshus i form av komplementbostadshus)	9 537 kr
8.26	Ändring av sådan komplementbyggnad som avses i 9 kap. 4 a § PBL så att den blir ett sådant komplementbostadshus som avses i 9 kap. 4 a § PBL, utan tekniskt samråd (ändring av attefallshus i form av komplementbyggnad till attefallshus i form av komplementbostadshus)	5 049 kr
A 8.27	Göra sådan anmälningspliktig tillbyggnad som avses i 9 kap. 4 b § 1 st. 1 PBL, med tekniskt samråd (attefallstillbyggnad)	9 537 kr
A 8.28	Göra sådan anmälningspliktig tillbyggnad som avses i 9 kap. 4 b § 1 st 1 PBL, utan tekniskt samråd (attefallstillbyggnad)	5 049 kr
A 8.29	Bygga sådan anmälningspliktig takkupa som avses i 9 kap. 4 b § 1 st. 2 PBL, med tekniskt samråd (attefallstakkupa)	9 537 kr
A 8.30	Bygga sådan anmälningspliktig takkupa som avses i 9 kap. 4 b § 1 st. 2 PBL, utan tekniskt samråd (attefallstakkupa)	5 049 kr
A 8.31	Sådan anmälningspliktig inredning av ytterligare en bostad som avses i 9 kap. 4 c § PBL, med tekniskt samråd	9 537 kr
A 8.32	Sådan anmälningspliktig inredning av ytterligare en bostad som avses i 9 kap. 4 c § PBL, utan tekniskt samråd	5 049 kr

A9	**Marklov och teknisk handläggning för marklovpliktiga åtgärder** **Ärendetyp**	**Avgift för lov**	**Avgift för genomförande**	**Total avgift**
A 9.1	Marklovpliktig åtgärd, med tekniskt samråd	6 171 kr	5 610 kr	11 781 kr
A 9.2	Marklovpliktig åtgärd, utan tekniskt samråd	6 171 kr	3 366 kr	9 537 kr

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

A10	Rivningslov och teknisk handläggning för åtgärder som kräver rivningslov Ärendetyp	Avgift för lov	Avgift för genomförande	Total avgift
A10.1	Åtgärd som kräver rivningslov, med tekniskt samråd	6 171 kr	5 610 kr	11 781 kr
A10.2	Åtgärd som kräver rivningslov, utan tekniskt samråd	6 171 kr	3 366 kr	9 537 kr

A11	Förhandsbesked		Avgift
A11.1	Förhandsbesked	Inom planlagt område	10 659 kr
A11.2		Utanför planlagt område (1-2 tomter)	18 513 kr
A11.3		Utanför planlagt område (3-4 tomter)	34 221 kr

A12	Villkorsbesked	Avgift
A12.1	Villkorsbesked	Timdebitering

A13	Ingripandebesked	Avgift
A13.1	Ingripandebesked	Timdebitering

A14	Strandskyddsdispens	Avgift
A14.1	Strandskyddsdispens	13 464 kr
A14.2	Omprövning strandskyddsdispens löpt ut inom 1år	7 854 kr
A14.3	Strandskyddstillsyn	Timdebitering

A15	Extra arbetsinsatser under genomförandet	Avgift
A15.1	Extra tekniskt samråd, utöver det första, per styck	6 732 kr
A15.2	Extra beslut om startbesked, utöver det första, per styck	2 244 kr
A15.3	Extra arbetsplatsbesök, utöver det första, per styck	4 488 kr
A15.4	Beslut om kompletterande villkor, per styck	2 244 kr
A15.5	Extra slutsamråd, utöver det första, per styck	4 488 kr
A15.6	Beslut om interimistiskt slutbesked, per styck	2 244 kr
A15.7	Extra beslut om slutbesked, utöver det första, per styck	2 244 kr
A15.8	Beslut om byte av kontrollansvarig, per styck	2 244 kr

A16	Nybyggnadskarta		Avgift
A16.1	Nybyggnadskarta. Fastighetens yta >50 kvm	Inom planlagt område	7 293 kr
A16.2	Uppdatering av befintlig nybyggnadskarta	Inom planlagt område	3 366 kr
A16.3	Lokaliseringskarta med fältkontroll < 50 kvm inom detaljplan och byggnationer utom detaljplan	Inom planlagt område	4 488 kr
A16.4		Utanför planlagt område	3 927 kr
A16.5	Lokaliseringskarta utan fältkontroll där nybyggnads eller lokaliseringskarta ej krävs vilket sker i enstaka fall	Inom planlagt område	1 683 kr
A16.6		Utanför planlagt område	1 122 kr

Fillhöjn nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

A17	Utstakning och lägeskontroll inom bygglovet, moms tillkommer		Avgift
A17.1	Mindre tillbyggnader, garage och uthus < 50 kvm 4 hushörn	Grov och finutstakning 2 fält- besök	4 488 kr
A17.2		Lägeskontroll 1 fältbesök	2 244 kr
A17.3	Enbostadshus/ Enstaka byggnad >= 50 kvm 4 hushörn	Grov och finutstakning 2 fältbesök	5 610 kr
A17.4		Lägeskontroll 1 fältbesök	2 244 kr
A17.5	Huvudbyggnad och komplementbyggnad samtidigt och grupperade hus inom samma bygglov. 4 hushörn per byggnad	Grov och finutstakning 2 fältbesök	7 854 kr
A17.6		Lägeskontroll 1 fältbesök	2 805 kr
A17.7	Tillägg utstakning samtidigt som de första 4 hushörnen	Per hushörn	561 kr
A17.8	Om det krävs mer en ett besök både gällande utstakning och lägeskontroll utgår löpande timdebitering.	Timdebitering	Timdebitering
A17.9	Avgift för utstakning och lägeskontroll i egen regi		2 244 kr

A18	Lov för åtgärder som inte kräver lov (frivilliga lov)	Avgift
A18.1	Åtgärd som inte kräver lov, där närliggande eller i princip motsvarande åtgärd finns i någon av taxans övriga tabeller	I enlighet med tillämplig tabell
A18.2	Åtgärd som inte kräver lov, där närliggande eller i princip motsvarande åtgärd inte finns i någon av taxans övriga tabeller	Timdebitering

A19	Andra tids- eller kostnadskrävande åtgärder, samt tillsyn enligt lag (2022:333) om energimätning i byggnader	Avgift
A19.1	Andra tids- eller kostnadskrävande åtgärder, samt tillsyn enligt lag (2022:333) om energimätning i byggnader	Avgift tas ut för nedlagt arbete i enlighet med tidsuppskattningen för tillämplig ärendetyp

A20	Avslag	Avgift
A20.1	Beslut om att avslå en ansökan	Avgift tas ut för nedlagt arbete i enlighet med tidsuppskattningen för tillämplig ärendetyp

A21	Avskrivning	Avgift
A21.1	Beslut om att avskriva en ansökan	Avgift tas ut för nedlagt arbete i enlighet med tidsuppskattningen för tillämplig ärendetyp

A22	Avvisning	Avgift
A22.1	Beslut om att avvisa en ansökan	Avgift tas ut för nedlagt arbete i enlighet med tidsuppskattningen för tillämplig ärendetyp

A23	Neka startbesked	Avgift
A23.1	Beslut om att neka startbesked	Timdebitering

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

A 24	Övriga Mät, Kart, GIS och 3D-ärenden, moms tillkommer Ärendetyp	Avgift
A24.1	Gränsvisning	Avgift tas ut för nedlagt arbete minsta debiterbara tid är en halvtimme
A24.2	Tillfälligt nyttjande av befintlig kartdatabas	Avgift tas ut för nedlagt arbete minsta debiterbara tid är en timme och därutöver 50 Kr/ Ha
A24.3	3D-stadsmodell	Avgift tas ut för nedlagt arbete minsta debiterbara tid är en timme och därutöver 100 Kr/Ha
A24.4	Komplettering av befintlig 3D-stadsmodell	Avgift tas ut för nedlagt arbete
A24.5	Punktmoln (markhöjder)	Avgift tas ut för nedlagt arbete
A24.6	Digitalt ortofoto/ Flygbild	Avgift tas ut för nedlagt arbete minsta debiterbara tid är en timme och därutöver 50 Kr/ Ha
A24.7	Nyskapande ortofoto/ Flygbild	Avgift tas ut för nedlagt arbete
A24.8	Ritningar och kartor - utskrift på papper	8 kr x area i kvadratdecimeter
A24.9	Övriga tjänster	Avgift tas ut för nedlagt arbete

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

B 1 Planbesked

Avgiften debiteras i samband med beslut om planbesked oavsett om beslutet är positivt eller negativt. Skulle ärendet återkallas innan beslut fattas debiteras nedlagd tid.

	Ärendetyp	Tidsåtgång (h)	Avgift
B 1.1	**Planbesked för liten åtgärd** Med enkel åtgärd avses projekt som uppfyller samtliga följande kriterier: 1.Mindre projekt av enklare karaktär: ny- eller tillbyggnad av bostadshus omfattande högst två lägenheter eller ny- eller tillbyggnad av verksamheter upp till totalt 250 m2 bruttoarea eller övriga projekt med en markarea om högst 2 000 m2 eller ändrad markanvändning till något av ovanstående. 2.Projektet ligger inom eller i direkt anslutning till detaljplanerad markanvändning av samma karaktär. 3.Eventuellt planarbete kan antas vara möjligt att genomföra med enkelt planförfarande.Nybyggnad av ett fritidshus med högst två bostäder	10	12 160 kr
B 1.2	**Planbesked för medelstor åtgärd** Med medelstor åtgärd avses projekt som inte uppfyller samtliga kriterier för enkel åtgärd eller som inte uppfyller något av kriterierna för stor åtgärd.	15	18 240 kr
B 1.3	**Planbesked för större åtgärd** Med stor åtgärd avses projekt som uppfyller något av följande kriterier: 1.Projekt av större omfattning: bostadsprojekt omfattande mer än 100 lägenheter eller verksamhetsprojekt omfattande mer än 5 000 m2 bruttoarea eller övriga projekt omfattande mer än 20 000 m2 mark-area eller ändrad markanvändning till något av ovanstående. 2.Ärenden som kan antas innebära betydande miljöpåverkan.	20	24 320 kr

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

B 2 Detaljplaner

I samband med detaljplaner tas en avgift ut. Avgiften tas ut genom löpande timdebitering. Planavtal tecknas med den som vill att kommunenn ska upprätta en ny detaljplan, eller ändra en befintlig detaljplan. Planavtalet specificerar betalningsvillkor och parternas åtagande i övrigt. Planavtalet reglerar också betalningsskyldigheten i händelse av att planarbetet avbryts med mera. Alla utredningar som krävs som underlag för planarbetet betalas av byggherren. I planavgiften ingår även kostnaden för fastighetsförteckning och grundkarta.

	Ärendetyp		Avgift
B 2.1	Planavgift		Timdebitering

A 1	Tidsuppskattning										
	Bygglov och teknisk handläggning för en- och tvåbostadshus och komplementbyggnader										
Ärendetyp	Admin	Bygglov-prövning	Grannehörande	Tekniskt samråd	Startbesked	Arbets-platsbesök	Slutsamråd	Slutbesked	**Summa tid för lov**	**Summa tid för genomförande**	**Summa total tid**
A 1.1	2,5	12	0	6	1	4	4	1	**14,5**	**16,0**	**30,5**
A 1.2	2,5	16	1	6	1	4	4	1	**19,5**	**16,0**	**35,5**
A 1.3	2,5	16	1	6	1	4	4	1	**19,5**	**16,0**	**35,5**
A 1.4	2,5	8	1	6	1	4	4	1	**11,5**	**16,0**	**27,5**
A 1.5	2,5	10		6	1	4	4	1	**12,5**	**16,0**	**28,5**
A 1.6	2,5	14	1	6	1	4	4	1	**17,5**	**16,0**	**33,5**
A 1.7	2,5	14	1	6	1	4	4	1	**17,5**	**16,0**	**33,5**
A 1.8	2.5	6	1	6	1	4	4	1	**7,0**	**16,0**	**23,0**
A 1.9	2	6	0	2	1	2	2	1	**8,0**	**8,0**	**16,0**
A 1.10	2	10	1	2	1	2	2	1	**13,0**	**8,0**	**21,0**
A 1.11	2	10	1	2	1	2	2	1	**13,0**	**8,0**	**21,0**
A 1.12	2	5	0	2	1	2	2	1	**7,0**	**8,0**	**15,0**
A 1.13	2	6	0	0	2	0	0	1	**8,0**	**3,0**	**11,0**
A 1.14	2	10	1	0	2	0	0	1	**13,0**	**3,0**	**16,0**
A 1.15	2	10	1	0	2	0	0	1	**13,0**	**3,0**	**16,0**
A 1.16	2	5	0	0	2	0	0	1	**7,0**	**3,0**	**10,0**
A 1.17	2,5	8	0	4	1	2	2	1	**10,5**	**10,0**	**20,5**
A 1.18	2,5	12	1	4	1	2	2	1	**15,5**	**10,0**	**25,5**
A 1.19	2,5	12	1	4	1	2	2	1	**15,5**	**10,0**	**25,5**
A 1.20	2,5	6	0	4	1	2	2	1	**8,5**	**10,0**	**18,5**

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

A 1.21	2	8		0	2	0	0	1	**10,0**	**3,0**	**13,0**
A 1.22	2	12	1	0	2	0	0	1	**15,0**	**3,0**	**18,0**
A 1.23	2	12	1	0	2	0	0	1	**15,0**	**3,0**	**18,0**
A 1.24	2	6	0	0	2	0	0	1	**8,0**	**3,0**	**11,0**
A 1.25	1,5	2	0	0	0,5	0	0	0,5	**3,5**	**1,0**	**4,5**
A 1.26	1,5	6	1	0	0,5	0	0	0,5	**8,5**	**1,0**	**9,5**
A 1.27	1,5	4	0	2	1	1	1	0,5	**5,5**	**5,5**	**11,0**
A 1.28	2	8	1	2	1	1	1	0,5	**11,0**	**5,5**	**16,5**
A 1.29	2	8	1	2	1	1	1	0,5	**11,0**	**5,5**	**16,5**
A 1.30	1,5	4	0	0	0,5	0	0	0,5	**5,5**	**1,0**	**6,5**
A 1.31	1,5	8	1	0	0,5	0	0	0,5	**10,5**	**1,0**	**11,5**
A 1.32	1,5	8	1	0	0,5	0	0	0,5	**10,5**	**1,0**	**11,5**
A 1.33	0,5	3	0	0	1	1	1	1	**3,5**	**4,0**	**7,5**
A 1.34	0,5	4	1	0	1	1	1	1	**5,5**	**4,0**	**9,5**
A 1.35	0,5	4	1	0	1	1	1	1	**5,5**	**4,0**	**9,5**
A 1.36	2	8	0	2	1	1	1	1	**10,0**	**6,0**	**16,0**
A 1.37	2	12	1	2	1	1	1	1	**15,0**	**6,0**	**21,0**
A 1.38	2	12	1	2	1	1	1	1	**15,0**	**6,0**	**21,0**
A 1.39	2	8	0	0	2	0	0	1	**10,0**	**3,0**	**13,0**
A 1.40	2	12	1	0	2	0	0	1	**15,0**	**3,0**	**18,0**
A 1.41	2	12	1	0	2	0	0	1	**15,0**	**3,0**	**18,0**

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN:2022:4

A 2 Tidsuppskattning

Bygglov och teknisk handläggning för byggnader som inte hör till ett småhus enligt tabell A 1

Ärendetyp	Admin	Bygglov-prövning	Grannehörande/remiss	Tekniskt samråd	Startbesked	Arbets-platsbesök	Slutsamråd	Slutbesked	**Summa tid för lov**	**Summa tid för genomförande**	**Summa total tid**
A 2.1	2	8	0	1	1	0	2	0,5	**10,0**	**4,5**	**14,5**
A 2.2	2	12	1	1	1	0	2	0,5	**16,0**	**3,5**	**19,5**
A 2.3	2	12	1	1	1	0	2	0,5	**16,0**	**3,5**	**19,5**
A 2.4	1,5	8	0	0	1,5	0	0	0,5	**9,5**	**2,0**	**11,5**
A 2.5	1,5	12	1	0	1,5	0	0	0,5	**14,5**	**2,0**	**16,5**
A 2.6	1,5	12	1	0	1,5	0	0	0,5	**14,5**	**2,0**	**16,5**
A 2.7	2	10	0	6	1	4	4	1	**18,0**	**10,0**	**28**
A 2.8	2	14	1	6	1	4	4	1	**23,0**	**10,0**	**33**
A 2.9	2	14	1	6	1	4	4	1	**23,0**	**10,0**	**33**
A 2.10	1,5	10	0	0	2	0	0	1	**11,5**	**3,0**	**14,5**
A 2.11	1,5	14	1	0	2	0	0	1	**16,5**	**3,0**	**19,5**
A 2.12	1,5	14	1	0	2	0	0	1	**16,5**	**3,0**	**19,5**
A 2.13	2	15	0	8	2	6	6	2	**25,0**	**16,0**	**41**
A 2.14	2,5	17	1	8	2	6	6	2	**28,5**	**16,0**	**44,5**
A 2.15	2,5	17	1	8	2	6	6	2	**28,5**	**16,0**	**44,5**
A 2.16	2	30	0	10	2	8	6	2	**42,0**	**18,0**	**60**
A 2.17	2,5	34	1	10	2	8	6	2	**47,5**	**18,0**	**65,5**
A 2.18	2,5	34	1	10	2	8	6	2	**47,5**	**18,0**	**65,5**
A 2.19	2	50	0	12	2	10	6	2	**64,0**	**20,0**	**84**
A 2.20	2,5	54	1	12	2	10	6	2	**69,5**	**20,0**	**89,5**
A 2.21	2,5	54	1	12	2	10	6	2	**69,5**	**20,0**	**89,5**
A 2.22	2	70	0	14	2	12	6	2	**86,0**	**22,0**	**108**
A 2.23	2,5	74	1	14	2	12	6	2	**91,5**	**22,0**	**113,5**
A 2.24	2,5	74	1	14	2	12	6	2	**91,5**	**22,0**	**113,5**
A 2.25	2	10	0	4	1	2	2	1	**16,0**	**6,0**	**22**
A 2.26	2,5	14	1	4	1	2	2	1	**21,5**	**6,0**	**27,5**
A 2.27	2,5	14	1	4	1	2	2	1	**21,5**	**6,0**	**27,5**

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN:2022.4

A 2.28	2	10	0	4	1	4	4	1	**16,0**	**10,0**	**26**
A 2.29	2,5	14	1	4	1	4	4	1	**21,5**	**10,0**	**31,5**
A 2.30	2,5	14	1	4	1	4	4	1	**21,5**	**10,0**	**31,5**
A 2.31	1,5	5	0	1	0,5	1	1	0,5	**7,5**	**3,0**	**10,5**
A 2.32	2	9	1	1	0,5	1	1	0,5	**13,0**	**3,0**	**16**
A 2.33	2	9	1	1	0,5	1	1	0,5	**13,0**	**3,0**	**16**
A 2.34	1,5	5	0	0	2	0	0	0,5	**6,5**	**2,5**	**9**
A 2.35	1,5	9	1	0	2	0	0	0,5	**11,5**	**2,5**	**14**
A 2.36	1,5	9	1	0	2	0	0	0,5	**11,5**	**2,5**	**14**
A 2.37	1,5	5	0	0	1,5	0	0	0,5	**6,5**	**2,0**	**8,5**
A 2.38	1,5	9	1	0	1,5	0	0	0,5	**11,5**	**2,0**	**13,5**
A 2.39	1,5	9	1	0	1,5	0	0	0,5	**11,5**	**2,0**	**13,5**
A 2.40	2	10	0	2	2	2	2	2	**14,0**	**8,0**	**22**
A 2.41	2	14	1	2	2	2	2	2	**19,0**	**8,0**	**27**
A 2.42	2	14	1	2	2	2	2	2	**19,0**	**8,0**	**27**
A 2.43	2	10	0	0	2	0	0	1	**12,0**	**3,0**	**15**
A 2.44	2	14	1	0	2	0	0	1	**17,0**	**3,0**	**20**
A 2.45	2	14	1	0	2	0	0	1	**17,0**	**3,0**	**20**

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

A 3 Tidsuppskattning

Bygglov och teknisk handläggning för skyltar och ljusanordningar

Ärendetyp	Admin	Bygglov-prövning	Grannehörande /remiss	Tekniskt samråd	Startbesked	Arbets-platsbesök	Slutsamråd	Slutbesked	**Summa tid för lov**	**Summa tid för genomförande**	**Summa total tid**
A 3.1	1,5	**2,5**	0,5	0	0,5	0	0	0,5	**4,5**	**1,0**	**5,5**
A 3.2	1,5	8	0,5	0	0,5	0	0	0,5	**10**	**1,0**	**11**
A 3.3	0,0	0,5	0	0	0	0	0	0	**0,5**	**0,0**	**0,5**

Fetmarkerad tidsuppskattning ovan är nedjusterad och motsvarar inte fullt ut den tidsuppskattning som gjorts av den genomsnittliga tidsåtgången för momentet

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

A 5 Tidsuppskattning

Bygglov och teknisk kontroll för andra anläggningar än byggnader, del 2 (murar och plank, parkeringsplatser utomhus och transformatorstationer)

Ärendetyp	Admin	Bygglov-prövning	Grannehörande /remiss	Tekniskt samråd	Startbesked	Arbets-platsbesök	Slutsamråd	Slutbesked	Summa tid för lov	Summa tid för genomförande	Summa total tid
A 5.1	1,5	**1,5**	0	0,5	0,5	0	0	0,5	**3**	**1,5**	**4,5**
A 5.2	1,5	**2,5**	1	0,5	0,5	0	0	0,5	**5**	**1,5**	**6,5**
A 5.3	1,5	**1,5**	1	0,5	0,5	0	0	0,5	**4**	**1,5**	**5,5**
A 5.4	1,5	**2**	0	0	0,5	0	0	0,5	**4**	**1**	**4,5**
A 5.5	1,5	**3**	1	0	0,5	0	0	0,5	**6**	**1**	**6,5**
A 5.6	1,5	**2**	1	0	0,5	0	0	0,5	**5**	**1**	**5,5**
A 5.7	1,5	4	0	0,5	0,5	0	0	0,5	**6**	**1,5**	**7**
A 5.8	1,5	8	1	0,5	0,5	0	0	0,5	**11**	**1,5**	**12**
A 5.9	1,5	8	1	0,5	0,5	0	0	0,5	**11**	**1,5**	**12**
A 5.10	1,5	4	0	0	0,5	0	0	0,5	**6**	**1**	**6,5**
A 5.11	1,5	8	1	0	0,5	0	0	0,5	**11**	**1**	**11,5**
A 5.12	1,5	8	1	0	0,5	0	0	0,5	**11**	**1**	**11,5**
A 5.13	1,5	4	0	0	1	0	0	1	**6**	**2**	**7,5**
A 5.14	1,5	8	1	0	1	0	0	1	**11**	**2**	**12,5**
A 5.15	1,5	8	1	0	1	0	0	1	**11**	**2**	**12,5**

Fetmarkerad tidsuppskattning ovan är nedjusterad och motsvarar inte fullt ut den tidsuppskattning som gjorts av den genomsnittliga tidsåtgången för momentet

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

A 6 Tidsuppskattning

Förlängning av tidsbegränsat bygglov

Ärendetyp	Admin	Lovprövning	Grannehörande /remiss	Summa tid för lov
A 6.1	1,5	6	1	**8,5**

A7 Tidsuppskattning

Förlängning av tidsbegränsat bygglov för ändamål av säsongskaraktär

Ärendetyp	Admin	Lovprövning	Expediering och kungörelse	Summa tid för lov
A 7.1	1,5	6	1	**8,5**

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

A 8 Tidsuppskattning

Anmälningspliktiga åtgärder

Ärendetyp	Registrering/ granskning	Handläggning av anmälan	Expediering och kungörelse	Tekniskt samråd	Startbesked	Arbets-platsbesök	Slutsamråd	Slutbesked	**Summa tid för genomförande**
A 8.1	0,5	1	0	2	1	1	1	1	**7,5**
A 8.2	0,5	**0,5**	0	0	**0,5**	0	0	1	**2,5**
A 8.3	0,5	1	0	2	1	1	1	1	**7,5**
A 8.4	0,5	1	0	0	1	0	0	1	**3,5**
A 8.5	0,5	2	0	2	1	1	1	1	**8,5**
A 8.6	0,5	2	0	0	1	0	0	1	**4,5**
A 8.7	0,5	1	0	2	1	1	1	1	**7,5**
A 8.8	0,5	1	0	0	1	0	0	1	**3,5**
A 8.9	0,5	0,5	0	1	0,5	0	0	1	**3,5**
A 8.10	0,5	0,5	0	0	0,5	0	0	1	**2,5**
A 8.11	0,5	1	0	2	1	1	1	1	**7,5**
A 8.12	0,5	1	0	0	1	0	0	1	**3,5**
A 8.13	0,5	**0,5**	0	**0,5**	**0,5**	**0,5**	**0,5**	**0,5**	**3,5**
A 8.14	0,5	**1**	0	0	**0,5**	0	0	**0,5**	**2,5**
A 8.15	0,5	2	0	2	1	1	1	1	**8,5**
A 8.16	0,5	2	0	0	1	0	0	1	**4,5**
A 8.17	0,5	**0,5**	0	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**1**

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

A 8.18	0,5	**0,5**	0	0	**0**	0	0	**0**	**1**
A 8.19	0,5	4	0	2	1	1	1	1	**10,5**
A 8.20	0,5	4	0	0	1	0	0	1	**6,5**
A 8.21	0,5	2	0	2	1	1	1	1	**8,5**
A 8.22	0,5	2	0	0	1	0	0	1	**4,5**
A 8.23	0,5	2	0	2	1	1	1	1	**8,5**
A 8.24	0,5	2	0	0	1	0	0	1	**4,5**
A 8.25	0,5	2	0	2	1	1	1	1	**8,5**
A 8.26	0,5	2	0	0	1	0	0	1	**4,5**
A 8.27	0,5	2	0	2	1	1	1	1	**8,5**
A 8.28	0,5	2	0	0	1	0	0	1	**4,5**
A 8.29	0,5	2	0	2	1	1	1	1	**8,5**
A 8.30	0,5	2	0	0	1	0	0	1	**4,5**
A 8.31	0,5	2	0	2	1	1	1	1	**8,5**
A 8.32	0,5	2	0	0	1	0	0	1	**4,5**

Fetmarkerad tidsuppskattning ovan är nedjusterad och motsvarar inte fullt ut den tidsuppskattning som gjorts av den genomsnittliga tidsåtgången för momentet

Fillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

A 9 Tidsuppskattning

Marklov och teknisk kontroll för marklovpliktiga åtgärder

Ärendetyp	Admin	Lovprövning	Tekniskt samråd	Startbesked	Arbetsplatsbesök	Slutsamråd	Slutbesked	Summa tid för lov	Summa tid för genomförande	Summa tid totalt
A 9.1	1,5	4	2	1	0	1	1	**5,5**	**5**	**10,5**
A 9.2	1,5	4	0	2	0	0	1	**5,5**	**3**	**8,5**

A 10 Tidsuppskattning

Rivningslov och teknisk kontroll för åtgärder som kräver rivningslov

Ärendetyp	Admin	Lovprövning	Tekniskt samråd	Startbesked	Arbetsplatsbesök	Slutsamråd	Slutbesked	Summa tid för lov	Summa tid för genomförande	Summa tid totalt
A 10.1	1,5	4	2	1	0	1	1	**5,5**	**5**	**10,5**
A 10.2	1,5	4	0	2	0	0	1	**5,5**	**3**	**8,5**

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

A 11	Tidsuppskattning Förhandsbesked			
Ärendetyp	Admin	Prövning av ansökan	Grannehörande /remiss	**Summa tid**
A 11.1	1,5	8	0	**9,5**
A 11.2	1,5	14	1	**16,5**
A 11.3	1,5	28	1	**30,5**

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

A 14 Tidsuppskattning Strandskyddsdispens			
Ärendetyp	Administration, arkivering och avslut av ärende	Handläggning	**Summa tid**
A 14.1	2	10	**12**
A 14.2	2	5	**7**
A 14.3	Timdebitering		

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

A 15	Tidsuppskattning Extra arbetsinsatser under genomförandet		
	Ärendetyp	Utförande	**Summa tid**
A 15.1	Extra tekniskt samråd, utöver det första, per styck	6	**6**
A 15.2	Extra beslut om startbesked, utöver det första, per styck	2	**2**
A 15.3	Extra arbetsplatsbesök, utöver det första, per styck	4	**4**
A 15.4	Beslut om kompletterande villkor, per styck	2	**2**
A 15.5	Extra slutsamråd, utöver det första, per styck	4	**4**
A 15.6	Beslut om interimistiskt slutbesked, per styck	2	**2**
A 15.7	Extra beslut om slutbesked, utöver det första, per styck	2	**2**
A 15.8	Beslut om byte av kontrollansvarig, per styck	2	**2**

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 BN § 30 BN.2022.4

A 16	Tidsuppskattning Upprättande avlokaliseringskarta och nybyggnadskarta vid bygglovsärende				
Ärendetyp	Start av ärende	Förberedande arbete	Kartproduktion	Avslut av ärende	**Summa tid**
A 16.1	0,5	0,5	**5**	0,5	**6,5**
A 16.2	0,5		**2**	0,5	**3**
A 16.3	0,5	0,5	**2,5**	0,5	**4**
A 16.4	0,5	0,5	**2**	0,5	**3,5**
A 16.5			1	0,5	**1,5**
A 16.6			0,5	0,5	**1**

Fetmarkerad tidsuppskattning ovan är nedjusterad och motsvarar inte fullt ut den tidsuppskattning som gjorts av den genomsnittliga tidsåtgången för momentet

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN.2022.4

A 17 Utstakning och lägeskontroll inom bygglovet, moms tillkommer

Utstakning (moms tillkommer undantaget för avgiften för utstakning i egen regi)

Utstakningsåtgärd	Start av ärende	Förberedelse	Mätning	Avslut av ärende	Summa tid
A 17.1	0,5	1	2	0,5	**4**
A 17.2		0,5	1,5		**2**
A 17.3	0,5	2	2	0,5	**5**
A 17.4		0,5	1,5		**2**
A 17.5	0,5	3	3	0,5	**7**
A 17.6		0,5	2		**2,5**
A 17.7			0,5		**0,5**
A 17.8					
A 17.9	0,5	0,5		1	**2**

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 30 BN 2022:4

B N § 30 BN.2022.4

Plan- och bygglovstaxa för Vänersborgs kommun

Beslut

Byggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige antar Plan och bygglovstaxa för Vänersborgs kommun i enlighet med bilagt förslag.

Byggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Plan och bygglovstaxa för Vänersborgs kommun ska gälla från och med 2023-07-01 samt att nu gällande taxa samtidigt upphävs.

Byggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar att handläggningskostnad per timme för tabell A sätts till 1122 kr och för tabell B sätts till 1216 kr (avser 2023 års nivå).

Byggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar ge byggnadsnämnden i uppdrag att årligen justera avgiftsbeloppen (fasta avgifter och timavgifter) med den procentsats för Prisindex för kommunal verksamhet (PKV) som är publicerad på SKR:s webbplats för oktober månad året före avgiftsåret.

Sammanfattning av ärendet

Förslag till ny plan och bygglovstaxa har framtagits. En väl fungerande taxa är viktig för att kommunen ska kunna finansiera sin verksamhet inom området. Förslaget bygger på det taxeunderlag som Sveriges kommuner och regioner, SKR, tillhandahållit sedan 2014.

Avgifterna i det nya underlaget speglar den genomsnittliga kostnaden som förvaltningen faktiskt har i de olika ärendena, till skillnad från nuvarande taxa, där avgifterna mer speglar hur stort man bygger. Det innebär att vissa avgifter blir lägre och vissa högre, men ambitionen är att de totala intäkterna på årsbasis över tid ska ligga på ungefär samma nivå.

Den nya taxan är tydligare för alla parter då man exempelvis slipper räkna fram kostnaden och den bedöms vara något mindre konjunkturkänslig än nuvarande taxa.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Nu gällande plan och bygglovstaxa togs ursprungligen fram 2011, vilket föranleddes av att en ny plan- och bygglag, PBL, (2010:900) infördes. Genom åren har mindre justeringar gjorts, men grunden i taxan är fortfarande densamma. Den bygger på det dåvarande underlag som Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, hade arbetat fram, och som flertalet av Sveriges kommuner valde att använda. Avgiften styrs, något förenklat, av hur stort du bygger (stor byggnadsyta = hög avgift). Idag uttrycker SKR själva att taxan togs fram under tidspress och att underlaget hade en del svårigheter inbakat i sig.

Ett nytt underlag togs därför fram och grunden till detta underlag har funnits att tillgå sedan 2014. SKR uttrycker att nya underlaget är mycket tydligare för alla - för sökande, beslutsfattare och förvaltning. Det finns en tydligare koppling till PBL och till kommunens handläggning och arbetsinsats samt att det inte behövs någon beräkning i det enskilda fallet. Det var vid senaste inventeringen 2021 ca 70 st kommuner som gått över till det nya

underlaget, och intresset har ökat vid de seminarier som SKR har genomfört senaste åren, vilket troligtvis betyder att flera kommuner är på väg att införa denna modell.

Enligt PBL 12 kap 10§ får en avgift inte överstiga kommunens genomsnittliga kostnad för den typ av besked, beslut eller handläggning som avgiften avser. Kommunen får alltså ta ut en avgift som ger full täckning för de kostnader man har men kommunen får inte ta ut mer i avgift än vad en viss typ av ärende kostar i genomsnitt. Nuvarande taxa bedöms inte leva upp till detta. Dagens taxeunderlag bygger på att ju större yta du bygger, desto mer får du betala i avgift. Konsekvensen av det blir att de som bygger stort, ofta företag, får betala en orimligt hög avgift i förhållande till arbetsinsatsen.

För många åtgärder har vi idag väldigt dålig kostnadstäckning för det arbete vi faktiskt lägger ned. Med nya förslaget kommer dessa åtgärder att bli dyrare. Dock kommer vissa åtgärder fortfarande inte ha full kostnadstäckning. En rimlighetsbedömning har gjorts av förvaltningen och vissa mindre åtgärder har satts ned, exempelvis bygglov för mur/plank, rivning av byggnad etc.

Dagens taxa ger totalt sett höga intäkter de år det byggs mycket flerbostadshus och större byggnader. Andra år, då ärendebalansen domineras av mycket mindre tillbyggnader och exempelvis eldstäder eller attefallshus, ger den totalt sett låga intäkter. Detta trots att arbetsinsatsen kan vara densamma. Den nya taxan bedöms inte vara lika konjunkturkänslig då avgifterna bygger på faktiskt nedlagd tid.

Enligt 12 kap. 10 § PBL är det kommunfullmäktige som ska fatta beslut om grunderna hur avgifterna ska beräknas. Kommunfullmäktige kan inte delegera rätten att besluta om taxan till nämnd. Detta innebär att taxan, dess konstruktion och omfattning så väl som ändring av taxan måste beslutas av kommunfullmäktige

Beredning

Taxan har tagits fram genom att en genomsnittlig handläggningskostnad per timme (inkl overheadkostnader) räknats fram. Sedan har en uppskattning gjorts hur lång tid det tar att handlägga alla olika moment i alla olika typer av ärenden. Förvaltningen har haft tillgång till flera olika underlag från andra kommuner, såsom Umeå, Lilla Edet, Borås, Lerum etc. för att jämföra med.

Ärendet var uppe för beslut i byggnadsnämnden 2022-10-25, men återremitterades till förvaltningen för att utredas vidare avseende andra kommuners delaktighet, införande av planavgift, samt att justera vissa poster. Förvaltningen har sedan dess stämt av med närliggande kommuner för en ev. synkronisering. Mellerud är den kommun som i dagsläget har planer på att gå över men de har ingen tidplan. Att införa planavgift är en mer strategisk fråga som bör diskuteras bredare i kommunen innan förslag läggs då det berör flera nämnder. Vänersborg hade planavgift fram till början/mitten på 2010-talet, men då valde man att frångå detta. Bedömningen är att nämnden inte kan invänta dessa 2 saker. Nämnden har även haft workshop kring nya taxan, och vissa mindre justeringar har gjorts utifrån vad som framkommit där.

Beslutsunderlag

Taxeunderlag från Sveriges kommuner och Regioner, SKR. Taxa, plan- och bygglov | SKR
Nuvarande plan och bygglovstaxa
Tjänsteskrivelse, Miljö- och byggnadsförvaltningen, 2023-03-22

Bilagor

Förslag ny Plan och bygglovstaxa för Vänersborgs kommun
Bilaga 1 - tidsuppskattningar

Sändlista

Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen

§ 150

Revidering av Taxa för upplåtelse av offentlig plats

KS 2023/662

Beslut

Kommunfullmäktige antar Taxor för upplåtelse av offentlig plats, enligt bilaga, att gälla från och med 2024-01-01 och ersätter därigenom nu gällande Taxor för upplåtelse av offentlig plats antagen av Kommunfullmäktige 2022-06-22, 91 § (KS 2022/195).

Bilaga/bilagor

- Bilaga 17; Taxor för upplåtelse av offentlig plats

Sammanfattning av ärendet

År 2022 gjordes en omarbetning av Taxor för upplåtelse av offentlig plats. Denna uppdatering innebär en revidering av taxan. En minsta avgift om 500 kr införs för punkt C5, affischering.

Samhällsbyggnadsnämnden anser avgiften skäligt med hänsyn till ändamålet med upplåtelsen, nyttjarens fördel av denna och kommunens kostnader med anledning av upplåtelsen.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2023-05-22
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-05
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-04-03: Revidering av riktlinjer och taxor för upplåtelse av offentlig plats
- Taxor för upplåtelse av offentlig plats
- Riktlinjer för upplåtelse av offentlig plats
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2023-04-13: Revidering av riktlinjer och taxor för upplåtelse av offentlig plats

§ 107

Revidering av Taxa för upplåtelse av offentlig plats

KS 2023/662

Beslut

Kommunfullmäktige antar Taxor för upplåtelse av offentlig plats, enligt bilaga, att gälla från och med 2024-01-01 och ersätter därigenom nu gällande Taxor för upplåtelse av offentlig plats antagen av Kommunfullmäktige 2022-06-22, 91 § (KS 2022/195).

Bilaga/bilagor

- Bilaga 14. Taxor för upplåtelse av offentlig plats

Sammanfattning av ärendet

År 2022 gjordes en omarbetning av Taxor för upplåtelse av offentlig plats. Denna uppdatering innebär en revidering av taxan. En minsta avgift om 500 kr införs för punkt C5, affischering.

Samhällsbyggnadsnämnden anser avgiften skäligt med hänsyn till ändamålet med upplåtelsen, nyttjarens fördel av denna och kommunens kostnader med anledning av upplåtelsen.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-05
- Samhällsbyggnadsnämndens tjänsteskrivelse 2023-04-03
- Taxor för upplåtelse av offentlig plats
- Riktlinjer för upplåtelse av offentlig plats
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2023-04-13: Beslut om Riktlinjer och taxor för upplåtelse av offentlig plats

2023-05-05 Dnr: KS 2023/662

Handläggare
Roy Svensson
Roy.Svensson@vanersborg.se
0521-72 23 83

Mottagare
Kommunfullmäktige

Taxa för upplåtelse av offentlig plats

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar Taxor för upplåtelse av offentlig plats, enligt bilaga, att gälla från och med 2024-01-01 och ersätter därigenom nu gällande Taxor för upplåtelse av offentlig plats antagen av Kommunfullmäktige 2022-06-22, 91 § (KS 2022/195).

Sammanfattning av ärendet

År 2022 gjordes en omarbetning av Taxor för upplåtelse av offentlig plats. Denna uppdatering innebär en revidering av taxan. En minsta avgift om 500 kr införs för punkt C5, affischering.

Samhällsbyggnadsnämnden anser avgiften skäligt med hänsyn till ändamålet med upplåtelsen, nyttjarens fördel av denna och kommunens kostnader med anledning av upplåtelsen.

Beredning

Ärendet har behandlats i Samhällsbyggnadsnämnden.
Kommunstyrelseförvaltningen har granskat ärendet och har följande medskick till Samhällsbyggnadsförvaltningen. I taxan kan med fördel införas en förkortningstabell så inga oklarheter finns gällande begrepp. Det framgår inte med tydlighet hur länge avgiften om 500 kr för punkt C5 gäller, om det är för exempelvis en månad är det bra om det läggs till.

Pernilla Bertilsson
Chef Juridik och säkerhetsavdelningen

Bilagor

Taxor för upplåtelse av offentlig plats

Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2023-04-13, § 62 (SBN 2023/39)

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden

2023-04-03 Dnr: SBN 2022/39

Handläggare
Anna-Lotta Andersson
anna-lotta.andersson@vanersborg.se
0521-72 14 25

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Revidering av riktlinjer och taxor för upplåtelse av offentlig plats

Förslag till beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta reviderad upplaga av *Taxor för upplåtelse av offentlig plats* enligt bilaga. Att gälla från 1 januari 2024.
2. Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att anta reviderad upplaga av *Riktlinjer för upplåtelse av offentlig plats* enligt bilaga. Att gälla från 1 maj 2023.

Sammanfattning av ärendet

År 2022 gjordes en stor omarbetning av Riktlinjer och Taxor för upplåtelse av offentlig plats.
Denna uppdatering innebär revidering av tidigare riktlinjer och taxor.

Uppdateringar inom riktlinjer:
Taxan för uteservering inom parkmark justeras.
Taxan för byggställning på trottoar där gående bereds framkomlighet genom gångtunnel justeras.
Om bygglov beviljas kan enheten stadigvarande placeras under den tiden lovet gäller.
Matförsäljning från container ska likställas med matvagn/foodtruck.

Uppdatering inom taxor:
Minimiavgift införs för punkt C5, affischering.

Beredning

Löpande arbete under året där brister i nuvarande Riktlinjer och Taxor för upplåtelse av offentlig plats har antecknats för att i denna revidering korrigeras.

Underlag
Internutredning på gatuenheten.

Marina Karlsson

Verksamhetschef gatuenheten

Bilagor
Riktlinjer för upplåtelse av offentlig plats.
Taxor för upplåtelse av offentlig plats.

Sändlista
Samhällsbyggnadsnämnden
Kommunfullmäktige
Förvaltningschef
Trafikingenjör
Ingenjör, trafik
Enhetschef trafik och planering
Verksamhetschef gatuenheten

Vänersborgs kommun

Taxor för upplåtelse av offentlig plats

Innehållsförteckning

A FÖRSÄLJNINGSÄNDAMÅL 1

1 MATVAGN/FOODTRUCK OCH KAFFEVAGN/GLASSVAGN 1
2 ANNAN FÖRSÄLJNING 1
3 UTESERVERINGAR 1
4 SERVERINGSTÄLT
> 15 m² 1
< 15 m² 1
5 LOPPMARKNAD 1
6 TORGHANDEL I VÄNERSBORGS CENTRUM 1
MÅNADSMARKNAD 1
OKTOBERMARKNAD 1
ANNAN TORGHANDEL .....

B ANNAT KOMMERSIELLT ÄNDAMÅL 2

1 DIGITALA OCH RÖRLIGA REKLAMPELARE 2
2 AFFISCHPELARE OCH REKLAMTAVLOR 2
3 SKYLTMASTER 2
4 EVENEMANG INKL. AFFISCHERING 2
5 ANDRA KOMMERSIELLA ARRANGEMANG 2

C ÖVRIGA ÄNDAMÅL 3

1 BYGGNADSUPPLAG, BODAR, STÄLLNINGAR M.M. 3
CENTRUM 3
ÖVRIG PLATS 3
2 AVSTÄNGD GATA 3
HALVA GATUBREDDEN (ETT KÖRFÄLT) 3
HELA GATUBREDDEN (TVÅ KÖRFÄLT) 3
3 CONTAINER OCH LIFT 3
4 UTSTÄLLNINGSTÄLT, MÖTESTÄLT, UPPVISNING ELLER DYLIKT (INTE KOMMERSIELLT) .3
5 ANNAN MARKUPPLÅTELSE T.EX. AFFISCHERING 3

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Antagen	Antagen av
Taxor och avgifter	Taxor för upplåtelse av offentlig plats	2022-04-19 § 40	Kommunfullmäktige
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Samhällsbyggnadsförvaltningen	Trafikingenjör		Tills vidare

Dokumentinformation	Diarienummer
Taxor för upplåtelse av offentlig plats	SBN 2022/39

Ämnesområde	Intranät	Hemsida
Markupplåtelse	☐	☒

Andra regelverk som omnämns

Ordningslag (1993:1617), Lag om rätt för kommun att ta ut avgift för vissa upplåtelser av offentlig plats, m.m. (1957:259)

A FÖRSÄLJNINGSÄNDAMÅL

1 Matvagn/foodtruck och kaffevagn/glassvagn

Matvagn/foodtruck		20 000 kr/år
	eller	2 000 kr/månad
Kaffevagn/glassvagn/korvstånd		10 000 kr/år
	eller	1 000 kr/månad

2 Annan försäljning

	10 kr/m^2 o vecka
Minsta avgift	500 kronor

3 Uteserveringar

Sommarsäsong 1/4 - 31/10		150 kr/m^2 o säsong
Vintersäsong 1/11 - 31/3		225 kr/m^2 o säsong
	minsta avgift	800 kr/säsong

4 Serveringstält

>15 m2	1 500 kr/dag
<15 m2	750 kr/dag

5 Loppmarknad

	200 kr/dag

6 Torghandel i Vänersborgs centrum

Månadsmarknad		75 kr/lm o dag
	eller	600 kr/lm o år
Oktobermarknad		150 kr/lm
Annan torghandel		75 kr/lm o dag
	eller	1 200 kr/lm o år

B Annat kommersiellt ändamål

1 Digitala och rörliga reklampelare — 1 000 kr/m² o år

Avgift per kvadratmeter reklamyta

2 Affischpelare och reklamtavlor — 300 kr/m² o år

Avgift per kvadratmeter reklamyta — minsta avgift 800 kr

3 Skyltmast — 50 kr/m² o mån

Avgift per kvadratmeter markyta

4 Evenemang inkl. affischering t.ex. cirkus, tivoli m.m. — 2 000 kr/dag

5 Andra kommersiella arrangemang

Arrangemang upp till 2 000 m²	1000 kronor/dag
Arrangemang upp till 5 000 m²	1250 kronor/dag
Arrangemang upp till 10 000 m²	1750 kronor/dag
Arrangemang över 10 000 m²	2000 kronor/dag

För kommersiella arrangemang ordnade av skolklass, ideell förening/organisation eller liknande uttas hälften av ovan nämnda taxor.

Arrangemang upp till 500 m² som ordnas av skolklass, ideell förening/organisation eller liknande är taxefria.

C ÖVRIGA ÄNDAMÅL

1 Byggnadsupplag, bodar, ställningar mm

Centrum		
månad 1 – 6		4 kr/m^2 o vecka
månad 7 -		6 kr/m^2 o vecka
	minsta avgift	600 kr
Övrig plats		
månad 1 – 6		2 kr/m^2 o vecka
månad 7 - ->		5 kr/m^2 o vecka
	minsta avgift	600 kr

2 Avstängd gata

Halva gatubredden (ett körfält)	
Centrum	1 250 kr/dag
Övrig plats	500 kr/dag
Avgift räknas per påbörjat kvarter	
Hela gatubredden (två körfält)	
Centrum	2 500 kr/dag
Övrig plats	1 000 kr/dag
Avgift räknas per påbörjat kvarter	

3 Container och Lift

De första två dagarna är avgiftsfria	400 kr/vecka

4 Utställningstält, mötestält, uppvisning eller dylikt (inte kommersiellt)

Yta upp till 2000 m^2	400 kronor/dag
Yta upp till 5000 m^2	600 kronor/dag
Yta upp till 10 000 m^2	800 kronor/dag
Yta över 10 000 m^2	1000 kronor/dag

Arrangemang upp till 500 m^2 som ordnas av skolklass, ideell förening/organisation eller liknande är taxefria.

5 Annan markupplåtelse t.ex. affischering

	3 kr/m^2 o månad
Minsta avgift	500 kronor

Vänersborgs kommun

Riktlinjer för upplåtelse av offentlig plats

Innehållsförteckning

A FÖRSÄLJNINGSÄNDAMÅL 1

1 Matvagn, foodtrucks och kaffevagn/glassvagn 1
2 Annan försäljning 2
3 Uteserveringar 2
4 Serveringstält 2
5 Loppmarknad 2
6 Torghandel 2

B ANNAT KOMMERSIELLT ÄNDAMÅL 3

1 Digitala och rörliga reklampelare 3
2 Affischpelare och reklamtavlor 3
3 Skyltmaster 3
4 Evenemang inklusive affischering 3
5 Andra kommersiella arrangemang 3

C ÖVRIGA ÄNDAMÅL 3

1 Byggnadsupplag, bodar, ställningar m.m. 4
2 Avstängd gata 4
3 Container och lift 4
4 Utställnings och mötestält (inte kommersiella) 4
5 Annan markupplåtelse 4
Lagar och Bestämmelser 4
Behörig myndighet 5

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Antagen	Antagen av
Riktlinje	Riktlinjer för upplåtelse av offentlig plats	2022-04-19 § 40	Samhällsbyggnads-nämnden
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Gatuenheten	Trafikingenjör		Tills vidare

Dokumentinformation	Diarienummer
Riktlinjer för upplåtelse av offentlig plats	SBN 2022/39

Ämnesområde	Intranät	Hemsida
Upplåtelse av offentlig plats	☐	☒

Andra styrande dokument som omnämns
Ordningslag (1993:1617),

A Försäljningsändamål

1 Matvagn/foodtruck och kaffevagn/glassvagn

För matvagnar och foodtrucks tillhandahåller kommunen platser på Fisktorget i Vänersborg och på torgparkeringen vid fyrkanten i Vargön.
Kaffevagnar, glassvagnar, korvstånd och liknande får förekomma på samma platser som matvagnar och foodtrucks och dessutom i Skräckleparken, Sanden norr om Dalbobron, torget i Vänersborg samt på de kommunala badplatserna.
Andra platser inom kommunen kan vid förfrågan eventuellt tillåtas.
Matförsäljning från container ska likställas med matvagn/foodtruck.

Konceptets innebörd
Konceptet innebär mobila försäljningsenheter. Försäljningsenheten är ett fordon som med lätthet kan flyttas från en angiven plats.
Matvagn är ett släpfordon, ofta självförsörjande av el och/eller gasol och vatten. Försäljning sker genom en lucka.
Foodtruck är ett motordrivet fordon, ofta självförsörjande av el och/eller gasol och vatten. Försäljning sker genom en lucka.
Kaffevagn/glassvagn/korvstånd eller liknande är av liten storlek och är inte beroende av extern elförsörjning. Försäljning sker från utsidan av enheten.
Produkterna som säljs är dryck och enklare måltider och serveras direkt till förbipasserande.
Ytan som upplåts gäller endast för fordonet/enheten.

Om bygglov beviljas kan enheten stadigvarande placeras under den tid lovet gäller.
I övriga fall ska enheten flyttas från platsen dagligen när försäljningen avslutas.

Villkor och specifikationskrav för ansökan
Totalvikten får inte överstiga 3,5 ton.
Fordonet ska vara anpassat för försäljning av enklare måltider t.ex. fika, frukost, lunch eller middag.
Minst två bilder ska bifogas ansökan som visar fordonets såväl ut- och insida. Serveringsluckans placering ska framgå.
Den sökta tiden i polistillståndet faktureras även om platsen inte an-vänds.

Övrig information
Tillståndet beviljas upp till ett år i taget och måste därefter ansökas på nytt.
Ansökningar handläggs tidigast i december inför kommande år.

2 Annan försäljning

För annan försäljning tex. bärförsäljning, uttas avgift per ianspråktagen yta och vecka.

3 Uteserveringar

För uteserveringar på gångbanor och gågator/gångfartsområde samt friluftsserveringar uttas avgift per ianspråktagen yta och tillståndsperiod.

Sommarsäsong	1 april – 31 oktober
Vintersäsong	1 november – 31 mars

Inramning/avgränsning av serveringen anpassas till befintlig miljö i samråd med kommunen.
Kommunens riktlinjer är att uteserveringen får en standard och ett utseende som harmoniserar med stadsbilden.
Kostnaden för uteservering på ytor benämnda som Park i detaljplan reduceras med tre fjärdedelar.
Alla åtgärder i form av tillfälliga anordningar och trafikregleringar bekostas av sökanden.

Kostnaden kan beräknas per månad om kortare tid än en hel säsong söks.

4 Serveringstält

För serveringstält uttas avgift per dag.

5 Loppmarknad

För loppmarknad uttas avgift per dag.

6 Torghandel

För torgplatser som har ett djup upp till 3m uttas avgift per påbörjad löpmeter.
Som allmän försäljningsplats upplåts del av torget i centrum i Vänersborgs tätort. Övriga torg i kommunen upplåts via polistillstånd.

Försäljningsverksamheten regleras via ”Torghandelsstadga för Vänersborgs kommun”

B Annat kommersiellt ändamål

1 Digitala och rörliga reklampelare

För digitala reklamanordningar som är uppsatta på eller inkräktar på offentlig plats uttas avgift per m^2 reklamyta och år.

2 Affischpelare och reklamtavlor

För reklamanordningar som är uppsatta på eller inkräktar på offentlig plats, uttas avgift per m^2 reklamyta och år.

3 Skyltmaster

Skyltmast och liknande med uppgifter om entreprenörer, konsulter och dylikt som har anknytning till objektet, får uppställas i anslutning till nyttjad yta. För detta uttas avgift enligt taxa per m^2 markyta och månad.

4 Evenemang inklusive affischering

För cirkus, tivoli eller liknande uttas avgift per plats och dag.
Cirkus i Vänersborg får förekomma på Sjövallen och vid gynnsamt väder på Sanden. Andra platser i kommunen enligt överenskommelse.

Affischering av tillfällig art såsom vid cirkusföreställningar eller liknande får förekomma på platser som söks av arrangör och godkänns av samhällsbyggnadsförvaltningen vid varje tillfälle.

5 Andra kommersiella arrangemang

Vid andra kommersiella evenemang uttas avgift enligt taxa.

C Övriga ändamål

AVGRÄNSNINGAR

Vänersborg
Centrum avser området som begränsas av gamla hamnkanalen, Vänern, Regementsgatan, Fabriksgatan och järnvägen.

Vargön
Centrum avser Nordkroksvägen mellan Storegårdsvägen och Trastvägen, Storegårdsvägen mellan Nordkroksvägen och Tomtevägen samt Nybrovägen.

Brålanda
Centrum avser Storgatan från järnvägen till Parkgatan.

1 Byggnadsupplag, bodar, ställningar m.m.

För byggnadsupplag och andra upplag, byggnadsställningar, bodar, provisoriska byggnader mm uttas avgift per m^2 och vecka.
Om framkomlighet för gående säkerställs via gångtunnel på trottoar reduceras kostnaden med hälften.

2 Avstängd gata

1 körfält - Avser halva gatans bredd.

2 körfält - Avser hela gatans bredd.

Avgiften räknas per påbörjat kvarter.

3 Container och lift

För container och lift är de två första dagarna fria från avgift därefter uttas avgift per plats och vecka.
Vid uppställning på gatumark ska containern vara väl utmärkt med reflexer.

4 Utställnings- och mötestält (inte kommersiella)

För utställnings- och mötestält uttas avgift enligt taxa.

5 Annan markupplåtelse, t.ex. affischering

För annan markupplåtelse uttas avgift per ianspråktagen m^2 och påbörjad månad.

Lagar och Bestämmelser

Offentlig plats upplåts av polismyndigheten med stöd av ordningslagen.
Enligt ordningslagen (1993:1617) 3 kap. 1 § får offentlig plats inom detaljplanerat område inte användas på annat sätt än vad som stämmer överens med det ändamål som platsen har upplåtits för, eller är allmänt vedertaget, utan tillstånd av polismyndigheten.

Enligt 3 kap. 2 § ska polismyndigheten inhämta kommunens yttrande innan tillstånd ges för att ta i anspråk offentlig plats.
Kommunen får ange villkor för upplåtelsen och om kommunen avstyrker ansökan får tillstånd inte lämnas.

Lag om rätt för kommun att ta ut taxa för vissa upplåtelser av offentlig plats, mm (1957:259), ger möjlighet för kommunen att ta ut ersättning för upplåtelsen. Taxan ska anses skälig med hänsyn till upplåtelsen, nyttjarens fördel, kommunens kostnader och övriga omständigheter. Kommunfullmäktige beslutar om grunderna för beräkning av avgifterna.

Torghandelsstadga för Vänersborgs kommun reglerar handeln på salutorget som definieras i torghandelsstadgan.

.

Behörig myndighet

Kommunens beslutanderätt enligt dessa bestämmelser utövas av Samhällsbyggnadsnämnden.

§ 62

Revidering av riktlinjer och taxor för upplåtelse av offentlig plats

SBN 2022/39

Beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta reviderad upplaga av *Taxor för upplåtelse av offentlig plats* enligt bilaga. Att gälla från 1 januari 2024.
2. Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att anta reviderad upplaga av *Riktlinjer för upplåtelse av offentlig plats* enligt bilaga. Att gälla från 1 maj 2023.

Bilaga/bilagor

Riktlinjer för upplåtelse av offentlig plats

Taxor för upplåtelse av offentlig plats

Sammanfattning av ärendet

År 2022 gjordes en stor omarbetning av Riktlinjer och Taxor för upplåtelse av offentlig plats. Denna uppdatering innebär en revidering av tidigare riktlinjer och taxor.

Uppdateringar inom riktlinjer:
Taxan för uteservering inom parkmark justeras.
Taxan för byggställning på trottoar där gående bereds framkomlighet genom gångtunnel justeras.
Om bygglov beviljas kan enheten stadigvarande placeras under den tiden lovet gäller.
Matförsäljning från container ska likställas med matvagn/foodtruck.

Uppdatering inom taxor:
Minimiavgift införs för punkt C5, affischering.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2023-04-03

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden
Kommunfullmäktige
Förvaltningschef
Trafikingenjör
Ingenjör, trafik
Enhetschef trafik och planering
Verksamhetschef gatuenheten

§ 151

Justering/höjning av avfallstaxa och avgifter 2024

KS 2023/661

Beslut

Kommunfullmäktige antar avfallstaxa 2024 för Vänersborgs kommun, enligt bilaga, som ska gälla från och med 2024-01-01 och ersätter därigenom nu gällande avfallstaxa antagen av Kommunfullmäktige 2022-06-22, 90 § (KS 2022/196).

Bilaga/bilagor

- Bilaga 18; Avfallstaxa 2024

Sammanfattning av ärendet

Förändringar inom avfallsområdet har inneburit ändrade förutsättningar för utformning av avfallstaxa. Kostnader för behandling och hantering har i många fall ökat, bland annat beroende på höga driftskostnader såsom tippavgifter och diesel. Återvinningscentraler och insamling av hushållens farliga avfall utgör en allt större del av den kommunala avfallsbudgeten. Det finns allt oftare miljöstyrande taxor som fungerar som incitament för utökad källsortering hos hushållen, vilket innebär att glesare hämtningsintervall, mindre behållare premieras för de kommuninvånare som är miljömedvetna och som aktivt medverkar att mindre avfall uppstår. Detta är märkbart i denna föreslagna höjning. Ny avfallsförordning (2022:1274) innebär fastighetsnära hämtning av förpackningar från 1/1 2024 gör också att driftskostnader med anledning av investeringskostnader av sopkärl mm ökar.

Ytterst avgörs taxans utformning av de lokala ambitioner och förutsättningar som finns i respektive kommun. Kommunen antog den miljöstyrande taxan i sin helhet inför 2021 och den behöver nu revideras för att få budgeten i balans. Renhållningsverket behöver 1,7 mkr mer i intäkter inför 2024 för att täcka de ökade driftskostnaderna (tippavgifter, räntekostnader, dieselkostnader, 8 fria besök på kretsloppsparken) samt att klara de lagkrav som ställs i avfallsförordningen.

Avgifterna som tas ut får inte vara högre än de nödvändiga kostnaderna för infrastruktur samt planerings-, kapital- och driftkostnader för renhållningen. Det har inte framkommit något i ärendet som talar för att avgiften överskrider nödvändiga kostnader för infrastruktur samt planerings-, kapital- och driftkostnader.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2023-05-22
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-05

- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2023-04-13: Behov av höjning av avfallstaxa 2024
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-03-21: Behov av höjning av avfallstaxa 2024
- Jämförelse gällande och föreslagen avfallstaxa 2024
- Jämförelse avfallstaxa Vänersborg, Trollhättan och Uddevalla 2024
- Avfallstaxa 2024

§ 108

Justering/höjning av avfallstaxa och avgifter 2024

KS 2023/661

Beslut

Kommunfullmäktige antar avfallstaxa 2024 för Vänersborgs kommun, enligt bilaga, som ska gälla från och med 2024-01-01 och ersätter därigenom nu gällande avfallstaxa antagen av Kommunfullmäktige 2022-06-22, 90 § (KS 2022/196).

Bilaga/bilagor

- Bilaga 15. Avfallstaxa 2024

Sammanfattning av ärendet

Förändringar inom avfallsområdet har inneburit ändrade förutsättningar för utformning av avfallstaxa. Kostnader för behandling och hantering har i många fall ökat, bland annat beroende på höga driftskostnader såsom tippavgifter och diesel. Återvinningscentraler och insamling av hushållens farliga avfall utgör en allt större del av den kommunala avfallsbudgeten. Det finns allt oftare miljöstyrande taxor som fungerar som incitament för utökad källsortering hos hushållen, vilket innebär att glesare hämtningsintervall, mindre behållare premieras för de kommuninvånare som är miljömedvetna och som aktivt medverkar att mindre avfall uppstår. Detta är märkbart i denna föreslagna höjning. Ny avfallsförordning (2022:1274) innebär fastighetsnära hämtning av förpackningar från 1/1 2024 gör också att driftskostnader med anledning av investeringskostnader av sopkärl mm ökar.

Ytterst avgörs taxans utformning av de lokala ambitioner och förutsättningar som finns i respektive kommun. Kommunen antog den miljöstyrande taxan i sin helhet inför 2021 och den behöver nu revideras för att få budgeten i balans. Renhållningsverket behöver 1,7 mkr mer i intäkter inför 2024 för att täcka de ökade driftskostnaderna (tippavgifter, räntekostnader, dieselkostnader, 8 fria besök på kretsloppsparken) samt att klara de lagkrav som ställs i avfallsförordningen.

Avgifterna som tas ut får inte vara högre än de nödvändiga kostnaderna för infrastruktur samt planerings-, kapital- och driftkostnader för renhållningen. Det har inte framkommit något i ärendet som talar för att avgiften överskrider nödvändiga kostnader för infrastruktur samt planerings-, kapital- och driftkostnader.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-05
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2023-04-13 om höjning av avfallstaxa 2024
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-03-21
- Jämförelse gällande och föreslagen avfallstaxa 2024

- Jämförelse avfallstaxa Vänersborg,Trollhättan och Udevalla 2024
- Avfallstaxa 2024

2023-05-05 Dnr: KS 2023/661

Handläggare
Roy Svensson
Roy.Svensson@vanersborg.se
0521-72 23 83

Mottagare
Kommunfullmäktige

Avfallstaxa 2024

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar avfallstaxa 2024 för Vänersborgs kommun, enligt bilaga, som ska gälla från och med 2024-01-01 och ersätter därigenom nu gällande avfallstaxa antagen av Kommunfullmäktige 2022-06-22, 90 § (KS 2022/196).

Sammanfattning av ärendet

Förändringar inom avfallsområdet har inneburit ändrade förutsättningar för utformning av avfallstaxa. Kostnader för behandling och hantering har i många fall ökat, bland annat beroende på höga driftskostnader såsom tippavgifter och diesel. Återvinningscentraler och insamling av hushållens farliga avfall utgör en allt större del av den kommunala avfallsbudgeten. Det finns allt oftare miljöstyrande taxor som fungerar som incitament för utökad källsortering hos hushållen, vilket innebär att glesare hämtningsintervall, mindre behållare premieras för de kommuninvånare som är miljömedvetna och som aktivt medverkar att mindre avfall uppstår. Detta är märkbart i denna föreslagna höjning. Ny avfallsförordning (2022:1274) innebär fastighetsnära hämtning av förpackningar från 1/1 2024 gör också att driftskostnader med anledning av investeringskostnader av sopkärl mm ökar.

Ytterst avgörs taxans utformning av de lokala ambitioner och förutsättningar som finns i respektive kommun. Kommunen antog den miljöstyrande taxan i sin helhet inför 2021 och den behöver nu revideras för att få budgeten i balans. Renhållningsverket behöver 1,7 mkr mer i intäkter inför 2024 för att täcka de ökade driftskostnaderna (tippavgifter, räntekostnader, dieselkostnader, 8 fria besök på kretsloppsparken) samt att klara de lagkrav som ställs i avfallsförordningen.

Avgifterna som tas ut får inte vara högre än de nödvändiga kostnaderna för infrastruktur samt planerings-, kapital- och driftkostnader för renhållningen. Det har inte framkommit något i ärendet som talar för att avgiften överskrider nödvändiga kostnader för infrastruktur samt planerings-, kapital- och driftkostnader.

Beredning

Ärendet har behandlats i Samhällsbyggnadsnämnden.
Kommunstyrelseförvaltningen har granskat ärendet.

Pernilla Bertilsson

Chef Juridik och säkerhetsavdelningen

Bilagor

Avfallstaxa 2024

Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2023-04-13, § 61 (SBN 2023/98)

Samhällsbyggnadsnämnden – tjänsteskrivelse

Jämförelse avfallstaxa, Vänersborg, Trollhättan och Uddevalla 2

Jämförelse gällande och föreslagen avfallstaxa 2024

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden

§ 61

Behov av höjning av avfallstaxan

SBN 2023/98

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att höja avfallstaxan enligt bilaga ”Avfallstaxa 2024”.

Bilaga/bilagor

Avfallstaxa 2024

Sammanfattning av ärendet

För att kommunen ska kunna finansiera avfallsverksamheten via avgifter måste kommunfullmäktige anta en avfallstaxa, som kan fungera som styrmedel för att nå kommunala miljö- och verksamhetsmål. Kommunen får ta ut avgifter så att miljöanpassad avfallshantering främjas. Förändringar inom avfallsområdet har inneburit ändrade förutsättningar för utformning av avfallstaxa. Kostnader för behandling och hantering har i många fall ökat, bland annat beroende på höga driftskostnader såsom tippavgifter, diesel mm. Återvinningscentraler och insamling av hushållens farliga avfall utgör en allt större del av den kommunala avfallsbudgeten. Det finns allt oftare miljöstyrande taxor som fungerar som incitament för utökad källsortering hos hushållen, vilket innebär att glesare hämtningsintervall, mindre behållare premieras för de kommuninvånare som är miljömedvetna och som aktivt medverkar att mindre avfall uppstår. Detta är märkbart i denna föreslagna höjning.

Ny avfallsförordning (2022:1274) innebär fastighetsnära hämtning av förpackningar från 1/1 2024 gör också att driftskostnader med anledning av investeringskostnader av sopkärl mm ökar.

Ytterst avgörs taxans utformning av de lokala ambitioner och förutsättningar som finns i respektive kommun. De lokala ambitionerna, målen och prioriteringarna om källsortering, service på återvinningscentraler med mera spelar in samt vad som faktiskt ingår i avgifterna. Kretsloppsparken möjliggör återbruk, ofta i samarbete med hjälporganisationer. På återbruken kan kläder, möbler och andra saker lämnas in för återanvändning. Återbruk är prioriterat i både den europeiska och i den svenska avfallslagstiftningen och innebär ett stort kliv i den så kallade avfallshierarkin och gör cirkulär ekonomi möjlig. Sammantaget avspeglas allt detta i kommunernas avfallsavgifter.

Kommunen antog den miljöstyrande taxan i sin helhet inför 2021 och den behöver nu revideras för att få budgeten i balans.

Renhållningsverket behöver 1,7 mkr mer i intäkter inför 2024 för att täcka de ökade driftskostnaderna (tippavgifter, räntekostnader, dieselkostnader, 8 fria besök på kretsloppsparken) samt att klara de lagkrav som ställs i avfallsförordningen (2022–1274).

De största taxehöjningarna är på flerfamiljshus då vi först kommer att implementera fastighetsnära insamling av förpackningar där. En- och tvåfamiljshus samt fritidshus höjes med 30 respektive 20 kr/år.

Konsekvensbeskrivning
Utebliven taxehöjning inför 2024 innebär att det kommer bli ett underskott på ca 1,7 miljoner kronor i budget. Vi kommer inte att klara de lagkrav som åligger kommunen.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2023-03-21
- Jämförelse gällande och föreslagen avfallstaxa 2024
- Jämförelse Trollhättan, Vänersborg och Uddevalla 2024

Sändlista

Kommunfullmäktige
Enhetschef renhållning
Verksamhetschef på Kretslopp & Vatten
Förvaltningsekonom

Handläggare
Lars Jensen
lars.jensen@vanersborg.se
0521- 72 12 53

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Behov av höjning av avfallstaxan

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att höja avfallstaxan enligt bilaga ”Avfallstaxa 2024”.

Sammanfattning av ärendet

För att kommunen ska kunna finansiera avfallsverksamheten via avgifter måste kommunfullmäktige anta en avfallstaxa, som kan fungera som styrmedel för att nå kommunala miljö- och verksamhetsmål. Kommunen får ta ut avgifter så att miljöanpassad avfallshantering främjas. Förändringar inom avfallsområdet har inneburit ändrade förutsättningar för utformning av avfallstaxa. Kostnader för behandling och hantering har i många fall ökat, bland annat beroende på höga driftskostnader såsom tippavgifter, diesel mm. Återvinningscentraler och insamling av hushållens farliga avfall utgör en allt större del av den kommunala avfallsbudgeten. Det finns allt oftare miljöstyrande taxor som fungerar som incitament för utökad källsortering hos hushållen, vilket innebär att glesare hämtningsintervall, mindre behållare premieras för de kommuninvånare som är miljömedvetna och som aktivt medverkar att mindre avfall uppstår. Detta är märkbart i denna föreslagna höjning.

Ny avfallsförordning (2022:1274) innebär fastighetsnära hämtning av förpackningar från 1/1 2024 gör också att driftskostnader med anledning av investeringskostnader av sopkärl mm ökar.

Ytterst avgörs taxans utformning av de lokala ambitioner och förutsättningar som finns i respektive kommun. De lokala ambitionerna, målen och prioriteringarna om källsortering, service på återvinningscentraler med mera spelar in samt vad som faktiskt ingår i avgifterna. Kretsloppsparken möjliggör återbruk, ofta i samarbete med hjälporganisationer. På återbruken kan kläder, möbler och andra saker lämnas in för återanvändning. Återbruk är prioriterat i både den europeiska och i den svenska avfallslagstiftningen och innebär ett stort kliv i den så kallade avfallshierarkin och gör cirkulär ekonomi möjlig. Sammantaget avspeglas allt detta i kommunernas avfallsavgifter.

Kommunen antog den miljöstyrande taxan i sin helhet inför 2021 och den behöver nu revideras för att få budgeten i balans.

Renhållningsverket behöver 1,7 mkr mer i intäkter inför 2024 för att täcka de ökade driftskostnaderna (tippavgifter, räntekostnader, dieselkostnader, 8 fria besök på

kretsloppsparken) samt att klara de lagkrav som ställs i avfallsförordningen (2022-1274).

De största taxehöjningarna är på flerfamiljshus då vi först kommer att implementera fastighetsnära insamling av förpackningar där. En- och tvåfamiljshus samt fritidshus höjes med 30 respektive 20 kr/år.

Konsekvensbeskrivning
Utebliven taxehöjning inför 2024 innebär att det kommer bli ett underskott på ca 1,7 miljoner kronor i budget. Vi kommer inte att klara de lagkrav som åligger kommunen.

Beredning

Ärendet har beretts av enhetschef Lars Jensen, Vänersborgs kommun.

Daniel Larsson

Verksamhetschef

Bilagor

Avfallstaxa 2024

Jämförelse gällande och föreslagen avfallstaxa

Jämförelse Trollhättan, Vänersborg och Uddevalla

Sändlista

Kommunfullmäktige
Enhetschef renhållning
Verksamhetschef på Kretslopp & Vatten
Förvaltningsekonom

Vänersborgs kommun

Jämförelse gällande och föreslagen avfallstaxa

Bilaga 1

Totalkostnad (grund- och rörlig avgift)

En-och tvåfamiljshus

Kärlstorlek	Beskrivning	Gällande taxa kr/år 2023	Förslag ny taxa kr/år 2024	Kommentar
140 l	Varannan vecka	1974	2004	
190 l	Varannan vecka	2354	2384	
370 l	Varannan vecka	3321	3351	
140 l	Varje vecka	3403	3458	
190 l	Varje vecka	4183	4245	
370 l	Varje vecka	6171	6251	
140 l extra kärl	Varannan vecka	1354	1354	
140 l extra kärl	Varje vecka	2783	2783	
190 l extra kärl	Varannan vecka	1734	1734	
140 l	Varannan vecka 2 delar kärl	2594	2654	
140 l	Varannan vecka 3 delar kärl	3214	3304	
190 l	Varannan vecka 2 delar kärl	2974	3034	
190 l	Varannan vecka 3 delar kärl	3594	3684	
140 l	Var fjärde vecka 2 delar kärl	1830	1890	
140 l	Var fjärde vecka 3 delar kärl	2450	2540	
140 l	Var fjärde vecka	1210	1240	
190 l	Var fjärde vecka	1376	1406	
190 l	Var fjärde vecka 2 delar kärl	1996	2056	
190 l	Var fjärde vecka 3 delar kärl	2616	2706	
140 l	4 gånger per år	696	726	
140 l	2 gånger per år	639	669	
140 l	Var fjärde vecka restavfall varannan vecka matavfall	1552	1582	
190 l	Var fjärde vecka restavfall varannan vecka matavfall	1885	1915	

Fritidshus

Kärlstorlek	Beskrivning	Gällande taxa kr/år 2023	Förslag ny taxa kr/år 2024	Kommentar
140 l	Varannan vecka	910	930	
190 l	Varannan vecka	1078	1096	
140 l	Var fjärde vecka	548	568	
140 l extra kärl	Varannan vecka	600	600	
140 l	Varannan vecka sommar och året runt delar	1907	1957	
140 l	Varannan vecka 2 delar	1220	1240	
140 l	Varannan vecka 3 delar kärl	1530	1550	
190 l	Varannan vecka 2 delar kärl	1388	1428	
190 l	Varannan vecka 3 delar kärl	1698	1758	
140 l	2 gånger per sommar	330	350	
140 l	Var fjärde vecka 2 delar kärl	858	898	
140 l	Var fjärde vecka 3 delar kärl	1168	1228	
190 l	Var fjärde vecka 2 delar kärl	924	964	
190 l	Var fjärde vecka 3 delar kärl	1234	1294	
140 l	Var fjärde vecka restavfall varannan vecka matavfall	710	730	
190 l	Var fjärde vecka restavfall varannan vecka matavfall	823	843	

Flerfamiljshus

Tillkommer grundavgift på per lägenhet

Kärlstorlek	Beskrivning	Gällande taxa kr/år 2023	Förslag ny taxa kr/år 2024	Kommentar
140 l	Hämtning tre gånger/vecka	8806	9325	
190 l	Hämtning tre gånger/vecka	11274	11938	
370 l	Hämtning tre gånger/vecka	17564	18599	
660 l	Hämtning tre gånger/vecka	27413	29029	
140 l	Hämtning två gånger/vecka	5653	5944	
190 l	Hämtning två gånger/vecka	7238	7610	
370 l	Hämtning två gånger/vecka	11275	11856	
660 l	Hämtning två gånger/vecka	17599	18505	
140 l	Varje vecka	2435	2564	
190 l	Varje vecka	3118	3282	
370 l	Varje vecka	4857	5114	
660 l	Varje vecka	7581	7981	
140 l	Varannan vecka	1185	1236	
190 l	Varannan vecka	1517	1583	
370 l	Varannan vecka	2363	2466	
660 l	Varannan vecka	3689	3849	

Underjordsbehållare

Storlek	Beskrivning	Gällande taxa kr/år 2023	Förslag ny taxa kr/år 2024	Kommentar
Restavfall 5000 l	Varje vecka	59893	61328	
Restavfall 5000 l	Varannan vecka	29145	29578	
Matavfall 800 l	Varje vecka	9583	9812	
Matavfall 800 l	Varannan vecka	4663	4733	

Container

Storlek	Beskrivning	Gällande taxa kr/år 2023	Förslag ny taxa kr/år 2024	Kommentar
Restavfall 8000 l	Varje vecka	74198	76588	
Restavfall 8000 l	Varannan vecka	36105	36938	
Restavfall 8000 l	Var fjärde vecka	15734	16097	

Verksamheter (affärer, kontor, industrier och andra verksamheter, per organisation och hämtställe)

Kärlstorlek	Beskrivning	Gällande taxa kr/år 2023	Förslag ny taxa kr/år 2024	Kommentar
140 l	Hämtning tre gånger/vecka	9316	9896	
190 l	Hämtning tre gånger/vecka	11784	12508	
370 l	Hämtning tre gånger/vecka	18074	19169	
660 l	Hämtning tre gånger/vecka	27923	29599	
140 l	Hämtning två gånger/vecka	6163	6514	
190 l	Hämtning två gånger/vecka	7748	8180	
370 l	Hämtning två gånger/vecka	11785	12426	
660 l	Hämtning två gånger/vecka	18109	19075	
140 l	Varje vecka	2945	3134	
190 l	Varje vecka	3628	3852	
370 l	Varje vecka	5367	5684	
660 l	Varje vecka	8091	8551	
140 l	Varannan vecka	1695	1806	
190 l	Varannan vecka	2027	2153	
370 l	Varannan vecka	2873	3036	
660 l	Varannan vecka	4199	4419	

Grovavfall

Kärlstorlek	Beskrivning	Gällande taxa kr/år 2023	Förslag ny taxa kr/år 2024	Kommentar
190 l	Varje vecka	3806	3988	
190 l	Varannan	1960	2037	
190 l	Var fjärde vecka	973	1012	
370 l	Varje vecka	5813	6090	
370 l	Varannan	2936	3051	
370 l	Var fjärde vecka	1307	1359	
660 l	Varje vecka	8955	9382	
660 l	Varannan	4465	4639	
660 l	Var fjärde vecka	2064	2146	

Matavfall

Kärlstorlek	Beskrivning	Gällande taxa kr/år 2023	Förslag till ny taxa kr/år 2024	Kommentar
140 l	Hämtning 3ggr/vecka	8023	8149	
190 l	Hämtning 3ggr/vecka	10214	10372	
370 l	Hämtning 3ggr/vecka	15794	16035	
140 l	Hämtning 2ggr/vecka	5419	5506	
190 l	Hämtning 2ggr/vecka	6632	6691	
370 l	Hämtning 2ggr/vecka	10215	10302	
140 l	Varje vecka	2371	2400	
190 l	Varje vecka	2976	3011	
370 l	Varje vecka	4520	4568	
140 l	Varannan	1261	1271	
190 l	Varannan	1556	1566	
370 l	Varannan	2307	2317	

Slamsugning

Brunn	Ordinarie/budad tömning	Gällande taxa kr/år 2023	Förslag till ny taxa kr/år 2024	Kommentar
Slamavskiljare mindre än 4,5 m^3	Ordinarie tömning	1187	1187	
Slamavskiljare större än 4,5 m^3	Ordinarie tömning	1812	1812	
Slamavskiljare torrsugning mindre än 4,5 m^3	Ordinarie tömning	2062	2062	
Slamavskiljare torrsugning större än 4,5 m^3	Ordinarie tömning	2687	2687	
Minireningsverk	Ordinarie tömning	1812	1812	
Slamavskiljare mindre än 4,5 m^3	Budad tömning	1812	1812	
Slamavskiljare större än 4,5 m^3	Budad tömning	2687	2687	
Sluten tank upp till 3 m^3	Budad tömning	1000	1000	
Sluten tank mellan 3,1 och 6 m^3	Budad tömning	1937	1937	
Minireningsverk	Budad tömning	1812	1812	

Latrin

Antal hämtningar	Gällande taxa kr/år 2023	Förslag till ny taxa kr/år 2024	Kommentar
26 hämtningar året runt	6695	6695	
11 hämtningar fritidshus	3201	3201	
1 hämtning	291	291	

Trädgårdsavfall

Antal hämtningar	Gällande taxa kr/år 2023	Förslag till ny taxa kr/år 2024	Kommentar
16 tömningar	744	744	

Extra hämtning

Avser	Gällande taxa kr/år 2023	Förslag till ny taxa kr/år 2024	Kommentar
Säck		39	Ny taxa
140 l Grovavfall	60	60	
140 l Vid ordinarie tur	39	39	
140 l Vid ej ordinarie tur	80	80	
190 l Vid ordinarie tur	39	39	
190 l Vid ej ordinarie tur	107	107	
370 l Vid ordinarie tur	118	118	
370 l Vid ej ordinarie tur	207	207	
660 l Vid ordinarie tur3	196	196	
660 l Vid ej ordinarie tur	371	371	
Underjordsbehållare		1500	Ny taxa
Container		1500	Ny taxa

Tiläggsavgift dragavstånd

Kärl-storlek	Avstånd	Gällande taxa kr/år 2023	Förslag till ny taxa kr/år 2024	Kommentar
140 l	4-10 meter	391	391	
190 l	4-10 meter	391	391	
370 l	4-10 meter	488	488	
660 l	4-10 meter	585	585	
140 l	11-20 meter	781	781	
190 l	11-20 meter	781	781	
370 l	11-20 meter	974	974	
660 l	11-20 meter	1171	1171	
140 l	21-30 meter	1171	1171	
190 l	21-30 meter	1171	1171	
370 l	21-30 meter	1466	1466	
660 l	21-30 meter	1755	1755	

Glesarehämtning

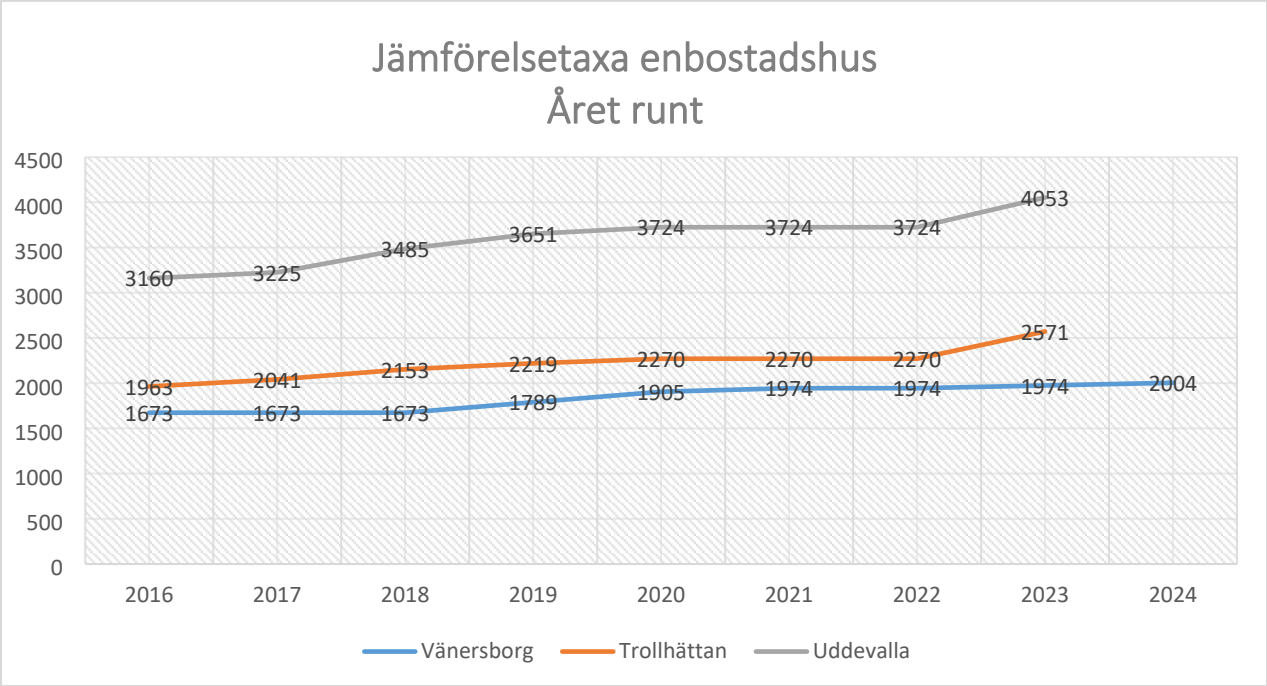
Avstånd	Gällande taxa kr/år 2023	Förslag till ny taxa kr/år 2024	Kommentar
4-10 meter	195	195	
11-20 meter	391	391	
21-30 meter	781	781	

Vänersborgs
Kretslopp & Vatten

Jämförelse avfallstaxa Vänersborg, Trollhättan, Uddevalla

(Den vanligaste taxan hämtning/14 dag)

Åretruntboende	**Vänersborg 2024**	**Trollhättan 2023**	**Uddevalla 2023**	
Kärl 140 lit (Uddevalla 190 lit)	2 004 kr	2 571 kr	4 053 kr	
Fritidsboende	**Vänersborg 2024**	**Trollhättan 2023**	**Uddevalla 2023**	
Kärl 140 lit (Uddevalla 190 lit)	930 kr	954 kr	2 038 kr	

Vänersborgs kommun

Avfallstaxa och avgifter 2024

Antagen av kommunfullmäktige den 202X-XX-XX, §90, med stöd av Miljöbalken (SFS 1998:808) 27 kap. § 4, att gälla fr.o.m. beslut.
För renhållningen inom Vänersborgs kommun gäller, förutom bestämmelserna i Miljöbalken (SFS 1998:808) och avfallsförordningen (SFS 2011:927), med stöd av Miljöbalken 15 kap. 9 och 11 § antagna lokala föreskrifter för avfallshantering för Vänersborgs kommun.

Innehåll

1. ALLMÄNNA BESTÄMMELSER 1

A. AVGIFTSSKYLDIGHET OCH BETALNINGSMOTTAGARE 1
B. ÄGARBYTE OCH ÄNDRING AV ABONNEMANG 1
C. GRUNDAVGIFT OCH RÖRLIG AVGIFT 1
D. AVGIFT VID UPPEHÅLL I HÄMTNING 2
E. AVGIFT VID GEMENSAM BEHÅLLARE 2
F. HÄMTNINGSINTERVALL 2
G. HEMKOMPOSTERING 2
H. RENGÖRING AV KÄRL 2
I. TILLÄGGSAVGIFT KÄRL 2
J. KÄRLSTORLEK 3

2. GRUNDAVGIFT 4

3. RÖRLIG AVGIFT HUSHÅLLSAVFALL (HÄMTNING OCH BEHANDLING) 5

A. EN- OCH TVÅBOSTADHUS, ÅRET RUNT 5
B. FRITIDSHUS 5
C. FLERBOSTADSHUS, GEMENSAMHETSLÖSNINGAR OCH VERKSAMHETER 6
D. MATAVFALL 8
E. TILLÄGGSAVGIFTER KÄRL 8
F. GROVAVFALL 10
G. TRÄDGÅRDSAVFALL 10
H. LATRIN 10
I. SLAMSUGNING 11
J. AVGIFT PÅ ÅTERVINNINGSCENTRALEN 12
K. FÖRPACKNINGAR OCH TIDNINGAR 12

1. Allmänna bestämmelser

Lagstadgad mervärdesskatt, moms, ingår på angivna belopp.

A. Avgiftsskyldighet och betalningsmottagare

Avfallsavgift ska betalas av fastighetsägare, eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare, nedan kallad fastighetsinnehavare. Avgift för avfallstjänster enligt denna taxa erläggs till Vänersborgs Kretslopp & Vatten. Slamavgifter erläggs till entreprenör.

Sedan avgiftsskyldigheten inträtt, ska avgift betalas inom tid som anges i faktura. Betalas fakturerat belopp inte inom tid som anges på fakturan, ska dröjsmålsränta erläggas enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle ha skett.

I de fall taxan saknar tillämplig bestämmelse om avgift, exempelvis vid hämtning med andra metoder än de som är beskrivna i denna avfallstaxa eller där förhållandena väsentligt avviker från vad som är normalt får Vänersborgs Kretslopp & Vatten besluta om avgifter baserade på principer i denna taxa.

B. Ägarbyte och ändring av abonnemang

Vid ägarbyte ska fastighetsinnehavaren snarast anmäla detta till Vänersborgs Kretslopp & Vatten samt den tidpunkt från vilken den nye ägaren ska faktureras avfallsavgift.

Vid ändrade hämtningsförhållanden ska fastighetsinnehavaren anmäla detta till Vänersborgs Kretslopp & Vatten.

C. Grundavgift och rörlig avgift

Avfallsavgiften utgörs av en grundavgift/lägenhetsavgift per hushåll/lägenhet och en rörlig avgift.

Grundavgiften/lägenhetsavgiften täcker kostnader för drift av återvinningscentralen, hushållens farliga avfall, hämtning av vitvaror, information, utredning och administration samt kärlkostnader mm.

Den rörliga avgiften täcker kostnader för hämtning och behandling av hushållsavfall. Den rörliga avgiftens storlek bestäms av abonnemangstyp, kärlstorlek, hämtningsintervall samt eventuella tillägg för gångavstånd m.m.

Hushållsavfall delas in i två kategorier och sorteras i två separata kärl enligt nedan:
Matavfall är lätt nedbrytbart biologiskt hushållsavfall som separerats från övrigt hushållsavfall. Matavfallet nyttjas för produktion av fordonsbränsle och som jordförbättringsmedel.

Restavfall är det kärlavfall som är kvar efter utsortering av matavfall, förpackningar, tidningar m.m. Restavfallet går till förbränning med energiåtervinning i form av produktion av el samt fjärrvärme.

D. Avgift vid uppehåll i hämtning

Om bostaden inte kommer att användas kan uppehåll i hämtning medges efter ansökan enligt 46 § i kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering. Uppehållsavgift faktureras fastigheten.

E. Avgift vid gemensam behållare

Grundavgift faktureras per hushåll, max 3st. medan den rörliga avgiften delas på antalet hushåll som är med i tjänsten, enligt 45 § i kommunens lokala föreskrifter om avfallshantering.

F. Hämtningsintervall

Ordinarie hämtning från en- och tvåbostadshus sker minst en gång varannan vecka för matavfall och restavfall. Från flerbostadshus respektive verksamheter sker hämtning av både matavfall och restavfall minst en gång varannan vecka, enligt de alternativ som anges i avgiftstabellen i denna taxa.

G. Hemkompostering

Efter skriftlig anmälan enligt kommunens lokala föreskrifter 41 § om avfallshantering är kompostering av matavfall tillåten i en skadedjurssäker kompostbehållare.

H. Rengöring av kärl

Fastighetsinnehavaren ansvarar för rengöring av kärlet. Rengöring bör ske med miljövänligt diskmedel eller såpa. Tvättvattnet ska inte hällas direkt i dagvattnet utan hälls lämpligen på egen gräsmatta eller liknande där det kan infiltreras ner i marken.

I. Tilläggsavgift kärl

Tilläggsavgift för sophämtning med dragavstånd över 3 meter. Placeringen avtalas med Kretslopp & Vatten. Kärlet hämtas och återplaceras med förhöjd avgift.

Extra avgift för tömning av kärl. Fakturering av avgift vid extra säckar eller extra hämtning vid ordinarie eller ej ordinarie tur, avgift beroende på kärlstorlek.

J. Kärlstorlek

Följande kärlstorlekar erbjuds för restavfall:

En- och tvåbostadshus**:**	140 l, 190 l eller 370 l
Flerbostadshus:	140 l, 190 l, 370 l, 660 l, underjordisk behållare 5000l eller container 8000l
Fritidshus**:**	140 l, 190 l
Affärer, kontor, industrier och andra verksamheter:	140 l, 190 l, 370 l, 660 l eller container 8000 l

Följande kärlstorlekar erbjuds för matavfall:

En- och tvåbostadshus**:**	140 l
Flerbostadshus**:**	140 l, 190 l, 370 l eller underjordisk behållare 800 l
Fritidshus**:**	140 l
Affärer, kontor, industrier och andra verksamheter:	140 l, 190 l, 370 l

2. Grundavgift

En- tvåbostadshus samt fritidshus, kr per år

	Avgift
Fritidshus	330
En- och tvåbostadshus	650

Uppehållsavgift	300
Uppehållsavgift fritidshus	220

Flerfamiljshus samt verksamheter, kr per år

	Avgift
Avgift per lägenhet	380
Affärer, kontor, industrier och andra verksamheter, per organisation och hämtställe	570

Grovavfall	220
Matavfall	220

3. Rörlig avgift hushållsavfall (hämtning och behandling)

A. En- och tvåbostadhus, året runt

Avgifter för abonnemang med hämtning och behandling av sorterat matavfall respektive restavfall från en- och tvåbostadsfastigheter, kr per år

Kärlstorlek	Hämtningsintervall	Rörlig avgift
140 l	Varje vecka	2808
140 l	Varje vecka – extra kärl	2783
140 l	Varannan vecka	1354
140 l	Varannan vecka – extra kärl	1354
140 l	Var fjärde vecka restavfall varannan vecka matavfall	932
190 l	Varje vecka	3595
190 l	Varannan vecka	1734
190 l	Varannan vecka – extra kärl	1734
190 l	Var fjärde vecka restavfall varannan vecka matavfall	1265
370 l	Varje vecka	5601
370 l	Varannan vecka	2701

Avgifter för abonnemang med hemkompostering av matavfall, kr per år.

Kärlstorlek	Hämtningsintervall	Rörlig avgift
140 l	Var fjärde vecka	590
140 l	4 gånger per år	76
140 l	2 gånger per år	19
190 l	Var fjärde vecka	756

B. Fritidshus

Avgift för abonnemang sommartid 1 maj – 30 september (11 hämtningar).

Kärlstorlek	Hämtningsintervall	Rörlig avgift
140 l	Varannan vecka	600
140 l	Varannan vecka – extra kärl	600
140 l	Varannan vecka – 1 året runt & 1 fritidshus delar	977
140 l	Var fjärde vecka	238
140 l	Var fjärde vecka restavfall varannan vecka matavfall	400
140 l	2 gånger per säsong	20
190 l	Varannan vecka	768
190 l	Var fjärde vecka –	304
190 l	Var fjärde vecka restavfall varannan vecka matavfall	513

C. Flerbostadshus, gemensamhetslösningar och verksamheter

Avgifter för abonnemang med hämtning och behandling av sorterat matavfall samt restavfall i flerbostadshus, för gemensamhetslösningar, affärer, institutioner och andra verksamheter, kr per år

Flerfamiljshus

Kärlstorlek	Hämtningsintervall	Rörlig avgift
140 l	Varje vecka	2564
140 l	Varannan vecka	1236
140 l	2 ggr/vecka	5944
140 l	3 ggr/vecka	9325
190 l	Varje vecka	3282
190 l	Varannan vecka	1583
190 l	2ggr/vecka	7610
190 l	3 ggr/vecka	11938
370 l	Varje vecka	5114
370 l	Varannan vecka	2466
370 l	2 ggr/vecka	11856
370 l	3 ggr/vecka	18599

660 l	Varje vecka	7981
660 l	Varannan vecka	3849
660 l	2 ggr/vecka	18505
660 l	3 ggr/vecka	29029
container	Varje vecka	76588
container	Varannan vecka	36938
container	Var fjärde vecka	16097
Underjords behållare restavfall	Varje vecka	61328
Underjords behållare restavfall	Varannan vecka	29578
Underjords behållare matavfall	Varje vecka	9812
Underjords behållare matavfall	Varannan vecka	4733

Verksamheter

Kärlstorlek	Hämtningsintervall	Rörlig avgift
140 l	Varje vecka	2564
140 l	Varannan vecka	1236
140 l	2ggr/vecka	5944
140 l	3 ggr/vecka	9325
190 l	Varje vecka	3282
190 l	Varannan vecka	1583
190 l	2 ggr/vecka	7610
190 l	3 ggr/vecka	11938
370 l	Varje vecka	5114
370 l	Varannan vecka	2466
370 l	2 ggr/vecka	11856
370 l	3 ggr/vecka	18599
660 l	Varje vecka	7981
660 l	Varannan vecka	3849
660 l	2 ggr/vecka	18505
660 l	3 ggr/vecka	29029

container	Varje vecka	76588
container	Varannan vecka	36938
container	Var fjärde vecka	16097

D. Matavfall

För de kunder som endast har matavfall, kr per år

Kärlstorlek	Hämtningsinter-vall	Rörlig avgift
140 l	Varje vecka	2180
140 l	Varannan vecka	1051
140 l	2 ggr/vecka	5286
140 l	3 ggr/vecka	7929
190 l	Varje vecka	2791
190 l	Varannan vecka	1346
190 l	2 ggr/vecka	6471
190 l	3 ggr/vecka	10152
370 l	Varje vecka	4348
370 l	Varannan vecka	2097
370 l	2 ggr/vecka	10082
370 l	3 ggr/vecka	15815

E. Tilläggsavgifter kärl

Tilläggsavgift för sophämtning med dragavstånd över 3 meter, kr per år

Kärlstorlek	Dragavstånd	Hämtningsavgift
140 l	4-10 meter	391
190 l	4-10 meter	391
370 l	4-10 meter	488
660 l	4-10 meter	585
140 l	11-20 meter	781
190 l	11-20 meter	781
370 l	11-20 meter	974
660 l	11-20 meter	1171
140 l	21-30 meter	1171

190 l	21-30 meter	1171
370 l	21-30 meter	1466
660 l	21-30 meter	1755

Tilläggsavgift för sophämtning med dragavstånd över 3 meter, med glesare hämtning, alla kärlstorlekar, kr per år

Dragavstånd	**Hämtningsavgift**
4-10 meter	195
11-20 meter	391
21-30 meter	781

Avgift för extra hämtning

Kärlstorlek	**Hämtningstjänst**	**Rörlig avgift**
Säck		39
140 l	Grovavfall	60
140 l	Vid ordinarie tur	39
140 l	Vid ej ordinarie tur	80
190 l	Vid ordinarie tur	39
190 l	Vid ej ordinarie tur	107
370 l	Vid ordinarie tur	118
370 l	Vid ej ordinarie tur	207
660 l	Vid ordinarie tur	196
660 l	Vid ej ordinarie tur	371
Container		1500
Underjords behållare		1500

Avgift utbyte av kärl
Byte av kärlstorlek 100 kr per gång.

F. Grovavfall

Avgift för hämtning och behandling av grovavfall, kr per år

Kärlstorlek	Hämtningsintervall	Rörlig avgift
190 l	Varje vecka	3768
190 l	Varannan vecka	1817
190 l	Var fjärde vecka	792
370 l	Varje vecka	5870
370 l	Varannan vecka	2831
370 l	Var fjärde vecka	1139
660 l	Varje vecka	9162
660 l	Varannan vecka	4419
660 l	Var fjärde vecka	1926

G. Trädgårdsavfall

Kommunen erbjuder hämtning av trädgårdsavfall i 370 l kärl var 14:e dag från vecka 14/15 till vecka 44/45, 16 hämtningar per säsong. Vid hämtning ska kärlet placeras vid tomtgräns.

Avgift för hämtning och behandling av trädgårdsavfall, kr per säsong

Kärlstorlek	Avgift
370 l	744

H. Latrin

Avgift för latrinhämtning

Hämtningsintervall	Avgift
26 hämtningar året runt	6695
11 hämtningar fritidshus	3201
1 hämtning	291

I. Slamsugning

Slamsugningsavgift

Ordinarie tömning	Avgift
Slamavskiljare mindre än 4,5 m³	1187
Slamavskiljare torrsugning mindre än 4,5 m³	1812
Slamavskiljare större än 4,5 m³	2062
Slamavskiljare torrsugning större än 4,5 m³	2687
Minireningsverk	1812
Budad tömning	
Slamavskiljare mindre än 4,5 m³	1812
Slamavskiljare större än 4,5 m³	2687
Sluten tank upp till 3 m³	1000
Sluten tank mellan 3,1 m³ och 6,0 m³	1937
Minireningsverk	1812

Fordrar avfallslämnaren snabbare åtgärd än inom fem arbetsdagar äger entreprenören rätt att debitera uppdraget med ordinarie pris plus avgift enligt tabell nedan.

Akut vardagar 06:00-18:00	1500
Akut kväll/helg	6000
Akut storhelg	8000

Tilläggsavgifter

Sugslang längre än 20 m Avgift per 10 m	187,50
Lock över 60 cm i diameter eller över 15 kg, ordinarie taxa tillkommer	1000

J. Avgift på återvinningscentralen

Hushåll har 8 st fria besök per år, därefter debiteras 50 kr per tillfälle.
För hjälporganisationer med 90 - konto gäller samma regler som för hushåll.

Verksamheter/företag 300 kr per tillfälle.

K. Förpackningar och tidningar utöver förpackningsförordningen 2022:1754

Hyra av kärl

Kärlstorlek	Hyra kr per år
140 och 190 l	215
370 l	215
660 l	418
800 l igloos	1052
8 m³ container	4408
12 m³ container	4408

Tömning inne avser innanför tomtgräns samt tömning ute avser vid tomtgräns.

Pris per tömning tidningar, metall, kartong samt plast

Kärlstorlek	Tömning inne	Tömning ute
140 och 190 l	96	53
370 l	96	53
660 l	131	87
8m³ container		351
12 m³ container		351

Pris per tömning glas

Kärlstorlek	Tömning inne	Tömning ute
140 och 190 l	131	87
370 l	175	131
660 l	175	131
800 l igloos	175	131
8 m ³ container		351
12 m³ container		351

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Antagen	Antagen av
Avfallstaxa	Avfallstaxa och avgifter 2024	Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. §	Skriv i organ eller beslutsfattare
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Kretslopp & Vatten	Renhållningschef	Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. § X.	Tillsvidare
Dokumentinformation	**Diarienummer**	**Uppföljning**	
Skriv en kort informationstext om dokumentet t.ex. Struktur, terminologi och beslutsnivåer för styrande dokument.	Nämndkod.	En gång per år	

Ämnesområde	Intranät	Hemsida
Avfallshantering	☐	☐

Andra regelverk som omnämns
Miljöbalken

§ 152

Behov av en höjning av VA-taxan 2024

KS 2023/660

Beslut

Kommunfullmäktige antar VA-taxa 2024 för Vänersborgs kommun, enligt bilaga, som ska gälla från och med 2024-01-01 och ersätter därigenom nu gällande VA-taxa antagen av Kommunfullmäktige 2022-06-22, 89 § (KS 2022/197).

Bilaga/bilagor

- Bilaga 19; Förslag till ny VA-taxa 2024

Sammanfattning av ärendet

Va-verksamheten har de senaste åren arbetat med att möta de stora utmaningarna som identifierats så som nya områden i behov av va-försörjning, säkerställa kapacitet samt hantera nya strängare miljökrav för vatten- och avloppsreningsverk.
VA-taxan behöver höjas och taxebanan behöver revideras för att möta de kostnadsökningar som är en direkt effekt av omvärldsläget främst i form av en räntehöjning långt utöver planerad nivå och driftskostnader för vatten- och avloppsrening

Investeringsvolymen är därmed betydande och har en direkt effekt på VA-taxans storlek i form av kapitalkostnader när räntan stiger.

Avgifter får inte överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva en va-anläggning. Det har inte framkommit något i ärendet som talar för att avgiften överskrider det som är nödvändigt.

VA-taxan höjs med 20 % exklusive moms vad avser brukningsavgiften och 5 % exklusive moms för anläggningsavgiften.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2023-05-22
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-05
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-03-20: Behov av en höjning av VA-taxan 2024
- Jämförelse av VA-taxa med grannkommuner
- Förslag till ny VA-taxa 2024
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2023-04-13: Behov av en höjning av VA-taxan 2024

§ 109

Behov av en höjning av VA-taxan 2024

KS 2023/660

Beslut

Kommunfullmäktige antar VA-taxa 2024 för Vänersborgs kommun, enligt bilaga, som ska gälla från och med 2024-01-01 och ersätter därigenom nu gällande VA-taxa antagen av Kommunfullmäktige 2022-06-22, 89 § (KS 2022/197).

Bilaga/bilagor

- Bilaga 16. Förslag till ny VA-taxa 2024

Sammanfattning av ärendet

Va-verksamheten har de senaste åren arbetat med att möta de stora utmaningarna som identifierats så som nya områden i behov av va-försörjning, säkerställa kapacitet samt hantera nya strängare miljökrav för vatten- och avloppsreningsverk.
VA-taxan behöver höjas och taxebanan behöver revideras för att möta de kostnadsökningar som är en direkt effekt av omvärldsläget främst i form av en räntehöjning långt utöver planerad nivå och driftskostnader för vatten- och avloppsrening

Investeringsvolymen är därmed betydande och har en direkt effekt på VA-taxans storlek i form av kapitalkostnader när räntan stiger.

Avgifter får inte överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva en va-anläggning. Det har inte framkommit något i ärendet som talar för att avgiften överskrider det som är nödvändigt.

VA-taxan höjs med 20 % exklusive moms vad avser brukningsavgiften och 5 % exklusive moms för anläggningsavgiften.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-05
- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-03-20
- Jämförelse av VA-taxa med grannkommuner
- Förslag till ny VA-taxa 2024
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2023-04-13: Behov av en höjning av VA-taxan 2024

2023-05-05 Dnr: KS 2023/660

Handläggare
Roy Svensson
Roy.Svensson@vanersborg.se
0521-72 23 83

Mottagare
Kommunfullmäktige

VA-taxa 2024

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar VA-taxa 2024 för Vänersborgs kommun, enligt bilaga, som ska gälla från och med 2024-01-01 och ersätter därigenom nu gällande VA-taxa antagen av Kommunfullmäktige 2022-06-22, 89 § (KS 2022/197).

Sammanfattning av ärendet

Va-verksamheten har de senaste åren arbetat med att möta de stora utmaningarna som identifierats så som nya områden i behov av va-försörjning, säkerställa kapacitet samt hantera nya strängare miljökrav för vatten- och avloppsreningsverk.

VA-taxan behöver höjas och taxebanan behöver revideras för att möta de kostnadsökningar som är en direkt effekt av omvärldsläget främst i form av en räntehöjning långt utöver planerad nivå och driftskostnader för vatten- och avloppsrening

Investeringsvolymen är därmed betydande och har en direkt effekt på VA-taxans storlek i form av kapitalkostnader när räntan stiger.

Avgifter får inte överskrida det som behövs för att täcka de kostnader som är nödvändiga för att ordna och driva en va-anläggning. Det har inte framkommit något i ärendet som talar för att avgiften överskrider det som är nödvändigt.

VA-taxan höjs med 20 % exklusive moms vad avser brukningsavgiften och 5 % exklusive moms för anläggningsavgiften.

Beredning

Ärendet har behandlats i Samhällsbyggnadsnämnden.
Kommunstyrelseförvaltningen har granskat ärendet.

Pernilla Bertilsson

Chef Juridik och säkerhetsavdelningen

Bilagor

Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2023-04-13, § 60 (SBN 2023/88)

Samhällsbyggnadsnämnden – tjänsteskrivelse

Jämförelser av VA-taxa med grannkommuner

Förslag VA-taxa 2024

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden

2023-03-20 Dnr: SBN 2023/88

Handläggare
Daniel Larsson
daniel.larsson@vanersborg.se
Lee Wiman lee.wiman@vanersborg.se
Kretslopp och vatten
Lee Wiman
lee.wiman@vanersborg.se
Enhetschef Kretslopp och vatten

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Behov av en höjning av va-taxan 2024

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att höja va-taxan med 20 % exklusive moms vad avser brukningsavgiften och 5 % exklusive moms för anläggningsavgiften inför 2024.

Sammanfattning av ärendet

Va-taxan behöver höjas och taxebanan behöver revideras för att möta de kostnadsökningar som är en direkt effekt av omvärldsläget, främst i form av en räntehöjning långt utöver planerad nivå och driftskostnader för vatten- och avloppsrening. Va-verksamheten har de senaste åren arbetat med att möta de stora utmaningarna som identifierats så som nya områden i behov av va-försörjning, säkerställa kapacitet samt hantera nya strängare miljökrav för vatten- och avloppsreningsverk. Investeringsvolymen är därmed betydande och har en direkt effekt på va-taxans storlek i form av kapitalkostnader när räntan stiger.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Tillgången till rent dricksvatten och ett fungerande system för vatten och avlopp är en grundförutsättning för ett fungerande samhälle. Befolkningsökningen och civilsamhället ställer stora krav på den kommunala va-anläggningen. Den växande befolkningen och behovet av att renovera eller ersätta äldre ledningar och anläggningar innebär kontinuerligt växande investeringar. Dock finns det andra viktiga faktorer som påverkar investeringsutgifterna och det är klimatanpassning, vattenverk som inte klarar beredningsstegen och ökade krav vid avloppsreningsverk.

Bokslutet för 2022 redovisade ett överskott på 4,9 miljoner för kretslopp och vatten och inför 2023 höjdes va-taxan (brukningstaxan) med 4 % enligt de förutsättningarna som rådde vid MRP-processen under 2022. Därefter har omvärldsläget kraftigt förändrats och den tidigare kommunicerade taxebanan på i snitt 7% höjning per år behöver nu revideras. Under åren 2019-2023 var den genomsnittliga taxehöjningen 6,8 % men med

hänsyn till högre ränta och kostnadsökningar behöver taxebanan justeras till 20% för året 2024, 15 % för 2025, för att därefter falla tillbaka 2026 på 7% under förutsättning att konjunkturutvecklingen består. Underskott och överskott i va-verksamheten kommer då balanseras över en tillåten period av 3 år med tillägget att räntan är svår att prognosticera och kan komma att revideras ytterligare.

Prognosticerad ränta är 2,5 % och ger kraftigt höjda kapitaltjänstkostnader mot tidigare förutsagd ränta om 1,25%.

Omvärldsläget har följaktligen kraftigt påverkat va-verksamheten. Generella kostnadsökningar, främst i form av kemikalier för vatten och avloppsrening, samt en räntehöjning långt utöver planerad nivå med kraftigt höjda kapitalkostnader slår direkt mot va-verksamheten och har en omedelbar påverkan på brukningstaxan. Driftkostnaderna påverkas av producerat dricksvatten samt renat avloppsvatten och exempelvis har priset för sodan höjts med 138%. Totalt sett har kemikalierna för avloppsrening ökat med 34% och 25% för vattenproduktion inför 2023.

Kommunen har en lagstadgad skyldighet att trygga den långsiktiga vattenförsörjningen. Vattenverken har idag en omodern reningsprocess som fungerar med reducerad kapacitet mot tillståndsgivna vattendomar. Dagens processer kan inte möta framtidens utmaningar med bland annat ett förändrat klimat och nya reningskrav. För vattenverken har det därför arbetats fram en framtidssäkrad process som har verifierats i en pilotanläggning. Byggnation pågår i det ena vattenverket och projektering i det andra. Syftet är att skapa en så hög grad av automatisering och samexistens mellan verken och uppnå en vattenrening enligt lagkrav vad gäller mikrobiologiska barriärer och gränsvärden. Vattenförsörjningen intar en central roll i Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Vattenförsörjningen i sig är samhällsviktig men även flertalet övriga samhällsviktiga sektorer har ett direkt beroende av dricksvatten som gäller hela den geografiska kommunen och inte bara va-kollektivet.

Konsekvensbeskrivning

Utebliven taxehöjning inför 2024 innebär att det kommer bli ett underskott i budget. Uteblivna investeringar enligt äskande och relaterade taxehöjningar innebär att tillståndskrav inte följs. Avloppsreningsverk och delar av dricksvattenproduktionen omgärdas av tillståndsplikt. Tillsynsmyndighetens uppgift är att ingripa om regler och myndighetsbeslut inte följs. Den får tvinga fram åtgärder genom föreläggande eller förbud. För vissa överträdelser är den skyldig att döma ut en miljösanktionsavgift och för andra att anmäla dem till polis eller åklagare. Straffen är ofta böter men även fängelse kan bli aktuellt.

Utan efterlevnad av tillstånd och otillräcklig barriärverkan kan avloppsvatten inte tas emot och ett säkert dricksvatten kan ej garanteras.

Beredning

Ärendet har beretts av enhetschef Lee Wiman och VA-chef Daniel Larsson Kretslopp och vatten, Vänersborgs kommun.

Andreas Knutsson

Chef Samhällsbyggnadsförvaltningen

Bilagor

Förslag Va-taxa 2024

Jämförelse med grannkommunerna

Sändlista

Kommunfullmäktige
Chef Samhällsbyggnadsförvaltningen
Chef Kretslopp och vatten
Enhetschef Kretslopp och vatten

Vänersborgs kommun

Jämförelse med grannkommunerna

	Trollhättan 2023	Uddevalla 2023	Vänersborg 2023	Höjning	Vänersborg 2024
Anläggningsavgift Typhus A	214 000	338 850	210 711	5 %	221 240 kr
Anläggningsavgift Typhus B	635 750 kr	1 132 930 kr	404 380 kr	5 %	424 593 kr

Brukningsavgifter

Total årskostnad Typhus A	9 334,25 kr	10 876 kr	6 858 kr	20 %	8 230 kr
Total årskostnad Typhus B	75 090 kr	93 280 kr	68 468 kr	20 %	82 158 kr
Rörlig brukningsavgift	22,63 kr/m^3	37,88 kr/m^3	25,66 kr/m^3	20 %	30,79 kr/m^3

*Prisuppgifter inklusive moms

Vänersborgs kommun

Förslag till VA-taxa 2024

Antagen av kommunfullmäktige 2023-06-DD § X

Innehållsförteckning

Taxa 4
§ 1 Avgiftsskyldighet 4
§ 2 Avgiftstyper 4
§ 3 Fastighetstyper 4
§ 4 Avgiftsskyldighet för olika ändamål 5
Anläggningsavgifter (§§ 5 – 12) 7
§ 5 Småhusfastighet och övrig bostadsfastighet 7
§ 6 Annan fastighet 9
§ 7 Obebyggd fastighet 11
§ 8 Reducering av avgift 12
§ 9 Allmän platsmark 13
§ 10 Särtaxa för anläggning 13
§ 11 Betalning av avgift 13
§ 12 Särskild ersättning för extra anordningar 14
Brukningsavgifter (§§ 13–20) 15
§ 13 Avgift för bebyggd fastighet 15
§ 14 Allmän platsmark 17
§ 15 Justerad avgift för spillvatten 17
§ 16 Obebyggd fastighet 17
§ 17 Avgifter för specifika åtgärder 18
§ 18 Särtaxa 18
§ 19 Betalning av avgift 18
§ 20 Extra åtgärd begärd av fastighetsägare 19
Taxans införande 19
§ 21 Avgiftens fastställande 19
Publicering 19

Dokumenttyp	Dokumentnamn	Antagen	Antagen av
Taxa	Förslag till VA-taxa 2024	2023-06-XX	Kommunfullmäktige
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Samhällsbyggnadsförvaltningen	Daniel Larssonchef, Kretslopp & Vatten	Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. § X.	Tillsvidare
Dokumentinformation	**Diarienummer**	**Uppföljning**	
VA-taxa	SBN 2023/88	En gång per år	
Ämnesområde		**Intranät**	**Hemsida**
Vatten-, spill- och dagvattentjänster		☐	☒
Andra regelverk som omnämns			
Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, Plan- och bygglagen (2010:900)			

Taxa

För Vänersborg kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggningar
Antagen av kommunfullmäktige den 2023-06-XX, gällande för 2024. I enlighet med beslutsparagraf § XX.
Huvudmannen för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen är Vänersborgs kommun.
Avgifter enligt denna taxa skall betalas till Vänersborgs kommun.

§ 1 Avgiftsskyldighet

För att täcka nödvändiga kostnader för Vänersborg kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning skall ägare av fastighet eller annan avgiftsskyldig inom anläggningens verksamhetsområde betala avgifter enligt denna taxa.

Avgiftsskyldig är alternativt den som enligt 2 och 5 §§ lag (2006:412) om allmänna vattentjänster jämställs med fastighetsägare. Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg är även den som ansvarar för allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § i lag (2006:412) om allmänna vattentjänster är uppfyllda.

§ 2 Avgiftstyper

Avgifterna utgörs av anläggningsavgifter och brukningsavgifter.

§ 3 Fastighetstyper

I dessa taxeföreskrifter avses med

Småhusfastighet: fastighet som är bebyggd eller avsedd att bebyggas med ett en- eller tvåfamiljshus.

Övrig bostadsfastighet: fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov av ses att bebyggas för flerfamiljshus. Med bostadsfastighet jämställs fastigheten som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd, eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas, för vissa andra ändamål där lokalytan är det viktigaste sett från användarsynpunkt.

Exempel på sådana byggnader är:

Kontor	Förvaltning	Stormarknader
Butiker	Utställningslokaler	Sporthallar
Hotell	Restauranger	Lagerlokaler
Hantverk	Småindustri	Utbildning
Sjukvård		

Annan fastighet: fastighet som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt beviljat bygglov avses att bebyggas för annat ändamål än bostadsändamål och som inte enligt ovan jämställs med bostadsfastighet.

Obebyggd fastighet: fastighet som enligt detaljplan är avsedd för bebyggande, men inte ännu bebyggts.

Allmän platsmark: mark som i detaljplan enligt Plan- och bygglagen (2010:900) redovisas som allmän plats, eller om marken inte omfattas av detaljplan, väg eller mark som i övrigt motsvarar sådan mark.

§ 4 Avgiftsskyldighet för olika ändamål

4.1

Avgift tas ut för nedan angivna ändamål:

Ändamål	Anläggningsavgift	Brukningsavgift
V, vattenförsörjning	Ja	Ja
S, spillvattenavlopp	Ja	Ja
Df, dag- och dränvattenavlopp från fastighet	Ja	Ja
Dg, dagvattenavlopp från allmän platsmark	Ja	Ja

4.2

Avgiftsskyldighet för vart och ett av ändamålen V, S och Df inträder när huvudmannen upprättat förbindelsepunkt för ändamålet och informerat fastighetsägaren om förbindelsepunktens läge.

Avleds Df till den allmänna anläggningen utan förbindelsepunkt upprättats, inträder avgiftsskyldighet när åtgärder för bortledandet av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta.

Härvid förutsätts att samtliga i 24 § första stycket 1 och 2 i lagen om allmänna vattentjänster angivna förutsättningar för avgiftsskyldighet är uppfyllda.

4.3

Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg inträder när åtgärder för bortledande av dagvatten blivit utförda och fastighetsägaren informerats om detta.

4.4

Avgiftsskyldighet för ändamålet Dg gäller även den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls, om förutsättningarna i 27 § i lagen om allmänna vattentjänster är uppfyllda.

4.5

Anläggningsavgift skall beräknas enligt taxa som gäller vid den tidpunkt när avgiftsskyldighet inträder.

4.6

Vid ägarbyte av fastighet, avgiftsskyldighet gäller tills fullständig ägarbytesanmälan gjorts till Vänersborgs Kretslopp & Vatten.

- Tillträdesdatum
- Namn och personnummer på nya fastighetsägaren

- Ny adress för den utflyttade
- Mätaravläsning från datum av övertagande

Ägarbytesanmälan finns tillgänglig som E-tjänst och som blankett på Vänersborg kommuns hemsida.

Anläggningsavgifter (§§ 5 – 12)

Avgifter för allmänna vattentjänster är belagda med lagstadgad mervärdesskatt.

§ 5 Småhusfastighet och övrig bostadsfastighet

5.1

För småhusfastighet och övrig bostadsfastighet och därmed jämställd fastighet skall erläggas anläggningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

		Utan moms	Med moms
a)	En avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df (Servisavgift)	om 51 195 kr	om 63 994 kr
b)	en avgift för småhusfastighet avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df (Förbindelsepunktsavgift)	om 76 223 kr	om 95 278 kr
c)	en avgift för övrig bostadsfastighet avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df, där avgiften är beroende av vattenmätarens nominella kapacitet (Förbindelsepunktsavgift)		
	Qn 2,5*1	Om 87 314 kr	Om 109 142 kr
	Qn 2,5*2	Om 238 904 kr	Om 298 631 kr
	Qn 2,5*3	Om 390 496 kr	Om 488 120 kr
	Qn 2,5*4	Om 612 336 kr	Om 765 420 kr
	Qn 6,0*1	Om 238 904 kr	Om 298 631 kr
	Qn 6,0*2	Om 797 201 kr	Om 996 501 kr
	Qn 6,0*3	Om 1 203 907 kr	Om 1 504 884 kr
	Qn 6,0*4	Om 1 832 456 kr	Om 2 290 570 kr
	Qn 10,0*1	Om 612 336 kr	Om 765 420 kr
	Qn 10,0*2	Om 1 203 907 kr	Om 1 504 884 kr
	Qn 10,0*3	Om 2 497 977 kr	Om 3 122 472 kr
	Qn 10,0*4	Om 3 455 585 kr	Om 4 319 481 kr
	>Qn 10,0 särskild utredning och avgift enligt avtal.		

d)	En avgift per m^2 tomtyta (Tomtyteavgift)	62,00 kr/m^2	77,46 kr/m^2
e)*	En grundavgift för bortledande av Df, om bortledande av dagvatten sker utan att förbindelsepunkt för Df upprättats.		
	Småhusfastighet	Om 15 242 kr	Om 19 052 kr
	Övrig bostadsfastighet	Om 34 129 kr	Om 42 662 kr

*Avgift enligt 5.1 e) tas ej ut om avgift uttages för Df enligt 5.1 a), b) och c). I det fall avgift enligt 5.1 e) tas ut reduceras avgift enligt 5.1 a), b) och c) enligt § 8 eftersom servisledning och förbindelsepunkt i detta inte lagts respektive upprättats.

5.2

Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter, fördelas avgifter enligt 5.1 a) lika mellan fastigheterna.

5.3

Tomtytan utgörs av fastighetens areal enligt förrättningskarta, nybyggnadskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner. Vid tredimensionella fastigheter fördelas den tomtyta som är gemensam för fastigheterna i proportion till byggnadernas bruttoarea (BTA).

Avgift enligt 5.1 d) tas ut endast intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna enligt 5.1 a) och b) eller 5.1 a) och c) i det fall förbindelsepunkt för Df inte upprättats, summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) eller c) och e)

Vid ändrade förhållanden enligt 5.5, 5.6, 5.7 och 5.8 tas ut ytterligare avgift enligt 5.1 d) i den mån ovan angiven begränsningsregel så medger och med iakttagande av vad som föreskrivs i 8.2.

5.4

Dras ytterligare servisledningar fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter, skall erläggas avgifter enligt 5.1 a) och b) eller c).

5.5

Ökas fastighets tomtyta skall erläggas avgift enligt 5.1 d) för tillkommande tomtyta som härrör från fastighet för vilken tomtyteavgift inte skall anses vara förut erlagd.

Vid beräkning av avgift för tillkommande tomtyta iakttas begränsningsregeln i 5.3.

5.6

Tillkommer bortledning av Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättats, skall erläggas avgift enligt 5.1 e).

§ 6 Annan fastighet

6.1

För annan fastighet skall erläggas anläggningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

		Utan moms	Med moms
a)	En avgift avseende framdragning av varje uppsättning servisledningar till förbindelsepunkter för V, S och Df (Servisavgift)	om 51 195 kr	om 63 994 kr
b)	en avgift för övrig bostadsfastighet avseende upprättande av varje uppsättning förbindelsepunkter för V, S och Df, där avgiften är beroende av vattenmätarens nominella kapacitet (Förbindelsepunktsavgift)		
	Qn 2,5*1	Om 87 314 kr	Om 109 142 kr
	Qn 2,5*2	Om 238 904 kr	Om 298 631 kr
	Qn 2,5*3	Om 390 496 kr	Om 488 120 kr
	Qn 2,5*4	Om 612 336 kr	Om 765 420 kr
	Qn 6,0*1	Om 238 904 kr	Om 298 631 kr
	Qn 6,0*2	Om 797 201 kr	Om 996 501 kr
	Qn 6,0*3	Om 1 203 907 kr	Om 1 504 884 kr
	Qn 6,0*4	Om 1 832 456 kr	Om 2 290 570 kr
	Qn 10,0*1	Om 612 336 kr	Om 765 420 kr
	Qn 10,0*2	Om 1 203 907 kr	Om 1 504 884 kr
	Qn 10,0*3	Om 2 497 977 kr	Om 3 122 472 kr
	Qn 10,0*4	Om 3 455 585 kr	Om 4 319 481 kr
	>Qn 10,0 särskild utredning och avgift enligt avtal.		
c)	En avgift per m^2 tomtyta (Tomtyteavgift)		
	Tomtyta < 5 000 m^2	61,97 kr/m^2	77,46 kr/m^2
	Tomtyta 5 000 m^2 - 10 000 m^2	30,99 kr/m^2	38,73 kr/m^2
	Tomtyta 10 000 m^2 - 20 000 m^2	15,45 kr/m^2	19,31 kr/m^2
	Tomtyta > 20 000 m^2	7,62 kr/m^2	9,53 kr/m^2

d)*	En grundavgift för bortledande av Df, om bortledande av dagvatten sker utan att förbindelsepunkt för Df upprättats.	Om 34 129 kr	Om 42 662 kr

*Avgift enligt 6.1 d) tas ej ut om avgift uttages för Df enligt 6.1 a) och b). I det fall avgift enligt 6.1 d) tas ut reduceras avgift enligt 6.1 a) och 6.1 b) enligt § 8 eftersom servisledning och förbindelsepunkt i detta inte lagts respektive upprättats.

6.2

Är förbindelsepunkt gemensam för två eller flera fastigheter fördelas avgifter enligt 6.1 a) lika mellan fastigheterna.

6.3

Tomtytan utgörs av fastighetens areal enligt förrättningskarta, nybyggnadskarta eller annan karta som huvudmannen godkänner. Tomtyteavgift adderas för varje intervall enligt 6.1 c).

6.4

Huvudmannen kan, om godtagbar säkerhet ställs, medge anstånd med erläggande av tomtyteavgift för andel av fastighets areal, motsvarande mark som tillsvidare inte utnyttjas för verksamheten på fastigheten.

Anstånd medges för viss tid, högst 10 år. Om mark under anståndstiden genom fastighetsbildningsåtgärd frångår fastigheten upphör anståndsmedgivandet att gälla och resterande tomtyteavgift förfaller till betalning.

Utestående belopp löper med ränta enligt 5 § räntelagen (SFS 1975:635) från den dag anståndet beviljades tills anståndet upphör. För tid därefter utgår dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen.

6.5

Dras ytterligare servisledningar fram och upprättas ytterligare förbindelsepunkter skall erläggas avgifter enligt 6.1 a) och b).

6.6

Ökas fastighets tomtyta, skall erläggas avgift enligt 6.1 c) för tillkommande tomtyta som härrör från fastighet för vilken tomtyteavgift inte skall anses vara förut erlagd.

6.7

Tillkommer bortledning av Df till den allmänna anläggningen utan att förbindelsepunkt för Df upprättas, skall erläggas avgift enligt 6.1 d).

§ 7 Obebyggd fastighet

7.1

För obebyggd fastighet skall erläggas del av full anläggningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

		Bostadsfastighet		Annan fastighet
Servisavgift	5.1 a)	100 %	6.1 a)	100 %
Avgift för småhusfastighet per uppsättning FP	5.1 b)	100 %		
Avgift per uppsättning FP där storleken på avgiften är beroende av mätarens nominella kapacitet.*	5.1 c)	100 %	6.1 b)	
Tomtyteavgift	5.1 d)	100 %	6.1 c)	70 %
Grundavgift för Df, om FP för Df inte upprättats	5.1 e)	100 %	6.1 d)	100 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

Avgift enligt 5.1 d) tas ut endast intill ett belopp som motsvarar summan av avgifterna 5.1 a) och b) eller 5.1 a) och c), eller i det fall dagvatten bortleds till den allmänna anläggningen men förbindelsepunkt för Df inte upprättats, summan av avgifterna enligt 5.1 a), b) eller c) och e), jfr 5.3 andra stycket.

* Storleken på mätaren bestäms utifrån som om fastigheten vore bebyggd enligt detaljplan.

7.2

Bebyggs obebyggd fastighet skall erläggas resterande avgifter enligt följande:

		Bostadsfastighet		Annan fastighet
Tomtyteavgift	5.1 d)	*)	6.1 c)	30 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

* Bebyggs bostadsfastighet tas ut ytterligare avgift enligt 5.1 d) om föreskriften i 5.3 andra stycket så medger.

§ 8 Reducering av avgift

8.1

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål, skall erläggas reducerade avgifter enligt följande:

Avgifter för framdragen servisledning	
En ledning	70 % av avgift enligt 5.1 a) respektive 6.1 a)
Två ledningar	85 % av avgift enligt 5.1 a) respektive 6.1 a)
Tre ledningar	100 % av avgift enligt 5.1 a) respektive 6.1 a)

Avgifter i övrigt:

		V	S	Df	Dg
Avgift per uppsättning FP	5.1 b) och c)	30 %	50 %	20 %	-
Tomtyteavgift	5.1 d)	30 %	50 %	-	20 %
Grundavgift Df utan FP	5.1 e)	-	-	100 %	-
Avgift per uppsättning FP*	6.1 b)	30 %	50 %	20 %	-
Tomtyteavgift	6.1 c)	30 %	50 %	-	20 %
Grundavgift Df utan FP	6.1 d)	-	-	100 %	-

För avgiftsändamålet Df tas endast en av avgifterna ut enligt 5.1 b) respektive 5.1 d), eller 6.1 b) respektive 6.1 d).

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

* Om inte avgiftsskyldighet för ändamålet vatten föreligger antas fastighetens mätarstorlek i enlighet med vilken bebyggelse som gäller i fastställd detaljplan. Om avgiftsskyldighet för vatten uppstår vid ett senare tillfälle kan tilläggsavgift i enlighet med 5.1 b) och c) komma att tas ut i de fall fastighetsägaren begär en större mätare än vad som har erlagts avgift för.

8.2

Inträder avgiftsskyldighet för ändamål, för vilket avgiftsskyldighet inte tidigare förelegat, skall erläggas avgifter enligt 8.1.

Vid tillämpning av begränsningsregeln enligt 5.3 inräknas de sammanlagda avgifterna för tillkommande servisledningar inte till högre belopp än 100% av avgiften enligt 5.1 a) respektive 6.1 a), även om servisledningarna lagts vid olika tillfällen och avgifterna därmed blivit högre.

8.3

För servisledning som på fastighetsägarens begäran utförs senare än övriga servisledningar för fastigheten skall, utöver avgift enligt 8.1, erläggas en etableringsavgift om 30 % av

avgiften enligt 5.1 a). Etableringsavgiften avses täcka huvudmannens merkostnader till följd av att arbetet inte utförs i samband med framdragning av övriga servisledningar.

§ 9 Allmän platsmark

Den som svarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls skall erlägga anläggningsavgift.

Avgift utgår med:

	Utan moms	Med moms
en avgift per m2 allmän platsmark för anordnande av dagvattenbortledning	Om 10,64 kr/m^2	Om 13,30 kr/m^2

§ 10 Särtaxa för anläggning

Om för viss eller vissa fastigheter kostnaden för att förse fastigheterna med vatten och avlopp i beaktansvärd omfattning avviker från fastigheterna inom verksamhetsområdet i övrigt, skall enligt lagen om allmänna vattentjänster avgifter utgå enligt särskilt antagen särtaxa.

Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§ 5–8 får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 11 Betalning av avgift

11.1

Sedan avgiftsskyldighet inträtt, skall avgift betalas inom tid som anges i räkning.

11.2

Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i räkningen, skall erläggas dröjsmålsränta enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle ha skett.

11.3

Enligt 36§ lagen om allmänna vattentjänster skall en anläggningsavgift fördelas på årliga inbetalningar under en viss tid, längst tio år, om avgiften uppgår till belopp som är betungande med hänsyn till fastighetens ekonomiska bärkraft och övriga omständigheter, om fastighetsägaren så begär och godtagbar säkerhet ställs. Ränta skall erläggas enligt 5 § räntelagen på varje del av avgiften som förfaller till betalning i framtiden från den dag då den första inbetalningen skall ske till dess ifrågavarande del av avgiften betalas eller ränta skall erläggas till dess ifrågavarande del av avgiften betalas eller ränta skall erläggas enligt 11.2.

11.4

Avgiftsskyldighet enligt 5.5, 6.6 eller 7.2 föreligger, då bygglov för avsett ändrat förhållande meddelats eller ändrat förhållande – t ex ökning av tomtyta – inträtt utan att bygglov erfordrats eller meddelats. Det åligger fastighetsägaren att omgående anmäla till huvudmannen när det ändrade förhållandet inträtt. Försummar fastighetsägaren denna anmälningsplikt, tas dröjsmålsränta enligt 11.2 ut för tiden från det två månader förflutit sedan avgiftsskyldighet inträdde och fram till dess tilläggsavgiften betalas.

§ 12 Särskild ersättning för extra anordningar

12.1

Om efter ansökan från fastighetsägare och särskilt medgivande av huvudmannen ledningar utförts på annat sätt eller försetts med andra anordningar än huvudmannen bedömt nödvändiga, skall fastighetsägaren som begärt arbetets utförande ersätta huvudmannen överenskomna kostnader härför.

12.2

Om en fastighetsägare begär att ny servisledning skall utföras i stället för redan befintlig och finner huvudmannen skäl bifalla ansökan om detta, är fastighetsägaren skyldig att bekosta dels den nya servisledningens allmänna del med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick, dels borttagandet av den tidigare servisledningens allmänna del.

12.3

Finner huvudmannen påkallat att utföra ny servisledning i stället för och med annat läge än redan befintlig, är huvudmannen skyldig att ersätta fastighetsägaren hans kostnad för fastighetens del av den nya servisledningen och dess inkoppling med det avdrag som befinns skäligt med hänsyn till den tidigare servisledningens ålder och skick.

Brukningsavgifter (§§ 13–20)

Avgifter för allmänna vattentjänster är belagda med lagstadgad mervärdesskatt.

§ 13 Avgift för bebyggd fastighet

13.1

För bebyggd fastighet skall erläggas brukningsavgift.

Avgift utgår per fastighet med:

		Utan moms	Med moms
a)	en fast avgift per år för småhusfastighet	om 2 888 kr	om 3 611 kr
b)	en fast avgift per år för övrig bostadsfastighet och annan fastighet där avgiften är beroende av mätarens nominella kapacitet		
	Qn 2,5*1	om 5 197 kr	om 6 497 kr
	Qn 2,5*2	om 16 462 kr	om 20 578 kr
	Qn 2,5*3	om 33 360 kr	om 41 700 kr
	Qn 2,5*4	om 54 013 kr	om 67 516 kr
	Qn 6,0*1	om 21 380 kr	om 26 725 kr
	Qn 6,0*2	om 72 221 kr	om 90 276 kr
	Qn 6,0*3	om 115 550 kr	om 144 438 kr
	Qn 6,0*4	om 173 334 kr	om 216 668 kr
	Qn 10,0*1	om 54 893 kr	om 68 616 kr
	Qn 10,0*2	om 115 554 kr	om 144 442 kr
	Qn 10,0*3	om 288 883 kr	om 361 104 kr
	Qn 10,0*4	om 375 565 kr	om 469 456 kr
	>Qn 10,0 efter särskild utredning och avgift enligt avtal		
c)	En avgift per m^3 levererat vatten	om 24,64 kr	om 30,79 kr

13.2

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål reduceras avgifterna.

Följande avgifter skall därvid erläggas för respektive ändamål:

		V	S	Df	Dg
Fast avgift	13.1 a) och b)	40 %	53 %	4 %	3 %
Avgift per m^3	13.1 c)	40 %	60 %	-	-

13.3

Fastighetsägaren är betalningsansvarig för allt vatten som levereras till fastigheten. Har huvudmannen bestämt att för bebyggd fastighet vattenförbrukningen tillsvidare inte skall fastställas genom mätning, tas avgift enligt 13.1 c) ut efter en antagen förbrukning om 400 m3/år.

13.4

För så kallat byggvatten skall erläggas brukningsavgift om 624 kr inkl. moms per påbörjad månad som byggvattnet är beviljat.

13.5

För extra mätställe (mätställe utöver ett per fastighet) skall erläggas en årlig avgift med ett belopp motsvarande den fasta avgiften enligt 13.1 a) eller b). Beloppet avrundas till närmaste hela krontal.

Parallellkopplade vattenmätare räknas som ett mätställe.

13.6

Antas mätaren visa annan förbrukning än den verkliga, låter huvudmannen undersöka mätaren, om huvudmannen finner det nödvändigt eller om fastighetsägaren begär det.

Vid ovan avsedd undersökning eller prövning bestäms mätarens felvisning i två kontrollpunkter enligt SWEDACs föreskrifter om vatten- och värmemätare, STAFS 2007:2.

Kan mätfelets storlek inte bestämmas eller har mätaren inte fungerat, har huvudmannen rätt att uppskatta förbrukningen.

Fastighetsägare som inte godtar huvudmannens beslut efter genomförd undersökning eller huvudmannens uppskattning av förbrukningen, kan begära prövning av frågan hos Mark- och miljödomstolen.

13.7

Har fastighetsägare begärt undersökning av vattenmätare och mätaren härvid godkänns, skall fastighetsägaren ersätta huvudmannen för undersökningskostnaderna i enlighet med vad som framgår av § 17.

Har fastighetsägaren begärt provtagning utav vattenkvaliteten och kvalitéten godkänns, så har huvudmannen rätt att kräva ersättning för undersökningskostnaderna utav fastighetsägaren i enlighet med vad som framgår av § 17.

13.8

För spillvattenmängd, som enligt huvudmannens medgivande avleds till dagvatten-ledning (kylvatten o d), skall erläggas avgift med 50 % av avgiften enligt 13.1 c).

§ 14 Allmän platsmark

Den som ansvarar för att allmän platsmark ställs i ordning och underhålls skall erlägga brukningsavgift.

Avgift utgår med:

	Utan moms	Med moms
en avgift per m2 allmän platsmark för bortledning av dagvatten	Om 4,40 kronor	Om 5,51 kronor

§ 15 Justerad avgift för spillvatten

Tillförs avloppsnätet större spillvattenmängd än som svarar mot levererad vattenmängd eller avleds inte hela den levererade vattenmängden till avloppsnätet skall avgift för spillvattenavlopp erläggas efter den mängd spillvatten som avleds till avloppsnätet.

Mängden skall bestämmas genom mätning på fastighetsägarens bekostnad av ifrågavarande vatten- eller spillvattenmängd eller på annat sätt som överenskommits mellan huvudmannen och fastighetsägaren.

En förutsättning för att avgiften för avlett spillvatten skall debiteras efter annan grund än efter levererad mängd vatten är att skillnaden mellan mängderna vatten och spillvatten är avsevärd.

§ 16 Obebyggd fastighet

För obebyggd fastighet inom detaljplan skall erläggas brukningsavgift enligt 13.1 a) eller b).

Föreligger inte avgiftsskyldighet för samtliga i 4.1 angivna ändamål reduceras den fasta avgiften. Följande avgifter skall därvid erläggas för respektive ändamål:

		V	S	Df	Dg
Fast avgift	13.1 a) och b)	40 %	40 %	10 %	10 %

Avgifterna är uttryckta i procent av full avgift.

§ 17 Avgifter för specifika åtgärder

Har huvudmannen på fastighetsägarens begäran vidtagit åtgärd eller har på grund av att fastighetsägaren åsidosatt sin skyldighet vattentillförseln avstängts eller reducerats eller annan åtgärd vidtagits av huvudmannen debiteras följande avgifter:

	Utan moms	Med moms
Nedtagning och uppsättning av vattenmätare*	901 kronor	1127 kronor
Avstängning och påsläpp av vattentillförsel	901 kronor	1127 kronor
Montering och demontering av strypbricka i vattenmätare	901 kronor	1127 kronor
Byte av sönderfrusen vattenmätare	1804 kronor	2255 kronor
Undersökning av vattenmätare**	1151 kronor	1439 kronor
Provtagning vattenkvalité***	1151 kronor	1439 kronor
Förgävesbesök****	901 kronor	1127 kronor

För arbeten som på fastighetsägarens begäran utförs utanför ordinarie arbetstid debiteras ett tillägg om 100 % av ovan angivna belopp.

* T.ex. utanför normalt underhållsarbete

** T.ex. byte och provning av mätare på fastighetsägarens begäran.
** Provtagning på fastighetsägaren begäran. Huvudmannen har rätt att ta ut ersättning när undersökningsplikten är fullgjord.

*** T.ex. frånvaro vid inbokat mätarbyte, driftbesök vid larmande LTA-enhet som visar sig bero på fastighetens installation.

§ 18 Särtaxa

Om för viss eller vissa fastigheter kostnaden för att förse fastigheterna med vatten och avlopp i beaktansvärd omfattning avviker från fastigheterna inom verksamhetsområdet i övrigt, skall enligt lagen om allmänna vattentjänster avgifter utgå enligt särskilt antagen särtaxa.

Är det inte skäligt att för viss fastighet beräkna avgift enligt §§ 13–16 får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

§ 19 Betalning av avgift

Avgift enligt 13.1 a) och b) debiteras i efterskott per månad, kvartal, tertial eller halvår enligt beslut av huvudmannen. Avgift enligt 13.1 c) debiteras i efterskott på grundval av enligt mätning förbrukad vattenmängd, uppskattad förbrukning eller annan grund som anges i §§ 13 och 15.

Betalas debiterat belopp inte inom tid som anges i räkningen, skall erläggas dröjsmålsränta på obetalt belopp enligt 6 § räntelagen från den dag betalningen skulle ha skett.

Sker enligt huvudmannens beslut mätaravläsning inte för varje debitering, får mellanliggande debiteringar ske efter uppskattad förbrukning. Mätaravläsning och debitering efter verklig förbrukning bör ske i genomsnitt minst en gång per år. Avläsning och debitering bör därjämte ske på fastighetsägarens begäran med anledning av fastighetsöverlåtelse.

§ 20 Extra åtgärd begärd av fastighetsägare

Har fastighetsägare begärt att huvudmannen skall företa åtgärd för att underlätta eller möjliggöra hans brukande av anläggningen i visst fall eller avseende eller har i övrigt särskild åtgärd påkallats på grund av fastighetens VA-förhållanden, får huvudmannen i stället komma överens med fastighetsägaren eller annan avgiftsskyldig om avgiftens storlek.

Taxans införande

§ 21 Avgiftens fastställande

Denna taxa träder i kraft 2024-01-01. De brukningsavgifter enligt 13.1, 13.3 och 13.7 samt § 15, som är baserade på uppmätning hos fastighetsägare, skall därvid tillämpas i fråga om den vattenmängd som levereras och den spillvattenmängd som släpps ut efter den ovan angivna dagen för taxans ikraftträdande.

* * *

Mål som rör tvist mellan fastighetsägare och huvudmannen beträffande tillämpning och tolkning av denna taxa prövas av Mark- och miljödomstolen jämlikt 53 § lagen om allmänna vattentjänster.

Publicering

VA-taxan publiceras på kommunens hemsida under styrande dokument.

§ 60

Behov av en höjning av va-taxan 2024

SBN 2023/88

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att höja va-taxan med 20 % exklusive moms vad avser brukningsavgiften och 5 % exklusive moms för anläggningsavgiften inför 2024.

Bilaga/bilagor

Förslag va-taxa 2024

Sammanfattning av ärendet

Va-taxan behöver höjas och taxebanan behöver revideras för att möta de kostnadsökningar som är en direkt effekt av omvärldsläget, främst i form av en räntehöjning långt utöver planerad nivå och driftskostnader för vatten- och avloppsrening. Va-verksamheten har de senaste åren arbetat med att möta de stora utmaningarna som identifierats så som nya områden i behov av va-försörjning, säkerställa kapacitet samt hantera nya strängare miljökrav för vatten- och avloppsreningsverk. Investeringsvolymen är därmed betydande och har en direkt effekt på va-taxans storlek i form av kapitalkostnader när räntan stiger.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2023-03-20
- Jämförelse med grannkommunerna

Sändlista

Kommunfullmäktige
Chef Samhällsbyggnadsförvaltningen
Chef Kretslopp och vatten
Enhetschef Kretslopp och vatten

§ 126

Personalekonomisk redovisning (PEKEN) 2022

KS 2023/702

Beslut

Kommunfullmäktige fastställer den personalekonomiska redovisningen för 2022.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen tar årligen fram en personalekonomisk redovisning enligt struktur beslutad av personal- och förhandlingsutskottet den 10 mars 2021 §7. Coronapandemin fortsatte påverka negativt. Den höga frånvarotoppen under januari innebar att sjukfrånvaron blev något högre jämfört med föregående år det vill säga 10,5 procent jämfört med 10,0 procent.

Medarbetarundersökningen visade att andelen medarbetare som i hög grad rekommenderar sin arbetsplats var fortsatt stor, i nivå med föregående år. Förväntningen om ökat resultat för Hållbart medarbetarengagemang blev i stället marginellt lägre.

Resultatet för Attraktiv arbetsgivarindex (AVI) backade jämfört med föregående år främst beroende på att andelen avgångar ökade, vilket var väntat och skedde på bred front på arbetsmarknaden som en effekt av åren med pandemi.

Personalkostnaderna ökade med 4 procent vilket i huvudsak drevs av årets löneökningar och fler anställda. Antal årsarbetare, beräknat på utförd arbetstid, ökade med 2,7 procent. Personalkostnaden per utförd timme ökade med 1,1 procent från 377 till 381 kronor.

Beslutsunderlag

- Personal- och förhandlingsutskottets beslut 2023-05-17
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-10
- Personalekonomisk redovisning 2022

§ 17

Personalekonomisk redovisning (PEKEN) 2022

KS 2023/702

Beslut

Kommunfullmäktige fastställer den personalekonomiska redovisningen för 2022.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen tar årligen fram en personalekonomisk redovisning enligt struktur beslutad av personal- och förhandlingsutskottet den 10 mars 2021 §7. Coronapandemin fortsatte påverka negativt. Den höga frånvarotoppen under januari innebar att sjukfrånvaron blev något högre jämfört med föregående år det vill säga 10,5 procent jämfört med 10,0 procent.

Medarbetarundersökningen visade att andelen medarbetare som i hög grad rekommenderar sin arbetsplats var fortsatt stor, i nivå med föregående år. Förväntningen om ökat resultat för Hållbart medarbetarengagemang blev i stället marginellt lägre.

Resultatet för Attraktiv arbetsgivarindex (AVI) backade jämfört med föregående år främst beroende på att andelen avgångar ökade, vilket var väntat och skedde på bred front på arbetsmarknaden som en effekt av åren med pandemi.

Personalkostnaderna ökade med 4 procent vilket i huvudsak drevs av årets löneökningar och fler anställda. Antal årsarbetare, beräknat på utförd arbetstid, ökade med 2,7 procent. Personalkostnaden per utförd timme ökade med 1,1 procent från 377 till 381 kronor.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-12
- Utkast Personalekonomisk redovisning för 2022

Sändlista är en sammanställning över vilka organ, funktioner, personer eller liknande som ska få beslutet när ärendet är färdigbehandlat

Dnr: KS 2023/702

Handläggare
Johan Wass
Johan.wass@vanersborg.se
0521-72 26 58

Mottagare
Kommunfullmäktige

Personalekonomiska redovisning för 2022

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige fastställer den personalekonomiska redovisningen för 2022.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen tar årligen fram en personalekonomisk redovisning enligt struktur beslutad av personal- och förhandlingsutskottet den 10 mars 2021 §7. Coronapandemin fortsatte påverka negativt. Den höga frånvarotoppen under januari innebar att sjukfrånvaron blev något högre jämfört med föregående år det vill säga 10,5 procent jämfört med 10,0 procent.

Medarbetarundersökningen visade att andelen medarbetare som i hög grad rekommenderar sin arbetsplats var fortsatt stor, i nivå med föregående år. Förväntningen om ökat resultat för Hållbart medarbetarengagemang blev i stället marginellt lägre.

Resultatet för Attraktiv arbetsgivarindex (AVI) backade jämfört med föregående år främst beroende på att andelen avgångar ökade, vilket var väntat och skedde på bred front på arbetsmarknaden som en effekt av åren med pandemi.

Personalkostnaderna ökade med 4 procent vilket i huvudsak drevs av årets löneökningar och fler anställda. Antal årsarbetare, beräknat på utförd arbetstid, ökade med 2,7 procent. Personalkostnaden per utförd timme ökade med 1,1 procent från 377 till 381 kronor.

Anna Johannesson

Personalchef

Bilagor

Personalekonomisk redovisning för 2022

Sändlista

Samtliga nämnder och förvaltningar

Vänersborg

2022 Personalekonomisk redovisning

Innehåll

Förord	3
Om redovisningen	4
Resultat för övergripande nyckeltal	5
Att rekommendera sin arbetsplats (eNPS)	7
Hållbart medarbetarengagemang (HME)	11
Attraktivt arbetsgivarindex (AVI)	16
Nyckeltalet tillsvidareanställda	21
Nyckeltalet medianlön	26
Nyckeltalet lika chefskarriär	28
Nyckeltalet sjukfrånvaro	30
Nyckeltalet personalansvar	35
Nyckeltalet avgångar och personalrörlighet nyanställda	37
Kompletterande nyckeltalet övertid	41
Ekonomirelaterat	44
Arbetsmiljö	46
Kompetensförsörjning	53
Arbetsgivarfrågor	56
Barn- och utbildningsförvaltningen	58
Kommunstyrelseförvaltningen	65
Kultur och fritidsförvaltningen	69
Miljö och byggnadsförvaltningen	72
Samhällsbyggnadsförvaltningen	75
Socialförvaltningen	79
Bilaga: Personalen i siffror	84
Bilaga: Förvaltningarnas sammanställning av årlig uppföljning	86

Förord

När året 2022 summeras har Vänersborgs kommuns fantastiska medarbetare hanterat ännu ett pandemiår. Året inleddes med en smittspridning och frånvaro som aldrig tidigare skådats i kommunen. Tack vare medarbetarnas stora engagemang har verksamheterna ändå kunnat fortsätta leverera den kvalitet som Vänersborgarna förväntat sig.

Tre år med pandemi har krävt stor uthållighet hos alla i kommunens verksamheter. Trots den långvariga påfrestningen visade medarbetar-undersökningen att frågor om arbetsmiljön fick ett högre resultat jämfört med året innan. Förbättringen ger en positiv signal om verksamheternas arbetsmiljöarbete under året.

Sjukfrånvaron är fortsatt hög även i jämförelse med andra kommuner. Sjukfrånvaron är en utmaning som kommunen arbetat med på bred front under flera år. Ett exempel på detta arbete under året var en särskild politisk satsning där en utbildning om psykisk hälsa genomfördes för alla chefer och skyddsombud.

Även kompetensförsörjningen är en utmaning för kommunen. Från att tidigare ha varit svårt att rekrytera inom vissa yrkesgrupper har rekryte-ringen blivit svårare inom allt fler yrkesgrupper. Detta är en trend även hos andra arbetsgivare. Utvecklingen ställer allt högre krav på arbetsgivare att värna om befintliga medarbetare och vara ett attraktivt val för kommande medarbetare.

En del i att vara en attraktiv arbetsgivare är att ha stolta medarbetare. Resultatet från medarbetarundersökningen visade återigen att andelen medarbetare som vill rekommendera sin arbetsplats till andra är mycket hög, närmare bestämt 16 procentandelar högre än medel för offentlig sektor. Det visar på en utbredd stolthet!

Vänersborg, maj 2023

Kenneth Borgmalm
Ordförande PFU

Anna Johannesson
Personalchef

Om redovisningen

2022 är tredje året med en ny struktur för den personalekonomiska redovisningen efter beslut i personal- och förhandlingsutskottet den 10 mars 2021 §7. Syftet med förändringen var att låta redovisningen utgå från nyckeltal inom medarbetarområdet som följs upp årligen och därmed ge innehållet en tydligare struktur.

De uppgifter som ligger till grund för redovisningen kommer från olika källor. Jämförelsedata har hämtats från Kolada, en öppen databas för offentlig statistik som sköts av Rådet för kommunala analyser (RKA) i samarbete med Sveriges kommuner och regioner (SKR). Ytterligare jämförelsedata har inhämtats från kommunerna i Trestad och från leverantören av det verktyg som använts till kommunens medarbetarundersökning. Lokalt har uppgifter hämtats från kommunens gemensamma medarbetarundersökning som genomförs årligen. Därutöver har uppgifter hämtats från kommunens personalsystem Heroma. Statistik från personalsystemet bygger dels på uppgifter från mätdag 1 november, dels på uppgifter som ackumulerats över hela kalenderåret, till exempel sjukfrånvaro. Statistik har också hämtats från kommunens rehabiliteringssystem Adato och ekonomisystemet Raindance.

I redovisningen ska det finnas förklaringar till de akronymer som används. I tabeller och diagram används förkortningar på förvaltningsbenämningar i syfte att minimera utrymmet. Dessa är: Bou (barn- och utbildningsförvaltningen), Ks (kommunstyrelseförvaltningen), Kof (kultur- och fritidsförvaltningen), Mob (miljö- och byggnadsförvaltningen), Sb (samhällsbyggnadsförvaltningen) och Soc (socialförvaltningen).

Den personalekonomiska redovisningen kompletterar kommunens årsredovisning med en fördjupad beskrivning om personalstrukturen och faktorer som påverkar kommunens totala personalkostnader. Redovisningen ska ses som ett övergripande dokument utan anspråk på att ge en heltäckande beskrivning. Målet med själva redovisningen är att kunna vara en utgångspunkt i dialog om personalpolitik och organisationskultur samt vara ett bidrag åt förvaltningarna i frågor som arbetsmiljö och jämställdhet.

Den personalekonomiska redovisningen lyfter fram medarbetarperspektivet. Med det menas att medarbetarna är värdeskapare. Medarbetarna är förutsättningen för att kommunen som organisation ska kunna leverera de värden som kommuninvånarna förväntar sig. En viktig del i personalpolitiken är därför frågan om en hållbar arbetsmiljö för att vårda och vidareutveckla den resurs som förverkligar värdeskapandet det vill säga medarbetarna.

Resultat för övergripande nyckeltal

I kommunens styrmodell ingår att följa nyckeltal inom medarbetarområdet. Det handlar om sjukfrånvaro och Hållbart medarbetarengagemang (HME). För dessa mått finns förväntade resultat om att minska sjukfrånvaron och öka resultatet för HME. Båda måtten jämförs med andra kommuner i den nationella databasen Kolada som drivs av Rådet för kommunala analyser (RKA) tillsammans med Sveriges kommuner och Regioner (SKR). Jämförelser görs även mellan kommunerna i Trestad. Kommunen följer även upp andelen medarbetare som kategoriseras som ambassadörer för sin arbetsplats via en enkätfråga (eNPS, employer Net Promotor Score) i kommunens medarbetarundersökning. Därutöver följs även nyckeltal som rapporteras in till Nyckeltalsinstitutet, på en kommunövergripande nivå. Nyckeltalen bildar tillsammans Attraktivt arbetsgivarindex (AVI). I den personalekonomiska redovisningen beskrivs ovan nämnda mått och nyckeltal mer ingående under egna kapitel.

Nyckeltal i jämförelse med andra över tid
Förväntningarna på 2022 var att sjukfrånvaron skulle minska. I stället ökade sjukfrånvaron till 10,5 procent från 10,0. Anledningen till ökningen jämfört med föregående år var den mycket höga frånvaron under januari månad, orsakad av ännu en smittspridning tillsammans med myndigheternas restriktioner (vilka strax därefter ändrades). Det var den högsta nivån på sjukfrånvaro som uppmätts sedan coronapandemin var ett faktum. Resterande månader vad dock sjukfrånvaron i nivå med och strax under jämfört med motsvarande månader föregående år.

Förväntat resultat om att bibehålla den positiva nivån på andel ambassadörer som uppmättes 2021 infriades då andelen var 49 procent även 2022.

Förväntningen om att höja resultatet för HME infriades inte då resultatet för 2022 minskade från 78,4 till 78,3.

När det gäller Attraktiv arbetsgivarindex (AVI) så minskade poängresultatet 2022. Minskningen kan till största del härledas till två av nyckeltalen. Ett av dessa två nyckeltal, tid för kompetensutveckling, lämnar kommunen inte in underlag till beroende på praktiska orsaker. Här tilldelas kommunen samma poäng som medianvärdet för de kommuner som lämnar uppgifter, vilket alltså är något kommunen inte kan påverka. Det andra av dessa två nyckeltal är andelen avgångar, vilket var väntat då andelen avgångar under pandemin varit mycket låg. Poängen för AVI blev därmed 86 för 2022 jämfört med 93 poäng 2021. Detta kan jämföras med medi-ankommunens resultat i AVI där poängen minskade till 89 från 93.

		2018	2019	2020	2021	2022
Sjukfrånvaro (%)	Vänersborg kommun Jämförelse omvärld	8,5 6,6	8,2 8,2	10,2 8,1	10 7,7	10,5 8,1
Andel ambassadörer (eNPS) (%)	Vänersborg kommun Jämf.	- -	- -	50 34	49 34	49 33
Hållbart medarbetarengagemang, HME (Indexvärde 1-100)	Vänersborg kommun Jämf.	- 79	- 79	78,2 79,4	78,4 79,5	78,3 79,6
Attraktik arbetsgivarindex (AVI) (Poäng 9-180)	Vänersborg kommun Jämf.	93 93	99 96	93 93	93 93	86 89

Kompletterade nyckeltal över tid

Som komplement visas nedan några utvalda nyckeltal som följs internt över tid. Här framgår att personalkostnader ökat med 4 procent. Ökningen kan främst härledas till årets löneöversyn och att antalet anställda har ökat. Antalet årsarbetare sett till anställningens sysselsättningsgrad i genomsnitt (brutto) ökade med 139. Om årsarbetare i stället beräknas på den utförda arbetstiden (netto) så ökade antalet årsarbetare med 79. Skillnaden bör ses utifrån att coronapandemin påverkat även anställda som tillkommit samt att semesteruttaget fortsätter att öka. Kostnaden per arbetad timme ökade med 1,1 procent 2022 jämfört med 2021, från 377 kronor per timme till 381.

	2018	2019	2020	2021	2022
Personalkostnad (mkr)	1773,85	1832,5	1834	1878,1	1 953,1
Procentuell förändring mot fg. år	3,8%	3,3%	0,1%	2,4%	4,0%
Årsarbetare brutto	3 528	3 456	3 423	3 531	3 670
	2,4%	-2,0%	-1,0%	3,2%	3,9%
Årsarbetare netto	3 104	2 990	2 863	2 897	2 976
	1,2%	-3,7%	-4,2%	1,2%	2,7%
Personalkostnad per arbetad timme	336	355	372	377	381
	2,5%	5,7%	4,8%	1,2%	1,1%

Att rekommendera sin arbetsplats (eNPS)

Andelen ambassadörer följs som ett kommunövergripande nyckeltal. Detta kapitel beskriver vad nyckeltalet är och de resultat som uppmätts.
Följande tabell visar resultatet för kommunens resultat i jämförelse med omvärlden och är ett utsnitt från den personalekonomiska redovisningens inledande del - Resultat för övergripande nyckeltal.

Andelen ambassadörer (eNPS)	2018	2019	2020	2021	2022
Vänerborgs kommun	-	-	50	49	49
Offentlig sektor	-	-	34	34	33

Ingen medarbetarundersökning genomfördes 2018 och 2019, därav inget värde de åren för andelen ambassadörer.

Efter den starka ökningen av andel ambassadörer mellan åren 2017 och 2020 så sågs det som mycket positivt att den höga nivån bibehölls 2021. Förväntningen på 2022 var att kunna bibehålla den höga nivån, vilket också visades sig vara fallet efter den senast genomförda medarbetarundersökningen. Andelen ambassadörer räknas fram med hjälp av en vedertagen fråga om att rekommendera sin arbetsplats, vilket förklaras mer om i den efterföljande texten.

Det här är eNPS

Nyckeltalet eNPS står för employee Net Promoter Score. Mätningen består av frågan ”Hur sannolikt är det att du skulle rekommendera din arbetsplats till en kollega eller vän?”. Svarsskalan sträcker sig från noll (inte alls sannolikt) till tio (mycket sannolikt). Beroende på vilken siffra som kryssas för så grupperas den svarande som negativ (0-6), passiv (7-8) eller ambassadör (9-10). Mätningen är vedertagen och internationell.

Trots att eNPS används internationellt så finns kritik mot undersökningen, vilket är vanligt när det gäller undersökningsmetoder. En invändning, utifrån ett internationellt perspektiv, handlar om kulturella skillnader när det gäller benägenheten att sätta ett kryssa närmare svarskalans mitt eller ytterligheter. Invändningen bygger på att undersökningsmetoden är utvecklad och anpassad för anglosaxiska förhållanden.

Samma invändning menar att till exempel svenskar är mer benägna att kryssa 7 eller 8 i stället för 9 eller 10, vilket i motsvarande situation någon från USA mer troligen skulle gjort, så försvåras internationella jämförelser. Ett resultat för eNPS i Sverige där en stor andel har kryssat 9 eller 10 innebär, sett i ljuset av ovan kritik, att resultatet speglar ett starkt ställningstagande att rekommendera sin arbetsplats för andra.

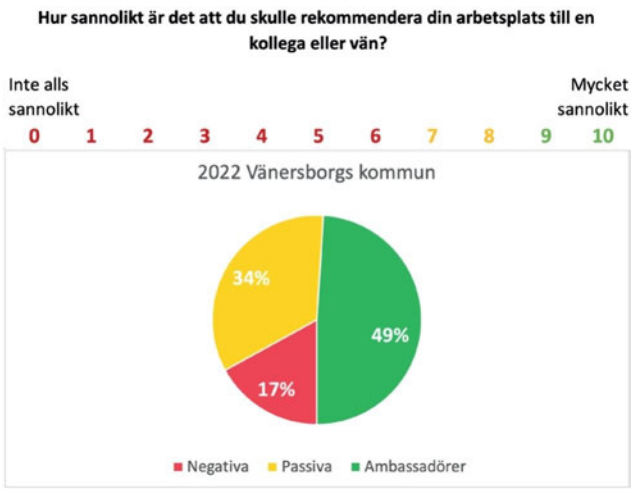
eNPS finns inte som jämförelsemått i den nationella databasen Kolada. Till jämförelse används i stället enkätverktygsleverantören Netigates årliga undersökningar inom olika branscher. Jämförelsen görs vanligtvis med ett värde mellan -100 och +100, där uträkningen görs genom att dividera alla som svarat 9 eller 10 med de som svarat 0–6. Vänersborgs kommun har valt att i stället följa andelen som svarat 9 eller 10 det vill säga andelen ambassadörer i den årliga uppföljningen.

Anledningen till att följa resultatet för eNPS

Om medarbetaren trivs med sitt arbete och är stolt över det arbetsplatsen uträttar är det troligt att medarbetaren gärna rekommenderar sin arbetsplats. Med trivsel och stolthet följer goda förutsättningar för välmående och engagemang på arbetsplatsen, och är en del i att vara en attraktiv arbetsgivare.

Resultatet för eNPS

I följande diagram framgår att 49 procent av medarbetarna kryssat 9 eller 10 på frågan om att rekommendera sin arbetsplats. Det är ett mycket bra resultat med tanke på kritiken mot undersökningsmetoden som nämndes ovan det vill säga att till skillnad från en person från en anglosaxisk kultur så skulle en person i Sverige vara mer benägen att kryssa 7 eller 8 i stället för 9 eller 10 – för det finns ju alltid utrymme till förbättring. Med en sådan tolkning av resultatet har 83 procent uttryckt sig positivt om sin arbetsplats. Skillnaden mot resultatet 2021 är att andelen passiva, enligt skalans definition, minskat med en procentenhet och att andelen negativa ökat med en procentenhet.

I följande tabell visas andelen ambassadörer och andelen negativa de tre senaste åren, med en jämförelse mellan Vänersborgs kommun och offentlig sektor. I jämförelsen framgår att skillnaden har legat stabilt över åren. Andelen ambassadörer är 16 procentenheter högre hos Vänersborgs kommun samtidigt som Vänersborg har 18 procentenheter lägre andel negativa.

Andelen Ambassadörer	2020	2021	2022
Vänersborgs kommun	50	49	49
Jämf. omvärld	34	34	33
Andelen negativa	2021	2021	2022
Vänersborgs kommun	16	16	17
Jämf. omvärld	34	32	35

Jämförelser inom Vänersborgs kommun

Den stora ökningen av andelen ambassadörer mellan 2020 och 2021 inom miljö- och byggnadsförvaltningen fortsatte öka något även under 2022. De två största förvaltningarna ligger kring 50 procent över de redovisade åren med en minskning av någon procentenhet mellan 2021 och 2022. Ökningarna av andelen ambassadörer inom de övriga förvaltningarna bidrog till att kommunen totala andel ambassadörer höll sig kvar på 49 procent 2022.

När det gäller andelen negativa så visar tabellen i stort att denna andel ökade 2022 där förvaltningens andel ambassadörer minskade, och vice versa. Undantagen är kultur- och fritidsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen där både ambassadörer och negativa ökade mellan åren.

Andelen Ambassadörer	2020	2021	2022
Bou	51	50	48
Ks	50	46	58
Kof	51	33	43
Mob	46	61	65
Sb	52	47	48
Soc	48	50	49
Andelen negativa	2020	2021	2022
Bou	15	14	17
Ks	17	22	13
Kof	17	17	20
Mob	21	20	2
Sb	11	16	22
Soc	17	16	17

Jämförelse mellan olika kategorier

För att ytterligare belysa resultatet av andel ambassadörer och negativa är nästa steg i redovisningen att bryta ner resultatet på följande kategorier.

Kön

Andelen ambassadörer och negativa har legat relativt stabilt över åren sett till uppdelningen på kvinnor och män. Andelen ambassadörer är högre bland kvinnor jämfört med män de senaste tre åren. Däremot är andelen negativa nästan densamma oavsett kön. Det innebär att andelen passiva, sett till måttets svarsskala, är större bland män samtliga år.

Andelen Ambassadörer	2020	2021	2022
Kvinna	51	50	50
Man	46	46	46
Andelen negativa	**2020**	**2021**	**2022**
Kvinna	16	16	17
Man	16	17	18

Åldersgrupp

I följande tabell framgår att de två äldre åldersgrupperna legat relativt stabilt med sina andelar samtliga tre år. Den äldsta åldersgruppen har både en större andel ambassadörer och en lägre andel negativa. I den yngsta åldersgruppen finns färre antal personer vilket kan vara en orsak till upp och nedgång mellan åren då enskilda personer har en större statistisk påverkan.

Andelen Ambassadörer	2020	2021	2022
Under 30	44	48	43
30-49 år	48	48	48
50 och över	53	52	52
Andelen negativa	**2020**	**2021**	**2022**
Under 30	22	17	23
30-49 år	17	16	18
50 och över	13	15	16

Anställningstid

När det gäller gruppen med kortast anställningstid minskade andelen ambassadörer samtidigt som andelen negativa ökade. Precis som för den yngsta åldersgruppen i tidigare tabell så är det färre antal personer med kortast anställningstid jämfört med de andra grupperna. Även här kan alltså det färre antalet ligga bakom de större förändringarna mellan åren.

Andelen Ambassadörer	2020	2021	2022
Kortare än 1 år	48	58	49
1-5 år	49	48	51
5 till 10 år	48	45	51
Längre än 10 år	50	50	47
Andelen negativa	**2020**	**2021**	**2022**
Kortare än 1 år	19	14	17
1-5 år	16	16	16
5 till 10 år	17	17	15
Längre än 10 år	15	15	19

Chef och ej chef

I denna nedbrytning undersöks resultatet för eNPS sett till om man är chef med underställd chef, chef utan underställd chef eller om man inte är chef.

I följande tabell framgår att andelen ambassadörer och negativa bland de som inte är chef ligger relativt stabilt över åren, vilket kanske inte är så konstigt då dessa utgör den stora majoriteten sett till antal personer. När det gäller chef utan underställd chef det vill säga första linjens chef har resultatet förbättrats succesivt för respektive år, där andelen ambassadörer gått från 66 procent till 70 procent samtidigt som andelen negativa minskat från 5 procent till 4 procent. När det gäller chef med underställd chef har resultatet istället rört sig åt andra hållet, det vill säga andelen ambassadörer har gått från 90 procent till 71 procent samtidigt som andelen negativa gått från 0 procent till 9 procent. Med det sagt är resultatet högt sett till att vara positivt trots den negativa förflyttningen av resultatet. Även här kan sägas att antal personer i chefsgrupperna är långt färre än gruppen som inte är chef vilket gör att enskilda personer påverkar statistiken mer i chefsgrupperna.

Andelen Ambassadörer	2020	2021	2022
Chef med underställd chef	90	79	71
Chef utan underställd chef	66	67	70
Ej chef	48	48	48
Andelen negativa	**2020**	**2021**	**2022**
Chef med underställd chef	0	3	9
Chef utan underställd chef	5	7	4
Ej chef	16	16	18

Samvariation mellan eNPS och Hållbart medarbetarengagemang (HME)

Som en övergång till efterföljande del, som handlar om nyckeltalet Hållbart medarbetarengagemang (HME), visas följande diagram. Här undersöks om det finns ett samband mellan eNPS och HME.

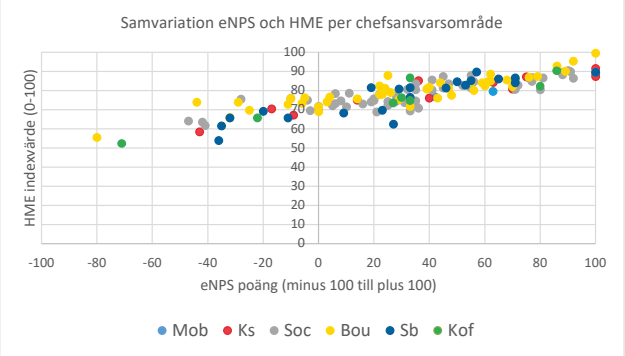
HME används av många av Sveriges kommuner som ett sätt att mäta organisationens förmåga att tillvarata medarbetarnas engagemang. Mer om just HME beskrivs i kapitlet Hållbart medarbetarindex. Kort kan sägas att HME, utifrån publicerad forskning, visat att hållbart medarbetaengagemang hänger samman med både verksamhetens resultat och arbetsmiljö.

Utifrån resultatet för medarbetarundersökning i Vänersborgs kommun testas om HME även hänger samman med resultatet för eNPS.

För att lättare ta till sig det som visas i följande diagram är det bra att veta att:

- Varje punkt representerar ett enskilt organisatoriskt chefsansvarsområde.
- Färgen på punkten representerar den förvaltning chefsansvarsområdet tillhör.
- Den lodräta axeln utgörs av indexvärdet för HME som chefsansvarsområdet fick i medarbetarundersökningen (ju högre desto bättre).
- Den vågräta axeln utgörs av det eNPS-poäng chefsansvarsområdet fick i medarbetarundersökningen. Poängen har räknats fram genom att subtrahera andelen negativa från andel ambassadörer. Till exempel om andelen ambassadörer är 50 procent och andelen negativa är 10 procent så blir poängen 40 (50 - 10 = 40). Poängen kan även ha ett minusvärde till exempel om andelen ambassadörer är 10 procent och andelen negativa är 40 procent så blir poängen -40 (10 - 40 = -40).

Diagrammet visar en stark positiv korrelation mellan eNPS och HME. Korrelationskoefficienten 2022 var 0,87 (0,81 för 2021). Det visar att höga värden för eNPS hänger samman med höga värden för HME, och tvärt om.

Uppdelat per förvaltning framgår att den starka samvariationen mellan eNPS och HME förekommer oavsett förvaltning. Tabellen visar också att korrelationskoefficienten blev än starkare för 2022, både totalt och per förvaltning.

	2021	2022
Bou	0,86	0,89
Ks	0,82	0,94
Kof	0,77	0,93
Mob	0,81	0,94
Sb	0,72	0,88
Soc	0,82	0,85
Kommunen	0,81	0,87

Hållbart medarbetarengagemang (HME)

I kommunens uppföljning av medarbetarområdet ingår att årligen följa utvecklingen av hållbart medarbetarengagemang (HME). För 2022 var förväntningarna att måttet för HME skulle öka. I redovisningens inledande avsnitt om övergripande nyckeltal visades att resultatet för HME minskade något 2022 från 78,4 till 78,3.

	2019	2020	2021
Vänersborgs kommun	78,2	78,4	78,3
Medel Sveriges kommuner	79,4	79,5	79,6

Det här är Hållbart medarbetarengagemang (HME)
Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) i samarbete med Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) erbjuder kommuner och regioner att använda ett frågeformulär som mäter organisationens förmåga att tillvarata medarbetarnas engagemang. Formuläret består av totalt nio frågor uppdelade på tre delområden: motivation, ledarskap och styrning. Resultatet från svaren på den femgradiga svarsskalan räknas om till indexvärde mellan 0 och 100.

Frågorna lyder:

Motivation
- Mitt arbete känns meningsfullt
- Jag lär nytt och utvecklas i mitt dagliga arbete
- Jag ser fram emot att gå till arbetet

Ledarskap
- Min närmaste chef visar uppskattning för mina arbetsinsatser
- Min närmaste chef visar förtroende för mig som medarbetare
- Min närmaste chef ger mig förutsättningar att ta ansvar i mitt arbete

Styrning
- Jag är insatt i min arbetsplats mål
- Min arbetsplats mål följs upp och utvärderas på ett bra sätt
- Jag vet vad som förväntas av mig i mitt arbete

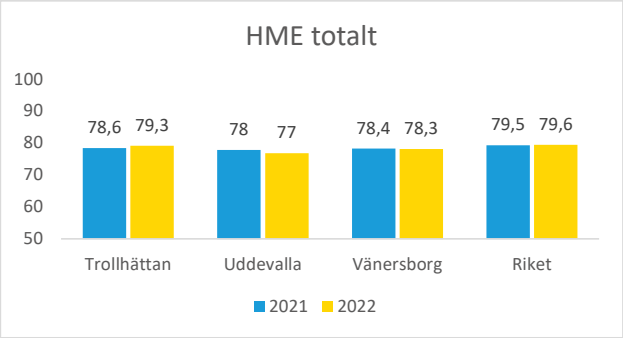
SKR har visat med stöd av forskning att resultatet för HME hänger samman med organisationers arbetsmiljö och produktivitet.

I tjänsten Kolada (en öppen databas för uppföljning av olika sorters statistik om kommuner och regioner) finns de resultat för HME som kommuner och regioner lämnar in. De senaste åren har cirka 100 kommuner per år rapporterat in sina resultat.

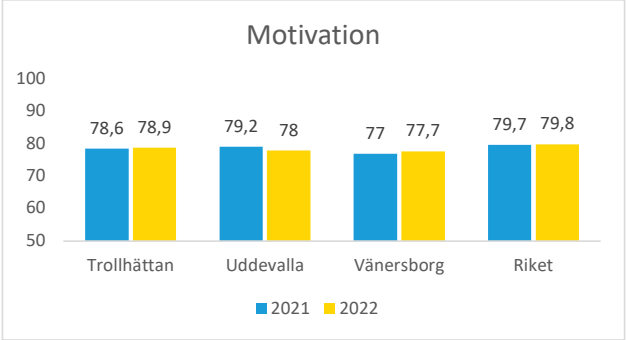
Jämförelse med omvärlden

I följande diagram visas resultatet för HME som jämförelse mellan kommunerna i Trestad och med det oviktade medelvärdet för kommuner i Sverige som lämnat i sina resultat till Kolada (kallad riket i diagrammen). Både Trollhättan och Uddevalla finns med i Koladas statistik för HME.

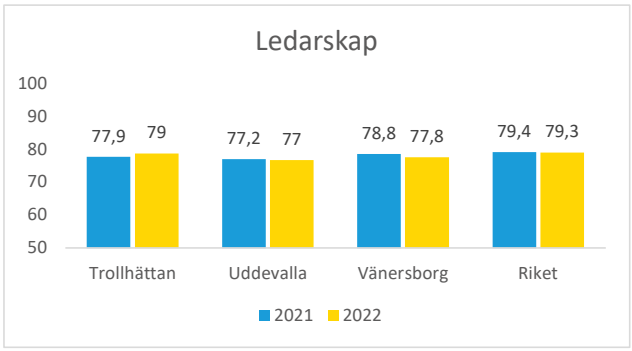
Resultatet för riket fortsätter att vara högre än för kommunerna i Trestad även för 2022. Dock har Trollhättan ökat sitt resultat med 0,7 vilket gör att de närmat sig nivån för riket. När det gäller Vänersborg så blev resultatet i det närmaste oförändrat. Det gör att Vänersborg fortsätter att ligga i mitten inom Trestad. Uddevalla fick ett minskat resultat för 2022. De hade dock inte möjligheten att få fram resultatet med en decimal vilket gör att minskningen kan vara mindre än den ser ut på grund av avrundningseffekten.

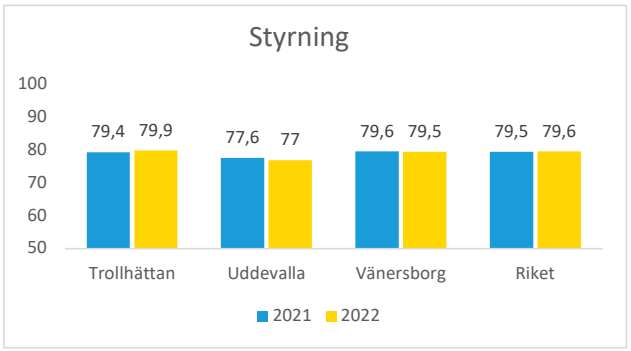
I följande diagram visas resultatet för HME per delområde det vill säga motivation, ledarskap och styrning. Samtliga jämförelsegrupper utom Uddevalla ökade resultatet för motivation 2022. Det är delområdet motivation där rikets resultat skiljer sig mest från Trestad. Trots ökningen med 0,7 för Vänersborg så är resultatet fortsatt lägst bland jämförelsegrupperna.

För delområdet ledarskap har riket fortsatt högst resultat. För Trollhättans del så är det resultatförbättringen för ledarskap som till största del ligger bakom ökningen för HME totalt. Resultatet för Vänersborg minskade 2022 vilket innebar att resultatet som var högst inom Trestad 2021 blev ett mittenresultat 2022.

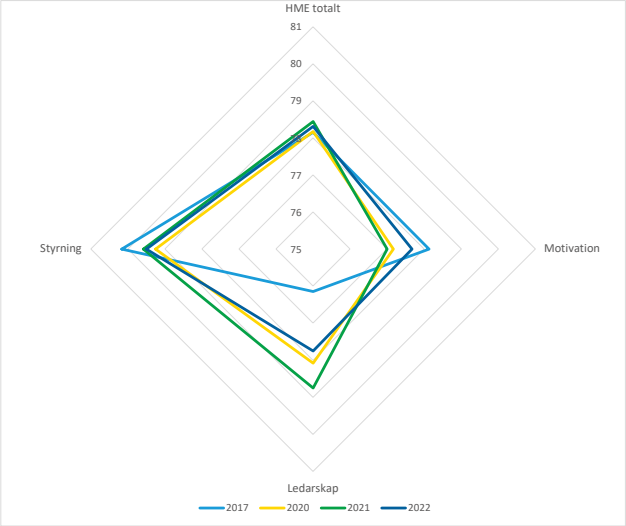

För delområdet styrning ligger Trestadkommunerna Trollhättan och Vänersborg i nivå med riket. Vänersborg hade högst resultat 2021 men ökningen inom Trollhättan 2022 gjorde att deras resultat blev högst bland alla jämförelsegrupper 2022. Resultatet för Vänersborg var i det närmaste oförändrat med en minskning på 0,1.

Jämförelser inom Vänersborgs kommun

Resultatet för HME har varierat över åren. Resultat fattas för åren 2018 och 2019 eftersom ingen medarbetarundersökning genomfördes då. I följande diagram framgår att HME totalt har rört sig med relativt små förändringar. Däremot har dess olika delområden fått olika resultat över åren. Resultatet för ledarskap ökade kontinuerligt fram till 2021 men föll tillbaka 2022 till att vara något lägre än resultatet för 2020. Däremot har resultatet för motivation gått i motsatt riktning. Från att ha minskat kontinuerligt fram till 2021 för att sedan vända upp till att närma sig nivån 2017. När det gäller resultatet för styrning syns en annan typ av utveckling över åren. Här minskade resultatet påtagligt mellan 2017 och 2020 för att sedan, 2021 och 2022, ligga på en nivå mellan högsta (2017) och lägsta (2020).

Resultatförändringar per fråga mellan åren
Till följande diagram har förkortningar använts till varje fråga för att kunna göra diagrammet läsbart. Förkortningen syns före frågan, M1 och så vidare.

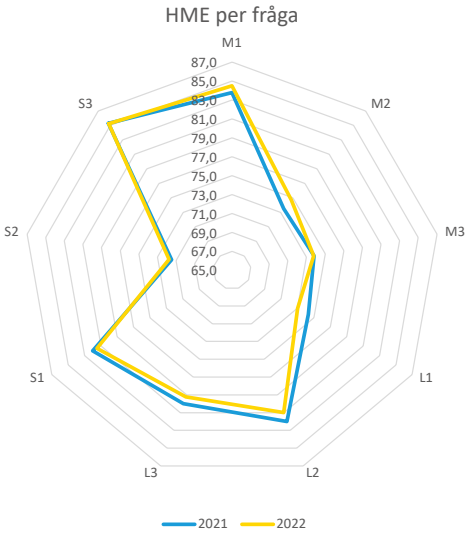
Motivation
M1=Mitt arbete känns meningsfullt
M2=Jag lär nytt och utvecklas i mitt dagliga arbete
M3=Jag ser fram emot att gå till arbetet

Ledarskap
L1=Min närmaste chef visar uppskattning för mina arbetsinsatser
L2=Min närmaste chef visar förtroende för mig som medarbetare
L3=Min närmaste chef ger mig förutsättningar att ta ansvar i mitt arbete

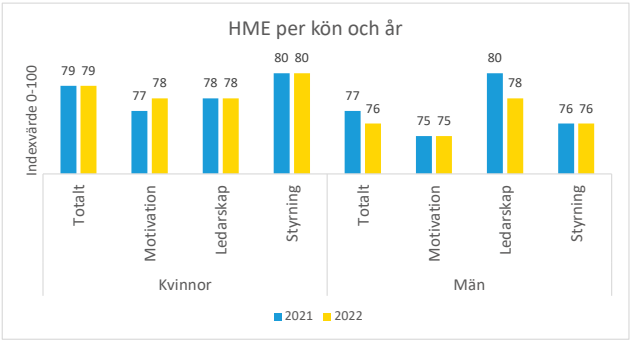
Styrning
S1=Jag är insatt i min arbetsplats mål
S2=Min arbetsplats mål följs upp och utvärderas på ett bra sätt
S3=Jag vet vad som förväntas av mig i mitt arbete

Skillnaden mellan 2021 och 2022 är som störst för fem av de nio varav två finns inom motivation (M1 med +0,7 och M2 med +1,2) och tre inom ledarskap (L1 med -1,3 och L2 med -1,0 samt L3 med -0,7). Det innebär att den största förändringen i negativ riktning var frågan ”Min närmaste chef visar uppskattning för mina arbetsinsatser”. Den största förändringen i positiv riktning var frågan ”Jag lär nytt och utvecklas i mitt dagliga arbete”.

Ett av de förbättringsområden som togs fram efter föregående års medarbetarundersökning, som ett uppdrag till varje förvaltning, var att prata om kompetensutveckling på arbetsplatserna. Syftet var att synliggöra vad kompetensutveckling kan vara mer än att gå en formell kurs eller utbildning till exempel att medverka i ett projekt eller annat samarbete, ta del av ett relevant webbseminarium på internet eller utföra andra arbetsuppgifter med mera. Om just detta ligger bakom resultatförbättring går inte att säga men heller inte att bortse från. Oavsett är det positivt att se en resultatförflyttning i positiv riktning inom ett utpekat förbättringsområde.

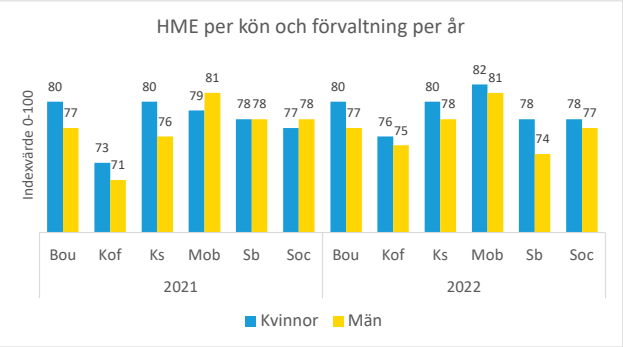

Resultat för HME uppdelat på kön
Kvinnor ökade resultatet för delområde motivation samtidigt som män uppgav ett oförändrat resultat, vilket innebär att det är kvinnornas ökning som ligger bakom kommunens ökning på HME motivation. I diagrammet kan också noteras att männen minskade resultatet för delområde ledarskap samtidigt som kvinnorna uppgav ett oförändrat resultat, vilket innebär att det är männens minskning som ligger bakom kommunens minskning på HME ledarskap.

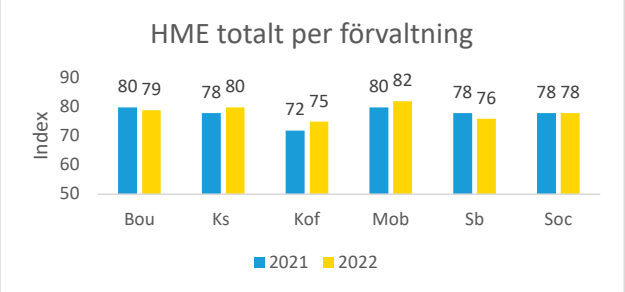
I tidigare diagram gick att utläsa, att skillnaden mellan män och kvinnor ökade 2022 jämfört med 2021, från 79 (kvinnor) och 77 (män) till 79 (kvinnor) och 76 (män). I följande diagram kan noteras, att män gav ett lägre resultat för HME inom alla förvaltningar 2022 från att tidigare ha varit varit lägre i hälften av dem 2021, detta trots att männen gav ett högre resultat för HME inom kultur- och fritidsförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen 2022.

(Tabell på nästa sida.)

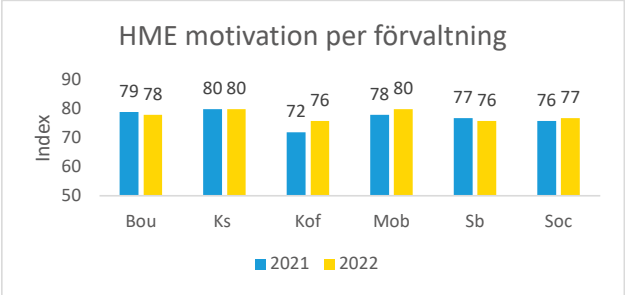

Jämförelse av HME mellan förvaltningarna

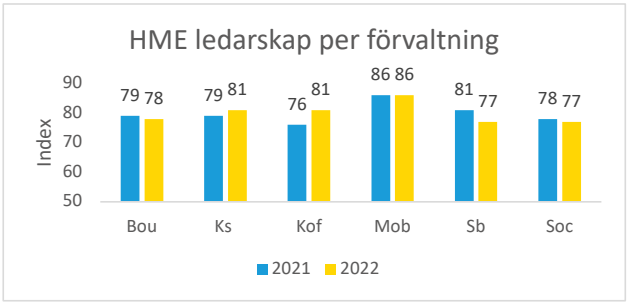
I följande diagram visas resultatet för HME per förvaltning. De två största förvaltningarna har relativt oförändrat resultat mellan åren där en minskning med ett indexsteg återfinns på barn- och utbildningsförvaltningen. I de mindre förvaltningarna är förändringarna större. Uppgångar i indexvärde finns i kommunstyrelseförvaltningen, kultur och fritidsförvaltningen samt miljö- och byggnadsförvaltningen. Inom samhällsbyggnadsförvaltningen minskade indexvärdet 2022 jämfört med 2021.

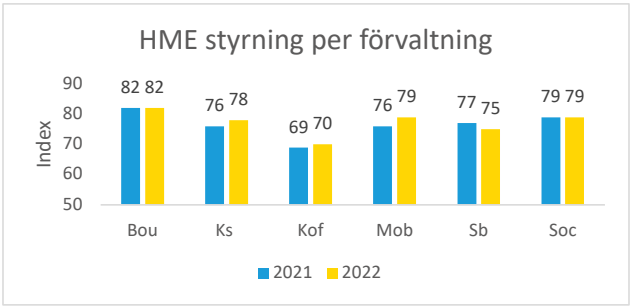
I följande diagram visas resultatet för varje delområde inom HME för respektive förvaltning. Tidigare i redovisningen framkom att kommunen ökat sitt resultat för delområdet motivation. Resultatet uppdelat på förvaltning visar att socialförvaltningen, med flest antal medarbetare, var drivande i den förflyttningen tillsammans med kultur- och fritidsförvaltningen och miljö- och byggnadsförvaltningen. Däremot minskade resultatet för barn- och utbildningsförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen.

Delområdet ledarskap, där kommunen som helhet fick ett lägre resultat 2022, minskade hos de tre största förvaltningarna. För de tre mindre förvaltningarna ökade resultatet för kommunstyrelseförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen. Miljö- och byggnadsförvaltingens resultat var oförändrat på en hög nivå.

När det gäller delområde styrning, där kommunen som helhet har sitt högsta resultat inom HME, blev resultatet för de två största förvaltningarna oförändrat 2022. Resultatet förbättrades för de tre minsta förvaltningarna men i och med att resultatet minskade på samhällsbyggnadsförvaltningen innebar det att resultatet för kommunen som helhet blev i det närmaste oförändrat.

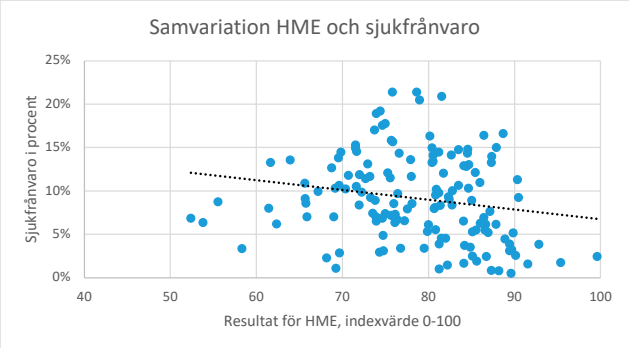
HME och sjukfrånvaro

I efterföljande del, som handlar om Attraktiv arbetsgivarindex (AVI), redovisas bland annat nyckeltalet sjukfrånvaro. Där görs ett test om det finns ett samband mellan resultatet på HME och nivån på sjukfrånvaron. En uppmätt korrelation är som starkast om värdet är 1 eller -1. Vid värde 0 finns ingen samvariation.

År 2020 gjordes det första korrelationstestet mellan HME och sjukfrånvaro. Då uppmättes korrelationen till -0,37. Året efter minskade sambandet till en nivå likt den uppmätta för 2022. Det är oklart om och i så fall hur coronapandemin har dolt eller förstärk ett samband under dessa år.

	2020	2021	2022
Korrelation HME och sjukfrånvaro	-0,37	-0,17	-0,19

I följande diagram visas samvariationen mellan HME och sjukfrånvaro för år 2022. I diagrammet har trendlinjen lagts in med ett svart streck. Den negativa lutningen visar en trend där ett ökat indexvärde för HME hänger samman med en lägre nivå på sjukfrånvaron, dock som en svag samvariation. Mer om detta samband redovisas under nyckeltalet sjukfrånvaro.

Oavsett hur pandemin kan ha påverkat korrelationsmåttet, finns ändå goda skäl att arbeta med hållbart medarbetarengagemang som en av vägarna till minskad sjukfrånvaro. Tack vare att medarbetarundersökningen innehåller både HME-frågorna och frågorna för kartläggning av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön (där även friskfaktorer finns med) kan detta hanteras samtidigt och årligen i en och samma handlingsplan.

Attraktivt arbetsgivarindex (AVI)

Som en del i kommunens uppföljning av medarbetarperspektivet mäts årligen ett antal nyckeltal som tillsammans bildar Attraktiv arbetsgivarindex (AVI). I den personalekonomiska redovisningens inledande del, om resultat för övergripande nyckeltal, framgick att poängresultatet för 2022 minskade till 86 från 93.

	2019	2020	2021	2022
Vänersborgs kommun	99	93	93	86
Median för kommuner	96	93	93	89

Inför årets resultat fanns ett antagande om att poängnivån föregående års skulle bli svår att överträffa. En orsak var ökningen av andel avgångar under 2022. Detta var något som var märkbar inom hela kommunsektorn och sågs som en effekt av den begränsade andelen avgångar under tidigare ”pandemiår”. AVI 2022 visade mycket riktigt ett minskat resultat där just ökningen av andel avgångar var en av huvudorsakerna. Den andra, stora orsaken till resultatförsämringen låg i nyckeltalet ”tid för kompetensutveckling”. Här är det minskningen av tid för kommunbranschen i stort som påverkat resultatet negativt. Vänersborgs kommun lämnar inte uppgifter till detta nyckeltal utan tilldelas medianvärdet för kommunbranschen, vilket även flera andra organisationer får. Mer om själva resultatet redovisas efter följande beskrivning av AVI och dess nyckeltal.

Förändringar i förra årets AVI
Föregående år gjordes förändringar i AVI där ett nyckeltal togs bort (andel övertid) och ett nytt nyckeltal togs in (rörlighet nyanställda). Förändringarna innebar att 2021 ses som startår för kommande års jämförelser av totalpoängen i AVI.

Detta är AVI
Vänersborgs kommun ingår i ett nätverk knutet till Nyckeltalsinstitutet med syfte att jämföra personalnyckeltal. De uppgifter som samlas in av Nyckeltalsinstitutet bildar nio nyckeltal som på olika sätt ringar in områden av betydelse för att vara en attraktiv arbetsgivare. Tillsammans bildar nyckeltalen Attraktiv arbetsgivarindex (AVI).

Nyckeltalens relevans för AVI har växt fram under drygt 20 år som Nyckeltalsinstitutet arbetat gentemot svenskt arbetsliv. Nyckeltalsinstitutet menar att nyckeltalen ger en god vägledning i att synliggöra organisationens styrkor och vad som bör utvecklas. Förenklat går att säga att högre värden för AVI är bättre än lägre värden, att höga värden återspeglar förutsättningar som långsiktigt kan främja engagemang och en god arbetsmiljö mer än vad låga värden gör. Med åren har Nyckeltalsinstitutet sett trender och styrkor med de olika nyckeltalen. Framför allt har det visat sig att antalet anställda per chef har betydelse för nivån på sjukfrånvaron.

Nyckeltalen

Vänersborgs kommun levererar underlag till åtta av de nio nyckeltal som ingår i AVI. Av praktiska skäl kan inte uppgifter för nyckeltalet ”tid för kompetensutveckling” tas fram, ett problem för många organisationer. I sådana fall tilldelas organisationen det poäng som branschmedianen har. Det finns dock en utbredd uppfattning om att det pågår en hög grad av kompetenshöjande aktiviteter inom organisationerna som inte är synliggjorda.

De nio nyckeltalen i AVI:

- Andel tillsvidareanställda
- Medianlön (månadsavlönade)
- Lika chefskarriär (andelen kvinnor respektive män bland chefer motsvarar andelen kvinnor respektive män bland alla anställda)
- Tid för kompetensutveckling (timmar för kompetenshöjande aktiviteter)
- * Korttidssjukfrånvaro (sjuktimmar i förhållande till arbetad tid, sjukdag 1-14)
- * Långtidssjukfrånvaro (sjuktimmar i förhållande till arbetad tid, sjukdag 15 och längre)
- Personalansvar (antal anställda per chef)
- Avgångar (andel av de tillsvidareanställda som slutat)
- Personalrörlighet nyanställda (andel som är kvar av de som anställdes året innan)

(*) Observera att beräkningen av sjukfrånvaron till AVI skiljer sig åt från den beräkning som annars används tillexempel den sjukfrånvaro som redovisas i den nationella databasen Kolada (som är det beräkningssätt som kommunen har som standard). I AVI divideras sjuktimmar med arbetad tid. I Kolada divideras sjuktimmar med ordinarie tid. Det gör att procenttalet i AVI blir högre.

AVI redovisas som poäng

Beroende på resultatet för nyckeltalets bakomliggande värde till exempel andelen tillsvidareanställningar så tilldelas poäng utifrån en bedömningsmatris som Nyckeltalsinstitutet tagit fram. Möjliga poäng för ett nyckeltal är 1 till 20. Maxpoäng är 180 för samtliga 9 nyckeltal.

Nyckeltalsinstitutets kommentar om utvecklingen inom arbetslivet

Följande är en förkortad återgivning om innehållet i Nyckeltasinstitutets årsrapport.

Nyckeltalsinstitutet har sett att åren med pandemi har förstärkt behovet av trygghet i arbetslivet och gett ökat fokus åt arbetsvillkoren. En tillsvidareanställning är en del av denna trygghet. Under 2022 visar deras data, att en hög andel av tillsvidareanställningar hänger samman med bättre arbetsvillkor och högre attraktivitet som arbetsgivare.

Men det finns en skillnad mellan olika verksamheter inom svenskt arbetsliv, om de är mans- eller kvinnodominerade. Nyckeltalsinstitutet har noterat att kvinnodominerade verksamheter har sämre arbetsmiljö, lägre medianlön och sämre förutsättningar för gott ledarskap jämfört med mansdominerade. Konsekvenserna syns inom sjukfrånvaron och ökad risk för sjukskrivning. De ser att dessa faktorer har en koppling till hur verksamheterna är organiserade såsom arbetsgruppernas storlek. Inom kvinnodominerade verksamheter är arbetsgrupperna i genomsnitt dubbelt så stora som i mansdominerade verksamheter.

Efter sommaren 2022 gjorde Nyckeltalsinstitutet en nulägesanalys om personalrörligheten. Anledningen var att de såg en ökad rörlighet på arbetsmarknaden på en nivå som liknade den som var före pandemin. Deras prognos för andelen avgångar bland kommunerna sattes då till 10 procent. Utfallet för 2022 blev 11,4 procent. En förklaring är att pandemins dämpande effekt på personalrörligheten har släppt taget.

Under 2022 ökade andelen korttidssjukfrånvaro på arbetsmarknaden. Även inom verksamheter som hade lägre sjukfrånvaro under pandemin, vilka till största del var verksamheter där distansarbete förekom. Nyckeltalsinstitutet menar att det kan ha funnits en underrapportering av korttidssjukfrånvaro vid distansarbete dels om medarbetaren fortsatte att arbeta som vanligt med förkylningssymtom, som tidigare hade lett till sjukfrånvaro, dels om medarbetaren undvek att sjukskriva sig trots att de inte kunde arbeta fullt ut. Den ökade korttidssjukfrånvaron 2022 kan möjligen delvis förklaras av att distansarbetare kommit tillbaka i högre grad och åter blivit påplatsarbetare. En annan möjlig förklaring är att tröskeln för sjukskrivning har sänkts rent allmänt under pandemin. Före pandemin gick medarbetare till jobbet även med snuva och halsont. Efter pandemin är det betydligt färre som gör det.

En Styrka inom svenskt arbetsliv, som Nyckeltalsinstitutet lyfter fram, är utvecklingen mot ökad jämställdhet i chefskollektivet. Här har kommunerna kommit långt vid en jämförelse av olika branscher.

Nyckeltalsinstitutets analyser visar fortsatt att chefstätheten, det vill säga antal medarbetare per chef, kan förklara nästan 30 procent av variationerna i långtidssjukfrånvaron. En brytgräns har konstaterats där fler än 15 medarbetare per chef riskerar öka långtidssjukfrånvaron, men att ytterligare faktorer också påverkar. Över åren har Nyckeltalsinstitutet noterat att strukturen för verksamheters organisering är låsta och trögföränderliga, trots konsekvenserna från detta. Det gör att Nyckeltalsinstitutet inte ser någon egentlig förändring i närtid, att situationen troligen ser likadan ut även 2025.

Nyckeltalsinstitutet konstaterar att de senaste åren med pandemi medfört stora utmaningar både för arbetsgivare och medarbetare. De ser att det även fortsättningsvis kommer utmaningar för arbetsgivarna men också möjligheter. En utmaning handlar om att kunna attrahera efterfrågad kompetens och talang. Nyckeltalsinstitutet menar då att cirkulär ekonomi även kommer omfatta arbetsgivarnas syn på HR-ekonomi, att tillvarata befintliga medarbetares kompetens bland annat med möjlighet till interna karriärvägar. En framgångsfaktor blir medarbetarnas utveckling över deras tid som anställd, där deras värdeskapande överstiger personalkostnaden.

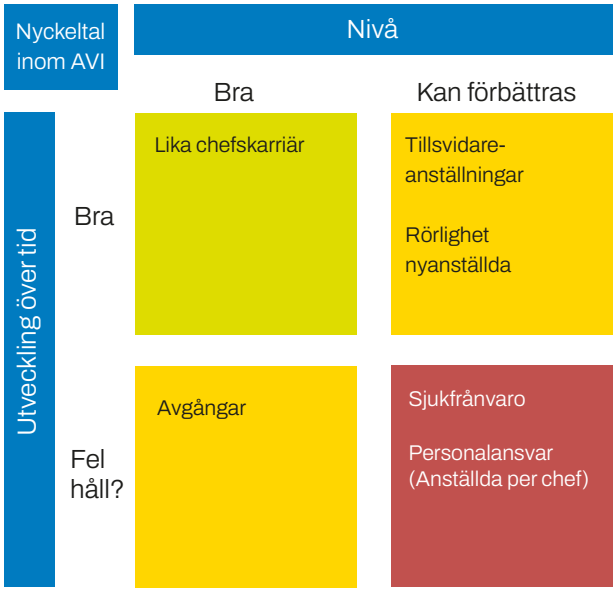
Nyckeltalsinstitutet ser också att det ekonomiska läget blir ansträngt framöver. Med det följer utmaningar för arbetsgivare även ur ett ekonomiskt perspektiv. Nyckeltalsinstitutet ser dock att det kan finnas möjligheter i utmaningen, att det kan uppstå än starkare incitament för att på ett klokt sätt nyttja organisationens humankapital. Detta kopplar tillbaka till påståendet om att den cirkulära ekonomin hamnar alltmer i fokus även vad gäller den mänskliga resursen inom organisationen.

Nyckeltalsinstitutets analys av resultatet för Vänersborgs kommun
Följande är en förkortad återgivning av kommentarer från Nyckeltasinstitutet om årets resultat för Vänersborgs kommun.

I följande bild har Nyckeltalsinstitutet illustrerat Vänersborgs kommuns styrkor och utmaningar. Nyckeltal där förbättring rekommenderas är placerade i den röda rutan. Nyckeltal i de gula rutorna har förbättringspotential där uppmärksamhet framför allt bör ges åt rutan som indikerar en rörelse i fel riktning. Nyckeltal som placeras i grön ruta ses ligga på en bra nivå.

Nyckeltalsinstitutet menar att Vänersborgs kommun ligger bra till när det gäller lika chefskarriär, att det finns en jämställd chefsorganisation sett till att könsfördelningen bland cheferna återspeglar könsfördelningen bland alla anställda. Andelen tillsvidareanställda ses inte som låg men att en större andel bidrar mer till attraktivitet som arbetsgivare. Andelen avgångar noteras som att gå åt fel håll (den var placerad i grön ruta föregående år) men att kommunen följer trenden i stort inom kommunbranschen, som en effekt av ett par års mycket låga nivåer under pandemin. En liknande trend med ökad personalrörlighet återfinns också bland nyanställda. Liksom föregående år placeras sjukfrånvaro och personalansvar (antal medarbetare per chef) i den röda rutan. Nyckeltasinstitutet upprepar att insamlad data över åren visar att antal anställda per chef har betydelse för nivån på sjukfrånvaron framför allt i de verksamheter där snittet överstiger 20 anställda per chef.

Nyckeltalsinstitutets analys av årets resultat för Vänersborgs kommun

Jämförelse inom AVI
I Nyckeltalsinstitutets databas finns resultat för AVI från olika typer av branscher. I denna redovisningsdel jämförs Vänersborgs kommun med medianresultat för branschen det vill säga andra kommuner.

I följande tabell visas de underliggande värdena för respektive nyckeltal som ligger till grund för hur de poängsätts i AVI. Tabellen visar förändringar mellan de senaste två åren. Vänersborgs kommun saknar redovisad tid för kompetensutveckling men att kommunbranschen redovisar en mindre andel tid jämfört med föregående år. Eftersom Vänersborg tilldelas kommunbranschens medel i poängsättningen så får detta en stor negativ påverkan på tilldelade poäng. Stor påverkan på poängsättningen kommer också från den ökade andelen avgångar men här har Vänersborgs kommun fortsatt en lägre andel avgångar än medel för kommunbranschen. För sjukfrånvaron noteras en försämring för både Vänersborg och kommunbranschen. När det gäller långtidssjukfrånvaro så förbättrades nivån för branschen samtidigt som den högre nivån för Vänersborg blev oförändrad. Kvotvärdet för lika chefskarriär ligger fortsatt på en hög nivå, även om den backat marginellt. Andel medarbetare per chef i genomsnitt blev något högre för Vänersborg, vilket gjorde att skillnaden jämfört med kommunbranschen blev något större eftersom det genomsnittliga värdet minskade något där.

		2021	2022
Tillsvidareanställda (andel)	Vbg	91,5%	89,3%
	Jämf	88,3%	90,0%
Medianlön (kr. motsvarande heltidslön)	Vbg	29 627	30 130
	Jämf	30 670	31 623
Lika chefskarriär (kvotvärde)	Vbg	0,96	0,94
	Jämf	0,92	0,96
Tid för kompetensutveckling (andel)	Vbg	-	-
	Jämf	2,1%	1,4%
Korttidssjukfrånvaro	Vbg	5,0%	5,7%
	Jämf	4,8%	5,2%
Långtidssjukfrånvaro	Vbg	6,9%	6,9%
	Jämf	5,1%	4,4%
Personalansvar	Vbg	20,3	20,6
(antal/chef i genomsnitt)	Jämf	19,5	19,3
Avgångar (andel lämnar)	Vbg	8,0%	10,9%
	Jämf	9,2%	11,4%
Personalrörlighet nyanställda	Vbg	83,2%	84,6%
(andel kvar)	Jämf	85,6%	80,9%

Nyckeltal (poäng)		2018	2019	2020	2021	2022
Tillsvidareanställda	Vbg	14	16	16	16	15
	Jämf	14	15	15	15	15
Medianlön	Vbg	9	10	11	5	6
	Jämf	10	11	12	6	7
Lika chefskarriär	Vbg	19	18	19	20	19
	Jämf	18	18	18	19	20
Tid för kompetens-	Vbg	2	2	1	9	6
utveckling	Jämf	2	2	1	9	6
Korttidssjukfrånvaro	Vbg	8	8	1	1	1
	Jämf	7	7	1	2	1
Långtidssjukfrånvaro	Vbg	2	4	1	2	2
	Jämf	7	7	6	5	7
Personalansvar	Vbg	11	11	11	11	11
	Jämf	11	12	11	12	12
Avgångar	Vbg	9	11	14	13	10
	Jämf	9	9	12	11	9
Personalrörlighet	Vbg	-	-	-	16	16
nyanställda	Jämf	-	-	-	16	16

Från underliggande värden till poäng

I följande tabell redovisas den poängsättning som respektive nyckeltal fått utifrån Nyckeltalsinstitutets bedömningsmatris. I jämförelse över tid framgår att Vänersborgs kommun följer medianvärdet för kommunbranschen förutom när det gäller två av dem. Den ena är att långtidssjukfrånvaron där Vänersborg haft färre poäng över tid. Den andra är avgångar där poängen varit högre för Vänersborg från och med 2019. Den stora minskningen av poäng för nyckeltalet medianlön mellan år 2020 och 2021 berodde på en förändring i Nyckeltalsinstitutets poängsättningsmatris och ska därför inte ses som en kraftig försämring.

Jämförelse inom Trestad

Efter jämförelsen med kommunbranschen via Nyckeltalsinstitutet, så går redovisningen vidare med en jämförelse inom Trestad. Totalt sett var Uddevalla kommuns resultat högst inom Trestad år 2022. Dock saknar Uddevalla statistik för nyckeltalet personalrörlighet nyanställda på grund av praktiska orsaker. För Vänersborg blev resultatet en försämring jämfört med 2021 eftersom Vänersborg då låg högst inom Trestad totalt sett. De nyckeltal där Vänersborg ”tappade mark” mellan åren var framför allt andelen tillsvidareanställda och andelen avgångar. Medianlönen ligger fortsatt på en högre nivå hos Uddevalla kommun i jämförelse med Trollhättan och Vänersborg. Sjukfrånvaron totalt sett ligger fortsatt hög i hela Trestad och andelen avgångar har ökat för samtliga kommuner. Andelen övertid är fortsatt låg; vilket också var anledningen till att Nyckeltalsinstitutet ersatte detta nyckeltal med rörlighet nyanställda.

Observera att sjukfrånvaro i följande tabell redovisas enligt den beräkningsmodell som gäller för den nationella databasen Kolada, det vill säga sjuktimmar dividerad med ordinarie tid i stället för sjuktimmar dividerad med arbetad tid som gäller för AVI.

	Trollhättan		Uddevalla		Vänersborg	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Tillsvidare-anställda (%)	91,1	89,4	89,5	90,5	91,5	89,3
Medianlön (kr.)	29 526	30 080	30 800	31 300	29 627	30 130
Lika chefskarriär (kvot)	0,91	0,92	0,96	1,00	0,96	0,94
Korttidssjuk-frånvaro (%)	4,7	5	3,7	4,2	4,2	4,7
Långtidssjuk-frånvaro (%)	4,8	4,6	5,5	5,8	5,8	5,8
Personalansvar (antal)	20,6	20,5	22,1	22,6	20,3	20,6
Avgångar (%)	9,5	10,9	8,0	9,9	8,0	10,9
Personalrörlighet nyanställda (%)	87,1	85,2	76,6	-	83,2	84,6
Övertid (%)	0,6	0,7	0,8	0,6	0,5	0,6

Jämförelse mellan förvaltningarna

För en jämförelse mellan förvaltningarna visas nyckeltalens bakomliggande värden i följande tabell. Nyckeltalet övertid fortsätter att följa med i förvaltningsjämförelsen trots att det inte längre ingår i AVI.

Andelen tillsvidareanställda har minskat på flera förvaltningar med ökat med 1,4 procentenheter på barn- och utbildningsförvaltningen. Skillnaden mellan högsta och lägsta medianlön var 11 760 kronor, jämfört med en skillnad på 10 120 kronor året innan.

Kvoten för lika chefskarriär är hög totalt sett för kommunen där resultaten för de största förvaltningarna har stor påverkan. I de mindre förvaltningarna kan variationen mellan åren vara stora även om det enbart är ett fåtal förändringar på chefsposterna.

För de två största förvaltningarna var det totalt sett en marginell ökning av sjukfrånvaron vilket då handlade om den korta sjukfrånvaron. Med det sagt är ändå nivån på långtidssjukfrånvaron fortsatt hög vilket har stor påverkan på kommunens totala sjukfrånvaronivå. För övriga förvaltningar så ökade sjukfrånvaron mellan åren utom för miljö- och byggnadsförvaltningen där minskningen kom från en redan låg nivå.

De större förvaltningarna har fler medarbetare per chef i genomsnitt, något som även ökade något mellan åren. Om nyckeltalet ska kunna förbättras har antalet medarbetare per chef på de stora förvaltningar störst inverkan.

Andelen avgångar ökade på samtliga förvaltningar utom på kommunstyrelseförvaltningen, där andelen avgångar minskade något från en hög nivå. Även för detta nyckeltal är det viktigt att ta hänsyn till förvaltningens storlek då enstaka förändringar mellan åren påverkar statistiken mer där färre personer är anställda.

Det nya nyckeltalet om rörlighet nyanställda, det vill säga hur stor andel av de som anställdes året innan är kvar i anställning sista dagen för redovisningsåret, försämrades något totalt sett för kommunen. Sett per förvaltning kan denna försämring härledas till kommunstyrelseförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen och socialförvaltningen där det var färre kvar i anställning jämfört med föregående år. I positiv riktning visade barn- och utbildningsförvaltningen att en större andel nyanställda var kvar i anställningen jämfört med föregående år. Ingen data finns om nyanställningar inom två förvaltningar därav ett streck istället för en siffra.

Nyckeltal	Bou		Ks		Kof		Mob		Sb		Soc	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Tillsvidareanställningar (%)	87,3	88,7	91,5	89,3	97,1	90,7	93,2	93,2	92,6	88,0	94,1	89,8
Medianlön (kr.)	34 000	34 760	38 000	40 050	32 628	34 377	37 875	39 600	28 160	28 525	27 880	28 290
Lika chefskarriär (kvot)	0,96	0,93	0,98	0,87	1,26	1,20	0,83	0,81	0,90	0,92	1,06	1,04
Kortidssjukfrånvaro (%)	5,0	5,4	1,1	2,2	2,9	3,1	1,6	2,2	3,5	3,7	4,2	4,9
Långtidssjukfrånvaro (%)	5,0	4,6	2,6	3,1	1,6	4,0	2,1	0,8	3,2	4,6	7,8	7,3
Personalansvar (antal/chef)	24,0	24,2	5,4	6,1	9,9	9,8	13,8	13,8	15,9	15,7	26,1	26,2
Avgångar (%)	6,6	9,8	17,6	14,7	7,0	13,2	11,3	12,7	7,9	8,4	8,1	11,7
Rörlighet nyanställda (%)	75	92	73	73	100	67	100	89	83	74	85	84
Övertid (%) - Ej del av AVI	0,10	0,06	0,10	0,13	0,30	0,31	0,30	0,32	0,90	0,89	0,80	0,76

Nyckeltalet tillsvidare-anställda

Nyckeltalet tillsvidareanställda

Ett av nyckeltalen i Attraktiv arbetsgivarindex (AVI) är andelen tillsvidareanställningar. I jämförelsen framgick att andelen tillsvidareanställningar ökat över åren och under 2021 var det 91,5 procent för Vänersborgs kommun. I jämförelse både inom Trestad och med kommuner som deltar i AVI var andelen tillsvidareanställningar högst i Vänersborg.

Observera att procentandelen som redovisas under AVI i följande tabell skiljer sig på decimalen från annan redovisning av andel tillsvidareanställda, eftersom AVI mäts 31 december. All annan redovisning utgår från mätdatum 1 november.

I tabellen framgår att andelen tillsvidareanställda minskade för både Vänersborg och Trollhättan. Det gör att Vänersborg har lägst andel för 2022 från att ha haft högst andel året innan. Medianen för kommuner i AVI har succesivt ökat under åren, vilket även har varit fallet för Vänersborg fram till 2021.

Andel tillsvidareanställda	2019	2020	2021	2022
Median för kommuner i AVI	88,3%	88,4%	88,5%	90,0%
Trollhättan	90,6%	91,2%	91,1%	89,4%
Uddevalla	89,0%	84,5%	89,5%	90,5%
Vänersborgs kommun	90,5%	90,9%	91,5%	89,3%

OBS 31 dec 2021, till skillnad från i övrigt då andelen mäts den 1 nov.

Andel tillsvidareanställda totalt

I tabellen framgår att både tillsvidareanställda och visstidsanställda ökat i antal jämfört med föregående år. Ökningen var näst intill lika för båda anställningsformerna där ökningen av antalet visstidsanställda fick andelen tillsvidareanställda att minska.

		2019	2020	2021	2022	Diff fg år
Tillsvidareanställda	Kvinnor	2599	2578	2635	2692	57
	Män	609	627	674	689	15
	Totalt	3208	3205	3309	3381	72
Visstidsanställda	Kvinnor	240	204	219	255	36
	Män	147	117	103	138	35
	Totalt	387	321	322	393	71
Andel tillsv. anställda	Kvinnor	91,5%	92,7%	92,3%	91,3%	-1,00
	Män	80,6%	84,3%	86,7%	83,3%	-3,40
	Totalt	89,2%	90,9%	91,1%	89,6%	-1,50

Andel tillsvidareanställda per förvaltning

Per förvaltning framgår att den minskade andelen tillsvidareanställda till största del drevs av den minskade andelen inom socialförvaltningen. Även inom samhällsbyggnadsförvaltningen, kommunstyrelseförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen fanns en minskning av andelen som bidrog till minskningen totalt sett. Däremot ökade andelen tillsvidareanställda inom barn- och utbildningsförvaltningen och miljö- och byggnadsförvaltningen.

		2019	2020	2021	2022	Diff fg år
Bou	Kvinnor	87,7%	89,8%	88,7%	89,6%	0,9
	Män	64,6%	71,9%	74,3%	77,4%	3,1
	Totalt	83,9%	87,0%	86,4%	87,6%	1,2
Ks	Kvinnor	92,5%	92,0%	94,4%	90,9%	-3,5
	Män	93,0%	97,6%	93,3%	83,0%	-10,3
	Totalt	92,7%	94,0%	94,0%	87,9%	-6,1
Kof	Kvinnor	91,1%	96,4%	98,0%	90,7%	-7,3
	Män	94,7%	91,2%	96,3%	94,2%	-2,1
	Totalt	92,9%	93,8%	97,1%	92,5%	-4,6
Mob	Kvinnor	91,4%	97,0%	85,7%	91,9%	6,2
	Män	91,3%	100,0%	100,0%	95,5%	-4,5
	Totalt	91,4%	98,1%	91,1%	93,2%	2,1
Sb	Kvinnor	91,0%	94,5%	94,6%	93,8%	-0,8
	Män	88,7%	85,4%	89,4%	81,1%	-8,3
	Totalt	89,9%	90,5%	92,5%	88,5%	-4,0
Soc	Kvinnor	94,4%	94,3%	94,5%	92,3%	-2,2
	Män	82,5%	87,6%	90,5%	85,5%	-5,0
	Totalt	92,5%	93,2%	93,8%	91,0%	-2,8

Antal tillsvidareanställda per förvaltning

Socialförvaltningen stod för den största ökningen av tillsvidareanställda räknat i antal med 54 personer. Men en påtaglig ökning, både i antal och procentuellt sett till förvaltningens storlek, kan även noteras för samhällsbyggnadsförvaltningen där antalet ökade med 20 personer.

	2019	2020	2021	2022	Diff fg år
Bou	1 060	1 065	1 102	1 107	5
Ks	102	110	110	109	0
Kof	105	106	100	98	-6
Mob	53	52	51	55	-1
Sb	304	324	344	363	20
Soc	1 584	1 548	1 602	1 649	54

Antal visstidsanställda per förvaltning

I följande tabell framgår att socialförvaltningen även hade den största ökningen av antal visstidsanställda, en ökning med 58 personer. Precis som för tillsvidareanställda noteras en större ökning av antal visstidsanställda inom samhällsbyggnadsförvaltningen med 19 personer, men även inom kommunstyrelseförvaltningen sett till förvaltningens storlek. Den större delen av ökningen på kommunstyrelseförvaltningen handlar om vikariat för vakanser och för lagstadgade ledigheter vid mättillfället. Barn- och utbildningsförvaltningen hade en minskning av antalet visstidsanställda med 18 personer, till den nivå som var 2020.

	2019	2020	2021	2022	Diff fg år
Bou	204	159	174	156	-18
Ks	8	7	7	15	8
Kof	8	7	3	8	5
Mob	5	1	5	4	-1
Sb	34	34	28	47	19
Soc	128	113	105	163	58

Ökningarna av antalet tillsvidareanställda och visstidsanställda inom socialförvaltningen förklaras av rekryteringsbehov till verksamheterna Vård, stöd och utredning, Vård- och omsorg särskilt boende och Arbete, sysselsättning och integration. Därutöver startades verksamheten Kvalité och utveckling under 2022. För samhällsbyggnadsförvaltningens del nämns nyrekryteringar på grund av omorganisation på Gatuenheten samt Fastighet och service. Förvaltningen har också tagit emot omplaceringar från socialförvaltningen.

Anställda enligt bestämmelser för arbetsmarknadspolitiska insatser (BEA)

Av de visstidsanställda finns medarbetare anställda enligt bestämmelser för arbetstagare i arbetsmarknadspolitiska insatser (BEA). I tabellen framgår att antalet totalt sett ökade med 2 personer. Den minskning med 8 personer inom barn- och utbildningsförvaltningen vägdes upp med den ökning av 8 personer som var inom samhällsbyggnadsförvaltningen.

	2019	2020	2021	2022	Diff fg år
Bou	15	27	24	16	-8
Ks	0	0	0	1	1
Kof	0	1	0	0	0
Mob	0	0	0	0	0
Sb	18	19	16	24	8
Soc	32	31	34	35	1
Totalt	65	78	74	76	2

Årsarbetare

Nedan kommer två olika beräkningar av årsarbetare visas. Båda redovisas som nyckeltal i den personalekonomiska redovisningens kapitel Resultat för övergripande nyckeltal.

	2019	2020	2021	2022
Årsarbetare brutto	3 456	3 423	3 531	3 670
Proc förändr mot fg år	-2,0%	-1,0%	3,2%	3,9%
Årsarbetare netto	2 990	2 863	2 897	2 976
Proc förändr mot fg år	-3,7%	-4,2%	1,2%	2,7%

Två sätt att redovisa årsarbetare

Ett sätt att redovisa årsarbetare är att utgå från anställningens sysselsättningsgrad. Den summerade sysselsättningsgraden divideras med 100 (heltid). För att ge ett exempel: om två anställda har var sin anställning på 50 procent av heltid blir den summerade sysselsättningsgraden 100. Detta värde divideras sedan med 100 vilket ger 1 (där 1 står för en motsvarande heltid på 100%, vilket är detsamma som 1 årsarbetare). Eller med andra ord, två anställningar på 50 procent vardera blir tillsammans 1 årsarbetare. Beräkningen görs alltså på anställningar vid en given tidpunkt, vilket i detta fall är 1 november. Förenklat kallas detta fortsättningsvis som årsarbetare brutto (dock ingen vedertagen benämning).

Ett annat sätt att redovisa årsarbetare är att utgå från utförd arbetstid. Fördelen är att beräkningen tar hänsyn till eventuella förändringar av antalet anställda under året, som kan variera en hel del. Det blir heller ingen ”dubbelräkning” om en redan anställd har någon typ av ledighet och ersätts av en visstidsanställd, eftersom det är det totala antalet utförda timmar som beräknas. Dessutom har inte timanställda en registrerad sysselsättningsgrad, så genom att utgå från de utförda timmarna fångas även timanställda upp. Beräkningen görs genom att dividera utförda timmar med 1 700, vilket är en vanligt förekommande schablon för en heltidsanställning. För de timanställda har i stället timmarna dividerats med 1 980. Anledningen är att 165 timmar per månad (1 980 för ett år) brukar användas som grund för beräkning av timmar per månad för timanställda. Förenklat kallas beräkningen av årsarbetare på utförd tid fortsättningsvis som årsarbetare netto (dock är inte heller detta en vedertagen benämning).

Årsarbetare brutto

I följande tabell framgår att antalet årsarbetare ökade 2022. Till antal noteras ökningen för socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen. Utfallet 2022 följer tidigare tabeller som visade förändringar av antalet tillsvidare- och visstidsanställningar.

	2019	2020	2021	2022	Diff fg år
Bou	1 219	1 198	1 248	1 237	-11
Ks	108	114	116	120	4
Kof	105	105	96	102	6
Mob	57	53	56	59	3
Sb	327	349	363	400	37
Soc	1 640	1 604	1 653	1 751	98
Totalt	3 456	3 423	3 532	3 670	138

Årsarbetare netto

Sett till utförda timmar omräknat till årsarbetare kan första tanken vara att dessa ska öka med motsvarande antal som ökningen av personer. Men utfallet påverkas av en mängd faktorer såsom nivån på sjukfrånvaron, uttaget av semester, andra lagstadgade ledigheter, när på året ökningen av antalet personer inträffade (en person som anställs under hösten räknas in bland anställda den 1 nov men har inte kunnat utföra timmar som beräknas över helåret) med mera.

I tabellen framgår att antalet årsarbetare beräknad på utförda timmar ökade med 86. Ökningen återfinns inom socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen, som en effekt av det ökade antalet anställda. Men i tabellen framgår också att antalet årsarbetare utifrån utförda timmar ökade inom barn- och utbildningsförvaltningen, som hade färre antal årsarbetare räknat på sysselsättningsgraden i anställningen. För barn- och utbildningsförvaltningen är det troligen så, att minskningen av visstidsanställda under 2022 varit drivande i minskningen av årsarbetare sett till anställningen. Att däremot antal årsarbetare beräknat på utförd tid ökat bero troligen på det ökade antalet tillsvidareanställda under 2022.

	2019	2020	2021	2022	Diff fg år
Bou	966	933	928	940	12
Ks	93	103	102	110	8
Kof	97	90	83	85	2
Mob	47	48	49	54	5
Sb	301	319	345	351	6
Soc	1 483	1 372	1 383	1 433	50
Totalt	2 990	2 863	2 890	2 976	86

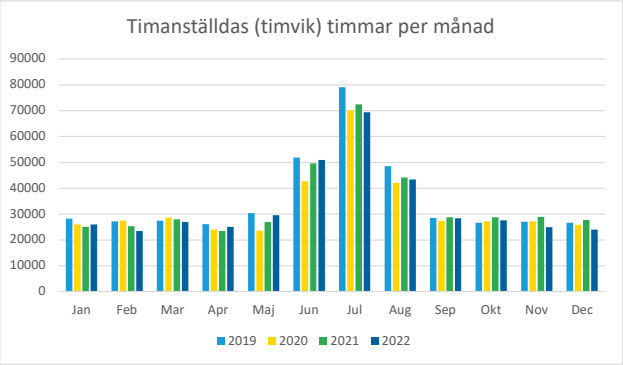
Timvikariers tid omräknat till årsarbetare

I tidigare tabell med årsarbetare netto så ingår även de timanställda som i vardagligt tal ofta benämns timvikarier. Under denna del visas statistik enbart för timvikarier.

I följande tabell framgår att antalet årsarbetare från timvikariers tid minskat med 5. Störst minskning i antal noteras för socialförvaltningen, en minskning med 7,8 årsarbetare.

	2019	2020	2021	2022	Diff fg år
Bou	36,7	31,9	37	37,6	1
Ks	1,4	0,2	1,3	2,7	1,4
Kof	4,7	3,7	1,5	1,6	0,1
Mob	0,2	1,3	0,2	0,1	-0,1
Sb	14,5	10,8	11,3	12,4	1,1
Soc	158,6	149,8	155,3	147,5	-7,8
Totalt	216	198	207	202	-5

När timvikariers utförda timmar fördelas över årets månader framgår att januari, april, maj och juni var de månader där timanställda utförde fler timmar än föregående år. För övriga årets månader utfördes fler timmar under 2021. 71,8 procent av alla timmar utfördes under semestermånaderna (71,5 % 2021). För de redovisade åren innehåller 2019 flest timmar utförda av timvikarier, en skillnad på motsvarande 14 årsarbetare mellan 2019 och 2022.

Heltid och sysselsättningsgrad

Följande uppgifter för sysselsättningsgrad och andel heltid baseras på enbart tillsvidareanställda den 1 november

Genomsnittlig sysselsättningsgrad

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden enligt anställningsavtalen har fortsatt öka under 2022, från 97,2 till 98 procent. En ökning noteras för samtliga förvaltningar där den största ökningen återfinns inom kultur- och fritidsförvaltningen.

Genomsnittlig sysselsättningsgrad (%)	2021	2022	Förändr.
Bou	97,7	**98,6**	0,9
KS	98,4	**99,1**	0,7
Kof	93,8	**96,7**	2,9
Mob	100	**100**	0
Sb	97,4	**97,9**	0,5
Soc	96,8	**97,9**	1,1
Kommuen totalt	97,2	**98,0**	0,8

Andel heltidsanställningar

Även andelen heltidsanställningar fortsätter att öka. Mellan 2021 och 2022 ökade andelen heltid med 1,2 procentenheter. Största ökningarna av andelen heltid noteras för kultur- och fritidsförvaltningen och socialförvaltningen.

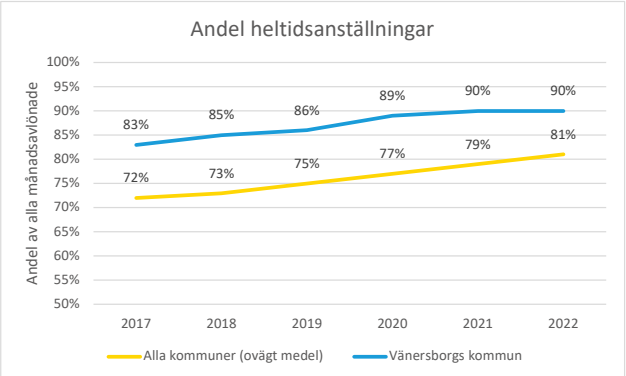
Andel heltidsanställningar (%)	2021	2022	Förändr.
Bou	94,7	**95,4**	0,7
KS	95,5	**97,2**	1,7
Kof	87,0	**91,8**	4,8
Mob	100	**100,0**	0
Sb	91,6	**92,8**	1,2
Soc	87,5	**89,6**	2,1
Kommuen totalt	90,8	**92,3**	1,5

Jämförelse med kommuner i Sverige

I den nationella databasen Kolada finns möjligheten att göra jämförelser mellan kommuner under det område som benämns Heltidsresan (Heltidsresan bygger på en central överenskommelse mellan Sveriges kommuner och Regioner (SKR) och fackförbundet Kommunal om att öka andelen anställda med heltid). Statistiken på Kolada bygger på den så kallade Novemberstatistiken och inkluderar alla månadsavlönade det vill säga både tillsvidareanställda och visstidsanställda med månadslön.

Heltidsanställning

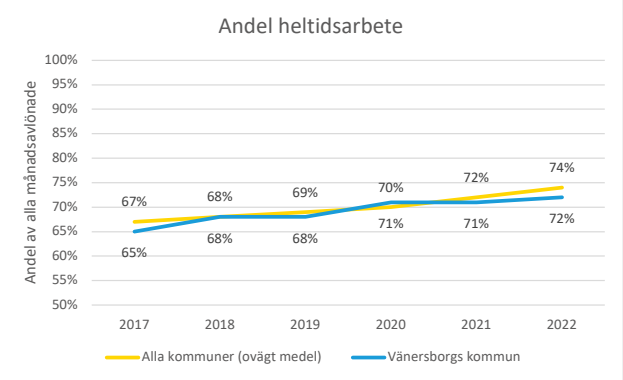
Diagrammet visar att Vänersborgs kommun har legat på en högre nivå än medelvärdet för kommuner i Sverige med att erbjuda heltidsanställningar. För Vänersborgs del har nivå planat ut de sista åren på 90 procents heltidsanställningar. Medel för kommuner har ökat kontinuerligt över åren och hamnade på 81 procent 2022.

Heltidsarbete

Fokus inom den så kallade Heltidsresan har alltmer hamnat på heltidsarbete det vill säga att inte enbart ha en heltidsanställning utan också utföra ett heltidsarbete. Syftet är till största del tudelat. Det ena utgår från frågan om utmaningar inom kompetensförsörjningen nu och framåt i tid där en dellösning handlar om att använda den kompetens som redan är anställd i högre grad via ett heltidsarbete i stället för deltidsarbete. Det andra handlar om att ett heltidsarbete bidrar till en större ekonomisk trygghet för den anställde både i att försörja sig själv och som betydelse för nivån på kommande pension.

I diagrammet noteras att andelen heltidsarbete utvecklas i ökad riktning sett över de redovisade åren. Till skillnad från andelen heltidsanställningar, där Vänersborg låg markant högre än medel för kommuner i Sverige, så är nivån likvärdig i jämförelsen när det gäller andelen heltidsarbete.

Nyckeltalet medianlön

Medianlön för anställda med månadslön
Medianlön för månadsavlönade inkluderar tillsvidareanställda och visstidsanställda med månadslön. I delen om Attraktiv arbetsgivarindex (AVI) som helhet framkom att medianlönen för medarbetare med månadsavlön ökat kontinuerligt över åren.

I följande tabell framgår att medianlönen för kommuner i AVI och Uddevalla kommun följs åt relativt väl sedan 2021, på en högre nivå jämfört med Trollhättan och Vänersborg. Denna nivåskillnad är något över 1 000 kronor både 2021 och 2022.

Medianlön månadsavl	2019	2020	2021	2022
Median kommuner, AVI	29 300	30 000	30 700	31 623
Trollhättan	28 000	28 742	29 526	30 080
Uddevalla	28 300	29 200	30 800	31 300
Vänersborg	28 456	29 020	29 627	30 130

Jämförelser inom Vänersborgs kommun
I följande tabell framkommer att kvinnors medianlön har varit högre än mäns samtliga redovisade år. För 2021 var skillnaden i medianlön 5,2 procent. För 2022 ökade skillnaden till 6,6 procent vilket motsvarar 1 885 kronor.

Per kön	2019	2020	2021	2022
Kvinnor	28 700	29 315	29 970	30 585
Män	27 705	28 191	28 500	28 700

Föregående år ökade medianlönen inom samtliga förvaltningar utom kommunstyrelseförvaltningen där det i stället var en minskning med 1,2 procent. För 2022 noteras en ökning inom varje förvaltning. Den procentuellt största ökningen noteras för kommunstyrelseförvaltningen med 5,4 procent, följt av kultur- och fritidsförvaltningen på 4,9 procent. Lägst procentuell ökning noteras för socialförvaltningen med 1,1 procent följt av samhällsbyggnadsförvaltningen med 1,4 procent.

Per förvaltning	2019	2020	2021	2022
Bou	32 500	33 319	34 000	34 796
Ks	35 975	38 463	38 000	40 050
Kof	30 250	30 888	32 628	34 236
Mob	36 110	37 156	37 875	39 600
Sb	27 587	27 820	28 160	28 545
Soc	27 032	27 440	27 880	28 180

Medianlön för tillsvidareanställda
Den procentuella ökningen för de redovisade åren var som lägst under 2020 och 2021 med 1,9 procent. Under 2022 steg den procentuella ökningen till 2,7 procent dock inte i nivå med 2019 då ökningen var 3,5 procent.

Tillsvidareanställda	2019	2020	2021	2022
Medianlön	29 000	29 560	30 120	30 925
Förändring mot fg år	3,5%	1,9%	1,9%	2,7%

Även sett till enbart tillsvidareanställda har kvinnors medianlön varit högre än mäns de redovisade åren. Mätt med lönegapskvoten, vilket är skillnaden mellan män och kvinnors medianlön, visar detta en kontinuerlig ökning av lönegapskvoten för respektive år, från 1,02 under 2019 till 1,06 under 2022.

Per kön	2019	2020	2021	2022
Kvinnor	29 075	29 720	30 428	31 359
Män	28 400	28 760	29 173	29 600
Lönegapskvot	1,02	1,03	1,04	1,06

I följande tabell visas lönespridningskvoten för kvinnors och mäns medianlön. Lönespridningskvoten beskriver avståndet mellan 10e och 90e percentilen. I tabellen framkommer att lönespridningen totalt sett ökat över åren och att lönespridningen är störst inom gruppen män.

Lönespridningskvot	2019	2020	2021	2022
Kvinnor	1,67	1,70	1,72	1,74
Män	1,78	1,79	1,82	1,83

I följande tabell visas medianlönen för tillsvidareanställda uppdelat på yrkesgrupper. Yrkesgrupperna bygger på den gruppering som är standard inom det system som heter arbetsidentifikation (AID-kod), som Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) använder till stöd för att jämföra löner. Tabellen visar ett urval av kommunens alla yrken där 20 eller fler är anställda.

I tabellen framgår att största ökningar i procent finns för undersköterska hemtjänst (8,5 %), handläggare ekonomi (7,1 %), rektor (5,2 %), stödbiträde, funktionsnedsättning (4,8 %) och behandlingsassistent/socialpedagog (4,5 %). Observera att förändringen av medianlön och procent även påverkas av avgångar och anställningar under året, där medarbetarna kan ha olika lönenivåer. Avgångar och anställningar kan få särskilt stor påverkan på medianlönen i yrken med få medarbetare.

Yrkesbenämning (enl. arbetsidentifikationskod, AID)	Antal	2020	2021	Förändr. jämf fg år
Administratör, förskola/skola/fritids/annan pedg.verks.	26	31 905	32 978	3,4
Administratör, individ- o familjeomsorg, äldreoms,	23	29 593	29 910	1,1
Administratör, personal/HR/löner	22	30 935	32 115	3,8
Anläggningsarbete	22	29 195	29 858	2,3
Barnskötare	173	27 050	27 120	0,3
Behandlingsassistent/Social-pedagog	54	33 492	35 000	4,5
Boendestödjare	52	27 600	28 350	2,7
Elevassistent	88	26 820	27 357	2,0
Fritidspedagog	35	35 467	36 031	1,6
Förskollärare	254	34 306	35 038	2,1
Handläggare, ekonomi	22	39 400	42 181	7,1
Handläggare, övergripande verksamhet	25	44 600	44 275	-0,7
Kock	67	29 275	29 950	2,3
Ledning teknik, hantverk, miljö- och samhällsbyggnad	20	49 474	51 150	3,4
Ledning, äldreomsorg	31	48 700	49 700	2,1
Lokalvårdare/städare	64	24 010	24 600	2,5
Lärarassistent	25	31 000	31 850	2,7
Lärare grundskola, åk 4-6	120	39 509	39 826	0,8
Lärare grundskola, åk 7-9	93	40 812	41 912	2,7
Lärare grundskola,åk F-3	87	37 516	38 442	2,5
Lärare, kulturskola	34	34 191	35 667	4,3
Lärare, praktiska/estetiska ämnen	22	40 982	41 933	2,3
Modersmålslärare	30	29 700	30 343	2,2
Måltidspersonal	54	26 435	26 985	2,1
Personlig assistent	37	26 950	27 710	2,8
Rektor	38	52 650	55 375	5,2
Sjuksköterska, funktionsnedsättning och äldreomsorg	79	37 000	37 600	1,6
Socialsekreterare barn och unga, myndighetsutövnin	33	37 670	39 025	3,6
Socialsekreterare övrigt	46	36 160	37 403	3,4
Socialsekreterare, biståndsbedömare	20	36 350	37 712	3,7
Socialsekreterare, ekonomiskt bistånd	25	39 280	40 525	3,2
Stödassistent/Vårdare, gruppboende	261	27 516	27 995	1,7
Stödbiträde, funktions-nedsättning	22	23 200	24 310	4,8
Stödpedagog, funktionsnedsättning	26	30 275	31 225	3,1
Undersköterska	396	27 170	27 910	2,7
Undersköterska, hemtjänst	251	24 640	26 730	8,5
Vaktmästare	27	27 210	27 720	1,9
Vårdbiträde	67	22 620	23 400	3,4
Vårdbiträde, hemtjänst	67	22 227	22 970	3,3

Nyckeltalet lika chefskarriär

I redovisningen för Attraktiv arbetsgivarindex (AVI) övergripande ingår nyckeltalet Lika chefskarriär. Syftet med nyckeltalet är att mäta i vilken grad organisationen är jämställd sett till chefskapet. I uträkningen divideras andelen kvinnor bland cheferna med andelen kvinnor bland alla anställda. Om andelarna är lika finns en balans och kvotvärdet blir då 1. Om kvotvärdet ligger under 1 är kvinnor underrepresenterade och om kvotvärdet ligger över 1 är män underrepresenterade.

Jämförelse med omvärlden

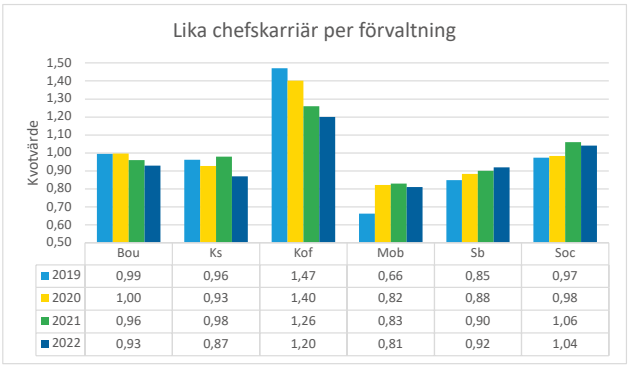
I tabellen framgår att alla jämförelsegrupper ligger nära balans det vill säga kvotvärde 1. Enligt Nyckeltasinstitutets bedömningsmatris är en organisation med kvotvärde som i tabellen en jämställd organisation sett till chefskapet. Uddevalla kommun, som inledde jämförelseåren med att ha det lägsta kvotvärdet hamnade exakt på 1 för 2022. Inom Trestad ligger Vänersborg i mitten med kvotvärde 0,94 från att året innan låg i topp med Uddevalla på 0,96.

	2019	2020	2021	2022
Median för kommuner i AVI	0,92	0,94	0,93	0,96
Trollhättan	0,93	0,91	0,91	0,92
Uddevalla	0,91	0,96	0,96	1,00
Vänersborg	0,92	0,94	0,96	**0,94**

Jämförelse per förvaltning

I följande diagram visas kvotvärdets utveckling över åren för varje förvaltning. I de mindre förvaltningarna kan kvotvärdet variera mer på grund av enskilda personers statistiska påverkan.

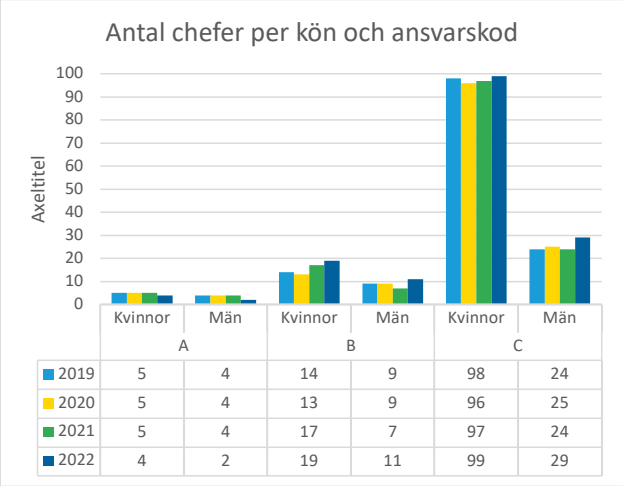
I diagrammet framgår att de flesta av de förvaltningar som 2019 låg längst från balans närmat sig kvotvärde 1 över åren. Störst förändring noteras för kultur- och fritidsförvaltningen som har gått från 1,47 (undervikt män) till 1,20.

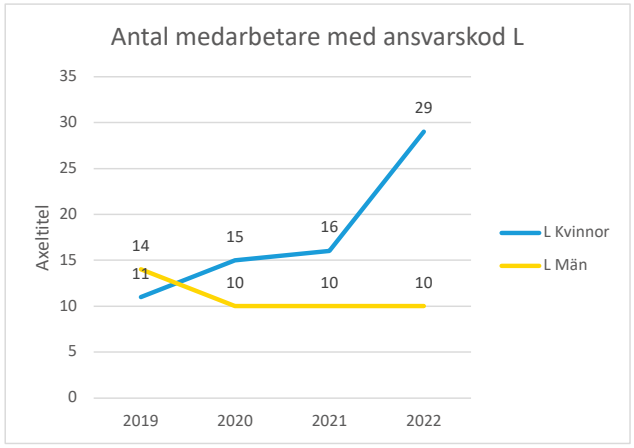
	Bou	Ks	Kof	Mob	Sb	Soc
2019	0,99	0,96	1,47	0,66	0,85	0,97
2020	1,00	0,93	1,40	0,82	0,88	0,98
2021	0,96	0,98	1,26	0,83	0,90	1,06
2022	0,93	0,87	1,20	0,81	0,92	1,04

Jämförelse av antal chefer per ansvarskod
Följande diagram visar förändringen av antal chefer över åren uppdelat på ansvarskod. Ansvarskoderna ingår i systemet för arbetsidentifikation (AID-kod). Definitionen för respektive ansvarskod är: A = Chef direkt underställd alternativt ansvarig inför politisk styrelse eller nämnd. B = Mellanchef som har både över- och underställda chefer. Kan vara ansvarig inför politisk nämnd. C = Första linjens chef. Bär det direkta personalansvaret gentemot medarbetare

I diagrammet framgår att antalet B-chefer totalt sett ökat samtidigt som A-chefer minskat. Till största del beror detta på en omkodning för några chefsroller som tidigare varit kodade med A. I diagrammet framgår också att antalet C-chefer ökat något jämfört med föregående år, från 124 till 128.

	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
	A		B		C	
2019	5	4	14	9	98	24
2020	5	4	13	9	96	25
2021	5	4	17	7	97	24
2022	4	2	19	11	99	29

Medarbetare med ansvarskod L
Utöver chefer med ansvarskod A, B och C finns medarbetare som har ett specifikt ansvarsområde inom ledning. Enligt systemet för arbetsidentifikation har dessa medarbetare ansvarskod L. Enligt handboken för AID definieras ansvarskod L som: Har formellt ansvar för ett eller två av de tre ansvarsområdena verksamhet, ekonomi och personal.

I diagrammet framgår att antalet medarbetare med ansvarskod L ökade under 2022 från 26 till 39. Ökningen beror på att ansvarskod L kopplades till yrkeskategorierna socialsekreterare 1:e och behandlingssekreterare 1:e, så i egentlig mening har ingen ny arbetsledningsfunktion inrättats under 2022 annat än en omkodning.

Nyckeltalet sjukfrånvaro

I den personalekonomiska redovisningens inledande avsnitt om resultat för övergripande nyckeltal framgick att sjukfrånvaron ökade något 2022 jämfört med 2021. Avståndet till medelvärdet för Sveriges kommuner kvarstår. Försäkringskassan har förmedlat att sjukfrånvaron ökade nationellt under 2022, framför allt korttidssjukfrånvaron. Detta var en trend som även noteras för hela Trestad och således även för Vänersborgs kommun.

Sjukfrånvaro i procent	2019	2020	2021	2022
Medel för Sveriges kommuner	6,5	8,1	7,7	8,1
Vänersborgs kommun	8,2	10,6	10	10,5

Vald beräkningsmodell av sjukfrånvaro

I Attraktiv arbetsgivarindex (AVI) räknas sjukfrånvaron fram genom att dividera sjuktimmar med utförd arbetstid. Det ger en högre procentsiffra jämfört med den beräkningsmodell som Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) definierat, när sjukfrånvarostatistik ska rapporteras in från kommunerna till den nationella databasen Kolada. Databasen drivs av Rådet för kommunala analyser (RKA) tillsammans med SKR. Till denna rapportering divideras sjuktimmarna med tillgänglig ordinarie tid och det är den beräkningsmodell som används i den fortsatta redovisningen.

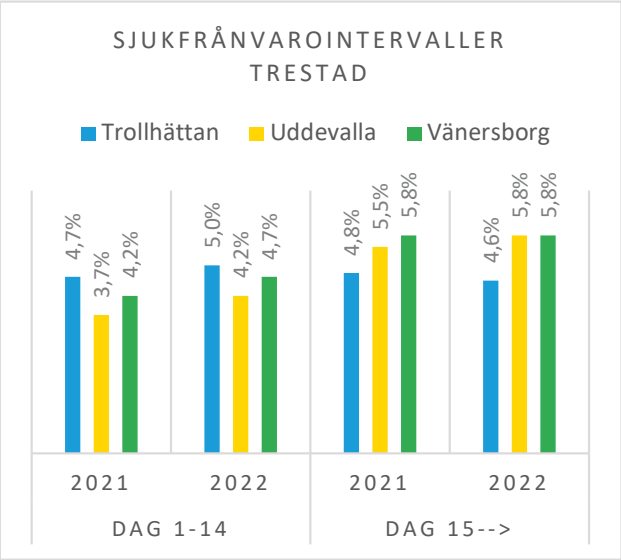
Sjukfrånvaro i procent	2019	2020	2021	2022
Medel för Sv. kommuner	6,5	8,1	7,7	8,1
Trollhättan	8,0	10,2	9,5	9,7
Uddevalla	8,4	10,0	9,2	10,0
Vänersborg	8,2	10,6	10,0	10,5

Jämförelse med riket och Trestad

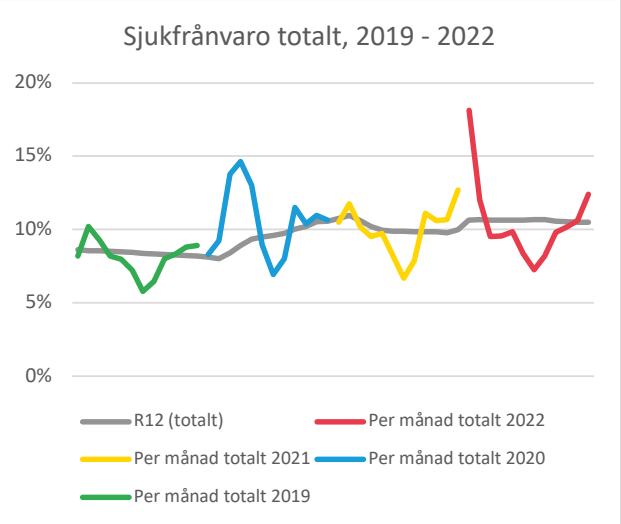
I följande tabell framkommer att sjukfrånvaron ligger på en högre nivå inom hela Trestad jämfört med medelvärdet för Sveriges kommuner. Sjukfrånvaron 2022 steg för alla jämförelsegrupper. Inom Trestad är sjukfrånvaron högre än medel för kommuner vilket även varit fallet tidigare år. Det väcker frågor huruvida det finns regionala faktorer på samhällsnivå som påverkar.

Jämförelse inom Trestad

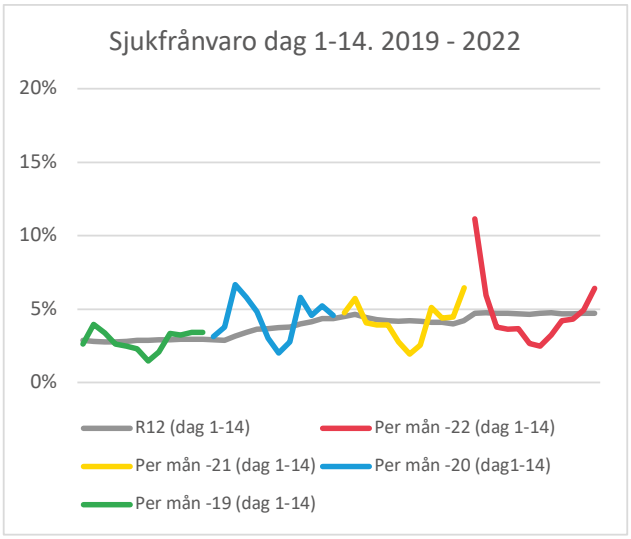
Inom Trestad har nivån på sjukfrånvaron totalt sett varit relativt likvärdig över åren. Det finns dock en skillnad mellan kommunerna som är värt att notera. Trollhättan sticker ut med att ha högst korttidssjukfrånvaro inom Trestad samtidigt som de har lägre långtidssjukfrånvaro. För Vänersborg var långtidssjukfrånvaron oförändrad mellan åren men precis som för övriga Trestad så ökade korttidssjukfrånvaron.

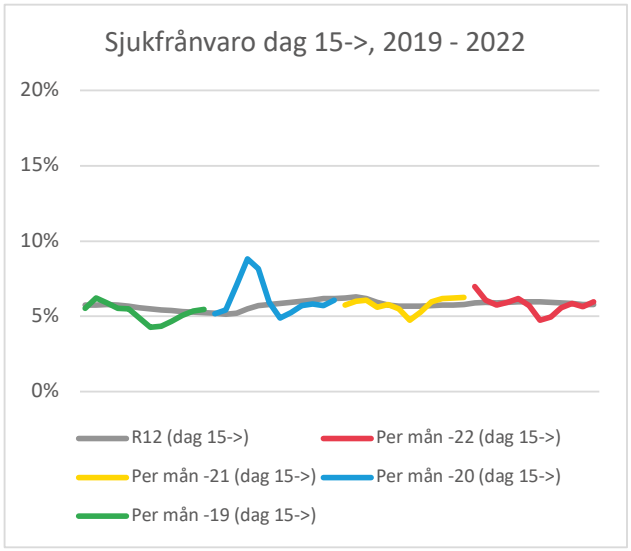

Sjukfrånvaron utveckling för Vänersborgs kommun
Sjukfrånvaron mätt med ett rullande tolvmånaders medelvärde (R12) har ökat allteftersom under åren med coronapandemin. I följande diagram syns R12 som en grå linje genom åren 2019 till och med 2022. Den gröna linjen illustrerar sjukfrånvaron månad per månad under 2019. Kurvans utseende är i stort typisk för åren före pandemin. I den blå linjen framgår utbrottet av covid19 med den omfattande sjukfrånvaro som den medförde. Under 2021, med en svart linje låg sjukfrånvaron kvar på en hög nivå. Slutligen framgår, med en röd linje, den explosionsartade frånvaron under första månaden 2022. Orsaken var ytterligare en kraftig våg av smittspridning i kombination med myndigheternas rekommendationer bland annat om familjekarantän. Under efterföljande månad avtog smittspridningen och vissa ändringar gjordes i rekommendationerna. Årets resterande månader följde i stort kurvan från föregående år.

I följande diagram visas R12 och månadsvis sjukfrånvaro över åren med en uppdelning på korttidssjukfrånvaro (sjukdag 1 – 14) och långtidssjukfrånvaro (sjukdag 15 och längre). Där framgår att den stora variationen, och ökningen, till absolut största del handlar om korttidssjukfrånvaro. Däremot har långtidssjukfrånvaron legat på en relativt stabil nivå både före och under pandemin. Det var enbart under våren 2020 då pandemin bröt ut, vilket föregicks av en influensaperiod, som även långtidsfrånvaron steg kraftigt.

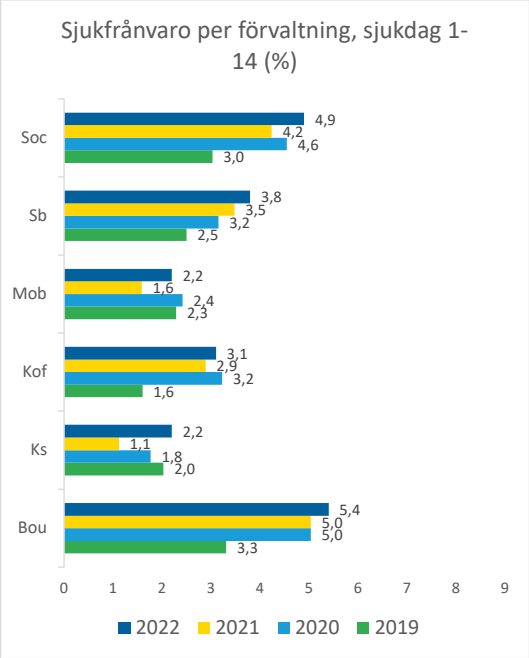

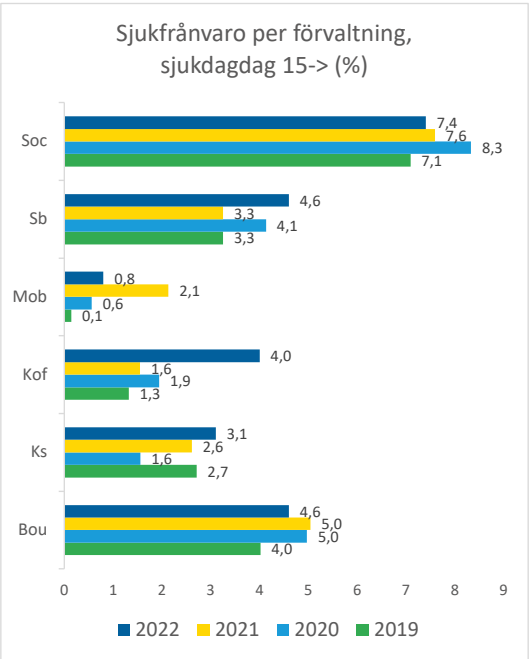

Sjukfrånvaron per förvaltning
Med 2019 som jämförelse framgår att framför allt kontaktyrkena påverkades när pandemin bröt ut samtidigt som sjukfrånvaron i de mindre förvaltningarna låg kvar på en lägre nivå och till och med minskade på kommunstyrelseförvaltningen. De två största förvaltningarna, barn- och utbildningsförvaltningen samt socialförvaltningen har därefter legat kvar på den högre nivån. Under 2022 kunde märkas en tydlig ökning av sjukfrånvaron i de mindre förvaltningarna vilket är i linje med den trend som förmedlats av Försäkringskassan om ökningen av sjukfrånvaron generellt på arbetsmarknaden.

	2019	2020	2021	2022
BoU	7,3	10	10,1	10,1
Ks	4,7	3,3	3,7	5,2
KoF	2,9	5,2	4,5	7
Mob	2,4	3	3,7	3
Sb	5,8	7,3	6,7	8,4
Soc	10,4	12,9	11,9	12,2

I följande diagram redovisas sjukfrånvaron uppdelat på dag 1-14 och på dag 15 och längre. Där framgår att de två största förvaltningarna fick en ökad korttidssjukfrånvaro samtidigt som långtidssjukfrånvaron minskade, vilket gjorde att den totala sjukfrånvaron hamnade på en liknande nivå som föregående år.

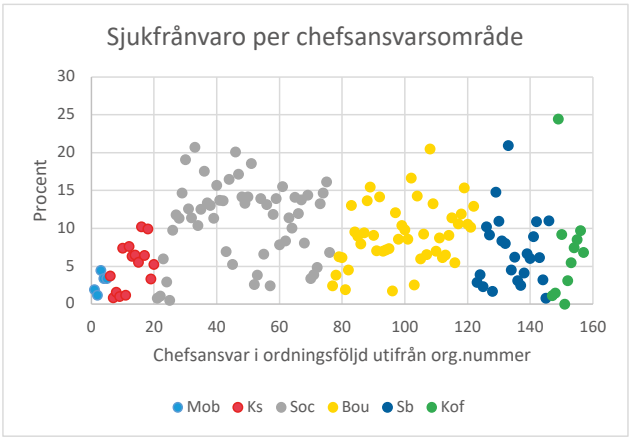

Sjukfrånvaron per chefsansvarsområde

Med hjälp av ett punktdiagram visas hur sjukfrånvaron ser ut för respektive chefsansvarsområde. Varje punkt är ett chefsansvar och färgerna representerar förvaltningstillhörigheten. Placeringen på Y-axeln beror på nivån på sjukfrånvaron. Placeringen på X-axeln beror på den ordning chefsansvaret har sett till sitt organisationsnummer.

I diagrammen framkommer att den största spridningen mellan lägre och högre nivåer av sjukfrånvaro fanns inom socialförvaltningen, men att det även var en stor spridning inom barn- och utbildningsförvaltningen. Det som skiljer sig från föregående år är en viss förtätning av punkterna in mot intervallet 5 till 15 procent.

Sjukfrånvaron per yrkeskategori

För att ytterligare bryta ner sjukfrånvaron redovisas sjukfrånvaron i förhållande till yrkeskategorier. En avgränsning har gjorts på grund av att det finns nästan 300 yrken, och att inom många yrken finns det få personer. En ytterligare avgränsning är att de yrken som visas har minst 20 personer anställda (månadsavlönade) den 1 november redovisningsåret.

Tabellen utgår från hur sjukfrånvaron var föregående år (2021) och visar hur sjukfrånvaron blev 2022. I kolumnen ”Diff.” visas skillnaden mellan åren i procentenheter. De två kolumnerna längst till höger visar skillnaden för korttidssjukfrånvaron och långtidssjukfrånvaron. Sorteringen i tabellen är från den största minskningen av sjukfrånvaron 2022 till den största ökningen av sjukfrånvaron 2022.

I tabellen framgår att det till största del är långtidssjukfrånvaron som varit drivande till de större förändringarna i både ökande och minskande riktning. Med tanke på den allmänna ökningen av framför allt korttidsjukfrånvaron som Försäkringskassan förmedlat så är det möjligt att det i stället är korttidssjukfrånvaron som varit drivande inom yrken med ett fåtal anställda.

Yrkeskategori	Ant.	2021	2022	Diff.	Varav: dag 1-14	Varav: dag 15->
Leg Fritidspedagog	23	13,5	8,1	-5,4	-0,1	-5,3
Anläggningsarbetare	21	6,3	4,6	-1,7	1,3	-3,0
Undersköterska	635	18,6	17,3	-1,3	0,8	-2,0
Barnskötare	191	12,9	11,9	-1,1	0,6	-1,6
Resursperson	105	9,2	8,5	-0,7	-0,8	0,1
Verksamhetsledare	39	10,4	9,7	-0,7	0,4	-1,1
Utvecklingsledare	20	2,8	2,2	-0,6	0,3	-0,9
Gruppledare	35	4,2	3,7	-0,6	-0,4	-0,1
Lärare obehörig	37	9,7	9,4	-0,3	-0,6	0,3
Vårdbiträde	206	11,7	11,4	-0,3	0,2	-0,5
Personlig assistent	37	12,4	12,2	-0,2	-0,3	0,1
Verksamhetschef	20	1,0	1,3	0,3	0,3	0,0
Leg förskollärare	256	12,9	13,2	0,3	0,3	0,1
Förskollärare obeh.	36	12,3	12,6	0,3	-0,1	0,5
Modersmålslärare	33	5,7	6,0	0,4	0,1	0,3
Lokalvårdare	69	9,7	10,1	0,4	-0,7	1,1
Leg lärare	278	9,2	9,6	0,4	0,6	-0,2
Resurspedagog	21	12,6	13,1	0,5	-0,7	1,2
Stödassistent outb.	23	7,7	8,2	0,5	0,8	-0,3
Socialsekreterare	68	9,1	9,8	0,6	0,4	0,2
Förstelärare	53	5,8	7,0	1,2	0,4	0,8
Enhetschef	78	2,2	3,6	1,4	0,8	0,7
Rektor	38	1,4	3,0	1,6	0,7	0,9
Vaktmästare	28	5,4	7,0	1,6	-0,7	2,2
Specialpedagog	20	7,8	9,4	1,6	2,0	-0,4
Administratör	73	6,5	8,2	1,7	0,5	1,1
Stödassistent	271	10,1	12,2	2,1	0,5	1,6
Sjuksköterska	81	5,6	7,9	2,3	0,3	2,0
Boendestödjare	52	7,1	9,5	2,4	1,1	1,3
Måltidsbiträde	56	11,4	14,2	2,8	-0,2	3,0
Kock	60	9,3	13,6	4,2	0,1	4,2
Extraresurs	61	6,0	11,2	5,2	0,0	5,2
Stödpedagog	26	4,6	12,6	8,0	2,1	5,9

Rehabiliteringsärenden

Adato är ett redskap för kommunens chefer att arbeta med rehabiliteringsärenden enligt en upprättad plan men även med ärenden som registreras på grund av tidiga signaler på ohälsa. Registrerade ärenden för tidiga signaler behöver inte leda till en rehabiliteringsåtgärd. Systemet används också till dokumentation om så kallade omtankesamtal, som även medarbetare kan ta initiativ till. Inför kommande år det vill säga 2023 har kommunens rutin för rehabiliteringsutredning förändrats där en rehabiliteringsutredning med plan för återgång i arbete ska göras redan vid dag 14.

I följande tabell visas ingående och utgående rehabiliteringsärenden mellan åren. Där framgår att antalet utgående ärenden 2022 var färre jämfört med föregående år vilket berodde på att fler ärenden avslutades. I tabellen därefter framgår att återgång i arbetet ökade med 7,1 procentenheter under 2022.

Rehabrelaterade ärenden	2019	2020	2021	2022
Ingående (pågående) ärenden	350	343	384	416
Nya	816	1 089	1 021	1 074
Avslutade	823	1 048	989	1 120
Utgående (pågående) ärenden	343	384	416	379

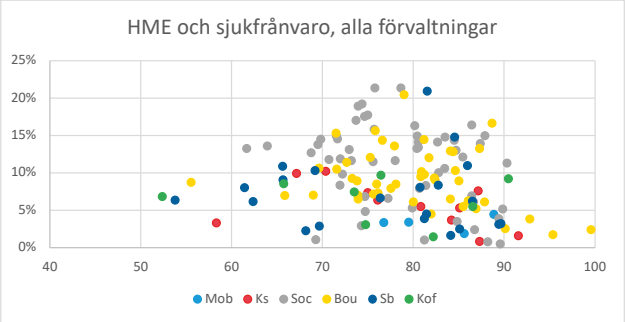
Andel avslutade ärenden	71%	73%	70%	75%
Varav orsak:				
Åter i ordinarie arbete	59,2%	65,4%	63,1%	70,2%
Åter i omplacerat arbete	0,8%	1,1%	0,6%	1,0%
Avslutad anställning	9,1%	4,7%	4,4%	6,6%
Övrigt (i huvudsak tjänstledig)	1,5%	2,0%	2,3%	1,9%

Sett till de sjukdomstyper som registrerats i samband med rehabiliteringsärendena så framgår att antalet ärenden som kategoriserats som psykisk ohälsa har ökat. Denna sjukdomstyp minskade stadigt under de två första åren med pandemin men ökade under 2022 till att närma sig den nivå som var 2019. Även kategorin övriga fysiska sjukdomar har ökat där bland annat rehabilitering efter operation ingår. I övrigt noteras att belastningssjukdomar minskat 2022 jämfört med 2021.

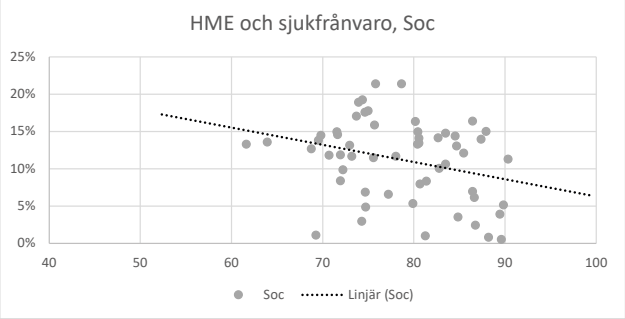
Sjukdomstyp reg. i Adato	2019	2020	2021	2022
Infektion/förkylning	196	514	502	492
Belastningssjukdomar	53	37	49	33
Drogrelaterat	-	2	5	3
Hjärt-/kärlsjukdomar	15	11	10	11
Kroniska sjukdomar	34	24	19	21
Mag-/och tarmsjukdomar	25	22	28	26
Psykisk ohälsa	219	174	156	190
Sjukskrivning vid graviditet	33	27	18	16
Tumörsjukdomar	10	15	7	11
Övriga fysiska sjukdomar	244	279	227	271
Totalt antal sjukdomstyper	**829**	**1105**	**1021**	**1074**

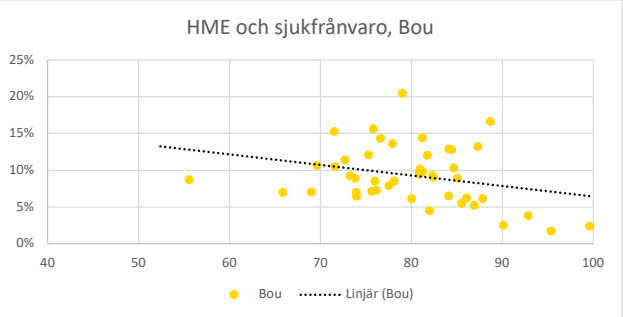
Sjukfrånvaro och Hållbart medarbetarengagemang
Samvariationen mellan sjukfrånvaron och hållbart medarbetarengagemang (HME) för 2022 låg på en liknande nivå som föregående år det vill säga -0,19 jämfört med -0,17 (2021). Värdet för korrelationen är svagt men visar på ett visst negativt samband där ett högre resultat för HME hänger ihop med en lägre nivå på sjukfrånvaron. Det är oklart om och i så fall hur coronapandemin döljer eller förstärker ett samband mellan sjukfrånvaro och HME. Första året med pandemin (2020) var korrelationsvärdet -0,37.

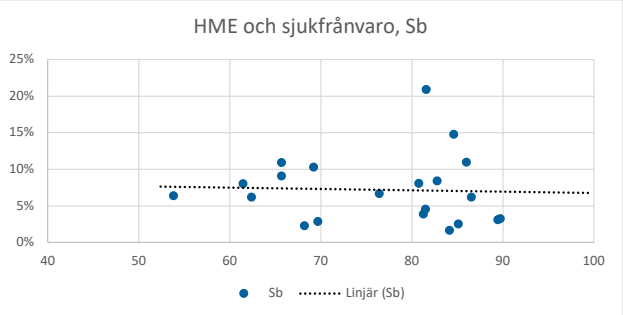
I följande diagram är varje chefsansvarsområde visualiserad med en prick utifrån dels nivån på sjukfrånvaron (lodrät axel), dels resultatet för HME (vågrät axel). Prickarnas olika färger återger vilken förvaltning chefsansvarsområdet tillhör.

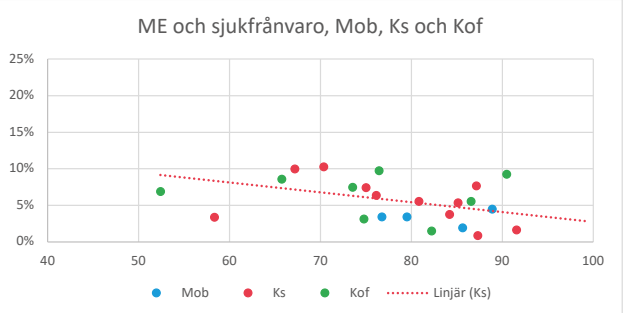

Sett per förvaltning var korrelationen mellan sjukfrånvaro och HME likvärdig för de två största förvaltningarna: barn- och utbildningsförvaltningen -0,29 (-0,41 för 2021) och socialförvaltningen -0,30 (-0,25 för 2021). Högst korrelation var det inom kommunstyrelseförvaltningen med -0,44 (0,07 för 2021). För övriga förvaltningar var samvariationen mycket låg under 2022. I följande diagram visas samvariationen för sjukfrånvaro och HME med trendlinjen för samvariationen. De större förvaltningarna visas med egna diagram.

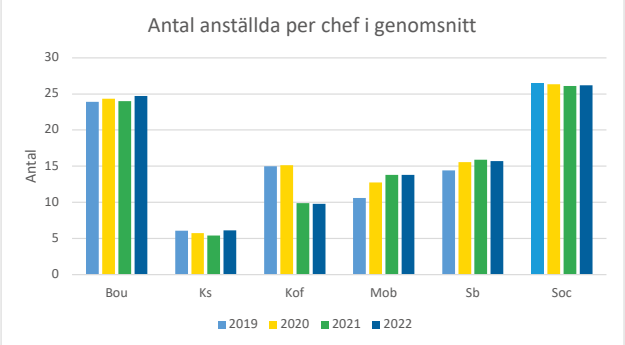
Nyckeltalet personalansvar

Jämförelse med omvärlden
I redovisningen av Attraktiv arbetsgivarindex (AVI) ingår nyckeltalet personalansvar det vill säga antal medarbetare per chef i genomsnitt. Antalet avser tillsvidareanställda.

Följande tabell visar att antalet medarbetare per chef i genomsnitt har legat kring 20 samtliga år. Medianvärdet för de kommuner som ingår i AVI minskade det genomsnittliga antalet 2022, från 19,8 till 19,2. Samtidigt ökade det genomsnittliga antalet i Vänersborg från 20,3 till 20,6. Inom Trestad har Uddevalla haft en kontinuerlig ökning över de redovisade åren från 20,5 till 22,6 medan Trollhättan haft en motsatt trend från 22,2 till 20,5. Det innebär att Vänersborg och Trollhättan har en snarlik nivå på det genomsnittliga antalet medarbetare per chef medan Uddevalla har något fler.

	2019	2020	2021	2022
Median, kommuner AVI	19,9	20,1	19,8	19,2
Trollhättan	22,2	22	20,6	20,5
Uddevalla	20,5	20,6	22,1	22,6
Vänersborg	20,8	20,9	20,3	20,6

Jämförelse per förvaltning – rubrik
Följande diagram visar förändringen av antal medarbetare per chef i genomsnitt mellan åren. Inom socialförvaltningen har nivån legat relativt stabilt under de redovisade åren, från 26,5 till 26,2. Barn- och utbildningsförvaltningen har haft en viss ökning för de redovisade åren, från 23,9 till 24,7. Vad som inte tas hänsyn till i diagrammet är utmaningen med att tillsvidareanställa medarbetare inom legitimationsyrken. Det innebär att visstidsanställda som anställs när ingen behörig finns att tillgå inte kommer med i statistiken. Det genomsnittliga värdet för medarbetare per chef hade troligen ökat något om full bemanning med behöriga, och därmed tillsvidareanställda, hade varit möjligt. Samhällsbyggnadsförvaltningen har legat relativt stabilt kring 15 och övriga förvaltningar, som är mindre i storlek, har färre medarbetare per chef i genomsnitt.

Per förvaltning och chef

Att jämföra medarbetare per chef i genomsnitt har sin begränsning eftersom spridningen inte synliggörs. Följande diagram är ett sätt att visualisera spridningen av antal medarbetare per chef med hjälp av ett punktdiagram.

Diagrammet kan vara svår att tyda vid en första anblick. Så här ska diagrammet läsas:

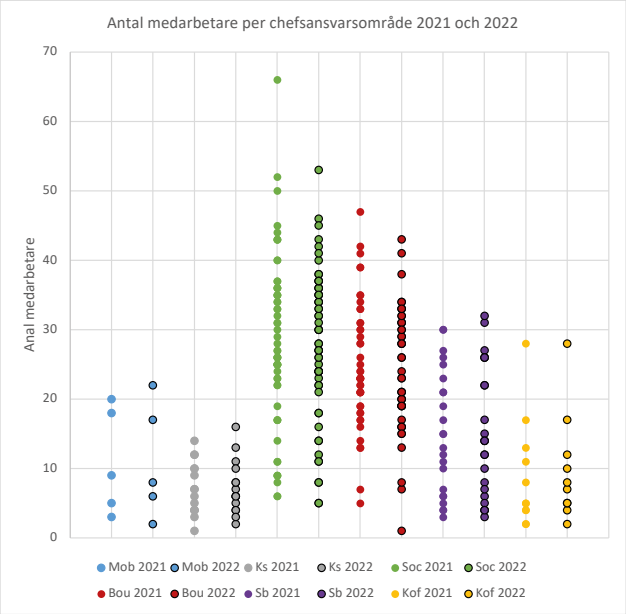
Varje förvaltning har en egen färg och är uppställd med årsjämförelse bredvid sig själv, 2021 till vänster och 2022 till höger.

Varje punkt representerar en chef (ett chefsansvarsområde).

Punktens placering i höjdled visar hur många medarbetare som ingår i chefsansvarsområdet.

Några punkter kan hamna på varandra om lika många medarbetare ingår i chefsansvarsområdena och man tillhör samma förvaltning. Antalet punkter kan därför vara något fler än de som syns.

Följande diagram visar en stor spridning av antalet medarbetare per chef framför allt inom de tre största förvaltningarna. Inom socialförvaltningen hade hälften av chefsansvarsområdena 30 eller fler medarbetare per chef under 2022. För 2021 var det något färre. Inom barn- och utbildningsförvaltningen hade en tredjedel 30 eller fler medarbetare per chef 2022. För 2021 var det något färre. Totalt sett ökade antalet chefsansvarsområden med 30 eller fler medarbetare.

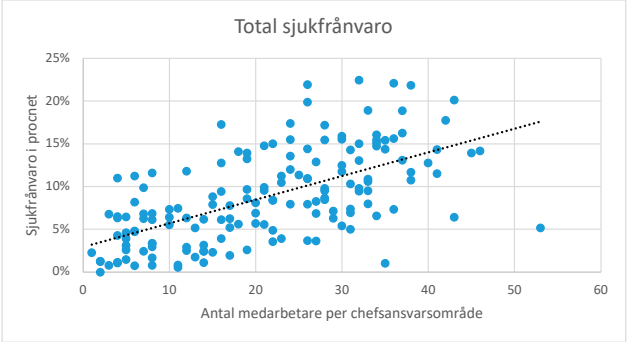

Personalansvar och sjukfrånvaro

Enligt Nyckeltalsinstitutet kan arbetsgruppens storlek förklara en tredjedel av variationen av sjukfrånvaron. Denna beräkning har utförts på insamlade uppgifter över tjugo års tid om arbetsförhållanden inom olika branscher i Sverige. Deras uppmätta korrelation mellan gruppstorlek och sjukfrånvaro var 0,61.

Den personalekonomiska redovisningen har därför tagit fasta på Nyckeltalsinstitutets slutsats och gör en motsvarande beräkning av samvariationen. Föregående år uppmättes en korrelationskoefficient på 0,66 vilket därmed visade på ett något starkare samband jämfört med Nyckeltalsinstitutets beräkning. För 2020 uppmättes korrelationskoefficient 0,61 vilket är precis i nivå med Nyckeltalsinstitutets beräkning.

I följande diagram illustreras varje chefsansvarsområde med en prick. Placeringen beror på nivån på sjukfrånvaron (lodrät axel) och antal medarbetare per chef (vågrät axel). I diagrammet syns också trendlinjen för samvariationen.

Nyckeltalet avgångar och personalrörlighet nyanställda

I redovisningen av Attraktiv arbetsgivarindex (AVI) övergripande ingick nyckeltalet externa avgångar. Externa avgångar är alla som avslutat sin anställning i Vänersborgs kommun under redovisningsåret. Underlaget beräknas på tillsvidareanställda.

I årets utformning av den personalekonomiska redovisningen infogas även nyckeltalet personalrörlighet nyanställda under rubriken avgångar då dessa är en del av den totala personalrörligheten.

Andel avgångar i jämförelse med omvärlden
I följande tabell framgår att andelen avgångar ökat på bred front. Det var en väntad utveckling, då andelen avgångar legat på en låg nivå under coronapandemins första år. En tolkning är att pandemin skapade en situation där personer avvaktade med att byta jobb, vilket sedan tog fart lite extra när förhållandena alltmer ändrades under 2022. Jämfört med omvärlden så har Vänersborgs kommun haft en lägre andel avgångar över åren jämfört med medianvärdet för alla kommuner som ingår i Attraktiv arbetsgivarindex.

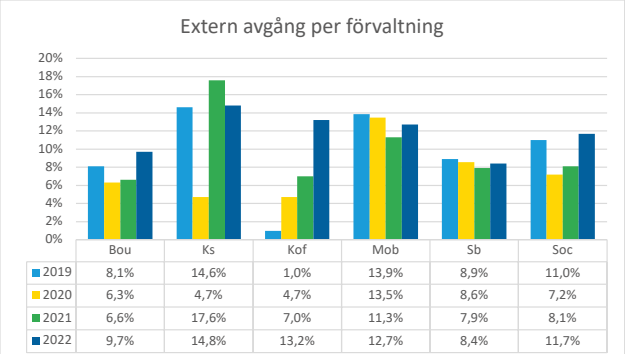
	2018	2019	2020	2021	2022
Kommuner i AVI	12,0%	11,0%	8,4%	9,4%	11,4%
Trollhättan		10,4%	9,9%	9,5%	10,9%
Uddevalla		8,5%	7,2%	8,0%	9,9%
Vänersborg	11,9%	9,7%	7,0%	8,0%	10,9%

Att Vänersborg har en förhållandevis låg andel avgångar sett till genomsnittet av kommuner framgår även i den nationella databasen Kolada. Där görs uträkningen av andel avgångar på den så kallade Novemberstatistiken (en beräkningsmodell som skiljer sig åt jämfört med AVI). Där framgår, att även sett till medel för alla kommuner i Sverige så har andelen avgångar varit lägre i Vänersborgs kommun.

Novemberstatistiken, Kolada	2019	2020	2021	2022
Alla kommuner (ovägt medel)	11,2%	10,1%	10,1%	11,8%
Vänersborg	9,6%	7,7%	8,2%	10,3%

Extern avgång per förvaltning

I tabellen framgår att särskilt de stora förvaltningarna hade en minskning av andelen avgångar under coronapandemins två första år det vill säga 2020 och 2021. Därifrån märks en tydlig uppgång av andelen avgångar till den nivå som var innan pandemin. Kommunstyrelseförvaltningen har haft högst andel avgångar under tre av de fyra senaste åren. Det är dock en förhållandevis liten förvaltning sett till totalt antal anställda med ungefär samma antal anställda som kultur- och fritidsförvaltningen. Även där har andelen avgångar ändras påtagligt under åren. Hänsyn bör dock tas till antalet anställda där enskilda personer har en större statistisk påverkan. Detsamma gäller miljö- och byggnadsförvaltningen där andelen avgångar legat på en hög men jämn nivå över åren.

	Bou	Ks	Kof	Mob	Sb	Soc
2019	8,1%	14,6%	1,0%	13,9%	8,9%	11,0%
2020	6,3%	4,7%	4,7%	13,5%	8,6%	7,2%
2021	6,6%	17,6%	7,0%	11,3%	7,9%	8,1%
2022	9,7%	14,8%	13,2%	12,7%	8,4%	11,7%

Pensionsavgångar

En del av andelen avgångar, som visades tidigare, utgörs av pensionsavgångar. I följande tabell framgår att pensionsavgångarna ökat med 0,4 procentenheter 2022 jämfört med 2021, en uppgång på 20 procent. Som tillägg kan nämnas att den interna rörligheten bland tillsvidareanställda fortsatt ligger under 1 procent.

	2019	2020	2021	2022
Extern avgång	9,7%	7,0%	8,0%	10,9%
-varav pension	2,2%	1,9%	2,0%	2,4%
Intern rörlighet	0,5%	0,4%	0,6%	0,8%

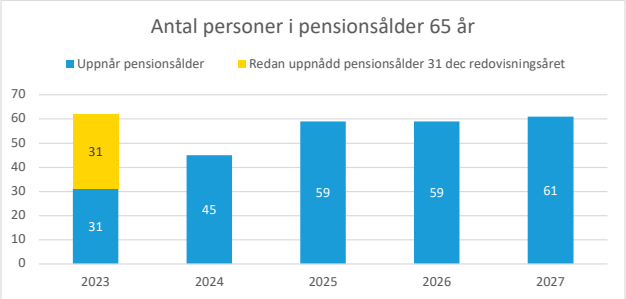
Kommande pensionsavgångar

Den 31 december 2022 var 31 medarbetare redan i eller över pensionsåldern 65 år. Under 2023 blir ytterligare 31 medarbetare 65 år. Båda dessa åldersgrupper syns i stapeln för pensionsavgångar 2023 i följande diagram. Antalet faktiska pensionsavgångar beror på dels när de som redan uppnått pensionsåldern slutar, dels när de som framöver uppnår pensionsåldern slutar.

Det går att tolka diagrammet så att antalet pensionsavgångar ligger relativt stabilt de kommande åren. Med tanke på att det troligen alltid är ett antal som fortsätter jobba efter 65 så tycks andelen pensionsavgångar ligga strax över 2 procent även framöver.

Det är dock oklart hur ändringar i pensionssystemet kan komma att påverka pensionsavgångarna framåt, särskilt med början år 2026 och 2027 då en införd riktålder på 67 år börjar tillämpas i praktiken (Källa, Pensionsmyndigheten).

Utifrån antalet tillsvidareanställda den 31 december 2022 kommer 11,8 procent redan vara i eller uppnå pensionsålder 65 år de kommande fem åren (11,6% uppmättes föregående år).

Större yrkesgrupper där pensionsålder uppnås kommande fem år

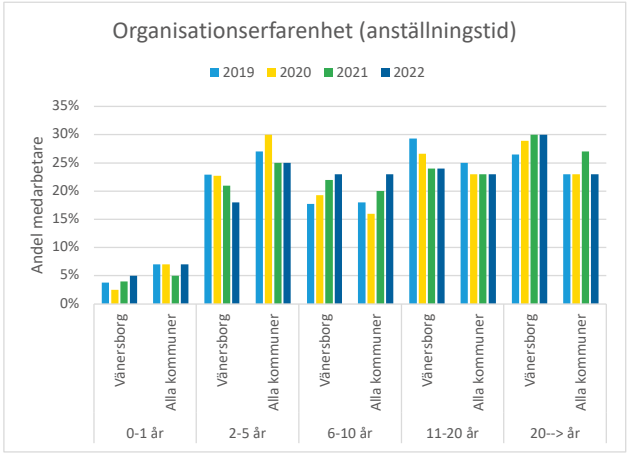
I följande tabell visas yrkesgrupper med 20 eller fler anställda. Sett till antal, så finns de flesta av kommunens pensionsavgångar inom dessa yrkesgrupper. I tabellen framgår att det i medeltal är 12 procent av medarbetarna som uppnår pensionsålder under de kommande fem åren. Tabellen är sorterad i fallande ordning utifrån den totala andelen avgångar.

Andel i pensionsålder inom 5 år och dess fördelning per år							
Befattning	Antal anställda	Total andel	2023	2024	2025	2026	2027
Verksamhetschef	20	25%	0%	0%	5%	10%	10%
Rektor	38	21%	3%	0%	5%	5%	8%
Boendestödjare	50	20%	2%	2%	12%	0%	4%
Måltidsbiträde	55	20%	4%	4%	5%	2%	5%
Förstelärare	53	17%	2%	6%	2%	6%	2%
Modersmålslärare	31	16%	6%	3%	3%	0%	3%
Enhetschef	80	15%	3%	1%	1%	4%	6%
Anläggningsarbetare	21	14%	5%	5%	0%	5%	0%
Leg Fritidspedagog	23	13%	0%	0%	4%	0%	9%
Administratör	71	11%	1%	4%	0%	1%	4%
Leg förskollärare	250	11%	2%	0%	4%	3%	1%
Kock	56	11%	2%	7%	2%	0%	0%
Barnskötare	174	10%	3%	2%	2%	1%	2%
Leg lärare	276	10%	3%	3%	2%	2%	1%
Resurspedagog	20	10%	10%	0%	0%	0%	0%
Undersköterska	612	10%	2%	1%	2%	2%	2%
Vårdbiträde	133	10%	5%	1%	2%	2%	2%
Stödassistent	263	9%	2%	3%	1%	3%	1%
Socialsekreterare	67	9%	0%	3%	0%	1%	4%
Sjuksköterska	80	9%	1%	0%	3%	1%	4%
Gruppledare	35	9%	6%	0%	0%	3%	0%
Lokalvårdare	59	8%	2%	0%	0%	2%	5%
Vaktmästare	25	8%	4%	0%	4%	0%	0%
Verksamhetsledare	39	8%	3%	3%	0%	3%	0%
Personlig assistent	34	6%	0%	3%	3%	0%	0%
Resursperson	90	6%	3%	0%	0%	0%	2%

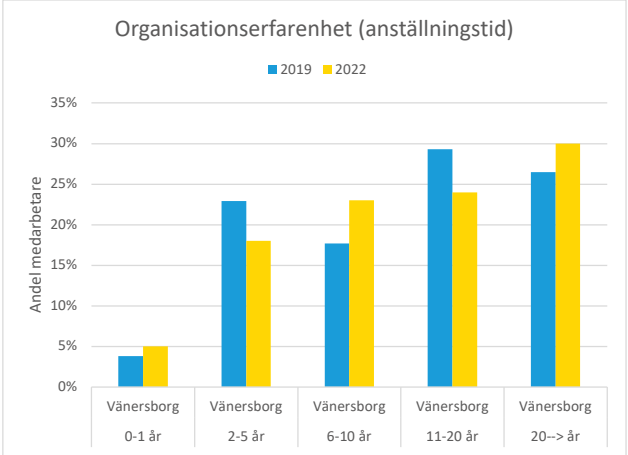
Organisationserfarenhet sett till anställningsår

Nyckeltalsinstitutet menar att det finns en koppling mellan avgångar och anställningstid. Deras insamlade data om svenskt arbetsliv har visat att organisationer där medarbetare har lång anställningstid även har en lägre andel avgångar, och tvärt om. Stämmer Nyckeltalsinstitutets antagande sett till Vänersborgs kommun?

I ovan redovisning framgick att Vänersborgs kommun har en lägre andel avgångar jämfört både med medianen för kommunbranschen i Attraktiv arbetsgivarindex (AVI) och med medel för Sveriges kommuner i databasen Kolada. I följande diagrammet framgår vidare att Vänersborgs kommun har en större andel medarbetare med längre anställningstid jämfört med medianvärdet för kommunbranschen i AVI. Den samlade bilden styrker Nyckeltalsinstitutets antagande.

Följande diagram visar andelsfördelningen på anställningsår för medarbetare enbart i Vänersborgs kommun, i en jämförelse mellan åren 2019 och 2022. Där framgår, att från 2019 har det skett en förskjutning, totalt sett, åt fler anställningsår. En tolkning av statistiken är att medarbetare gärna stannar kvar i anställning hos Vänersborgs kommun och att detta är en förklaringsfaktor till att andelen avgångar är lägre i Vänersborgs kommun i jämförelse med genomsnittet för kommuner i Sverige.

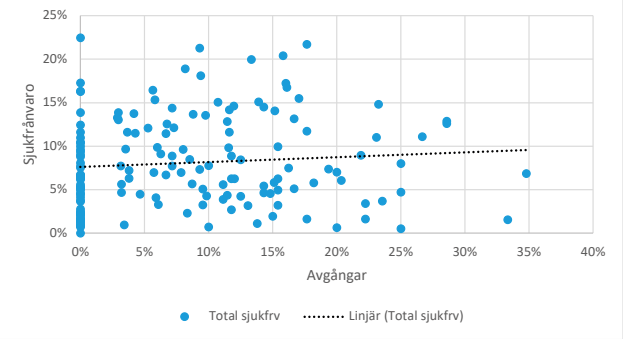

Avgångar och sjukfrånvaro

Som beskrevs tidigare i redovisningen så menar Nyckeltalsinstitutet att en organisation där en stor del av medarbetare har en lång anställningstid, vilket är fallet för Vänersborgs kommun, också har en lägre andel avgångar än en organisation med kortare anställningstider. Nyckeltalsinstitutet har försökt hitta samband mellan andel avgångar och andra personalnyckeltal utan att kunna se något tydligt samband. De menar att avgångar troligtvis drivs av andra orsaker. Nyckeltalsinstitutet lyfter fram ett exempel i sin årsrapport för 2022 som kommer från den amerikanska arbetsmarknaden där det visat sig att en osund företagskultur var tio gånger viktigare för ett beslut att avsluta sin anställning än lönenivån.

Med tanke på att sjukfrånvaron är ett prioriterat område att förbättra för Vänersborgs kommun, har årets personalekonomiska redovisning ändå gjort ett försök att se om det finns ett samband mellan avgångar och sjukfrånvaro. Eftersom år 2022 inleddes av en extrem frånvarotopp som drevs både av smittspridning och rekommendationer om familjekarantän med mera utifrån coronapandemin, har statistiken till följande diagram exkluderat årets två första månader. Diagrammet visar andel avgångar och sjukfrånvaro för perioden mars till och med december.

Varje prick i diagrammet representerar ett enskilt chefsansvarsområde. Placeringen av pricken beror på andel sjukfrånvaro i lodrät axel och andel avgångar i vågrät axel. I diagrammet framgår inget samband mellan andel avgångar och sjukfrånvaro, precis som Nyckeltalsinstitutet antytt ovan. Korrelationskoefficienten för den totala sjukfrånvaron var 0,09. Uppdelat på lång och kort sjukfrånvaro var korrelationskoefficienten 0,06 för dag 1-14 och 0,09 för dag 15 och längre. I underlaget ingår tillsvidareanställda.

Nyckeltalet personalrörlighet nyanställda

En del av den totala andelen avgångar handlar om att nyanställda avslutar sin anställning efter en kort tid. Nyckeltalet personalrörlighet nyanställda handlar inte om den andel som slutar utan om den andel som är kvar i anställning. Definitionen är: hur stor andel är kvar i anställning den sista dagen på redovisningsåret, av de som nyanställdes under året före redovisningsåret. Enligt Nyckeltalsinstitutet indikerar en hög andel att arbetsgivaren uppfattas mer attraktiv, att vilja jobba kvar, än om andelen är låg. Med en låg andel kvar i anställning följer högre kostnader för arbetsgivaren till rekrytering och introduktion.

En hög andel som stannar kvar i anställning indikerar att rätt person hamnat på rätt plats med ömsesidigt rätt ställda förväntningar om roller och uppdrag i anställningen. Sedan kan det såklart inträffa omständigheter som gör att nyligen anställda ändå väljer att sluta.

Nyckeltalsinstitutet förespråkar en nivå på 90 procent som är kvar i anställning vid mättillfället för att kunna säga att arbetsgivarens rekryteringsprocess och introduktion fungerar väl.

Jämförelse med omvärlden

I följande tabell visas andelen medarbetare som är kvar i sin anställning året efter. Uträkningen för 2021 görs så här: Av de som anställdes under 2021, hur stor andel var kvar den 31 december 2022.

I tabellen framkommer att andelen som är kvar i sin anställning ökade med två procentenheter för Vänersborgs kommun, från 83 procent till 85 procent. Det resulterade i att Vänersborg fick samma andel som Trollhättan och därmed högre jämfört med medianen för kommuner i Attraktiv arbetsgivarindex (AVI).. Andelen som var kvar i anställning ökade generellt för kommunbranschen år 2020 vilket till stor del förklarades med att personalrörligheten totalt bromsade upp av situationen med coronapandemin. Därefter har personalrörligheten rört sig mot nivåer före pandemin. Uddevalla kommun hade ingen möjligheter att kunna få fram uppgifter för 2022.

	2018	2019	2020	2021	2022
Median för kommuner i AVI	82%	83%	90%	84%	80%
Trollhättan			-	87%	85%
Uddevalla			-	77%	
Vänersborg	83%	84%	89%	83%	85%

Jämförelse mellan förvaltningarna

Högst andel som var kvar i sin anställning noteras inom barn- och utbildningsförvaltningen med 92 procent vilket också är något högre än coronapandemins första år då personalrörligheten generellt var låg. Inom socialförvaltningen ligger nivå relativt likvärdig över åren, med 84 procent för 2022. Inom de mindre förvaltningarna får enskilda personer ett större statistiskt genomslag vilket gör att procentandelen kan varier mycket mellan åren. För dessa förvaltningar kan det vara av större vikt att se utvecklingen under flera år än för enskilda år.

	2020	2021	2022
Bou	91%	75%	92%
Ks	100%	73%	73%
Kof	100%	100%	67%
Mob	82%	100%	89%
Sb	100%	83%	74%
Soc	87%	85%	84%

Kompletterande nyckeltalet övertid

Sedan föregående år ingår inte längre nyckeltalet övertid i Attraktiv arbetsgivarindex (AVI). Nyckeltalet kommer dock fortsätta vara med i den personalekonomiska redovisningen som komplettering till övriga nyckeltal och jämföras inom Trestad. Anledningen är att det finns ett intresse inom Trestad att fortsätta följa utvecklingen. Nyckeltalet beräknas som andelen övertid av den utförda arbetstiden.

I följande tabell framgår att andelen övertid av arbetad tid har legat lägst inom Vänersborgs kommun samtliga redovisade år, från 0,4 till 0,6 procent 2022. Övertiden ökade något inom hela Trestad 2022.

	2019	2020	2021	2022
Median, kommuner AVI	0,6%	0,5%	-	-
Trollhättan	-	0,5%	0,6%	0,7%
Uddevalla	-	0,7%	0,8%	0,9%
Vänersborg	0,4%	0,4%	0,5%	0,6%

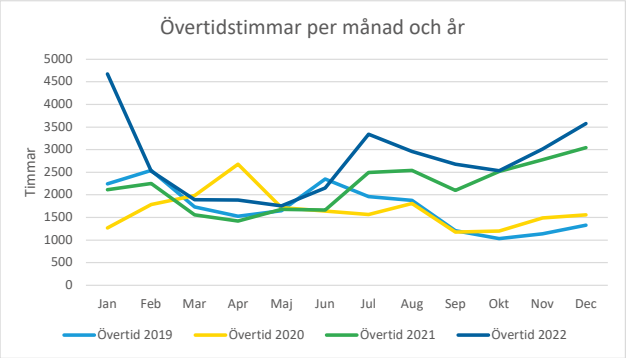
Andelen övertid inom kommunen

Andelen övertid har legat näst intill oförändrat de senaste två åren. Det är endast avrundningseffekten som gjort att andelen övertid för kommunen totalt ökade med 0,1 procentenheter. Högst andel övertid noteras för samhällsbyggnadsförvaltningen och socialförvaltningen med 0,9 respektive 0,8 procent.

	2019	2020	2021	2022
Bou	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
Ks	0,2%	0,1%	0,1%	0,1%
Kof	0,7%	0,4%	0,3%	0,3%
Mob	0,0%	0,3%	0,3%	0,3%
Sb	0,9%	0,7%	0,9%	0,9%
Soc	0,5%	0,6%	0,8%	0,8%

Fördelningen av övertid över året

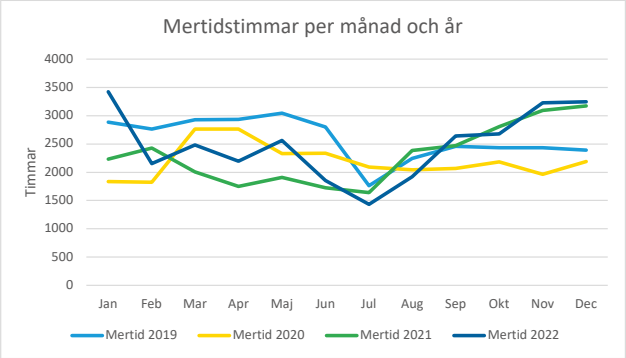
I diagrammet framgår att nivån på övertiden ökade under 2022 främst i januari månad vilket sammanfaller med att sjukfrånvaron var mycket hög just den månaden. Därefter har nivå på övertiden legat strax över 2021 års nivå. Totalt utfördes 6 823 fler övertidstimmar under 2022. I perspektiv till alla utförda arbetstimmar i kommunen så innebär ökningen endast 0,1 procentenheter för kommunen totalt.

Fördelningen av mertid över året

Förutom extra utförd tid från övertid finns även extra utförd tid från mertid. Mertid kan också benämnas som fyllnadstid då detta är tid som en deltidsanställd utför utöver sin sysselsättningsgrad upp till en heltid. Om antalet deltidsanställda minskar är det är det möjligt att även antalet mertidstimmar minskar, allt annat lika, om inte kvarvarande deltidsanställda gör ännu fler mertidstimmar i genomsnitt per person. Om inte, så ökar troligen antalet övertidstimmar i stället eftersom heltidsanställda behöver utföra denna tid.

I följande diagram visas antal mertidstimmar per månad och år. Där framgår att det totalt sett inte skiljer sig påtagligt åt mellan åren. Mertidstimmarna för de redovisade åren har motsvarat mellan 16 och 18 årsarbetare, där timmarna under 2019 och 2022 har varit i det närmaste lika.

Övertid per yrkesgrupp

I följande tabell visas övertidstimmar per yrkesgrupp (benämningen är utifrån koden i systemet för arbetsidentifikation, AID). Sorteringen är gjord på antalet övertidstimmar per person under 2022, i fallande ordning. Eftersom det finns många yrkesgrupper i kommunen bygger urvalet i tabellen på de yrken som hade 10 timmar övertid eller mer per person.

I tabellen framgår att flera av de yrkesgrupper med flest övertidstimmar finns inom samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter men att dessa yrkesgrupper ändå har minskat övertidstimmarna i genomsnitt per person sedan föregående år.

Förutom samhällsbyggnadsförvaltningen återfinns yrkesgrupper med ett högre antal övertidstimmar i genomsnitt per person inom socialförvaltningens verksamheter, men där har övertidstimmarna per person i stället ökat under 2022. En stor del av denna ökning kan härledas till de första månaderna 2022 då sjukfrånvaron var exceptionellt hög.

Observera att en förändring har gjorts för gruppen vårdbiträde där Vårdbiträde hemtjänst fått en egen AID-kod. Denna förändring förklarar den stora ökningen av antalet övertidstimmar mellan åren för Vårdbiträde hemtjänst.

Yrke (enl. AID)	Anst 2022	Ö.tid 2021	Ö.tid 2022	Tim/ anst	Diff/ anst
Fordonsförare	1	160	131	131	-30
Hantverkare	4	426	363	91	-16
Anläggningsarbete	22	1534	1662	76	6
Förrådsarbete	1	77	74	74	-3
Stödbiträde, funktionsnedsättning	26	1007	1585	61	22
Tekniker, drift	18	1094	954	53	-8
Distriktssköterska	10	293	336	34	4
Sjuksköterska, funktionsnedsättning och äldreomsorg	82	2189	2689	33	6
Personlig assistent	41	1114	1247	30	3
Vårdbiträde	109	3376	3287	30	-1
Handläggare konsument-, medborgar- och samhällsservice	3	34	63	21	10
Renhållningsarbete	17	312	341	20	2
Stödassistent/Vårdare, gruppboende	273	3921	4515	17	2
Vårdbiträde, hemtjänst	102	6	1644	16	16
Undersköterska, hemtjänst	263	10	3371	13	13
Handläggare, annan	20	9	251	13	12
Vaktmästare	31	282	386	12	3
Undersköterska	404	5312	4965	12	-1
Behandlingsassistent/Socialpedagog	55	518	641	12	2
Boendestödjare	56	577	652	12	1
Socialsekreterare barn och unga, myndighetsutövning	34	203	392	12	6
Stödpedagog, funktionsnedsättning	27	236	297	11	2
Administratör, teknik och fastighetsfrågor, Samhällsbyggnad	6	31	66	11	6
Administratör, övergripande verksamhet	8	0	81	10	10
Fältsekreterare	6	17	58	10	7

Mertid per yrkesgrupp

Som tidigare nämnts om mertid, så är den extra tid en deltidsanställd utför upp till heltid drivande för det totala antalet mertidstimmar. I tabellen framgår att det i huvudsak är verksamheter inom socialförvaltningen som yrkesgrupper med flest mertidstimmar per person kan härledas till. Totalt sett, som drivande för kommunens totala mertidstimmar, är det yrkena vårdbiträde och undersköterska där mertidstimmarna är fler och ökande.

Yrke	Anst 2021	2019	2020	2021	Tim/ anst
Vårdbiträde	109	3338	6386	59	28
Studie- och yrkesvägledare	4	0	184	46	46
Dagbarnvårdare	2	9	89	44	40
Personlig assistent	41	1406	960	23	-11
Stödbiträde, funktionsnedsättning	26	943	526	20	-16
Stödpedagog, funktionsnedsättning	27	584	518	19	-2
Undersköterska	404	4727	7170	18	6
Måltidspersonal	56	1289	950	17	-6
Fordonsförare	1	0	13	13	13
Stödassistent/Vårdare, gruppboende	273	3887	3220	12	-2
Sjuksköterska, funktionsnedsättning och äldreomsorg	82	1111	877	11	-3

Ekonomirelaterat

I den personalekonomiska redovisningens inledande del om resultat för övergripande nyckeltal framgick att personalkostnaden ökade med 4,0 procent mellan 2021 och 2022.

	2018	2019	2020	2021	2022
Personalkostnad (mkr)	1 773,9	1 832,5	1 834,0	1 878,1	1953,1
Procentuell förändring mot fg. år	3,8%	3,3%	0,1%	2,4%	4,0%

Intäkter och kostnader

Personalkostnaden ökade med 75 mkr mellan 2021 och 2022, från 1 878,1 mkr till 1 953,1 mkr. Nettokostnaden ökade med 77,1 mkr, från 1 819 till 1 896,1 mkr. Ökningen var i huvudsak driven av lönekostnader. Ersättning från Försäkringskassan för sjuklönekostnader var 0,9 mkr högre jämfört med föregående år. På kostnadssidan kan noteras en lägre pensionskostnad jämfört med föregående år.

I tabelldelen där löner och arvoden specificeras med underliggande poster framkommer att löner för personal (inklusive semesterersättning) ökade med 80,2 mkr mellan åren. Ökningen påverkades dels av den årliga löneöversynen, dels fler årsarbetare (beräknad på anställningens sysselsättningsgrad). Även kostnaden för övertid ökade under 2022, från 19,1 mkr till 23,9 mkr.

När det gäller sjukfrånvaron framkommer i tabellen att utbetald sjuklön ökade med 0,7 mkr 2022. Den drivande orsaken var årets första månad där smittspridning tillsammans med Folkhälsomyndighetens restriktioner medförde en mycket hög nivå på frånvaron, den högsta nivån sedan coronapandemin startade.

För utbetald sjuklön under de fjorton första dagarna finns motsvarande timmar med sjukavdrag på lönen, men med den skillnaden att medarbetarens värdeskapande insats uteblir. En typisk personalekonomisk schablonkostnad för en sjukdag (för korttidsjukfrånvaro) motsvarar en tiondel av en heltidsmånadslön. Det finns därmed ett stort värde i att förebygga ohälsa och återrehabilitera men även att se till det långsiktiga arbetet med kompetensutveckling, delaktighet och engagemang där möjligheten finns att även öka värdeskapandet.

I följande tabell med övriga personalrelaterade kostnader framgår att kostnaden för företagshälsovård ökade 0,3 mkr under 2022. Det framgår också att verksamheterna alltmer lämnat coronapandemin bakom sig sett till de externt kopplade kostnaderna för kurser och konferenser vilka tillsammans ökade med 4,0 mkr under 2022.

Intäkter och kostnader	2019	2020	2021	2022	Diff mot fg år
Försäkringskassan (LSS)	23,5	20	18,1	18,2	0,1
Försäkringskassan (Ersättning för sjuklönekostnader)		30	16,7	17,6	0,9
Driftsbidrag från Arbetsförmedlingen	31	23,3	24,3	21,2	-3,1
Summa intäkter	**54,5**	**73,3**	**59,1**	**57**	**-2,1**
Löner och arvoden, inkl PO	1681	1682	1714,4	1799,9	85,5
Pensionskostnader inkl PO	151,5	152	163,7	153,2	-10,5
Summa kostnader	**1832,5**	**1834**	**1878,1**	**1953,1**	**75**
Nettokostnader	1778	1760,7	1819	1896,1	77,1

Specifiserat om löner och arvoden enligt nedan	2019	2020	2021	2022	Diff mot fg år
Personal, löner inkl. semesterersättning	1530,5	1545,8	1571,1	1651,3	80,2
I löner oven ingår sjuklön minus karensavdrag med:	*36,6*	*56,4*	*53,2*	*57,4*	*4,2*
Övertid och fyllnadstid	16,3	16	19,1	23,9	4,8
Ob, jour och beredskap	72,7	70,5	70	71,3	1,3
Arbetsmarknadspolitiska åtgärder	28,7	19,1	20,3	19,3	-1
Förtroendevalda	10,5	9,6	11,4	11,1	-0,3
Uppdragstagare, arvoden och anhörigvård	21,5	20,4	21,9	22,1	0,2
Egen bil i tjänsten	0,8	0,6	0,6	0,9	0,3
Summa	**1681**	**1682**	**1714,4**	**1799,9**	**85,5**
Varav PO	**495,2**	**506,2**	**494,9**	**506**	**11,1**

Intäkter och kostnader	2019	2020	2021	2022	Diff mot fg år
Företagshälsovård	1,6	1,4	1,1	1,4	0,3
Kurser och konferenser, interna	0,7	0,4	0,8	1,3	0,5
"- externa	3,6	2	3,9	6,5	2,6
"- hotell och logi	1,5	0,4	0,3	1,7	1,4
Bilpool, serviceenhetens och socialförvaltn. bilar	10	8,7	9,9	11,7	1,8

Lönerelaterade skulder

I följande tabell framgår att semesterlöneskulden minskade med 3 mkr under 2022, detta efter en stadig ökning under de tidigare ”pandemiåren”. Minskningen beror på att de sparade semesterdagarna minskade med 1 882. I tabellen framgår även att okompenserad övertid och mertid i det närmaste var oförändrad 2022 jämfört med 2021.

Semesterlöneskuldens förändring	2019	2020	2021	2022	Diff mot fg. år
Sparade semesterdagar vid årets början	36 201	33 965	39 393	39 949	556
Kostnad (Mkr inkl PO)	73,3	71	84,4	89	5
Sparade semesterdagar vid årets slut	33 965	39 393	39 949	38 067	-1 882
Kostnad (Mkr inkl PO)	71	84,4	89	86	-3
Semesterlöneskuld vikarier	0,9	0,4	0,3	0,2	-0,1
Ferie- och uppehållslöneskuld	20,9	20	21,4	20,9	-0,5

Okompenserad övertid och mertid	2019	2020	2021	2022	Diff mot fg. år
Okomp. övertid och mertid vid årets början	15 251	14 570	12 835	12 361	-474
Kostnad (Mkr inkl PO)	4,3	4,3	3,9	3,9	0
Okomp. övertid och mertid vid årets slut	14 578	12 835	12 361	12 346	-15
Kostnad (Mkr inkl PO)	4,3	3,9	3,9	3,9	0
Total skuld i semester och okomp tid.	**97,1**	**108,7**	**114,6**	**111,0**	**-3,6**

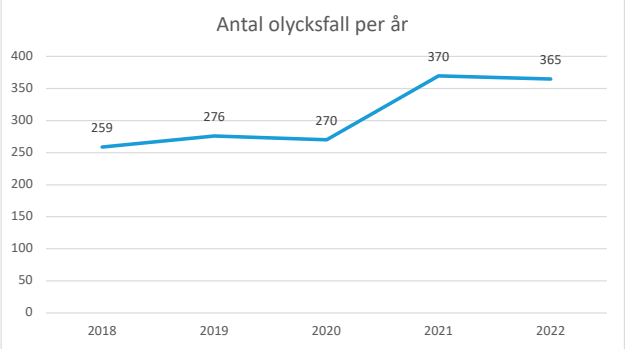
Arbetsmiljö

Företagshälsovård

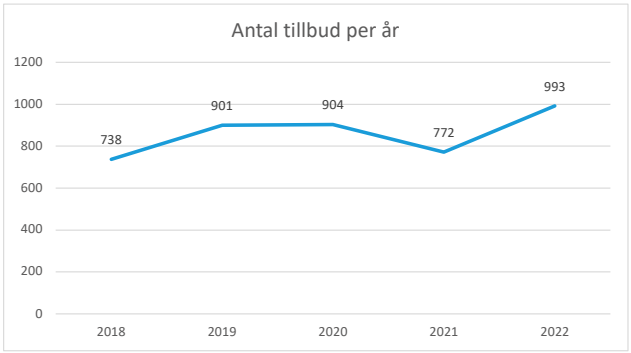
Vänersborgs kommun har under 2022 upparbetat hela sin budget: 2 190 792 kronor av totalt 2 000 000 kronor för företagshälsovårdstjänster. De största posterna av köpta företagshälsovårdstjänster är behandling, stöd och rådgivning, hälsoutveckling och aktiv livsstil, kartläggning och stöd i arbetsmiljöarbetet. Företagshälsovården presenterade respektive förvaltnings framgångsfaktorer på centrala samverkansgruppens (CSG) möte i oktober 2022. De gav även förslag på förebyggande aktiviteter och insatser för respektive förvaltning.

Arbetsskador och tillbud

Olycksfallen låg på en fortsatt hög nivå under 2022. De vanligaste orsakerna till skada var fallskador, skada som orsakats av en annan person samt hot och våld. Olyckorna sker vanligast i klassrum, på allmän plats, hos brukare (både särskilt boende och enskilt hem), på väg till och från något samt inom kök.

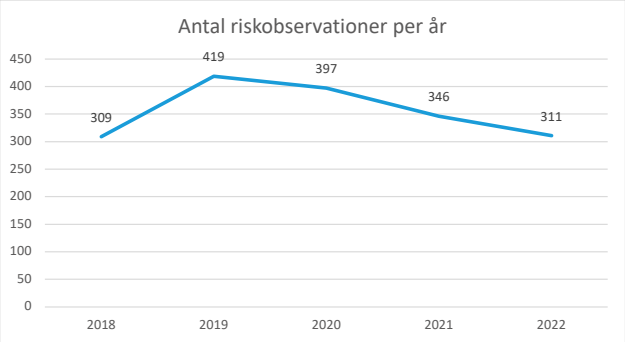

Antalet tillbud ökade under 2022 till en nivå som är högre än den som var under 2019 och 2020. Tillbudens vanligaste orsaker är hot och våld, ohälsosam arbetsbelastning, risk att bli skadad av person, orsakerna har varit de samma tidigare år och sker vanligast i klassrum, hos brukare (särskilt boende) och allmän plats.

Antalet riskobservationer minskade under 2022 jämfört med 2021 men ses ändå som en fortsatt hög nivå. Ett högt antal riskobservationer behöver inte innebära en dålig arbetsmiljö. Många riskobservationer kan även innebära att medarbetare är observanta och arbetar aktivt förebyggande med arbetsmiljön, vilket uppmuntras.

Riskobservationernas vanligaste orsaker är ohälsosam arbetsbelastning, hot och våld samt psykisk överbelastning. Vilket har sett likadant ut de senaste åren med undantag under pandemin då risk för smitta var en vanlig orsak till riskobservationer.

Grundutbildning i arbetsmiljö

Den partsgemensam grundutbildning i arbetsmiljö för nya chefer och skyddsombud hålls årligen och är en del av utbildningspaketet till chefer och skyddsombud. Materialet för grundutbildningen bygger på materialet för tredagarsutbildningen från Sunt arbetsliv (partsgemensam kunskapsplattform).

Kommunens arbetsmiljödagar

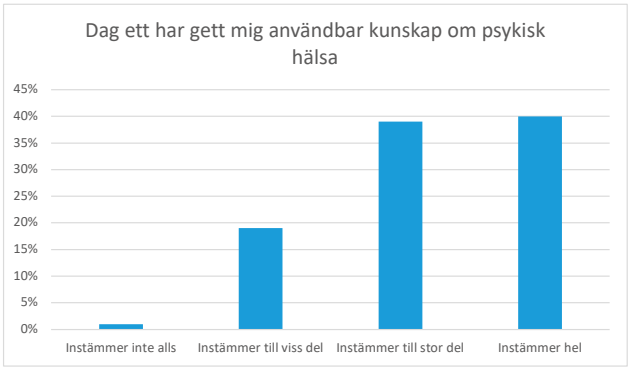
Arbetsmiljödagarna (SAM-dagarna) för chefer och skyddsombud genomförs årligen på uppdrag av den centrala samverkansgruppen (CSG). Tack vare en särskild politisk satsning med 500 tkr för att minska sjukfrånvaron kunde en stor utbildningssatsning göras kopplat till SAM-dagarna. Vänersborgs kommun har under en lång tid haft hög sjukfrånvaro som till stor del beror på psykisk ohälsa. Målet med utbildningen på SAM-dagarna var därför att öka kunskapen om psykisk hälsa och ohälsa samt göra chefer tryggare i att möta människor som mår dåligt och genomföra samtal om svåra saker.

Tillsammans med centrala samverkansgruppen genomfördes ett koncept där externa utbildare höjer kompetensen hos chefer och skyddsombud genom föreläsning och gestaltning. Utbildarna Lena Stenvall, med bakgrund inom psykiatrin, och Matilda Kjell, skådespelare, varvade rena fakta med att iscensätta olika situationer för att öka förståelsen av psykisk hälsa samt kring våld i nära relation. Var femte kvinna har någon gång varit utsatt för våld av en person som hon har eller haft en nära relation med. Att leva i en destruktiv relation tar mycket kraft och energi från den som är utsatt – vilket har en arbetspåverkan. Att som arbetsgivare och arbetstagare ha kunskap om våld och våldets konsekvenser är ett sätt att förebygga ohälsa.

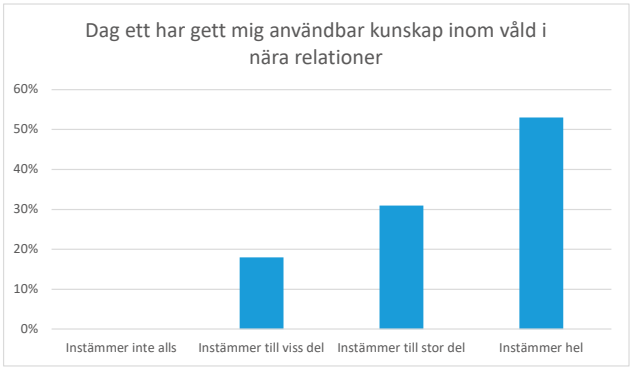
Upplägget på insatsen var en heldag för kommunens alla chefer och skyddsombud tillsammans (uppdelat på flera tillfällen) samt en efterföljande dag för enbart chefer för att få mer verktyg i själva samtalet (även här uppdelat på flera tillfällen).

Utvärdering av den kompetenshöjande insatsen

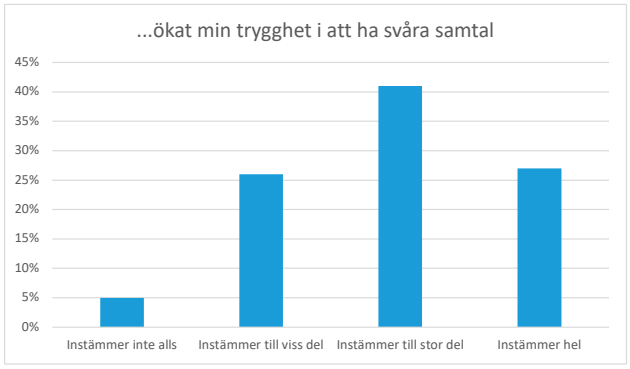
Efter genomförda utbildningsdagar har insatsen utvärderats och resultatet redovisas i följande diagram. Resultatet visar att 79 procent svarade en trea eller fyra på en fyrgradig skala gällande om utbildningsdag ett gett användbar kunskap om psykisk hälsa/ohälsa.

84% svarade en 3a eller en 4a om de fått användbar kunskap inom våld i nära relation.

68% svarade en 3a eller 4a om de upplevt en ökad trygghet att ta det svåra samtalet.

Utvärderingen av hela insatsen visade att cheferna var mycket nöjda, de upplevde ämnet som mycket viktigt och såg behov av att fortsätta prata om ämnet. Gärna vid forum där cheferna lär av varandra.

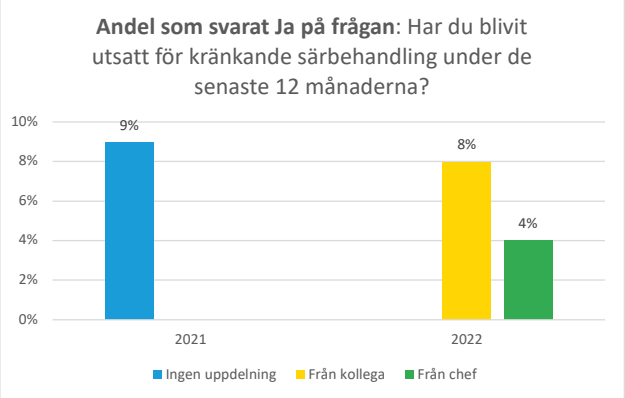
Efter en mycket lyckad insats har den centrala samverkansgruppen landat i att även under 2023 bygga vidare på insatsen.

Medarbetarundersöknigen
Den årliga medarbetarundersökningen består av två delar. Den första delen som innehåller 9 frågor om Hållbart medarbetarengagemang (HME) och 1 fråga om att rekommendera sin arbetsplats (eNPS, employee Net Promoter Score). Den andra delen består av 24 frågor till kartläggning av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön (OSA).

Resultatet för HME och eNPS redovisades i ett tidigare kapitel i den personalekonomiska redovisningen. Läsaren hänvisas dit för dessa delar. I följande del redovisas resultatet för OSA-frågorna.

Kartläggning av organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA)
De 24 frågorna fördelar sig på olika frågeområden: kränkande särbehandling, arbetstider, arbetsbelastning, kommunikation och samarbete, ledarskap och lärande samt delaktighet och påverkan. Frågebatteriet riktar sig därmed till både risk- och friskfaktorer.

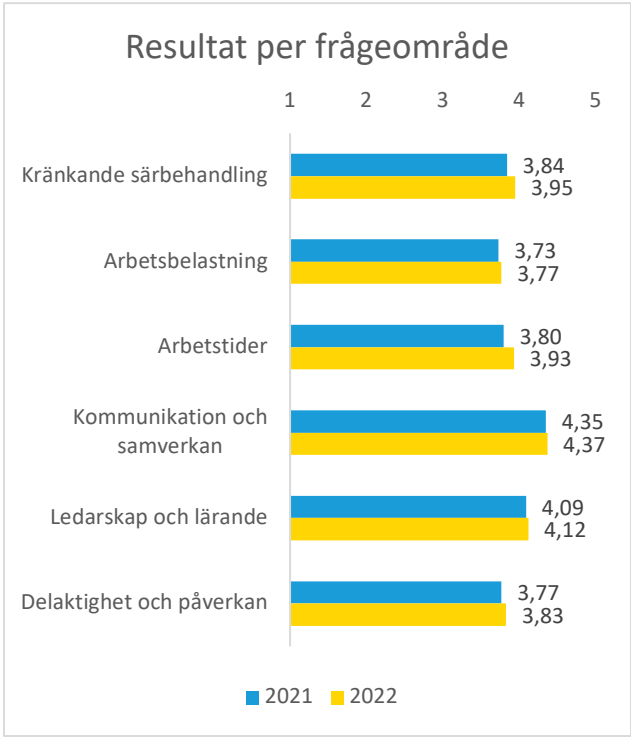
Den första OSA-frågan lyder ”Har du blivit utsatt för kränkande särbehandling under de senaste 12 månaderna?” I föregående års undersökning var frågan ställd som den var utan uppdelning. I senaste undersökningen fanns ett tillägg, om den kränkande särbehandlingen kom från kollega eller chef, vilket gör att resultatet inte går att jämföra mellan åren. Med en uppdelning av frågan framkom att 8 procent av medarbetarna svarade att de varit utsatt för kränkande särbehandling från någon kollega under de senaste 12 månaderna. 4 procent svarade att de varit utsatt för kränkande särbehandling från chef.

Resterande OSA-frågor har en femgradig svarsskala där:

1 = Stämmer mycket dåligt
2 = Stämmer ganska dåligt
3 = Stämmer varken bra eller dåligt
4 = Stämmer ganska bra
5 = Stämmer mycket bra

Undersökningen visade att resultatet för samtliga frågeområden förbättrades jämfört med föregående år.

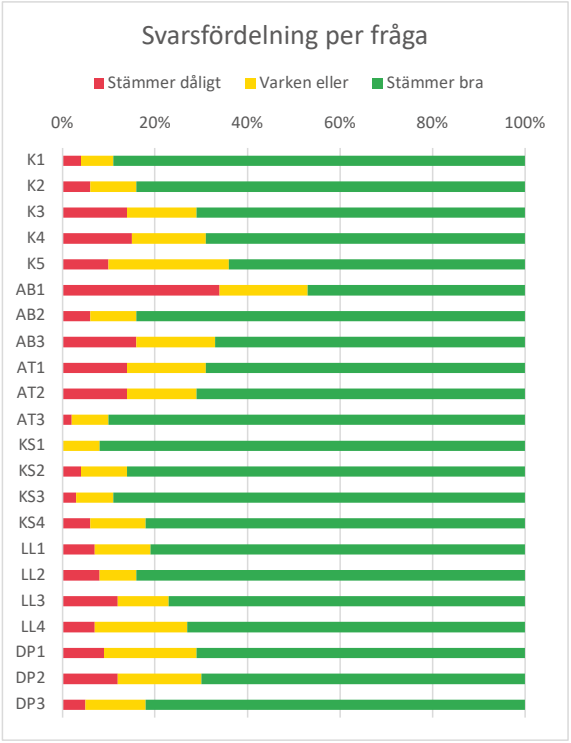

Inom varje frågegrupp finns flera frågor. I följande tabell visas respektive fråga med resultat från senaste och föregående medarbetarundersökning. I tabellen visas resultat med en decimal vilket gör att några frågors resultat ser oförändrade ut mellan åren. Men med två decimaler så visade det sig att resultatet förbättrades mellan åren för varje fråga. Medel för samtliga frågor ökade från 3,95 till 4,02. De två frågor med lägst resultat (3,6) återfinns dels i frågegruppen arbetsbelastning, dels i frågegruppen delaktighet och påverkan. Den fråga med högst resultat (4,6) återfinns i frågegruppen kommunikation och samverkan, där resultatet för samtliga frågor har ett medelvärde över 4.

	2021	2022
Kränkande särbehandling		
K1. Jag upplever att min arbetsgivare talat om att arbetsplatsen ska vara fri från kränkande särbehandling	4,3	4,3
K 2. Jag känner till vem som tar emot information om det förekommer kränkande särbehandling	4,1	4,2
K 3. Jag vet vad som händer med informationen när arbetsgivaren fått veta att det inträffat en kränkande särbehandling	3,6	3,7
K 4. Jag känner till hur och var de som är utsatta för kränkade särbehandling snabbt kan få hjälp	3,5	3,7
K 5. Jag tycker min arbetsplats arbetar förebyggande för att motverka kränkande särbehandling	3,8	3,9
Arbetsbelastning		
AB1. Jag kan släppa tankarna på arbetet när jag är ledig	3,3	3,3
AB2. Jag vet hur mina arbetsuppgifter ska prioriteras	4,1	4,2
AB3. Jag har de resurser (t.ex. tid, kunskap, erfarenhet) jag behöver för att utföra mina arbetsuppgifter på det sätt som förväntas av mig i mitt arbete	3,8	3,8
Arbetstider		
AT1. Jag har möjlighet till återhämtning i mitt arbete (pauser, enklare uppgifter)	3,5	3,6
AT2. Det finns inga förväntningar på mig att vara nåbar utanför arbetstid (mobil, mejl osv.)	3,9	4,2
AT3. Mitt arbetsschema fungerar bra för mig i min livssituation	4,0	4,1
Kommunikation och samverkan		
KS1. Jag blir bemött på ett bra sätt av mina kollegor	4,5	4,6
KS2. Jag tycker vi har ett bra samarbete på min arbetsplats	4,2	4,2
KS3. Jag får stöd i arbetet av mina kollegor när jag behöver det	4,4	4,4
KS4. Jag får tydlig och relevant information av mina kollegor om det som berör mitt arbete	4,2	4,2
Ledarskap och lärande		
LL1. Min närmaste chef/arbetsledare och jag har en bra dialog	4,2	4,2
LL2. Jag får stöd i arbetet av min närmaste chef/arbetsledare när jag behöver det	4,2	4,2
LL3. Jag får tydlig och relevant information av min närmaste chef/arbetsledare om det som berör mitt arbete	4,1	4,2
LL4. Min närmaste chef/arbetsledare ger mig möjligheter till kompetensutveckling (lära nytt i arbetet)	3,8	3,9
Delaktighet och påverkan		
DP1. Jag kan påverka min arbetssituation	3,6	3,6
DP2. Jag tycker våra arbetsplatsmöten - APM (tidigare APT) skapar delaktighet	3,8	3,9
DP3. Min kompetens tas tillvara på ett bra sätt	3,9	4,0

Som komplement till att redovisa resultatet på frågorna som medelvärde är det också av värde att se svarsfördelningen per fråga. I följande diagram har svarsalternativ 1 och 2 slagits ihop till ”Stämmer dåligt” (rött), svarsalternativ 3 bildar ”Varken eller” (gult) och svarsalternativ 4 och 5 har slagits ihop till ”Stämmer bra” (grönt). Diagrammet visar en markant övervikt för ”Stämmer bra”. Frågornas förkortningar finns med som referens i tidigare tabell om resultat sett till medelvärden.

(Tabell till höger.)

Förbättringsarbete 2023 utifrån medarbetar-undersökningens resultat

Efter dialog i den centrala samverkansgruppen (CSG) om medarbetarundersökningens resultat och efterföljande arbete gav kommundirektörens ledningsgrupp (KDL) förvaltningarna i uppdrag att utifrån sina förutsättningar arbeta för en ökad svarsfrekvens i kommande medarbetarundersökning. Därutöver fortsätta det arbete som påbörjades föregående år om att ha en dialog på arbetsplatserna om mål och uppföljning. Dessutom föra en dialog på arbetsplatserna om återhämtning i arbetet, att ha tillräckliga resurser för arbetsuppgiften och att kunna släppa jobbet på ledig tid – vad detta innebär för olika roller och uppdrag. Men även prata om delaktighet och om innehållet på arbetsplatsmöten (APM).

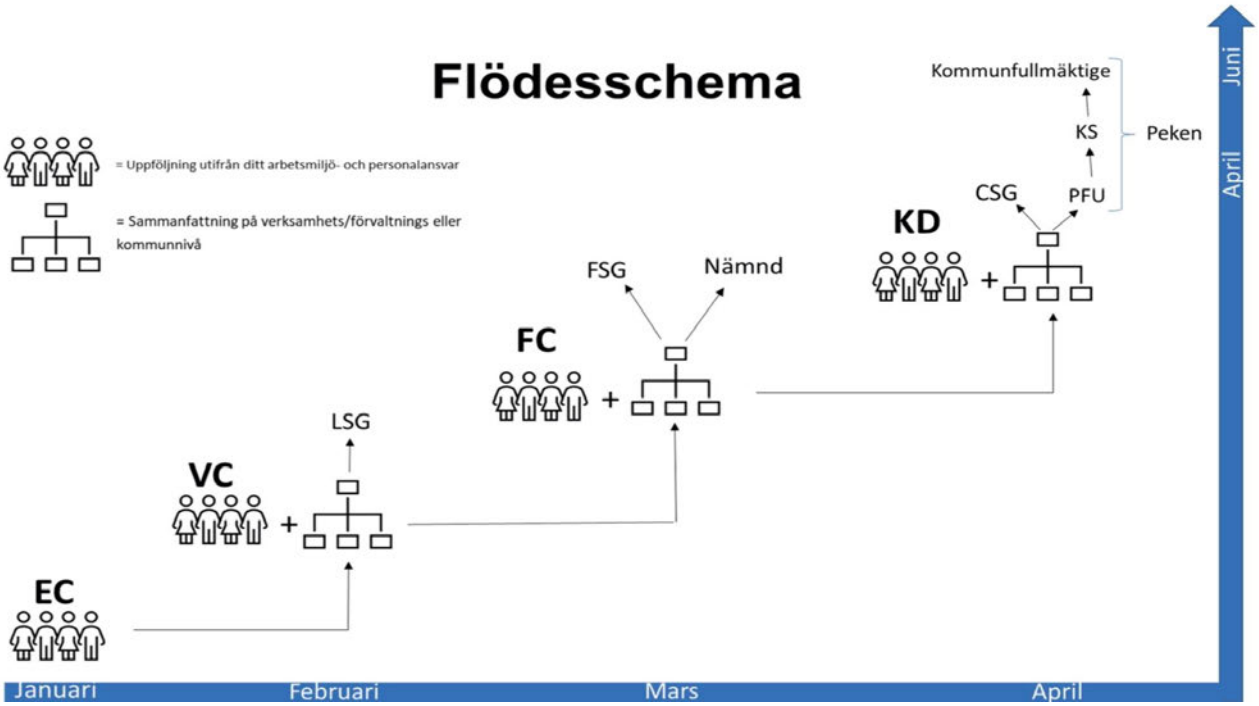
Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Medarbetarundersökningens resultat är en del av underlaget för det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM). Det kan även finnas annan information om arbetsmiljö och arbetsförhållanden som verksamheterna använder i detta arbete.

Den personalekonomiska redovisningen har getts uppdraget att inkludera den årliga uppföljningen av kommunens systematiska arbetsmiljöarbete. För att underlätta läsningen av den personalekonomiska redovisningen har förvaltningarnas olika sammanställningar lagts som bilaga.

I följande bild illustreras arbetsgången för årlig uppföljning, där sammanställningar om arbetsmiljöfrågor följs upp och samverkas på olika ansvarsnivåer i organisationen.

Förkortningar i bilden: EC=enhetschef, VC=verksamhetschef, FC=förvaltningschef, KD=kommundirektör, LSG=lokal samverkansgrupp, FSG=förvaltningssamverkansgrupp, CSG=central samverkansgrupp, Peken=personalekonomisk redovisning.

Sammanfattning av årlig uppföljning

Förvaltningarnas arbetsmiljöfokus under året

Ett stort fokus för förvaltningarna har varit att skapa goda förutsättningar för arbetsmiljön, bland annat genom samarbete, samverkan och goda dialoger mellan medarbetare och chef.

Förvaltningarna har under året arbetat både främjande och förebyggande med arbetsmiljöområdet för ett hållbart arbetsliv och i vissa fall särskilt fokuserat på arbetet med friskfaktorer. En del av det arbetet har varit att öka medvetenheten och kunskapen kring friskfaktorer och vilka positiva effekter de har för verksamheterna.

Förvaltningarnas arbetsmiljöprioriteringar kommande år

En del av prioriteringarna handlar om att arbeta för att skapa en balans mellan krav och resurser samt förväntningar och förutsättningar. Vidare handlar det även om att säkerställa att tiden prioriteras på rätt saker samt att aktivt arbeta med den organisatoriska arbetsmiljön. En annan del av prioriteringarna fokuserar på att arbeta både främjande och förebyggande för ett hållbart arbetsliv. Vilket innefattas av att arbeta för att förebygga psykisk ohälsa, att på ledig tid kunna släppa tankarna på arbetet, att aktivt arbeta för att öka friskfaktorerna och att säkerställa att arbetsuppgifterna ryms inom arbetstiden. En tredje del handlar om att arbeta med att förmedla information och kunskap kring rutiner för kränkande särbehandling och trakasserier. En fjärde del av prioriteringarna består av ett fortsatt fokus på tydligt, nära, engagerat och tillitsfullt chefs- och ledarskap och vikten av att arbeta med bemötande och kommunikation.

Samverkan

I början av 2022 fortsatte den partsgemensamma samverkansutbildningen i det nya samverkansavtalet. Arbetsgivarrepresentant från personalkontoret och förtroendevald facklig representant träffade och utbildade chefer, skyddsombud och fackliga ombud i det nya samverkansavtalet och diskuterade de olika rollerna och fokuset på arbetsmiljö, öppen och respektfull kommunikation samt vad avtalet fokuserar på. Nästa steg blir att chefer och skyddsombud ska utbilda medarbetarna på sina arbetsplatsmöten (APM, tidigare benämnd APT). För att invänta kommunens arbete med Bojorten (kommunens nya koncept för ledning, styrning och utveckling av organisationskultur) pausades framtagandet av stödmaterial. Men i slutet av året hade ett förslag på stödmaterial tagits fram, med planen om att samverka materialet i början av 2023 och därefter tillgängliggöras för utbildning på APM.

Hälsa

Personalklubben

En del i kommunens arbete med hälsa är den mycket uppskattade personalklubben. Alla anställda är med automatik medlemmar. Personalklubbens mål är främja gemenskap och samhörighet i organisationen, bidra till att skapa en värdefull fritid för medarbetarna, fungera som ett dragplåster vid nyrekrytering och bidra till att Vänersborgs kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare. Enligt personalklubbens beräkningar har en medarbetare personalförmåner för drygt 7 000 kronor om samtliga av personalklubbens erbjudande och aktiviteter nyttjas. Att personalklubben fått pris över åren som Sveriges bästa personalklubb understryker hur uppskattad klubben är!

Under pandemin fanns hinder i form av restriktioner och risk för smittspridning som medförde att delar av personalklubbens verksamhet låg nere. Pandemin till trots så genomfördes ändå flera aktiviteter till exempel ”gående julkalender”, medlemskvällar och olika tävlingar. Möjligheten till förmånscyklar fanns också kvar under denna tid. Från och med sommaren 2022 tog arbetet fart med att återuppbygga och vidareutveckla personalklubbens verksamhet. En mängd aktiviteter står redo att erbjudas till medarbetarna under 2023, och än fler lär dyka upp i utbudet.

Kommunens hälsoinspiratörer

Hälsoinspiratörernas uppdrag bygger på frivillighet och drivs av ett engagemang för friskvårdsfrågor för sin arbetsplats. Under 2022 fanns det totalt 133 medlemmar i gruppen. Sedan coronapandemin har det varit färre insatser och aktiviteter för hälsoinspiratörerna och vissa delar av arbetet med hälsoinspiratörerna har även varit pausad. Under året har medlemmarna arbetat med idéer och initiativ för att motivera den egna arbetsgruppen till att på olika sätt engagera sig för den egna hälsan. Planen är att framöver stärka hälsoinspiratörernas roll ytterligare.

Inspektion från Arbetsmiljöverket

I februari 2022 gjorde Arbetsmiljöverket (AV) en uppföljande inspektion. Tidigare hade AV genomfört en inspektion av kommunens systematiska arbetsmiljöarbete. Denna gång skedde stickprov på tre enheter i organisationen. Inspektionen resulterade i ett inspektionsmeddelande med krav på central nivå som handlade främst om den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet, att riktlinjen för arbetsmiljö görs känd, medarbetares kunskaper om rutiner, undersökningar och riskbedömningar i arbetsmiljön.

De åtgärder som vidtagits låg till viss del i ett redan pågående utvecklingsarbete med att digitalisera arbetsmiljöarbetet som i skrivande stund fortfarande pågår. Arbetsmiljöverket uppfattade handlingsplanen med åtgärder som tillfredsställande vilket ledde till att inspektionen avslutades.

Utmaningar inom området arbetsmiljö
Sjukfrånvaron fortsätter att vara en utmaning för kommunen vilket påverkar arbetsmiljön på olika sätt. Det kan handla om produktionsstörningar, minskad kontinuitet i brukarkontakter, medarbetare som täcker upp för varandra med ökad arbetsbelastning som följd samt att ordinarie personal stöttar upp vid inskolning av vikarier och nyanställda.

Att utforma en arbetsmiljö som är hållbar har stor betydelse för att motverka ohälsa både i närtid och på sikt. Ett arbete i sig kan ses som en friskfaktor; att vara en del av ett sammanhang. En hållbar arbetsmiljö kan då spela roll för om denna friskfaktor närs eller tärs utifrån den balans som finns mellan krav, kontroll och socialt stöd samt graden av upplevd meningsfullhet.

Ohälsa är dock inte enbart en arbetsgivarfråga. Den ohälsa som mäts via omfattningen av sjukfrånvaro från arbetet kan även vara påverkad av den rådande folkhälsan och privata omständigheter. En utmaning är därför att hantera ohälsa och sjukfrånvaro utifrån människans hela livssituation. Hur ser roller och ansvar ut kring hälsa och ohälsa med ett sådant förhållningssätt, sett ur ett arbetsgivarperspektiv? Kommunen har därför gjort en förändring i rehabiliteringsprocessen där en ny rutin har införts. Vid 14 dagars sjukfrånvaro ska en rehabiliteringsutredning med plan för återgång i arbete göras och i denna utredning ställs även frågor om medarbetarens livssituation det vill säga sociala förhållanden, hälsovanor och om alkohol, droger och läkemedel.

När det gäller arbetsmiljö som utvecklingsområde så arbetas det vidare med att övergripande förfina processen för arbetsmiljöarbetet, att det är lätt att göra rätt, uppfylla lagkraven och är värdeskapande. Arbetet fortsätter också med att utveckla och implementera en arbetsmiljömodul i Stratsys (namnet på kommunens digitala planerings- och uppföljningssystem) som möjliggör att verksamheten får ett systemstöd med ett samlat underlag.

I det vardagliga arbetsmiljöarbetet så fortsätter arbetsplatserna med bland annat de handlingsplaner som gjorts utifrån årets medarbetarundersökning. I denna del tillkommer de förbättringsområden som kommundirektörens ledningsgrupp (KDL) pekat ut efter dialog i den centrala samverkansgruppen (CSG). Dessa gavs som uppdrag åt förvaltningarna att ta sig an utifrån sina förutsättningar.

De frågor som låg till grund för föregående års utpekade förbättringsområden visade sig få ett förbättrat resultat i årets medarbetarundersökning. Ambitionen framåt är en fortsätt positiv förflyttning.

Kompetensförsörjning

Kommunstyrelseförvaltningen arbetar kommunövergripande med kompetensförsörjningsfrågan. Ett angeläget område framöver är att vidareutveckla former för att planera, undersöka, genomföra och följa upp kommunens arbete för att möta den kompetensutmaning Sveriges kommuner och regioner står inför.

Som ett led i att flytta fram positionerna i arbetet med kompetensförsörjningen har Kommunstyrelseförvaltningen lyft fram behovet av en kommungemensam kompetensförsörjningsstrategi. En sådan kompetensförsörjningsstrategi kan med fördel utgå från den plattform av nio olika strategier som Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) hänvisar till som relevanta för området. De handlar bland annat om att vara en attraktiv arbetsgivare, att hitta nya organisatoriska lösningar och att utforma ett hållbart arbetsliv.

Inför år 2023 beslutade politiken att ett förslag på en kommungemensam kompetensförsörjningsstrategi ska tas fram under 2023, som ett uppdrag till personalkontoret.

Kompetensförsörjningscykeln ARUBA

I Vänersborgs kommun finns ett pågående arbete utifrån en vedertagen modell för kompetensförsörjningscykeln, ARUBA. ARUBA består av delarna Attrahera, Rekrytera, Utveckla, Behålla och Avveckla. I följande text beskrivs aktiviteter under år 2022 som är kopplade till kompetensförsörjning.

Attrahera

Filmade berättelser

För att på olika sätt marknadsföra hur det är att jobba i Vänersborgs kommun har det regelbundet filmats nya berättelser. Under 2022 spelades det in nio ”karriärfilmer” där olika medarbetare fått berätta om deras olika roller i kommunen för att visa på möjliga karriärvägar. Utöver detta har ytterligare två yrkesfilmer spelats in: personlig assistent och fritidspedagog. Tanken är att fortsätta med filmer även kommande år där yrken som socialpedagog och LSS redan är inplanerade. Samtliga filmer, de nya och de som tidigare spelats in används i kommunikationen med arbetssökanden via hemsida, sociala kanaler, annonsering, rekrytering, föreläsningar med mera.

Karriärsida

Kommunen har tagit fram en mer attraktiv karriärsida på sin hemsida. Den nya sidan har gjort det ännu tydligare att ta del av hur det är att jobba i Vänersborgs kommun och olika vägar in.

Ambassadörsträffar

Under våren 2022 inledde kommunen tillsammans med Sotenäs kommun, Kommunakademin Väst och Studentkåren på Högskolan Väst ett samarbete för att marknadsföra olika yrken inom kommunal verksamhet samtidigt som kommunen som arbetsgivare också får möjlighet att möta framtidens medarbetare. Under våren genomfördes tre pilotprojekt för att testa konceptet. Vänersborgs kommun tillsammans med Sotenäs kommun träffade då

lärarprogrammet, lantmäteriprogrammet och sjuksköterskeprogrammet. Trots lågt deltagarantal gav utvärderingen mycket positivt resultat både bland studenter och arbetsgivarrepresentanter, därav planerades tre nya träffar in under hösten.
Vid höstens träffar mötte de båda kommunerna gemensamt lantmäteriprogrammet och programmet för socialpsykiatrisk vård. Träffen med förskollärarprogrammet fick ställas in på grund av för långt antal anmälda studenter. Trots att syftet var gott och upplevelsen mycket positiv hos de inblandade behöver träffarna utvärderas framåt då Studentkåren haft utmaningar i att nå ut till och fånga studenternas intresse.

Varumärkesarbete

Vänersborgs kommuns nya Varumärkesplattform lanserades under våren 2022. Extern lansering och intern implementering har genomförts. Varumärkesplattformen består av två delar: kommunens platsvarumärke och organisationsvarumärke. Arbetet med att ta fram en extern och intern manual för grafisk profil har pågått under året samt att bland annat ta fram nya mallar, profilartiklar och besluta om hur bildekaler, arbetskläder och skyltar ska se ut för en enhetlighet i kommunens olika verksamheter.

Rekrytera

Utbildning i rekrytering

Under året har 21 olika utbildningsfilmer inom rekryteringsprocessen producerats och lanserats på kommunens intranät. Filmerna fungerar som ett stöd för chefer och administratörer som arbetar med rekrytering men också till medarbetare, fackliga och förtroendevalda som är involverade i rekrytering.

Digital referenstagning

För att effektivisera och kvalitetssäkra kommunens rekrytering har socialförvaltningen tillgängliggjort möjligheten för digital referenstagning i samtliga verksamheter. Samtliga av förvaltningens chefer har fått utbildning i verktyget och utöver bemanningen har ytterligare två verksamheter hunnit testa digital referenstagning med mycket positiv utfall.

Introduktion

Välkommenträffen för nyanställda har nu genomförts fysiskt igen efter att under pandemin fått ersättas med digitala filmer. Utvärderingen av träffarna har varit mycket positiv. Framåt planeras bland annat ännu längre busstur för att också få med tätorterna och fler goda exempel på samarbeten förvaltningarna emellan.

Jakten på kompetensen

Jakten på kompetensen är ett arbetssätt för att kunna möta framtidens utmaningar med kompetensförsörjningen. Personalkontoret har ett uppföljningsansvar av Jakten på kompetensen, vilket pausades under coronapandemin. Jakten på kompetensen kommer föreslås vara en del av en kommunövergripande kompetensförsörjningsstrategin under 2023. Jakten på kompetensen kommer också inkluderas i det påbörjade samverkansarbetet med KOM-KR, läs mer nedan.

Under 2022 har dock frågan om kompetensförsörjning varit något som ständigt arbetats med i förvaltningarna. Till exempel har barn- och utbildningsförvaltningen ett pågående arbete med kompetensförsörjning inom ramen för det centrala avtalet HÖK 21 (Huvudöverenskommelse). Mer om detta går att läsa under förvaltningens egna kapitel.

Utveckla och motivera

KOM-KR

KOM-KR avtalet mellan SKR och fackliga organisationerna har funnits i flera år men under 2022 har det utvecklats stort utifrån samhällets fokus på att klara kompetensförsörjningen och omställningen på arbetsmarknaden. Det nya avtalet gäller från och med oktober 2022 och omfattar stora möjligheter för både kommunen som arbetsgivare och för medarbetare utifrån deras individuella behov.

En informations- och kommunikationsplan togs fram av den partsammansatta gruppen som den centrala samverkansgruppen (CSG) utsåg. Obligatoriska informationsträffar för chefer och fackligt förtroendevalda påbörjades under slutet av året och planeras att fortsätta en bit in på 2023. Ett nära samarbete med Omställningsfonden följer hela arbetet och kommer så också göra framöver.

Ett material för chefer att informera vidare ut till alla medarbetare på exempelvis arbetsplatsmöten (APM) togs fram samt särskilt riktat informationsmaterial till kommunens timavlönade medarbetare i syfte att lättare kunna ta del av KOM-KR avtalet.

Den partsammansatta gruppens arbete kommer fortsätta under 2023 med löpande dialog kring förslag om insatser med KOM-KR medel samt att ta fram förslag till en handlingsplan utifrån nya avtalet.

Mentorprogram

Kommunstyrelseförvaltningen initierar flertalet aktiviteter för att stärka medledarskap och engagemang som en del i att stödja och utveckla medarbetarnas delaktighet, innovationskraft och kompetens. En av dessa aktiviteter är ett internt mentorprogram för chefer. Under året har ett fåtal förfrågningar från adepter inkommit och matchats.

Ett annat mentorprogram, för mer erfarna chefer, som genomförs tillsammans med offentliga myndigheter i Västra Götaland har varit verksamt under året. En av kommunens förvaltningschefer är mentor i programmet. Denna omgång har ingen adept från kommunen deltagit.

Karriärprogrammet

En annan utvecklingsmöjlighet är Karriärprogrammet. De medarbetare som har en ambition om att bli chef kan ansöka till Karriärprogrammet. Programmet är processbasserat och pågår under ett och ett halvt års tid. Deltagarna får utbildning inom arbetsgivaransvarets olika delar samtidigt som det också sker en utvecklingsprocess både individuellt och i deltagargruppen. Pågående omgång innefattar några nya moment så som att deltagarna skuggar en enhetschef under två perioder samt att de ingår i mindre coachgrupper som stöd för individens egen ledarutveckling. Under programmets gång har redan 5 av deltagarna fått chefstjänster.

Chefsforum

Chefsforum är ett obligatoriskt forum för kompetensutveckling för alla chefer i organisationen. Syftet är att ge inspiration och skapa förutsättningar för ett kommunikativt, hållbart och modigt ledarskap.

Fokus under året har varit på tillitsbaserad ledning och styrning, professionellt omdöme, självledarskap, politiskt styr organisation, det personliga ledarskapet och på att möta framtidens krav och framtidens medborgare.

Varje tillfälle byggs upp utifrån strukturen: Inspiration, Workshop, Dialogmaterial som går ut via navigationsinstrumentet i Bojorten till medarbetarna. Detta för att få en röd tråd i vad som sker på chefsforum och att det når ut i hela organisationen.

Medarbetarsamtal

Under året har ett utvecklingsarbete kring att skapa en digital plattform för medarbetarsamtalet genomförts. Ett system har upphandlats och implementering har skett under hösten där en pilotgrupp av chefer och medarbetare testade plattformen innan det gavs ut i november. Information och utbildning har skett genom presentation för alla chefer på utbildningen kring målrelaterad lönesättning samt genom instruktionsvideos som finns tillgängliga på intranätet. En fortsättning på arbetet kommer att ske under nästa år samt byggas på med kurs- och kompetensmoduler i syfte att stärka, kvalitetssäkra och förenkla kompetensförsörjningsarbetet.

Referensgrupp

När det gäller delaktighet i utvecklingen av kommunens HR-processer fyller en referensgrupp, bestående av chefer från verksamheterna, en viktig funktion i att skapa delaktighet och förankring. Med stöd av referensgruppen säkerställs att personalkontoret driver utveckling av HR-processer med hög relevans för verksamheten. Under 2022 har referensgruppen träffats en gång med fokus på medarbetarsamtalet.

Digitalisering

Rekryteringshandlingar

För att minska administrationen för chef och administratör samt säkerställa att vi bevarar de handlingar vi är skyldiga till enligt arkivlagen har en animation byggts med syfte att föra över rekryteringshandlingar in i diariet. I ett samarbete mellan personalkontoret, kansli och IT-kontoret (som byggt själva animation) sköter nu en robot vid namn Dave all administration. Dave plockar ut samtliga handlingar från rekryteringssystemet som ska diarieföras och för över uppgifterna till lön samt lägger in dem på diarienummer direkt in i Evolution.

En uträkning har visat att tidsbesparingen är 20 till 30 minuter per ärende. Till samma beräkning framkom att det var totalt 800 ärenden under 2021 och 2022. Det innebär en kostnadsbesparing på ungefär 200 000 kronor per år.

Systemstöd för kompetensförsörjning

För att underlätta kursadministration, kompetenskartläggning för att kunna följa upp befintliga kompetenser och kompetensgap, licenser och certifikat samt göra individuella kompetensutvecklingsplaner i samband med medarbetarsamtal har kommunen upphandlat ett systemstöd för samtliga delar. Systemet kommer att implementeras och byggas upp under 2023 och är ett avgörande stöd i att möta kompetensförsörjningsutmaningen.

Arbetsgivarfrågor

Ett samlat grepp om medarbetarsamtal och kompetensutveckling

Medarbetarsamtalet är betydelsefullt för både arbetsgivaren och medarbetaren för dialog om målsättning, kompetensutvecklingsbehov och prestation, vilket också uttrycks i det nya samverkansavtal som infördes under året. Till stöd för medarbetarsamtalet upphandlades ett digitalt system där struktur och samtalsmall både ger vägledning för samtalen och möjliggör för en enhetlig process i hela organisationen. I samband med att mallen för medarbetarsamtal utvecklades satsades det på en utbildning för cheferna med fokus på lönesättning, prestation och samsyn i dessa frågor.

Som så många andra arbetsgivare står Vänersborgs kommun inför stora utmaningar gällande kompetensförsörjning de kommande åren. För att kartlägga nuvarande kompetens upphandlades ett digitalt systemstöd även för denna del. Syftet med det digitala systemstödet är att kunna överblicka kommunens samlade kompetens. Systemstödet är kompatibelt med den digitala medarbetarsamtalsplattformen vilket gör att verksamheternas kompetensbrist går att koppla samman med medarbetares kompetensutvecklingsbehov. Tillsammans möjliggör detta en kartläggning och planering för att bättre kunna möta verksamheternas kommande kompetensbehov.

1 oktober kom ett nytt kompetens- och omställningsavtal, KOM-KR, vilket ytterligare stödjer kommunen i detta arbete. Avtalet innebär stora möjligheter för medarbetare, oavsett anställningsform, till kompetensutveckling såväl under som efter anställning. Från samma datum har CSN ett nytt omställningsstudiestöd som för vissa medarbetare innebär en utökad bidragsdel i förhållande till lånedelen.

Löneöversyn

Året inleddes med avtalsförhandlingar mellan Sveriges kommuner och Regioner (SKR) och Vårdförbundet centralt. Utmaningarna i förhandlingen grundade sig på demografiska förändringar med betydligt fler äldre och färre i arbetsför ålder i kombination med höga förväntningar från medlemmar utifrån hårt pressade verksamheter orsakade av pandemin. Ytterligare aspekt är den stora mängd lokala kollektivavtal och extra satsningar inom hälso- och sjukvården vad gäller arbetstidsförkortningar, ersättningar för extrapass, lönesatsningar etcetera.

Löneavtalet landade sifferlöst vilket innebär fortsatt sifferlösa avtal för samtliga förbund undantaget Kommunal.

Förändringar inom arbetsrätten

Den 29 juni 2022 trädde ett nytt EU-direktiv i kraft, Arbetsvillkorsdirektivet. Syftet med direktivet är att tydliggöra för medarbetare vilka förutsättningar som är förenade med anställningen, exempelvis gällande arbetstid, ersättningar, uppsägningstid etcetera. För Sveriges, och Vänersborgs kommuns del, så innebar direktivet smärre justeringar i nya anställningsavtal. Kommunen har sedan tidigare försett medarbetare med relevant information.

Under 2021 fick lagen om anställningsskydd (LAS) stor medial uppmärksamhet utifrån debatten om en reformerad arbetsrätt. Under 2022 beslutade Riksdagen att lagstifta om de föreslagna ändringarna i LAS.

Förändringen i LAS innebar bland annat att anställningsformen allmän visstidsanställningen ersattes av särskild visstidsanställning med något förändrade villkor. Som skyddslagstiftning är syftet med förändringen att försvåra för arbetsgivare att tillämpa tidsbegränsade anställningar. Det innebär att såväl företrädesrätt som konvertering inträder snabbare än tidigare för denna anställningsform. Till en följd av förändringarna i LAS skedde även förändringar i det kommunala kollektivavtalet Allmänna Bestämmelser (AB). Upphandling av nytt digitalt systemstöd för administration av LAS-hantering inleddes.

En annan viktigare förändring gäller uppsägning av personliga skäl. Det tidigare begreppet saklig grund har ersatts med sakliga skäl. I praktiken innebär det att medarbetarens framtidsprognos vid bedömningen av misskötsamheten saknar betydelse. Det som avgör är om händelsen i sig är tillräcklig, om den är skäl nog att anses vara ett brott mot anställningsavtalet.

Vidare har LAS utökats med ett antal paragrafer gällande flexibla arbetsformer för föräldrar med barn under åtta år. Förändringen innebär ett större krav på kommunen att undersöka möjligheterna till andra arbetsformer och arbetstider då föräldrar av omsorgsskäl har detta behov.

Barn- och utbildnings-förvaltningen

Personalnyckeltal 2022	2021	2022	Diff. år
Total personalkostnad, Mkr	622	637	15

Barn- och utbildningsförvaltningen		Kvinnor	Män	Totalt	Jfr 2021
Totalt antal månadsanställningar	1 nov	1064	199	1263	-13
Varav tillsvidareanställningar	1 nov	953	154	1 017	5
Varav visstidsanställningar	1 nov	111	45	156	-18
Antal årsarbeten totalt, utifrån anställning	1 nov	1 046	191	1 237	-11
Månadsavlönade per verksamhetsområde:					
Nämndadministration	1 nov	3	0	3	oför
Förskola och pedagogisk omsorg	1 nov	450	19	469	1
Elevhälsan*	1 nov	30	2	32	oför
Förskoleklass	1 nov	35	1	36	-8
Grundskola	1 nov	456	146	602	-7
Fritidshem	1 nov	49	19	68	oför
Grundsärskola	1 nov	41	12	53	oför
Timavlönade	1 nov	175	64	239	-1

(Tabellen fortsätter på nästa sida)

* Elevhälsan omfattar totalt 44 medarbetare. Utöver de 32 som redovisas ovan fördelas övriga 12 på den verksamhet de arbetar i.

Barn- och utbildningsförvaltningen		Kvinnor	Män	Totalt	Jfr 2021
Antal årsarbeten totalt, utifrån arbetad tid	Helår	755	145	900	12
Varav timavlönad tid omräknat till årsarbeten	Helår			40	oför
Genomsnittlig sysselsättningsgrad, tillsvidareanst. (%)	1 nov	99	98	99	1
Andel heltid, anställning, tillsvidareanst. (%)	1 nov	96	94	95	oför
Medellön, tillsvidareanst.	1 nov	36 374	35 375	36 235	814
Medelålder, tillsvidareanst.	1 nov	46	42	45	-1
Medelålder, visstidsanst.	1 nov	35	35	35	oför
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid	Helår	10,5	7,5	10,1	oför
Övertidstimmar	Helår	842	175	1 017	133
Mertidstimmar	Helår	4 404	453	4 857	3
Personalrörlighet, extern och intern (%)	Helår			10,6	3,4

Personalen i siffror

Antal anställda

Totalt sett har antalet månadsanställningar minskat 1 november 2022 jämfört med 1 november 2021 och det är fullt ut visstidsanställningar som blivit färre. Antalet tillsvidareanställningar har däremot ökat men inte i samma utsträckning som visstidsanställningarna har minskat. Den största procentuella minskningen av antalet månadsanställningar har skett inom förskoleklass och detta kopplas samman med en mindre årskull som startade förskoleklass hösten 2022 jämfört med hösten 2021.

Antalet anställningar varierar under året och största förändringarna sker vanligtvis i samband med att ett nytt läsår inleds. Dessa skiftningar kan bero på flera olika saker men till stor del handlar det om vilket barn- och elevunderlag som finns och hur organisationen utifrån det behöver se ut under kommande läsår. Utöver detta är medarbetarnas frånvaro av olika slag något som innebär skiftningar löpande under året. Föräldraledigheter och tjänstledigheter men även längre sjukskrivningsperioder gör att månadsanställningar på visstid ibland behöver göras för att skapa förutsättningar för en välfungerande verksamhet.

Arbetad tid

Antal årsarbeten utifrån arbetad tid har ökat med 12 årsarbeten jämfört med 2021 men ligger i linje med arbetad tid under 2020. Övertid och mertid har ökat under 2022 jämfört med 2021 men inte i sådan utsträckning att det förklarar hela ökningen som snarare beror på flera olika faktorer. Pandemin har sannolikt påverkat resultatet då det under 2021 var ett mindre behov av att ersätta medarbetare som av olika skäl var frånvarande, eftersom även barn och elever var frånvarande i större utsträckning utifrån då rådande restriktioner.

Viktigt att notera är att antal årsarbeten utifrån arbetad tid redovisas för hela kalenderåret och därmed inte kan ställas i relation till antalet anställningar som redovisas per den 1 november i tabellen ovan.

Personalrörlighet

Inom barn- och utbildningsförvaltningen syns en större ökning gällande personalrörlighet under 2022 jämfört med tidigare år. Den interna rörligheten avser såväl byte av arbetsplats som ändring i uppdrag som genererar ett byte av titel. Den interna rörligheten är i sammanhanget en liten del av den totala rörligheten, den stora andelen är externa avgångar där det skett en ökning av såväl pensionsavgångar som avgångar utifrån byte av arbetsgivare.

	2020	2021	2022
Personalrörlighet i %	6,9	7,1	10,6
- Varav intern rörlighet	0,6	0,5	0,9
- Varav externa avgångar	6,6	6,4	9,7
Andel pensionsavgångar av externa avgångar	1,9	2,3	2,7

Bland de externa avgångarna har merparten lämnat för att arbeta i annan kommun, det finns dock ingen åldersgrupp eller yrkeskategori som utmärker sig. Utifrån rådande lågkonjunktur finns tendens att individer i större utsträckning söker sig till sin hemkommun för att arbeta vilket skulle kunna vara en bidragande orsak till den ökade rörligheten.

Gällande pensionsavgångar har dessa ökat i antal men det har även skett en förändring avseende vid vilken ålder merparten väljer att gå i pension. Sedan 2019 har det varit året medarbetaren fyller 64 eller 65 år som flest valt att gå i pension. Under 2022 har det varit medarbetare som under året fyllt 63 eller 64 år som varit överrepresenterade. Ändring av pensionsålder för när allmän pension kan tas ut ändras från 1 januari 2023 och det framtida införandet av riktålder kan vara en bidragande faktor till tidigare pensionsavgångar på så vis att individen önskar gå i pension innan ändringar träder i kraft. Det ökade antalet pensionsavgångar samt tidigare pensionsavgångar kan även hänga samman med en högre arbetsbelastning än tidigare vilket bland annat framkommer i 2022 års medarbetarundersökning. Gällande pensionsavgångar finns utmaningar framåt och framför allt gällande legitimerade förskollärare där drygt 12 procent är 61 år eller äldre.

Heltid som norm

Inom barn- och utbildningsförvaltningen har den genomsnittliga sysselsättningsgraden bland tillsvidareanställda ökat från 98 procent till 99 procent mellan 2021 och 2022. 1 november 2022 var 95 procent av alla tillsvidareanställningar heltidsanställningar. Inför varje rekrytering som ska göras är alla chefer i första hand ålagda att se över intresset och möjligheten att höja sysselsättningsgraden hos befintliga medarbetare. Om detta inte är aktuellt och rekrytering behöver göras är det heltidsanställningar som eftersträvas oavsett anställningsform och uppdrag. Detta aktiva arbete från barn- och utbildningsförvaltningens chefer möjliggör att en hög genomsnittlig sysselsättningsgrad samt en hög andel heltidsanställningar kan bibehållas.

Barn- och utbildningsförvaltningens målsättning är att kunna möjliggöra heltidsarbete för alla medarbetare som önskar detta. Att eftersträva enbart heltidstjänster är dock inte en rimlig målsättning då det finns medarbetare som inte vill eller kan arbeta heltid.

Arbetsmiljö

Medarbetarundersökning

Medarbetarundersökningen består av två delar. Den första delen innehåller frågor om hållbart medarbetarengagemang (HME) och om att rekommendera sin arbetsplats (eNPS). Den andra delen av undersökningen består av frågor om den organisatoriska och sociala arbetsmiljön (OSA).

Uppmätt värde på en femgradig skala	2021	2022
Arbetstider (OSA)	3,71	3,80
Kränkande särbehandling (OSA)	3,81	3,86
Styrning (HME)	4,28	4,29
Kommunikation och samarbete	4,37	4,38
Delaktighet och påverkan (OSA)	3,74	3,75
Motivation (HME)	4,14	4,14
Arbetsbelastning (OSA)	3,46	3,46
Ledarskap och lärande (OSA)	4,07	4,05
Ledarskap (HME)	4,16	4,11

Vid 2022 års medarbetarundersökningar fick barn och utbildningsförvaltningen ett genomgående bra resultat och svarsfrekvensen på 74 procent låg 2 procentenheter högre än kommunen i stort.

I medarbetarundersökningen grupperas frågorna i 9 olika områden, 3 kopplade till hållbart medarbetarengagemang och 6 kopplade till den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Skillnaderna mellan 2021 och 2022 är relativt små men i merparten av dessa 9 områden har det skett en positiv utveckling. Barn- och utbildningsförvaltningens främsta styrkor är liksom tidigare år kommunikation och delaktighet samt styrning. Området där den största utvecklingen skett är kopplat till arbetstider. Detta område avser möjlighet till återhämtning i arbetet, att arbetsscheman fungerar väl utifrån livssituation och upplevelsen av att kunna vara ledig efter arbetstid. Kränkande särbehandling är även det ett område där medarbetarna i större utsträckning än tidigare upplever att arbetsgivaren uppmärksammar och bedriver ett aktivt förebyggande arbete samt att de vet vart de ska vända sig om någon skulle bli utsatt. Av de svarande uppger 7 procent att de under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för kränkande särbehandling i sitt arbete av en kollega och 3 procent upplever att de blivit utsatta av en chef.

De områden som har fått ett något svagare resultat jämfört med 2021 är kopplade till ledarskap och lärande vilket innefattar upplevelsen av stöd, givna förutsättningar och förtroende från sin närmsta chef. Skillnaderna är små och detta är områden där barn- och utbildningsförvaltningen fortsatt har ett relativt högt resultat som ligger i linje med övriga förvaltningar inom kommunen.

Gällande i vilken utsträckning barn- och utbildningsförvaltningens medarbetare rekommenderar sin arbetsplats får förvaltningen liksom vid 2021 års undersökning ett resultat som värderas som mycket bra enligt nationellt standardiserade nivåer. Bland de medarbetare som svarat uppger 48 % att de gärna rekommenderar sin arbetsplats och benämns som ambassadörer.

Sjukfrånvaro

	2019	2020	2021	2022
Total sjukfrånvaro för förvaltningen	7,3%	10%	10,1%	10,1%
Varav korttidssjukfrånvaro (dag 1–14)	3,3%	5%	5,1%	5,4%
Varav långtidssjukfrånvaro (dag 15-)	4%	5%	5%	10,5%
Total sjukfrånvaro Vänersborgs komm.	8,5%	10,8%	10%	10,5%

Korttidssjukfrånvaron har ökat jämfört med föregående år samtidigt som långtidssjukskrivningarna har minskat. Sedan pandemins start har restriktioner och rekommendationer ändrats flertalet gånger vilket skulle kunna ha haft effekt på sjukfrånvaron. I januari 2022 låg den totala sjukfrånvaron på förvaltningsnivå på 20 procent utifrån en stor smittspridning, och utmärker sig då frånvaron denna månad var dubbelt så hög som resterande månader.

Gemensamt för samtliga verksamheter inom barn- och utbildningsförvaltningen är att korttidssjukfrånvaron ökat under 2022 jämfört med 2021, med januari månads stora sjukfrånvaro som en bidragande orsak till detta. Den totala sjukfrånvaron samt långtidssjukskrivningar har däremot minskat förutom inom förskolan. Förskolan har över tid legat på högre sjuktal än grundskolan. Detta gäller även grundsärskolan men det ger inte utslag på samma vis i statistiken eftersom sjuktal för grundsärskolans relativt lilla verksamhet redovisas tillsammans med grundskola. Anledningen till detta är till stor del att infektioner och smittspridning är svårare att undvika eftersom barn och elever i förskola och grundsärskola kräver en fysisk nära omvårdnad i stor utsträckning.

Efter pandemin har beteendet gällande när man sjukskriver sig från arbetet förändrats. Medarbetare är i större utsträckning än tidigare hemma vid symtom utifrån rekommendationer från Folkhälsomyndigheten. Det finns dock inga restriktioner längre gällande hur länge en person ska vara hemma efter det att symtom upphört vilket sannolikt har förkortat sjukperioderna och påverkat sjuktalen.

Gällande långtidssjukskrivningar är psykisk ohälsa, fysiska diagnoser och kombinationer av dessa de mest förekommande orsakerna till sjukskrivning. I stor utsträckning är detta tillstånd inte arbetsrelaterade och som arbetsgivare är det därför svårt att påverka.

Arbetsskador och tillbud

Ökningen av rapporterade fall gällande arbetssjukdom inom förskola och pedagogisk omsorg handlar enbart om inomhusmiljö på Skördegatans förskola. Gällande tillbud och olycksfall inom grundskola och grundsärskola årskurs 7–9 handlar ökningen till största delen om hot och våld inom grundsärskolan. Under 2022 har det inom hela barn- och utbildningsförvaltningen inkommit totalt 297 rapporter där hot och våld uppgetts som skaderisk. 91 av dessa rapporter är kopplade till grundsärskolans verksamhet.

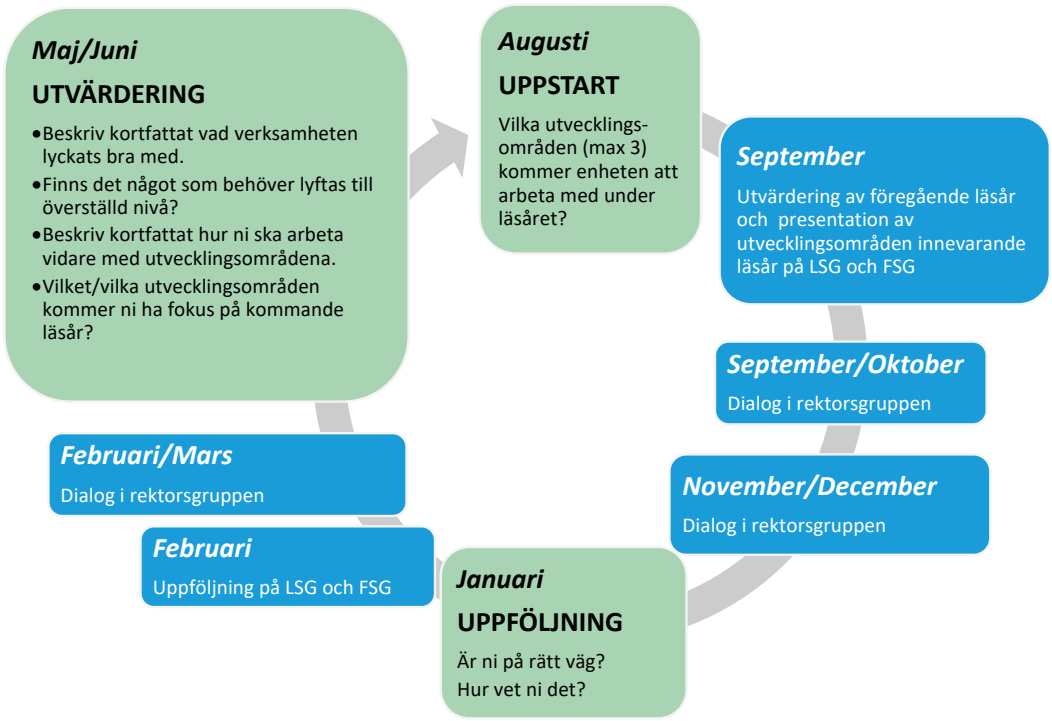
	2020	2021	2022
Förskola och pedagogisk omsorg			
Riskobservationer	69	34	32
Tillbud	89	55	75
Olycka	47	46	48
Arbetssjukdom	2	11	13
Grundskola och Grundsärskola F-6			
Riskobservationer	59	32	21
Tillbud	325	244	319
Olycka	42	76	59
Arbetssjukdom	2	5	9
Grundskola och Grundsärskola 7-9			
Riskobservationer	20	22	22
Tillbud	85	55	130
Olycka	9	2	31
Arbetssjukdom	3	1	1

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Varje år anordnas kommungemensam kompetensutveckling inom arbetsmiljö för alla chefer och skyddsombud där också HR-partners fått möjlighet att delta. Årets tema var psykisk hälsa och svåra samtal. Utifrån ett politiskt beslut att avsätta medel för att sänka sjukfrånvaron fanns möjlighet att erbjuda chefer och HR-partners ett fördjupningstillfälle i ämnet. Föreläsare för båda tillfällena var Lena Stenvall och Matilda Kjellmor.

Första tillfället inleddes med en teaterakt om våldets normaliseringsprocess som de kallade ”Jag skulle då gå vid första slaget”. Efter det hölls en föreläsning om våld och dess konsekvenser, hjärnan, affekter och vad psykisk hälsa är. Andra tillfället var chefer och HR-partners inbjuda till en fördjupningsdag inom området psykisk hälsa och svåra samtal. Dagen innehöll bland annat workshop där det fanns tillfälle att praktiskt öva på att hålla svåra samtal med stöd av konkreta verktyg.

Psykisk ohälsa är ett utbrett problem i samhället och en vanlig orsak till sjukskrivning. Att stå bredvid kan vara svårt och som chef finns det en utmaning i hur psykisk ohälsa kan förebyggas och att möta medarbetare som drabbas. Denna insats upplevdes värdefull för barn- och utbildningsförvaltningens chefer och dagarna ledde till en ökad förståelse för hur utsatta individer kan uppmärksammas och bemötas.

Strategisk kompetensförsörjningsplan

Utifrån det avtal som Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Sobona slöt tillsammans med lärarförbunden, har barn- och utbildningsförvaltningen tagit fram en strategisk kompetensförsörjningsplan som antogs 5 april 2022 i förvaltningens samverkansgrupp (FSG). Planen innefattar 15 utvecklingsområden inom arbetstid, arbetsmiljö, arbetsorganisation samt lönebildning som syftar till att uppnå ökad måluppfyllelse, en god arbetsmiljö och ett läraryrke som attraherar skickliga behöriga lärare. För att värna enhetsspecifika behov är kompetensförsörjningsplanen utformad så att chef och medarbetare på respektive enhet identifierar och väljer ut det eller de utvecklingsområden som de önskar arbeta med under innevarande läsår.
I kompetensförsörjningsplanen ligger fokus på att tydliggöra processen för uppstart, uppföljning och utvärdering av arbetet på enhet. Se figur ovan.

Under läsår 2022/2023 har merparten av enheterna inom både förskola och grundskola F-9 valt att arbeta med balans mellan förväntningar och krav samt förutsättningar och resurser samt att få arbetsuppgifterna att rymmas inom arbetstiden. Att det finns ett behov av att arbeta med dessa områden är något som resultatet från medarbetarundersökningen styrker. Inom grundskola årskurs 7-9 har merparten av enheterna även valt att arbeta med samverkan mellan olika aktörer såväl internt som externt.

Vid uppföljning beskriver rektorerna att arbetet är i gång på samtliga enheter men har kommit olika långt i arbetet. Några enheter har under hösten 2022 arbetat med att skapa samsyn kring enhetens utvecklingsområden och vilka insatser som behöver göras.

Andra enheter har kommit längre och arbetar med konkreta insatser och aktiviteter som är kopplade till de utvecklingsområden som valts ut. På samtliga enheter är medarbetarna delaktiga och från flera lyfts att medarbetarna uppskattar det arbete som pågår.

Företagshälsovård

Under 2022 har nyttjandegraden ökat jämfört med 2020 och 2021, dock nyttjas företagshälsovården fortsatt i låg utsträckning utifrån den budget som tilldelats barn- och utbildningsförvaltningen. De insatser som mestadels köps in är kopplade till ohälsa medan främjande samt förebyggande åtgärder är något som beställs i liten utsträckning. Utifrån detta har företagshälsovården under året varit i samtliga chefsgrupper inom barn- och utbildningsförvaltningen samt i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) och informerat om utbudet samt vilka professioner som finns att tillgå. Detta gjordes i syfte att göra barn- och utbildningsförvaltningens chefer mer upplysta kring hur företagshälsovården kan nyttjas i större utsträckning och i fler syften än tidigare.

	2020	2021	2022
Tilldelad budget	594 000	594 000	594 000
Nyttjat	351 000	312 333	401 934
Nyttjandegrad	59%	53%	68%

Personalronder

I november 2022 träffade HR-partner alla chefer för den årliga personalrond som genomförs kommunövergripande. Vid dessa möten får chef stöd från HR-partner i aktuella rehabiliteringsärenden, kring arbetsmiljöhändelser och att se över möjliga insatser framåt. Stort fokus låg även på att

tillsammans tillse att dokumentation skett i samtliga ärenden och att avsluta de som är färdiga. Detta i syfte att ge cheferna bättre förutsättningar att kunna lägga fokus på rätt ärenden och insatser utifrån nuläget.

Kompetensförsörjning

Legitimerad personal

För att få undervisa i förskola, grundskola och fritidshem är det enligt skollagen krav på legitimation samt behörighet i de ämnen man undervisar i.
I brist på legitimerade lärare, förskollärare och fritidspedagoger eller om det finns annat särskilt skäl med hänsyn till barnen och eleverna får huvudmannen anställa obehöriga under högst ett år i taget.

Den 1 november 2022 var andel legitimerade förskollärare, lärare och fritidspedagoger enligt tabellen nedan. Observera att kartläggningen enbart påvisar andel som innehar legitimation, dock är det inte givet att samtliga inom grundskolan och grundsärskolan har rätt behörighet för samtliga ämnen och årskurser de undervisar i.

	Andel legitimerade		Antal anst.	Antal leg.
	2021	2022	2022 (2021)	2022 (2021)
Förskola				
Förskollärare	85%	87%	256 (251)	222 (214)
Skola F-6; Förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem				
Förskollärare	93%	95%	37 (40)	35 (37)
Lärare	94%	92%	243 (236)	224 (221)
Fritidspedagog	64%	59%	39 (33)	23 (21)
Skola årskurs 7-9; grundskola och grundsärskola				
Lärare	74%	79%	123 (130)	97 (96)

Antalet fritidspedagoger har ökat 1 november 2022 jämfört med samma datum 2021 men vid rekrytering har tjänsterna inte kunnat tillsättas med legitimerad person vilket påverkat andel legitimerade negativt. Detsamma gäller för lärare inom skola F-6, även här har en utökning skett i antalet anställda lärare men dessa har inte kunnat tillsättas med legitimerade i full utsträckning.

Bristkompetenser

Det råder fortsatt brist på legitimerad personal inom barn- och utbildningsförvaltningens verksamheter. Inom grundskola och grundsärskola årskurs 7-9 är det fortsatt brist på framförallt behöriga lärare i matematik, naturorienterande ämnen och teknik men även spanska, slöjd, musik och behörighet inom grundsärskolan saknas. I grundskola och grundsärskola F-6 finns största bristen på behöriga lärare inom slöjd, hem- och konsumentkunskap, svenska och musik. Här finns dessutom behov av legitimerad personal i fritidshem, utökad behörighet för förskollärare inom förskoleklass samt speciallärare med specialisering inom utvecklingsstörning. Inom förskolan har det uppmärksammats att legitimerade förskollärare är mer svårrekryterade än tidigare då det under framför allt hösten 2022 funnits få kvalificerade sökande vid de rekryteringar som gjorts. Bland de nu anställda legitimerade förskollärarna är drygt 12 procent 61 år eller äldre vilket med stor sannolikhet gör att rekryteringsbehovet fortsatt kommer vara stort utifrån pensionsavgångar.

Övergripande för samtliga verksamheter är bristen på utbildade specialpedagoger vilket gör att obehörig personal i form av legitimerade lärare i vissa fall får axla detta uppdrag.

Kompetensutveckling

Rektorsprogrammet

Utbildning för nya skolledare. Rektorsprogrammet syftar till att främja ett professionellt ledarskap som utvecklar hela verksamheten. Utbildningen ger skolledare kunskaper och färdigheter i att styra och leda sin verksamhet mot en högre måluppfyllelse.

Systematiskt kvalitetsarbete

Kompetensutvecklingsinsatsen syftar till att stärka det systematiska kvalitetsarbetet, främja det kollegiala lärandet och skapa erfarenhetsutbyte inom och mellan förskolor och grundskolor och omfattar cirka 140 deltagare som representerar samtliga verksamheter och enheter inom barn- och utbildningsförvaltningen. Insatsen syftar till att stödja enheternas arbete med att zooma in praktiken och förbättra grunden för utveckling. Arbetet grundar sig i teorier om medledarskap, kollegialt lärande och aktionsforskning. Som stöd för den professionella utvecklingen används exempelvis bearbetning av litteratur, lärande samtal i lärgrupper samt externa och interna inspel. Inspelen består av praktiska exempel och förväntas bidra till att öka kunskapen och förståelsen för hur de olika områdena, som ringas in genom forskningen, kan tillämpas i praktiken.

Samarbetet med skolsamordnare Anna Borg, Karolinska Institutets avdelning KIND, har fortsatt även år 2022. KIND är en förkortning av Center of Neurodevelopmental Disorders. Elevhälsoteamen har haft möjlighet att få konsultation under bokningsbara tider. Fokus i arbetet är att skapa strategier för framgångsrika lärmiljöer som gynnar alla elever, inte minst elever med funktionsvariationer. Arbetet berör individ-, grupp- och organisationsnivå.

Samverkan och samarbeten

Ökad skolnärvaro

Arbetssättet Sedd och saknad är etablerat på högstadieskolorna och uppföljningen av närvaron sker nogsamt. Skolfrånvaron analyseras kontinuerligt inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet och arbetssättet utvecklas. Revidering sker av rutiner och rutinföljsamheten mäts. Högstadieskolorna har under åren 2020–2022 deltagit i projektet Fullföljda studier i samarbete med kommunalförbundet Fyrbodal.

Lönekartläggning

I augusti 2022 inleddes på initiativ av förvaltningschef ett partsgemensamt arbete i syfte att uppmärksamma oönskad lönespridning inom och mellan barn- och utbildningsförvaltningens största yrkesgrupper. Till detta arbeta utsågs en arbetsgrupp bestående av förvaltningschef, verksamhetschef för grundskola F-6, administrativ chef, HR-partners samt fackliga representanter från Lärarförbundet, Lärarnas Riksförbund samt Kommunal. Arbetsgruppen träffades vid två tillfällen, första tillfället var fokus på lönenivå och lönestruktur internt inom barn- och utbildningsförvaltningen och vid andra tillfället gjordes jämförelser med Trollhättan, Uddevalla och Skövde. Då detta arbetssätt uppskattades kommer det vara en återkommande aktivitet varje höst som förarbete inför löneöversyn.

Samarbete kring barn och unga i förskole- och skolåldern

Barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen har sedan många år ett samarbete när det gäller kommunens barn och unga. Under 2022 tog förvaltningarna ett gemensamt omtag kring vissa delar som rör samarbetet. De delar som behövde utvecklas handlade om hur vi kan stärka det främjande och förebyggande arbetet, hur vi kan arbeta tillsammans med de barn och unga som bedöms vara i riskgrupp samt med barn och unga som placeras både inom och utanför kommunen. Syftet är att stärka samarbetet än mer mellan barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen för att gemensamt uppnå att barn och unga har ett stabilare mående, en hållbar hemsituation och kan fullfölja sin förskole- och skolgång.

En kartläggning har under året genomförts och utifrån den har två fokusområden identifierats:

- Främjande arbete på hemmaplan
- Samverkan vid externa placeringar

Samarbetet fortlöper även under 2023.

Kommunstyrelseförvaltningen

Personalnyckeltal 2022	2021	2022	Diff. år
Total personalkostnad, Mkr	78	83	5

Kommunstyrelseförvaltningen		Kvinnor	Män	Totalt	Jfr 2021
Totalt antal månadsavlönade	1 nov	77	47	124	7
Varav tillsvidareanställningar	1 nov	70	39	109	-1
Varav visstidsanställningar	1 nov	7	8	15	8
Antal årsarbeten totalt, utifrån anställning	1 nov	75	45	120	4
Antal årsarbeten totalt, utifrån arbetad tid	Helår	67	40	107	6
Varav timavlönad tid omräknat årsarbeten	Helår			3	2
Genomsnittlig sysselsättningsgrad, tillsvidareanst. (%)	1 nov	99	99	99	0
Andel heltid, anställning, tillsvidareanst.	1 nov	97	97	97	2
Medellön, tillsvidareanst. (%)	1 nov	42 768	45 694	43 815	1 774
Medelålder, tillsvidareanst.	1 nov	47	48	47	0
Medelålder, visstidsanst.	1 nov	48	33	40	13
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid	Helår	5	5,6	5,3	1,6
Övertidstimmar	Helår	300	78	378	128
Mertidstimmar	Helår	78	94	172	-204
Personalrörlighet, extern och intern (%)	Helår			15,7	-1,9

Kommunstyrelseförvaltningen innefattar verksamheterna ekonomikontoret, personalkontoret och IT-kontoret samt avdelningarna kansli, juridik och säkerhet, näringsliv och hållbar utveckling. Kommundirektören är förvaltningschef för kommunstyrelseförvaltningen.

I kommunstyrelseförvaltningens uppdrag ingår att tillhandahålla stödfunktioner till kommunstyrelsen, nämnder, förvaltningar och bolag. Kommunstyrelseförvaltningens ledningsgrupp samordnar såväl ledningsprocesser som stödprocesser.

Personalen i siffror

Kommunstyrelse förvaltningen (Ks) har ökat antalet visstidsanställda under 2022 jämfört med 2021. Ökningen av antalet visstidsanställda förklaras av extrapersonal vid införande av Microsoft 365 och riksdagsvalet samt ett par ersättare vid längre ledigheter.

Arbetet som utförts av timavlönad personal har ökat. Under 2022 har förvaltningen haft tre expertkompetenser anställda på timavlönad basis. Men de stora topparna i utförd tid ligger i juni samt i augusti och september vilket stämmer väl överens med tiden för evenemanget Aqua Blå och Riksdagsvalet. Samma fördelning gäller för den arbetade övertiden.

Mertiden har minskat vilket beror på att arbetsinnehållet anpassats till anställningsgraden för en specifik medarbetare. Men eftersom förvaltningen är så liten får det stort utfall i statistiken.

Förvaltningen har mycket låg korttidsfrånvaro men har under året haft ett antal medarbetare som drabbats av annan sjukdom som orsakat längre frånvaro. Alla är i dag i arbete men flera av dem på deltid. Under årets första månader gällde en Covidrestriktioner vilket kan ha påverkan.

Arbetsmiljö

Medarbetarundersökning

Förvaltningen har generellt mycket höga resultat i den medarbetarundersökning som genomfördes i november, med en svarsfrekvens på 94 procent. Ett par avdelningar har något lägre resultat men har ändå bättre resultat än förra året. Detta förklaras bäst med att cheferna haft ett fokus på den av ledningsgruppen beslutade handlingsplanen, inkluderande nära ledarskap och den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Av de frågor i medarbetarundersökningen som handlar om hållbart medarbetarengagemang (HME) med delområdena motivation, ledarskap och styrning, har förvaltningen sammantaget ökat sitt resultat jämfört med föregående år. Delområde motivation fick ett indexvärde på 80 (av 100 möjliga) vilket är samma resultat som föregående år. Bevarandefaktorer som framkommer är det sociala klimatet och stödet från kollegor inom förvaltningen. Index för ledaskap har höjts från 79 till 81 och index för styrning har höjts från 76 till 78.

På frågan ”hur sannolikt är det att du skulle rekommendera din arbetsplats?” har 58 procent har svarat nio eller tio på en tiogradig skala och endast 13 procent har svarat inom spannet noll till sex. Det innebär att 58 procent av medarbetarna på förvaltningen kategoriseras som ambassadörer för sin arbetsplats, vilket är mycket högt enligt detta sätt att mäta.

En ökning av resultatet mellan åren gäller även för de 24 frågor i medarbetarundersökningen som ingår i kartläggningen av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. De områdena med lägst resultat är arbetsbelastning och möjlighet att påverka.

Under året har även en kartläggning av chefers förutsättningar genomförts på samtliga förvaltningar. Kartläggningen, som initierades av centrala samverkansgruppen, bygger på sju forskningsbaserade parametrar. Utmärkande för kommunstyrelseförvaltningen var att antalet kontaktytor och nätverk var extremt högt och en stressfaktor som behöver en översyn för att möjliggöra bättre förutsättningar utvecklande ledarskap.

Sjukfrånvaro

Förvaltningens sjukfrånvaro har ökat från 3,7 procent till 5,2 procent under 2022. De bakomliggande faktorerna är en hög sjukfrånvaro under årets första månader på grund av covid. Under resten av året har förvaltningen haft en handfull personer med icke arbetsrelaterad sjukdom, som varit sjukrivna under längre tid, på hel eller deltid, vilket får stort utslag på siffrorna.

Korttidsfrånvaron är väldigt låg vilket kan förklaras med de goda arbetsförhållanden som också speglas i medarbetarundersökningen. Möjligheten till distansarbete och tillgång till flextidsavtal lyfts fram som positiva faktorer, men den främsta faktorn är det nära ledarskapet där cheferna har ett rimligt antal medarbetare som i stort sett vistas inom samma lokaler. Det innebär att chefen träffar sina medarbetare ofta. Tidiga signaler på ohälsa kan därför snabbt avhjälpas genom till exempel omprioritering eller översyn av ärenden med mera. På detta sätt har längre sjukrivningar kunnat undvikas.

Arbetsskador och tillbud

Under 2022 har två arbetsskador och fyra tillbud rapporterats i kommunens digitala system för sådana ärenden (Kia). Två av dem handlar om den fysiska arbetsmiljön i arkivet som är lokaliserad i kommunhusets källare och en handlar om arbetsrelaterad

stress, en är en återrapportering kring ett pågående ärende och två är olycksfall som utretts. Underlagen ger ingen indikation på ohälsa som behöver hanteras på övergripande nivå utöver miljön i arkivet. Under 2022 har en undersökning av den fysiska arbetsmiljön i arkivet genomförts vilket lett till omfattande insatser för att åtgärda detta.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Förvaltningen har för första året gjort den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet i ett gemensamt digitalt systemstöd (Stratsys) Här svarar cheferna på 21 frågor kring de delar som ingår i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Underlagen visar en önskan om mer utbildning inom arbetsmiljöområdet samt fler skyddsombud.

Flera avdelningar har haft stort fokus på social och organisatorisk arbetsmiljö under hösten och två av avdelningarna har ägnat sina planeringsdagar åt det. Samtliga avdelningar har också haft genomgång på arbetsplatsmöten (APM) kring kränkande särbehandling efter förra årets indikationer om att det behovet funnits.

Företagshälsovård

Av förvaltningens budget för företagshälsovård på 43 000 kronor har 245 542 kronor använts, det vill säga 571 procent av budget. Två av avdelningarna har under 2022 haft stora insatser på grupp och individnivå. En fördjupad undersökning kring den social och organisatorisk arbetsmiljön har genomförts och en avdelning har haft mycket nära och aktivt stöd kopplat till utredningar och hantering av tidigare tillbudsrapporteringar.

I övrigt enstaka insatser på individnivå. Några medarbetare har deltagit i företagshälsovårdens program ” medarbetare i balans”.

Framtida utmaningar och möjligheter inom arbetsmiljöområdet

Generellt för förvaltningen, för både chefer och medarbetare, uttrycks ett behov av att arbeta med den organisatoriska arbetsmiljön med fokus på arbetsbelastning, krav, resurser och gränslöst arbete samt delaktighet och innehåll på arbetsplatsmöten. Men också att arbeta kring den fråga i medarbetarundersökningen som lyder “min arbetsplats mål följs upp och utvärderas på bra sätt”. Flera enheter består av många olika befattningar och där endast en eller ett fåtal medarbetare har samma eller liknande arbetsuppgifter, detta kan ha påverkan på hur det behöver arbetas kring roller, ansvar och mål.

Kommunstyrelseförvaltningens arbetsmiljöarbete behöver fortsätta värna om att så många rekommenderar sin arbetsplats.

De stora insatser som genomförts på två av avdelningarna visar båda på vikten av kommunikation, tydlighet kring roller och ansvar kopplat till förväntningar.

Även vikten av chefernas aktiva arbete med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön. Att ta om hand om frågetecken och signaler direkt ger snabbt positiva resultat.

Kompetensförsörjning

Bristkompetenser

Enstaka kompetenser som till exempel arkivarie är svårrekryterade. Även en del specialistkompetenser inom till exempel överförmyndarverksamheten och IT.

Personalrörlighet

Alla som slutar inom kommunstyrelseförvaltningen erbjuds avgångssamtal. Förvaltningen fångar på så sätt upp orsakerna till avgången men också förslag på förbättringar och vad som varit positivt.

Fem av dem som slutat söker sig från kommunen som arbetsgivare medan övriga söker sig till något annat. Ett par tidsbegränsade anställningar upphör och ett par medarbetare går i pension.

De som slutat har lämnat en del rekommendationer men endast en av varje sorts rekommendation. Det handlar om allt från friskvårdspeng till mer tillåtande ledarskap och bättre strukturer.

Majoriteten av dem som slutar kommer att rekommendera Vänersborgs kommun som arbetsgivare och samtliga lyfter kollegiet och samarbetet med andra som det positiva att ta med sig.

Kompetensutveckling

Kommunstyrelseförvaltningen har flera avdelningar som är bemannade med olika befattningar. Det betyder att det kan vara en eller två medarbetare har samma eller liknande arbetsuppgifter, konsekvenser är att kompetensutvecklingen behöver identifieras på individnivå.

På kommunens gemensamma arbetsmiljödagar (SAM-dagar) fick samtliga chefer och skyddsombud en kompetenshöjande insats kring hantering av psykisk ohälsa och våld i nära relation och hur de kan uppmärksamma det. Dagarna var mycket uppskattade då de innehöll både fakta, upplevelse genom teater och workshop.

Samverkan och samarbeten externt och kommuninternt

Många arbetar i nätverk med externa aktörer hos andra kommuner, inom näringslivet och i samverkansorganisationer utifrån sin yrkesroll. Arbetet i nätverk kan se olika ut beroende på uppdrag till exempel de som arbetar inom områdena Hållbar utveckling och Näringsliv eller kansli och IT. Flera avdelningar har haft praktikanter från högskola.

Framtida utmaningar och möjligheter inom kompetensförsörjningen

Det är generellt utmanande att hålla kompetens uppdaterad inom IT-området, så avdelningen behöver arbeta strategiskt med att stärka medarbetarnas kompetens inom ramen för anställningen. Detta gäller även andra områden inom kommunstyrelseförvaltningen eftersom de ska vara stöd till övriga förvaltningar. Vikten av att medarbetare kan hålla sig uppdaterad inom sitt område och kompetensutveckla sig är centralt för kommunstyrelseförvaltningens verksamheter.

Flera av förvaltningens avdelningar konkurrerar om tillgången på kompetens med näringslivet vilket ställer krav på att kunna lyfta fram de fördelar och styrkor som kommunen som arbetsgivare har.

Kommunstyrelseförvaltningens uppdrag är att vara stöd till hela kommunen i lednings- och stödprocesser. Därför är förvaltningen till stora delar bemannad med specialister. Tillgången på kompetenser och konkurrenssituationen på arbetsmarknaden påverkar sårbarheten och det innebär att det är särskilt viktigt att förvaltningen arbetar med successionsplanering och kompetensutveckling.

Kultur- och fritids-förvaltningen

Personalnyckeltal 2022	2021	2022	Diff. år
Total personalkostnad, Mkr	55	57	2

Kultur- och fritidsförvaltningen		Kvinnor	Män	Totalt	Jfr 2021
Totalt antal månadsavlönade	1 nov	54	52	106	3
Varav tillsvidareanställningar	1 nov	49	49	98	-2
Varav visstidsanställningar	1 nov	5	3	8	5
Antal årsarbeten totalt, utifrån anställning	1 nov	53	49	102	6
Antal årsarbeten totalt, utifrån arbetad tid	Helår	41,2	41,4	82,6	1
Varav timavlönad tid omräknat till årsarbeten	Helår			2	1
Genomsnittlig sysselsättningsgrad, tillsvidareanst. (%)	1 nov	98	95	97	2
Andel heltid, anställning, tillsvidareanst. (%)	1 nov	94	90	92	5
Medellön, tillsvidareanst.	1 nov	37 018	34 022	35 520	1380
Medelålder, tillsvidareanst.	1 nov	47	48	48	0
Medelålder, visstidsanst.	1 nov	35	46	39	3
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid	Helår	6,8	7,3	7	2,6
Övertidstimmar	Helår	37	239	276	-170
Mertidstimmar	Helår	21	604	625	536
Personalrörlighet, extern och intern (%)	Helår			13,2	6,2

Anställda

Antalet tillsvidareanställda har minskat lite 2022 jämfört med 2021. Vid datumet för statistikuttaget pågick rekryteringar till tjänster som påverkar statistiken. Två visstidsanställda har blivit tillsvidareanställda genom konverteringsregel i LAS (Lagen om anställningsskydd).

Övertid

Antalet övertidstimmar fortsätter att minska. Mertidstimmarna har ökat då deltidsanställda täckt upp för frånvaro och tillfälliga vakanser.

Sjukfrånvaro

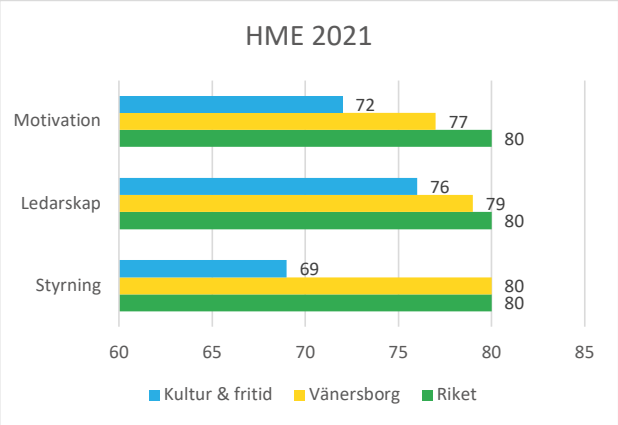
Sjukfrånvaron under 2022 var 7,0 procent. Det är en rejäl ökning jämfört med tidigare år. Ökningen beror delvis på en stor smittspridning i början av 2022. Sjukfrånvaron beror främst på korttidsfrånvaro till följd av förkylningar, covid-19, influensa och liknande. Förvaltningens medarbetare har fortsatt att följa Folkhälsomyndighetens rekommendationer att stanna hemma vid symtom på covid-19 eller förkylning. Detta har gjort att korttidsfrånvaron varit hög. Få av förvaltningens medarbetare har arbetsuppgifter som går att utföra hemifrån vid lindriga symptom.

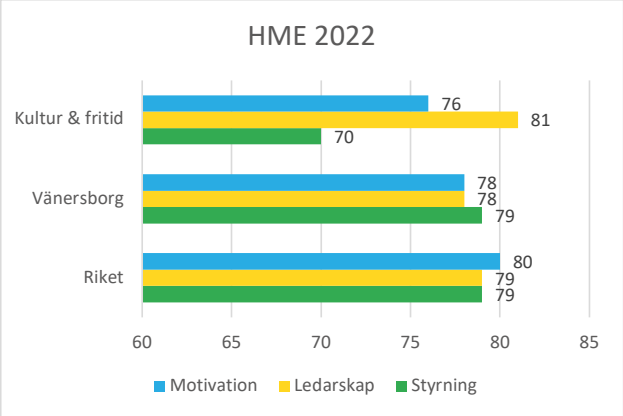
Sjukfrånvaro	2019	2020	2021	2022
Kultur- och fritidsförvaltningen	2,9%	5,2%	4,4%	7,0%
Vänersborgs kommun, totalt	8,5%	10,6%	10,2%	10,5%

Medarbetarundersökning

Medarbetarundersökningen för 2022 visar överlag ett bättre resultat än föregående år. Förvaltningen fortsätter arbetet med medarbetarnas upplevelse av sin arbetsplats.

I följande diagram presenteras medelvärdena för samtliga frågor inom respektive frågeområde för att skapa en övergripande bild av utfallet mellan 2021 och 2022. De redovisade delarna ligger till grund för det som kommunen mäter, ett index kallat HME (hållbart medarbetarengagemang), och som följs upp av kommunfullmäktige årligen.

Medarbetarundersökningen innehåller dock en mängd fler frågor än de som redovisas här.

Kommunen hade ett övergripande uppdrag att 2022 förstärka kommunikationen kring diskriminering, kränkande särbehandling och andra kommunövergripande rutiner och anvisningar. Arbetet med det inom förvaltningen försvårades av vakanser och nytillsättning av flera nya chefer under året.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Cheferna har tillsammans med skyddsombud och medarbetare arbetat med aktiviteter utifrån respektive enhets planering av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Varje enhet är unik och behovet av vad som behöver göras utgår från enhetens egna behov. Dokumentation för planering och uppföljning gjordes från och med 2022 i det digitala verktyget Stratsys.

Personalronder har genomförts under februari och oktober 2022. Dessa är ett verktyg för att fånga upp sjukfrånvaro och arbetsmiljöfrågor.

Arbetsskador, tillbud och riskobservationer

Antalet anmälningar om arbetsskada har ökat jämfört med 2021. Det gjordes 9 anmälningar under 2022. Orsakerna är mycket varierande. Det finns ingen gemensam riskfaktor. Antalet rapporter om tillbud och riskobservationer är i samma omfattning som 2021. Det gjordes 15 rapporter om tillbud och 7 riskobservationer under 2022.

Företagshälsovård

Förvaltningens totala budget för 2022 var 42 000 kr och det förbrukades 136 887 kr. Den totala kostnaden för kommunen rymdes inom befintlig budget. Tjänsterna är i huvudsak fördelade till kartläggning av arbetsmiljön, organisatorisk och social arbetsmiljö, och stöd till arbetsgruppen i arbetet med detta. Kostnaderna var främst koncentrerade till ett par av förvaltningens enheter.

Rekryteringar och avgångar

Förvaltningen har haft högre personalrörlighet 2022 än under tidigare år. Under året har tolv av de tillsvidareanställda slutat varav sex av dessa har gått i pension, en medarbetare har gått till annan tjänst inom kommunen och fem har slutat för att byta arbetsgivare.

Två visstidsanställda har blivit tillsvidareanställda genom konverteringsregel i LAS (Lagen om anställningsskydd).

Samverkan och samarbeten – externt och kommuninternt

Förvaltningen har representation i många olika arbetsgrupper och forum. Detta är viktigt för att samarbetet i olika frågor ska fungera bra. Men, det är ett arbetsmiljöbekymmer med många och långa möten överlag i kommunen. Det var också den enda punkt i kommunens genomgång av chefers förutsättningar som blev rödmarkerad i alla förvaltningar.

Miljö- och byggnads-förvaltningen

Personalnyckeltal 2022	2021	2022	Diff. år
Total personalkostnad, Mkr	34	37	3

Miljö- och byggnadsförvaltningen		Kvinnor	Män	Totalt	Jfr 2021
Totalt antal månadsavlönade	1 nov	37	22	59	3
Varav tillsvidareanställningar	1 nov	34	21	55	4
Varav visstidsanställningar	1 nov	3	1	4	-1
Antal årsarbeten totalt, utifrån anställning	1 nov	37	22	59	3
Antal årsarbeten totalt, utifrån arbetad tid	Helår	32	22	54	5
Varav timavlönad tid omräknat till årsarbeten	Helår			0	0
Genomsnittlig sysselsättningsgrad, tillsvidareanst. (%)	1 nov	100	100	100	0
Andel heltid, anställning, tillsvidareanst. (%)	1 nov	100	100	100	0
Medellön, tillsvidareanst.	1 nov	40 600	39 568	40 206	1 619
Medelålder, tillsvidareanst.	1 nov	42	40	41	0
Medelålder, visstidsanst.	1 nov	40	33	38	5
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid	Helår	3,6	2	3	-0,7
Övertidstimmar	Helår	34	165	199	-90
Mertidstimmar	Helår	0	0	0	-9
Personalrörlighet, extern och intern (%)	Helår			12,7	1,4

Beskrivning av miljö- och byggnadsförvaltningen

Förvaltningen består av verksamheterna Miljö och hälsa, Plan och bygglov, Lantmäterimyndigheten och Kart- och geodata. Förvaltningen arbetar med miljöfrågor, detaljplaner, bygglov, lantmäteri, kartor, geografisk information och mätning, samt bistår kommunstyrelsen i arbetet med översiktlig fysisk planering. Att ge råd och vägledning är en annan viktig del av verksamheten.

Förvaltningen styrs av Byggnadsnämnden och Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Förvaltningen tar fram underlag till de förtroendevalda att fatta beslut utifrån och som förvaltningen sedan genomför.

Personalen i siffror

Personalkostnaderna visade vid årets slut på ett överskott. Överskottet beror främst på vakanser i samband med föräldraledigheter och vid avslut av anställningar som inte hunnit ersättas fullt ut under året. Under 2022 utökades personalen med en årsarbetskraft, då nämnden tilldelats medel för att utöka arbetet med tillsyn av förorenade områden. Visstidsanställningarna har varit vikariat för tillsvidareanställda som varit föräldralediga.

Arbetsmiljö

Medarbetarundersökning

Miljö och byggnadsnämnden har mycket goda resultat i den medarbetarundersökning som genomfördes i november. Resultatet för hållbart medarbetarindex (HME) ligger kvar på höga 82 (av 100 möjliga).

På frågan ”hur sannolikt är det att du skulle rekommendera di arbetsplats” har 65 procent svarat nio eller tio på en tiogradig skala, vilket kategoriseras som ambassadörer. Inga medarbetare har svarat inom spannet noll till sex.

De frågor som fått ett något lägre resultat är kopplade till arbetsbelastning.

Sjukfrånvaro

Förvaltningens sjukfrånvaro minskade 2022 jämfört med 2021, från 3,7 procent till 3,0 procent.

Korttidsfrånvaron är väldigt låg vilket kan förklaras med de goda arbetsförhållanden som också speglas i medarbetarundersökningen. Den främsta faktorn är det nära ledarskapet där cheferna har ett rimligt antal medarbetare som i stort sett är inom samma lokaler. Det innebär att chefen träffar sina medarbetare ofta och tidiga signaler på ohälsa kan snabbt avhjälpas till exempel genom omprioritering eller översyn av ärenden med mera. På detta sätt har längre sjukrivningar kunnat undvikas.

Arbetsskador och Tillbud

Under 2022 har 18 rapporteringar gjort i kommunens digitala systemstöd för dessa frågor, KIA. 15 av dem, som fem rapportörer står bakom, handlar om hög arbetsbelastning inom verksamheten Miljö och hälsa. En medarbetare har blivit hotad i samband med sin tjänsteutövning.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Förvaltningen har för första året gjort den årliga uppföljningen av arbetsmiljöarbetet i ett gemensamt digitalt systemstöd (Stratsys) Här svarar cheferna på 21 frågor kring de delar som ingår i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Förvaltningen har ett mycket väl fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete där dialog om arbetssituation och arbetsmiljö är en naturlig del i verksamheten.

Samtliga enheter arbetar med ”trafikljusmodellen”. Den innebär att medarbetare regelbundet värderar sin arbetsbelastning ”hög=röd, bra=grön och något förhöjd=gul”. I samband med att ”trafikljusen” fylls i har chefen och medarbetaren en dialog kring åtgärder. Om medarbetaren signalerat rött under ett förutbestämt antal gånger gör medarbetaren en rapportering i KIA. De 15 rapporteringarna kring arbetsbelastning inom enheten Miljö och hälsa är sådana ”trafikljus”-rapporteringar. Viss del av arbetsbelastningen kan härröras till en specifik yrkesgrupp där det inte går att få in extra personal vid arbetsanhopning, och det finns inte ekonomiska resurser att utöka bemanningen.

Arbetsmiljöverket har undersökt Vänersborgs kommuns centrala rutiner för arbetsmiljöarbetet och i samband med det gjordes ett stickprov på en avdelning inom Miljö och bygg. Återkopplingen har skett på central nivå och redovisas i avsnittet om det kommunövergripande arbetsmiljöarbetet.

Företagshälsovård

Förvaltningen har köpt företagshälsovård för 51 600 kronor under 2022. Förvaltningens budget för företagshälsovård var 22 000 kronor. Det är främst tre olika insatser: vaccination, ergonomi och stödsamtal men även en större insats för hela arbetsgruppen inom Miljö och hälsa.

Personalronder

Varje år träffas HR-partner och alla chefer individuellt, för en fördjupad genomgång av medarbetarnas mående på respektive enhet samt aktuella personalfrågor som till exempel systematiskt arbete, lön och kompetensförsörjning med mera. Under dessa ronder har det även förts samtal kring chefernas behov av stöd. Det som framkommit utgör underlag i övriga rubriker och redovisas inte separat under

denna rubrik.

Framtida utmaningar och möjligheter inom arbetsmiljöområdet

Utifrån förvaltningens goda resultat i medarbetarundersökningen och det systematiska arbetssätt som genomsyrar förvaltningen behöver fokus vara att identifiera framgångsfaktorerna och arbeta för att bevara dem. Arbetet kring arbetsbelastning pågår och mot bakgrund av de specialistroller som bemannar den särskilt belastade enheten är det troligt att insatserna kommuniceras och hanteras på personnivå.

Det är viktigt att arbeta aktivt med att bibehålla den stora andel ambassadörskap bland medarbetarna och anledningen till att så många rekommenderar sin arbetsplats.

Kompetensförsörjning

Bristkompetenser

Enstaka kompetenser som till exempel ekologer är svårrekryterade. Förvaltningen har många olika specialistkompetenser vilket utgör en sårbarhet. Enheternas goda rykte är en stor fördel vid rekrytering.

Personalrörlighet

I de fyra avgångssamtal som sammanställts under året framgår att samtliga skulle rekommendera andra att arbeta inom kommunen. Avgångsorsakerna har varit långa pendlingsavstånd och pension.

De fördelar som lyfts fram från alla är det kollegiala.

Kompetensutveckling

Kompetensutveckling är en del av varje medarbetarsamtal där en individuell plan görs (se även under rubriken Extern samverkan och samarbete). Verksamheterna har stort behov av att medarbetarna har hög kompetens inom sina respektive specialistområden. Medarbetarna har ökat sin kompetens dels genom breddning då arbetsuppgifter omfördelats, dels genom medverkande i konferenser och nätverk för att hålla sig uppdaterade.

Samverkan och samarbeten externt och kommuninternt

Enheten Kart- och Geodata hade utvecklingssamarbeten under 2022 tillsammans med andra kommuner. Samarbete med Högskolan Västs om utbildning till lantmäteriingenjör är återupptaget efter coronapandemin där förvaltningen bland annat bistår med lärare vid mätkurser. Miljö och Hälsa ingår i flera nätverk, bland annat Miljösamverkan Västra Götaland samt andra mindre formella nätverk inom Fyrbodal.

Framtida utmaningar och möjligheter inom kompetensförsörjningen

Medarbetarna är välutbildade för sina uppdrag, men har som specialister ett kontinuerligt behov av kompetensutveckling för att kunna upprätthålla ett kvalificerat stöd både internt och externt.

Att vara en attraktiv arbetsgivare måste alltid vara högprioriterat för att säkra kompetensförsörjningen. Digitaliseringen måste öka för att möta medborgarnas behov, men på grund av resursbrist går utvecklingen sakta.

En fortgående förändring av kompetensbehov och arbetsuppgifter pågår hela tiden till följd av den ökade digitaliseringen inom kommunen och i samhället över lag.

De senaste årens händelser i omvärlden, med pandemi, krig och den ekonomiska situation som nu råder har stor påverkan på flera delar av verksamheten. Under pandemin var det stor efterfrågan på tjänster inom nybygge medan det ekonomiska läget som nu råder leder till en stor återhållsamhet. Eftersom personalantalet inte kan anpassas i samma takt behöver förvaltningen ha en strategi och en ekonomi som tar avstamp i denna omständighet.

Samhällsbyggnads-förvaltningen

Personalnyckeltal 2022	2021	2022	Diff. år
Total personalkostnad, Mkr	184	190	6

Samhällsbyggnadsförvaltningen		Kvinnor	Män	Totalt	Jfr 2021
Totalt antal månadsavlönade	1 nov	241	169	410	38
Varav tillsvidareanställningar	1 nov	226	137	363	19
Varav visstidsanställningar	1 nov	15	32	47	19
Antal årsarbeten totalt, utifrån anställning	1 nov	234	167	400	37
Antal årsarbeten totalt, utifrån arbetad tid	Helår	189	149	339	6
Varav timavlönad tid omräknat till årsarbeten	Helår			12	1
Genomsnittlig sysselsättningsgrad, tillsvidareanst. (%)	1 nov	97	100	98	1
Andel heltid, anställning, tillsvidareanst. (%)*	1 nov	89	99	93	1
Medellön, tillsvidareanst.	1 nov	30 055	31 342	30 541	587
Medelålder, tillsvidareanst.	1 nov	46	46	46	0
Medelålder, visstidsanst.	1 nov	38	42	41	1
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid	Helår	10,5	5,6	8,4	1,7
Övertidstimmar	Helår	800	4 075	4 875	-485
Mertidstimmar	Helår	2 043	664	2 707	1 286
Personalrörlighet,extern och intern (%)	Helår			9,8	1,3

Förvaltningens personal

Anställda

Förvaltningen hade den 1 november 2022 totalt 410 månadsavlönade personer vilket är en ökning med 38 personer. Medellönen i förvaltningen är 30 541 kr och kvinnornas medellön är 1 287 kr lägre än männens. Samhällsbyggnadsförvaltningen har ett bra samarbete med Arbetsförmedlingen och har 16 naturvårdare anställda på kollektivavtalet BEA (bestämmelser för arbetstagare i arbetsmarknadspolitiska insatser) på Skog och natur, Gatuenheten. På Parkenheten arbetar flera extraresurser via ett samarbete med Arbetsmarknadsenheten i kommunen.

Sysselsättningsgrad

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden i förvaltningen är 98 procent. 93 procent av de tillsvidareanställda har en heltidstjänst. Sysselsättningsgraden har ökat med 1 procentenhet, även heltidstjänsterna har ökat med 1 procentenhet jämfört med 2021.

Övertid och mertid

Övertidstimmarna har minskat med 9 procent jämfört med 2021 och mertiden har ökat med 90,5 procent. På Samhällsbyggnadsförvaltningen är det beredskapsavtalet som står för uttag av övertid. Beredskap finns inom Fastighet och service, Gatuenheten, Kretslopp & vatten samt Tekniska. På grund av hög sjukfrånvaro under året har mertiden på Kostenheten ökat. Det är de deltidsanställda som har arbetat extra timmar utöver sitt ordinarie arbetstidsmått. 65 procent av ökningen härrör till Kostenheten.

Arbetsmiljö

Medarbetarundersökningen

80 procent av medarbetarna på Samhällsbyggnadsförvaltningen har besvarat medarbetarundersökningen, vilket är samma som året innan. Resultatet för HME-frågorna (hållbart medarbetarengagemang) har ett indexsnitt på 76 av 100. 2021 var det 78. I kartläggningen av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön (OSA) framkom det att medarbetarna i stor utsträckning anser att de blir bra bemötta och får ett bra stöd av sina kollegor samt att deras arbetsschema fungerar bra. De upplever också att arbetsgivaren talat om att arbetsplatsen ska vara fri från kränkande särbehandling.

Medarbetarna tycker dock fortfarande att arbetsplatsen kan bli bättre på att utvärdera och följa upp målen, hur de som är utsatta för kränkande särbehandling snabbt kan få hjälp och vad som händer med informationen när arbetsgivaren fått veta att det inträffat en kränkande särbehandling.

Ytterligare utvecklingspotential att jobba med är att arbetstagarna kan släppa tankarna på arbetet när de är lediga samt var och när de kan påverka sin arbetssituation.

Resultatet för eNPS, som innebär i vilken grad medarbetaren rekommenderar sin arbetsplats, har sjunkit till 26 från att ha haft ett värde 2021 på 30. Det beror på att andelen kritiker ökat. Dock har andelen ambassadörerna ökat också, från 47 procent till 48 procent, men ökningen är mindre än ökningen för kritiker. Måttet eNPS beräknas genom att ta andelen procent för ambassadörer minus andelen procent för kritiker.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

I några enheter har chefernas arbete med arbetsmiljöfrågor haft stort fokus på att tillsammans med medarbetarna hantera förändringar och omorganisationer under året. Efter medarbetarundersökningen och de verksamhetsspecifika skyddsronderna görs handlingsplaner för att säkerställa en god arbetsmiljö. Uppföljning sker på varje enhets arbetsplatsmöten (APM) och lokala samverkansgrupp (LSG) samt även i förvaltningens samverkansgrupp (FSG).

Personalrond

Under hösten 2022 var fokus på rehabiliterings- och sjukprocessen samt den organisatoriska och sociala arbetsmiljön (OSA). Hälsoläget skiljer sig stort inom förvaltningens enheter. Vissa verksamheter har låg sjukfrånvaro och andra har hög. Många frågor gäller rehabilitering och det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM). De flesta chefer frågade efter tips och verktyg för att strukturera upp det systematiska arbetsmiljöarbetet. Ett årshjul gällande SAM togs fram och distribuerades till alla chefer samt att workshops erbjöds vid införandet av SAM-modulen i programmet Stratsys där avstämning, planering och uppföljning nu ska göras.

Arbetsskador och tillbud

Totalt 135 rapporter har skrivits under 2022. Av dessa har 39 handlat om tillbud, 42 olycksfall och 33 om riskobservationer, 10 egendom och säkerhet, 5 gällde arbetssjukdom och 4 färdolycksfall. Under 2021 gjordes totalt 103 rapporter. Rapporteringen av riskobservationer och tillbud har ökat under två års tid medan rapporter om olycksfall minskat. Olycksfallen sker främst inom köksarbete, lokalvård och parkarbete. Vanligast förekommande är: ohälsosam arbetsbelastning samt psykisk överbelastning, lågt fall samt ergonomiska faktorer så som statiskt och repetitivt arbete. Medarbetare uppmanas att anmäla risker de ser och upplever. Att kartlägga risker är en del i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Sjukfrånvaro
Totalt för hela året 2022 är sjukfrånvaron 8,4 procent på förvaltningen vilket är en ökning från 2021 med 1,7 procentenheter. Främst ses en ökning mellan sjukfrånvarodag 91–180, som har fördubblats. Största delen av sjukfrånvaron beror på övriga fysiska sjukdomar (benbrott, ryggskott, diskbråck eller operation), psykisk ohälsa samt infektioner och förkylningar. Året både började och slutade med en hög sjukfrånvaro där covid och övriga virussjukdomar hade en stor påverkan.

Antal rehabiliteringsärenden gällande övriga fysiska sjukdomar har ökat från 29 ärenden (2021) till 43 ärenden (2022). Till viss del härrör det från sjukskrivningar som är en följd av planerade operationer som under pandemin ställts in, men som nu genomförs. Det har i de flesta fall inneburit rehabiliteringstider på två till fyra månader. Infektioner och förkylningar har ökat från 22 ärenden (2021) till 42 ärenden (2022).

Fokus under året att minska sjukfrånvaron i vissa personalgrupper, var av största vikt då friska medarbetare bidrar till en mer hållbar arbetsmiljö och ekonomi. Företagshälsovården nyttjades mer för kontakt gällande friskfaktorer som ska skapa trygghet och framåtdriv. Ett projekt för bemanningspoolen på Kostenheten innehållande OSA, friskfaktorer och yrkesstolthet utfördes under vintern 2021 fram till och med våren 2022. Det utmynnade i positiva ord av deltagarna; ”Vi har blivit sedda och hörda, utvecklats, lärt nytt, haft kul och stärkt varandra genom feedback”. Projektidén lever vidare via företagshälsovården och Odenköket har nu påbörjat träffar med samma koncept.

Kontakt med regionens rehabkoordinatorer har etablerats för att involvera vården tidigt i medarbetarens rehabiliteringsplan för återgång i arbete. Kompetensutveckling för chefer har genomförts under hösten 2022 inom området psykisk hälsa och våld i nära relationer med både föreläsning samt en fördjupningsdag där cheferna fått öva på svåra samtal och fått verktyg att använda i svåra samtal gällande psykisk ohälsa.

För att kunna ge förutsättningar att skapa ett hållbart arbetsliv har omplacering av medarbetare skett inom förvaltningen och flera omplaceringar har tagits emot från socialförvaltningen under året.

Företagshälsovård
Förvaltningens totala budget var på 171 000 kr och 166 787 kr (97,5%) nyttjades. Kontaktorsakerna har till 35 procent (60% under 2021) handlat om ohälsa där direkt stöd till medarbetare sätts in samt en efterhjälpande fas. 45 procent (29% under 2021) berör hälsorisker där kunskap och risker hanteras och undanröjs inom både den fysiska och sociala arbetsmiljön. 20 procent (11% under 2021) av kontakterna har handlat om hälsa där fokus har varit på friskfaktorerna som ska skapa trygghet och framåtdriv.

Framtida utmaningar och möjligheter inom arbetsmiljöområdet
För att våra medarbetare ska kunna ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv behöver vi fortsätta att jobba med ett tryggt ledarskap och uppmuntra till delaktighet och samverkan. Detta lägger grunden till en god arbetsmiljö och också att vara en attraktiv arbetsgivare.

Kompetensförsörjning

Kompetensutveckling
Kostenhetens bemanningspool för förskoleköken har deltagit i utbildning innehållande OSA, friskfaktorer och yrkesstolthet. Utbildningen togs fram och utfördes i samarbete med företagshälsovården. Hela Kostenheten har också haft en ergonom som föreläste och gav tips på övningar för samtliga medarbetare en eftermiddag.

I verksamheten Fastighet och service har lokalvården implementerat en rutin där nyanställda får en branschspecifik utbildning. Utbildningen har finansierats av Omställningsfonden genom Kompetens och omställningsavtalet (KOM-KR). Medarbetare inom växel och telefoni har utfört kompetenshöjande insatser i praktikform som ett led i ett omställningsarbete. Bostadsanpassningshandläggare har gått en vidareutbildning i bostadsanpassningsfrågor.

Samtliga medarbetare på administrativa enheten har gått en utbildning i HLR (hjärt- och lungräddning) och digital utbildning kring GDPR. En av ekonomerna har gått en Excelutbildning som därefter ska läras ut till övriga i ekonomgruppen. Ny nämndsekreterare har gått omfattande utbildning gällande rollen som nämndsekreterare. Nämndsekreterare och registrator har gått digital utbildning gällande registrering, allmänna handlingar och sekretess. Nämndsekreterare, registrator och administrativ chef har gått digital utbildning kring delegering.

Rekrytering och avgångar
Förvaltningen har en personalrörlighet på 9,8 procent, vilket är en ökning med 1,3 procentenheter jämfört med året innan. Serviceyrken är den kategori som har högst personalomsättning. 30 personer har slutat på egen begäran varav nio gått i pension. Pensionsåldern varierade mellan 62 och 68 år.

Fyra personer har fått sina tjänster konverterade till tillsvidareanställning enligt lagen om anställningsskydd (LAS). Under 2022 har 39 annonser publicerats och alla annonser utom två har lett till anställning. Elektriker med A-auktorisation har inte kunnat rekryterats. Totalt är 66 tjänster tillsatta där vaktmästare, lokalvårdare, säsongsarbetare anställer fler än en tjänst per annons. Omorganisation på Gatuenheten samt Fastighet och service har medfört nyrekryteringar.

Extern samverkan och samarbete

Enheten Fastighet och service hade samarbete under hösten med Göteborgs universitet där en grupp studenter skrev sin B-uppsats om lokalvårdares yrkesstatus och hur den kan förbättras. Gatuenheten hade en LIA-praktikant (lärande i arbete) under hösten från transportledarutbildningen på Teknikhögskolan.

Framtida utmaningar och möjligheter inom kompetensförsörjning

Enskilda verksamheter ser den framtida personal- och kompetensförsörjningen som en utmaning. För att det ska vara lyckosamt krävs ett livslångt lärande för alla och där kommer KOM-KR avtalet främja goda förutsättningar för kompetensutveckling och omställning i arbetslivet.

Socialförvaltningen

Personalnyckeltal 2022	2021	2022	Diff. år
Total personalkostnad, Mkr	250	289	39

Socialförvaltningen		Kvinnor	Män	Totalt	Jfr 2021
Totalt antal månadsavlönade	1 nov	1 474	338	1 812	105
Varav tillsvidareanställningar	1 nov	1 360	289	1 649	47
Varav visstidsanställningar	1 nov	114	49	163	58
Antal årsarbeten totalt	1 nov	1 425	326	1751	98
Timavlönades tid omräknat till antal årsarbeten	Helår			163	-10
Genomsnittlig sysselsättningsgrad, tillsvidareanst. (%)	Helår	98%	98%	98%	1
Andel heltid i procent, tillsvidareanställda	Helår	89%	92%	90%	2
Medellön, tillsvidareanställda	1 nov	30 896	28 846	30 536	668
Medelålder	1 nov	45	39	44	oför.
Sjuk i procent av tillgänglig arbetstid	1 nov	12,9%	9,1%	12,2%	0,4
Övertidstimmar	1 nov	19 518	6 713	26 231	7 306
Mertidstimmar	Helår	18 006	3 451	21 457	597
Personalrörlighet	Helår			12,4	4,2

Inom förvaltningen finns flera verksamheter som benämns med förkortningar i texten. Dessa är Vård- och omsorg Hemtjänst (Hemtjänst) Vård- och omsorg särskilt boende (SÄBO), Vård, stöd och utredning (VSU), Personligt stöd och omsorg (PSO), Individ- och familjeomsorgen (IFO), Arbete, sysselsättning och integration (ASI) Administrativa avdelningen och Kvalitet och utveckling (ADM/KoU).

Förvaltningens personal

Den totala personalkostnaden för socialförvaltningen 2022 var 897 mnkr, vilket är en ökning med 39 mnkr jämfört med 2021.

Anställda

Antalet anställda inom Socialförvaltningen ökande med totalt 105 personer under 2022. De största ökningarna har skett inom VSU, SÄBO och ASI. Under 2021 startades verksamheten Kvalitét och utveckling (KoU). Utvecklingsledare och systemförvaltare som tidigare arbetade inom den centrala administrativa avdelningen samt inom IFO flyttades över till den nya avdelningen. Dessutom startas i slutet av 2022 en teknikenhet inom KoU. Hit flyttades medarbetare som arbetar med hjälpmedel som behövs inom äldreomsorgen. Inom förvaltningen finns även personer som är anställda inom arbetsmarknadspolitiska insatser, personliga assistenter och anhörigvårdare.

Under 2022 konverterades enligt lagen om anställningsskydd (LAS) 37 visstidsanställningar till tillsvidareanställningar. Det var framför allt outbildade undersköterskor (vårdbiträden), outbildade stödassistenter samt outbildade personliga assistenter som konverterades in. 2022 var 19,7 procent av baspersonalen outbildad, 2021 var det 16,4 procent.

Sysselsättningsgrad

Vid mättillfället 1 november 2022 hade 90 procent av de tillsvidareanställda en heltidstjänst, vilken är en ökning med 2 procentenheter. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för kvinnor var 98 procent och den genomsnittliga sysselsättningsgraden för män var 98 procent. Totalt var den genomsnittliga sysselsättningsgraden inom socialförvaltningen 98 procent, vilket är en ökning med 1 procentenhet.

Övertid och mertid

Under 2022 ökade antalet övertidstimmar med 7 306 timmar. Även mertiden ökade jämfört med 2021, en ökning med 597 timmar. Ett flertal medarbetare inom förvaltningen arbetar under sin studieledighet och föräldraledighet och ersätts då med mertidsersättning för denna arbetstid. Utöver detta så kommer den mesta mer- och övertiden utifrån svårigheterna med att få vikarier vid oplanerad frånvaro samt vakanser på helgerna.

Arbetsmiljö

Förvaltningen hade nästan 67 procent svarsfrekvens i 2022 års medarbetarundersökning vilket var högre än 2021. Fokus för nästa års undersökning kommer bland annat läggas på att höja svarsfrekvensen. Det var övervägande höga resultat för hela förvaltningen i stort. Hållbart medarbetarengagemang (HME) hade samma nivå som föregående år. Resultatet för motivation höjdes, styrning hade samma resultat som tidigare år medan resultatet för ledarskap minskade något. Ja-/nej-frågan kring huruvida medarbetare utsatts för kränkande särbehandling av någon kollega eller någon chef visar på att ett antal medarbetare har utsatts för någon form av kränkande särbehandling. Utvecklingsområdena varierar mellan verksamheterna, till exempel ses de omorganisationer som genomförts under året inom de olika verksamheterna som bidragande orsak till årets något lägre HME resultat kring ledarskap. Resultatet för hur lojala och motiverade medarbetarna är (eNPS) var något lägre i år än föregående, där antalet ambassadörer minskade något och antalet kritiker ökande något.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron, beräknad i procent av tillgänglig arbetstid var 12,2 procent vilket innebar en ökning med 0,4 procentenheter jämfört med 2021. Den korta sjukfrånvaron (<14 dagar) motsvarade 4,9 procent av tillgänglig arbetstid. Sedan 2021 redovisas inte Bemanningsenheternas sjukfrånvaro. Anledningen är att personalsystemets statistikmodul inte kan beräkna sjukfrånvaron på grund av det tidbokningssystem som används för tidbokning av tim- och poolmedarbetare.

I uppföljningen av aktuella rehabiliteringsärenden framkom det att även under 2022 är den vanligaste orsaken vid långtidsjukfrånvaro psykisk ohälsa som i de flesta fallen inte kan ses som arbetsrelaterad. Den korta sjukfrånvaron hade sin orsak i framför allt förkylningar och infektioner, men även i den korta sjukfrånvaron finns psykisk ohälsa. Likt föregående år har 2022 inneburit stort fokus på uppföljning av sjukfrånvarostatistik på verksamhets- och enhetsnivå inom förvaltningen. HR-partners inom socialförvaltningen har under 2022 fått förstärkning med en kollega som har lång erfarenhet kring rehabilitering. Här får förvaltningens chefer och HR-partner extra stöttning i rehabiliteringsarbetet. I dialogen ses även att behov finns för både nya som erfarna chefer, att uppdatera sig i sjukprocessen för att bli tryggare och öka möjligheten att effektivisera rehabiliteringsarbetet.

Arbetsskador och tillbud

Arbetsskador och tillbud	2021	2022
Riskobservation	233	224
Tillbud	352	501
Olycksfall	192	207
Färdolycksfall	14	11
Arbetssjukdom	37	38
Egendom/Säkerhet	26	33
Totalt	**854**	**1014**

Antal rapporterade händelser var totalt 1 014 vilket var 160 fler jämfört med 2021. Rapporterade riskobservationer och färdolycksfall minskade medan rapporterade tillbud, olycksfall och arbetssjukdom samt egendom och säkerhet ökade jämfört med 2021. Totalt rapporterades 256 arbetsskador (olycksfall, arbetssjukdom, färdolycksfall) fördelat i de olika verksamheterna: SÄBO 85, Hemtjänst 57, PSO 56, VSU 31, ASI 23 och IFO 4.

Rapporterade riskbedömningar minskade något jämfört med föregående år medan rapporterade tillbud ökat. Rapporteringar på händelsetypen ”egendom/säkerhet” är till stor del felregistreringar. Vid kontroll bedöms flertalet av dessa händelser som tillbud. Från början av 2023 kommer det inte vara möjligt att registrera på den händelsetypen längre. Arbete med att tydliggöra vilken typ av arbetsmiljöhändelse som hör hemma i respektive händelsetyp pågår ute i verksamheterna genom att HR-partner informerar arbetsgrupperna på deras arbetsplatsmöten (APM). Samtidigt planerar flera chefer in genomgångar som en aktivitet under kommande år i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Arbetsskadorna (olycksfall, färdolycksfall och arbetssjukdom) skedde i samband med omvårdnads- och omsorgsarbete hos vårdtagare eller brukare i enskilt hem eller på särskilt boende. De vanligaste skadeorsakerna är fall från samma nivå vilket innebär att medarbetare snubblar och halkar antingen på väg till eller hemma hos vårdtagaren/brukaren eller vid andra förflyttningar under arbetsdagen. Därefter sker skador tillfogade av annan person/brukare och därefter hot och våld samt akut överansträngning.

Rapporterade arbetssjukdomar ligger i stort sett kvar på förra årets nivå. Trots att lagkravet om att anmäla exponering för covid-19 viruset togs bort 1 april 2022 så var det framför allt exponering av viruset som anmäldes men även sjukdom och eller skador som uppkommit vid nära arbete med vårdtagare, brukare och klienter.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Flertalet chefer uttrycker att det har varit ytterligare ett utmanande år. Medarbetare och chefer har nu i drygt två år arbetat med att ”hålla i och hålla ut”. Arbetet med att bedriva det systematiska arbetsmiljöarbetet och det hälsofrämjande arbetet har varit en utmaning för flera chefer. En del misskötsamhetsärenden som påverkar arbetsmiljön i arbetsgrupperna har dykt upp. Orsakerna kan vara att det löpande systematiska arbetsmiljöarbetet till viss del fått stå tillbaka då fokus har varit att arbeta med att se till att bemanning finns på plats samt skapa och uppdatera rutiner samt säkerställa processer för att få till en ökad trygghet och snabba åtgärder kring pandemiarbetet.

Företagshälsovård

Under 2022 använde förvaltningen hela det tilldelade utrymmet och fick även ett tillskott. 104 procent av den tilldelade budgeten nyttjades. Under 2021 nyttjades det tilldelade utrymmet till 72 procent. Liksom föregående år är det samtalsstöd som står för den största posten men även tjänster som innebär hälsoutveckling och aktiv livsstil. Till exempel så står utbildningen ”medarbetare i balans” för en stor del av köpta tjänster.

Personalronder

Förvaltningens chefer följer upp sina enheters sjukfrånvaro varje månad där HR-partnerna finns tillgängliga för stöd. Dessutom träffar HR-partnerna cheferna i individuellt möte, det vill säga en personalrond en gång om året. Fokus på personalronden är att följa upp medarbetarna utifrån friskfaktorer, att tidigt fånga upp medarbetare som riskerar att drabbas av ohälsa och sjukskrivning samt följa upp pågående rehabiliteringsärenden. Andra områden som berördes var bland annat delade turer, övertid och mertid samt genomgång av semester, flextid och komp. I ronden följer HR-partnerna även upp hur tillbuds- och arbetsskaderapporteringen fungerat och stöttar chef om denne behöver hjälp i hanteringen genom att bjuda in till workshops.

Framtida utmaningar och möjligheter inom arbetsmiljöområdet

Inom Socialförvaltningen ses likande utmaningar som nämns i skriften Samtida tendenser inom arbetsmiljöarbete, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) mars 2022. Flera faktorer inverkar på arbetsmiljön till exempel ökad digitalisering, svårigheter i kompetensförsörjningen, ökande sjukskrivningstal, demografiska förändringar och coronapandemins påverkan på arbetslivet. Ett aktivt systematiskt arbetsmiljöarbete är därför viktigt då brister i arbetsmiljön bland annat påverkar utveckling, kvalitet, sjukfrånvaro och personalomsättning. Arbete med att ta fram ett för förvaltningen gemensamt arbetsårshjul pågår. I årshjulet kommer även aktiviteterna i det systematiska arbetsmiljöarbetet tydliggöras.

Under 2021 års personalronder framkom det att få sjukskrivningar kunde ses som arbetsrelaterade. Under 2022 års personalronder är det samma bild som presenteras. Det är många problem som är förknippade med stressymptom men det är svårt att särskilja den stress som är arbetsrelaterad från den stress som är mer relaterad till livsstil, familjesituation, fritid eller annat som belastar individen. Utmaningen framåt är att fortsätta arbeta främjande, förebyggande och rehabiliterande med arbetsanpassningar.

De åtta framforskade friskfaktorerna möjliggör det främjande hälsoarbetet:

- Rättvis och transparant organisation
- Ledarskap – närvarande, tillitsfullt och engagerat
- Delaktighet och inflytande
- Kommunikation och återkoppling
- Prioritering av arbetsuppgifter
- Kompetensutveckling hela arbetslivet
- Systematiskt arbetsmiljöarbete i vardagen
- Tidiga insatser och arbetsanpassning

Skyddskommittéerna har under 2022 arbetat med friskfaktorerna och fokuserat på de faktorer som ses mest prioriterade i respektive verksamhet. Verksamheterna arbetar vidare i det arbetet. I det förebyggande arbetsmiljöarbetet ses möjligheter att under år 2023 få tillgång till digitalt systemstöd för checklistor och riskbedömningar med uppföljningsmöjlighet i samma system. Verksamheterna fortsätter med att undersöka och synliggöra de risker som finns på respektive arbetsställe för att göra riskerna kända i syfte att minimera risk för att ohälsa uppstår. Utmaningen i det rehabiliterande arbetet ligger framför allt i att möjliggöra de insatser, i form av arbetsanpassningar i en relativt slimmad organisation, som krävs för att en sjuk medarbetare ska återfå sin arbetsförmåga i sitt ordinarie arbete.

Under 2022 har en plan lagts för att minska antal medarbetare per chef. Hemtjänsten utökar med tre chefer och SÄBO med en chef, med start 2023.

HR-partnerna har återigen fått tillgång till de olika ledningsgrupperna och arbetsgrupperna för att informera och tydliggöra olika styrdokument gällande arbetsmiljö, tillbudsrapportering, medarbetarskap, rökfri arbetstid, alkohol- och droger med flera. Inom Hemtjänsten har det under 2022 tagits bort delade turer och införts 11 timmars dygnsvila samt ökat grundbemanningen. För att reducera stress kring vakanta pass under helgerna har det införts så kallade ”30-tjänst” på prov. ”30-tjänst” är en tjänst som schemaläggs till ständig lördag och söndag, resterande arbetstid förläggs efter verksamhetens behov och önskemål.

Socialförvaltningen arbetar aktivt i det förebyggande och systematiska arbetsmiljöarbetet och hållbara scheman är en viktig del i detta arbete, dels för att medarbetarna ska kunna få en hållbar arbetstidsförläggning som innehåller regelbunden återhämtning, dels för att fler ska få möjligheter att arbeta heltid och för att skapa förutsättningar för att på bästa sätt kunna utföra vårt uppdrag till dem vi finns till för.

För att behålla medarbetarna som framför allt arbetar inom de politiskt beslutade (se nedan) svårrekryterade yrkeskategorierna har IFO och Kommunrehab möjlighet till förtroendetid med syfte att sänka personalomsättningen och öka hållbarheten.

Kompetensförsörjning

Bristkompetenser

Inom socialförvaltningen är bristyrken enligt personal- och förhandlingsutskottets (PFU) beslut den 13 december 2017 socialsekreterare och de legitimerade yrkena (sjuksköterskor, arbetsterapeuter, fysioterapeuter). Förvaltningen ser även brist av utbildade undersköterskor och stödassistenter.

Personalrörlighet

Förvaltningen annonserade vid 161 tillfällen under 2022, föregående år var antal annonseringstillfällen 117. Vid flera tillfällen var det mer än en tjänst som var vakant; under 2022 var det totalt 265 tjänster som var vakanta, föregående år var det 227 (exklusive sommarvikarier). Under 2022 avslutade 202 tillsvidareanställda sin anställning i socialförvaltningen vilket var 91 fler jämfört med 2021. Av dessa gick 28 i pension, föregående år var det 27. Antalet medarbetare som avslutade sin anställning genom särskild överenskommelse var 14, vilket var 7 fler än 2021.

Kompetensutveckling

Socialförvaltningen tar del av statsbidraget Äldreomsorgslyftet, vilket finansierar kostnaderna för medarbetares utbildning till undersköterska under 2020 till 2023. Syftet med dessa utbildningar är att genom stärkt kompetens hos medarbetarna öka kvaliteten inom äldreomsorgen. Från och med 1 juli 2023 blir undersköterska en skyddad yrkestitel.

Framtida utmaningar och möjligheter inom kompetensförsörjningen

Samtliga verksamheter inom förvaltningen ser den framtida personalförsörjningen som en utmaning. Svårigheter med personalförsörjningen beror bland annat på en god arbetsmarknad för de yrkesgrupper som socialförvaltningen är beroende av, men även att det är många som behövs samtidigt. Olika strategier pågår för att möta utmaningarna till exempel så utreds nya samarbeten mellan olika verksamheter samt hur ny teknik kan användas både smart och effektivt.

Att bredda rekryteringen är en möjlighet som förvaltningen kommer börja arbeta med där yrkesroll och uppdrag ses över för att använda kompetensen rätt och renodla kärnuppdraget. Breddad rekrytering som arbetsform bedöms kunna möjliggöra en ”karriärtrappa” inom framför allt äldreomsorgen där varje steg kräver mer utbildning, erfarenhet och kompetens och där en ingång till arbete inom äldreomsorgen skulle kunna bestå av en yrkesroll som hanterar uppgifter av enklare slag det vill säga uppgifter som idag genomförs av andra yrkesroller i organisationen.

Generellt om arbete med kompetensförsörjning och lärdomar

Förvaltningen har arbetat fram en övergripande personal- och kompetensförsörjningsplan med aktiviteter som är tänkta att genomföras under de kommande fem åren.

I Hemtjänsten har medarbetare deltagit i utbildning kring bemötande, professionalitet och värdegrund. Hemtjänstens medarbetare har även genomfört en grundläggande IT- utbildning för att skapa trygghet för att hantera den för verksamheten nödvändiga digitala tekniken samtidigt utbildades de i IT-säkerhet.

Interna utbildningar har genomförts av kommunrehab i rehabiliterande arbetssätt och utvecklingssköterskorna har utbildat baspersonal i sjukdomslära och basal omvårdnad men även erbjudits handledning i specifika situationer.

Inom SÄBO har det också utbildats språkombud och på utvecklingsdagar har fokus varit kvalitet, samarbete samt implementering av förvaltningens medarbetarprinciper (medarbetarskap).

Vissa av förvaltningens chefer har genomfört utbildning ”nära vård” från SKR. Flertalet av enhetscheferna har haft regelbunden handledning under 2022.

I ett projekt har flertalet utbildningsinsatser genomförts för baspersonal i förflyttningsteknik, ergonomi och hjälpmedel. Samtidigt har en ny läkemedelsutbildning tagits fram och ges fortlöpande till både nyanställda som befintlig omvårdnadspersonal.

Ett introduktionspaket inom vård och omsorg samt PSO har tagits fram och numera genomför alla nyanställda inom ovanstående verksamheter utbildningarna som ingår i introduktionen.

Inom IFO har medarbetarna utbildats i metoder för att möta olika behov. De samt medarbetarna inom ASI har även utbildats kring ett jämlikt och jämställt bemötande.

ASI har även arbetat med medarbetarnas förhållningssätt genom att de arbetat med ett rättighetsbaserat arbetssätt men även med jämställdhetsintegrering, metodverktyg samt metodutveckling. De har även genomgått utbildning i jämställdhetsfrågor och olika neuropsykiatriska diagnoser ur ett genusperspektiv.

Inom PSO har det genomförts stora utbildningsinsatser för baspersonal avseende samsjuklighet, personlighetssyndrom, psykossjukdom och suicidprevention. Verksamhetsledarna inom PSO har genomfört utbildning i situationsanpassat ledarskap. Även utbildning i systemet Lifecare och social dokumentation har genomförts för alla medarbetare inom PSO.

Bilaga: Personalen i siffror

Syftet med följande tabell är att ge en överskådlig bild av utvald personalstatistik som även är könsuppdelad.

		2019	2020	2021	2022
Andel anställda per kön (tillsvidareanställda)	K	81	80,4	79,6	79,6
	M	19	19,6	20,4	20,4
Antal tillsvidareanställda	K	2 599	2 578	2 635	2 692
	M	609	627	674	689
	Totalt	3 208	3 205	3 309	3 381
Antal visstidsanställda	K	240	204	219	255
	M	147	117	103	138
	Totalt	387	321	322	393
Antal årsabetare utifrån anställningens sysselsättnigsgrad	K	2 728	2 699	2 777	2 870
(månadsavlönade)	M	728	724	754	800
	Totalt	3 456	3 423	3 531	3 670
Antal årsabetare utifrån arbetade timmar	K	2 290	2 189	2 209	2 283
	M	700	675	688	729
	Totalt	2 990	2 863	2 897	3 012
Varav timanställda (timvik.) omräknat till årsarbetare	K	147	134	140	160
	M	69	64	67	75
	Totalt	215	198	207	235
Genomsnittlig sysselsättningsgrad (tillsvidareanställda)	K	97	97,6	97,7	98
	M	97,8	98	97,8	98,3
	Totalt	97,1	97,7	97,7	98
Övertid, motsvarande årsarbetare (alla anställda)	K	7,3	7,0	9,3	12,7
	M	4,8	4,7	5,9	6,7
	Totalt	12,1	11,7	14,1	19,4
Mertid, motsvarande årsarbetare (alla anställda)	K	14,7	13,3	13,7	14,4
	M	3,6	2,2	2,4	3,1
	Totalt	18,3	15,5	15,2	17,5
Sjukfrånvaro i procent av tillgänglig arbetstid (%)	K	9	11,4	10,9	11,4
	M	5,6	7,5	7,1	7,4
	Totalt	8,2	10,6	10,0	10,4
Långtidsfrånvarons (60+ sjukdagar)	K	54,1	45,8	48,9	48,6
andel av alla sjukfånvarotimmar (%)	M	44,1	34,6	33,1	32
	Totalt	52,6	44,4	46,4	45,9
Sjuklönekostnad (mnkr)	K	30,3	46,8	43,8	46,6
	M	6,3	9,6	9,4	10,8
	Totalt	36,6	56,4	53,2	57,4
Medellön (tillsvidareanställda)	K	31 142	31 893	32 542	33 309
	M	31 198	31 507	31 815	32 450
	Totalt	31 152	31 817	32 394	33 134
Medelålder (tillsvidareanställda)	K	45,4	45,6	45,4	45,3
	M	44	43,3	42,5	42,1
	Totalt	45,2	45,1	44,8	44,6
Medelålder (visstidsanställda)	K	37,1	36,7	35,5	36,9
	M	34,1	36	34,2	36,6
	Totalt	36	36,4	35,1	36,8

Bilaga: Förvaltningarnas sammanställningar av årlig uppföljning

Barn och utbildningsförvaltningen

Fråga	Kommentar
Beskriv kortfattat vad verksamheten lyckats bra med inom arbetsmiljöområdet.	Gott samarbete och samverkan mellan rektorer och arbetsplatsombud. Fokus på att tillsammans skapa goda förutsättningar för arbetsmiljön i alla roller och ansvar. Arbetet med HÖK 21 har involverat alla medarbetare. Handlingsplaner finns på alla enheter, dialoger sker kontinuerligt och förbättringsarbetet är i gång. Goda resultat i medarbetarundersökningen inom området styrning som indikerar att medarbetare upplever att de är väl insatta i sin arbetsplats mål och att de vet vad som förväntas av dem i deras arbete. Både verksamhetschef och rektorer lyfter uppdragsdialoger som en framgångsfaktor då de ser att det är gynnsamt med samtal som har olika fokus. Uppdragsdialogen och medarbetarsamtalen har olika innehåll och kompletterar varandra. Rektorernas upplevelse är att uppdragsdialogen bidragit till mer kvalitativa dialoger mellan chef och medarbetare om kärnuppdraget och undervisningen. Rektorerna inom förskolan har haft stort fokus på att genomföra kulturanalyser. Enheterna arbetar systematiskt med handlingsplaner för att få en så hög kvalitet som möjligt via förväntningar på samtliga medarbetare att engagera sig och ta ansvar.
Ange arbetsmiljöutmaningar i punktform som verksamheten behöver arbeta med.	• Balans mellan förväntningar/krav och förutsättningar/resurser. • Att arbetsuppgifterna ryms inom arbetstiden. • Utagerande elever som utsätter medarbetare för hot och våld. • Sänka korttidssjukfrånvaron. • Lång handläggningstid för Fastighet och service att åtgärda felanmälningar gällande den fysiska arbetsmiljön i lokalerna. • Behöver öka kunskaperna om det förebyggande arbetsmiljöarbetet.
Beskriv kortfattat hur arbetsmiljöutmaningarna ska arbetas vidare med för att nå resultat.	Förvaltningen har tillsammans med lärarförbunden (numera Sveriges lärare) arbetat fram och antagit en kompetensförsörjningsplan enligt överenskommelsen i HÖK 21. Planen ska bidra till att skapa förutsättningar för balans mellan resurser och uppdrag. Planen innehåller insatser inom områdena arbetstid, arbetsmiljö, arbetsorganisation och lönebildning. För att nå bästa resultat har alla medarbetare på våra förskolor och skolor varit med och kartlagt vilka utvecklingsbehov respektive enhet har för att nå ökad måluppfyllelse, en god arbetsmiljö och ett yrke som attraherar skickliga behöriga lärare och övrig personal. Alla förskolor och skolor har därefter utifrån kartläggningen tagit fram utvecklingsområden för sin förskola och skola som de arbetar med under året. Dessa utvecklingsområden följdes upp i januari och kommer att utvärderas i juni. Därefter tar förskolorna och skolorna fram nya utvecklingsområden att arbeta vidare med under nästa läsår. För att förebygga återkommande utagerande beteende från barn och elever har förvaltningen tagit fram ett förvaltningsövergripande metodstöd. Metodstödet är tänkt att ge stöd i arbetet med att förebygga utagerande beteende från barn och elever. Arbetet med att sänka korttidsjukfrånvaron är prioriterad och dialoger och insatser pågår på många plan; i ledningsgrupp, på rektorsmöten, på APM och i samverkans forum. När det gäller lång handläggningstid för Fastighet och service för att åtgärda felanmälningar intensifierar förvaltningen dialogen. Personalkontoret erbjuder arbetsmiljöutbildningar kontinuerligt. Vissa utbildningar är obligatoriska och andra kan genomföras utifrån enheters specifika behov.

Fråga	Kommentar
Finns det något som behöver lyftas till överställd nivå	Utifrån medarbetarundersökningen är det tydligt att personal inom barn- och utbildningsförvaltningen upplever en högre arbetsbelastning än övriga kommunala verksamheter. Behov av ökad grundbemanning för att kunna möta barn och elevers behov av särskilt stöd. Den fysiska arbetsmiljön på några av våra förskolor och skolor som påverkar både barn, elever och personal negativt: • Fysiska arbetsmiljöproblem som inte blir åtgärdade trots felanmälningar • Ej ändamålsenliga lokaler • För få lokaler • Avsaknad av specialsalar
Tre prioriteringar, som verksamheten kommer att arbeta med under kommande år.	Arbeta främjande och förbyggande för ett hållbart arbetsliv. Balans mellan förväntningar/krav och förutsättningar/resurser. Att arbetsuppgifterna ryms inom arbetstiden.

Kommunstyrelseförvaltningen

Fråga	Kommentar
Beskriv kortfattat vad verksamheten lyckats bra med inom arbetsmiljöområdet.	Kommunstyrelseförvaltningens avdelningar har generellt mycket höga resultat i den medarbetarundersökning som genomfördes i november. Särskilt lyfts det sociala klimatet och stödet från kollegor inom förvaltningen. Några enheter har något lägre resultat men med bättre resultat än förra året. Detta förklaras bäst med att cheferna haft ett fokus på nära ledarskap och den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.
Ange arbetsmiljöutmaningar i punktform som verksamheten behöver arbeta med.	• Organisatorisk arbetsmiljö med fokus - arbetsbelastning, krav, resurser och gränslöst arbete • Arbete med organisatorisk arbetsmiljö - Motivation, Ledarskap och mål • Delaktighet och innehåll på arbetsplatsmöten.
Beskriv kortfattat hur arbetsmiljöutmaningarna ska arbetas vidare med för att nå resultat.	Arbetsplatsmöten, kompetensstärkande insatser och dialog mellan arbetsgivare och personalorganisationer på bland annat FSG och på arbetsmiljödagarna.
Finns det något som behöver lyftas till överställd nivå	
Beskriv kortfattat vad verksamheten lyckats bra med inom arbetsmiljöområdet	Arbetet med organisatorisk och social arbetsmiljö, överlag goda resultat i medarbetarundersökningen, arbeta med utvecklingsområden genom arbetsplatsmöten och handlingsplan. Arbeta med att behålla det friska, friskfaktorer på arbetsplatsen.
Tre prioriteringar, som verksamheten kommer att arbeta med under kommande år.	• Bibehålla vårt goda ambassadörskap och varför vi rekommenderar vår arbetsplats • Arbete med organisatorisk arbetsmiljö • Ledningsgruppen kommer arbeta med övergripande handlingsplan enligt HME-undersökningen

Kultur- och fritidsförvaltningen

Fråga	Kommentar
Beskriv kortfattat vad verksamheten lyckats bra med inom arbetsmiljöområdet.	Medarbetarundersökningen visar hög nöjdhet med ledarskapet och det kollegiala samarbetet inom förvaltningen. På grund av att förvaltningen är mindre, så har det möjliggjort månadsvisa avstämningar tillsammans med alla chefer. Förvaltningen har arbetat bra med riskanalyser.
Ange arbetsmiljöutmaningar i punktform som verksamheten behöver arbeta med.	• Jag kan släppa tankarna på arbetet när jag är ledig • Min arbetsplats mål följs upp och utvärderas på ett bra sätt • Hålla medarbetarna informerade om kommunens arbete mot kränkande särbehandling
Beskriv kortfattat hur arbetsmiljöutmaningarna ska arbetas vidare med för att nå resultat.	Arbetas med på APM och i enskilda samtal.
Finns det något som behöver lyftas till överställd nivå	Nej.
Tre prioriteringar, som verksamheten kommer att arbeta med under kommande år.	- Jag kan släppa tankarna på arbetet när jag är ledig - Min arbetsplats mål följs upp och utvärderas på ett bra sätt - Hålla medarbetarna informerade om kommunens arbete mot kränkande särbehandling

Miljö- och byggnadsförvaltningen

Fråga	Kommentar
Beskriv kortfattat vad verksamheten lyckats bra med inom arbetsmiljöområdet.	Goda resultat på medarbetarenkäten. Låg sjukfrånvaro. Förebyggande arbete med friskvårdstimme. Bra samverkan förtroende mellan chef/medarbetare och god dialog.
Ange arbetsmiljöutmaningar i punktform som verksamheten behöver arbeta med.	• Kränkande särbehandling (vi upplever inte att det förekommer men vi behöver prata om det mer). • Risker kring Distansarbete (Upplever att det fungerar väldigt bra men något vi har återkommande dialoger kring då vi inte vet effekterna på längre sikt). • Bli bättre på att dokumentera riskbedömningar och åtgärder. • Mycket hög arbetsbelastning på vissa medarbetare.
Beskriv kortfattat hur arbetsmiljöutmaningarna ska arbetas vidare med för att nå resultat.	Dialoger på APM och FSG samt att sätta rutiner. Se om det går att prioritera bort vissa arbetsuppgifter samt om vi kan jobba på annat sätt.
Finns det något som behöver lyftas till överställd nivå	Inte i dagsläget
Tre prioriteringar, som verksamheten kommer att arbeta med under kommande år.	Se över om det finns arbetsuppgifter vi kan prioritera bort. Se över om vi arbetar på rätt sätt. Fortsatta dialoger på APM och i den dagliga verksamheten.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Fråga	Kommentar
Beskriv kortfattat vad verksamheten lyckats bra med inom arbetsmiljöområdet.	Samhällsbyggnadsförvaltningen har löpande och systematiskt arbetsmiljöarbete genom facklig samverkan och arbetsplatsmöten. Det proaktiva arbetet med bl.a. struktur för hemarbete, friskvårdstimma, arbetsmiljötema vid APM och liknande är levande och en viktig del för förvaltningen. Uppföljning och analys av medarbetarenkät, sjuktal har varit viktigt för att sätta in rätt insatser. Medarbetarna upplever i hög grad att närmsta chef visar förtroende för medarbetaren. Verksamheterna uppmuntrar medarbetarna att rapportera tillbud och olyckor i KIA, vilket har resulterat i fler inkomna rapporter. Rapporteringarna utreds och åtgärderna återrapporteras tillbaka till enheterna på APM i syfte att öka medvetenheten och kunskapen om riskerna för att undvika händelser av liknande karaktär. Utbildningar i ergonomi
Ange arbetsmiljöutmaningar i punktform som verksamheten behöver arbeta med.	• Förväntansbild och ambitionsnivå kontra resursnivå • Åtgärder vid kränkningar och trakasserier • Tillbudsrapportering för att förhindra olyckor • Minska sjukfrånvaron • Generellt höja kunskap om aktuell arbetsmiljölagstiftning hos medarbetare och chef
Beskriv kortfattat hur arbetsmiljöutmaningarna ska arbetas vidare med för att nå resultat.	Sbf kommer under 2023 att ha ett utökat fokus på arbetsmiljöfrågorna i våra övergripande ledningsdagar för förvaltningen. Där cheferna i sin tur får material att kunna jobba vidare i sina enheter. Förvaltningen kommer också fortsätta med det lyckade konceptet att använda ett arbetsmiljöspel.
Finns det något som behöver lyftas till överställd nivå	Det som lyfts från verksamheterna är att de kan behöva hjälp och stöttning i att kunna ställa om sina verksamheter till det rådande omvärldsläget
Tre prioriteringar, som verksamheten kommer att arbeta med under kommande år.	Arbetsbelastning och prioritering utefter förutsättningar med tid, resurser och ekonomi. Balans mellan förväntningar, krav och förutsättningar/resurser. Fokusera på de områden som fick lägst värde i verksamhetens medarbetarundersökning och genomföra insatser och åtgärder Fortsatt arbete för att förebygga psykisk ohälsa

Socialförvaltningen

Fråga	Kommentar
Beskriv kortfattat vad verksamheten lyckats bra med inom arbetsmiljöområdet.	Medarbetarenkäten visar på att 49 procent av förvaltningens medarbetare rekommenderar sin arbetsplats och är ambassadörer. Vi ser här en liten minskning med en procentenhet sedan förra mätningen då det var 50 procent. Förvaltningen har överlag bra resultat i enkätundersökningen och flertalet av verksamhetsinriktningarna har förbättrat sitt resultat sedan förra året vilket är ett resultat av medvetet arbete med förra årets resultat. I förvaltningens totala resultat har i stort sett samtliga områden förbättrat sig. Hemtjänsten har genomfört en stor omorganisation under året har fått feedback från medarbetare att man upplevt delaktighet och fått information. Checklistan avseende arbetsmiljö i ordinärt boende är reviderad samt att en hälsoplan med aktiviteter utifrån värdeorden attraktiv, tillsammans, hållbar och levande är framtagen. Förvaltningen har ett nära, engagerat och tillitsfullt ledarskap. Motivationen hos våra medarbetare är hög, upplevelsen av ett gott bemötande kollegor emellan är bra och upplevelsen av bra dialoger på APM är bra. Varje ledningsgrupp inom förvaltningen har arbetat tillsammans med gemensamma frågor för att få en samsyn kring arbetsmiljöfrågor och planer har lagts. Inom IFO har ledningsgrupp och 1:e socialsekreterare tillsammans arbetat för att skapa känslan av att vara ett IFO och att alla tar ett ansvar för det gemensamma uppdraget. I de utvärderingar som genomförts avseende samverkansgrupperna ger ett gott resultat gällande upplevelsen av god samverkan och dialoger på LSG och FSG. Flertalet av enheterna ser en god effekt av att ha en viss övertalighet för att klara planerad frånvaro och att detta skapat ett lugn i verksamheten och att personal kan ha frånvaro utan att oroa sig för att kollegor går kort. Varje verksamhetsinriktning har arbetat medvetet med värdegrund, det goda värdskapet, personalpolicyn och förvaltningens medarbetarbetarprinciper kopplat till den, och har fortsatt lagt en fin grund för det nära arbetet med de vi finns till för. Förvaltningen ser att vi inom vissa verksamhetsområden ökat personalkontinuiteten genom att behålla medarbetare.
Ange arbetsmiljöutmaningar i punktform som verksamheten behöver arbeta med.	• Fortsatt hög sjukfrånvaro inom förvaltningen. • Rehabprocessen och sjuklön. • Friskfaktorer på enheterna med fokus på hälsa, delaktighet, bemötande och kommunikation. • Förebygga och ta hand om uppkommen psykisk ohälsa. • Hot och våld. • Stärka uppföljningsarbetet avseende arbetsmiljöarbetet inkluderat den digitala arbetsmiljön. • Introduktion av allmänna styrdokument. • Fortsätta arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare för att klara bemanningsutmaningen för att kunna rekrytera och behålla kompetent personal.
Beskriv kortfattat hur arbetsmiljöutmaningarna ska arbetas vidare med för att nå resultat.	- Genom att fortsätta stärka det systematiska arbetsmiljöarbetet i samverkan med fackliga, inom enheterna samt inom ledningsgrupperna ska fortsatt utvecklas och stärkas så att flödet går i takt. Systematiska kvalitetsarbetet avseende planering, styrning och rutiner för att skapa än större förståelse och sammanhang. - Genom att arbeta för en stabilare personalrekrytering samt att behålla medarbetare genom b la aktiviteter i den framtagna övergripande personal- och kompetensplanen, samt till det kopplat plan för introduktion och utbildning. - Genom att stärka samarbetet än mer med företagshälsovården, vårdcentralerna och Försäkringskassan. - Genom att öka kunskapen om hälsoplaner inom förvaltningen genom samarbete med personalkontor, HR-partners och samverkansgrupperna. - Arbeta för att stärka känslan av delaktighet inom enheterna. - Förstärka och fördjupa arbetet med friskfaktorer i verksamheterna. I detta fokusera på bemötande, kommunikation och psykologisk trygghet inom grupperna samt öka känslan av självledarskap i arbetsuppgiften.

Fråga	Kommentar
Finns det något som behöver lyftas till överställd nivå	Omhänderta frågor kopplade till den digitala arbetsmiljön och skapa förutsättningar för att möjliggöra denna arbetsform genom introduktionsprogram, digitala utbildningar och digitalt systemstöd. Till del kan förvaltningen göra detta själva, men stöd från KS-förvaltning genom exempelvis IT-kontor, informationssäkerhetssamordnare samt personalkontoret finns fortsatt behov av. Förvaltningen ser vikten av att kommunen som organisation arbetar vidare med folkhälsofrågan kopplat till psykisk ohälsa och känsla av otrygghet bland kommun-invånarna då flera av dem arbetar i våra olika förvaltningar och det kan vara en grund för att sjukfrånvaron är hög. Bemanningsfrågan utifrån det svåra rekryteringsläge som föreligger nationellt inom Individ- och familjeomsorgens verksamhet i kombination med en ökad arbetsbelastning inom området myndighetsutövning barn - och unga. Det svåra rekryteringsläget gällande undersköterskor till särskilt boende, hemtjänst samt personligt stöd och omsorg. Utmanande rekryteringsläge också gällande personal till hemsjukvården. Utmaningen att klara samtliga delar inom heltid som norm inom budgetram, vilket kommer riskera att vi behöver föreslå att pausa det hela. Svårigheter att leva upp till 11 timmars dygnsvila i detta inom budgetram.
Tre prioriteringar, som verksamheten kommer att arbeta med under kommande år.	Minska sjukfrånvaron genom främjande systematiskt arbetsmiljöarbete för att öka friskfaktorerna på enheterna och inom förvaltningen. Schemaplanering, personal och kompetensutveckling/försörjning. Fortsatt fokus på tydligt, nära, engagerat och tillitsfullt chef- och ledarskap som skapar delaktighet och känsla av sammanhang Arbeta med nolltolerans gällande kränkningar och trakasserier på arbetsplatsen. Bemötande, kommunikation och hållbarhet i svåra ekonomiska tider.

Vänersborgs kommun
Demokratiberedningen

2023-05-15 Dnr: KS 2023/56

Handläggare
Oskar Andersson
oskar.andersson@vanersborg.se
0521-72 10 88

Mottagare
Demokratiberedningen

Rapport: Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige 2023

Innehållsförteckning

1 BAKGRUND 3
1.1 UPPDRAGSBESKRIVNING 3
1.2 GENOMFÖRANDE 3
1.3 METOD 3
1.4 UNDERLAG 4
2 RESULTAT 5
2.1 RESPONDENTER 5
2.2 DEMOKRATI 6
2.3 UTBILDNING 7
2.3.1 Har du blivit erbjuden introduktionsutbildning för förtroendevalda? 7
2.3.2 Deltog du i utbildningen 7
2.3.3 Jag känner till kommunens vision och Jag känner till kommunens strategiska inriktningsmål 8
2.3.4 Utbildning – påståenden, viktade svar 9
2.4 SAMTALSKLIMAT 10
2.4.1 Samtalsklimat – påståenden, viktade svar 10
2.4.2 Har du känt dig utsatt på grund av ditt uppdrag som förtroendevald? 10
2.5 DEN FÖRTROENDEVALDAS UPPDRAG 12
3 SLUTSATSER 13
3.1.1 De fem frågor med högst medelvärde (viktade 1–5): 14
3.1.2 De fem frågor med lägst medelvärde (viktade 1–5): 14
4 BILAGOR 14

1 Bakgrund

1.1 Uppdragsbeskrivning

Efter beslut i demokratiberedningen 2022-05-02 §3, genomförs från och med 2022 årligen en enkät riktad till förtroendevalda i kommunfullmäktige. År 2023 genomfördes denna enkät i samband med kommunfullmäktiges sammanträde den 15 mars. Inkomna enkätsvar sammanställs i denna rapport till demokratiberedningen, för att vidare kunna delges till förtroendevalda.

1.2 Genomförande

Demokratiberedningen genomförde i samband med kommunfullmäktigesammanträdet den 15 mars 2023 en enkätundersökning riktad till de förtroendevalda i Vänersborgs kommun. Enkätundersökningen genomfördes för andra gången sedan beslutet att årligen genomföra enkätundersökningar riktade till förtroendevalda i kommunfullmäktige, med syfte att behandla frågor som trivsel, arbetsbelastning, det politiska samtalsklimatet och utbildning, och för att kunna utveckla arbetsmiljön och arbetsformerna för förtroendevalda. Årets enkät utgår från 2022 års enkät, med ett antal mindre revideringar. Nytt för 2023 är att könsuppdelad statistik redovisas i resultatet av samtliga frågor för att kunna ta jämställdhetsperspektivet i beaktande. Även fråga om ålder lades till för att skapa ett bättre underlag vad gäller representation. En avslutande fråga adderades ytterligare med önskan att demokratiberedningen skulle få inspel till sitt kommande arbete, denna fråga har inte tagits med i utformningen av föreliggande rapport. Enkäten har framställts av demokratiberedningens presidium och behandlats vid demokratiberedningens sammanträden.

1.3 Metod

Under kommunfullmäktiges sammanträde 15 mars 2023 gavs information om enkätundersökningen, och ledamöter och ersättare gavs utrymme att besvara enkäten under sammanträdets uppehåll. Enkäten skickades också ut via mail till samtliga ledamöter och ersättare. Enkätundersökningen var anonym och genomfördes via tjänsten Netigate.

Resultaten har sedan sammanställts statistiskt i fyra rapporter (KS 2023/56):

- *Rapport 1:* I PowerPoint. Sorterad på kön (oidentifierat kön borttaget), medelvärde på viktade frågor, samt antal och procent på övriga frågor. Med kommentarer.
- *Rapport 2:* I PDF. Osorterad (kön oidentifierad är borttagen), medelvärde och varje påstående uppdelat med egen tabell med antal och procent. Med kommentarer.
- *Rapport 3:* I PDF. Sorterad på kön (kön oidentifierad borttagen), antal/procent. Inga kommentarer.
- *Rapport 4:* I PDF. Sorterad på ålder (kön oidentifierad borttagen), antal/procent. Inga kommentarer.

Kategorin annan/ej definierad i relation till kön har tagits bort i sammanställningen av sekretesskäl, då svaren var för få.

Dessa sammanställningar har sedan använts för den föreliggande rapporten. I huvudsak har *Rapport 1* använts, med syfte att möjliggöra den jämställdhetsanalys demokratiberedningen efterfrågat.

I de fall jämförelser med fjolårets enkät har gjorts har resultat för enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige 2022 använts (KS 2022/334).

1.4 Underlag

Demokratiberedningens beslut 2022-06-09, §7

Demokratiberedningens beslut 2022-09-13, §9

Tjänsteanteckning angående genomförande av enkätundersökning 2023 2023-02-28

Demokratiberedningens beslut 2023-02-28, §5

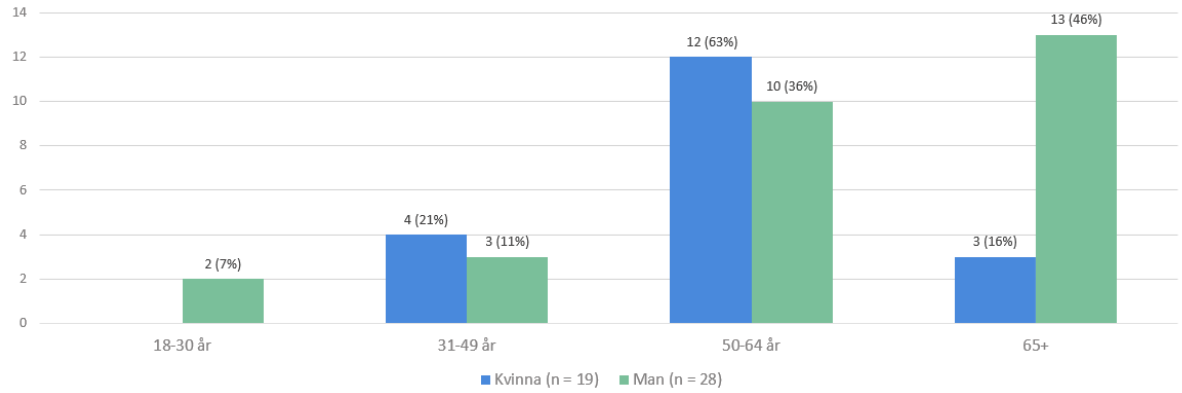
Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige (resultat)

2 Resultat

Rapporten är sammanställd utifrån de teman som enkäten är uppbyggd kring; demokrati, utbildning, samtalsklimat och den förtroendevaldas uppdrag. I föreliggande rapport presenteras resultaten i stapeldiagram och löpande text. I stapeldiagrammen presenteras resultaten fördelade på kön (Rapport 1) då det av demokratiberedningen efterfrågades en jämställdhetsanalys i sammanställningen. Andra perspektiv, som ålder och det sammantagna resultatet (män och kvinnor, osorterat) presenteras när lämpligt i löpande text. I de fall jämförelser görs med 2022 års enkätundersökning presenteras det i löpande text, dessa jämförelser görs av det sammantagna resultatet.

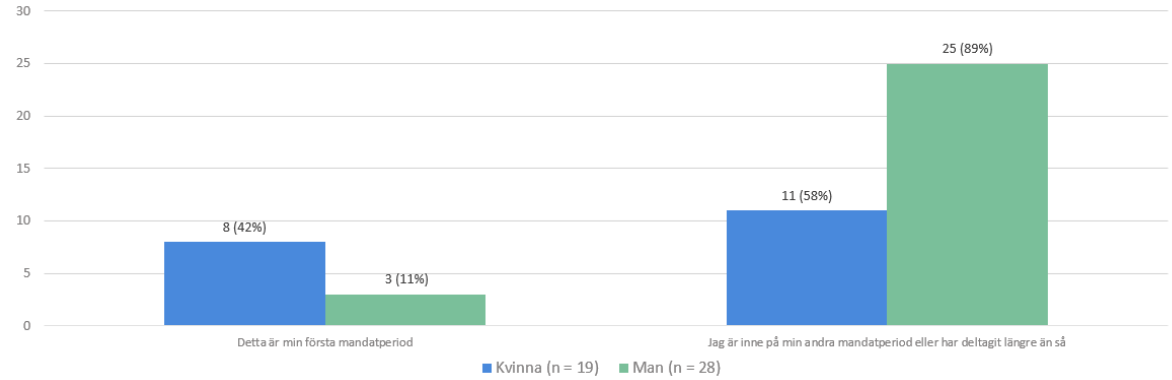
2.1 Respondenter

Figur 1 Ålder
Antal svar: 47

Enkäten har besvarats av 47 ledamöter och ersättare, 19 kvinnor och 28 män. Den totala svarsfrekvensen var 58.5 procent. Av de responderande är 23 procent inne på sin första mandatperiod. Åldersfördelningen på respondenterna kan ses i stapeldiagrammet ovan.

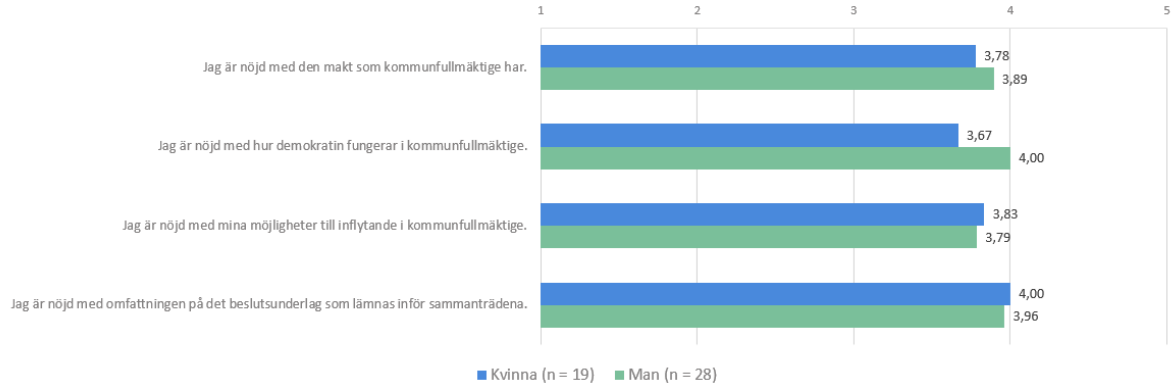
Figur 2 Antal mandatperioder i kommunfullmäktige
Antal svar: 47

Av respondenterna är 42 procent av de svarande kvinnorna inne på sin första mandatperiod, medan 89 procent av männen är inne på sin andra, eller har deltagit längre än så.

2.2 Demokrati

Figur 3 Jag är nöjd med den makt som kommunfullmäktige har, Jag är nöjd med hur demokratin fungerar i kommunfullmäktige, Jag är nöjd med mina möjligheter till inflytande i kommunfullmäktige, Jag är nöjd med omfattningen på det beslutsunderlag som lämnas inför sammanträdena. Svar viktade mellan 1 (instämmer inte alls) och fem (instämmer helt).
Antal svar: 47

I området demokrati kan resultaten generellt anses vara goda, där respondenterna på samtliga fyra påståenden sammantaget svarar med siffran fyra eller fem på skalan 1–5, där fem innebär *Instämmer helt*, i över 60 procent av fallen.

Det påstående som visar på störst skillnad i svar mellan kvinnor och män är nöjdheten med hur demokratin fungerar i kommunfullmäktige, där männen svar ger ett medelvärde på 4.0 medan kvinnornas svar ger ett medelvärde på 3.67. Inga betydande skillnader kan ses mellan kvinnor och mäns svar i relation till makt, inflytande och beslutsunderlagets omfattning.

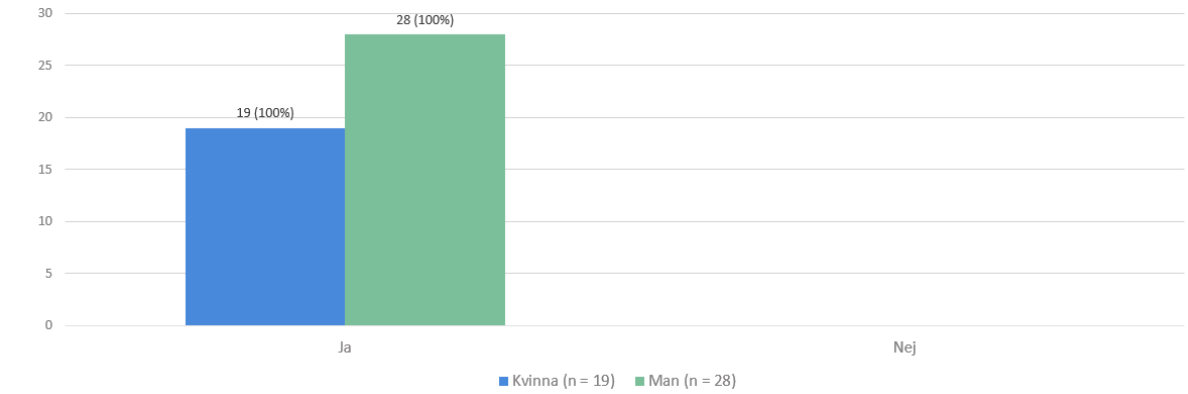
I relation till 2022 års undersökning kan inte heller större skillnader ses i resultaten, men det kan likväl konstateras att det i tre av fyra påståenden ses ett marginellt högre medelvärde i 2023 års enkät, det fjärde fallet gör gällande för påståendet *Jag är nöjd med mina möjligheter till inflytande i kommunfullmäktige* som har medelvärdet 3.80 för 2023, och 3.81 för 2022[1].

[1] Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige 2022

2.3 Utbildning

2.3.1 Har du blivit erbjuden introduktionsutbildning för förtroendevalda?

Figur 4 Har du blivit erbjuden introduktionsutbildning för förtroendevalda?
Antal svar: 47

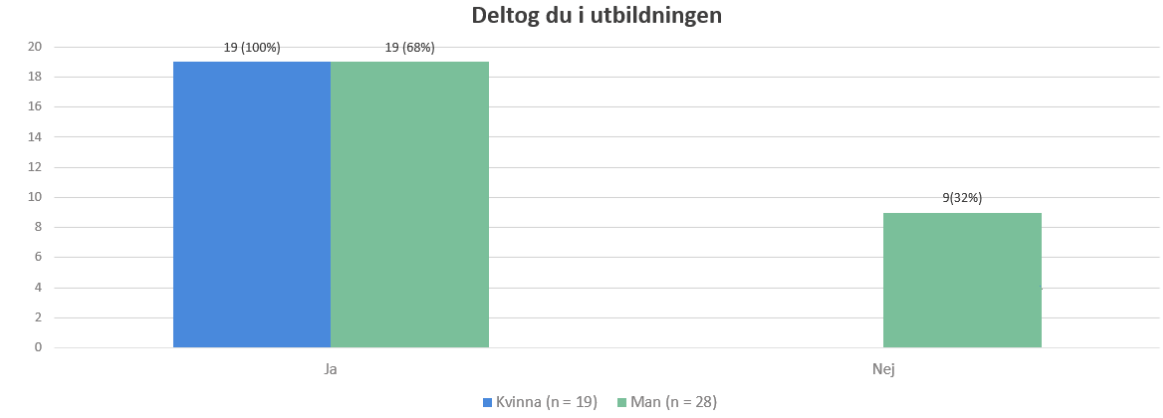

Samtliga svarande ledamöter och ersättare har blivit erbjuden introduktionsutbildning, vilket visar på en positiv utveckling i jämförelse med 2022 års enkät där 20 procent av de svarande uppgav att de inte blivit erbjuden introduktionsutbildning.[2]

Det kan i sammanhanget poängteras att den förra enkäten utfördes under mandatperiodens sista år, medan årets enkät utfördes under mandatperiodens första år. Utbildningstillfällena ligger därför närmare i tid, vilket riskerar att påverka minnesbilden hos respondenterna.

2.3.2 Deltog du i utbildningen

Figur 5 Deltog du i utbildningen
Antal svar: 47

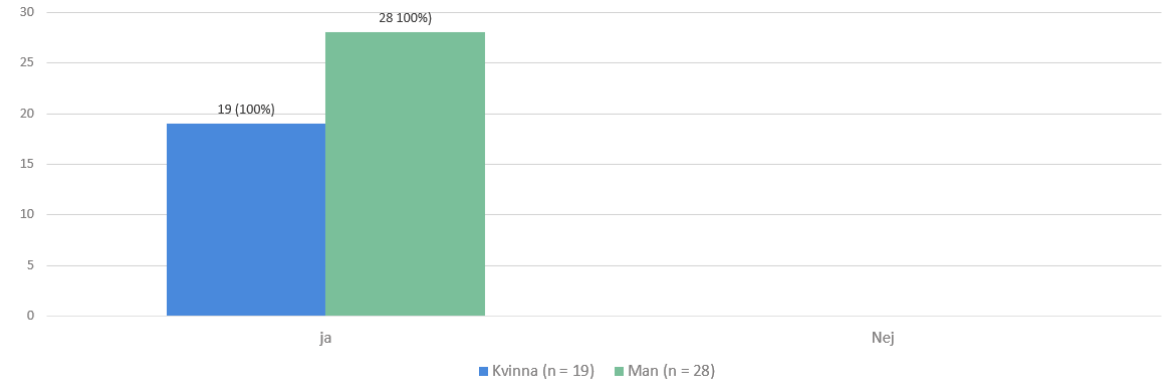

[2] Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige 2022

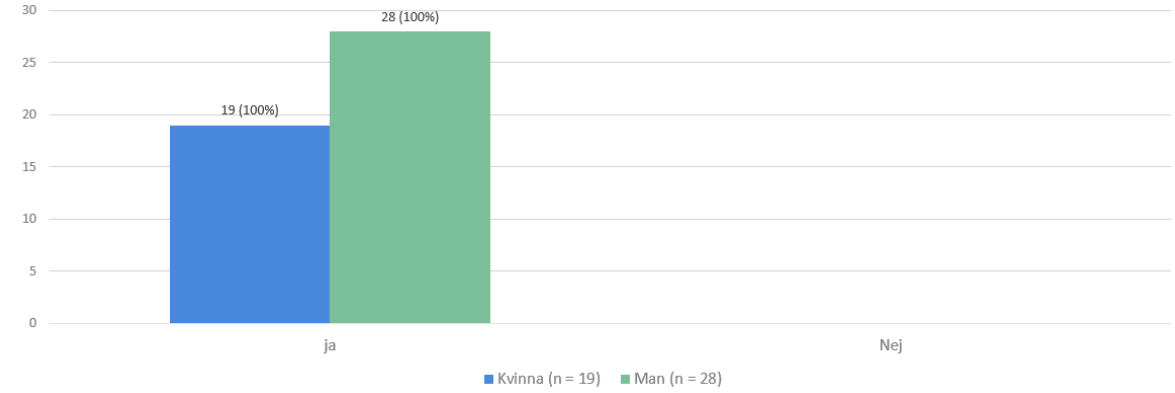
Samtliga svarande kvinnor uppgav att de deltog i introduktionsutbildningen, medan 32 procent av männen uppgav att de inte gjorde det, vilket motsvarar 19 procent av de totala svarande. Det är en försämring i relation till föregående års undersökning där åtta procent av de totala svarande uppgav att de inte deltagit i utbildningen.[3] Varför männen i större utsträckning väljer att inte delta i utbildningen kan inte utläsas utifrån resultatet.

2.3.3 Jag känner till kommunens vision och Jag känner till kommunens strategiska inriktningsmål

Figur 6 Jag känner till kommunens vision.
Antal svar: 47

Figur 7 Jag känner till kommunens strategiska inriktningsmål.
Antal svar: 47

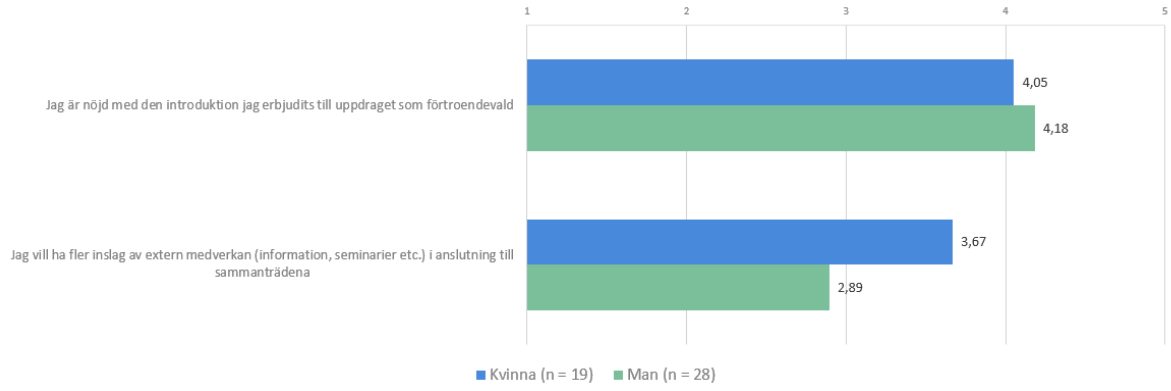
Resultatet visar att samtliga respondenter känner till kommunens strategiska inriktningsmål. Kommunens vision antogs politiskt 2013 och är en del av introduktionsutbildningen för förtroendevalda. Kommunens strategiska inriktningsmål antogs under nuvarande mandatperiod, 14 december 2022, men lyftes också under introduktionsutbildningen. Om utbildningstillfällena har bidragit till resultatet framgår inte av enkätundersökningen. I 2022 års enkätundersökning visade resultatet att 4 procent inte kände till kommunens vision, och 9

[3] Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige 2022

procent inte kände till inriktningsmålen.[4] En positiv utveckling kan därför ses i 2023 års resultat.

2.3.4 Utbildning – påståenden, viktade svar

Figur 8 Jag är nöjd med den introduktion jag erbjudits till uppdraget som förtroendevald, Jag vill ha fler inslag av extern medverkan (information, seminarier etc.) i anslutning till sammanträdena. Svar viktade 1 (instämmer inte alls) till 5 (instämmer helt).
Antal svar: 47

På påståendet *Jag är nöjd med den introduktion som jag erbjudits till uppdraget som förtroendevald* visas sammantaget mycket goda resultat, och en klar ökning från 2022 års enkät från ett medelvärde på 3.29 till ett medelvärde 2023 på 4.12.[5]

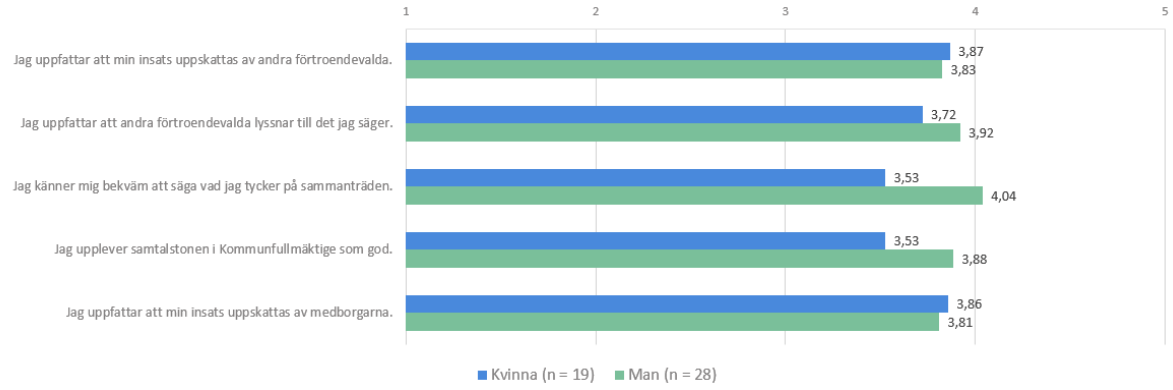
Jag vill ha fler inslag av extern medverkan i anslutning till sammanträdena visar att svarande kvinnor generellt är mer positivt inställda till den typen av aktiviteter under sammanträdena än männen. Vad det beror på är dock svårt att sia om utifrån underlaget som enkätundersökningen ger. Ser man till åldersperspektivet i relation till svaren är respondentgruppen 65+ tillsammans med gruppen 18–30 år de som svarar att de inte önskar fler inslag av extern medverkan i anslutning till sammanträdena i störst utsträckning. De få svaren i gruppen 18–30 år, två respondenter, gör det svårt att bygga en uppfattning på dessa svar. I gruppen 65+ har 50 procent viktat svaret till en etta (6 procent) eller tvåa (44 procent) (1 = instämmer inte alls), 31 procent i samma grupp ställer sig dock positiva till fler inslag av extern medverkan genom att vikta sitt svar till en fyra (5 = instämmer helt). De återstående 19 procenten i gruppen 65+ viktar sitt svar till en trea.[6]

[4] Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige 2022
[5] Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige 2022; Rapport 2 2023
[6] Rapport 4 2023

2.4 Samtalsklimat

2.4.1 Samtalsklimat – påståenden, viktade svar

Figur 9 Jag uppfattar att min insats uppskattas av andra förtroendevalda, Jag uppfattar att andra förtroendevalda lyssnar till det jag säger, Jag känner mig bekväm att säga vad jag tycker på sammanträden, Jag upplever samtalstonen i kommunfullmäktige som god, Jag uppfattar att min insats uppskattas av medborgarna. Svar viktade 1 (instämmer inte alls) till 5 (instämmer helt).
Antal svar: 47

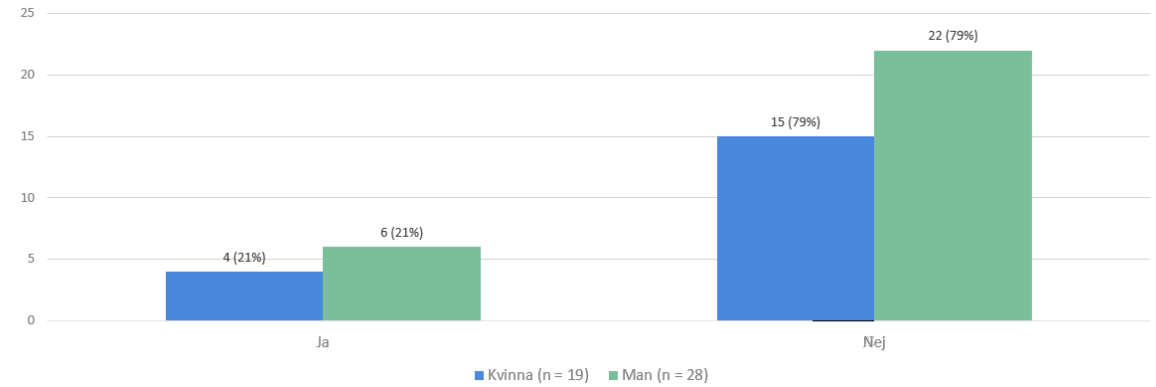
I relation till samtalsklimatet uppvisas sammantaget goda resultat, och en förbättring ses i samtliga påståenden i jämförelse med 2022 års enkätundersökning. Den största förbättringen har skett i relation till *Jag upplever samtalstonen i kommunfullmäktige som god*, där resultatet för 2023 är 3.73 i relation till 2022 års 3.04.[7]

Generellt anser de svarande männen att de uppfattar att andra förtroendevalda lyssnar till det de säger i högre utsträckning, och de upplever också samtalstonen som god i högre utsträckning. Den största skillnaden mellan män och kvinnor i resultatet är i relation till om *Jag känner mig bekväm att säga vad jag tycker på sammanträden*, där 36 procent av männen instämmer helt medan 16 procent av kvinnorna gör detsamma.[8] Männen upplever också samtalstonen som god i högre utsträckning än kvinnorna, vilket kan tänkas korrelera med huruvida man känner sig bekväm att uttrycka sig under sammanträden. Det ska dock poängteras att påståendet om att känna sig bekväm med att uttrycka sin mening på sammanträden inte explicit uttrycker att det är kommunfullmäktige påståendet syftar till, respondenten kan således även inkludera nämnder, beredningar och råd i sin bedömning inför svar.

2.4.2 Har du känt dig utsatt på grund av ditt uppdrag som förtroendevald?

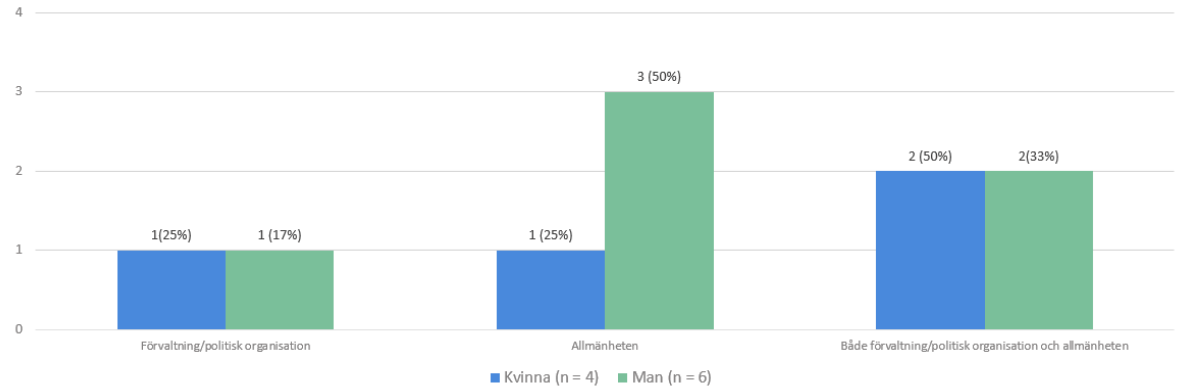
[7] Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige 2022; Rapport 2 2023
[8] Rapport 3 2023

Figur 10 Har du känt dig utsatt p.g.a ditt uppdrag som förtroendevald?
Antal svar: 47

Cirka var femte ledamot och ersättare som svarat har känt sig utsatt i sitt uppdrag som förtroendevald. Även om frågan är ställd under kategorin *Samtalsklimat* är det i sammanhanget viktigt att poängtera att den upplevda utsattheten är en subjektiv bedömning och det framgår inte av enkätundersökningen på vilket sätt utsattheten tagit uttryck. I vilken kontext man som förtroendevald känt sig utsatt kan dock ses nedan.

Figur 11 Om ja på *Figur 8*, Jag har känt mig utsatt från
Antal svar: 47

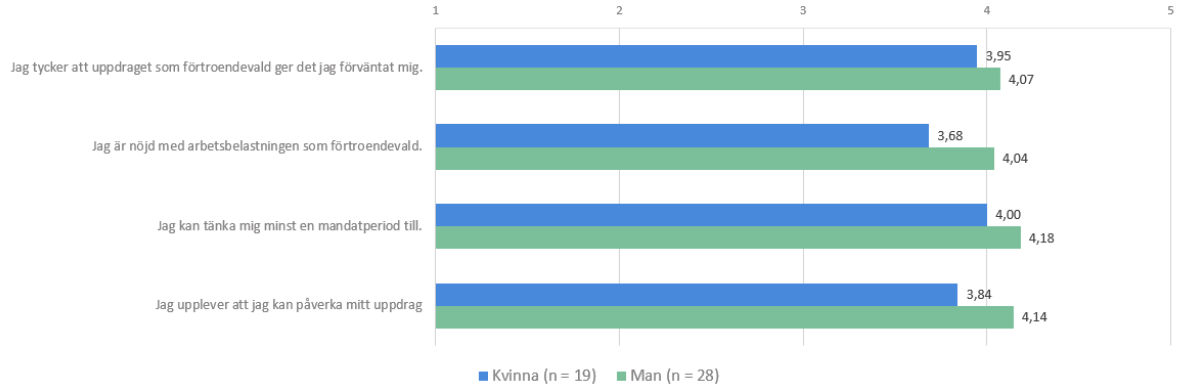

I det samlade resultatet, utan könsfördelning, är det 20 procent som känt sig utsatt från förvaltning/politisk organisation, 40 procent från allmänheten och 40 procent uppger att de känt sig utsatta från både förvaltning/politisk organisation och allmänheten.[9]

[9] Rapport 2 2023

2.5 Den förtroendevaldas uppdrag

Figur 12 Jag tycker att uppdraget som förtroendevald ger det jag förväntat mig, Jag är nöjd med arbetsbelastningen som förtroendevald, Jag kan tänka mig minst en mandatperiod till, Jag upplever att jag kan påverka mitt uppdrag.
Antal svar: 47

Resultatet visar att respondenterna generellt är nöjda med sitt uppdrag. Männen uppvisar större nöjdhet, med ett medelvärde för de fyra påståendena på 4.11 i relation till de svarande kvinnornas 3.86. I jämförelse med förra årets enkätundersökning, bortsett från *Jag upplever att jag kan påverka mitt uppdrag*, som är en ny fråga för 2023 års enkät, ses en förbättring i resultaten i samtliga påståenden.[10]

[10] Enkät till ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige 2022

3 Slutsatser

Medan statistiken i rapporten har presenterats könsuppdelat är det svårt att göra en djupare jämställdhetsanalys med hjälp av enkätunderlaget, då inga större skillnader eller mönster kan anses framträda. Uppdelat i områdena för enkäten, ger mäns svar ett högre medelvärde i relation till den förtroendevaldas uppdrag, samtalsklimat och demokrati. Kvinnors svar resulterar i ett högre medelvärde i området utbildning, genom övervikten på frågan *Jag vill ha fler inslag av extern medverkan i anslutning till sammanträdena*. Det är dock generellt relativt små skillnader mellan könen, även om det med ovanstående i beaktning kan konstateras att svarande män i större utsträckning har tenderat att ge högre viktning i tre av fyra områden, och även har ett något högre medelvärde när samtliga viktade frågor sammanställs.

Sammanfattningsvis visar enkätundersökningen i det stora hela goda resultat och positiv utveckling och i jämförelse med 2022 års enkät uppvisas en god utveckling i samtliga områden.

I området demokrati har medelvärdet 3.76 från år 2022 höjts till 3.88 för år 2023.

I området utbildning har medelvärdet ökat från 3.15 år 2022 till 3.66 år 2023. Ökningen kan som nämnts förklaras genom att nöjdheten över den introduktion som erbjudits till uppdraget som förtroendevald har ökat från 3.29 (2022) till 4.12 (2023).

Även samtalsklimatet har förbättrats i jämförelse med fjolårets resultat. För 2022 gavs ett medelvärde på 3.54, medan resultatet för 2023 gav ett medelvärde på 3.81, vilket i sammanhanget får ses som en relativt tydlig förbättring då den sträcker över samtliga frågor i området.

Området den förtroendevaldas uppdrag är den kategori med högst medelvärde, 4.01 för 2023. Ett resultat som visar att förtroendevalda i Vänersborgs kommun i stor utsträckning är mycket nöjda med sitt uppdrag, möjligheten att påverka uppdraget och dess arbetsbelastning. I de tre frågor som var följde fjolårets undersökning ses en förbättring i samtliga, mest tydligt vid påståendet *Jag är nöjd med arbetsbelastningen som förtroendevald*.

I negativ synvinkel är frågan *Har du känt dig utsatt på grund av ditt uppdrag som förtroendevald* värd att lyftas ytterligare, då 21 procent anser att de har känt sig utsatta (ingen skillnad mellan könen). Det går inte på ett riktigt sätt att jämföra med 2022 års enkät, då liknande fråga var formulerad som *Jag känner mig inte utsatt på grund av mitt uppdrag som förtroendevald* med viktingsalternativen 1–5, som resulterade i ett medelvärde på 3.91. Då ett av de högsta (mest positiva) medelvärdena genom enkäten. Det behöver dock inte stå i kontrast med vad som framkommit under årets enkätundersökning, men det ger olika perspektiv, och hur frågan formulerats i 2023 års enkät möjliggör för att på ett tydligare sätt se den upplevda utsattheten. Hur utsattheten sedan ter sig är som nämnt inte möjligt att svara på genom underlaget, men att känslan av utsatthet hos de svarande har härstammat från både förvaltning/politisk organisation och allmänheten framgår av resultatet.

Avslutningsvis presenteras nedan de fem frågor med högst medelvärde, samt de fem frågor med lägst medelvärde. Ur det kan utläsas att samtidigt som framsteg gjorts i frågan om samtalsklimat, är det något som viktas lägre av respondenterna. Tydligt är också att, som nämnt, de förtroendevalda är nöjda med sitt uppdrag. I jämförelse med 2022 års resultat är samtliga fem frågor med högst medelvärde 2023 högre viktade än högst viktad fråga 2022, vilket ytterligare visar en positiv tendens.

3.1.1 De fem frågor med högst medelvärde (viktade 1–5):

- ***Utbildning*** Jag är nöjd med den introduktion jag erbjudits till uppdraget som förtroendevald - 4.12/5.
- ***Den förtroendevaldas uppdrag*** Jag kan tänka mig minst en mandatperiod till - 4.11/5.
- ***Den förtroendevaldas uppdrag*** Jag tycker att uppdraget som förtroendevald ger det jag förväntat mig - 4.02/5.
- ***Den förtroendevaldas uppdrag*** Jag upplever att jag kan påverka mitt uppdrag - 4.02/5.
- ***Demokrati*** Jag är nöjd med omfattningen på det beslutsunderlag som lämnas inför sammanträdena - 3.98/5.

3.1.2 De fem frågor med lägst medelvärde (viktade 1–5):

- ***Utbildning*** Jag vill ha fler inslag av extern medverkan (information, seminarier etc.) i anslutning till sammanträdena – 3.20/5.
- ***Samtalsklimat*** Jag upplever samtalstonen i kommunfullmäktige som god – 3.73/5.
- ***Demokrati*** Jag är nöjd med mina möjligheter till inflytande i kommunfullmäktige – 3.80/5.
- ***Samtalsklimat*** Jag känner mig bekväm att säga vad jag tycker på sammanträden – 3.82/5.
- ***Samtalsklimat*** Jag uppfattar att min insats uppskattas av medborgarna – 3.83/5.

4 Bilagor

Enkät till ledamöter och förtroendevalda i kommunfullmäktige

§ 158

Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun

KS 2021/432

Beslut

Kommunfullmäktige antar Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning.

Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning ersätter därmed Regler för mål- och resultatstyrning, antagna 2019-10-23 § 125.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslöt 2023-05-17 § 71 att återremittera ärendet att utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun till kommunstyrelsen, med uppdraget att utifrån en bred dialog återkomma med ett nytt förslag till kommunfullmäktige.

I gemensam dialog har representanter från den styrande minoriteten och företrädare från oppositionen arbetat fram förslag till riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-06-02

Kommunstyrelsens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Bo Carlsson (C) yrkade bifall till förslaget. I yrkande instämde Stefan Kärvling (V) och Ann-Helen Selander (M)

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns ett förslag till beslut nämligen kommunstyrelsens förvaltnings förslag.

Ordföranden ställde förslaget under proposition och fann genom acklamation att kommunstyrelsen beslutat i enlighet med förslaget.

Vänersborgs kommun

Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning

Antagen av organ eller beslutsfattare XXX-MM-DD § X

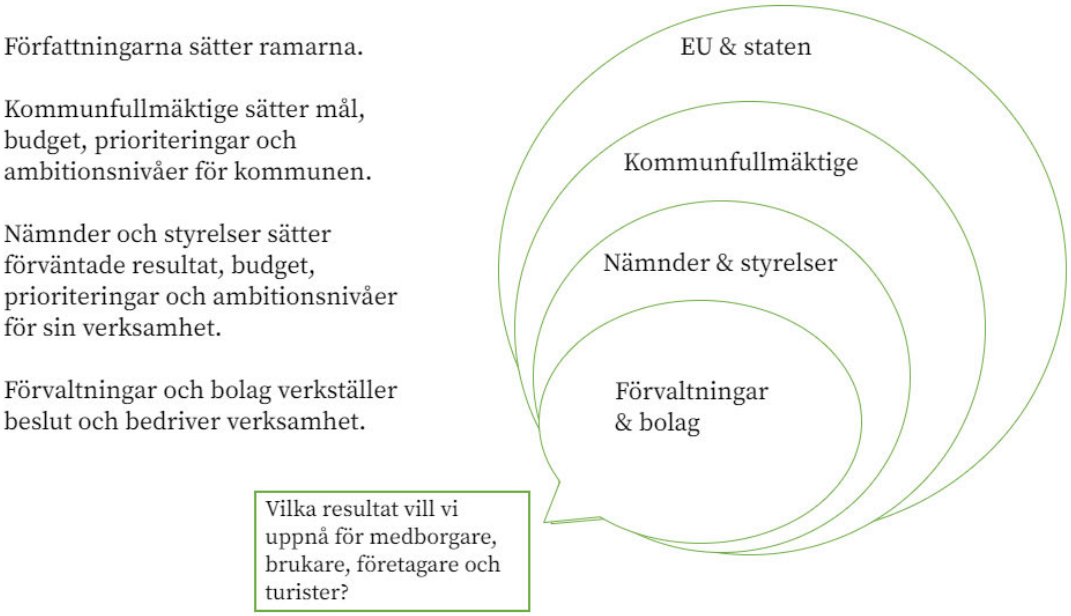
Innehållsförteckning

1. Inledning 4
1.1 Syfte 4
2. Styrprinciper....4
2.1 Tillvägagångssätt....5
2.2 Kulturen....5
3. Ansvar och roller....5
3.1 Kommunfullmäktige 5
3.2 Fullmäktigeberedningar 5
3.3 Kommunstyrelsen och övriga nämnder 6
3.4. Förvaltningsorganisationen 6
4. Styr- och ledningsmodell 6
4.1 Styrkedjan 6
Visionen 6
Styrdokumenten 6
Inriktningsmålen 7
De förväntade resultaten och egna resultat utifrån grunduppdragen 7
5. Mål- och resursplan....7
6. Verksamhetsplan med detaljbudget 7
7. Uppföljning och analys 8
7.1 God ekonomisk hushållning och måluppfyllelse 9
8. Tågordning för planering och uppföljning....9
8.1 Planering 10
8.2 Uppföljning 11
9. Författningssamlingen....11
Bilaga 12
Den politiska styrningens symboler 12

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Antagen av**
Riktlinje	Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning	Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. §	Kommunfullmäktige
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Kommunstyrelseförvaltningen	Kommundirektör	Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. § X.	Tills vidare
Dokumentinformation	**Diarienummer**	**Uppföljning**	
Kommunens styrprinciper för styrning och ledning	KS 2021/432	En gång per mandatperiod	
Ämnesområde		**Intranät**	**Hemsida**
Kommunfullmäktiges regler		☐	☐
Andra regelverk som omnämns			
Mål- och resursplan, vision, riktlinjer för styrande dokument, personalpolicy			

1. Inledning

Vänersborgs kommun är en politiskt styrd organisation. Styrningen av kommunen sker utifrån lagar och förordningar, kommunens vision, styrdokument och inriktningsmål. De olika nämndernas verksamhets- och ansvarsområden regleras i reglementen. Styr- och ledningsmodellen är de förtroendevaldas verktyg för att styra och följa upp arbetet med kommunens viljeriktning och för att säkerställa verksamhetens kvalitet och ekonomi.

1.1 Syfte

Syftet med dessa riktlinjer är att beskriva de principer som gäller för Vänersborgs styr- och ledningsmodell. Här beskrivs vad styrkedjan består av och vad varje beståndsdel har för funktion. Vidare beskrivs ansvars- och rollfördelningen mellan politik och förvaltning och mellan de olika politiska beslutsnivåerna. Skriften innefattar också vad som omfattas av den övergripande planeringen liksom av uppföljningen.

2. Styrprinciper

Styrningen omfattar mål för både verksamhet och ekonomi. Styr- och ledningsmodellen ger stöd både till den politiska styrningen och till tjänsteledningen, på var sin arena.[1] Gemensamt leder styrningen och ledningen till beteenden i organisationen som främjar önskad måluppfyllelse

[1] Som vägledning för förvaltningsorganisationens löpande arbete med styr- och ledningsmodellen finns en handbok.

(vad som ska uppnås) och utveckling i linje med politiska prioriteringar (vad som ska genomföras).

Nämndernas och förvaltningarnas arbete präglas av ett helhetstänkande, där kommunens bästa är överordnat enskilda verksamheters behov. Gentemot skattebetalarna är kommunorganisationen resurseffektiv. Kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning är en given utgångspunkt i den ekonomiska förvaltningen.

2.1 Tillvägagångssätt

Kommunens breda och mångfacetterade uppdrag som demokratiaktör, samhällsaktör, välfärdsaktör och arbetsgivare utgår ifrån vissa överenskomna former för utförande, det vill säga tillvägagångssätt.

Utveckling sker på ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart sätt. Invånardialog och brukardialog används för ökad delaktighet och kvalitet. Kommunens rättighetsbaserade arbetssätt bärs upp av transparens och ansvar, deltagande och inkludering samt ickediskriminering och jämlikhet.

Till dessa tillvägagångssätt finns vägledningar och handböcker.

2.2 Kulturen

Personalpolicyn och samverkansavtalet med de fackliga organisationerna anger det förhållningssätt som organisationen ska präglas av. Grunden är verksamhetsuppdraget i fokus, helhet före delar och att alla tillsammans bidrar utifrån sina förutsättningar för att nå bästa resultat.

Organisationskulturen skapas genom medarbetarnas möjligheter till delaktighet, deras bemötande, beteende och arbetssätt.

Förhållningssättet innebär att medarbetarna både har viljan och förmågan att sätta sig in i medborgarens, brukarens, företagarens och besökarens perspektiv.

3. Ansvar och roller

3.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och tar ställning till frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt för kommunen. Kommunfullmäktige beslutar om kommunens övergripande lednings- och organisationsstruktur liksom om kommunens övergripande vision och inriktningsmål. Vidare beslutar kommunfullmäktige om finansiella mål, fördelar resurser och avgör ansvarsfrihet.

3.2 Fullmäktigeberedningar

Kommunfullmäktige får inrätta både fasta och tillfälliga beredningar. De fasta beredningarna skapar djupare kunskaper om ett givet politikområde. Tillfälliga beredningar fokuserar på särskilt angivna uppdrag utifrån aktuella behov och samhällstendenser.

3.3 Kommunstyrelsen och övriga nämnder

Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi, verksamheter och mål. Kommunstyrelsen har uppsikt över övriga nämnders och bolags verksamheter. Vidare i dokumentet inkluderas kommunstyrelsen när begreppet ”nämnd” används.

Nämndernas ansvarar för att följa sina reglementen, där ansvaret för de verksamhetsmässiga och ekonomiska resultaten framgår.

3.4. Förvaltningsorganisationen

För tjänsteorganisationen har kommunstyrelseförvaltningen ett särskilt ansvar för att leda och samordna planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter.

De till nämnderna tillhörande förvaltningsorganisationerna verkställer, driver och följer upp sina respektive uppdrag under ledning av förvaltningschef.

4. Styr- och ledningsmodell

4.1 Styrkedjan

Genom styrkedjan kommuniceras politiska prioriteringar som ska få genomslag i organisationen. Styrkedjan tar sin utgångspunkt i kommunens långsiktiga vision, preciseras i mandatperiodens prioriteringar som framkommer i styrdokumenten och inriktningsmålen samt nämndernas förväntade resultat för planperioden. Styrkedjan bildar en röd tråd från vision till det dagliga arbetet i verksamheterna.

Visionen

Visionen omfattar alla kommuninvånare och beskriver en framtida idealbild och en gemensam färdriktning. Visionen är en ledstjärna för all kommunal verksamhet och genomsyrar hela organisationen.

Visionen kan gälla över en lång planperiod, flera mandatperioder och under skilda politiska majoriteter.

Styrdokumenten

Den politiska styrningen har olika nivåer av detaljeringsgrad och olika tidshorisonter. Styrdokument är politikens instrument för att styra verksamheten inom viktiga områden, ofta under definierade tidsintervall. Exempel på styrdokument är planer, policy, program, reglementen, regler, riktlinjer och strategier.2 Kommundirektören och förvaltningsorganisationen har därutöver dokument, till exempel i form av planer och anvisningar, som kompletterar på ledningsnivå.

Inom de områden där styrdokument är utarbetade, styr de kopplingen från visionen, via inriktningsmålen, till organisationen.

Inriktningsmålen

Inriktningsmålen ska ge strategisk och övergripande styrning av den politiska viljeriktningen.

Inriktningsmålen fastställs för varje ny mandatperiod och beslutas av kommunfullmäktige. Inriktningsmålen gäller för mandatperioden, men kan revideras.

Kommunfullmäktige fastställer målvärden (vad som ska uppnås) för inriktningsmålen. Dessa sätts för hela planperioden.

Kommunfullmäktige kan även formulera uppdrag (vad som ska genomföras) riktade till nämnd, utifrån inriktningsmålen. Uppdragen kan ges med varierande tidshorisonter.

[2] Se Riktlinjer för styrande dokument

De förväntade resultaten och egna resultat utifrån grunduppdragen
Förväntade resultat är det som förväntas uppnås och genomföras inom varje nämnds ansvarsområde och inom den budgetram som kommunfullmäktige fastställt.

Nämnder preciserar fullmäktiges inriktningsmål och formulerar förslag till förväntade resultat. De förväntade resultaten uttrycker vad som ska uppnås på ett konkret och mätbart sätt samt vad som ska genomföras genom riktade uppdrag.

Grunduppdragen utgör den största delen av en kommuns verksamheter. Nämnden har ansvar att komplettera den styrning som sker via inriktningsmålen med egna resultat för grunduppdragets kvalitet.

Speciallagstiftning reglerar ytterligare särredovisning av kvalitetsuppföljning. Kommunens ledningssystem inkluderar de kvalitetssystem som då krävs. Exempelvis styrs socialförvaltningens kvalitetsarbete av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9). Föreskrifterna tillämpas även i det systematiska patientsäkerhetsarbete som ska bedrivas enligt patientsäkerhetslagen (SFS 2010:659).

Barn- och utbildningsnämndens systematiska kvalitetsarbete styrs av skollagen (2010:800). Även barn- och utbildningsnämnden en patientsäkerhetsberättelse, i nämndens roll som vårdgivare enligt hälso- och sjukvårdslagen. Inriktningen på nämndens kvalitetsarbete är att nationella mål uppfylls.

5. Mål- och resursplan

Mål- och resursplan (MRP) är kommunens styrande flerårsplanedokument för mål och ekonomi. Mål- och resursplanen är treårig. Häri fastställer kommunfullmäktige inriktningsmålens målvärden för planperiodens år ett och år tre, eventuella riktade uppdrag till nämnderna för planperioden, samt nämndernas ekonomiska ramar för år 1.

Övergripande styrdokument antagna av kommunfullmäktige fungerar som ett stöd för nämnderna.

6. Verksamhetsplan med detaljbudget

Verksamhetsplanen är nämndens plan för flerårsplaneperioden och innehåller en detaljbudget för nästkommande år.

Verksamhetsplanen beskriver de närmaste tre årens förväntade resultat, egna resultat utifrån grunduppdraget samt ekonomiska förutsättningar och beslutas årligen i nämnd.

Den ekonomiska ramen som kommunfullmäktige fastställt i MRP fördelas i nämndens detaljbudget. Kommunfullmäktige kan i MRP ange särskilda ändamål eller riktade uppdrag som anslaget ska användas till. Detta konkretiseras också i detaljbudgeten.

Nämnden fördelar ramen på sina verksamhetsområden med utgångspunkt i reglemente, statlig reglering och kommunfullmäktiges direktiv samt utifrån de egna resultaten utifrån grunduppdraget.

I verksamhetsplanen beskrivs, för år ett och år tre, de mätbara förväntade resultatens målvärden, samt målvärden för de egna resultaten utifrån grunduppdrag. Vidare beskrivs vad förvaltningen förväntas genomföra inom planperioden i form av uppdrag.

7. Uppföljning och analys

Uppföljningen följer styrkedjan. Uppföljningen besvarar om verksamheten uppnått de politiskt beslutade viljeriktningarna, om de politiskt prioriterade uppdragen har genomförts samt

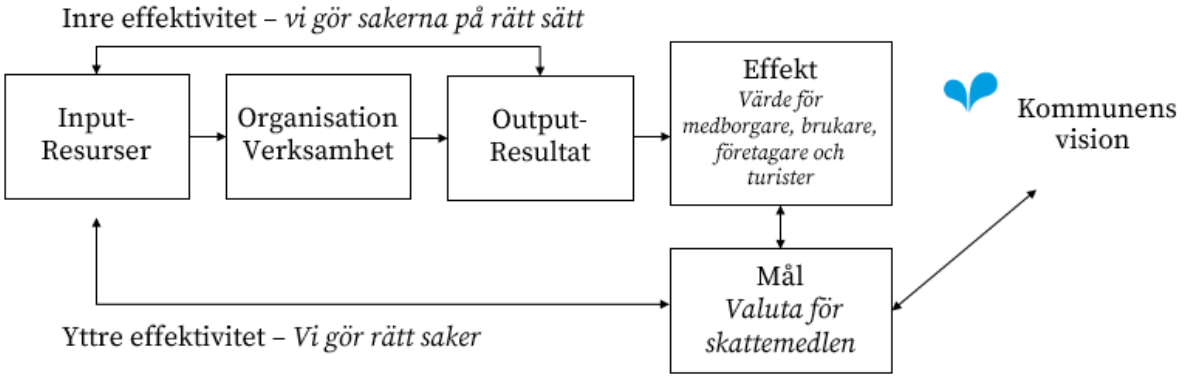
uppföljning av ekonomi och kvalitet. Därutöver kan speciallagstiftning kräva särskild uppföljning.

Utifrån svaren formas ett resultat som underlag för analys av effekter. Analysens beståndsdelar består i att utvärdera:

- *inre effektivitet*; att organisationen gjort det som var planerat i aktiviteter, på rätt sätt, och bidragit till måluppfyllelse. Om inte så behöver arbetssätten förändras.

- *yttre effektivitet*; att organisationen gjort rätt saker som bidragit till måluppfyllelse. Om inte så bör aktiviteten/uppdraget/verksamheten omprövas.

Analysen ska summera hur nya arbetssätt i vidare planerings- och förbättringsarbete kan komma att leda till effektivisering[3] eller till en besparing.[4]

Källa: Björn Brorström, modifierad.

Om tilldelade resurser inte räcker till den pågående/planerade verksamheten under året ska nämnden vidta åtgärder så att verksamheten ryms inom tilldelad ram. Större förändringar eller avvikelser från vad kommunfullmäktige beslutat ska behandlas av kommunfullmäktige. I övrigt äger nämnden rätten att under löpande år göra omdispositioner mellan sina verksamheter.

7.1 God ekonomisk hushållning och måluppfyllelse

Kommunfullmäktige fastställer vision, inriktningsmål, finansiella mål, och riktlinjer för god ekonomisk hushållning i kommunens mål- och resursplan. Den övergripande målavstämningen av god ekonomisk hushållning är en sammanfattning av hur målen infrias och hur kommunen närmar sig visionen.

8. Tågordning för planering och uppföljning

Den övergripande kommunala planeringen och uppföljningen följer ett regelbundet mönster, ett årshjul.[5]

[3] Frigjorda resurser, ökad produktivitet eller högre kvalitet.
[4] Omprövad verksamhet, något som upphör
[5] Ett annat centralt årshjul för kommunorganisationen är det systematiska arbetsmiljöarbetet

8.1 Planering

Planeringsprocessen inleds med en omvärldsorientering med nulägesbeskrivning, som ger ett underlag för det övergripande arbetet med styrning och ledning. Förvaltningsorganisation utformar omvärldsorienteringen.

Kommunstyrelsen utformar därefter anvisningar och tidsplan för arbetet med mål- och resursplan. Utifrån omvärldsorienteringen utarbetar kommunstyrelsen förslag på målvärden för inriktningsmålen, riktade uppdrag och områden för invånardialog för nästkommande planperiod.

Sedan tar budgetberedningen och uppdragsdialogen vid, där nämnder bland annat delges budgetförutsättningar för kommande år och för dialog om kommunfullmäktiges inriktningsmål.

Anvisningar för budget nästkommande år och ekonomisk plan för de kommande åren beslutas sedan av kommunstyrelsen.

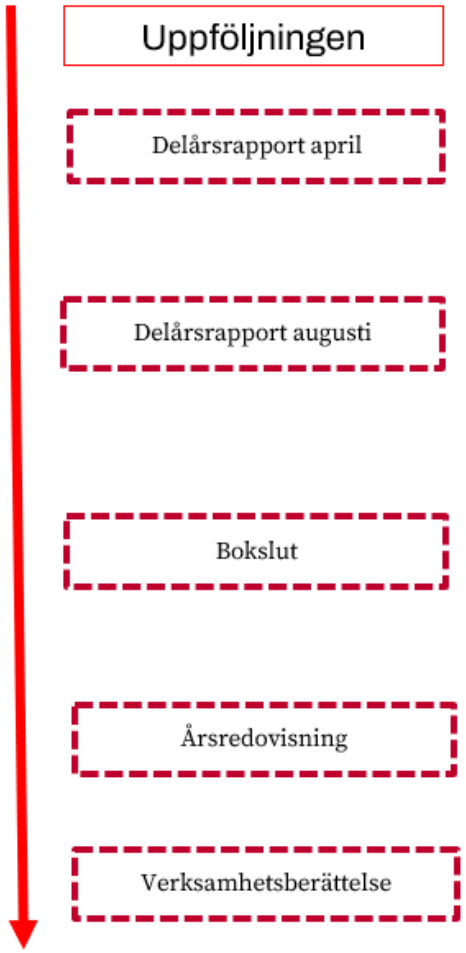
Nämnderna beslutar om sina bidrag till inriktningsmålens målvärden och lämnar förslag till budget. En ytterligare budgetberedning tar vid, med fokus på mål- och resursplan.

Kommunstyrelsen och därefter kommunfullmäktige beslutar sedan om mål- och resursplan.

Utifrån mål- och resursplanen utformar därpå nämnderna verksamhetsplaner.

Nämndernas verksamhetsplaner och detaljbudgetar beslutas av respektive nämnd senast i december årligen.

8.2 Uppföljning

Den ekonomiska och verksamhetsmässiga uppföljningen görs i ekonomiska månadsuppföljningar, delårsrapporter och årsredovisning. Under året görs delårsrapporter efter april och augusti, samt bokslut och årsredovisning efter december.

Verksamheterna rapporterar aktiviteter och graden av måluppfyllelse och redovisar nyckeltal och statistik.

Resultaten analyseras och åtgärder vidtas vid behov av förbättring eller förändring. Detta rapporteras till nämnderna. Nämnderna följer upp inriktningsmålen, målvärden och uppdrag och rapporterar detta till kommunfullmäktige.

Nämnderna sammanställer därutöver sitt verksamhetsår i verksamhetsberättelser.

I delårsrapporterna och årsredovisningen ingår en finansiell analys och nämndernas ekonomiska redovisning.

Internkontrollen redovisas i nämnd och på övergripande nivå. En personalekonomisk redovisning fastställs av kommunfullmäktige.

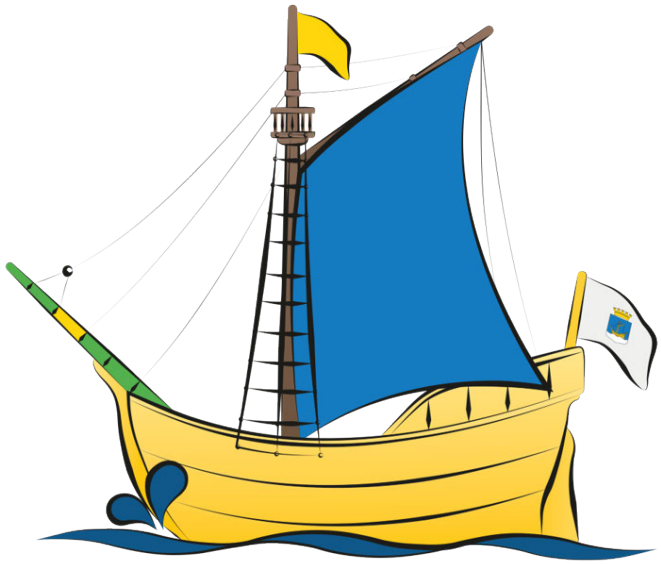
9. Författningssamlingen

Kommunen har flera beslutade centrala styrdokument med bärighet på den övergripande styrning- och ledningsprocessen, såsom Finanspolicy, Lokalförsörjningspolicy och Reglemente för intern kontroll.

Alla politisk beslutade styrdokument som riktar sig till kommunens invånare eller förtroendevalda tillhör kommunens författningssamling och publiceras på kommunens hemsida. Politiskt beslutade styrdokument som riktar sig till mottagare inom förvaltningsorganisationen kan publiceras enbart på intranätet. Detsamma gäller för kompletterande dokument för ledning av förvaltningsorganisationen.

Bilaga

En Bojort, skeppstypen som pryder Vänersborgs kommunvapen, används för att illustrera den politiska styrningen och kommunförvaltningens ledning.

Den politiska styrningens symboler

Visionen illustreras i Bojorten av toppflaggan.

Styrdokumenten illustreras i Bojorten av stagen från mastkorg till bogspröt.

Inriktningsmålen illustreras av Bojortens bogspröt.

De förväntade resultaten illustreras av Bojortens maststege.

2023-06-02 Dnr: KS 2021/432

Handläggare
Anna Helena Wiechel
annahelena.wiechel@vanersborg.se
0521-72 24 39

Mottagare
Kommunstyrelsen

Antagande av riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning.

Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning ersätter därmed Regler för mål- och resultatstyrning, antagna 2019-10-23 § 125.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslöt 2023-05-17 § 71 att återremittera ärendet att utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun till kommunstyrelsen, med uppdraget att utifrån en bred dialog återkomma med ett nytt förslag till kommunfullmäktige.

I gemensam dialog har representanter från den styrande minoriteten och företrädare från oppositionen arbetat fram förslag till riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning.

Bilagor

Antagande av riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning, kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-06-01, KS 2021/432

Förslag på Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning, uppdaterat 2023-06-01.

Sändlista

Barn- och utbildningsnämnden
Byggnadsnämnden
Kommunstyrelsen
Kultur- och fritidsnämnden
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Socialnämnden
Överförmyndarnämnden
Demokratiberedningen
Ekonomikontoret

§ 97

Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun

KS 2021/432

Beslut

Kommunfullmäktige antar Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning.

Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning ersätter därmed Regler för mål- och resultatstyrning, antagna 2019-10-23 § 125.

Bilaga/bilagor

Bilaga 4. Förslag på riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning, uppdaterad 2023-04-11

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2021-10-27 § 202 att se över kommunens Regler för mål- och resultatstyrning, som svar på en granskning utförd av KPMG 2021-09-09. I uppdraget ingick att ge förslag på en utvecklad styr- och ledningsmodell med starkare styrkedja och större kommunenhetlighet. I översynen har också ingått att arbeta in politiska beslut som har tagits med påverkan på kommunens styrprinciper liksom att se över identifierade otydligheter i nuvarande regler.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2023-04-17
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-04-12
- Förslag på riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning. uppdaterad 2023-04-11
- Beslut KF 2023-02-15
  Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun
- Beslut KS 2023-01-25
  Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun
- Motförslag från Moderaterna och Liberalerna - Riktlinje för Vänersborgs kommuns ledningssystem
- Beslut KSAU 2023-01-09
  Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun
- Yrkande från Lena Eckerbom Wendel (M), KSAU 2023-01-09

- Yttrande över remiss gällande riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning 1
- Beslut DEMBER 2023-01-17
  Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun
- Sammanställning av inkomna remissvar samt förslag på omarbetningar avseende Riktlinjer för styrning och ledning i Vänersborgs kommun
- Svar på remiss gällande riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning
- Svar på remiss gällande riktlinje för styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun
- Beslut KS 2022-11-09
  Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun
- Beslut KS 2021-10-27 Svar på revisionsgranskning av kommunens styr- och ledningssystem
- Granskningsrapport KPMG 2021-09-09
- Mål- och resultatstyrning - regler

Kommunstyrelsens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut inför sammanträdet var:

”Kommunfullmäktige antar Riktlinje för Vänersborgs kommuns ledningssystem enligt Moderaternas och Liberalernas förslag med följande tillägg till sista meningen i punkt 6.1: ”samt en plan för ekonomin för planperioden”.

Riktlinje för Vänersborgs kommuns ledningssystem ersätter därmed Regler för mål- och resultatstyrning, antagna 2019-10-23 § 125.”

Ordföranden yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut, samt avslag till kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut.

Kenneth Borgmalm (S), Mats Andersson (C), Magnus Ekström (KD), Anna-Karin Sandberg (MP) och Ann-Marie Jonasson (S) yrkade bifall till förvaltningens förslag.

Henrik Harlitz (M) yrkade bifall till kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut. I yrkandet instämde Peter Göthblad (L), Anders Strand (SD) och Lena Eckerbom Wendel (M).

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns två förslag till beslut, nämligen kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag och förvaltningens förslag.

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att kommunstyrelsen beslutat i

enlighet med förvaltningens förslag.

Omröstning begärdes.

Ordföranden föreslog följande omröstningsordning, som godkändes av kommunstyrelsen. Den som stödjer kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag röstar ja, och den som stödjer förvaltningens förslag yrkade röstar nej.

Omröstningsresultat

Ledamot	**Ja**	**Nej**	**Avstår**
Benny Augustsson (S)		X	
Henrik Harlitz (M)	X		
Mats Andersson (C)		X	
Anders Strand (SD)	X		
Lena Eckerbom Wendel (M)	X		
Ann-Marie Jonasson (S)		X	
Stefan Kärvling (V)			X
Kenneth Borgmalm (S)		X	
Göran Nilsson (SD)	X		
Bo Carlsson (C)		X	
Göran Svensson (MBP)	X		
Magnus Ekström		X	
Peter Göthblad (L)	X		
Torbjörn Moqvist (SD)	X		
Anna-Karin Sandberg (MP)		X	

Antal röster	Ja	Nej	Avstår
	7	8	1

Med 7 ja-röster mot 7 nej-röster så hade kommunstyrelsen beslutat enligt förvaltningens förslag. (Ordföranden har utslagsröst)

§ 63

Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun

KS 2021/432

Beslut

Kommunfullmäktige antar Riktlinje för Vänersborgs kommuns ledningssystem enligt Moderaternas och Liberalernas förslag med följande tillägg till sista meningen i punkt 6.1: ”samt en plan för ekonomin för planperioden”.

Riktlinje för Vänersborgs kommuns ledningssystem ersätter därmed Regler för mål- och resultatstyrning, antagna 2019-10-23 § 125.

Bilaga/bilagor

- Bilaga 1. Riktlinje för Vänersborgs kommuns ledningssystem

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2021-10-27 § 202 att se över kommunens Regler för mål- och resultatstyrning, som svar på en granskning utförd av KPMG 2021-09-09. I uppdraget ingick att ge förslag på en utvecklad styr- och ledningsmodell med starkare styrkedja och större kommunenhetlighet. I översynen har också ingått att arbeta in politiska beslut som har tagits med påverkan på kommunens styrprinciper liksom att se över identifierade otydligheter i nuvarande regler.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-04-12
- Förslag på riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning. uppdaterad 2023-04-11
- Beslut KF 2023-02-15 Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun
- Beslut KS 2023-01-25 Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun
- Motförslag från Moderaterna och Liberalerna - Riktlinje för Vänersborgs kommuns ledningssystem
- Beslut KSAU 2023-01-09 Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun
- Yrkande från Lena Eckerbom Wendel (M), KSAU 2023-01-09
- Yttrande över remiss gällande riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning 1

- Beslut DEMBER 2023-01-17
  Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun
- Sammanställning av inkomna remissvar samt förslag på omarbetningar avseende Riktlinjer för styrning och ledning i Vänersborgs kommun
- Svar på remiss gällande riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning
- Svar på remiss gällande riktlinje för styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun
- Beslut KS 2022-11-09
  Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun
- Beslut KS 2021-10-27 Svar på revisionsgranskning av kommunens styr- och ledningssystem
- Granskningsrapport KPMG 2021-09-09
- Mål- och resultatstyrning - regler

Kommunstyrelsen arbetsutskotts behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelseförvaltingens beslut inför sammanträdet var:

”Kommunfullmäktige antar Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning.

Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning ersätter därmed Regler för mål- och resultatstyrning, antagna 2019-10-23 § 125.”

Lena Eckerbom Wendel (M) yrkade bifall till Moderaternas motförslag framlagt i fullmäktige 2023-02-15 med följande tillägg till punkt 6.1: ”samt en plan för ekonomin för planperioden”.

Henrik Harlitz (M) och Anders Strand (SD) yrkade bifall till Lenas yrkande.

Beslutsgång

Ordförande redovisade att det fanns två förslag till beslut, kommunstyrelseförvaltningen förslag och Lena Eckerbom Wendel (M) yrkande.

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutat att bifalla Lena Eckerbom Wendel (M) yrkande.

§ 2

Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun

KS 2021/432

Beslut

Kommunfullmäktige återremitterar ärendet till kommunstyrelsen som får i uppdrag utifrån en bred dialog att återkomma med ett nytt förslag till kommunfullmäktige.

Sammanfattning av ärendet

Förslag till Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning återremitterades, enligt beslut på kommunstyrelsen 2022-11-09 § 209. Motiveringen var att:

- Beskriva likheter och skillnader med det nu gällande ledningssystemet som grund för förståelse av vad ändringen innebär.

- Komplettera det kommunövergripande systemet för styrning och ledning så att även påbjudna kvalitetsledningssystem omfattas.

-Beskriva de styrande dokumentens betydelse inom kommunens system för styrning och ledning.

- Remittera förslaget till system för styrning och ledning till demokratiberedningen - och dessutom till de nämnder som har krav på kvalitetsledningssystem.

Det ursprungliga uppdraget, enligt kommunstyrelsens beslut 2021-10-27 § 202, var att ta fram förslag på utvecklad styr- och ledningsmodell med starkare styrkedja och större kommunenhetlighet.

Utifrån inkomna remissyttranden från barn- och utbildningsnämnden (2022-12-19 § 95) samt socialnämnden (2022-12-15 § 134) har förslaget till riktlinjer för styrning och ledning i Vänersborgs kommun omarbetats ytterligare. En redogörelse för dessa bearbetningar ges i skrivelsen Sammanställning av inkomna remissvar samt förslag på omarbetningar avseende Riktlinjer för styrning och ledning i Vänersborgs kommun (2022-12-29).

Kommunstyrelsen fattade 2021 beslut om att kommunens regler för mål- och resultatstyrning skulle ses över. Uppdraget har sin grund i en revisionsrapport. I översynen har också ingått att arbeta in politiska beslut som har tagits med påverkan på kommunens styrprinciper liksom att se över identifierade otydligheter i nuvarande regler.

Omarbetningen av Regler för mål- och resultatstyrning handlar i korthet om att förstärka den politiska styrningen, förtydliga ansvars- och rollfördelningen mellan politik och förvaltning och mellan de olika politiska beslutsnivåerna inom ramen för styrning. Utrymme för systematisk grunduppdragsuppföljning

har skapats, kopplingen mellan ekonomi och verksamhet har stärkts liksom förutsättningarna för långsiktig planering.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut 2023-01-25, § 8
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2023-01-09, § 2
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2023-01-04
- Sammanställning av inkomna remissvar samt förslag på omarbetningar avseende
- Riktlinjer för styrning och ledning i Vänersborgs kommun, 2022-12-29
- Förslag på Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning 2022-12-30
- Svar på remiss gällande riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning, 2022-12-16
- Svar på remiss gällande riktlinje för styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun
- Kommunstyrelsens beslut, 2022-11-09
- Yrkande från Lena Eckerbom Wendel (M), 2022-11-09
- Yrkande från Lena Eckerbom Wendel (M) 2023-01-09

Kommunfullmäktiges behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelsens förslag till sammanträdet var:

Kommunfullmäktige antar Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning med redaktionella ändringar.

Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning ersätter därmed Regler för mål- och resultatstyrning, antagna 2019-10-23 § 125.

Benny Augustsson (S) yrkade bifall till kommunstyrelsens förslag. I yrkandet instämde Mats Andersson (C), Kenneth Borgmalm (S) och Dan Nyberg (S).

Kommunfullmäktige ajournerade sig under paragrafen mellan 18:55-19:25.

Stefan Kärvling (V) yrkade att ärendet återremitteras till kommunstyrelsen med följande motivering: Kommunfullmäktige återremitterar ärendet till kommunstyrelsen som får i uppdrag utifrån en bred dialog att återkomma med ett nytt förslag till kommunfullmäktige.

I yrkandet instämde Dan Nyberg (S), Lena Eckerbom Wendel (M), Anders Strand (SD).

(*Dan Nyberg (S) hade återremiss som andrahandsyrkande*)

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns två förslag till beslut nämligen kommunstyrelsens förslag och Stefan Kärvlings (V) återremissyrkande.

Ordföranden frågade om ärendet skulle avgöras idag eller återremitteras och fann genom acklamation att kommunfullmäktige bifallit Stefan Kärvlings (V) återremissyrkande

Sändlista

Kommunstyrelsen.

§ 8

Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun

KS 2021/432

Beslut

Kommunfullmäktige antar Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning med redaktionella ändringar.

Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning ersätter därmed Regler för mål- och resultatstyrning, antagna 2019-10-23 § 125.

Reservationer, protokollsanteckningar, jäv

Lena Eckerbom Wendel (M), Peter Göthblad (L) och Robin Danielsson (M) reserverade sig till förmån för Lena Eckerbom Wendels (M) förslag.

Sammanfattning av ärendet

Förslag till Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning återremitterades, enligt beslut på kommunstyrelsen 2022-11-09 § 209. Motiveringen var att:

- Beskriva likheter och skillnader med det nu gällande ledningssystemet som grund för förståelse av vad ändringen innebär.

- Komplettera det kommunövergripande systemet för styrning och ledning så att även påbjudna kvalitetsledningssystem omfattas.

-Beskriva de styrande dokumentens betydelse inom kommunens system för styrning och ledning.

- Remittera förslaget till system för styrning och ledning till demokratiberedningen - och dessutom till de nämnder som har krav på kvalitetsledningssystem.

Det ursprungliga uppdraget, enligt kommunstyrelsens beslut 2021-10-27 § 202, var att ta fram förslag på utvecklad styr- och ledningsmodell med starkare styrkedja och större kommunenhetlighet.

Utifrån inkomna remissyttranden från barn- och utbildningsnämnden (2022-12-19 § 95) samt socialnämnden (2022-12-15 § 134) har förslaget till riktlinjer för styrning och ledning i Vänersborgs kommun omarbetats ytterligare. En redogörelse för dessa bearbetningar ges i skrivelsen Sammanställning av inkomna remissvar samt förslag på omarbetningar avseende Riktlinjer för styrning och ledning i Vänersborgs kommun (2022-12-29).

Kommunstyrelsen fattade 2021 beslut om att kommunens regler för mål- och resultatstyrning skulle ses över. Uppdraget har sin grund i en revisionsrapport. I översynen har också ingått att arbeta in politiska beslut som har tagits med påverkan på

kommunens styrprinciper liksom att se över identifierade otydligheter i nuvarande regler.

Omarbetningen av Regler för mål- och resultatstyrning handlar i korthet om att förstärka den politiska styrningen, förtydliga ansvars- och rollfördelningen mellan politik och förvaltning och mellan de olika politiska beslutsnivåerna inom ramen för styrning. Utrymme för systematisk grunduppdragsuppföljning har skapats, kopplingen mellan ekonomi och verksamhet har stärkts liksom förutsättningarna för långsiktig planering.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2023-01-09, § 2
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2023-01-04
- Sammanställning av inkomna remissvar samt förslag på omarbetningar avseende Riktlinjer för styrning och ledning i Vänersborgs kommun, 2022-12-29
- Förslag på Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning 2022-12-30
- Svar på remiss gällande riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning, 2022-12-16
- Svar på remiss gällande riktlinje för styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun
- Kommunstyrelsens beslut, 2022-11-09
- Yrkande från Lena Eckerbom Wendel (M), 2022-11-09
- Yrkande från Lena Eckerbom Wendel (M) 2023-01-09

Kommunstyrelsens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Lena Eckerbom Wendel (M) yrkade bifall till sitt tidigare inlämnade yrkande vid kommunstyrelsens arbetsutskotts sammanträde 2023-01-09; redovisat i bilaga 3.

I yrkandet instämde Peter Göthblad (L).

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns två förslag till beslut, nämligen kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag och Lena Eckerbom Wendels (M) yrkande.

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att kommunstyrelsen beslutat i enlighet med kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag.

Riktlinje för Vänersborgs kommuns styr- och ledningssystem

Innehållsförteckning

1. Inledning 1
2. Styrprinciper 1
2.1. Förhållningssätt 2
3. Ansvar och roller 2
3.1. Kommunfullmäktige 2
3.2. Fullmäktigeberedningar 2
3.3. Kommunstyrelsen 2
3.4. Nämnderna 3
4. Förvaltningsorganisationen 3
4.1. Medarbetare 3
5. Styrdokument 3
6. Målstyrning 3
6.1. Mål- och resursplan 3
6.1.1. Vision 4
6.1.2. Inriktningsmål 4
6.1.3. Budget och investeringsplan 4
6.1.4. Riktade uppdrag 4
6.2. Verksamhetsplan och detaljbudget 4
7. Kvalitetsledningssystem 4
8. Tågordning för planering och uppföljning 4
8.1. Planering 5
8.1. Rapportering 5
9. Uppföljning analys och styrning 5
10. Författningssamlingen 6

1. Inledning

Styrning och ledning handlar om att skapa en gemensam struktur för arbetet med planering, genomförande och utveckling av verksamheten. Ett verksamhetsledningssystem är ett verktyg för att systematiskt styra och leda verksamheten mot uppsatta mål. Det används också för att visualisera kravbild och som grund för ständig förbättring.

2. Styrprinciper

Vänersborgs kommun är en politiskt styrd organisation. De förtroendevalda företräder invånarna och den offentliga makten utövas utifrån lagar och förordningar genom att de förtroendevalda fördelar resurser och anger vad som ska göras genom styrdokument. Ledningssystemet syftar till att tydliggöra politikens ansvar och ge möjlighet att leda verksamheten inom kommunen på ett systematiskt sätt. Ledningssystemet ska vara ett gemensamt verktyg för de förtroendevalda och förvaltningen för att planera, genomföra, analysera och förbättra verksamheten i syfte att nå målen på ett hållbart sätt och med en tydlig fördelning av ansvar.

Styrningen omfattar mål för både verksamhet och ekonomi. Styrkedjan omfattar hela det kommunala uppdraget. Grunduppdragens mål, resurstilldelning, styrning och uppföljning ska ha en särskild tyngd. Gemensamt leder styrningen och ledningen till beteenden i organisationen som främjar önskad måluppfyllelse och utveckling i linje med politiska prioriteringar.

Nämndernas och förvaltningarnas arbete präglas av ett helhetstänkande, där kommunens bästa är överordnat enskilda verksamheters behov. Gentemot skattebetalarna är kommunorganisationen resurseffektiv. Kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning är en given utgångspunkt i den ekonomiska förvaltningen.

2.1. Förhållningssätt

Kommunen har breda och mångfacetterade uppdrag som demokratiaktör, samhällsaktör, välfärdsaktör och arbetsgivare.

Utveckling sker på ett socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart sätt. Invånardialog och brukardialog används för ökad delaktighet och kvalitet. Kommunens rättighetsbaserade arbetssätt bärs upp av transparens och ansvar, deltagande och inkludering samt ickediskriminering och jämlikhet.

Förhållningssätten ska genomsyra alla kommunens styrdokument från policy till vägledningar och handböcker.

3. Ansvar och roller

3.1. Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och tar ställning till frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt för kommunen. Kommunfullmäktige beslutar om kommunens övergripande lednings- och organisationsstruktur liksom om kommunens övergripande vision och inriktningsmål och fördelar resurser för verksamheten. Vidare avgör kommunfullmäktige ansvarsfrihet.

Kommunfullmäktiges tidsramar är långa, och cykeln för uppföljning går per mandatperiod, per år eller per tertial.

Kommunfullmäktige fastställer alla principiella eller strategiska styrdokument.

3.2. Fullmäktigeberedningar

Fullmäktigeberedningar ger kommunfullmäktige ett verktyg för att initiativet till nya förslag direkt istället för att enbart hantera ärenden som beretts av kommunstyrelsen. Politiker i en fullmäktigeberedning kan formulera och följa upp mål, omvärldsbevaka och föra dialog med medborgarna och andra intressenter.

3.3. Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi, verksamheter och mål. Kommunstyrelsen samordnar nämnderna och fastställer styrdokument som inte är strategiska men som gäller för flera nämnder. Kommunstyrelsen har ett särskilt uppdrag att säkerställa att nämndernas och förvaltningarnas arbete präglas av ett helhetstänkande, där kommunens bästa är överordnat enskilda verksamheters behov.

Kommunstyrelsen har uppsikt över övriga nämnders och bolagens verksamheter, och prövar om den verksamhet som bolagen har bedrivit har varit förenlig med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

Kommunstyrelsen agerar som nämnd inom det ansvarsområde som därutöver har tilldelats i reglementet. Vidare i dokumentet inkluderas kommunstyrelsen när begreppet ”nämnd” används.

3.4. Nämnderna

Nämnders grundläggande uppgift är att fatta beslut. Beslut kan delegeras från nämnden till utskott, förvaltningschef eller annan tjänsteman och mandatet att fatta beslut regleras då genom instruktion, uppdragsbeskrivning eller särskilda beslut.

Nämnder agerar inom det ansvarsområde som tilldelats i reglementet och fastställer styrdokument inom detta område. Nämnders styrning ska vara tillräcklig för att:

- planera verksamheten utifrån givna uppdrag och resurser
- genomföra verksamheten
- följa upp verksamheten utifrån väsentliga aspekter
- analysera verksamheten som grund för åtgärder och fortsatt utveckling

Varje nämndledamot ska bevaka att ärenden är tillräckligt beredda. Om ledamoten inte är nöjd med beredningen ska hen begära komplettering.

4. Förvaltningsorganisationen

De anställda ska verkställa de politiska besluten. All verksamhet inom kommunen är direkt eller indirekt delegerad från kommunfullmäktige.

Förvaltningarna kan fastställa instruktioner som då ska ha stöd i ett överordnat styrdokument.

Kommunstyrelseförvaltningen har ett särskilt ansvar för att leda och samordna planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter.

Förvaltningschef har under sin nämnd ansvaret att leda den till nämnden tillhörande förvaltningsorganisationen utifrån ett helhetsperspektiv för verksamhet, ekonomi och personal.

4.1. Medarbetare

Personalpolicyn och samverkansavtalet med de fackliga organisationerna anger det förhållningssätt som organisationen ska präglas av. Organisationskulturen skapas genom medarbetarnas möjligheter till delaktighet, deras bemötande, beteende och arbetssätt.

5. Styrdokument

De styrdokument som utgör basen i ledningssystemet är till exempel policy, reglemente, riktlinje, processkarta, rutin eller instruktion. Dessa dokument används för att fördela ansvar, styra genomförande så att krav uppfylls och som grund för analyser och förbättringar. Även föreskrifter, regler och taxor som riktar sig till kommunens invånare ingår här.

Vissa styrdokument har ett definierat tidsintervall, eller avser att styra tills organisationen uppnått ett specifikt mål, som exempelvis mål- och resursplan, verksamhetsplan eller uppdragsdirektiv.

6. Målstyrning

6.1. Mål- och resursplan

Mål- och resursplan (MRP) är kommunens styrande flerårsplanedokument för kommunens riktning, ambitionsnivå och resursfördelning. Mål- och resursplanen är treårig. Häri fastställer kommunfullmäktige visionen, inriktningsmålen, riktade uppdrag till nämnderna, samt nämndernas ekonomiska ramar för år 1.

6.1.1. Vision

Visionen omfattar alla kommuninvånare och beskriver en framtida idealbild och en gemensam färdriktning. Visionen är en ledstjärna för all kommunal verksamhet och genomsyrar hela organisationen.

6.1.2. Inriktningsmål

Inriktningsmålen är de områden som kommunfullmäktige vill prioritera under den period som täcks av mål- och resursplanen och de utgör en utgångspunkt för nämndernas arbete.

Ambitionsnivåer för målen, i form av målvärden, sätts för mandatperiodens sista år samt för planperiodens första år.

6.1.3. Budget och investeringsplan

Kommunfullmäktige fördelar i budgeten ekonomiska medel för att uppnå inriktningsmålen och i övrigt för att nämnderna ska kunna genomföra den verksamhet som ingår i nämndernas respektive ansvarsområden. De totala investeringarna för planperioden planeras in i en takt som är ekonomiskt hållbar.

6.1.4. Riktade uppdrag

Kommunfullmäktige kan även formulera uppdrag riktade till nämnd eller fullmäktigeberedning, utifrån visionen eller inriktningsmålen. Uppdragen kan ges med varierande tidshorisonter. Eventuella invånardialoger som rör frågor som ska beslutas av kommunfullmäktige ingår.

6.2. Verksamhetsplan och detaljbudget

Nämnder ska årligen fastställa verksamhetsplan och detaljbudget. I verksamhetsplanen fastställer nämnderna mål för verksamhetsområdet enligt reglementet inklusive nedbrutna inriktningsmål samt ger förvaltningen riktade uppdrag. Dessa uppdrag kan innefatta invånardialoger och brukardialoger med koppling till nämndens mål. I detaljbudgeten fördelas nämndens resurser.

I budgetberedningens uppdragsdialog ska kommunstyrelsen se till helheten, så att inte nämndernas mål eller uppdrag riskerar att stå i konflikt med varandra.

7. Kvalitetsledningssystem

Speciallagstiftning reglerar ytterligare särredovisning av kvalitetsuppföljning. Kommunens ledningssystem inkluderar de kvalitetsledningssystem som då krävs.

Exempelvis styrs socialförvaltningens kvalitetsarbete av Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9). Föreskrifterna tillämpas även i det systematiska patientsäkerhetsarbete som ska bedrivas enligt patientsäkerhetslagen (SFS 2010:659).

Barn- och utbildningsnämndens systematiska kvalitetsarbete styrs av skollagen (2010:800). Även barn- och utbildningsnämnden tar fram en patientsäkerhetsberättelse, i nämndens roll som vårdgivare enligt hälso- och sjukvårdslagen.

Även det systematiska arbetsmiljöarbetet ingår i ledningssystemet.

8. Tågordning för planering och uppföljning

Den övergripande kommunala planeringen och uppföljningen följer ett regelbundet mönster, ett årshjul. Tiderna för varje händelse i årshjulet fastställs årligen av kommunstyrelsen.

8.1. Planering

Planeringsprocessen inleds med en omvärldsorientering och en nulägesanalys, vilka ger ett underlag för det övergripande arbetet med styrning och ledning.

Kommunstyrelsen utarbetar med grund i omvärldsorientering, nulägesanalys och föregående års bokslut och årsredovisning förslag på inriktningsmål samt fastställer budgetförutsättningar för nästkommande år och för planperioden.

Budgetförutsättningarna är en beskrivning av hur konsekvenser av redan fattade beslut, ändrade prognoser för inflation och pensioner samt skatteintäkter och statsbidrag påverkar budgetramarna jämfört med innevarande års budget. Om större förändringar sker i budgetförutsättningarna efter kommunfullmäktiges beslut om mål- och resursplanen så ska ärendet lyftas för ett nytt beslut i kommunfullmäktige.

Sedan tar budgetberedning och uppdragsdialog vid, där nämnder och budgetberedning för dialog om omvärldsanalys och nulägesbeskrivning, budgetförutsättningar samt kommunstyrelsens förslag till inriktningsmål.

Kommunfullmäktige beslutar om större investeringar för nästkommande tre år.

Kommunfullmäktige beslutar också om mål- och resursplan för nästkommande tre år.

Utifrån mål- och resursplanen utformar nämnderna verksamhetsplaner och detaljbudget. Verksamhetsplan och detaljbudget fastställs av respektive nämnd senast i december årligen.

8.1. Rapportering

Den ekonomiska och verksamhetsmässiga uppföljningen görs i nämndernas ekonomiska månadsuppföljningar och rapportering av nyckeltal och statistik, delårsrapporter och årsredovisning.

Nämnderna rapporterar sina resultat och prognoser till kommunfullmäktige i delårsrapporter efter april och augusti, samt bokslut och årsredovisning efter december. Nämnderna sammanställer därutöver sitt verksamhetsår i verksamhetsberättelser.

En personalekonomisk redovisning fastställs av kommunfullmäktige.

Därutöver kan speciallagstiftning kräva särskild uppföljning och rapportering.

9. Uppföljning analys och styrning

Analys och uppföljning ska besvara i vilken utsträckning verksamheten uppnått de politiskt beslutade viljeriktningarna, om de politiskt beslutade uppdragen har genomförts samt uppföljning av ekonomi och kvalitet. Internkontroll är en del av styrningen och ett av redskapen för ständiga förbättringar. Invånare och brukare ska ges möjlighet att bidra i uppföljningen.

Utifrån svaren formas ett underlag för analys av verksamhetens effektivitet. Om analysen visar att verksamheten inte har bedrivits effektivt så behöver befintliga arbetssätt förändras, nya arbetssätt utvecklas men framför allt så bör aktiviteten/uppdraget/verksamheten omprövas.

Om tilldelade resurser inte räcker till den planerade verksamheten under året måste nämnderna vidta åtgärder så att verksamheten ryms inom tilldelad ram. Nämnderna har rätt att under löpande år göra omdispositioner mellan sina verksamheter. Större förändringar eller avvikelser från vad kommunfullmäktige beslutat behandlas av kommunfullmäktige.

10. Författningssamlingen

Alla styrande dokument som riktar sig till kommunens förtroendevalda eller invånare ska publiceras på hemsidan. Styrande dokument som enbart riktar sig till förvaltningsorganisationen kan publiceras på intranätet.

§ 2

Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun

KS 2021/432

Beslut

Kommunfullmäktige antar Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning med redaktionella ändringar.

Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning ersätter därmed Regler för mål- och resultatstyrning, antagna 2019-10-23 § 125.

Bilaga/bilagor

Bilaga 1: Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning

Bilaga 2. Ändringsyrkande från Lena Eckerbom Wendel (M)

Sammanfattning av ärendet

Förslag till Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning återremitterades, enligt beslut på kommunstyrelsen 2022-11-09 § 209. Motiveringen var att:

- Beskriva likheter och skillnader med det nu gällande ledningssystemet som grund för förståelse av vad ändringen innebär.

- Komplettera det kommunövergripande systemet för styrning och ledning så att även påbjudna kvalitetsledningssystem omfattas.

-Beskriva de styrande dokumentens betydelse inom kommunens system för styrning och ledning.

- Remittera förslaget till system för styrning och ledning till demokratiberedningen - och dessutom till de nämnder som har krav på kvalitetsledningssystem.

Det ursprungliga uppdraget, enligt kommunstyrelsens beslut 2021-10-27 § 202, var att ta fram förslag på utvecklad styr- och ledningsmodell med starkare styrkedja och större kommunenhetlighet.

Utifrån inkomna remissyttranden från barn- och utbildningsnämnden (2022-12-19 § 95) samt socialnämnden (2022-12-15 § 134) har förslaget till riktlinjer för styrning och ledning i Vänersborgs kommun omarbetats ytterligare. En redogörelse för dessa bearbetningar ges i skrivelsen Sammanställning av inkomna remissvar samt förslag på omarbetningar avseende Riktlinjer för styrning och ledning i Vänersborgs kommun (2022-12-29).

Kommunstyrelsen fattade 2021 beslut om att kommunens regler för mål- och resultatstyrning skulle ses över. Uppdraget har sin grund i en revisionsrapport. I översynen har också ingått att arbeta in politiska beslut som har tagits med påverkan på

kommunens styrprinciper liksom att se över identifierade otydligheter i nuvarande regler.

Omarbetningen av Regler för mål- och resultatstyrning handlar i korthet om att förstärka den politiska styrningen, förtydliga ansvars- och rollfördelningen mellan politik och förvaltning och mellan de olika politiska beslutsnivåerna inom ramen för styrning. Utrymme för systematisk grunduppdragsuppföljning har skapats, kopplingen mellan ekonomi och verksamhet har stärkts liksom förutsättningarna för långsiktig planering.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2023-01-04
- Sammanställning av inkomna remissvar samt förslag på omarbetningar avseende Riktlinjer för styrning och ledning i Vänersborgs kommun, 2022-12-29
- Förslag på Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning 2022-12-30

Kommunstyrelsen arbetsutskotts behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Lena Eckerbom Wendel (M) yrkar ändringar i enlighet med bilaga 2.

Henrik Harlitz (M) yrkar bifall till Eckerbom Wendels ändringsyrkande.

Beslutsgång

Ordförande redovisar att det finns två förslag till beslut nämligen kommunstyrelseförvaltningens förslag och Lena Eckerbom Wendels (M) ändringsyrkande.

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutat i enlighet med kommunstyrelseförvaltningens förslag.

Bilaga 2

Från: Lena Wendel <lena.wendel@vanersborg.se>
Skickat: den 9 januari 2023 14:45
Till: Henrik Harlitz <henrik.harlitz@vanersborg.se>
Ämne: Korrläsning 1

Byt första stycket under 1. Inledning till:
"Vänersborgs kommun är en politiskt styrd organisation. **De förtroendevalda företräder invånarna och den offentliga makten utövas utifrån** lagar och förordningar **genom** vision, politisk plattform, styrdokument och inriktningsmål. De olika nämndernas verksamhets- och ansvarsområden **fördelas från kommunfullmäktige**. "

Genom hela dokumentet: Byt ”medborgardialog” till "invånardialog" genom hela dokumentet (inte enbart i avsnitt 2.1).

Byt under 3. Ansvar och roller första stycket
"Vidare beslutar kommunfullmäktige om finansiella mål, fördelar resurser och beviljar ansvarsfrihet." till
"Vidare beslutar kommunfullmäktige om finansiella mål, fördelar resurser och **avgör** ansvarsfrihet".

Lägg till under 3. Ansvar och roller andra stycket
Lägg till: "och prövar om den verksamhet som bolagen har bedrivit har varit förenlig med det fastställda ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna"

Under 4.1 Styrkedjan
Ta bort illustrationen i form av en ”Bojort”. (Illustrationen hör hemma i ett utbildningsmaterial - inte i det formella styrdokumentet)

Under 4.1 Styrkedjan, underrubrik Styrdokumenten första stycket
Stryk meningen "De styrdokument som har påverkan på den strategiska politiska inriktningen redovisas i mål- och resursplanen." (De kan fortfarande redovisas i MRP - utan att det står här)

Under 4.1 Styrkedjan, underrubrik Styrdokumenten andra stycket
Stryk ordet ”dessa” i meningen ”Inom de områden där **dessa** styrdokument är utarbetade, styr de kopplingen från visionen, via den politiska plattformen och inriktningsmålen, till organisationen.”

Under 4.1 Styrkedjan, underrubrik Inriktningsmålen tredje stycket
Byt:
"Dessa sätts för planperiodens sista år (år tre) samt för planperiodens första (år ett)."

Signature reference: 1a6ea1fd-8fce-4b32-bcf0-8848bccf431f

till
"Dessa sätts för **mandatperiodens** sista år samt för planperiodens första (år ett)."

Under 4.1 Styrkedjan, underrubrik De förväntade resultaten första stycket
Byt:
"Nämnder preciserar fullmäktiges inriktningsmål i de förväntade resultaten. "
lägg till
"Nämnderna tar fram förväntade resultat för de mål som nämnden behöver för att säkra uppdrag enligt reglementet eller uppdrag i MRP samt för att bryta ner fullmäktiges inriktningsmål."

Under 4.1 Styrkedjan, underrubrik De förväntade resultaten andra stycket
Byt:
"Häri fastställer kommunfullmäktige inriktningsmålens målvärden för planperiodens år ett och år tre samt eventuella riktade uppdrag till nämnderna för planperioden, samt nämndernas ekonomiska ramar för år 1."
till:
"Häri fastställer kommunfullmäktige inriktningsmålens målvärden för planperiodens år ett och **mandatperioden** sista år samt eventuella riktade uppdrag till nämnderna för planperioden, samt nämndernas ekonomiska ramar för år 1."

Under 7. Uppföljning och analys - punktlistan
byt:
"inre effektivitet; att organisationen gjort det som var planerat i aktiviteter, på rätt sätt. Om inte så behöver nya arbetssätt utvecklas."
till:
"inre effektivitet; att organisationen gjort det som var planerat i aktiviteter, på rätt sätt, **och bidragit till måluppfyllelse**. Om inte så behöver arbetssätten **förändras**."

Under 7. Uppföljning och analys - illustrationen
Byt "texten från visionen" till ordet "Visionen" (så slipper vi uppdatera styrmodellen om visionen ändras)

Under 8.1 Planering
Första stycket:
Byt:
"Planeringsprocessen inleds med en omvärldsorientering, som ger ett underlag för det övergripande arbetet med styrning och ledning."
till:
"Planeringsprocessen inleds med en omvärldsorientering, **och en nulägesbeskrivning**, som ger ett underlag för det övergripande arbetet med styrning och ledning."

Signature reference: 1a6ea1fd-8fce-4b32-bcf0-8848bccf431f

Andra stycket:
Stryk:
”Kommunfullmäktige fastställer därefter inriktningsmål.” (Inriktningsmålen fastställs i MRP enligt text ovan)
Lägg till:
"Kommunfullmäktige beslutar därefter om större investeringar för treårsperioden".

och byt:
”Kommunstyrelsen utarbetar därefter förslag på målvärden för inriktningsmålen, riktade uppdrag och områden för medborgardialog.”
till:
"Kommunstyrelsen utarbetar **baserat på omvärldsorientering och nulägesanalys förslag** på inriktningsmål (inklusive målvärden), riktade uppdrag och områden för invånardialog."

Tredje stycket:
Byt:
"Sedan tar budgetberedningen och uppdragsdialogen vid, där nämnder bland annat delges budgetförutsättningar för kommande år och för dialog om kommunfullmäktiges inriktningsmål."
till:
"Sedan tar budgetberedning och uppdragsdialog vid, där nämnder bland annat delges budgetförutsättningar för kommande år och för dialog om **förslagen till** inriktningsmål."

Fjärde stycket:
Stryk: " I anvisningarna ingår även kommunfullmäktiges målvärden, riktade uppdrag och områden för medborgardialog under planperioden." (Dessa fastställs ju i MRP enligt ovan)

Sista stycket:
Byt:
”Utifrån mål- och resursplanen utformar därpå nämnderna verksamhetsplaner för de kommande tre åren med detaljbudget för nästkommande år.Nämndernas verksamhetsplaner och detaljbudgetar beslutas av respektive nämnd senast i december årligen.”
till:
”Utifrån mål- och resursplanen utformar därpå nämnderna verksamhetsplaner för de kommande tre åren med detaljbudget för nästkommande år. **I verksamhetsplanen ingår också de fastställda förväntade resultaten**. Nämndernas verksamhetsplaner och detaljbudgetar beslutas av respektive nämnd senast i december årligen.”

Illustrationen till planeringen uppdateras till följs av textändringarna.

Signature reference: 1a6ea1fd-8fce-4b32-bcf0-8848bccf431f

Under 9. Uppföljning, Sista stycket

Byt:
"Samtliga politiskt antagna styrdokument tillhör kommunens författningssamling och är publicerad på hemsidan. Kompletterande dokument för ledning av förvaltningsorganisationen publiceras på intranätet."
till
"Alla politiskt beslutade styrdokument som riktar sig till kommunens invånare eller till politiker tillhör kommunens författningssamling och publiceras på hemsidan. Politiskt beslutade styrdokument som riktar sig till mottagare inom förvaltningsorganisationen kan publiceras enbart på intranätet."

Signature reference: 1a6ea1fd-8fce-4b32-bcf0-8848bccf431f

Yttrande över remiss gällande riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning

Förslag till beslut

Demokratiberedningen avlämnar yttrande över remissen av förslag på Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning till kommunstyrelsen enligt denna skrivelse.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen behandlade 2022-11-09 förslag till Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning. Kommunstyrelsen beslutade att återremittera ärendet samt remittera förslaget till till demokratiberedningen utöver de nämnder som har krav på kvalitetsledningssystem (Barn- och utbildningsnämden samt Socialnämnden). I kommunstyrelsens remissdirektiv daterat 2022-11-12 har Demokratiberedningen fått i uppdrag att yttra sig över förslag till riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning.

I Regler för Demokratiberedningen framgår av § 1, sidan 1 att Demokratiberedningens verksamhetsområden är:

a) ytterligare stärka förtroendet för det demokratiska systemet,
b) bidra till ett större samhälleligt engagemang bland invånarna,
c) utveckla formerna för invånarnas delaktighet.

Demokratiberedningen utgår därmed i sitt yttrande från de områden som den har att belysa och verka för. Yttrandet lägger sin vikt vid om förslag till nya Riktlinjer för Vänersborgs styrning och ledning bedöms bidra till att förtroendet för det demokratiska systemet stärks. Vidare om det möjliggör ett större engagemang bland invånarna och om det underlättar att utveckla former för invånarnas delaktighet. Slutligen framförs ett antal övriga synpunkter.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Yttrande

a) Stärks förtroendet för det demokratiska systemet?

- I inledning (s.1) framgår nämnder och styrelsers uppdrag i styrkedjan. I avsnitt 3 avseende ansvar och roller (s.2) belyses Kommunfullmäktiges, Kommunstyrelsens och nämnders ansvar. I avsnittet gällande syfte (s.1) beskrivs styrkedjan och vad varje beståndsdel har funktion- ansvar- och rollfördelning mellan politik och förvaltning och mellan de olika politiska beslutsnivåerna. Demokratiberedningen eller andra samråds funktion och ansvar berörs inte någonstans i dokumentet. Risk finns att

demokratiberedningen roll och funktion inte tas tillvara och att beredningens verksamhetsområden åsidosätts.

- I avsnitt 2.1 (s.2) i styr- och ledningsmodellen gällande tillvägagångssätt beskrivs att kommunen ska ha ett rättighetsbaserat arbetssätt som bärs upp av transparens och icke diskriminering. Denna del anser demokratiberedning vara en viktigt utmaning som behöver konkretiseras och läggas vikt vid om andelen invånare som känner förtroende för det demokratiska systemet ska öka. Enligt senaste Medborgarundersökningen (2022) så anser endast 18,4% av kommunens invånare att möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter är bra.

- I avsnitt 2 gällande styrprinciper (s.1) skall styr- och ledningsmodellen ge stöd både åt den politiska ledningen och till tjänsteledningen. Det framförs en förhoppning om att föreslagen styr- och ledningsmodell därigenom medför beteenden i organisationen som främjar ökad måluppfyllelse och utveckling i linje med politiska prioriteringar, “vad som skall göras”. Vidare framgår att nämndernas och förvaltningarnas arbete skall präglas av ett helhetstänkande, med det gemensamma bästa framför enskilda verksamheters behov. Demokratiberedningen ser det som positivt med föreslagen styr- och ledningsmodell med utökat fokus och möjlighet till invånardialog inom de områden det bedöms vara aktuellt.

- Demokratiberedningen anser det vara av vikt att se till minoritetsgrupper och nationella minoriteters möjlighet till inflytande och delaktighet i dessa processer. Vilket är en förutsättning för social inkludering, icke diskriminering och jämlikhet som är evidensbaserade faktorer för ökad tillit till demokratiska system.

b) Bidrar föreslagen styr- och ledningsmodell till ett större samhälleligt engagemang bland invånarna?

- I avsnitt 2.1 gällande tillvägagångssätt (s.2) uppges att modell för styrning- och ledning som tillvägagångssätt, har invånardialog och brukardialog som metod för ökad delaktighet och kvalitét. Demokratiberedningen ser det som positivt att invånarnas delaktighet och synpunkter tas tillvara, vilket bör kunna medföra ett ökat engagemang hos invånarna. Demokratiberedningen bedömer det därför vara av vikt att medarbetarna är väl förtrogna med de rutiner som finns gällande hantering av synpunkter och klagomål.

- Styr-och ledningssystemet behöver eftersträva att vara begriplig för invånare, medarbetare och brukare vad gäller beslutsprocesser, möjlighet till påverkan och återkoppling. Här har både politiken och förvaltning ett ansvar i sin kommunikation varför styr-och ledningsmodellen med fördel skulle kunna använda enklare formuleringar.

- I avsnittet om styrkedjan (s. 4) belyses kulturens vikt och hur den bottnar i värden som påverkar medarbetarens möjlighet till delaktighet, inställning, beteende och arbetssätt. Medarbetarnas förhållningssätt lyfts upp som avgörande för att “medborgarens, brukarens, företagarens och turistens perspektiv tas till vara och bemöts”. Det är viktigt att medvetandegöra varje medarbetare om dess påverkan på invånarna och möjlighet att bidra till ökat eller minskat förtroende och nöjdhet. Demokratiberedningen vill framhålla att det är minst lika viktigt med ett stärkt medarbetarperspektiv och arbetsplatsdemokrati för delaktighet, påverkan och tillit hos medarbetaren. Här fyller också fackföreningarna en viktig funktion som inte nämns i styr-och ledningsmodellen.

c) Finns det former för invånarnas delaktighet?

- I avsnitt 8.1 avseende planering (s. 7) framgår det av årshjulet att Kommunstyrelsen i föreslagen modell utarbetar förslag till områden för invånardialog för ökad delaktighet och för inhämtning av synpunkter från kommuninvånarna. Om invånardialoger skall genomföras är det av vikt att samtliga nämnder får utbildning samt ges möjlighet att ta del av policy och handbok som är riktad mot både förtroendevalda och tjänstemän och som beskriver invånardialogens planering, genomförande, återkoppling och uppföljning.

- Det framgår vidare att kommunstyrelsen skall ta fram områden under planperiod. Avser det planperiod 3 år? Det är av vikt att invånardialoger kan genomföras med kortare framförhållning om behov uppstår. Kommer Demokratiberedningen att vara remissinstans i val av aktuella områden? Demokratiberedningen ser i så fall positivt på det.

- Årshjulet bör kompletteras med uppgift kring vilken månad under året planering skall ske.

- I avsnittet 8.2 avseende uppföljning och analys (s. 6) framgår att analys skall utvärdera dels inre effektivitet (att organisationen gjort det som var planerat i aktiviteter, på rätt sätt) samt yttre effektivitet (att organisationen gjort rätt saker som bidragit till måluppfyllelse). Det är oklart på vilket sätt invånarna ges möjlighet till delaktighet vid uppföljning och analys. Demokratiberedningen ser det som bekymmersamt att senaste Medborgarundersökning (2022) visade på låga resultat gällande förtroende för att kommunens politiker upplevs verka för att arbeta för kommunens bästa, Vänersborg (38,4 %), Riket (46,2 %). Demokratiberedningen anser därför att former för delaktighet för invånare bör införas i uppföljningen för att stärka tillit och transparens.

Övriga synpunkter

- Att medborgardialog byts ut till invånardialog vid samtliga tillfällen begreppet används i dokumentet utifrån kommunfullmäktiges beslut 2022-11-26 § 176.
- Skeppstypen Bojorten används för att illustrera den politiska styrningen och kommunförvaltningens ledning. Demokratiberedningen (som inte beskrivs i modellen) skulle kunna illustreras som en kompass, som kan nyttjas vid behov för att säkerställa att den demokratiska styrningen sker i rätt riktning mot utstakad kurs mot invånarnas behov, förväntningar och delaktighet. Styr vi rätt kommer vi få se en ökad tillit gentemot politik och förvaltning.
- Författningssamlingen (s.9), viktigt med rutin för att antagna styrdokument publiceras och revideras löpande på hemsidan. Exempelvis Invånardialog som en del i styrningen och att detta kommuniceras till invånarna genom notis i nyhetsflödet när nya dokument av större vikt läggs upp.

Underlag

- Remissmissiv kommunstyrelsen 2022-11-12
- Kommunstyrelsens tjänsteskrivelse KS 2021/432
- Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning
- Medborgarundersökningen 2022, Kolada

Elisabeth Johansson, ordförande
Ida Hildingsson, vice ordförande

2022-01-09

Sändlista
Kommunstyrelsen

§ 1

Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun

KS 2021/432

Beslut

Demokratiberedningen avlämnar yttrande över remissen av förslag på Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning till kommunstyrelsen enligt bilaga.

Bilaga/bilagor

- Bilaga 1; Yttrande över remiss gällande riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen behandlade 2022-11-09 förslag till Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning. Kommunstyrelsen beslutade att återremittera ärendet samt att remittera förslaget till demokratiberedningen utöver de nämnder som har krav på kvalitetsledningssystem (Barn- och utbildningsnämnden samt Socialnämnden). I kommunstyrelsens remissdirektiv daterat 2022-11-12 har Demokratiberedningen fått i uppdrag att yttra sig över förslag till riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning.

I Regler för Demokratiberedningen framgår av § 1, sidan 1 att Demokratiberedningens verksamhetsområden är:

a) ytterligare stärka förtroendet för det demokratiska systemet,

b) bidra till ett större samhälleligt engagemang bland invånarna,

c) utveckla formerna för invånarnas delaktighet.

Demokratiberedningen utgår därmed i sitt yttrande från de områden som den har att belysa och verka för. Yttrandet lägger sin vikt vid om förslag till nya Riktlinjer för Vänersborgs styrning och ledning bedöms bidra till att förtroendet för det demokratiska systemet stärks. Vidare om det möjliggör ett större engagemang bland invånarna och om det underlättar att utveckla former för invånarnas delaktighet. Slutligen framförs ett antal övriga synpunkter.

Beslutsunderlag

- Yttrande över remiss gällande riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning, 2023-01-09
- Remiss av Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning, 2023-01-11

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2023-01-04
- Förslag på Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning, 2022-12-30
- Länk medborgarundersökning, 2023-01-11
- Sammanställning av inkomna remissvar samt förslag på omarbetningar, 2023-01-11
- Barn- och utbildningsnämndens svar på remiss gällande riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning, 2023-01-11
- Socialnämnden svar på remiss gällande riktlinje för styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun, 2022-12-16
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut, 2023-01-09
- Kommunstyrelsens beslut, 2022-11-09

Demokratiberedningens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Ordföranden redovisade att det fanns ett förslag till beslut, nämligen presidiets inlämnade förslag. Ordföranden ställde förslaget under proposition och fann genom acklamation att beredningen bifallit förslaget.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Handläggare
Anna Helena Wiechel
annahelena.wiechel@vanersborg.se
0521-72 24 39

Mottagare
kommunstyrelsen

Sammanställning av inkomna remissvar samt förslag på justeringar avseende Riktlinjer för styrning och ledning i Vänersborgs kommun

Bakgrund

Ärendet Utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun (KS 2021/432) återremitterades i kommunstyrelsen 2022-11-09 § 209 med följande motivering:

1. Beskriva likheter och skillnader med det nu gällande ledningssystemet som grund för förståelse av vad ändringen innebär.
2. Komplettera det kommunövergripande systemet för styrning och ledning så att även påbjudna kvalitetsledningssystem omfattas.
3. Beskriv de styrande dokumentens betydelse inom kommunens system för styrning och ledning.
4. Remittera förslaget till system för styrning och ledning till demokratiberedningen - och dessutom till de nämnder som har krav på kvalitetsledningssystem.

I det missiv som skickades till Barn- och utbildningsnämnden, Socialnämnden och Demokratiberedningen beskrevs den beredning som föregick utskicket.

Punkt 1 är utvecklad i reviderat förslag på tjänsteskrivelse.

Punkt 2 och 3 är inarbetade i reviderat förslag till Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning.

Beredningen har skett med hjälp av barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen. Samtliga revideringar inför återremissen är markerade i dokumenten.

Sammanfattning av inkomna yttrande

Barn- och utbildningsnämnden, samt socialnämnden har behandlat ärendet. Demokratiberedningen kommer att behandla ärendet vid sitt sammanträde 2023-01-17. I sin funktion som beredande organ för kommunfullmäktige, behandlas demokratiberedningens inspel först efter ärendets hantering i kommunstyrelsen.

Barn- och utbildningsnämnden

Barn-och utbildningsnämnden (2022-12-19 § 95) översänder Yttrande gällande remiss över förslag på riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning till kommunstyrelsen.

Barn- och utbildningsnämnden ger ett förslag på ändringar och tillägg till den tillagda texten i riktlinjerna, under rubrik 4.1 Styrkedjan, De förväntade resultaten, som rör kvalitetsledningssystem.

Barn- och utbildningsnämnden önskar ett förtydligande kring hur arbetsgången under en mandatperiod ser ut med treåriga verksamhetsplaner.

Barn- och utbildningsnämnden föreslår att ersätta ordet *budget* med *ekonomi* i avsnittet på s. 2 som rör ansvar och roller, för att tydliggöra att ansvaret handlar om hela processen för ekonomistyrning och inte endast budgeten.

Barn- och utbildningsnämnden föreslår att ersätta begreppet *medborgardialog* med *invånardialog* i avsnittet på s. 2 som rör tillvägagångssätt.

Barn- och utbildningsnämnden föreslår att tidsätta de händelser som beskrivs i årshjulet för den övergripande kommunala planeringen i avsnitt 8.1.

Barn- och utbildningsnämnden önskar ett förtydligande av vad som gäller vilka år som ambitionsnivåer för inriktningsmålen sätts, år 1 och mandatperioden som helhet eller år 1, 2 och 3.

Barn- och utbildningsnämnden föreslår att byta plats på två meningar på s. 6 för att undvika syftningsfel.

Socialnämnden

Socialnämnden (2022-12-15 § 134) avlämnar yttrande över remissen av Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning enligt tjänsteskrivelse daterad 2022-12-15.

Socialnämnden föreslår en ökad separation av å ena sidan kvalitetsledningssystemet som utgår ifrån speciallagstiftning kopplat till grunduppdrag, å andra sidan nämndens målsättning avseende ambitionsnivå i resultat. Därför föreslås en hänvisning till olika kvalitetsledningssystem i slutet av dokumentet, snarare än vid nuvarande plats, kopplat till nämndernas förväntade resultat.

Socialnämnden föreslår att grunduppdraget bör stå under en egen rubrik, med hänvisning till den revisionsrapport som delvis ligger till grund för ärendet (*Granskning av kommunens styr- och ledningssystem* (KS 2021/347).

Socialnämnden önskar ett förtydligande av vad som gäller vilka år som ambitionsnivåer för inriktningsmålen sätts, år 1 och mandatperioden som helhet eller år 1, 2 och 3.

Socialnämnden föreslår att byta plats på två meningar på s. 6 för att undvika syftningsfel.

Socialnämnden önskar ett förtydligande kring den politiska plattformens funktion och koppling till inriktningsmål och förväntade resultat.

Socialnämnden ger förslag på ändringar och tillägg till texten under rubriken Kulturen.

Socialnämnden önskar att delar av texten klarspråksgranskas.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag på justeringar

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att ändra den tillagda texten avseende kvalitetsledningssystemet i enlighet med barn- och utbildningsnämndens förslag, bortsett från önskan om tillägget ”nämndens systematiska kvalitetsarbete utgör underlag för formulering av förväntade resultat och uppföljning av dem.”

Dels blir det ett alltför nämndspecifikt uttryck i en riktlinje som gäller samtliga nämnder, dels innefattas innebörden av tillägget i befintlig text: ”Grunduppdragen utgör den största delen av en kommuns verksamheter. Nämnden har ansvar att komplettera den styrning som sker via inriktningsmålen med förväntade resultat för grunduppdragets kvalitet, i det fall inriktningsmålen inte omfattar nämndens uppdrag.”

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att ändra ordet *medborgardialog* till *invånardialog*, enligt kommunfullmäktiges beslut 2022-11-24 § 176.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår en något reviderad text om kommunfullmäktiges ansvar och roll utifrån barn-och utbildningsnämndens synpunkt om fullmäktiges ansvar över hela processen för ekonomistyrning.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår ett förtydligande vad som gäller vilka år som ambitionsnivåer för inriktningsmålen sätts.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår ett förtydligande kring hur arbetsgången under en mandatperiod ser ut med treåriga verksamhetsplaner, och bedömer att arbetsgången för verksamhetsplaner i övrigt tydliggörs under rubrik 8. Tågordning för planering och uppföljning.

Kommunstyrelseförvaltningen kommer inte att föreslå tidsatta händelser i riktlinjen, trots önskemål. Detta på grund av pågående politiska diskussioner om mål- och budgetprocessen ska ske tidigt eller sent på året. Riktlinjerna och planeringens tågordning ska gälla oavsett eventuella beslut om tidig eller sen budgetprocess.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår ett byte av plats för två meningar på s. 6 för att undvika syftningsfel.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att grunduppdraget inte bör stå under egen rubrik eftersom ett syfte med revideringen av mål- och resultatstyrning är ett tydliggörande av helheten där grunduppdraget numer inkluderas i styrkedjan. Enligt tidigare regler för mål- och resultatstyrning saknade nämnderna utrymme för att forma förväntade resultat utifrån nämndens grunduppdrag, om dessa inte inrymdes i kommunfullmäktiges inriktningsmål. Det utökade manöverutrymmet som nämnderna ges nu, med särskilt stycke ägnat åt nämndernas grunduppdrag under rubriken 4.1 Styrkedjan, bedöms vara i linje med revisionsrapportens förslag.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att ändra texten under Kulturen enligt socialnämndens önskemål för att öka läsbarheten, dock föreslås inte det önskade tillägget ” "Samtliga tjänstepersonsroller ska i detta ses som medarbetare" läggas till, eftersom den övergripande texten hänvisar till personalpolicyn som innefattar alla anställda i kommunen.

De stycken som av socialnämnden bedömdes vara omständligt skrivna har förslag på förtydliganden lämnats, närmare bestämt stycket om den politiska plattformen.

Anna-Helena Wiechel
Utvecklingsledare

Bilagor

Barn- och utbildningsnämndens beslut, *Svar på remiss gällande riktlinjer för Vänersborgs styrning och ledning* inklusive bilagor, 2022-12-19 § 95

Socialnämndens beslut, *Svar på remiss gällande riktlinje för styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun* inklusive bilagor, 2022-12-15 § 134

Postadress: Vänersborgs kommun 462 85 Vänersborg
Besöksadress: Sundsgatan 29 Vänersborg
Telefon: 0521-72 10 00
Webbplats: www.vanersborg.se
E-post: kommun@vanersborg.se

§ 95

Yttrande gällande remiss över förslag på riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning

BUTN 2022/139

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden översänder Yttrande gällande remiss över förslag på riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning, till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har skickat förslag på Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning på remiss till barn- och utbildningsnämnden. Remissen inkom till barn- och utbildningsnämnden 2022-11-17. Senast 2022-12-20 ska yttrandet vara kommunstyrelsen tillhanda.

Barn- och utbildningsnämnden har tagit fram ett yttrande som svar på remissen. Se bilaga Yttrande gällande remiss över förslag på riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning.

Beslutsunderlag

- Barn- och utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-12-01
- Yttrande gällande remiss över förslag på riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning

Sändlista

Kommunstyrelsen
Förvaltningschef BoU
Administrativ chef BoU
Utvecklingsledare BoU
Utredare BoU
Ekonomer BoU

Vänersborgs kommun
Barn- och utbildningsnämnden

TJÄNSTESKRIVELSE

2022-12-01

Dnr: BUTN 2022/139

Handläggare
Louise Edgren, Hans-Joachim Ackermann
louise.edgren@vanersborg.se, hans-joachim.ackermann@vanersborg.se
0521-72 10 29, 0521-72 12 16

Mottagare
Barn- och utbildningsnämnden

Svar på remiss över förslag på riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden översänder *Yttrande gällande remiss över förslag på riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning* till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelseförvaltningen har skickat förslag på Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning på remiss till barn- och utbildningsnämnden. Remissen inkom till barn- och utbildningsnämnden 2022-11-17. Senast 2022-12-20 ska yttrandet vara kommunstyrelsen tillhanda.

Barn- och utbildningsnämnden har tagit fram ett yttrande som svar på remissen. Se bilaga *Yttrande gällande remiss över förslag på riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning*.

Sofia Bråberg

Förvaltningschef

Bilagor

Yttrande gällande remiss över förslag på riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning

Sändlista

Kommunstyrelsen
Förvaltningschef BoU
Administrativ chef BoU
Utvecklingsledare BoU
Utredare BoU
Ekonomer BoU

Vänersborgs kommun
Barn- och utbildningsnämnden

YTTRANDE

2022-11-24

Dnr: BUTN 2022/139

Handläggare
Louise Edgren, Hans-Joachim Ackermann
louise.edgren@vanersborg.se, hans-joachim.ackermann@vanersborg.se
0521-72 10 29, 0521-72 12 16

Mottagare
Kommunstyrelsen

Yttrande gällande remiss över förslag på riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning

Bakgrund

Kommunstyrelseförvaltningen har skickat förslag på Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning på remiss till barn- och utbildningsnämnden. Remissen inkom till barn- och utbildningsnämnden 2022-11-17. Senast 2022-12-20 ska yttrandet vara kommunstyrelsen tillhanda.

Sammanfattning av yttrande

Barn- och utbildningsnämnden ställer sig positiv till att de påbjudna kvalitetsledningssystemen tydligare kopplas samman med och blir underlag till den kommunala styr- och ledningsprocessen. Nämnden vill dock påpeka att nämndens systematiska kvalitetsarbete även måste utgå från att nationella mål uppfylls.

Därutöver ser barn- och utbildningsnämnden positivt på att verksamhetsplanen föreslås bli treårig i stället för ettårig som den är i dagsläget. Barn- och utbildningsnämnden lämnar därtill några ytterligare synpunkter i yttrandet.

Yttrande

Kommunstyrelsen behandlade 2022-11-09 förslag till Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning. Kommunstyrelsen beslutade att återremittera ärendet bland annat med motiveringen att skicka riktlinjerna på remiss till de nämnder som har krav på kvalitetsledningssystem. I remissen som inkom till barn- och utbildningsnämnden 2022-11-17 ombeds nämnden att lämna yttrande över förslaget och med specifikt fokus på frågan: *Har nämnden, utifrån sitt krav på kvalitetsledningssystem, något tillägg och/eller synpunkt på riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning?*

På sidan 5, i förslaget till riktlinjer, under avsnittet De förväntade resultaten har barn- och utbildningsnämnden förslag på ändringar och tillägg och önskar att stycket formuleras enligt följande: ”Barn- och utbildningsnämndens systematiska kvalitetsarbete styrs av skollagen (2010:800). Barn- och utbildningsnämnden upprättar en patientsäkerhetsberättelse, i nämndens roll som vårdgivare enligt hälso- och sjukvårdslagen. Inriktningen på nämndens kvalitetsarbete är att nationella mål uppfylls. Nämndens systematiska kvalitetsarbete utgör underlag för formulering av förväntade resultat och uppföljning av dem.” Med dessa tillägg vill barn- och utbildningsnämnden förtydliga att det är *nämndens* systematiska kvalitetsarbete och att detta arbete även

Signature reference: ff474618-efd8-4378-a397-287b96109e8f

måste utgå från att nationella mål uppfylls samtidigt som det också kan vara ett underlag för formulering och uppföljning av förväntade resultat inom ramen för den kommunala styrningen.

Därutöver ser barn- och utbildningsnämnden positivt på att verksamhetsplanen föreslås bli treårig i stället för ettårig som den är i dagsläget. Långsiktiga planer skapar större möjligheter att arbeta med systematisk verksamhetsutveckling vilket stämmer överens med hur barn- och utbildningsnämnden arbetar idag. För verksamheterna skulle det vara värdefullt att följa en treårig verksamhetsplan genom att göra deluppföljningar år 1 och år 2 för att sedan år 3 utvärdera utfallet. Barn- och utbildningsnämnden föreslår att det tydliggöras i riktlinjerna hur arbetsgången är tänkt att se ut under en mandatperiod.

Barn- och utbildningsnämnden är också positiv till att nämnderna ges möjlighet att utforma förväntade resultat som kopplar till verksamhetens grunduppdrag och kvalitet i det fall inte kommunfullmäktiges inriktningsmål omfattar den delen. Det kan skapa förutsättningar för mer långsiktig verksamhetsplanering eftersom nämnden kan hålla fast vid förväntade resultat även om exempelvis inriktningsmålen skulle ändras under en mandatperiod.

I förslaget till riktlinjer framgår att ambitionen för kommunfullmäktiges inriktningsmål ska formuleras kvantitativt i form av målvärden. Även ambitionen för de förväntade resultaten ska formuleras kvantitativt i form av målvärden. Målvärden införs för att öka uppföljningsbarheten. Barn- och utbildningsnämnden instämmer i att det är väsentligt att öka uppföljningsbarheten för att tydliggöra om de förväntade resultaten uppnås, uppnås delvis eller inte uppnås. Barn- och utbildningsnämnden vill dock påpeka att all den verksamhet som nämnden ansvarar för inte alltid går att fånga i kvantitativa målvärden. Det innebär en risk att endast det som är mätbart följs upp och att fokus faller bort från den faktiska verksamheten och de behov som finns. Ur denna aspekt är det därför väsentligt att även se till det i skollagen lagstadgade systematiska kvalitetsarbete som barn- och utbildningsnämnden ansvarar för. Det systematiska kvalitetsarbetet ska synliggöra vad vi gör, varför och vad det leder till. Det hjälper oss också att synliggöra kvalitet och likvärdighet. Genom att planera, följa upp, analysera, dokumentera och utveckla utbildningen kan vi skapa och dela kunskap om vad som leder till framgång (Skolverket, 2020).

Under avsnittet på sidan 2 som handlar om ansvar och roller föreslår barn- och utbildningsnämnden att ordet *budget* ersätts med *ekonomi* i meningen "Kommunfullmäktige har det yttersta ansvaret för kommunens mål och budget" för att tydliggöra att ansvaret handlar om hela processen för ekonomistyrning och inte endast budgeten. Därtill bör ordet *medborgardialog* på sidan 2 benämnas *invånardialog* med hänvisning till det beslut som kommunfullmäktige fattade 2022-11-24 § 176.

I avsnitt 8.1 illustreras ett årshjul för den övergripande kommunala planeringen. Årshjulet saknar dock tidsmarkeringar för de olika händelserna. För att tydliggöra vad som ska sker när föreslår barn- och utbildningsnämnden att händelserna tidsätts med månader.

Postadress: Vänersborgs kommun 462 85 Vänersborg
Besöksadress: Sundsgatan 29 Vänersborg
Telefon: 0521-72 10 00
Webbplats: www.vanersborg.se
E-post: barnutbildning@vanersborg.se

Signature reference: ff474618-efd8-4378-a397-287b96109e8f

På sidan 4 under avsnitt Inriktningsmålen framgår att ”Kommunfullmäktiges ambitionsnivå på målen sätts för mandatperioden som helhet samt därefter årligen i MRP **för år 1**”. Läser man vidare på sidan 5 under avsnitt Mål och resursplan framgår dock att ”Mål- och resursplan (MRP) är kommunens styrande flerårsplanedokument för mål och ekonomi. Häri fastställer kommunfullmäktige inriktningsmålens ambitionsnivåer för planperiodens **år 1, 2 och 3** och eventuella riktade uppdrag till nämnderna för planperioden, samt nämndernas ekonomiska ramar för år 1”. Det är motsägelsefullt att det på sidan 4 står att MRP fastslår målen för år 1 samtidigt som det på sidan 5 står att målen fastslås för planperiodens år 1, 2 och 3. Barn- och utbildningsnämnden anser att det är otydligt för vilka år ambitionsnivåer ska fastställas och att det bör förtydligas vilka år som avses när det gäller ambitionsnivån på inriktningsmålen.

Slutligen föreslår barn- och utbildningsnämnden att meningen ”Därutöver kan speciallagstiftning kräva särskild uppföljning” på s. 6 flyttas till avslutningen av stycket då uppföljning av speciallagstiftning kan ske i andra plattformar. Meningen bör flyttas för att det inte ska bli syftningsfel.

Bo Carlsson
Ordförande

Sofia Bråberg
Förvaltningschef

Postadress: Vänersborgs kommun 462 85 Vänersborg
Besöksadress: Sundsgatan 29 Vänersborg
Telefon: 0521-72 10 00
Webbplats: www.vanersborg.se
E-post: barnutbildning@vanersborg.se

Signature reference: ff474618-efd8-4378-a397-287b96109e8f

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Bo Carlsson

Signature reference: ff474618-efd8-4378-a397-287b96109e8f

§ 134

Svar på remiss gällande riktlinje för styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun

SOC 2022/246

Beslut

Socialnämnden avlämnar yttrande över remissen av Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning enligt tjänsteskrivelse daterad 2022-12-15.

Sammanfattning av ärendet

I kommunstyrelsens remissdirektiv daterat 2022-11-12 har socialnämnden fått i uppdrag att yttra sig över förslag till riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning, och med specifikt fokus på följande fråga:

Har nämnden, utifrån sitt krav på kvalitetsledningssystem, något tillägg och/eller synpunkt, på Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning?

Socialförvaltningen arbetar, på uppdrag av socialnämnden i enlighet med det kommunövergripande ledningssystemet och kompletterar uppföljningsarbetet med ett systematiskt kvalitetsarbete på enhets-, verksamhets- och förvaltningsnivå. Inom förvaltningen finns ett årshjul framtaget för uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet där kvalitetsberättelse samt patientsäkerhetsberättelse ges socialnämnden årligen. Förvaltningen bygger upp ett ledningssystem för kvalitet kopplat till kraven i beskriven speciallagstiftning och föreskrift som kommer implementeras under 2023.

Kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet styrs av lagstiftning medan kommunens styrmodell beskriver den lokala styrningen med mål och uppföljning. För att göra kopplingen mellan det lagstiftande ansvaret avseende att bedriva, följa upp och analysera hur socialnämndens tillika socialförvaltningens kvalitet på de insatser som genomförs är bör grunduppdraget tydligare framgå i riktlinjerna, utifrån vad som framkommit i revisorernas granskningsrapport samt socialnämndens beskrivningar.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse
- Remiss av Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning

Sändlista

Kommunstyrelsen

2022-12-15 Dnr: SOC 2022/246

Handläggare
Anne Elfving
anne.elfving@vanersborg.se
0521-72 17 56

Mottagare
Socialnämnden

Yttrande över remiss gällande Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning

Förslag till beslut

Socialnämnden avlämnar yttrande över remissen av Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning enligt denna tjänsteskrivelse.

Sammanfattning av ärendet

I kommunstyrelsens remissdirektiv daterat 2022-11-12 har socialnämnden fått i uppdrag att yttra sig över förslag till riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning, och med specifikt fokus på följande fråga:

Har nämnden, utifrån sitt krav på kvalitetsledningssystem, något tillägg och/eller synpunkt, på Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning?

Socialförvaltningen arbetar, på uppdrag av socialnämnden i enlighet med det kommunövergripande ledningssystemet och kompletterar uppföljningsarbetet med ett systematiskt kvalitetsarbete på enhets-, verksamhets- och förvaltningsnivå. Inom förvaltningen finns ett årshjul framtaget för uppföljning av det systematiska kvalitetsarbetet där kvalitetsberättelse samt patientsäkerhetsberättelse ges socialnämnden årligen. Förvaltningen bygger upp ett ledningssystem för kvalitet kopplat till kraven i beskriven speciallagstiftning och föreskrift som kommer implementeras under 2023.

Kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet styrs av lagstiftning medan kommunens styrmodell beskriver den lokala styrningen med mål och uppföljning. För att göra kopplingen mellan det lagstiftande ansvaret avseende att bedriva, följa upp och analysera hur socialnämndens tillika socialförvaltningens kvalitet på de insatser som genomförs är bör grunduppdraget tydligare framgå i riktlinjerna, utifrån vad som framkommit i revisorernas granskningsrapport samt socialnämndens beskrivningar.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Yttrande

Socialnämnden vill inledningsvis framhålla att det är positivt på att kommunstyrelsen uppmärksammat att socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden i sina grunduppdrag är skyldiga att arbeta efter ett kvalitetsledningssystem enligt gällande lagstiftning och föreskrifter. Likaså att kommunstyrelsen önskat få med detta i beskrivningen av kommunens styr- och ledningssystem.

Kvalitetsledningssystem utifrån lagstiftning och en lokalt beslutad styrmodell handlar till del om olika saker, vilket beskrivs nedan.

Socialförvaltningens kvalitetsarbete styrs av Socialstyrelsens författningssamling och allmänna råd ”Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete” (SOSFS 2011:9), där staten beskriver sin förväntan på vilka delar socialförvaltningen som organisation ska säkerställa kvalitet kring.

Föreskrifterna och de allmänna råden fokuserar på hur ett systematiskt kvalitetsarbete ska bedrivas. Med kvalitet avses att en verksamhet uppfyller de krav och mål som gäller enligt lagar och andra föreskrifter för verksamheten, samt beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter. Socialnämnden är vårdgivare enligt HSL (hälso- och sjukvårdslagen) vilket medför att nämnden utsett verksamhetschef för denna verksamhet. Verksamhetschefen har det samlade ledningsansvaret och ansvarar för att verksamheten tillgodoser kraven på hög patientsäkerhet och god kvalitet tillsammans med medicinskt ansvarig sjuksköterska, chefer och medarbetare.

I föreskrifterna och de allmänna råden anges att vårdgivare eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt stöd och service till vissa funktionshindrade varje år bör upprätta en sammanhållen kvalitetsberättelse.

Enligt patientsäkerhetslagen (SFS 2010:659) ska också vårdgivaren skriva en patientsäkerhetsberättelse. Patientsäkerhetsberättelsen bör utformas så att den kan ingå i vårdgivarens kvalitetsledningssystem för patientsäkerhet.

Förvaltningen håller på att bygga upp ett digitalt kvalitetsledningssystem för implementering 2023 för tydligare uppföljning av kvalitet och då inkluderat samtliga beskrivna delar.

Med ovanstående beskrivning framgår att nämndens kvalitetsarbete är kopplat till speciallagstiftningen. Eftersom denna regleras via lagstiftning, ligger det egentligen utanför kommunens styr- och ledningskedja då arbetet ska ske av förvaltningen oavsett med uppföljning till socialnämnden.

I förslaget till reviderade riktlinjer har ett stycke lagts till under rubriken ”Förväntade resultat” i avsnitt 4, där en beskrivning följer om aktuella nämnders kvalitetsuppföljning.

Som det ligger i det reviderade förslaget är det svårt att se kopplingen till de förväntade resultaten då kvalitetsledningssystemet utgår från speciallagstiftning kopplat till grunduppdraget, mer än i relation till nämndens målsättning avseende ambitionsnivå i resultat. Kvalitetsarbetet som utgår från lagstiftningen och de resultat som uppnås inom olika områden, kan utgöra ett underlag för en dialog om förväntade resultats riktning. För att undvika sammanblandning med kommunens styrsystem och de förväntade resultaten kan det räcka med en hänvisning om de olika kvalitetsledningssystem som finns. Denna hänvisning placeras som förslagsvis i slutet av dokumentet.

Punkt 4.1 under rubriken Inriktningsmålen önskas ett förtydligande i beskrivningen av ”Kommunfullmäktiges ambitionsnivå på målen sätts för mandatperioden som helhet samt därefter årligen i MRP för år 1” inte helt korrelerar med beskrivningen under punkt 5. Mål- och resursplan där det står att ”Häri fastställer kommunfullmäktige inriktningsmålens ambitionsnivåer för planperiodens år 1, 2 och 3”.

Under punkt 7. Uppföljning och analys, föreslås att meningen i första stycket gällande ”Därutöver kan speciallagstiftning kräva särskild uppföljning” läggs sist i stycket” Detta utifrån att förvaltningarnas uppföljning kopplat till grunduppdraget även sker på fler sätt och i andra system, alltså inte endast i det digitala ledningssystemet Stratsys.

I revisionens granskningsrapport framgår att grunduppdraget behöver vara mer synliggjort inom ramen för den politiska styrningen. Grunduppdraget är också en viktig del kopplad till kvalitetsuppföljningen. Vi bedömer att skrivning om grunduppdraget i riktlinjerna behöver göras tydligare och då med en egen rubriksättning.

Övriga synpunkter

Socialnämnden med förvaltning ser det som positivt att beskrivningar finns med i riktlinjen gällande att nämndernas verksamhetsplaner ska vara treåriga då det genom det finns större möjligheter till längre planerings- och arbetshorisont, vilket är fördelaktigt för nämndernas arbete med att nå resultat kopplat till grunduppdrag, vision, inriktningsmål och förväntade resultat över mandatperioden.

Beskrivning gällande politisk plattform kan behöva tydliggöras avseende koppling till inriktningsmål och förväntade resultat då det är ett nytt begrepp i styrningen.

Vad gäller beskrivningen av ”Kulturen”, är även detta ett nytt begrepp i dessa sammanhang. Vi föreslår en viss justering i denna textbeskrivning enligt följande: Personalpolicyn och samverkansavtalet med de fackliga organisationerna anger det förhållningssätt som organisationen ska präglas av. Grunden är verksamhetsuppdraget i fokus, helhet före delar och att alla tillsammans bidrar utifrån sina förutsättningar för att nå bästa resultat. Organisationskulturen skapas genom medarbetarnas möjligheter till delaktighet, bemötande/beteende, inställning och arbetssätt. Förhållningssättet innebär att medarbetarna både har viljan och förmågan att sätta sig in i medborgarens/invånarens, brukarens, företagarens och besökarens perspektiv. Samtliga tjänstepersonsroller ska i detta ses som medarbetare.

Avslutningsvis finner nämnden att delar av texten i dokumentet är omständligt skriven och med fördel bör klarspråksgranskas då riktlinjerna berör många olika intressenter.

Underlag

- Remissmissiv kommunstyrelsen 2022-11-12
- Kommunstyrelsens tjänsteskrivelse KS 2021/432
- Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning

Karin Hallberg

Förvaltningschef

Sändlista

Kommunstyrelsen

§ 209

Uppdrag - utveckla styr- och ledningsmodellen i Vänersborgs kommun

KS 2021/432

Beslut

Kommunstyrelsen återremitterar ärendet med följande motivering:
- Beskriva likheter och skillnader med det nu gällande ledningssystemet som grund för förståelse av vad ändringen innebär.

- Komplettera det kommunöveripande systemet för styrning och ledning så att även påbjudna kvalitetsledningssystem omfattas.

-Beskriv de styrande dokumentens betydelse inom kommunens system för styrning och ledning.

- Remittera förslaget till system för styrning och ledning till demokratiberedningen - och dessutom till de nämnder som har krav på kvalitetsledningssystem.

Bilaga

Bilaga 1: Yrkande från Lena Eckerbom Wendel (M), inkommen 2022-11-09

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen fattade 2021 beslut om att kommunens regler för mål- och resultatstyrning skulle ses över. Uppdraget har sin grund i en revisionsrapport. I översynen har också ingått att arbeta in politiska beslut som har tagits med påverkan på kommunens styrprinciper liksom att se över identifierade otydligheter i nuvarande regler.

Omarbetningen innebär i korthet att styrkedjan blir starkare med en ökad koppling mellan ekonomi och verksamhet, en ökad långsiktighet i planeringen, förbättrad uppföljningsbarhet av inriktningsmålen samt en modell och stöd för analys.

Kommunstyrelsen beslutade (2021-10-27 § 202) att uppdrag åt kommunstyrelseförvaltningen att ta fram förslag på en ny utvecklad styr- och ledningsmodell med starkare styrkedja och större kommunenhetlighet med sikte på beslut 2022 och implementering inför nästa mandatperiod. Uppdraget tar sin utgångspunkt i revisionsrapporten Granskning av kommunens styr- och ledningssystem (KS 2021/347). Rapporten efterfrågade mer uppföljningsbara inriktningsmål, möjlighet att följa upp grunduppdraget (via reglementet) inom ramen för styr- och ledningssystemet, tydligare integration av styrdokument i styrningens implementering, integration av omvärldsanalys som grund för budgetarbete samt ökad långsiktighet i nämndernas planering av visions- och policydokument.

Följande förändringar har skett i förslaget:

Begreppet Styr-och ledningsmodell ersätter Mål- och resultatstyrning i styrdokumentet. Dels för att skapa utrymme för uppföljning av grunduppdrag, dels tydliggöra samspelet mellan struktur och kultur i styrningen och ledningen. Förhållandet mellan kommunfullmäktige och nämnder förtydligas därmed, med utgångspunkt i reglemente, genom att möjliggöra för nämnd att komplettera den styrning som sker via inriktningsmålen med förväntade resultat för grunduppdragets kvalitet, i det fall inriktningsmålen inte omfattar nämndens uppdrag.

Begreppen politisk plattform införs samt uppdrag på fullmäktige- och nämndsnivå för att tydliggöra den övergripande strategiska riktningen för mandatperioden och förbättra möjligheten för långsiktig planering. Nämndernas verksamhetsplaner ska, precis som mål- och resursplaner, vara treåriga.

Begreppet målvärde införs på kommunfullmäktiges inriktningsmål för att öka uppföljningsbarheten och precisera de mest väsentliga aspekterna av målet. Likaså ska relevanta styrdokument som påverkar den politiska viljeriktningen utgöra en del av styrkedjan, och framträda i mål- och resursplanen i anslutning till den politiska plattformen.

För att tydliggöra kvalitetsarbetet i styr- och ledningsmodellen har en analysmodell införts.

Andra delar som har tydliggjorts handlar om arbetssätt som utgår från Agenda 2030 mål, medborgardialog samt vägledning utifrån barnkonventionen.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2022-10-31, § 155
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2022-10-31
- Kommunstyrelsens beslut 2021-10-27, § 202
- Granskning av kommunens styr- och ledningssystem, Revisionsrapport KPMG AB 2021-09-09
- Regler för mål- och resultatstyrning 2013-12-11, § 161. Reviderad 2019-10-23, § 125

Kommunstyrelsens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut inför sammanträdet hade följande lydelse:
Kommunfullmäktige antar Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning.

Riktlinjer för Vänersborgs kommuns styrning och ledning ersätter därmed Regler för mål- och resultatstyrning, antagna 2019-10-23 § 125.

Lena Eckerbom Wendel (M) yrkade att ärendet skulle återremitteras enligt bilaga 1 och i det instämde Henrik Harlitz (M), Gunnar Henriksson (L) och Anders Strand (SD).

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns två förslag till beslut, nämligen kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag och Lena Eckerbom Wendels (M) yrkande.

Ordföranden föreslog följande propositionsordning som godkändes av kommunstyrelsen. Först prövas om ärendet ska avgöras under dagens sammanträde eller återremitteras. Skulle kommunstyrelsen besluta att ärendet ska avgöras under dagens sammanträde, ställs därefter kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag under proposition.

Ordföranden frågade kommunstyrelsen om ärendet skulle avgöras under dagens sammanträde eller återremitteras, och fann att kommunstyrelsen beslutat att ärendet skulle återremitteras.

Sändlista

Barn- och utbildningsnämnden
Byggnadsnämnden
Kommunstyrelsen
Kultur- och fritidsnämnden
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Socialnämnden
Överförmyndarnämnden
Ekonomikontoret
Demokratiberedningen

§ 202

Svar på revisionsgranskning av kommunens styr- och ledningssystem

KS 2021/347

Beslut

1. Kommunstyrelsen uppdrar till kommunstyrelseförvaltningen att ta fram förslag på utvecklad styr- och ledningsmodell med starkare styrkedja och större kommunenhetlighet med sikte på beslut 2022 och implementering inför nästa mandatperiod.
2. Kommunstyrelsen uppdrar till kommunstyrelseförvaltningen att ta fram utbildningspaket för förtroendevalda och medarbetare inför kommande mandatperiod.
3. Kommunstyrelsen ställer sig bakom upprättad tjänsteskrivelse från förvaltningen som utgör svar till kommunens revisorer.

Sammanfattning av ärendet

KPMG har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Vänersborgs kommun granskat kommunens styr- och ledningssystem. Den sammanfattande bedömningen är att det finns ett dokumenterat, fastställt och implementerat styr- och ledningssystem som är väl anpassat och utgör en ändamålsenlig del av kommunens styrning och ledning.
I granskningen anges fem rekommendationer till kommunstyrelsen:

- Utveckla inriktningsmålen så att de blir mer uppföljningsbara. Det underlättar för nämnderna att formulera förväntade resultat och för förvaltningen att identifiera relevanta aktiviteter.
- Säkerställa att samtliga förtroendevalda i fullmäktige och i nämnderna har en god kunskap om styr- och ledningssystemet och regelverket för tillämpning av det samma.
- I samband med varje mandatperiods start tillse att samtliga förtroendevalda är väl förtrogna med sitt uppdrag och vad som är reglerat i reglementena. Detta för att säkerställa att även grunduppdraget genomförs och följs upp inom ramen för styr- och ledningssystemet.
- Se över styrdokumentens kvalitet och struktur för att säkerställa att de utgår ett sammanhållet och logiskt stöd för styr- och ledningssystemets implementering i förvaltningarna.
- Ta initiativ till dialog med samhällsbyggnadsnämnden kring de utvecklingsområden de lyft i samband med granskningen.

Utvecklingsarbete har påbörjats med att revidera styr- och ledningsmodellen utifrån politiska inriktningsbeslut om att medborgardialog och Agenda 2030 tydligare ska ingå i styrkedjan. Styrkedjan ska också kompletteras med den värdegrund som nu är under framtagande i arbetet med

varumärkesplattformen. Arbetet bereds genom kommundirektörens ledningsgrupp.
Revideringsprocessen fortsätter under 2022 och medföljande strukturjusteringar ska parallellt byggas upp i det digitala ledningsstödet.
Utifrån granskningsrapporten ser kommunstyrelseförvaltningen också att stödet för implementering kan stärkas både dokumentationsmässigt och illustrativt för ökad förståelse och större enhetlighet.
Internkontrollprocessen har utvecklats inför 2021 genom högre delaktighet av kommunstyrelsens arbetsutskott i risk- och väsentlighetsanalysen. Utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt kan processen utvecklas ytterligare genom ett mer förvaltningsövergripande angreppssätt kommande år.
Ett utbildningskoncept för förtroendevalda planeras att arbetas fram under 2022 för att sjösättas vid mandatperiodens början. Ambitionen är att där inbegripa utbildning i det digitala ledningsstödet för den del av styrkedjan som hänförs till den politiska nivån.
Rekommendationen om dialog med samhällsbyggnadsnämnden ser kommunstyrelseförvaltningen positivt på.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2021-10-11, § 150
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2021-09-22
- Missiv - Granskning av kommunens styr- och ledningssystem, inkommen 2021-09-10
- Granskningsrapport av kommunens styr- och ledningssystem, inkommen 2021-09-10

Sändlista
Revisorerna

Granskning av kommunens styr- och ledningssyste m

Revisionsrapport

Vänersborgs kommun

KPMG AB

2021-09-09

Antal sidor 23

© 2021 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative (“KPMG International”), a Swiss entity. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

© 2021 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative (“KPMG International”), a Swiss entity. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Vänersborgs kommun
Granskning av kommunens styr- och ledningssystem

2021-09-09

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning	4
2.1	Syfte och revisionsfrågor	4
2.2	Avgränsning	5
2.3	Revisionskriterier	5
2.4	Metod	6
3	Resultat av granskningen	7
3.1	Kommunens styr- och ledningssystem	7
3.2	Nämndernas styr- och ledningssystem	12
3.3	Förvaltningarnas styr- och ledningssystem	19
4	Slutsats och rekommendationer	22
Bilaga 1		24

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification KPMG Public

1 Sammanfattning

KPMG har av Vänersborgs kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens styr- och ledningssystem. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden har säkerställt ett ändamålsenligt och fungerande styrsystem som genomsyrar styrning och ledning hela vägen ut i verksamheterna.

Utifrån granskningens syfte, ställda revisionsfrågor och uppställda revisionskriterier bedömer vi att Vänersborgs kommun har ett dokumenterat, fastställt och implementerat styr- och ledningssystem. Vi bedömer att styrelsens och övriga nämnders styr- och ledningssystem är väl anpassade till det övergripande systemet samt att förvaltningarnas och verksamheternas system för styrning och ledning utgör en ändamålsenlig del av kommunens styrning och ledning.

Kommunledningen har under de senaste åren arbetat med att uppdatera och justera i kommunens styr- och ledningssystem. Det har inneburit att systemet förtydligats och är under utveckling. Arbetet är systematiskt och långsiktigt. Det finns dock områden som kan och bör förbättras och förtydligas ytterligare.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att

- Utveckla inriktningsmålen så att de blir mer uppföljningsbara. Det underlättar för nämnderna att formulera förväntade resultat och för förvaltningen att identifiera relevanta aktiviteter
- Säkerställa att samtliga förtroendevalda i fullmäktige och i nämnderna har en god kunskap om styr- och ledningssystemet och regelverket för tillämpning av det samma
- I samband med varje mandatperiods start tillse att samtliga förtroendevalda är väl förtrogna med sitt uppdrag och vad som är reglerat i reglementena. Detta för att säkerställa att även grunduppdraget genomförs och följs upp inom ramen för styr- och ledningssystemet.
- Se över styrdokumentens kvalitet och struktur för att säkerställa att de utgår ett sammanhållet och logiskt stöd för styr- och ledningssystemets implementering i förvaltningarna
- Ta initiativ till dialog med samhällsbyggnadsnämnden kring de synpunkter de lyft i samband med granskningen

Vi rekommenderar samhällsbyggnadsnämnden att:

- Uppdrag åt förvaltningschefen att arbeta med de områden nämnden identifierat som nödvändiga att utveckla och förbättra för att uppnå en bättre styrning och ledning av verksamheten

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

- Uppdra åt förvaltningschefen att genomföra omvärldsanalyser medutgångspunkt i det egna uppdragen och den egna verksamheten
- Uppdra åt förvaltningschefen att årligen arbeta med sin ledningsgrupps förståelse och acceptans för vikten av en sammanhållen styrning och intern kontroll.

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

2 Inledning

KPMG har av Vänersborgs kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens styr- och ledningssystem. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Kommunstyrelsen och övriga nämnder ska ha upprättat välfungerande styr- och ledningssystem för kommunens verksamheter. Systemet ska omfatta kommunfullmäktiges styrdokument, visioner och policys, övriga uppdrag från fullmäktige, lagstiftning och författningar. Det är nämndernas ansvar att säkerställa att systemet efterlevs av förvaltningen och verksamheterna samt att systemet är ändamålsenligt och uppnår önskade effekter.

Kommunstyrelsen ska ha den uppsikt över övriga nämnder som krävs för att säkerställa att styr- och ledningssystemet är implementerat och accepterat av förvaltning och verksamheterna. Det är nämndernas ansvar att säkerställa att verksamheten utformas och genomförs i enlighet med kommunens styr- och ledningssystem, gällande lagar och förordningar samt att följa upp verksamheten utifrån givna uppdrag i budget, övriga uppdrag, reglemente och lagstiftning.

För att nämnderna ska kunna upprätta ett väl fungerande styr- och ledningssystem för verksamheten krävs att flera olika förutsättningar är på plats. Nämnderna och deras förvaltningar ska vara väl införstådda i kommunens styrsystem, gällande reglemente, riktlinjerna för intern kontroll och gällande lagstiftning. De ska ha en god bild av sitt ansvar för att styra och följa upp verksamheten för att kunna utforma styrning på olika nivåer i sin verksamhet på ett ändamålsenligt sätt. Nämnderna och deras förvaltning bör ha en idé om hur de avser att styra verksamheten på både kort och lång sikt för att dels nå budgetmålen, dels nå de mer långsiktiga målen i visions- och policydokument. Om inte de grundläggande förutsättningarna för en effektiv och ändamålsenlig styrning finns på plats kommer det försvåra för nämnderna att bedriva verksamheten i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag och gällande lagstiftning. Även uppföljningen av verksamheten försvåras.

Revisorerna bedömer att det finns en risk för att kommunens styr- och ledningssystem inte genomsyrar kommunens styrning och ledning hela vägen ut i verksamheten och att det därmed finns en risk för bristande uppföljning mot kommunfullmäktiges mål, uppdrag och gällande lagstiftning.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden har säkerställt ett ändamålsenligt och fungerande styrsystem som genomsyrar styrning och ledning hela vägen ut i verksamheterna.

Granskningen har besvarat följande revisionsfrågor:

Övergripande nivå

- Har kommunen ett fastställt och dokumenterat styr- och ledningssystem?

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

- Har kommunstyrelsen säkerställt att övriga nämnder har en god kunskap och förståelse för kommunens styr- och ledningssystem?

Nämndnivå

- Är nämndens styr- och ledningssystem ändamålsenligt utformad i förhållande till kommunens övergripande styr- och ledningssystem?
  - Har nämnden god kunskap om ramverket för styr- och ledningssystemet?
  - Har nämnden system för att fånga upp förändringar i omvärlden som kräver justeringar i styr- och ledningssystemet?
  - Har nämnden utformat en ändamålsenlig intern kontroll som i rimlig omfattning säkerställer att verksamheten bedrivs i enlighet med styrsystemet?
  - Har nämnden utformat en ändamålsenlig uppföljning av verksamheten som säkerställer att nämnden erhåller tidiga signaler på om verksamheten inte bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål och uppdrag och gällande lagstiftning?

Verksamhetsnivå

- Har verksamheten/enheten anpassat styr- och ledningssystemet till den egna verksamheten?
  - Hur säkerställs att ansvariga tjänstepersoner har tillräckligt stöd i processen för att kunna leda, styra och följa upp verksamheten på ett ändamålsenligt sätt?
  - Hur säkerställer ansvariga tjänstepersoner att samtliga medarbetare är införstådda i och har accepterat målen för verksamheten?
  - Är den interna kontrollen av verksamheten utformad på ett ändamålsenligt vis?
  - Följer ansvarig tjänsteperson upp verksamhetens resultat i relation till kommunfullmäktiges mål, uppdrag och gällande lagstiftning?

2.2 Avgränsning

Granskningen omfattar kommunstyrelsens utformning, implementering och uppföljning av styr- och ledningssystemet på en övergripande nivå. Därtill har en fördjupning gjorts avseende hur samhällsbyggnadsnämnden utformat, implementerat och säkerställt en tillräcklig uppföljning utifrån kommunens styr- och ledningssystem. Övriga nämnder omfattas inte av denna granskning.

2.3 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller:

— Kommunallagen 6 kap. 6 §

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

— Kommunfullmäktigs budget 2020 och 2021

— Övrig tillämplig lagstiftning för granskade nämnder

— Tillämpbara interna regelverk, policys och beslut

2.4 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer/avstämningar med:

- Kommunstyrelsens presidium
- Samhällsbyggnadsnämndens presidium
- Kommundirektör
- Redovisningschef
- Samhällsbyggnadschef
- Gatuchef
- Tekniska chefen

Inom ramen för granskningen har ett urval gjorts av två enheter inom samhällsbyggnadsnämnden, gatuenheten och tekniska. Detta för att kunna bedöma om/hur styrsystemet genomsyrar hela nämndens verksamhet, från nämndnivå till medarbetarnivå.

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

3 Resultat av granskningen

3.1 Kommunens styr- och ledningssystem

3.1.1 Styr- och ledningssystemets grundstruktur

Vänersborgs kommun har ett dokumenterat styr- och ledningssystem. De huvudsakliga delarna i styr- och ledningssystemet utgörs av följande styrdokument:

- Mål- och resursplan
- Regler för mål- och resursstyrning
- Reglemente för intern kontroll
- Budgetanvisningar
- Reglementen för nämnderna med arbetsformer
- Verksamhetsplaner

Som stöd för att dokumentera de olika momenten i styr- och ledningssystemet finns IT-stödet Stratsys.

Styr- och ledningssystemet framgår av Mål- och resursplanen. Styr- och ledningssystemet fastställdes 2013 och en revidering av systemet genomfördes 2019. Det reviderade styr- och ledningssystemet är fastställt av kommunfullmäktige 2019-10-23, dnr KS 353. I samband med revideringen skedde ett förtydligande av ledningssystemet. Vid revideringen av styr- och ledningssystemet har antal inriktningsmål som fullmäktige fastställer reducerats till sex. Tidigare arbetade fullmäktige utifrån 14 inriktningsmål. Syftet med att reducera antal mål är att förtydliga vad kommunfullmäktige vill prioritera och var de vill se tydliga förändringar och förbättringar. Kommunfullmäktige fastställer målen, nämnderna formulerar förväntade resultat. Förvaltningarna beskriver de aktiviteter som ska genomföras för att nå resultat och mål.

De förtroendevalda har arbetat med att formulera mål som ska vara mer relevanta och förståeliga för verksamheterna. Ambitionen är att inriktningsmålen ska vara än tydligare 2022 för att ge en bättre styrning av verksamheten. Utifrån hur målen varit formulerade tidigare har de upplevts vara svåra att följa upp och mäta resultat emot. Genom att reducera antal mål och göra dem mät- och uppföljningsbara syftar fullmäktige till att skapa en ökad enhetlighet och helhetssyn på mål och målstyrningen. Styr- och ledningssystemet syftar inte enbart till att underlätta och tydliggöra styrning mot inriktningsmålen utan även till att hantera grunduppdraget som respektive nämnd har enligt sitt reglemente.

2020 var det första året som det reviderade ledningssystemet var styrande för kommunens nämnder.

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Ett gemensamt ledningssystem

Samtliga nämnder och förvaltningar förväntas arbeta utifrån det gemensamma styr- och ledningssystemet så som det är uttryckt i styrdokumenten. Genom att budgetprocessen är relativt omfattande och innebär ett stort mått av engagemang från både förtroendevalda och tjänstepersoner är modellen både känd och implementerad i verksamheten. Samtliga förvaltningar rapporterar detaljbudgetar, verksamhetsplaner, delårsrapporter, årsredovisningar och internkontrollplan i Stratsys. Samtliga nämnder och förvaltningar använder sig av samma rapportstrukturer för sin rapportering under året.[1]

Styr- och ledningssystemet återfinns även på hemsidan och på intranätet, vilket innebär att både förtroendevalda och tjänstemän har tillgång till information om systemet och hur de förväntas använda sig av det i sin styrning och ledning av verksamheten på olika nivåer i organisationen.

Enligt kommundirektören har kommunens förvaltningsledning lagt tid på att förankra modellen i hela organisationen. Det är särskilt viktigt att kommunstyrelsen och budgetberedningen är väl insatta i hur styr- och ledningsmodellen är uppbyggd. Inför budgetarbetet får de därför en rad genomgångar av modellen, systemet och av processen.

3.1.2 Övergripande styrdokument för kommunens styr- och ledningssystem

Mål- och resursplan

Mål- och resursplanen är kommunfullmäktiges budgetdokument och är ramverket för kommunens styr- och ledningssystem. Av Mål- och resursplanen framgår:

- Kommunens vision
- Inriktningsmål
- Mål för god ekonomisk hushållning
- Riktlinjer för god ekonomisk hushållning
- Omvärldsanalys
- Budgetförutsättningar
- Ramar för driftbudgeten per nämnd
- Investerings- och exploateringsplan

Regler för mål- och resursstyrning

Kopplat till mål och resursplanen finns upprättade regler för mål- och resultatstyrning. Av dessa framgår:

- Allmänna styrprinciper

[1] Fram till och med 2021 ingår inte verksamhetsplanerna i den gemensamma strukturer. Efter beslut i kommundirektörens ledningsgrupp ska samtliga förvaltningar använda sig av samma mall för att ta fram underlag till nämndernas verksamhetsplaner.

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

- Principer för målstyrning
- Styrmodellens årshjul
- Uppföljning och analys
- Verksamhetsplan

Under varje rubrik preciseras arbetssätt, ansvar och roller och styrprinciper. Syftet med riktlinjerna är att stödja ett sammanhängande system för ledning, styrning och uppföljning.

Reglemente för intern kontroll

Kommunfullmäktige har antagit ett reglemente för internkontroll. Av reglementet framgår att kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att det finns en fungerande intern styrning och kontroll på plats i kommunen. Nämnderna har ansvar att tillse att det finns en fungerande intern styrning och kontroll inom de verksamheter som de ansvarar för enligt sina reglementen eller enligt särskilda beslut. Av reglementet framgår även ansvaret i linjen samt hur den interna kontrollen ska följas upp.

Kommunstyrelsen ansvarar även för att föreslå förbättringar i styrning och ledningen utifrån vad som framkommit av den interna kontrollen i styrelsen och nämnderna under året.

Budgetanvisningar 2021

Inför budgetarbetet 2022–2023 har kommunstyrelsen upprättat budgetanvisningar till nämnderna inför deras budgetarbete. Av dessa framgår:

- Samhällsekonomisk bakgrund
- Ekonomiska förutsättningar
- Riktlinjer för god ekonomisk hushållning i mål- och resursplanen

Av anvisningarna framgår hur respektive nämnd förväntas arbeta med sina egna budgetförslag med utgångspunkt i mål- och resursplanen och dess regelverk.

Verksamhetsplaner

Av verksamhetsplanerna framgår:

- Inriktningsmålen
- Förväntade resultat
- Aktiviteter för att nå förväntade resultat
- Eventuella riktade uppdrag
- Budget

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Årshjulet

Ett årshjul är upprättat som all styr- och ledningsaktivitet ska anpassas till. Kommunstyrelsen fastställer varje år tidsplanen för budgetprocessen, delårsbokslut och upprättande av årsredovisningen. Det är utifrån årshjulet som rapportering och dokumentation sker i IT-stödet Stratsys.

Nämnderna diskuterar och formulerar förväntade resultat på våren. Sedan lyfts detta till budgetberedningen som återkopplar och diskuterar förslaget med berörd nämnd utifrån den övergripande budgetprocessen. Det föreslagna förväntade resultaten prövas mot av fullmäktige fastställda inriktningsmål och avsatta medel för året.

Uppföljning

I Stratsys dokumenteras hela processen från vision, inriktningsmål, förväntade resultat och vilka aktiviteter som ska genomföras för att nå förväntade resultat. Under året ska sedan genomförda och pågående aktiviteter rapporteras in. Kommunstyrelsen och nämnderna får en återrapportering och en sammanställning av utfall under året. Det sker dels månadsvis, dels vid delårsrapportering och vid upprättande av årsredovisning.

Återrapporteringstillfällena under året är fastställda och framgår av årshjulet. För att ingen ska missa att rapportera verksamhetens resultat är automatiska påminnelser inlagda i IT-systemet.

I anslutning till den ekonomiska uppföljningen sker också verksamhetsuppföljning. Uppföljning sker vid delår, årsbokslut och i viss mån vid månadsuppföljningar. Det sker även en uppföljning i samband med upprättande av mål- och resursplan, verksamhetsplaner och detaljbudgetarbetet. Det finns tydliga tidsplaner för när olika uppföljningsmoment ska ske.

I samband med att det sker återrapporteringar av verksamheternas utfall och resultat i kommunfullmäktige av uppföljningar av resultat under året redovisar respektive nämndordförande sin nämnds resultat.

IT-stöd (Stratsys)

Till styr- och ledningssystemet finns ett för kommunen anpassat IT-stöd, Stratsys. Det säkerställer att nämnder och förvaltningar dokumenterar och följer upp verksamheten på ett sådant sätt att resultat och måluppfyllelse kan följas löpande och på ett systematiskt och enhetligt vis. IT-stödet upplevs av dem vi intervjuat som ändamålsenligt, lättarbetat och väl fungerande.

Övrigt stöd

Respektive förvaltning har ett administrativt stöd i form av utvecklingsledare. De har i uppdrag att stödja ansvariga chefer med att tillämpa styr- och ledningssystemet. Om

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

de egna stödresurserna ute i de mindre förvaltningarna inte räcker till ska kommunstyrelsens förvaltning låna ut resurser till dessa.

Till kommundirektörens ledningsgrupp, är dessa utvecklingsledare genom Utvecklingsledarforum (ULF) knutet, med ett särskilt definierat ansvar att hålla i frågor kring ledning och styrning. Samtliga förvaltningschefer har möjlighet att lyfta frågor kring styrmodellen och styrsystemet i ledningsgruppen för diskussion.

3.1.3 Nämndernas kunskap och förståelse för styr- och ledningssystemet

Utbildning av förtroendevalda

Kommunens förtroendevalda får utbildning i styr- och ledningssystemet så att de ska ha en god förståelse för det och kunna använda det aktivt. Ovan nämnda arbetsgrupp är tillsatt i kommunen med ansvar för att utveckla styr- och ledningssystemet, den har även ansvar för att genomföra utbildningar kring ledningssystemet. Medarbetare från arbetsgruppen håller workshops med nämnderna så att ledamöterna ska kunna vara insatta i hur ledningssystemet fungerar och för att de förtroendevalda ska förstå var i styrprocessen de själva har en roll och ett ansvar.

Ledamöterna i nämnderna erbjuds även en utbildning vid mandatperiodens början. I utbildningen ingår information kring lednings- och uppföljningssystem.

Kommundirektören har varit ute i samtliga nämnder och informerat om styr- och ledningssystemet, årshjulet och styrprocessen. Ambitionen är att eventuella revideringar i modellen ska vara så pass väl implementerad inför valet 2022 så att det ska vara enkelt för en ny majoritet att omgående använda sig av styr- och ledningssystemet.

Utbildning av medarbetarna

Förvaltningarnas tjänstepersoner har fått viss utbildning i både styr- och ledningssystemet och i Stratsys. Nya chefer erhåller utbildning i systemet, vilket också ingår i kommunens karriärsprogram. Dock uppges det i samband med våra intervjuer att i stor utsträckning har medarbetarna fått lära sig genom att själva arbeta i systemet.

Inom samhällsbyggnadsförvaltningen har de hållit workshops där det diskuterats både styr- och ledningssystemet och Stratsys. De har talat mycket och strukturen och hur systemet är uppbyggt och med vilket syfte de ska använda sig av rapporteringssystemet Stratsys för sin återrapportering av verksamhetens resultat. Det är väsentligt enligt förvaltningschefen att samtliga medarbetare vet vad som förväntas av dem från nämndens sida.

3.1.4 Bedömning

Både kommunfullmäktige och kommunstyrelsen upplevs som tydliga i sina krav och förväntningar på när, var och hur styr- och ledningssystemet ska användas. Styr- och ledningssystemet är förankrat i både kommunfullmäktige och i kommunstyrelsen. Det

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

förs enligt uppgift en levande debatt i fullmäktige utifrån de resultat som redovisas enligt uppföljningsmodellen och inriktningsmålen.

Den nya kommundirektören har arbetet med att bygga en tydlig struktur för styrning- och ledning. Hon har förtydligat ansvar, roller och befogenheter. Den revidering av styrsystemet som skedde 2019 är en del i arbetet med att utveckla styrningen. Utvecklingsarbetet ska vara helt klart till budgetåret 2023. Målet är att då den nya mandatperioden börjar så ska ett fullt utvecklat styr- och ledningssystem vara implementerat.

Det finns fortfarande en svårighet för de förtroendevalda att formulera mål som är mätbara. Idag tar de sin utgångspunkt i SKR:s jämförelsedatabas Kolada. Det är inte alltid ändamålsenligt då alla mål inte låter sig mätas och värderas utifrån de mått som återfinns i den. För att redovisa måluppfyllelse mot fullmäktiges mål använder sig kommunen även av enkäter och andra instrument för att fånga upp mer mjuka värden.

3.2 Nämndernas styr- och ledningssystem

3.2.1 Tillämpning av styr- och ledningssystemet

Styrelsen och nämnderna använder sig av kommunens övergripande styr- och ledningssystem. Vissa anpassningar kan göras i Stratsys utifrån respektive nämnds behov, men utgångspunkten för styrningen i kommunen är att samtliga nämnder använder sig av ett gemensamt styr- och ledningsstöd.

I samband med budgetberedningens dialog med nämnderna diskuteras förväntade resultat ställt till den övergripande mål- och resursplanen. De lyfter då innevarande års resultat och förväntade resultat kommande år. I samband med tertialbokslut och delårsbokslut diskuterats eventuella avvikelser och åtgärder för att komma tillrätta med dessa.

Inom respektive förvaltning förs det kontinuerligt diskussioner om det förväntade resultatet som fastställts av nämnden. Diskussionen förs genom hela budget- och uppföljningsprocessen.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen använder sig fullt ut av kommunens övergripande styr- och ledningssystem. Ledamöterna är införstådda i styrmodellen och arbetar i sin styrning och uppföljning med stöd av Stratsys. Kommunstyrelsens presidium bedömer att styr- och ledningssystemet fungerar bra idag. De styr mot de sex inriktningsmålen och upplever att de idag har en bättre helhetssyn på verksamheten. Samtidigt lyfter de vikten av att samtliga medarbetare är införstådda i styrmodellens principer så att alla jobbar på ett likartat vis. Alla ska vara införstådda i mål, förväntade resultat och beslutade aktiviteter.

Kommunstyrelsen erhåller via Stratsys sammanställningar av både den egna verksamhetens resultat och av övriga nämnders resultat. Genom att modellen bygger

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

på ett decentraliserat ansvar för verksamhetens aktiviteter och resultat så har de förtroendevaldas intresse för mål, förväntade resultat och uppföljning ökat.

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden använder sig av kommunens styr- och ledningssystem för styrning- och uppföljning av verksamheten. Nämnden arbetar utifrån kommunfullmäktiges sex inriktningsmål och formulerar förväntade resultat som förvaltningen ska omvandla till aktiviteter. Aktiviteterna följs sedan upp på verksamhets- och enhetsnivå för att därefter registreras i Stratsys och återrapporteras till nämnden.

Nämnden strävar efter att mål och förväntade resultat ska vara mätbara. Tidigare har detta varit mer godtyckligt och därmed svårare att följa upp. Ett förbättringsarbete pågår i syfte att formulera mer utvärderingsbara mål.

För att säkerställa att förvaltningen arbetar med rätt saker har både nämnden och presidiet möten med förvaltningsledningen löpande under året. Den administrativa chefen har ett ansvara att följa upp att övriga ledande tjänstepersoner har en god kunskap och styr- och ledningssystemet samt att de följer strukturen i årshjulet och i Stratsys. Utöver vad som ska rapporteras i Stratsys har samhällsbyggnadsnämnden önskemål om att förvaltningen ska följa ett par övriga nyckeltal. De exempel som lyfts är:

- Andelen av kommunens bilpark som använder fossilfritt bränsle
- Kostnader för gatuunderhåll i genomsnitt

Genom årshjulet och rapporteringsstrukturen i Stratsys säkerställs att nämnden erhåller den information som behövs för att följa och följa upp verksamheten under året. Nämnden erhåller återrapportering vid tre tillfällen under året. Det sker vid delår april, delår september och i samband med att årsredovisningen upprättas. Utöver dessa tillfällen kan nämnden på begäran erhålla ytterligare uppföljning.

3.2.2 Kunskap om ramverket

Kommunstyrelsen

Styrningen har utvecklats och förtydligats under de senaste åren, framför allt i samband med revideringen av styr- och ledningssystemet 2019. Presidiet upplever en stor skillnad och en positiv utveckling. De upplever idag ett större engagemang från förvaltningens sida och en ökad delaktighet från medarbetarna.

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden uppges ha goda kunskaper om styr- och ledningssystemet, styrmodellen och till viss del Stratsys. Nämnden har fått utbildning i styrsystemet och styrmodellen. Den administrativa chefen går igenom modellen i början av verksamhetsåret i samband med att nämnden ska påbörja arbetet med att

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

formulera förväntade resultat och uppdrag till förvaltningen. I samband med att delårsbokslut och årsbokslut upprättas sker även en genomgång av hur förvaltningen arbetar och hur de rapportera i Stratsys.

Inför varje mandatperiod ska en mer gedigen genomgång av styr- och ledningssystemet ske. Kommunstyrelsen erbjuder dessutom en frivillig utbildning för förtroendevalda i kommunen. 2019 deltog hela nämnden i utbildningen.

Dock upplevs de som sitter i presidiet ha bättre kunskaper kring styr- och ledningssystemet än övriga ledamöter i nämnden.

3.2.3 Omvärldsanalys

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen genomför årligen en omvärldsanalys som omfattar samtliga delar av kommunens verksamheter. Kommunstyrelsen arbetar brett och med ett helhetsperspektiv i sin omvärldsanalys. Analysen är en del av grunden för budgetarbetet och budgetförslaget till fullmäktige. Samtliga nämnder uppges vara delaktiga. Styrelsen arbetar utifrån konjunkturprognos, den demografiska utvecklingen, förändringar i lagstiftning etc. i sin analys. Huvudfokus i analysen ligger på de ekonomiska förutsättningarna. De försöker fånga upp faktorer som kan påverka kommunens förutsättningar att bedriva verksamheten så som kommunfullmäktige beslutat. En viktig del i omvärldsanalysen är riskanalysen. Förvaltningen fångar upp olika risker som sedan styrelsen värderar. Respektive chef inom förvaltningen ska se över vilka risker den ser knutna till dess ansvarsområden.

Grundansvaret för att bevaka vad som händer i omvärlden och som kan påverka kommunens förutsättningar är förvaltningens. Händelser i omvärlden kan leda till att det förs diskussioner kring behov av att justera förväntade resultat. Inriktningsmålen ligger alltid fast tills fullmäktige beslutat annat, men nyckeltal etc. kan justera under året. Av den reviderade mål- och resultatplanen framgår att om kommunfullmäktige bedömer att inriktningsmålen behöver justeras under budgetåret på grund av händelser i omvärlden så kan det göras.

I samband med delårsboksluten görs analyser av vilka omvärldsfaktorer som har påverkat kommunens resultat. Det sker både på förvaltningsnivå och på politisk nivå. Kommunstyrelsen har möten med övriga nämnder där resultat och avvikelser diskuteras och analyseras. Detta sker muntligen och dokumenteras inte.

Den pågående pandemin har varit en utmaning för kommunen och för kommunstyrelsen. En påtaglig omvärldshändelse som tvingat fram förändringar i styrning och ledning i kommunen. Kommunstyrelsens presidium upplever att de lyckats väl med att få organisationen att jobba utifrån de förutsättningar och restriktioner som gällt under 2020. En utmaning för demokratin har varit att trots restriktionerna kunna genomföra möten. En utmaning för verksamheterna har varit att upprätthålla verksamheterna trots att många medarbetare varit tvungna att arbeta hemifrån.

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Presidiet konstaterar att under 2021 finns en rad konsekvenser av pandemin att hantera.

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden genomför ingen mer omfattande egen omvärldsbevakning. Den egna förvaltningen har inget särskilt uppdrag att bevaka omvärldsfrågor. I första hand bevakar kommunstyrelsens förvaltning omvärldsfrågorna. Dock ges en viss information i nämnden utifrån vad som framkommit på central nivå. Utifrån vad förvaltningen informerar om i nämnden kring förändringar i omvärlden ger nämnden förvaltningen uppdrag att arbeta med eller informera sig kring områden som kan ha konsekvenser för verksamheten. Skulle det uppstå behov av justeringar i rapporteringen i Stratsys utifrån förändringar i omvärlden så sker inte det på nämndnivå utan på kommunstyrelsenivå och i samband med budgetarbetet och upprättandet av mål- och resultatplan.

3.2.4 Intern kontroll

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har upprättat en riskanalys för 2021. Av riskanalysen framgår identifierade risker (51) samt värdering utifrån sannolikhet och väsentlighet. Även vilken enhet och vilken process som berörs samt planerade kontrollåtgärder framgår av dokumentet.

Den riskanalys som ligger till grund för internkontrollplanen har tidigare i huvudsak genomförts av förvaltningen. Från och med 2021 genomför styrelsens ledamöter själva en riskanalys.

Kommunstyrelsen har upprättat en plan för intern kontroll i enlighet med reglementet för intern kontroll. Av planen framgår:

- Kommungemensamma kontrollområden
- Nämndspecifika kontrollområden
- Årliga kontrollaktiviteter
- Ansvariga för kontrollaktiviteter

Kommunstyrelsens plan för intern kontroll har tidigare i till största delen varit en tjänstemannaprodukt. Först 2021 har enligt uppgift styrelsens ledamöter varit involverade i att arbeta fram planen. Enligt de vi intervjuat har detta inneburit att de förtroendevalda idag visar ett större intresse för intern kontroll. De har fått en större förståelse för att de har ett ansvar för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten. Internkontrollplanen är nu mer kopplad till inriktningsmålen och risken för att förväntade resultat inte ska uppnås än tidigare.

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Planen upprättas av förvaltningen och de analyser som görs i styrelsens internkontrollplan är styrande för samtliga nämnder och ska ingå i deras internkontrollplaner utöver vad de själva identifierat ur ett verksamhets perspektiv.

Samhällsbyggnadsnämnden

En gång per år genomför samhällsbyggnadsnämnden en riskanalys i syfte att identifiera eventuella risker i verksamheten. Utgångspunkten är det underlag som förvaltningen arbetat fram.

Förvaltningen genomför i samverkan med övriga förvaltningar en egen riskanalys som tillsammans med nämndens riskanalys ska ligga till grund för internkontrollplanen. Det är i första hand förvaltningens ekonomigrupp som identifierar kontrollmoment och kontrollpunkter för de risker som lyfts.

Respektive verksamhet gör sina egna riskanalyser. De sammanställs sedan på ledningsnivå och utgör grund för förvaltningens diskussioner och arbetet med att upprätta ett förslag till internkontrollplan.

Förvaltningen har en särskild grupp som arbetar med internkontrollfrågorna. De upprättar förslag till internkontrollplan. Av planen framgår när, var, hur och av vem som ska genomföra kontrollmomenten som fastställts. Både nämnden och förvaltningen arbetar aktivt i framtagande av planen. Det är nämnden som slutligen fastställer internkontrollplanen.

Nämnden följer arbetet med internkontroll via internkontrollplanen och återapportering av uppföljning av planen i enlighet med årshjulet.

De större investerings- och underhållsprojekt som nämnden ansvarar för återredovisas till nämnden enligt särskild projektplan. Mindre projekt redovisas bara i samband med årsbokslutet och i verksamhetsberättelsen.

3.2.5 Verksamhetsuppföljning

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens uppföljning är enligt kommundirektören ambitiös. Verksamheten följs upp i IT-stödet Stratsys. Den följs upp mot förväntade resultat. Uppföljning sker månadsvis. Den ekonomiska uppföljningen är mer omfattande än verksamhetsuppföljningen under året. Periodiserade månadsrapporter upprättas varje månad. Övriga nämnder upprättar prognoser var annan månad.

Redan vid tertialbokslut 1 sker en omfattande uppföljning. Förvaltningen återrapporterar enigt uppgift mer än vad som förväntas utifrån vad som ska rapporteras i Stratsys. Styrelsen får en första målprognos och även status i olika projekt och i planeringen för året. I samband med delårsrapporterna i april och augusti följs även verksamhetsmålen upp mer ingående.

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

I samband med budgetarbetet har även kommundirektören ett större möte med samtliga chefer där de går igenom hur de ska arbeta med styrning- och ledning av verksamheten. Förväntade resultat gås igenom då de är ett uttryck för den politiska viljan och signalerar vad politiken vill fokusera på.

I förvaltningen finns det en tjänstemannagrupp som följer att uppföljning och återrapportering sker i enlighet med årshjulet och beslut. Gruppen diskuterar vad som ska rapporteras till styrelsen och hur mycket information som ska kommuniceras vid varje tillfälle. Det finns en risk för att förvaltningen är för ambitiös och att det blir för mycket information. Rapporternas omfattning och kvalitet utvärderas kontinuerligt så att de ska vara adekvata och användbara för kommunstyrelsens ledamöter. KSAU har ärendegenomgång varje vecka. De ärenden som lyfts vid veckomötena förs sedan vidare till kommunstyrelsen. Vid kommunstyrelsen möten deltar alltid, förutom kommundirektör, ekonomichef och chefsjurist från tjänstemannasidan. Ledamöterna kan alltid ställa frågor till tjänstepersonerna. Kommundirektören har en stående punkt vid mötena där hon informerar om väsentliga händelser i kommunen och omvärlden.

Då det varit påkallat har kommunstyrelsen fört dialog med övriga nämnder kring prognoser och resultat. Exempel som lyfts är styrelsens dialog tidigt i år med kultur- och fritidsnämnden och dialogen med barn- och utbildningsnämnden 2020 utifrån barn i behov av särskilt stöd. I övrigt så för styrelsen en löpande dialog med övriga nämnder för att vara uppdaterad på hur det går och vilka svårigheter och risker nämnderna själva ser i verksamheterna. I huvudsak förs samtalen i samband med budgetarbetet, delårsrapportering och inför upprättande av årsredovisningen. Styrelsen möter under året även både de fackliga organisationerna och partigrupperna för dialog kring uppdraget, förväntade resultat och redovisade utfall.

Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden följer löpande upp verksamheten. Rapportering av verksamhetens resultat sker i Stratsys. En återrapportering till nämnden sker i enlighet med årshjulet. Av rapporteringen framgår eventuella avvikelser mot förväntade resultat. Även kommunfullmäktige och kommunstyrelsen erhåller informationen om eventuella avvikelser mot resultat och därmed mot inriktningsmålen. Vid behov ställer nämndens ledamöter frågor till förvaltningen kring resultat, avvikelser och åtgärder.

Nämnden för diskussioner kring hur verksamheterna ska följas upp. De mätetal de arbetar utifrån tas från SKR:S mätverktyg Kvalitet i Kommuner (KKIK). Det finns vissa svårigheter att hitta bra jämförelsetal med andra kommuner då de inte redovisas sig på ett likartat vis, i första hand jämför sig nämnden inom vissa områden med regionerna och med sig själv över tid.

Verksamheterna har enligt uppgift själva en god kunskap om hur verksamheten utvecklas och kan vidta åtgärder tidigt vid eventuella avvikelser.

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

3.2.6 Bedömning

Vi bedömer att då samtliga nämnder använder sig av ett och samma styr- och ledningssystem blir ansvarsfördelningen mellan förtroendevalda och tjänstepersoner tydligare. Det blir tydligt i vilket syfte förvaltningen ska dokumentera verksamhetens resultat och hur informationen används som en del av styrningen. Årets resultat följs upp, men även förväntade resultat för nästkommande år diskuteras och analyseras i både nämnder och förvaltningar.

Vi bedömer att regelverket för styrning och uppföljning blir tydligt för både nämnd och förvaltning då dokumentationskravet i Stratsys är anpassat till regelverket och årshjulet.

Kommunstyrelsens riskanalys och internkontrollplan adresserar inte på ett tydligt sätt risker utifrån de sex inriktningsmålen och förväntade resultat. I första hand hanteras mer traditionella områden som i grunden bör hanteras av förvaltningen inom ramen för förvaltningsuppdraget. Genom att involvera de förtroendevalda mer i arbetet med riskanalys och internkontroll bedömer vi att kvaliteten ökar i den interna kontrollen. De förtroendevalda får en bättre förståelse för sitt uppdrag att styra- och leda samt att ha uppsikt. Det gör också att verksamheterna blir mer engagerade i styrning, ledning och kontroll av verksamhetens resultat. Genom att tydligare skapa en koppling mellan inriktningsmålen, grunduppdraget och uppföljningen skapas en röd tråd i den interna kontrollen.

Samhällsbyggnadsnämndens riskanalys och internkontrollplan adresserar inte heller på ett tydligt sätt risker utifrån de sex inriktningsmålen och förväntade resultat. I första hand hanteras mer traditionella områden som i grunden bör hanteras av förvaltningen inom ramen för förvaltningsuppdraget. Enligt dem vi intervjuat tar verksamhetscheferna inte intern kontroll riktigt på fullt allvar. Det finns ett utvecklingsarbete att göra inom samhällsbyggnadsnämndens verksamheter avseende arbetet med intern kontroll som både nämnden och förvaltningsledningen bör prioritera. Nämnden bör även utveckla och ta initiativ till att genomföra egna omvärldsanalyser med utgångspunkt i det egna uppdraget.

De förtroendevalda jobbar tillsammans med sina tjänstepersoner för att utveckla redovisningen till styrelsen och nämnderna. Genom uppföljningen av resultat mot mål kan de förtroendevalda uppmärksammas på om verksamheten spretar eller om den utvecklas utifrån verksamhetsplanen och uppdraget.

Då uppföljning och återrapportering sker till kommunstyrelsen och till samhällsbyggnadsnämnden är det viktigt att det är tydligt vad som är bedömningar och vad som är fakta. Kvalitativa bedömningar behöver göras, men det ska då vara tydligt i rapporteringen att det är bedömningar och inte fakta. En svårighet i uppföljningen som nämns är att en del jämförelsetal som kommunen jämför sig mot inte är uppdaterade. Det finns en eftersläpning i inrapporterade data till den nationella databasen. Det är viktigt att förvaltningen löpande följa upp verksamheterna mot sig själva och den önskade utvecklingen så som den är uttryckt i mål och uppdrag.

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Tidigare fanns ingen definition på vad god ekonomisk hushållning innebar, det finns det idag. 2021 är första året som mål för god ekonomisk hushållning även omfattar verksamhetsmålen, vilket innebär att även de kommer utvärderas och revideras vid behov.

I återrapporteringen till samhällsbyggnadsnämnden sker en bedömning av verksamheternas resultat ställt till förväntat resultat. Det sker genom redovisning i rött, gult och grönt. Det är inte helt klarlagt vad som gör att resultatet blir den ena eller andra färgen. Svårast är det att värdera resultatet i de delar där det är beroende av vad andra nämnders verksamheter redovisar. Nämnderna kan ha olika uppfattningar om vad som är bra och vad som är mindre bra. Ett arbete med att kalibrera bedömningarna mellan nämnderna har inletts. Frågan är lyft till kommundirektörens ledningsgrupp. Avvikelser mot inriktningsmål, önskade resultat och indikatorer förklaras i årsredovisning och förvaltningsberättelse.

3.3 Förvaltningarnas styr- och ledningssystem

3.3.1 Tillämpning av styr- och ledningssystem

Kommunstyrelsens förvaltning

Kommundirektören har till sin hjälp en ledningsgrupp för att styra och leda verksamheten. I den stäms löpande av utfall mot förväntat resultat för att tidigt fånga upp eventuella avvikelser.

Samtliga staber arbetar i Stratsys. Medarbetare vet att de ska arbeta utifrån kommunens styr- och ledningssystem, mål- och resursplanen och de egna verksamhetsplanerna, både i grunduppdraget och utifrån de mål och aktiviteter som berör deras verksamhet. Detta ger enligt kommundirektören en överblick över förvaltningens arbete och resultatutveckling.

Förvaltningen får stöd av utvecklingsledaren i samband med att de ska rapportera i Stratsys. Utvecklingsledaren ska även stödja staberna med att arbeta med att formulera åtgärder utifrån eventuella avvikelser som framgår av tertialrapporter och delårsrapport. I uppdraget för utvecklingsledaren ingår även att höja medvetenheten hos chefer och medarbetare kring vilka mål, förväntade resultat och aktiviteter som styr arbetet under året.

Samhällsbyggnadsnämndens förvaltning

Samhällsbyggnadsförvaltningens ledningsgrupp uppges ha en god kunskap kring ledningssystemet, dess syfte och utformning. Styr- och ledningsfrågor lyfts på ett mycket mer aktivt sätt i ledningsgruppen idag än bara för några år sedan enligt dem vi intervjuat. De arbetar mer aktivt med frågorna vilket har lett till en ökad acceptans för vikten av en tydlig och systematisk styrning mot resultat. För att ytterligare stärka medvetenheten kring vikten av att följa upp resultat i verksamheten återrapporterar idag ansvariga verksamhetschefer uppföljning av sina verksamheter till nämnden. De

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

kan då svara på frågor de förtroendevalda lyft kring sina verksamheter och får ta ett direkt ansvar för eventuella avvikelser mot förväntat resultat.

Detaljbudgetarbetet i nämnden är väl integrerat med förvaltningens arbete med att upprätta verksamhetsplaner och identifiera aktiviteter som ska genomföras under året. Aktiviteter och tillgängliga resurser kopplas samman i detta arbete. Förvaltningschef och ekonomichefen går igenom allt och bedömer realismen i verksamheternas planer ställt till budget och inriktningsmål. Det aktiveter som föreslås ska rymmas inom budget. Verksamhetscheferna får vid behov förklara hur det tänkt och vad de vill genomföra. Detta ger en god förståelse för styr- och ledningssystemet långt ut i organisationen.

3.3.2 Stöd för tillämpning av styr- och ledningssystemet

Kommunstyrelsen

Det finns resurser avsatta inom förvaltningen i form av en utvecklingsledare med uppdrag att ge tjänstepersonerna stöd i styrning- och uppföljningsuppdraget. Vid behov kan cheferna begära stöd av utvecklingsledaren. Även övriga förvaltningar kan vid behov ta hjälp av centrala utvecklingsledare.

Samhällsbyggnadsnämndens förvaltning

Den administrativa chefen har ett uppdrag att stödja verksamhetscheferna i deras styr- och ledningsuppdrag. Styr- och ledningssystemet diskuteras även i förvaltningens ledningsgrupp. Där kan svårigheter med att tillämpa systemet i enskilda verksamheter lyftas.

3.3.3 Medarbetarnas förståelse och acceptans för ledningssystemet

Kommunstyrelsens förvaltning

Varje chef har ett ansvar för att dennes medarbetare är införstådda i vilka mål, uppdrag och aktiviteter som verksamheten styr mot. I samband med arbetsplatsträffar, enskilda utvecklingssamtal och lönesamtal går ansvarig chef igenom mål, uppdrag och aktiviteter samt hur medarbetaren presterat i relation till dessa. Det skapar en röd tråd mellan inriktningsmålen och enskilda medarbetares prestation och därmed en förståelse för sambandet.

Den medarbetarenkät som genomförs vartannat år är en viktig indikator på i vilken mån cheferna har lyckats förmedla den röda tråden i styr- och ledningssystemet.

Samhällsbyggnadsnämndens förvaltning

Medarbetarna ska vara införstådda i vad som förväntas av dem och det är ett chefsansvar. Det sker löpande genomgångar med medarbetarna på olika nivåer i organisationen kring mål, förväntade resultat etc. utifrån verksamhetsplanen. Först

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

görs det på ledningsnivå därefter ska ansvariga chefer göra samma genomgång ute i sina respektive verksamheter.

Uppföljning sker i samband med workshops, arbetsplatsträffar, enhetsmöten och enskilda utvecklings- och lönesamtal. Det kan enligt dem vi intervjuat vara svårt att förmedla hela styrkedjan för medarbetarna då de i vissa verksamheter vill göra väldigt mycket. Det innebär att det kan blir svårt att bedriva verksamheten inom budget. De konstaterar att det är viktigt att cheferna måste skapa acceptans för uppdragets gränser och inriktning.

De vi intervjuat uppger att de bedömer att ledningssystemet inte är lika förankrat längst ut i verksamheterna. Dock menar de att fler och fler medarbetare ut i organisationen har kunskaper om både mål, förväntade resultat och ledningssystemet i sig. Det syns framför allt i de medarbetarundersökningar som genomförs var annat år. De upplever att det finns en legitimitet och acceptans i organisationen för hur det är tänkt att kommunen ska styras och ledas.

3.3.4 Uppföljning på verksamhetsnivå

Kommunstyrelsens förvaltning

All verksamhet följs kontinuerligt upp i Stratsys. Förvaltningarna arbetar med att utveckla rapportering och analyser. Det är väsentlig att redan i budgetarbetet arbetet håller en hög kvalitet, annars blir det svårt att under året följa upp och värdera resultat mot mål och förväntade resultat. Redan andra dagen i månaden stängs böckerna och uppföljning av föregående månads resultat kan ske. Syftet är att kunna ge en snabb återkoppling av resultat till styrelsen och förvaltningsledningen.

Det finns inom kommunstyrelsen förvaltningen en rad arbetsgrupper som arbetar med olika verksamhetsområden. Till exempel finns en grupp som arbetar med samhällsutvecklingsfrågor, de styrs av en förtroendevald och arbetet återrapporteras till kommunstyrelsen.

Samhällsbyggnadsnämndens förvaltning

Verksamheterna följs upp i enlighet med årshjulet i Stratsys. De verksamhetsresultat som inte täcks in av rapporteringen i Stratsys följs upp i samband med delårsrapporter och årsredovisning. Verksamheterna gör sammanställningar och redovisar måluppfyllelse. Rapporterna skickas till den administrativa chefen som sammanställer dem. De redovisas nämnden som ett anmälningsärende. Vid behov ger nämnden och förvaltningschefen uppdrag om ytterligare uppföljningar för att bättre belysa verksamhetens resultat. Ett exempel som lyfts är ett särskilt uppdrag som gavs 2020 kring fastighetsunderhåll och fastighetsskötsel.

Verksamhetscheferna redovisar alltid inför nämnden. Tidigare var det förvaltningschefen eller ekonom som gjorde det, men genom att det ansvaret nu ligger

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

på verksamhetscheferna skapas en större delaktighet hos dem för resultat och uppföljning. Det är tydligt vad de ska följa upp emot.

3.3.5 Bedömning

Kommundirektören har till sin hjälp en ledningsgrupp där förvaltningsfrågor lyfts. Gruppen utgör ett stöd för kommundirektören i att styra både förvaltningen och samordna kommunens övriga verksamheter.

Verksamhetsföreträdarna vi intervjuat i vår granskning upplever att det idag finns en röd tråd i uppföljningen och att rapporteringen på ett tydlig vis knyter an till mål och uppdrag. Kommunstyrelsen får ta del av uppföljning även på verksamhetsnivå.

4 Slutsats och rekommendationer

Utifrån granskningens syfte, ställda revisionsfrågor och uppställda revisionskriterier bedömer vi att Vänersborgs kommun har ett dokumenterat, fastställt och implementerat styr- och ledningssystem. Vi bedömer att styrelsens och övriga nämnders styr- och ledningssystem är väl anpassade till det övergripande systemet samt att förvaltningarnas och verksamheternas system för styrning och ledning utgör en ändamålsenlig del av kommunens styrning och ledning.

Kommunledningen har under de senaste åren arbetat med att uppdatera och justera i kommunens styr- och ledningssystem. Det har inneburit att systemet förtydligats och är under utveckling. Arbetet är systematiskt och långsiktigt. Det finns dock områden som kan och bör förbättras och förtydligas ytterligare.

Vid vår intervju med samhällsbyggnadsnämndens presidium framkom en rad synpunkter på styr- och ledningssystemet, vilka framgår av bilaga 1.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att:

- Utveckla inriktningsmålen så att de blir mer uppföljningsbara. Det underlättar för nämnderna att formulera förväntade resultat och för förvaltningen att identifiera relevanta aktiviteter
- Säkerställa att samtliga förtroendevalda i fullmäktige och i nämnderna har en god kunskap om styr- och ledningssystemet och regelverket för tillämpning av det samma
- I samband med varje mandatperiods start tillse att samtliga förtroendevalda är väl förtrogna med sitt uppdrag och vad som är reglerat i reglementena. Detta för att säkerställa att även grunduppdraget genomförs och följs upp inom ramen för styr- och ledningssystemet.
- Se över styrdokumentens kvalitet och struktur för att säkerställa att de utgår ett sammanhållet och logiskt stöd för styr- och ledningssystemets implementering i förvaltningarna

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

- Ta initiativ till dialog med samhällsbyggnadsnämnden kring de utvecklingsområden de lyft i samband med granskningen

Vi rekommenderar samhällsbyggnadsnämnden att:

- Uppdrag åt förvaltningschefen att arbeta med de områden nämnden identifierat som nödvändiga att utveckla och förbättra för att uppnå en bättre styrning och ledning av verksamheten
- Uppdra åt förvaltningschefen att genomföra omvärldsanalyser med utgångspunkt i det egna uppdragen och den egna verksamheten
- Uppdra åt förvaltningschefen att årligen arbeta med sin ledningsgrupps förståelse och acceptans för vikten av en sammanhållen styrning och intern kontroll.

Datum som ovan

KPMG

Vilhelm Rundquist
Certifierad kommunal revisor

Liz Gard
Certifierad kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Bilaga 1

Särskilda synpunkter på styr- och ledningssystemet

Vid vår intervju med samhällsbyggnadsnämndens presidium framkom en rad synpunkter på styr- och ledningssystemet. Presidiet sätter fokus på en rad områden de menar bör och kan förbättras för att styr- och ledningssystemet ska vara ändamålsenligt.

Samhällsbyggnadsnämndens presidium menar att de är väl insatta i både kommunens ledningssystem och styrning och ledning i större organisationer. De har en överblick över vad de bedömer bör utvecklas och förbättras för att stärka styrning och ledning i organisationen. Det är väsentligt att samhällsbyggnadsnämndens presidium kommunicerar sina synpunkter med både kommunstyrelsen, dess förvaltning och den egna förvaltningen. Det är nämnden som har ansvaret för sin förvaltning och därmed möjligheten att ge sin förvaltningschef i uppdrag att genomföra förändringar i verksamheten i syfte att tydliggöra styrningen och öka förutsättningarna för att bättre nå målen.

Följande områden lyfter presidiet särskilt:

- Styrdokumenten håller inte ihop och det fattas en logisk inbördes relation, det gör att de upplevs som fragmenterade
- Förvaltningen följer inte i tillräcklig omfattning styrdokumenten
- Nämnden måste vara mer delaktig i att genomföra risk- och väsentlighetsanalys och upprätta plan för intern kontroll
- Förbättringar i och uppdateringar av nämndens egna styrdokument tar tid då de ska godkännas av kommunstyrelsen
- Det är väsentligt att styrdokument hänger ihop och är aktuella för att dialogen mellan nämnden och förvaltningen ska fungera ändamålsenligt
- Uppföljningen av verksamheten bör systematiseras, utvecklas och förstärkas för att kunna utgöra ett underlag för förbättringar
- Inriktningsmål, förväntade resultat och aktiviteter måst vara mätbara för att kunna värderas och bedömas. Är inte tillräckligt tydligt idag, vilket gör det svårt för nämnden att styra mot.
- Budgetprocessen måste utvecklas och i större omfattning utgå från rådande förutsättningar för t.ex. genomförande av investeringar och löpnade underhåll
- Löpande utbildning av nämndens ledamöter utifrån förändrade förutsättningar i omvärlden

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

I samband med faktagranskning av rapporten framfördes ytterligare synpunkter från presidiet på styr- och ledningsmodellen. De menar att modellen inte fullt ut håller ihop och är logisk. Det innebär menar de att det finns svårigheter med att bryta ner mål och uppdrag till rimliga aktiviteter och uppföljningsbara indikatorer etc.

© 2021 KPMG AB. All rights reserved.

Document classification: KPMG Public

Vänersborgs kommun

Regler för mål- och resultatstyrning

Antagen av Kommunfullmäktige 2019-10-23 § 125

Innehållsförteckning

1. ALLMÄNNA STYRPRINCIPER 1

1.1 MÅLSTYRNING 1
1.2 MÅL- OCH RESURSPLAN 1
1.3 UPPDRAGSDIALOGEN 1
1.4 ANSVAR OCH ROLLER 2

2. PRINCIPER FÖR MÅLSTYRNING 2

2.1 VISIONEN 2
2.2 INRIKTNINGSMÅL 2
2.3 FÖRVÄNTADE RESULTAT 3
2.4 AKTIVITETER 3
2.5 MÅTT 3

3. STYRMODELLENS ÅRSHJUL 3

4. UPPFÖLJNING OCH ANALYS 3

4.1 DELÅRSRAPPORTER OCH ÅRSREDOVISNING 4

5. VERKSAMHETSPLAN 4

5.1 VERKSAMHETSPLANEN 4
5.2 DETALJBUDGET 5

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Antagen av**
Regler	Regler för mål- och resultatstyrning	2013-12-11 § 161	Kommunfullmäktige
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Kommunstyrelseförvaltningen	Kommundirektör	2019-10-23	Tills vidare

Dokumentinformation	**Diarienummer**
Kommunens styrprinciper för mål och resultat	KS 2019/353

Ämnesområde	**Intranät**	**Hemsida**
Kommunfullmäktiges regler	☒	☒

Andra styrande dokument som omnämns
Mål- och resursplan, Vision och inriktningsmål

1. Allmänna styrprinciper

1.1 Målstyrning

Syftet med reglerna är att förtydliga och klargöra kommunens målstyrning, verksamhetsplanering och uppföljning. Reglerna ska fungera över en längre tid oavsett politisk majoritet. Reglerna är ett ramverk som ska säkerställa att den politiska viljan leder till faktiska resultat och till ett effektivt användande av kommunens ekonomiska resurser.

Det målinriktade arbetet i kommunen utgår från kommunfullmäktiges vision. För att stödja visionen använder sig kommunen av målstyrning. Målkedjan ska tydligt följas från fullmäktige via nämnderna till den enskilda enheten.

Visionen är kopplad till inriktningsmål, förväntade resultat och aktiviteter, som systematiskt följs upp. Kontinuerlig dialog kring analys av effekterna för att nå de förväntade resultaten leder till verksamhetsutveckling.

1.2 Mål- och resursplan

Mål- och resursplanen är kommunens styrande dokument för mål och ekonomi, som innehåller vision, inriktningsmål, förväntade resultat och budget. När mål- och resursplanen är antagen av kommunfullmäktige planerar förvaltningarna aktiviteter till verksamhetsplanen.

Tidsplanen för budgetarbetet fastställs av kommunstyrelsen. Arbetet med mål- och resursplan sker i två steg, där kommunstyrelsen fastställer anvisningar och ekonomiska ramar till nämnderna i februari. Därefter fastställer kommunfullmäktige budget och de förväntade resultaten i beslut om mål- och resursplan i juni.

1.3 Uppdragsdialogen

Uppdragsdialog med nämnderna om mål- och resursplanen sker i den årliga budgetberedningen. Där förtydligas kommunfullmäktiges inriktningsmål och nämndernas förväntade resultat stäms av utifrån inriktningsmålen. De förväntade resultaten fastställs sedan i beslut om mål- och resursplan.

1.4 Ansvar och roller

Kommunfullmäktige fastställer inriktningsmålen samt utser ansvariga nämnder för respektive inriktningsmål.

Kommunstyrelsens ansvar är att leda och samordna kommunens förvaltning samt att ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs av nämnderna.

Kommunstyrelsen är ansvarig för implementering av målstyrning.

Kommunstyrelsen och nämnderna beslutar senast i december om verksamhetsplan för nästkommande år.

Chefens ansvar är att göra verksamhetsplanen känd hos medarbetarna. Cheferna ansvarar inom sitt område för att planera, genomföra, följa upp, analysera effekten av insatta resurser och vidta åtgärder för resultatuppfyllelse samt att rapportera.

Verksamhetsplanen ska hanteras inom beslutade budgetramar.

2. Principer för målstyrning

Målstyrning är en styrningsprincip som ska användas i samverkan med andra styrprinciper som exempelvis ekonomi, lagar och författningar.

Mål- och resultatstyrning ska ge engagemang och stimulans genom delegerade befogenheter.

Arbetet med planering, genomförande, uppföljning och analys sker i kommunens planerings- och uppföljningssystem.

2.1 Visionen

Kommunfullmäktige fastställer kommunens vision.

Visionen omfattar alla kommuninvånare och beskriver en framtida idealbild och en gemensam färdriktning. Visionen ska vara en ledstjärna för all kommunal verksamhet och ska genomsyra hela organisationen.

Visionen kan gälla över en lång planperiod, flera mandatperioder och under skilda politiska majoriteter. Visionen preciseras i inriktningsmål.

2.2 Inriktningsmål

Kommunfullmäktige tolkar visionen och preciserar den till inriktningsmål som är kommunfullmäktiges övergripande viljeinriktning.

I inriktningsmål anges viljeinriktning för vad som ska uppnås. Dessa ska ge en strategisk och övergripande vägledning. Aktiva ord som innebär en riktning ska användas, t.ex. öka eller minska. Allmänna fraser ska undvikas som t.ex. värna om, ta tillvara, tillgodose. Inriktningsmålen ska vara ett fåtal och särskilt viktiga och ska hanteras inom beslutade budgetramar.

Inriktningsmål fastställs för varje ny mandatperiod och beslutas av det nytillträdda kommunfullmäktige året efter valet. Inriktningsmålen gäller för fyra år, med möjlighet att

revideras om särskilda skäl uppstår under mandatperioden. En sådan revidering ska fastställas av fullmäktige senast i december inför kommande års arbete med mål- och resursplanen.

2.3 Förväntade resultat

Kommunstyrelse och nämnder preciserar fullmäktiges inriktningsmål i förväntade resultat.

Förväntat resultat är det som förväntas åstadkommas, erhållas eller uppnås. Bra förväntade resultat är; specifika, mätbara, attraktiva/utmanande, realistiska, tidsatta och accepterade.

De förväntade resultaten ska vara få, ska inte upprepa inriktningsmål, lagar och författningar. De ska inte vara i konflikt med inriktningsmål eller andra förväntade resultat. Förväntade resultat ska hanteras inom beslutade budgetramar. Det ska anges för vilken period som de förväntade resultaten ska gälla och för vilka verksamheter.

2.4 Aktiviteter

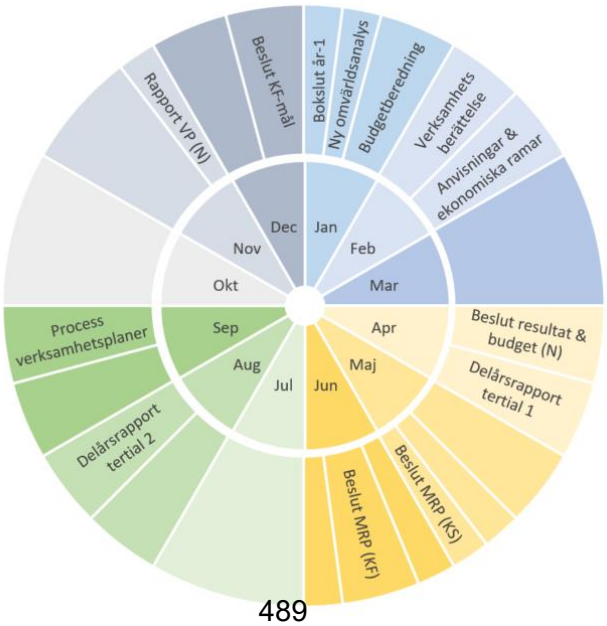
För att fullmäktiges inriktningsmål och kommunstyrelsens/nämndernas förväntade resultat ska bli genomförda planeras aktiviteter. Aktiviteterna är de avgörande insatserna för att nå förväntade resultat. Aktiviteter beslutas och genomförs inom förvaltningarna på alla nivåer och hanteras inom beslutade budgetramar. Förvaltningsledningen beslutar om när aktiviteterna ska utföras och av vilka verksamheter.

2.5 Mått

På alla nivåer i kommunen, inklusive fullmäktige, används mått för att veta hur inriktningsmålen och de förväntade resultaten uppnås.

3. Styrmodellens årshjul

I Vänersborg tillämpas en tidig budgetprocess med start i januari och beslut om mål- och resursplan i juni. Den tidiga tidsplanen möjliggör förvaltningarnas fortsatta arbete med verksamhetsplanen som sker under hösten. De hålltider som fullmäktige, kommunstyrelsen/nämnder samt verksamheter ska förhålla sig till återfinns i styrmodellens årshjul.

4. Uppföljning och analys

4.1 Delårsrapporter och årsredovisning

Under året görs delårsrapporter efter april och augusti, samt årsredovisning i januari. Den startar med rapportering av mått, aktiviteter och resultatuppfyllelse inom förvaltningarna. Där sker analys, vidtas åtgärder för resultatuppfyllelse och sammanställs rapporter till nämnderna respektive kommunstyrelsen.

Nämnderna och kommunstyrelsen följer upp inriktningsmålen och resultaten och rapporterar till fullmäktige. Kommunfullmäktige får återrapportering av hur de politiska inriktningsmålen infrias och hur kommunen närmar sig visionen.

I delårsrapporterna och årsredovisningen ingår en finansiell analys och nämndernas ekonomiska redovisning.

5. Verksamhetsplan

5.1 Verksamhetsplanen

Verksamhetsplanen är förvaltningens beskrivning av den planerade verksamheten under ett verksamhetsår utifrån nämndens samlade uppdrag. Uppdraget följer av respektive nämnds reglemente och inriktningsmålen i mål- och resursplanen samt de statliga uppdragen som åligger kommunen. Verksamhetsplaner används av förvaltningarna för att planera, följa upp, förbättra och rapportera sina verksamheter. Planen kopplar verksamhetsstyrningen till inriktningsmål och förväntade resultat. Planen är realistisk och aktiviteterna som nämns i den är sådana som förvaltningarna har för avsikt att genomföra.

Verksamhetsplanen ska översiktligt beskriva det förvaltningen särskilt avser utföra vad gäller resultat- och aktivitetsplan samt verksamhetsbeskrivning över uppdrag och åtagande:

- Resultat- och aktivitetsplanen beskriver på ett översiktligt sätt inriktningsmål, förväntade resultat och aktiviteter. Resultat- och aktivitetsplaner är förvaltningsledningens verktyg för att ha god ordning på resultatuppfyllelse och aktiviteter.

- Verksamhetsbeskrivning redogör för statliga uppdrag och åligganden, uppdrag från kommunfullmäktige, kommunstyrelsen eller nämnden. Här redogörs för uppdrag och åtaganden gentemot andra nämnder, bolag, landsting, förbund, organisationer och sammanslutningar. Verksamhetsbeskrivningen redogör även för särskilda satsningar och projekt.

Verksamhetsplanen framställs av förvaltningsledningen och rapporteras senast i december till kommunstyrelsen/nämnden. Nämnderna rapporterar till kommunstyrelsen.

Varje år ska kommunstyrelsen och nämnderna följa upp sina verksamhetsplaner i en årsberättelse.

5.2 Detaljbudget

Verksamhetsplanen innehåller förvaltningens detaljbudget som visar hur nämnden fördelar sina resurser. Detaljbudgeten är anpassad efter de beslut som fattats i mål- och resursplan.

§ 123

Förslag till mål- och resursplan 2024-2026

KS 2023/11

Beslut

1. Kommunfullmäktige fastställer utdebiteringen under 2024 till 22:21 per skattekrona. Nivån är oförändrad jämfört med 2023.

2. Kommunfullmäktige fastställer vision, övergripande inriktningsmål, förväntade resultat och finansiella mål enligt upprättat förslag.

3. Kommunfullmäktige fastställer riktlinjer för god ekonomisk hushållning enligt upprättat förslag på sidan 10.

4. Kommunfullmäktige fastställer nämndernas tillskott av skattemedel, investerings- och exploateringsplan och övriga direktiv i enlighet med kommunstyrelsens förslag till mål- och resursplan 2024-2026.

5. För budgettäckning av löneavtal 2023 och 2024 avsätts sammanlagt 140 mnkr till kommunstyrelsens förfogande.

6. Anslagbindningsnivå för driftbudgeten är nämnd. Anslagsredovisning för uppföljning på nämndnivå sker enligt kommunstyrelsens anvisningar.

7. Anslagsbindningen för investerings- och exploateringsplanen är på projektnivå.

8. Framställningar till kommunstyrelsen om anslag eller bidrag i budget för år 2024, för vilka inte uppförts medel i budgetförslaget, eller vilka inte behandlas i särskild ordning, ska inte föranleda vidare åtgärder.

9. Långfristig upplåning kan ske inom fastställd låneram på 1 220 mnkr för 2024 utifrån gällande finanspolicy och inom ramen för av kommunstyrelsen fastställda riktlinjer och befogenheter inom finansverksamheten.

Bilaga/bilagor

- Bilaga 1; Mål- och resursplan 2024-2026

Reservationer, protokollsanteckningar, jäv

Henrik Harlitz (M), Peter Göthblad (L), Anders Strand (SD), Torbjörn Moqvist (SD) och Göran Nilsson (SD) reserverade sig till förmån för egna förslag.

Sammanfattning av ärendet

Ekonomikontoret har på uppdrag av kommunstyrelsens ordförande arbetat fram ett förslag till mål- och resursplan 2024-2026.

Budgetberedningen inledde sitt arbete i april 2023. Arbetet har baserat sig på kommunstyrelsens budgetanvisningar och nämndernas budgetförslag. Ekonomikontoret har sammanställt nya prognoser från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) över skatte- och statsbidragsintäkter, samt uppdaterade bedömningar över löneutveckling och pensionskostnader. Budgetberedningen har haft presidieöverläggningar med nämnderna om deras budgetförslag för 2024-2026.

I budget 2024 uppgår det budgeterade resultatet till +1 mnkr. Investeringsbudgeten omfattar totalt 1 360 mnkr för perioden 2024-2026.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-29
- Rapport: Mål- och resursplan 2024-2026
- Protokoll från nämndsbeslut om nämndernas budgetförslag inklusive samverkansprotokoll
- Medborgarpartiets förslag till mål- och resursplan 2024 – 2026
- Protokoll från Central samverkansgrupp 2023-05-15 gällande dialog om Mål- och resursplan för år 2024-2026 Vänersborgs kommun
- Protokoll från Central samverkansgrupp 2023-05-23 gällande Mål- och resursplan 2024-2026 Vänersborgs kommun
- Moderaternas och Liberalernas förslag till mål- och resursplan 2024-2026
- Sverigedemokraternas förslag till mål- och resursplan 2024 – 2026
- Vänsterpartiets förslag till mål- och resursplan 2024 – 2026
- Nämndernas förslag till Mål- och resursplan 2024-2026

Kommunstyrelsens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Henrik Harlitz (M) yrkade bifall till Moderaternas och Liberalernas förslag till Mål- och resursplan 2024–2026. I yrkandet instämde Peter Göthblad (L).

Anders Strand (SD) yrkade bifall till Sverigedemokraternas förslag till Mål- och resursplan 2024–2026.

Stefan Kärvling (V) yrkade bifall till Vänsterpartiets förslag till Mål- och resursplan 2024–2026.

Göran Svensson (MBP) yrkade bifall till Medborgarpartiets förslag till Mål- och resursplan 2024–2026.

Bo Carlsson (C) yrkade bifall till Socialdemokraternas, Centerpartiets, Miljöpartiets och Kristerdemokraternas förslag till Mål- och resursplan 2024–2026. I yrkande instämde Mats Andersson (C).

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns fem förslag till beslut, nämligen Socialdemokraternas, Centerpartiets, Miljöpartiets och Kristerdemokraternas förslag, Moderaternas och Liberalernas förslag, Sverigedemokraternas förslag, Vänsterpartiets förslag och Medborgarpartiets förslag.

Ordföranden ställde sedan varje enskilt förslag under proposition och fann att kommunstyrelsen beslutat i enlighet med Socialdemokraternas, Centerpartiets, Miljöpartiets och Kristerdemokraternas förslag.

2023-05-29 Dnr: KS 2023/11

Handläggare
Ewa Lundqvist
ewa.lundqvist@vanersborg.se
0521-721155

Mottagare
Kommunstyrelsen

Förslag till mål- och resursplan 2024-2026

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige fastställer utdebiteringen under 2024 till 22:21 per skattekrona. Nivån är oförändrad jämfört med 2023.

2. Kommunfullmäktige fastställer vision, övergripande inriktningsmål, förväntade resultat och finansiella mål enligt upprättat förslag.

3. Kommunfullmäktige fastställer riktlinjer för god ekonomisk hushållning enligt upprättat förslag på sidan 10.

4. Kommunfullmäktige fastställer nämndernas tillskott av skattemedel, investerings- och exploateringsplan och övriga direktiv i enlighet med kommunstyrelsens förslag till mål- och resursplan 2024-2026.

5. För budgettäckning av löneavtal 2023 och 2024 avsätts sammanlagt 140 mnkr till kommunstyrelsens förfogande.

6. Anslagbindningsnivå för driftbudgeten är nämnd. Anslagsredovisning för uppföljning på nämndnivå sker enligt kommunstyrelsens anvisningar.

7. Anslagsbindningen för investerings- och exploateringsplanen är på projektnivå.

8. Framställningar till kommunstyrelsen om anslag eller bidrag i budget för år 2024, för vilka inte uppförts medel i budgetförslaget, eller vilka inte behandlas i särskild ordning, ska inte föranleda vidare åtgärder.

9. Långfristig upplåning kan ske inom fastställd låneram på 1 220 mnkr för 2024 utifrån gällande finanspolicy och inom ramen för av kommunstyrelsen fastställda riktlinjer och befogenheter inom finansverksamheten.

Sammanfattning av ärendet

Ekonomikontoret har på uppdrag av kommunstyrelsens ordförande arbetat fram ett förslag till mål- och resursplan 2024-2026.

Budgetberedningen inledde sitt arbete i april 2023. Arbetet har baserat sig på kommunstyrelsens budgetanvisningar och nämndernas budgetförslag. Ekonomikontoret har sammanställt nya prognoser från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) över skatte- och

statsbidragsintäkter, samt uppdaterade bedömningar över löneutveckling och pensionskostnader. Budgetberedningen har haft presidieöverläggningar med nämnderna om deras budgetförslag för 2024-2026.

I budget 2024 uppgår det budgeterade resultatet till +1 mnkr. Investeringsbudgeten omfattar totalt 1 360 mnkr för perioden 2024-2026.

Beredning

Ärendet har fortlöpande beretts av budgetberedningen som utgörs av ordinarie ledamöter i kommunstyrelsens arbetsutskott. De partier som återfinns i kommunfullmäktige, men inte i kommunstyrelsens arbetsutskott, har haft insynsplatser i budgetberedningen.

Förslaget till mål- och resursplan har samverkats med de fackliga organisationerna på CSG, central samverkansgrupp, den 23 maj 2023.

Thomas Sannemalm

Ekonomichef

Bilagor

Mål- och resursplan 2024-2026

Sändlista

Samtliga nämnder

Vänersborgs kommun

MÅL- OCH RESURSPLAN 2024-2026

Investeringsbudget 2024-2026

Förslag till kommunstyrelsen 2023-06-07

Innehållsförteckning

Sidnr

Del I Vision och mål - Förutsättningar och beslut

Vision Vänersborg – kommungemensamma mål..... Del I - 1
Vision och Inriktningsmål..... 1
God ekonomisk hushållning och finansiella mål..... 8
Riktlinjer för god ekonomisk hushållning..... 10
Förutsättningar..... 11
Omvärld..... 11
Befolkning..... 13
Budgetförutsättningar..... 14
Övergripande ekonomisk inriktning för mål- och resursplan 2024-2026. 16
Driftbudgetramar – avstämning mot nämndernas förslag..... 17
Driftbudget per nämnd (anslagsbindningsnivå)..... 22
Uppdrag inom ram till kommunstyrelsen och nämnderna under planperioden 2024-2026..... 23
Finansiell analys..... 24
Resultat- kassaflödes- och balansbudget..... 29
Kommunfullmäktiges beslut 2023-06-21 31

Del II Mål- och resursplan - Nämnderna

Barn- och utbildningsnämnden..... Del II - 1
Byggnadsnämnden..... 4
Kommunfullmäktige..... 6
Kommunstyrelsen..... 7
Kultur- och fritidsnämnden..... 9
Miljö- och hälsoskyddsnämnden..... 11
Revisionen..... 12
Valnämnden..... 12
Samhällsbyggnadsnämnden..... 13
Socialnämnden..... 17
Överförmyndarnämnden..... 20

Del III Investerings- och exploateringsplan

Investerings- och exploateringsplan 2024-2026..... Del III - 1

Vision Vänersborg

Vänersborgs kommun
– attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet.

Inledning

Kommunfullmäktige fastställde kommunens vision 2013. Visionen omfattar alla kommuninvånare och beskriver en framtida idealbild och en gemensam färdriktning. Visionen är en ledstjärna för all kommunal verksamhet och genomsyrar hela organisationen.

Visionen är kopplad till inriktningsmål, förväntade resultat och aktiviteter, som systematiskt följs upp. Kontinuerlig dialog kring analys av effekterna för att nå de förväntade resultaten leder till verksamhetsutveckling.

Vänersborgs kommun som både geografiskt område och organisation har fyra gemensamma värdeord. De ska genomsyra hela Vänersborgsområdet, kommunens organisation, verksamhet och beslut: levande, attraktiv, hållbar - tillsammans. De fyra värdeorden ska stärka visionen.

De globala målen för hållbar utveckling och Agenda 2030 är integrerade i Vänersborgs kommuns styrning och vägledande i planerings- och utvecklingsarbeten. De globala målen är kopplade till inriktningsmålen med målsättning att gå från rött, gult till grönt. Tidiga insatser för barn och unga kommer att prioriteras under mandatperioden när resursutrymme finns.

Invånardialog är en del av styrningen i Vänersborgs kommun, för att ge utrymme för ökad delaktighet och medskapande hos de som lever, bor och verkar i kommunen.

Vision Vänersborg

Inriktningsmål

- **Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv**
- **Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier**
- **Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan**
- **Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag**
- **Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv**

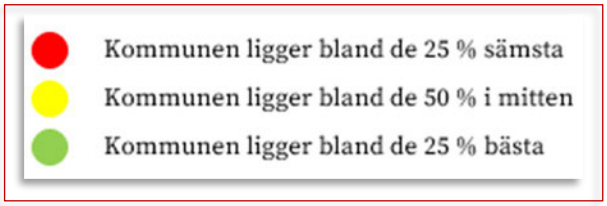
Inriktningsmålen är kommunfullmäktiges övergripande viljeriktning. Nämnderna ansvarar gemensamt för att styra verksamheten mot den strategiska och övergripande riktning som kommunfullmäktige fastställt i inriktningsmålen.

Grunden för våra inriktningsmål är att:

- Fullföljda studier med gymnasieexamen är grunden för att få ett arbete.
- Människor i arbete är grunden för vår gemensamma välfärd.
- Den gemensamt finansierade välfärden ska omfatta alla och öka tryggheten och livskvalitén.
- Vi lämnar över vår natur och miljö till nästa generation i ett hållbart skick.

På kommande sidor framgår inriktningsmålens koppling till de globala målen för hållbar utveckling, liksom vilket utgångsläge Vänersborgs kommun visade för 2022 utifrån de nyckeltal som Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) samlat, för att underlätta den kommunala och regionala uppföljningen av arbetet med de globala målen.

Resultaten fördelas enligt en färgskala som visar hur kommunens resultat ligger i jämförelse med andra.

Vidare anges vilken målsättning kommunen har för den fortsatta utvecklingen inom respektive inriktningsmål för 2024 och 2026 (planperiodens första och sista år). [i]

Inriktningsmålen följs upp med hjälp av nämndernas förväntade resultat samt de övergripande nyckeltal som är knutna till de globala målen för hållbar utveckling. På så vis kan vi se dels i vilken utsträckning vi rör oss mot måluppfyllelse av inriktningsmålen, dels hur Vänersborg utvecklas i jämförelse med andra kommuner.

[1] De nyckeltal som ingår i Agenda 2030 finns med i dokumentet *Förslag till Anvisningar budget 2024, ekonomisk plan 2025–2026* och har utgjort underlag för utformning av förväntade resultat i nämnderna.

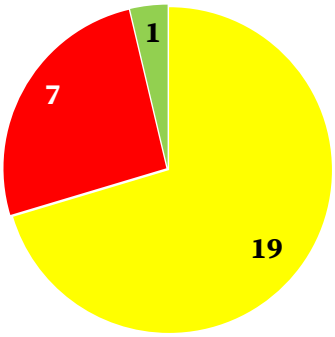
Vision Vänersborg

Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Våra invånare ges lika möjligheter att forma sin framtid, där lokala skillnader utifrån livssituation, boendeplats och ekonomi utjämnas. Den sociala inkluderingen medför att invånarna kan påverka och delta i samhället oavsett bakgrund, där olika insatser riktas beroende på skillnader i olika boendedelar. Kommunens verksamheter arbetar i samverkan med fler organisationer, för att minska effekterna av socioekonomiska faktorer, där ett rättighetsbaserat perspektiv ger möjlighet till utbildning, bostad och arbete.

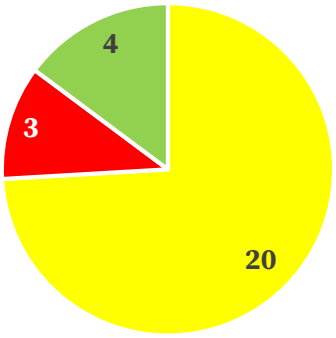

Utgångsläge 2022

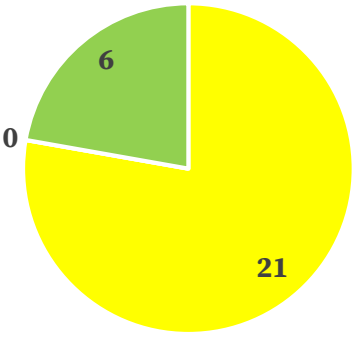
Utgångsläge: 7 röda, 19 gula, 1 grön.

Målsättning 2024

Målsättning 2024: Öka med 3 gröna och minska med 4 röda.

Målsättning 2026

Målsättning 2026: Öka med 5 gröna och minska med 7 röda.

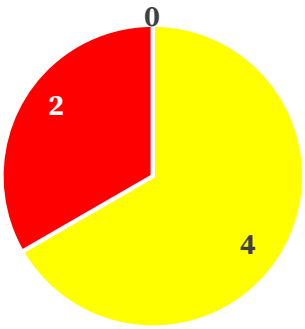
Vision Vänersborg

Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Barn och unga ges goda framtidsmöjligheter där skolan erbjuder individuellt stöd och förebyggande insatser med början i förskolan. Kommunens olika verksamheter arbetar för att främja faktorer som påverkar skolresultat såsom arbetsmiljö, fysiska miljöer, hemförhållanden, fritidsmöjligheter och stöd i unga år. Fullföljda studier ökar möjligheterna att välja en sysselsättning som upplevs stimulerande och att nå egenförsörjning.

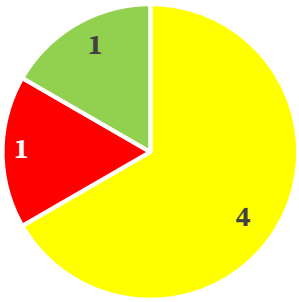

Utgångsläge 2022

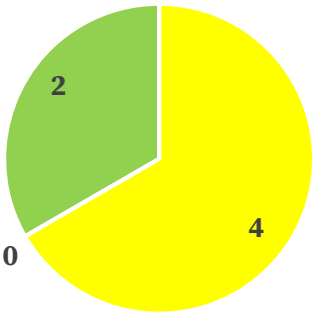
Utgångsläge: 2 röda, 1 gul, ingen grön.

Målsättning 2024

Målsättning 2024: Öka med 1 grön och minska med 1 röd.

Målsättning 2026

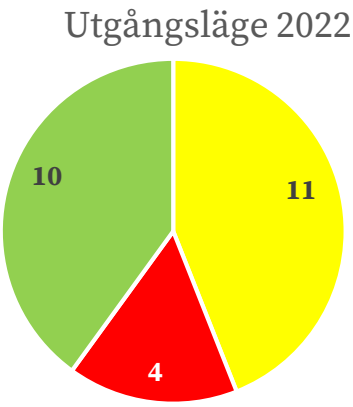
Målsättning 2026: Öka med 2 gröna och minska med 2 röda.

Vision Vänersborg

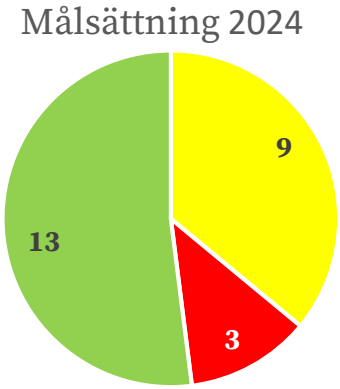
Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Den ekologiskt hållbara kommunen bidrar till att vårda våra resurser för nuvarande och framtida invånare. Kommunens Miljöprogram 2030 och Strategin för ett fossilfritt Vänersborg 2030 värnar om hela den geografiska kommunen, och ökad kunskap hos invånarna underlättar för klimatvänliga val. Nya klimatsmarta lösningar och teknisk innovation leder till minskad miljöpåverkan såsom fossiloberoende, hållbar konsumtion, upphandling och inköp. Miljöperspektivet beaktas vid kommunens beslutsfattande och olika former av samverkan.

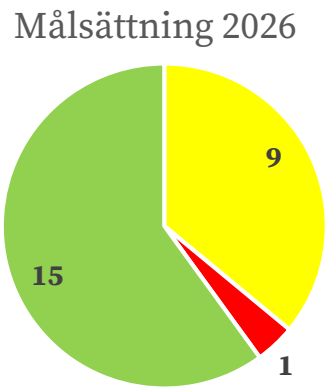

Utgångsläge: 4 röda, 11 gula, 10 gröna.

Målsättning 2024: Öka med 3 gröna och minska med 1 röd.

Målsättning 2026: Öka med 5 gröna och minska med 3 röda.

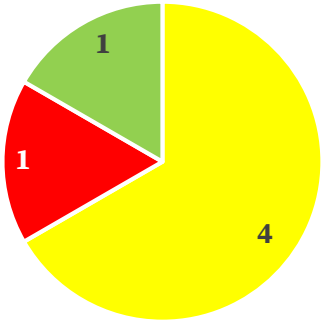
Vision Vänersborg

Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Företag i Vänersborgs kommun möts av ett gott bemötande och en hög tillgänglighet där kommunens verksamheter håller en god kvalitét. Det är enkelt att få kontakt med kommunen, och den digitala servicen leder till mer effektiva flöden inom och mellan olika förvaltningar. Företag i kommunen ges möjligheter att expandera, där kommunen kan bistå med tillgänglig mark och lokaler när nya och befintliga företag vill verka och etablera sig i kommunen. Våra invånare är nöjda med den välfärd vi levererar. Kvalificerad personal leder till en god kvalitét i våra verksamheter, där innovation och teknik bidrar till att effektiviteten är hög.

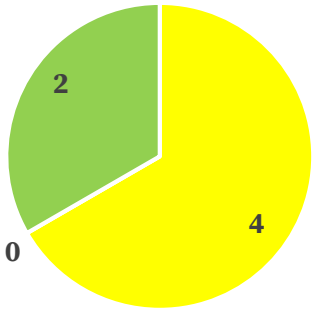

Utgångsläge 2022

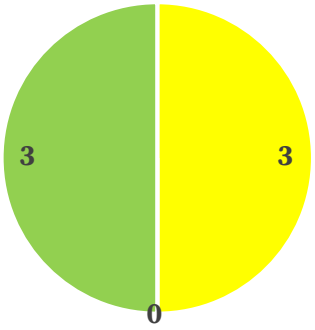
Utgångsläge: 1 röd, 4 gula och 1 grön.

Målsättning 2024

Målsättning 2023: Öka med 1 grön och minska med 1 röd.

Målsättning 2026

Målsättning 2025: Öka med 2 gröna och minska med 1 röd.

Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Vi ska ha en arbetsmiljö som ger förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv.

I Vänersborgs kommun ska medarbetarna vara delaktiga och ha förståelse för sina uppdrag och sina roller. För att få en engagerad personal krävs ett tryggt och stabilt ledarskap som når ut till samtliga medarbetare i vår kommun. Personalpolicyn och samverkansavtalet med de fackliga organisationerna ska vara grunden i arbetet.

Nyckeltal	Utgångsläge 2022	Målsättning 2024	Målsättning 2026
Medarbetarengagemang (HME) kommunens totalindex	78	79	Rikssnitt*
Sjukfrånvaro	10 % (2021)	9 %	8,2 %

*Alla kommuners ovägda medel

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING OCH FINANSIELLA MÅL

Här följer en redovisning om god ekonomisk hushållning. Dels vad lagen säger, dels kommunens tolkning och fastställda mål och riktlinjer.

Lagen/balanskravet

Enligt kommunallagen ska kommunerna ange mål och riktlinjer för verksamheten som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. För ekonomin ska det finnas finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Kommunallagen kräver att kommunernas ekonomi ska vara i balans. Intäkterna ska överstiga kostnaderna. Balanskravet utgör en miniminivå för resultatet.

Med detta menas

En kommun bör inte förbruka sin förmögenhet för att täcka löpande behov. De löpande intäkterna bör överstiga de löpande kostnaderna. Det ingår också att verksamheten ska utövas på ett ändamålsenligt och utifrån ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt. Kommunallagens krav klargör därmed att begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv. Det finansiella perspektivet tar sikte på kommunens finansiella ställning och utveckling. Verksamhetsperspektivet tar sikte på kommunens förmåga att bedriva verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Verksamhetsmål och finansiella mål hänger alltså ihop för att en god ekonomisk hushållning ska kunna uppnås.

God ekonomisk hushållning i Vänersborgs kommun

Vänersborgs kommun har fastställt finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten. Verksamhetsmålen är också kommunens inriktningsmål för ekonomin.

God ekonomisk hushållning innebär att kommunens finansiella mål och verksamhetsmässiga mål uppnås, samt att riktlinjerna följs.

Finansiella mål

Vänersborgs kommuns övergripande finansiella mål för god ekonomisk hushållning är följande:

- Årets resultat bör uppgå till minst 2 procent av skatter och generella statsbidrag.
- Kassalikviditeten bör vara minst 50 procent.
- Soliditeten, inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska i genomsnitt förbättras med 1 procent årligen under mandatperioden.
- Årets investeringar (exkl. VA/renhållning) ska maximalt motsvara 7 procent av skatter och generella statsbidrag.

Resultatet

Enligt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) ska, som tumregel, årets resultat uppgå till 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag för att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd. Huvudargumenten för positiva resultat är att nuvarande generation ska stå för sina kostnader. Det krävs avsättningar för framtida pensioner. Tillgångar bör värdesäkras och investeringar bör egenfinansieras. Dessutom bör det finnas en buffert för oförutsedda händelser.

Vänersborgs kommuns resultatmål överstiger balanskravet. Målet om 2 procent kan sägas vara tillräckligt stort för att konsolidera kommunens ekonomi och på så sätt säkra att servicenivån ska garanteras för nästkommande generation, utan att kommunen ska behöva uttaxera en högre skatt. Den budgeterade nivån krävs för att klara av nya förutsättningar under året, samt för att klara av att självfinansiera underhållsinvesteringar i en skattefinansierad verksamhet. Exempel på nya förutsättningar är avräkning av skatteintäkter, upp- och nedgångar på de finansiella marknaderna och oförutsedda händelser inom verksamheterna.

Kassalikviditet

Med målet om en kassalikviditet på minst 50 procent menas att likvida medel tillsammans med kommunens checkkredit (för närvarande 200 mnkr) bör vara minst 50 procent av kortfristiga skulder. Likviditetsmålet säkrar att kommunen har en tillräcklig kortfristig betalningsberedskap.

Soliditet

Måttet anger hur stor del av kommunens tillgångar som är finansierade med egna medel/eget kapital och beskriver kommunens betalningsberedskap och finansiella styrka på lång sikt. En högre soliditet ger en långsiktig finansiell handlingsberedskap.

I ett tioårigt perspektiv kommer en förändrad åldersstruktur (fler barn och äldre) att medföra en kraftig ökning av efterfrågan på kommunal service. En förbättrad soliditet gör kommunen bättre rustad att möta de finansiella påfrestningar som följer av denna utveckling och är därmed förenlig med god ekonomisk hushållning.

Investeringar

I investeringsmålet anges den investeringsnivå som bedöms vara den högsta nivån för en hållbar ekonomisk utveckling, med hänsyn till de övriga finansiella målen, som ligger till grund för god ekonomisk hushållning.

RIKTLINJER FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Genom riktlinjer anger kommunfullmäktige den övergripande och mer långsiktiga styrningen av god ekonomisk hushållning i Vänersborgs kommun.

Verksamheternas uppdrag:
- Verksamheter och kostnader ska kontinuerligt utvärderas och omprövas.
- Varje nämnd ansvarar för att en god intern kontroll upprätthålls utifrån kommunfullmäktiges reglemente och kommunstyrelsens riktlinjer.
- Nämnderna ska främja och följa upp att en fortlöpande kvalitetsutveckling sker inom verksamheten.
- Nämnderna ska eftersträva och följa upp att verksamheten bedrivs kostnadseffektivt.

Verksamheternas tillgångar och skulder:
- Kommunens anläggningar och fastigheter ska ha ett planerat och fullgott underhåll.
- Kommunen ska ha ett fullgott och genomtänkt försäkringsskydd, samt ha klara regler för hur risker ska hanteras. Kommunen ska ha tydliga regler och riktlinjer för sin finansförvaltning.

Verksamheternas ekonomiska ansvar:
- Kommunfullmäktiges budgetbeslut är överordnat och vid målkonflikter är det ekonomin som ytterst sätter gränsen för det totala verksamhetsutrymmet (vid resursbrist ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras).
- Nämnderna ansvarar för att verksamhetens innehåll och omfattning är anpassad till beslutad budgetnivå.
- Vid hantering av befarade eller konstaterade budgetavvikelser är nämnder och enheter skyldiga att vidta de åtgärder som krävs för att styra verksamheten, så att de ekonomiska ramarna hålls.
- Kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för att de förslag och planer som föreläggs kommunfullmäktige främjar en god ekonomisk hushållning och är förenliga med de finansiella mål som fastlagts.

Riktlinjer för resultatjämningsreserv
Beslutad av kommunfullmäktige § 73
2013-06-12

Avsättning till resultatutjämningsreserv
Avsättning till resultatutjämningsreserv sker årligen enligt den maximala nivå som stadgas i kommunallagen, d.v.s. med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger 1 procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk, utjämning, eller 2 procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, om kommunen eller landstinget har ett negativt eget kapital inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser.

Resultatutjämningsreservens storlek maximeras till 50 mnkr.

Disposition av resultatutjämningsreserv
Resultatutjämningsreserven kan disponeras i samband med budget/bokslut för att täcka underskott som uppstått på grund av lågkonjunktur.

Arbetsgång avseende årlig hantering av resultatutjämningsreserv
Kommunstyrelsen lämnar förslag antingen till kommunfullmäktige i årsredovisningen eller i budgetanvisningarna avseende avsättning och eventuell disposition av resultatutjämningsreserv.

Uppföljning och bedömningsmodell för god ekonomisk hushållning
Den övergripande målavstämningen av god ekonomisk hushållning är en sammanfattning av hur inriktningsmålen infrias och hur kommunen närmar sig visionen. För att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd ska tre av fyra finansiella mål vara uppfyllda samt att minst hälften av inriktningsmålen uppnås. Uppföljningen av mål för god ekonomisk hushållning sker både i delårsrapporter och i årsredovisningen.

OMVÄRLD

Sveriges kommuner och Regioner (SKR) skriver i sin rapport från april 2023 att hög inflation fortsätter att prägla både världsekonomin och Sverige under 2023 och 2024. Toppen på inflationen ser ut att ha passerat i flertalet länder inklusive Sverige men den beräknas inte komma ned till centralbankernas inflationsmål förrän i slutet av 2023, eller långt in i 2024.

Konjunkturinstitutet skriver i sin rapport från mars 2023 att resursutnyttjandet återhämtar sig under 2025 och blir konjunkturellt balanserat 2026. Arbetslösheten sjunker i takt med att konjunkturen stärks, och ligger i linje med jämviktsarbetslösheten från och med mitten av 2026. Inflationen ligger 2025 något under Riksbankens mål, men når sedan målet 2026. Riksbanken fortsätter att sänka styrräntan under 2025, mot bakgrund av det lägre inflationstrycket och den svaga konjunkturen.

Internationell konjunktur
Utsikterna för den globala tillväxten har förbättrats den senaste tiden. Bakom detta ligger främst Kinas slopade nolltolerans mot covid, minskade störningarna i leverantörskedjor och lägre energipriser. Den globala tillväxttakten de kommande två åren bedöms trots detta bli dämpad, framför allt till följd av de snabba räntehöjningarna som skett i många länder.

Som en följd av kriget i Ukraina har en rad internationella storföretag och banker avbrutit all verksamhet i Ryssland, bland dessa även flera svenska storföretag. Handeln mellan EU och Ryssland är begränsad dock kan kraftigt höjda energipriser tillsammans med rådande osäkerhet leda till minskad ekonomisk tillväxt i Europa.

Svensk ekonomi
Den höga inflationen och de snabba räntehöjningarna bidrog till att bromsa efterfrågan i ekonomin under hösten 2022 och BNP föll. Efter en kort tid av normalisering och återhämtning efter pandemin går ekonomin återigen in i en lågkonjunktur under 2023. BNP minskar i år. Det beror på att hushållens konsumtion minskar liksom att investeringarna i ekonomin faller. Både hushåll och företag pressas av den höga inflationen och det allt högre ränteläget. Hushållens reala disponibla inkomster minskar i år och hushållen drar därför markant ner på konsumtionen. De svenska hushållen drabbas särskilt hårt av räntehöjningar då de har höga bostadslån, och en hög andel har lån med korta räntebindningstider. Det gör att den högre räntan slår igenom snabbare och hårdare än i många andra länder. Även den svaga svenska kronan bidrar till att vi har en högre inflation än i omvärlden.

Samtidigt faller bostadsinvesteringarna kraftigt som en följd av en nedgång i bostadspriserna och ökade produktionskostnader. Dessutom påverkas exportsektorn av en vikande konjunktur i omvärlden.

Inflationen har varit fortsatt hög under inledningen av 2023 och Riksbanken väntas därför fortsätta på den inslagna vägen med räntehöjningar. Det har tagit längre tid än vad som tidigare förutsetts för inflationen att vända nedåt, men många av de bakomliggande faktorerna, såsom råvarupriser, energipriser och fraktpriser som initialt orsakade inflationsuppgången redan har sjunkit tillbaka. Inflationen faller därför tillbaka framöver. Exklusive energi förblir dock inflationen hög under hela 2023 och det dröjer till det andra kvartalet 2024 innan den kommer ner till 2 procent. Nedgången dämpas av att offentlig konsumtion och offentliga investeringar ökar relativt mycket. Sammantaget minskar BNP med 1,0 procent 2023 och uppgången 2024 blir måttlig.

Konjunkturinstitutets prognos är att Riksbanken inleder en serie av räntesänkningar i början av nästa år för att stimulera efterfrågan i ekonomin. Det dröjer dock till 2025 innan konjunkturen tydligt vänder uppåt och lågkonjunkturen bedöms inte vara över förrän 2026.

Arbetsmarknaden har fortsatt att utvecklas starkt, men mattas nu av. Det andra kvartalet i år börjar arbetslösheten öka den fortsätter att öka resten av 2023. Arbetslösheten stiger till 8,4 procent i början av 2024.

Kommunsektorns ekonomi
De ekonomiska resultaten faller nu kraftigt i kommunsektorn. Under 2023 och 2024 väntas ekonomiskt tuffa tider till följd av inflationen och den annalkande lågkonjunkturen. De negativa ekonomiska förändringarna har kommit snabbt och ger ett bekymmersamt läge i de flesta kommuner och regioner.

Prognosen är att svensk BNP faller i år 2023 och att skatteunderlaget sjunker kraftigt i reala termer. Under 2023 väntas inflationen vända ned men i något långsammare takt än tidigare prognoser. Priser på många varor och tjänster blir bestående höga.

Under åren 2025-2026 ökar skatteunderlaget mer till följd av fler arbetade timmar i ekonomin. Konjunkturåterhämtningen fortsätter under denna perioden.

Ett högt demografiskt tryck ställer krav på en fortsatt hög investeringsnivå i de kommunala verksamheterna. Även inom vatten och avloppsnät (VA) och bostäder är investeringsbehoven stora. Dessutom finns ett stort underhållsbehov på befintliga fastigheter. Framtida driftkostnader som blir följden av gjorda investeringar är ett stort åtagande.

Antalet invånare fortsätter att öka men i en långsammare takt än de senaste tio åren. Den största ökningen sker i gruppen 80 år och äldre. Dessa ökar med 47 procent medan personer i arbetsför ålder endast ökar med 4 procent. Det innebär att färre invånare i arbetsför ålder ska finansiera de äldres behov. Antalet yngre ser ut att minska i den nya befolkningsprognosen.

Problemet att klara välfärden kvarstår även efter pandemin. Hittills har utmaningarna i kommunsektorns ekonomi delvis kunnat hanteras genom intäktsökningar från främst skatte- och markförsäljning. Kostnaderna ökar nu mer än intäkterna. För att möta de ökade behoven och förbättra kvalitén på all verksamhet kommer det att behövas omfattande åtgärder som effektiviseringar, besparingar och skattehöjningar.

God ekonomisk hushållning och ekonomi i balans innebär att kommunen måste upprätta en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Det krävs även reserver för att kunna möta oförutsedda kostnadsökningar, minskade intäkter och behov av ytterligare investeringar. Med god ekonomisk hushållning menas också att dagens medborgare finansierar sin egen kommunala välfärd och inte skjuter upp betalningar till kommande generationer.

BEFOLKNING

Under 2023 har kommunstyrelseförvaltningen tagit fram en befolkningsprognos. Den grundar sig bland annat på en ökning av bostadsbyggandet i kommunen, vilket förväntas leda till omflyttningar och inflyttningar, vilket i sin tur förväntas leda till ett växande invånarantal. Prognosen sträcker sig över tio år.

Tabell: Befolkningsförändringar i olika åldersintervall

Ålder	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Förändring
0-5	2 730	2 716	2 699	2 714	2 698	2 714	2 734	2 759	2 781	2 801	2 817	**3%**
6-12	3 319	3 299	3 285	3 288	3 298	3 288	3 283	3 316	3 307	3 300	3 319	**0%**
13-15	1 458	1 470	1 483	1 452	1 429	1 423	1 452	1 412	1 411	1 416	1 431	**-2%**
16-18	1 415	1 461	1 457	1 451	1 462	1 477	1 450	1 430	1 425	1 450	1 412	**0%**
20-29	4 622	4 600	4 610	4 630	4 693	4 740	4 764	4 803	4 825	4 798	4 804	**4%**
30-39	5 027	5 161	5 210	5 235	5 210	5 254	5 240	5 213	5 188	5 183	5 157	**3%**
40-49	4 376	4 358	4 369	4 400	4 487	4 533	4 659	4 796	4 881	4 957	5 054	**15%**
50-59	5 339	5 287	5 221	5 122	5 003	4 915	4 838	4 781	4 765	4 749	4 684	**-12%**
60-69	4 626	4 725	4 816	4 933	5 069	5 133	5 214	5 249	5 252	5 289	5 351	**16%**
70-79	4 326	4 317	4 286	4 208	4 181	4 205	4 176	4 214	4 254	4 264	4 282	**-1%**
80-89	2 234	2 330	2 432	2 575	2 652	2 739	2 838	2 865	2 905	2 928	2 938	**32%**
90-w	432	450	467	481	498	518	524	553	581	600	638	**48%**
Summa	**39 904**	**40 174**	**40 337**	**40 488**	**40 679**	**40 939**	**41 171**	**41 393**	**41 575**	**41 734**	**41 888**	**5%**

År 2022 visar det faktiska invånarantalet. 2023-2032 visar prognostiserat antal invånare utifrån befolkningsprognosen från våren 2022.

Sammanfattning befolkning

- Antalet invånare beräknas öka varje år och sammanlagt är ökningen 1 984 personer från 2022 till 2032 eller 0,5 procent per år. Det är en lägre ökningstakt jämfört med de senaste åren. De flesta åldersgrupperna ökar.

- Antalet barn och ungdomar i grupperna 0 - 15 år ökar med i genomsnitt 61 personer per år. Detta är kopplat till att prognosen är baserad på ett ökat bostadsbyggande av småhusområden under perioden.

- Stora ökningar sker i de äldre åldersgrupperna. De äldsta, grupperna över 80 år, ökar kraftigt med 910 personer fram till år 2032.

BUDGETFÖRUTSÄTTNINGAR

I 2022 års bokslut redovisas en förbättring av eget kapital med 180 mnkr, vilket är 135 mnkr bättre än budget.

I 2023 års mål- och resursplan är resultatet budgeterat till +5 mnkr. För att uppnå 2-procentmålet ska resultatet vara minst 57 mnkr.

Kommunstyrelsens budgetanvisningar

Kommunstyrelsen beslutade 2023-02-22 om ramar och anvisningar avseende budgetarbetet för år 2024. Budgetramarna byggde bl.a. på följande förutsättningar:

- Skatteintäkternas uppräkning mellan åren baserade sig på prognos från SKR, 2022-12-15.
- 1,7 procent inflationskompensation utgick till nämnderna.
- Löneutvecklingen beräknades till 137 mnkr för åren 2023 och 2024.
- Personalomkostnadspålägget är oförändrat 44,53 procent.
- Årets pensionskostnader beräknades utifrån den s.k. blandmodellen baserat på prognos från kommunens pensionsförvaltare.
- Internräntan är oförändrad 2 procent.

En mer detaljerad beskrivning av nämndernas tillskott i ramsättningen finns på sidan 18 och framåt.

Anslagsbindningsnivåer respektive redovisningsnivåer

För 2024 är anslagsbindningsnivån knuten till respektive nämnd. Men inom vissa nämnder ska budget, uppföljningar och bokslut redovisas i anslagsredovisningsnivåer. Respektive nämnd beslutar om fördelning av budget per anslagsredovisningsnivå.

Anvisningar inför budgetarbetet

I samband med kommunstyrelsens beslut om anvisningar och ramar gavs ett antal direktiv sammanfattade enligt följande:

- Nämndernas budgetförslag ska presenteras inom ram med beskrivning av åtgärder och konsekvenser.
- Mot bakgrund av den höga investeringsnivån uppmanades nämnderna att i anslutning till arbetet med mål- och resursplan ifrågasätta och om möjligt minska redan planerade investeringsnivåer, samt visa stor återhållsamhet med nya investeringsprojekt.
- Nämnderna har i uppdrag att beskriva konsekvenserna som investeringarna får på driftbudgeten och hur de ryms inom befintlig budgetram.
- Förhyrande nämnd ansvarar för att ta upp förslag om fastighetsinvesteringar. De lämnas till samhällsbyggnadsnämnden. Investeringar i fastigheter, anläggningar och mark ska preciseras ytterligare i tiden, d.v.s. vilken månad under året investeringen beräknas påbörjas och vilken månad den avslutas. Detta gäller investeringsobjekt över 1 mnkr, men det gäller inte inventarier.

Övriga direktiv

- Nämnderna anvisas att budgetera intäkter och kostnader. Verksamhet som finansieras av kalkylerade statsbidrag budgeteras på både intäktssidan och kostnadssidan.
- Nämnderna ansvarar för att finansiera driftkostnadskonsekvenser av sina investeringar.
- Respektive nämnd ansvarar för att bevaka vilka specialdestinerade statsbidrag som finns att söka.

Prisjusteringar för interna tjänster ska utgå från den löne- och priskompensation som fastställs i budgetförutsättningarna samt övriga generella förutsättningar så som internränta och personalomkostnadpålägg. I övrigt hänvisas till de av kommunstyrelsen beslutade riktlinjerna kring intern försäljning. Vid prissättning av nya tjänster ska skriftliga avtal upprättas mellan säljare och köpare.

Vänersborgs kommuns budgetprocess

Vänersborgs kommun har en tidig budgetprocess, vilket innebär att diskussioner om mål och resurser förs under januari till maj och kommunfullmäktige fastställer mål- och resursplanen i juni inför kommande år. En tidig process gör det möjligt för nämnderna att anpassa sin verksamhet efter beslutade mål och resurser.

Visionen antogs av kommunfullmäktige 2013. Kommunfullmäktige fastställde kommunens inriktningsmål och reviderade regler för mål- och resultatstyrningen i oktober 2019. Inriktningsmålen är kommunfullmäktiges övergripande viljeinriktning. Nämnderna föreslår förväntade resultat som är kopplade till de av kommunfullmäktige fastställda inriktningsmålen. Kommunfullmäktige fastställer nämndernas förslag till förväntade resultat i samband med beslutet om mål- och resursplanen.

Arbetet med MRP 2024

Kommunstyrelsens budgetberedning består av de ordinarie ledamöterna i kommunstyrelsens arbetsutskott. Dessutom har gruppledarna i partierna KD, L, Mbp, MP och V varsin insynsplats. Budgetberedningen inledde sitt arbete i april 2023. Arbetet har baserat sig på kommunstyrelsens budgetanvisningar och nämndernas budgetförslag. Ekonomikontoret har sammanställt nya prognoser från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) över skatte- och statsbidragsintäkter, samt uppdaterat bedömningar över löneutveckling, räntekostnader och pensionskostnader.

Budgetberedningen hade presidieöverläggningar med nämnderna under våren 2023 om deras budgetförslag för 2024-2026. Även nämndernas arbete med mål, verksamhets- och ramanpassning under 2023 följdes upp. Kommunfullmäktige fastställde mål- och resursplan 2024-2026 i juni 2023.

ÖVERGRIPANDE EKONOMISK INRIKTNING FÖR MÅL- OCH RESURSPLAN 2024-2026

Nämnderna har i budgetarbetet redovisat stora ekonomiska utmaningar mot bakgrund av bl.a. kostnadsutvecklingen, förändringar i statlig bidragsgivning och behov av åtgärder för ökad IT-säkerhet.

Budgetberedningen konstaterar dock att det saknas förutsättningar för att tillföra ytterligare medel till nämnderna utöver de ramjusteringar som gjordes i samband med kommunstyrelsens beslut om ramar och anvisningar inför 2024. Detta mot bakgrund av kommunens pressade ekonomiska läge både 2023 och 2024 och den stora osäkerhet som finns inför den kommande planperioden kring utvecklingen av inflation, pensionskostnader och skatteintäkter. Budgeterat resultat klarar det lagstadgade balanskravet, men medger inga ytterligare tillskott till verksamheten.

Budgetberedningen konstaterar att nämnderna tagit fram omfattande åtgärder för budgetbalans enligt beslutade anvisningar, men betonar samtidigt vikten av att konsekvenser utreds och analyseras ordentligt ihop med samtliga berörda nämnder innan dessa verkställs.

Mot bakgrund av det ekonomiska läget 2023 och 2024 så uppmanas samtliga nämnder även till fortsatt arbete med generella åtgärder för att hålla nere kostnaderna, så som:

- Strikt vakansprövning
- Stor återhållsamhet med inköp av varor och tjänster
- Omprövning av befintlig verksamhet och ambitionsnivå i samband med fortsatt verksamhetsplanering
- Återhållsamhet med beslut som leder till ökade kostnader

Nödvändiga åtgärder för ökad IT-säkerhet får hanteras och prioriteras inom befintliga ramar för verksamheten efter dialog mellan kommunens förvaltningar.

Budgetförslaget bygger på en oförändrad skattenivå. Utifrån en samlad negativ prognos för kommunen i delårsrapport per augusti 2023 kan det dock bli nödvändigt att använda resultatutjämningsreserven. I sista hand kan en skattehöjning för 2024 behöva lyftas för politisk diskussion.

KOMMUNFULLMÄKTIGES BESLUT OM DRIFTBUDGETRAMAR

Kommunfullmäktiges beslut om nämndernas driftbudgetramar för år 2024:

KOMMUNÖVERGRIPANDE

I anvisningarna fastställdes **internräntan** till 2,0 procent. Under våren har SKR aviserat om behov att höja internräntan ytterligare till 2,5 procent. Därför har räntan justerats upp till 2,5 procent i MRP-beslutet. Det innebär bland annat höjda hyror för nämnderna och därför ökas nu nämndernas budgetramar. Finansförvaltningens intäkt för internränta höjs med motsvarande. Det är alltså ett nollsummespel för nuvarande budgetar/kostnader, men kostnaden för nya investeringar blir högre när räntan höjs.

Nämndernas budgetramar för 2024 är baserade på 2022 års **lönekostnadsnivå**.

Personalomkostnadspålägget (PO) har justerats upp till 45,7 procent enligt rekommendation från SKR mot bakgrund av ökade kostnader för avtalspensioner. Ett högre PO innebär högre interna kostnader för nämnderna och en ökad intern intäkt för den centrala finansförvaltningen. Nämnderna har kompenserats för höjningen och det är därför ett nollsummespel för nämnderna.

Även budgeten för kommande **lönerevision** har reviderats upp då nya centrala löneavtal ska förhandlas fram under 2024.

Nedan beskrivs justeringar av nämndernas budgetramar i samband med **anvisningarna** enligt kommunstyrelsens beslut i februari 2023. Vidare redogörs för **nämndernas förslag** till mål- och resursplan. Slutligen redovisas **kommunfullmäktiges beslut** till mål- och resursplan 2024.

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes barn- och utbildningsnämndens budgetram 2024 till 955 856 tkr. Jämfört med budget 2023 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 5 136 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 536 tkr. Budget om 3 819 tkr, för del av hyran för idrottshallar, överfördes till kultur- och fritidsnämnden.

Från samhällsbyggnadsnämnden omfördelades 132 tkr för hyra av skolkök. För ökade kostnader för Holmängenskolan tillfördes 2 700 tkr. Ramen minskades med 146 tkr då de generella statsbidragen (statsbidragspåsen) justeras ned med motsvarande summa.

Barn- och utbildningsnämndens förslag:
Barn- och utbildningsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Nämnden beräknas ha en obalans om 13,1 mnkr inför 2024. Utöver detta ser barn- och utbildningsnämnden en stor risk för kostnadsökningar på grund av den höga inflationen samt det allt högre ränteläget då flera av nämndens kostnader påverkas av detta.

Flera nya och utökade statliga uppdrag har tillkommit som kräver stora insatser och resurser (beräknad kostnad 6,9 mnkr) samtidigt som antalet elever i grundsärskolan ökar (beräknad kostnad 4,5 mnkr).

Kommunfullmäktiges beslut:
Barn- och utbildningsnämnden budgetram 2024 utökas med sammanlagt 10 864 tkr. Från kommunstyrelsen omfördelas 100 tkr till finansiering för del av Kommunals huvudskyddsombud. Nämnden tillförs 5 814 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 4 950 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige fastställer barn- och utbildningsnämndens budgetram 2024 till 966 719 tkr.

BYGGNADSNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes byggnadsnämndens budgetram 2024 till 19 561 tkr. Inflationsuppräkningen minskade ramen med 123 tkr.

Byggnadsnämndens föreslag:

Byggnadsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Nämnden föreslår i, särskilt ärende, justering av plan- och bygglovstaxan att gälla från och med 2023-07-01.

Kommunfullmäktiges beslut:

Byggnadsnämndens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 306 tkr. Nämnden tillförs 218 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 88 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige fastställer byggnadsnämndens budgetram 2024 till 19 867 tkr.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes kommunfullmäktiges budgetram 2024 till 2 542 tkr. Inflationsuppräkningen tillförde ramen 13 tkr.

Kommunfullmäktiges budgetram fastställs till 2 542 tkr i budget 2024.

KOMMUNSTYRELSEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes kommunstyrelsens budgetram 2024 till 447 540 tkr. Jämfört med budget 2023 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 6 105 tkr. Ramen utökades med 682 tkr för utökade verksamheter som följer av statens justeringar i de generella statsbidragen/statsbidragspåsen. Då kommunstyrelsen ingått partnerskap med brottsofferjouren (IOP) från 2023 utökades ramen med 35 tkr och 45 tkr omfördelades från socialnämndens budget.

Kommunfullmäktiges beslut:

Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat budget inom ram, men påvisar ökade pensionskostnader för kommunalförbunden Kunskapsförbundet Väst (KFV) och Räddningstjänstförbundet (NÄRF) och ökade kostnader för avtalsbundna och övriga verksamheter till följd av den höga inflationen. Inom IT beskrivs behov av resurser för ökad IT-säkerhet.

Förvaltningen kommer att arbeta vidare med konsekvensanalyser och åtgärder för ramanpassning och avser återkomma med vissa förslag om budgetregleringar mellan nämnder utifrån pågående förändringsarbete inom förvaltningarna.

I enlighet med tidigare beslut öronmärks 3 000 tkr av kommunstyrelsens förfogandeanslag till socialt förebyggande och trygghetsskapande insatser, kopplade till kommunens inriktningsmål, målen om jämställda och jämlika förutsättningar samt fullföljda studier. Till Leva-projektet, som fortgår även under 2024, avsätts 50 tkr, till Grön tillväxt Fyrbodal avsätts 200 tkr och till Tillgänglighetsdatabas 180 tkr. Därefter återstår 4 464 tkr av kommunstyrelsens förfogandeanslag. Dessutom tillkommer kostnader för fastigheten Krickan.

Kommunstyrelsens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 539 tkr. Nämnden tillförs 707 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 232 tkr för höjd internränta. Budgeten för Kommunals huvudskyddsombud omfördelas till barn- och utbildningsnämnden (100 tkr), samhällsbyggnadsnämnden (100 tkr) och socialnämnden (200 tkr).

Kommunfullmäktige fastställer kommunstyrelsens budgetram 2024 till 448 078 tkr.

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes kultur- och fritidsnämndens budgetram 2024 till 133 740 tkr. Jämfört med budget 2023 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 1 165 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 217 tkr.

Nämndens budgetram utökades med 400 tkr i utökat bidrag till Västra Götalandsregionen för kommunens samlingar. För övertagande av idrottshallar från barn- och utbildningsnämnden tillfördes nämnden 3 819 tkr.

Kultur- och fritidsnämndens förslag: Kultur- och fritidsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Kultur- och fritidsnämnden beräknar att budgetbehovet överstiger ramen med 4 000 tkr. Under perioden 2025-2026 beräknas behovet utöver tilldelad ram stiga med ytterligare 3 000 tkr, vilket innebär att det behöver göras åtgärder om sammanlagt 7 000 tkr under hela planperioden.

Kostnader utöver ram i budget 2024 är t.ex. ökade kostnader i samband med övertagande av idrottshallar från barn- och utbildningsnämnden. Minskade intäkter för uthyrning av anläggningar. Höjda hyror för kulturlokaler och ökade elkostnader samt behov av verksamhetsmedel för ökad flexibilitet och möjlighet till omdisponering.

Kommunfullmäktiges beslut:
Kultur- och fritidsnämndens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 2 304 tkr. För driftkostnader som följer av investering i konstnärlig gestaltning tillförs 50 tkr. Nämnden tillförs 518 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 1 736 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige fastställer kultur- och fritidsnämndens budgetram 2024 till 136 043 tkr.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

Anvisad budgetram
I anvisningarna fastställdes miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2024 till 11 013 tkr. Inflationsuppräkningen minskade ramen med 37 tkr.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag:
Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Nämnden kommer att besluta om indexjustering av timtaxan, från 1 januari 2024, i särskilt ärende.

Kommunfullmäktiges beslut:
Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 148 tkr. Nämnden tillförs 107 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 41 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige fastställer miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2024 till 11 160 tkr.

REVISIONEN

Anvisad budgetram
I anvisningarna fastställdes revisionens budgetram 2024 till 1 561 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 17 tkr.

Kommunfullmäktiges beslut:
Revisionens budgetram utökas med 100 tkr, utifrån beredning och förslag från kommunfullmäktiges presidium.

Kommunfullmäktige fastställer revisionens budgetram 2024 till 1 661 tkr.

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Anvisad budgetram
I anvisningarna fastställdes samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2024 till 90 949 tkr. Jämfört med budget 2023 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 252 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 47 tkr. Gatuenheten tillfördes 200 tkr för utökad kapitalkostnad kopplad till komponentredovisningen samt 500 tkr för utökat beläggningsunderhåll. Då internräntan justerades upp 2023 utökades ramen med 1 232 tkr för Öxnereds skola. Till barn- och utbildningsnämnden omfördelades 132 tkr för hyra av skolkök.

Samhällsbyggnadsnämndens förslag:
Samhällsbyggnadsnämndens budgetförslag ligger inom ram förutom 0,5 mnkr till driftkostnader som följer av exploatering av Sanden Södra som påbörjas under 2023. Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Investeringsanslag föreslås enligt upprättad investeringsplan under förutsättning att samhällsbyggnadsnämnden får täckning för framtida driftkostnadskonsekvenser med hänvisning till att investeringen har näringspolitiska skäl.

Behovet av tillfälligt driftanslag för projektet Sanden Södra år 2023 tas upp parallellt i separat ärende. Nämnden begär en utökad budgetram om 1,2 mnkr för exploateringsområde Sanden Södra.

Nämnden föreslår att den årliga investeringsbudgeten för fastighetsunderhåll utökas med 8 mnkr (idag 19 mnkr per år). Motsvarande summa återfinns i dag i driftbudgeten till fastighetsunderhåll. Men som en fortsatt konsekvens av införandet av komponentredovisningen (skedde 2019) ser nämnden behov av att budgetera upp investeringsbudgeten. Det kommer att genera ökade kapitalkostnader för samhällsbyggnadsnämnden, vilket i sin tur innebär ökade hyror för nämnderna med sammanlagt 0,5 mnkr per år. Berörda nämnder bör tillföras utökad ram för detta från och med budget 2025 och sen varje år.

Driftkostnader kopplade till investeringsprojekt inom fastighetsenheten ökar. Det avser kostnader för sanering, utredningar, detaljplaner m.m. Den minskade driftbudgeten till investeringsunderhåll kan omfördelas till att finansiera dessa kostnader.

Nämnden flaggar för att kommunen har en underhållsskuld på sina fastigheter. Nämnden påtalar vikten av att fullfölja kommunens miljöinriktning och göra kommunen mer oberoende genom att använda solenergi. Investeringar i solenergi ryms inte inom ramen för fastighetsinvesteringar. Men energiinvesteringar kan innebära besparingar i driftkostnader på sikt liksom bättre måluppfyllelse.

Kostenheten redovisade underskott 2022 om -6,3 mnkr och prognostiserar ytterligare kostnadsökningar under 2023 och 2024. Avvikelserna beror på hyreskostnader för framtida kök och prisökningar till följd av den höga inflationen. Ett antal åtgärder har tagits fram för att minska kostnaderna som innebär att Odenköket och Dalboskolans kök tar över en större del av produktionen från de mindre tillagningsköken.

Gatuenheten har ökade drift- och kapitalkostnader för exploatering, brounderhåll och beläggningsunderhåll då dessa verksamheter ökat. Nämnden beräknar ca 4,2 mnkr i ökade kapitalkostnader från och med 2024 för investeringar och exploateringar som utförts under 2023. Gatuenhetens uppdrag växer, vilket inte kommer att rymmas inom befintlig budgetram.

VA-taxan föreslås höjas med 20 % vad avser brukningsavgiften och 5 % för anläggningsavgiften inför 2024.

Renhållningsverksamheten ser behov av ökade intäkter med 4,5%. Föreslagen höjning fördelas över de taxor som omfattas av nytt lagkrav om förändrad avfallshantering. (Förordning 2022:1274 om producentansvar för förpackningar).

Kommunfullmäktiges beslut:
Samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 3 563 tkr. Från kommunstyrelsen omfördelas 100 tkr till finansiering för del av Kommunals huvudskyddsombud. Nämnden tillförs 631 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 2 832 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige ställer sig bakom samhällsbyggnadsnämndens förslag avseende förändrad budget för fastighetsunderhåll och driftkostnader kopplade till investeringsprojekt.

Kommunfullmäktige fastställer samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2024 till 94 512 tkr.

SOCIALNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes socialnämndens budgetram 2024 till 1 130 455 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 4 003 tkr. Socialnämnden tillfördes netto 8 841 tkr för utökade verksamheter som följer av statens tillskott i de generella statsbidragen/statsbidragspåsen. Beloppet består av både tillskott och avdrag av nämndens ram. I tillskottet till statsbidragspåsen ingår en tillfällig utökning under 2024 till äldreomsorgen om 10 321 tkr. Det innebär att den delen är ett ettårsanslag till socialnämnden. Till kommunstyrelsen omfördelades 45 tkr till partnerskap med brottsofferjouren (IOP).

Socialnämndens förslag:

Socialnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Socialnämnden redovisar behov av sammanlagt 52 100 tkr. Det fördelar sig med 40 000 tkr till individ- och familjeomsorgen som i sin tur avser 12 mnkr försörjningsstöd, 26 mnkr placeringar och 5 mnkr till personalförstärkning. Inom arbetet, sysselsättning och integration (ASI) saknas 3 100 tkr, vilket avser volymökning inom daglig verksamhet. För personligt stöd och omsorg beräknas ett underskott om 9 mnkr för köpta boendeplatser.

Kommunfullmäktiges beslut:

Socialnämndens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 10 659 tkr. Från kommunstyrelsen omfördelas 200 tkr till finansiering för del av Kommunals huvudskyddsombud. Nämnden tillförs 7 552 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 1 346 tkr för höjd internränta. Ytterligare 1 215 tkr omfördelas från de generella statsbidragen/statsbidragspåsen då staten gett tillskott för utökade verksamheter.

Kommunfullmäktige fastställer socialnämndens budgetram 2024 till 1 140 768 tkr.

VALNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes valnämndens budgetram 2024 till 2 210 tkr. Då det är val till EU-parlamentet under 2024 tillfördes nämnden ett tillfälligt anslag om 1 500 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 10 tkr.

Kommunfullmäktige fastställer valnämndens budgetram 2024 till 2 210 tkr.

ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes överförmyndarnämndens budgetram 2024 till 5 779 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 10 tkr.

Överförmyndarnämndens förslag:

Överförmyndarnämndens budgetförslag ligger inom ram. Förvaltningen beskriver osäkerheter med kostnaderna för ställföreträdare och svårigheter att möta eventuella ökade kostnader med minskad personalstyrka.

Kommunfullmäktiges beslut:

Överförmyndarnämndens budgetram tillförs 42 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 6 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige fastställer överförmyndarnämndens budgetram 2024 till 5 827 tkr.

SAMMANFATTNING, DRIFTBUDGET PER NÄMND (ANSLAGSBINDNINGSNIVÅ)

Budget per nämnd, netto tkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Barn- och utbildningsnämnden	966 719	951 317	890 066
Byggnadsnämnden	19 867	19 684	18 472
Kommunfullmäktige	2 542	2 529	2 194
Kommunstyrelsen	448 078	440 909	397 658
Kultur- och fritidsnämnden	136 043	128 139	118 681
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	11 160	11 050	10 433
Revisionen	1 661	1 544	1 331
Samhällsbyggnadsnämnden	94 512	88 850	64 564
Socialnämnden	1 140 768	1 114 426	1 087 041
Valnämnden	2 210	700	2 120
Överförmyndarnämnden	5 827	5 769	4 763
Summa nämnderna	**2 829 390**	**2 764 918**	**2 597 323**

UPPDRAG INOM RAM TILL KOMMUNSTYRELSEN OCH NÄMNDERNA UNDER PLANPERIODEN 2024-2026

Inriktningsmål: God service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Uppdrag: Kostverksamheten är organiserad utifrån en omfattande utredning om Framtida kök. Ett uppdrag ges om att med externt stöd utvärdera om dagens verksamhet motsvarar utredningens ambition och om det finns potential för att resurseffektivisera. Fokus bör vara en ändamålsenlig organisation för produktion och leverans, kvalitet och kostnadseffektivitet samt beställar- utförar-modellens form.

Ansvar: Samhällsbyggnadsnämnden i samarbete med barn- och utbildningsnämnden och social-nämnden.

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Uppdrag: Det prioriterade arbetet under 2022, med att sänka sjukfrånvaron, ska ha fortsatt fokus. I uppdraget ligger att utveckla metoder och genomföra insatser som både är förebyggande och med-för snabbare återgång till arbete.

Sammanhållande ansvar: Kommunstyrelsen

FINANSIELL ANALYS 2024-2026

Utgångspunkter
Den finansiella analysen utgår från följande fyra aspekter som är viktiga att beakta ur ett finansiellt perspektiv:

Resultat: Vilken balans har kommunen haft mellan kostnader och intäkter under året och över tiden? Finns det varningssignaler? Hur utvecklas investeringarna?

Kapacitet: Vilken finansiell motståndskraft har kommunen på lång sikt?

Risk: Finns det några risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet? Hur är kommunen exponerad finansiellt?

Kontroll: Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen? Hur väl följs upprättade planer? En god följsamhet mot budget är ett uttryck för god ekonomisk hushållning.

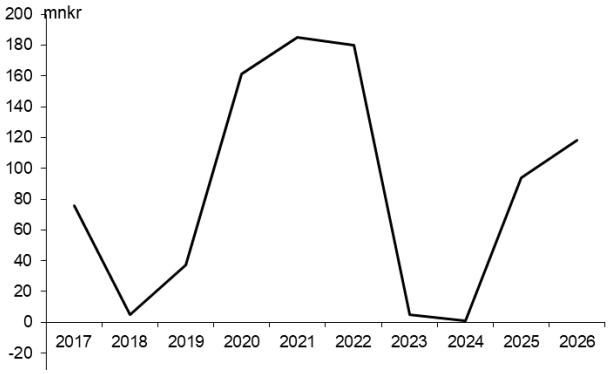
Syftet med analysen är att försöka identifiera eventuella finansiella problem och att klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning.

1. Resultat och kapacitet

1.1 Årets resultat

Budgeterat resultat, med tidigare redovisade justeringar av nämndernas budgetramar, uppgår till 1 mnkr år 2024. Åren 2025 och 2026 är resultaten budgeterade till 94 mnkr respektive 118 mnkr.

Diagram: Resultatutveckling 2017-2026

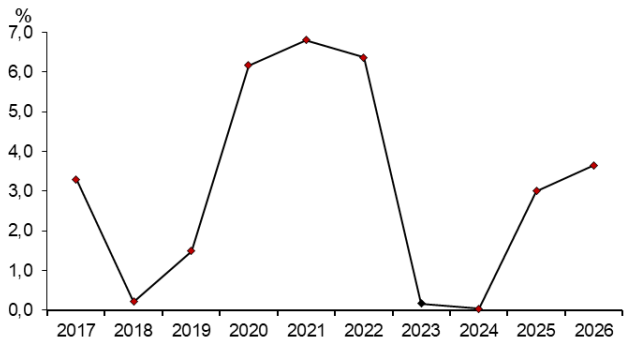
Resultatutvecklingen var positiv under perioden 2019-2022 med rekordstora resultat åren 2020-2022 (161 mnkr-185 mnkr). Åren 2023-2026 budgeteras positiva resultat.

Finansiellt mål:
Årets resultat bör uppgå till minst 2 procent av skatter och generella statsbidrag.

Målavstämning:
Resultatmålet uppnås inte. Det budgeterade resultatet år 2024 motsvarar 0 procent

2 procent av skatter och generella statsbidrag motsvarar ca 60 mnkr. I bokslut 2022 motsvarade resultatet om 180 mnkr drygt 6 procent av skatter och generella statsbidrag. Från och med 2019 har resultatmålet höjts från 1 procent till 2 procent efter införande av komponentredovisning i budget.

Diagram: Årets resultat; andel av skatter och generella statsbidrag 2017-2026

1.2 Balanskravet

Enligt kommunallagen ställs det krav på att kommunerna redovisar ekonomisk balans. Det innebär bl.a. att årsbudgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. Balanskravet uppnås samtliga åren.

1.3 Skatte- och nettokostnadsutveckling

En förutsättning för en långsiktig hållbar ekonomi är att nettokostnaderna inte ökar snabbbare än intäkterna kommunen får genom skatter och generella statsbidrag.

Utveckling av	2024	2025	2026
-skatter och statsbidrag	5,2%	3,5%	3,7%
-nettokostnader	4,4%	0,7%	3,0%

Prognosen för utvecklingen av skatteintäkterna följer SKR:s prognos.

Utvecklingen av skatter och statsbidrag är högre än verksamhetens nettokostnader under hela perioden. Det innebär att kommunens ekonomi har förutsättningar för att vara långsiktigt hållbar.

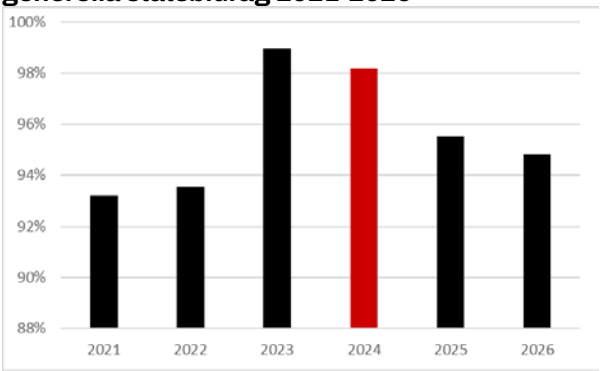
De finansiella kostnaderna ökar till följd av en hög investeringsnivå och kräver allt större andel av skatter och generella statsbidrag.

1.4 Verksamhetens nettodriftkostnader

Verksamhetens driftbudgetramar baserar sig på kommunstyrelsens budgetanvisningar och den budgetberedning som genomförts under 2023. Personalkostnaderna är budgeterade i 2022 års lönenivå. Inför 2024 har 140 mnkr avsatts centralt för att täcka ökade kostnader avseende 2023 och 2024 års löneavtal.

Nettokostnader, som andel av skatter och generella statsbidrag, är ett mått som visar hur stor andel av kommunens intäkter som förbrukas av löpande driftverksamhet.

Diagram: Nettokostnader i procent av skatt och generella statsbidrag 2021-2026

År 2024 uppgår nettokostnaderna till 98 procent av skatter och generella statsbidrag. 2025 sjunker värdet till 96 procent och 2026 till 95 procent. Skillnaden upp till 100 procent är det utrymme som kan användas till att finansiera räntor (en post som ökar kraftigt under planperioden), amorteringar och för att direktfinansiera investeringar. Det utrymmet är alltså mycket lågt under planperioden.

1.5 Skatteintäkter och utdebiteringar

Det nuvarande skatteutbetalningssystemet innebär att skatteintäkterna kommer att utbetalas i verksamhetsårets pris- och lönenivå. Utbetalning av kommunalskatt och utjämningsbidrag grundas på det senast kända taxeringsutfallet, dvs. för 2021, och räknas sedan upp med tre års uppräkningsfaktorer till 2024 års nivå. Kommunalskattemedel som fås är därmed preliminära.

Utbetalning, alternativt återbetalning, av mellanskillnaden mellan den preliminära beräkningen och respektive avräkningstillfälle av kommunalskatt och utjämningsbidrag sker i januari, t.ex. 2023 för inkomståret 2021.

Beräkningen av skatteintäkter baserar sig på prognos från SKR, 2023-04-27. Utdebiteringen är oförändrad, 22:21 kronor, per skattekrona.

Tabell: Budget skatter och generella statsbidrag

Budget skatter & gen statsbidrag	2024	2025	2026
Skatteintäkter			
Skatteunderlag 2021 mnkr	**8 422**		
Prognos uppräkning 2022	**5,38%**		
Prognos uppräkning 2023	**4,34%**		
Prognos uppräkning 2024-2026	**3,99%**	4,77%	4,66%
S:a uppräknat skatteunderlag, mnkr	**9 630**	10 090	10 559
Utdebitering	**22,21%**	22,21%	22,21%
S:a skatteinkomst			
före utjämning, mnkr	**2 138,8**	2 240,9	2 345,3
Kommunalekonomisk utjämning			
Inkomstutjämning, mnkr	**545**	572	598
Kostnadsutjämning, mnkr	**80**	80	81
Regleringsbidrag/avgift, mnkr	**90**	67	51
Strukturbidrag	**0**	0	0
S:a generella statsbidrag, mnkr	**716**	718	730
LSS-utjämning	**69**	69	69
Fastighetsavgiften	**93**	93	93
S:a skatter & bidrag, mnkr	**3 017**	3 122	3 238

1.6 Investeringar

Investeringsbudgeten omfattar 3 år, 2024-2026, och innehåller sammanlagt 1 360 mnkr. Det första året planeras investeringar för 440 mnkr. I den reviderade investeringsbudgeten för 2023 finns 563 mnkr avsatt till investeringar. Under 2022 investerades 516 mnkr.

I Västra Götaland och Hallands kommuner är snittet för en kommuns investeringsnivå 10 procent av nettokostnaderna i 2021 års bokslut. För Vänersborgs kommun kan det beräknas till cirka 296 mnkr.

Då resultatnivån 2024 är budgeterad till 1 mnkr kan skattefinansieringsnivån (summan av avskrivningar och årets resultat) beräknas till 127 mnkr.

Under planperiodens första år 2024 uppgår investeringsvolymen till 420 mnkr, vilket överstiger skattefinansieringsnivån med 293 mnkr. Det kan jämföras med de senaste årens bokslut, 2022 och 2021, då kommunen investerade för 516 mnkr respektive 291 mnkr. År 2025 planerar kommunen att investera för 527 mnkr och 2026 för 413 mnkr, vilket också är mycket höga nivåer.

Vänersborgs kommun måste ta nya lån för att finansiera investeringsvolymen. I 2024 års kassaflödesbudget planerar kommunen att låna 250 mnkr. Resten finansieras av resultatet och av avskrivningar samt genom en minskning av rörelsekapitalet. Planerade investeringar 2025 och 2026 beräknas inte heller kunna hanteras inom ramen för skattefinansieringsnivån. I planen för 2026 uppgår kommunens långfristiga lån till 1 720 mnkr. Tidsmässiga förskjutningar av investeringar kan förändra bilden mellan enskilda år i planen. Investeringsnivåerna i planen utgör totalram för kommande års investeringsbudgetar.

Tabell: Sammanfattning av investeringsbudgeten

Sammanfattning, mnkr	2024	2025	2026	S:a
Totalt kommunen	420	527	413	1 360
Fördelning per nämnd				
Barn- och utbildningsnämnden	14	10	6	30
Byggnadsnämnden	1	1	1	2
Kommunstyrelsen	3	3	3	8
Kultur- och fritidsnämnden	3	3	4	9
Samhällsbyggnadsnämnden	393	505	394	1 291
varav fastighetsinvesteringar	137	89	143	369
varav exploatering	56	139	161	356
Socialnämnden	6	6	6	19

Fastighetsinvesteringar
Investeringsbudgeten för 2024-2026 innehåller fastighetsinvesteringar för 369 mnkr, varav 107 mnkr till förskolor och skolor, 27 mnkr i LSS-boenden och 129 mnkr till idrottsanläggningar. Det blir ett snitt på 123 mnkr per år. Det kan jämföras med boksluten 2021 och 2022 då kommunen investerade 163 mnkr respektive 230 mnkr i fastigheter.

VA-investeringar
VA-investeringar uppgår till totalt 364 mnkr under planperioden, vilket är en mycket hög ambitionsnivå. Skräcklans vattenverk och Rörviks vattenverk ingår med 224 mnkr respektive 16 mnkr. För sanering enligt Blåplan (utbyte av gamla rör) budgeteras 59 mnkr. Dessutom kommer 17 mnkr att investeras i Holmängens avloppsreningsverk.

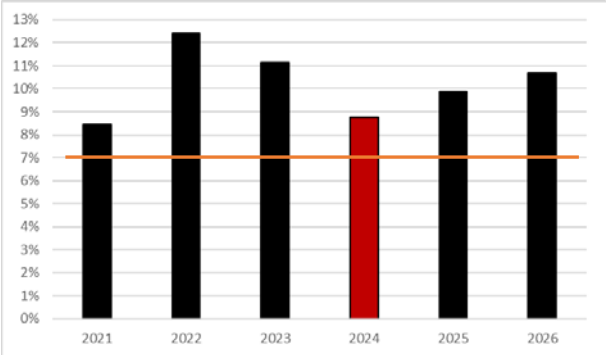
Exploateringsbudget
Även exploateringsbudgeten är väldigt omfattande, sammanlagt 356 mnkr under treårsperioden. Den största posten, 246 mnkr, avser exploatering av Sanden södra. Vidare innehåller budgeten exploatering av bostadsområden inom Holmängen. På Skavenområdet planeras en ny väg och en personbilstunnel. Till strategiska markinköp budgeteras 10 mnkr per år.

Finansiellt mål:
Årets investeringar (exkl VA/renhållning) ska maximalt motsvara 7 procent av skatter och generella statsbidrag.

Målavstämning:
Målet om max 7 procent uppnås inte.

I bokslut 2022 och budget 2023 motsvarar investeringarna 11 procent av skatter och generella statsbidrag. I budget 2024 minskar värdet till 9 procent. I planen för 2025 och 2026 motsvarar investeringarna 10 respektive 11 procent.

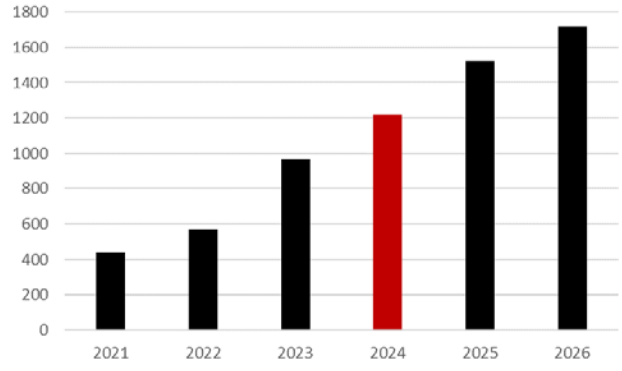
Diagram: Investeringsbudgetens andel av skatter och generella statsbidrag 2021-2026 (exkl. VA och renhållning)

I investeringsmålet anges den investeringsnivå som bedöms vara den högsta nivån för en hållbar ekonomisk utveckling, med hänsyn till de övriga finansiella målen, som ligger till grund för god ekonomisk hushållning. I kommunens mål exkluderas VA och renhållning. Om nyckeltalet är lägre än 7 procent har målet uppnåtts.

Den höga investeringsnivån, i kombination med för låga resultat, gör att nya lån behöver tas för att kunna finansiera de planerade investeringarna för åren 2024-2026.

Diagram: Låneutveckling 2021-2026

1.7 Soliditet

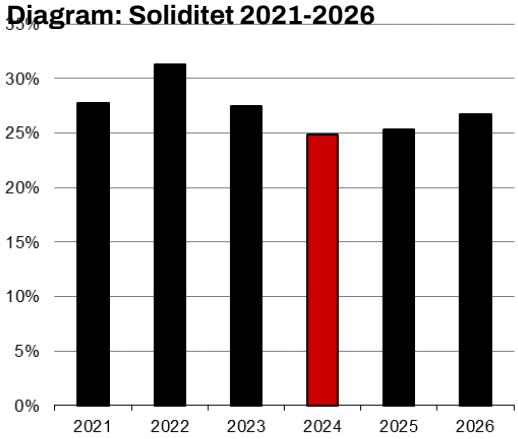
Soliditeten anger hur stor del av kommunens tillgångar som är finansierade med egna medel.

Finansiellt mål:
Soliditeten, inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska i genomsnitt förbättras med 1 procent årligen under mandatperioden.

Målavstämning:
Målet om förbättrad soliditet med i genomsnitt 1 procent årligen uppnås inte.

I bokslut 2022 förbättrades soliditeten till 31 procent tack vare det starka resultatet. I budget 2023 sjunker soliditeten till 27 procent. År 2024 och 2025 sjunker soliditeten ytterligare 2 procent till 25 procent för att 2026 åter öka till 27 procent. Mycket höga investeringsnivåer i kombination med låga resultat leder till försämrad soliditet.

Diagram: Soliditet 2021-2026

2. Risk och kontroll

2.1 Likviditet

Med målet om en kassalikviditet på minst 50 procent menas att likvida medel tillsammans med kommunens checkkredit (för närvarande på 200 mnkr) bör vara minst 50 procent av kortfristiga skulder.

Finansiellt mål:
Kassalikviditeten bör uppgå till minst 50 procent.

Målavstämning:
Målet uppnås under planperioden genom ökad upplåning.

Den höga investeringsnivån 2024-2026 kommer att sätta press på kommunens likviditet och förutsätter en omfattande nyupplåning för att en godtagbar betalningsberedskap ska kunna upprättas.

2.2 Skulder och förpliktelser

Kommunens låneskuld ökar under planperioden. I budgeten finns upptaget sammanlagt 750 mnkr i nya lån under 2024-2026. Det innebär att år 2026 har kommunen sammanlagt långfristiga lån om 1 720 mnkr.

2.3 Pensionskostnader

Pensionskostnaderna har redovisats efter den s.k. blandmodellen och innefattar förutom pensionsskuldens ökning, även utbetalda pensioner. Beräkningen av pensionskostnaderna baserar sig på prognos från kommunens pensionsförvaltare och inkluderar löneskatt om 24,26 procent.

Under den kommande 20-årsperioden kommer kommunens pensionskostnader att öka kraftigt. Av kommunens totala pensionsåtagande på 1 170 mnkr i 2024 års budget är endast 413 mnkr avsatta som en skuld i balansräkningen.

Det nya tjänstepensionsavtalet AKAP-KR, som gäller från och med 2023, innebär tillsammans med en hög inflation under 2022 och 2024, kraftigt ökade pensionskostnader.

Pensionsprognos 2024-2026 mnkr

	2024	2025	2026
Skuldförändring under året	61	-4	-12
avgiftsbestämd ålderspension	127	125	130
Pensionsutbetalningar	75	76	76
S:a verksamhetskostnad	264	197	194
Finansiell skuldökning	27	11	8
S:a totalt	291	209	202

2.4 Känslighetsanalys

Budgeten för 2024-2026 bygger på några antaganden om utveckling av löner, priser och räntor. De största riskerna ligger i att konjunkturen sjunker och att utvecklingen på arbetsmarknaden blir sämre. Nedan görs en känslighetsanalys som visar hur olika faktorer påverkar kommunens ekonomi 2023.

Förändring mnkr	**2024**
Priser/löner 1 procent	37 mnkr
Räntor 1 procent	11 mnkr
Skatteintäkter 1 procent	21 mnkr
Utdebitering 10 öre	9 mnkr

3. Sammanfattning målavstämning

Avstämning finansiella mål	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Årets resultat bör uppgå till 2 % av skatter och generella statsbidrag.	●	■	■	●	●
Kassalikviditeten bör vara minst 50 %.	●	●	●	●	●
Soliditeten, inklusive kommunens hela pensionsåtagande, ska i genomsnitt förbättras med 1 % årligen under mandatperioden	●	■	■	■	●
Årets investeringar exkl. VA och renhållning ska maximalt uppgå till 7 % av skatter och generella statsbidrag.	■	■	■	■	■

För att god ekonomisk hushållning ska anses vara uppnådd ska tre av fyra finansiella mål vara uppfyllda samt att minst hälften av inriktningsmålen uppnås. I budget 2024 uppnås endast ett av fyra finansiella mål. Med denna målanalys görs bedömningen att verksamheten, ur ett finansiellt perspektiv, inte kommer att bedrivas med god ekonomisk hushållning under det året. Detsamma gäller för 2025 där två mål uppnås. I planen för 2026 uppnås tre mål vilket innebär att god ekonomisk hushållning kan anses vara uppnådd i slutet av perioden.

RESULTAT- KASSAFLÖDES- OCH BALANSBUDGET 2024-2026

Resultatbudget, mnkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Verksamhetens nettodriftskostnader	-2 366	-2 496	-2 836	-2 854	-2 940
Avskrivningar	-117	-114	-126	-128	-131
Verksamhetens nettokostnader	**-2 638**	**-2 838**	**-2 962**	**-2 983**	**-3 071**
Skatteintäkter	2 009	2 045	2 139	2 241	2 345
Generella statsbidrag och utjämning	810	823	878	881	893
Verksamhetens resultat	**182**	**30**	**54**	**139**	**167**
Finansiella intäkter	9	6	4	4	4
Finansiella kostnader	-11	-31	-57	-49	-53
Resultat före extraordinära poster	**180**	**5**	**1**	**94**	**118**
Extraordinära poster	0	0	0	0	0
Årets resultat	**180**	**5**	**1**	**94**	**118**

Kassaflödesbudget, mnkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat	180	5	1	94	118
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	123	179	231	137	128
S:a medel från verk. före förändr av rörelsekap	**303**	**184**	**233**	**231**	**247**
FÖRÄNDRING RÖRELSEKAPITAL					
Ökning/minskning förråd	-2				
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-76				
Ökning/minskning kortfristiga skulder	-8				
S:a medel från den löpande verksamheten	**217**	**184**	**233**	**231**	**247**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i materiella anl.tillg.	-513	-486	-420	-527	-413
Försäljning av materiella anl.tillg.	-3				
Investering i finansiella anl.tillg.	0	0	0	0	0
Försäljning av finansiella anl.tillg.	0				
Anläggnings- och investeringsbidrag	11				
S:a medel från investeringsverksamhet	**-505**	**-486**	**-420**	**-527**	**-413**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån	130	400	250	300	200
Amortering av skuld	0				
Ökning av långfristiga fordringar	0				
Minskning av långfristiga fordringar	0				
S:a medel från finansieringsverksam.	**130**	**400**	**250**	**300**	**200**
Årets kassaflöde	**-158**	**98**	**63**	**4**	**34**

Balansbudget, mnkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Anläggningstillgångar	2 971	3 343	3 636	4 035	4 317
Omsättningstillgångar	475	576	639	643	677
S:a tillgångar	**3 447**	**3 919**	**4 275**	**4 678**	**4 994**
Ingående eget kapital	1 634	1 814	1 819	1 820	1 914
Årets resultat	180	5	1	94	118
S:a eget kapital	**1 814**	**1 819**	**1 820**	**1 914**	**2 032**
Avsättningar, pensioner	231	308	413	422	420
Övriga avsättningar	12	0	0	0	0
S:a avsättningar	**243**	**308**	**413**	**422**	**420**
Långfristiga lån	570	970	1 220	1 520	1 720
Övriga långfristiga skulder	174	168	168	168	168
Kortfristiga skulder	646	654	654	654	654
S:a skulder	**1 390**	**1 792**	**2 042**	**2 342**	**2 542**
Ansvarsförbindelse, pensionsskuld	**730**	**743**	**757**	**729**	**695**

Kassaflödes- och balansbudgeten för 2023 är justerad efter ingående värden från bokslut 2022.

Kommunfullmäktiges beslut
2023-06-21, §

1. Kommunfullmäktige fastställer utdebiteringen under 2024 till 22:21 per skattekrona. Nivån är oförändrad jämfört med 2023.

2. Kommunfullmäktige fastställer vision, övergripande inriktningsmål, förväntade resultat och finansiella mål enligt upprättat förslag.

3. Kommunfullmäktige fastställer riktlinjer för god ekonomisk hushållning enligt upprättat förslag på sidan 10.

4. Kommunfullmäktige fastställer nämndernas tillskott av skattemedel, investerings- och exploateringsplan och övriga direktiv i enlighet med kommunstyrelsens förslag till mål- och resursplan 2024-2026.

5. För budgettäckning av löneavtal 2023 och 2024 avsätts sammanlagt 140 mnkr till kommunstyrelsens förfogande.

6. Anslagbindningsnivå för driftbudgeten är nämnd. Anslagsredovisning för uppföljning på nämndnivå sker enligt kommunstyrelsens anvisningar.

7. Anslagsbindningen för investerings- och exploateringsplanen är på projektnivå.

8. Framställningar till kommunstyrelsen om anslag eller bidrag i budget för år 2024, för vilka inte uppförts medel i budgetförslaget, eller vilka inte behandlas i särskild ordning, ska inte föranleda vidare åtgärder.

9. Långfristig upplåning kan ske inom fastställd låneram på 1 220 mnkr för 2024 utifrån gällande finanspolicy och inom ramen för av kommunstyrelsen fastställda riktlinjer och befogenheter inom finansverksamheten.

Barn- och utbildningsnämnd

1. Verksamhetsbeskrivning

Barn- och utbildningsnämndens ansvar framgår av reglemente fastställt av kommunfullmäktige och utgår från skollagen. Verksamheten omfattar förskola, öppen förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem.

Det finns i kommunens regi 26 förskolor, öppna förskolan Sirius, en förskola som är öppet dygnet runt och 2 dagbarnvårdare. Det finns 17 kommunala grundskolor (varav 2 även har grundsärskola) och vid alla F-6 skolor finns det fritidshem. Det finns två fristående aktörer inom grundskolan, fem fristående förskolor samt två aktörer för enskild pedagogisk omsorg.

Barn- och utbildningsnämndens ansvarsområde omfattar även tillsynsuppdraget för fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg. Tillsynsuppdraget styrs via skollagen. Kommunen ska följa upp fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg för att tillse att dessa verksamheter har god kvalitet och arbetar utifrån gällande styrdokument.

Arbetet inom barn- och utbildningsförvaltningen präglas av att alla i organisationen tar gemensamt ansvar för att se till att alla barn och elever som finns i verksamheterna erbjuds så goda förutsättningar som möjligt att nå behörighet till ett gymnasieprogram. För att lyckas med detta arbetar organisationen målmedvetet och systematiskt och har kvalitet och måluppfyllelse i fokus.

Nyckeltalen nedan redovisas utifrån antalet placeringar för barn och elever. Inom förskola, pedagogisk omsorg samt fritidshem beräknas dessa utifrån nyttjandegraden. Nyttjandegraden avser den andel av barn och elever boende i Vänersborg som nyttjar denna verksamhetsform.

Antal placeringar för barn och elever är beräknat som ett genomsnitt för året utifrån befolkningsprognoser framtagna av kommunstyrelseförvaltningen och uppgifter från kommuninvånarregistret, framtagen 2022-12-31. Antalet placeringar är svåra att prognostisera utifrån ett ständigt flöde gällande in- och utflyttningar av barn och elever.

Nyckeltal

Antal barn och elever	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Förskola och pedagogisk omsorg			
Totalt antal placeringar 1-5 år	2 186	2 167	2 131
varav andel i enskild regi %	13	13	13
Nyttjandegrad %	93	92	91
Fritidshem och pedagogisk omsorg			
Totalt antal placeringar barn 6-13 år	1 746	1 667	1 763
varav andel i enskild regi %	14	15	14
Nyttjandegrad %	52	49	51
Grundskola F-9			
Totalt antal elever	4 869	4 944	4 912
varav andel i enskild regi %	13	12	12
varav Grundsärskola	76	64	66

Antalet barn och elever i ovanstående tabell avser totalt antal placeringar per verksamhet.

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier
Förväntade resultat:
- Andelen barn inskrivna i förskolan ökar
- Andelen elever i årskurs 9 som har behörighet till yrkesprogram ökar
- Andelen barn och elever som upplever trygghet i lärmiljön ökar

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv
Förväntade resultat:
- Hållbart medarbetarengagemang ökar
- Sjukfrånvaron hos våra medarbetare minskar

Utöver detta har barn- och utbildningsnämnden fastställt egna kompletterande förväntade resultat.

Barn- och utbildningsnämnd

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram
I anvisningarna fastställdes barn- och utbildningsnämndens budgetram 2024 till 955 856 tkr. Jämfört med budget 2023 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 5 136 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 536 tkr. Budget om 3 819 tkr, för del av hyra avseende idrottshallar, överfördes till kultur- och fritidsnämnden.

Från samhällsbyggnadsnämnden omfördelades 132 tkr för hyra av skolkök. För ökade kostnader för Holmängenskolan tillfördes 2 700 tkr. Ramen minskades med 146 tkr då de generella statsbidragen i statsbidragspåsen justeras ned med motsvarande summa.

Barn- och utbildningsnämndens förslag
Barn- och utbildningsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver åtgärder med konsekvenser i särskild skrivelse.

Flera nya och utökade statliga uppdrag har tillkommit som kräver stora insatser och resurser samtidigt som antalet elever inom grundsärskolan ökar. De nya och utökade statliga uppdragen beräknas kosta cirka 6,9 mnkr. Kostnaden för volymökningen i grundsärskolan beräknas till 4,5 mnkr.

Vid de gemensamma presidieöverläggningarna lyftes ökade lokalkostnader avseende Holmängenskolan samt Norra skolan. I budgetramen erhölls en utökade budgetram för Holmängenskolan om 2,7 mnkr. Då uppsägningen av förhyrningen av fastigheten Oxeln 7 (Norra skolan) inte är beslutad innebär detta en ökad lokalkostnad om 1,7 mnkr för 2024.

Förslag på åtgärder för att täcka ovan beskrivna ökade kostnader om 13,1 mnkr är att avveckla Lanternan - omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds (3,4 mnkr), säga upp avtalet för Kultur- Utveckling- Lärande (KUL) (1,8 mnkr) samt lägre personaltäthet (7,9 mnkr)

Kommunfullmäktiges beslut
Barn- och utbildningsnämnden budgetram 2024 utökas med sammanlagt 10 864 tkr. Från kommunstyrelsen omfördelas 100 tkr till finansiering för del av Kommunals huvudskyddsombud. Nämnden tillförs 5 814 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 4 950 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige fastställer barn- och utbildningsnämndens budgetram 2024 till 966 719 tkr.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	79,7	81,0	97,7
Övriga intäkter	38,4	38,0	39,4
Summa intäkter	**118,1**	**119,0**	**137,1**
Personalkostnader	663,0	661,2	636,7
Omkostnader	416,3	404,1	386,3
Ränta och avskrivningar	5,5	5,0	4,1
Summa kostnader	**1 084,8**	**1 070,3**	**1 027,1**
Nettokostnader	**966,7**	**951,3**	**890,0**

Anslagsredovisningsnivå, mnkr

Anslagsredovisningsnivå mnkr	Netto 2024	Intäkt 2024	Kostnad 2024
Nämnd/nämndsadm.	5,9	0,0	5,9
Barnomsorg	295,5	38,9	334,4
Grundskola/särskola	665,3	79,2	744,5
Summa	966,7	118,1	1 084,8

3.2 Investeringsbudget

Inventarier
Investeringar avseende inventarier avser främst arbetsmiljöåtgärder och inköp av möbler och inventarier till nya lokaler.

Fastighetsinvesteringar
Beslut om fastighetsinvesteringar 2024-2026 genererar hyresökningar. Barn- och utbildningsnämnden har fått utökad budgetram för ’hyresökningar inför 2024.

Budgetramen förutsätter att barn- och utbildningsnämnden säger upp förhyrningen av fastigheten Oxeln 7 (Norra skolan). Kommande års hyresökningar 2025-2026 ryms inte inom nuvarande budgetram.

Byggnadsnämnd

1. Verksamhetsbeskrivning

Byggnadsnämnden beslutar om tillstånd att bygga och riva, tillstånd till större markarbeten samt förhandsbesked om möjligheten att få bygglov. Nämnden ansvarar för dispensprövningar, tillsyn av strandskyddet, den kommunala lantmäteriverksamheten, mätning, kartframställning och utveckling av geodata.

Byggnadsnämnden ansvarar också för detaljplanering och områdesbestämmelser. Den översiktliga fysiska planeringen fullgörs delvis av miljö- och byggnadsförvaltningen på uppdrag av kommunstyrelsen. Byggnadsnämnden ska vidare ta de initiativ som behövs beträffande planläggning och fastighetsbildning, samt vara vägledande i frågor om byggande.

Nyckeltal

Bygglov	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Handläggningstid	5 veckor	5 veckor	5 veckor

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv
Förväntade resultat:
-Andelen invånare som tycker att de aktivt kan delta i arbetet med utveckling av kommunen ska öka
-Kommunens planberedskap för nya bostäder ska öka

Inriktningsmål: Vänersborg är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan
Förväntade resultat:
-Befolkningen bosatta i kollektivtrafiknära läge ska öka

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag
Förväntade resultat:
-Genomsnittlig handläggningstid för bygglov (enligt PBL) ska minska
-Nöjd kund-index (INSIKT) för nämndens myndighetsområde ska uppgå till minst rikssnittet.

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv
Förväntade resultat:
- Hållbart medarbetarengagemang ska uppgå till minst 80

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram
I anvisningarna fastställdes byggnadsnämndens budgetram 2024 till 19 561 tkr. Inflationsuppräkningen minskade ramen med 123 tkr.

Byggnadsnämndens föreslag
Byggnadsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Nämnden föreslår i, särskilt ärende, justering av plan- och bygglovstaxan att gälla från och med 2023-07-01.

Byggnadsnämnd

Kommunfullmäktiges beslut
Byggnadsnämndens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 306 tkr. Nämnden tillförs 218 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 88 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige fastställer byggnadsnämndens budgetram 2024 till 19 867 tkr.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	0,0	0,1	0,2
Övriga intäkter	13,7	13,5	13,7
Summa intäkter	**13,7**	**13,6**	**13,9**
Personalkostnader	27,0	26,9	25,1
Omkostnader	6,1	6,0	6,8
Avskrivningar/internränta	0,5	0,4	0,5
Summa kostnader	**33,6**	**33,3**	**32,4**
Nettokostnader	**19,9**	**19,7**	**18,5**

3.2 Investeringsbudget

Byggnadsnämndens investeringar avser inventarier och finansieras inom ram.

Kommunfullmäktige

1. Verksamhetsbeskrivning

Kommunfullmäktige har 51 ledamöter och är kommunens beslutande organ. Fullmäktige fastställer budget och övriga övergripande program för den kommunala verksamheten och beslutar även i övriga ärenden av större vikt.

Under kommunfullmäktige finns valberedningen som förbereder fullmäktiges val. Där finns också demokratiberedningen som arbetar med former för medborgarnas delaktighet, utvecklar det politiska ledarskapet och förnyelse av den kommunala demokratin.

2. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes kommunfullmäktiges budgetram 2024 till 2 542 tkr. Inflationsuppräkningen tillförde ramen 13 tkr.

Kommunfullmäktiges budgetram fastställs till 2 542 tkr i budget 2024.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning Mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Personalkostnader	1,8	1,8	1,4
Omkostnader	0,7	0,7	0,8
Summa kostnader	**2,5**	**2,5**	**2,2**
Nettokostnader	**2,5**	**2,5**	**2,2**

Mandatfördelning under perioderna:	2011/2014	2015/2018	2019/2022	2023/2026
Socialdemokraterna	12	14	14	15
Sverigedemokraterna	2	6	9	10
Moderaterna	13	10	9	9
Vänsterpartiet	8	6	5	4
Centerpartiet	3	4	4	4
Kristdemokraterna	2	2	3	3
Medborgarpartiet	2	2	2	3
Liberalerna	5	3	3	2
Miljöpartiet de gröna	4	4	2	1
TOTALT	**51**	**51**	**51**	**51**

Kommunstyrelsen

1. Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder, planerar och samordnar kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens mark- och bostadspolitik, energiplanering, kollektivtrafik samt kontakter med näringslivet. Inom kommunstyrelsen verkar ett arbetsutskott, ett personal- och förhandlingsutskott och ett konsumentutskott.

Kommunstyrelsen ansvarar för gymnasie- och vuxenutbildningsfrågor och ger bidrag till Kunskapsförbundet Väst. Kommunstyrelsen ansvarar också för räddningstjänsten och ger bidrag till Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF).

Kommunstyrelsen biträds av kommundirektör med underställda kontor och avdelningar.

2. Förväntade resultat

Kommunstyrelsens förväntade resultat ska bidra till att kommunens alla fem inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: I Vänersborgs kommun ska det finnas mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv.
Förväntade resultat: Andelen med egenförsörjning skall öka. Invånarnas möjlighet till delaktighet ska öka. Den sociala hållbarheten ska öka

Inriktningsmål: Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier
Förväntade resultat: Andelen gymnasieelever med examen inom 4 år ska öka

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan
Förväntade resultat: Andelen invånare som är nöjda med kommunens information för att minska personlig miljö-och klimatpåverkan ska öka

Inriktningsmål: Vänersborgskommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag
Förväntade resultat: Växtkraften i våra företag ska öka. Nöjd-kund-index (INSIKT) ska öka. Invånarnas och företagens omdöme om hur kommunens service och bemötande är ska öka.

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv
Förväntade resultat: sjukfrånvaron ska minska. Attraktiviteten som arbetsgivare ska öka

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram
I anvisningarna fastställdes kommunstyrelsens budgetram 2024 till 447 540 tkr. Jämfört med budget 2023 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 6 105 tkr. Ramen utökades med 682 tkr för utökade verksamheter som följer av statens justeringar i de generella statsbidragen/statsbidragspåsen. Då kommunstyrelsen ingått partnerskap med brottsofferjouren (IOP) från 2023 utökades ramen med 35 tkr och 45 tkr omfördelades från socialnämndens budget.

Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktiges beslut
Kommunstyrelseförvaltningen har upprättat budget inom ram, men påvisar ökade pensionskostnader för kommunalförbunden Kunskapsförbundet Väst (KFV) och Räddningstjänstförbundet (NÄRF) och ökade kostnader för avtalsbundna och övriga verksamheter till följd av den höga inflationen. Inom IT beskrivs behov av resurser för ökad IT-säkerhet.

Förvaltningen kommer att arbeta vidare med konsekvensanalyser och åtgärder för ramanpassning och avser återkomma med vissa förslag om budgetregleringar mellan nämnder utifrån pågående förändringsarbete inom förvaltningarna.

I enlighet med tidigare beslut öronmärks 3 000 tkr av kommunstyrelsens förfogandeanslag till socialt förebyggande och trygghetsskapande insatser, kopplade till kommunens inriktningsmål, målen om jämställda och jämlika förutsättningar samt fullföljda studier. Till Leva-projektet, som fortgår även under 2024, avsätts 50 tkr, till Grön tillväxt Fyrbodal avsätts 200 tkr och till Tillgänglighetsdatabas 180 tkr. Därefter återstår 4 464 tkr av kommunstyrelsens förfogandeanslag. Dessutom tillkommer kostnader för fastigheten Krickan.

Kommunstyrelsens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 539 tkr. Nämnden tillförs 707 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 232 tkr för höjd internränta. Budgeten för Kommunals huvudskyddsombud omfördelas till barn- och utbildningsnämnden (100 tkr), samhällsbyggnadsnämnden (100 tkr) och socialnämnden (200 tkr).

Kommunfullmäktige fastställer kommunstyrelsens budgetram 2024 till 448 078 tkr.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	5,3	2,6	7,4
Övriga intäkter	59,3	64,2	64,6
Summa intäkter	**64,6**	**66,8**	**72,0**
Personalkostnader	87,0	86,3	79,1
Omkostnader	422,5	418,2	389,3
Avskrivning/internränta	3,1	3,1	2,2
Summa kostnader	**512,7**	**507,7**	**470,6**
Nettokostnader	**448,1**	**440,9**	**398,6**

Anslagsredovisning, mnkr

Anslagsredovisning mnkr	Netto 2024	Intäkt 2024	Kostnad 2024
Styrelse	21,2	0,0	21,3
Kommunledning	127,7	59,3	187,0
Räddningstjänst/Säkerhet	43,2	4,3	47,5
Gymnasieverksamhet	215,0	0,5	215,5
Vuxenutbildning	40,9	0,5	41,4
Summa	**448,1**	**64,6**	**512,7**

3.2 Investeringsbudget

Inventarier
För IT/datanät budgeteras 5 000 tkr år 2023. För åren 2024 och 2025 budgeteras 2 000 tkr per år, vilket är en ökning jämfört med MRP 2022–2024 med 1 mnkr år 2024. Ökningen beror på ett större behov av investeringar avseende IT-information/IT-säkerhet.

Hemsidan, liksom intranätet, behöver uppgraderas vart fjärde år. För detta budgeteras 500 tkr 2023 och 2025. Till inventarier budgeteras 600 tkr.

Driftkostnaderna, som följer av investeringarna, finansieras inom respektive verksamhets budgetram.

Kultur- och fritidsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden framgår av reglemente fastställt av kommunfullmäktige. Det omfattar barn- och ungdomskultur, bidrag, stöd och stimulans till föreningar, studieförbund och övriga organisationer inom nämndens verksamhetsområde. Vidare ingår verksamheterna folkbibliotek, fornvård, fritidsgårdsverksamhet, huvudmannaskap för Vänersborgs museum, idrotts- och fritidsanläggningar, konsthall, konstnärlig gestaltning i offentlig miljö, musik- och kulturskola, stipendier och priser inom nämndens områden samt öppna offentliga arrangemang.

Nämnden har fattat beslut om att samtlig verksamhet ska ha särskilt fokus på att nå underrepresenterade grupper och att aktiviteter och utbud ska ha geografisk spridning i kommunen.

Nyckeltal

Bibliotek	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Bibliotek			
- antal utlånade media	150 000	150 000	103 850
- antal besök samtliga bibliotek	150 000	-	54 133

Nyckeltal för antal besök samtliga bibliotek är nytt för MRP 2024 varför värde för MRP 2023 ej anges

Musik- och kulturskola	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Andel deltagare 6-19 år i %*	15	14	13 **
- varav flickor i %	65	60	70
- varav pojkar i %	35	40	30

* avser andel deltagare av total åldersgrupp 6-19 år i kommunen

** avser 2021, eftersläpning pga publicering

Öppen ungdomsverksamhet	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Besökare ungkultur Timjan	5 000	-	3 319
Besökare fritidsgårdar	25 000	30 000	15 467

Nyckeltal för antal besökare ungkultur Timjan är nytt för MRP 2024 varför värde för MRP 2023 ej anges

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv.
Förväntade resultat: Könsfördelningen bland kultur-och fritidsnämndens verksamheter ska vara jämn.

Inriktningsmål: Vänersborg är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan.
Förväntade resultat: Öka antalet utlån (bibliotek och fritidsbanken) för att inspirera till mer hållbar och cirkulär konsumtion.

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag.
Förväntade resultat: Besökare och deltagare anser att verksamheten möter deras behov utifrån kvalitet, service och bemötande.

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv
Förväntade resultat: Hållbart medarbetarengagemang ska uppgå till minst 77.

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes kultur- och fritidsnämndens budgetram 2024 till 133 740 tkr. Jämfört med budget 2023 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 1 165 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 217 tkr. Nämndens budgetram utökades med 400 tkr i utökat bidrag till Västra Götalandsregionen för kommunens samlingar. För övertagande av idrottshallar från barn- och utbildningsnämnden tillfördes nämnden 3 819 tkr.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämndens förslag:
Kultur- och fritidsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Kultur- och fritidsnämnden beräknar att budgetbehovet överstiger ramen med 4 000 tkr. Under perioden 2025-2026 beräknas behovet utöver tilldelad ram stiga med ytterligare 3 000 tkr, vilket innebär att det behöver göras åtgärder om sammanlagt 7 000 tkr under hela planperioden.

Kostnader utöver ram i budget 2024 är t.ex. ökade kostnader i samband med övertagande av idrottshallar från barn- och utbildningsnämnden. Minskade intäkter för uthyrning av anläggningar. Höjda hyror för kulturlokaler och ökade elkostnader samt behov av verksamhetsmedel för ökad flexibilitet och möjlighet till omdisponering.

Kommunfullmäktiges beslut
Kultur- och fritidsnämndens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 2 304 tkr. För driftkostnader som följer av investering i konstnärlig gestaltning tillförs 50 tkr. Nämnden tillförs 518 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 1 736 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige fastställer kultur- och fritidsnämndens budgetram 2024 till 136 043 tkr.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	1,3	1,3	4,4
Övriga intäkter	14,8	14,6	16,0
Summa intäkter	**16,1**	**15,9**	**20,5**
Personalkostnader	60,1	59,6	56,6
Omkostnader	89,9	82,3	81,1
Avskrivning/Internränta	2,2	2,1	1,4
Summa kostnader	**152,2**	**144,0**	**139,2**
Nettokostnader	**136,0**	**128,1**	**118,7**

Anslagsredovisningsnivå, mnkr

Anslagsredovisningsnivå mnkr	Netto 2024	Intäkt 2024	Kostnad 2024
Nämnd och administration	7,5	0,5	8,0
Kultur	59,9	6,5	66,4
Fritid	68,6	9,1	77,7
Summa	**136,0**	**16,1**	**152,2**

3.2 Investeringsbudget

Investeringar avser inventarier, maskiner och verksamhetsanpassningar.

Investeringsbudget för konstnärlig gestaltning ska enligt fastställda riktlinjer uppgå till 1% av budget för fastighetsinvesteringar exklusive underhåll per år.

Fastighetsinvesteringar
Planerade fastighetsinvesteringar avser ny läktare Hallevi IP, byte av konstgräs Vänersvallen nord, diverse säkerhetsåtgärder samt nedfart för i- och urlastning Fyrkanten samt projektering av åtgärder idrottshuset B-paviljong (underhållsåtgärder omklädningsrum mm). I Arena Vänersborg kommer taket att underhållas och belysningen att verksamhetsanpassning.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har kommunens uppdrag att arbeta för efterlevnad av de lagar och förordningar som rör miljö- och hälsoskydd, avlopp, livsmedel, tobak, strålskydd, animaliska biprodukter och naturvård.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens insatser styrs till stor del av inkommande ärenden såsom anmälningar, klagomål, ansökningar och remisser. I nämndens verksamhet ingår också deltagande i utvecklingsarbete och framtagande av översikt- och detaljplaner, program och andra övergripande dokument. Nämnden driver och deltar i olika projekt som ofta är förvaltningsöverskridande.

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: Vänersborg är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Förväntade resultat:
- Andelen genomförd förhandsdebiterad tillsyn inom miljöskydd ska öka med mål om att uppnå 100 procent
- Utförd egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade markområden ska öka

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Förväntade resultat:
- Tillståndssökande av enskilda avlopp som är nöjda med förvaltningens service ska öka
- Nöjd kund-index (INSIKT) för nämndens myndighetsområden ska uppgå till minst rikssnittet

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Förväntade resultat:
-Hållbart medarbetarengagemang ska uppgå till minst 86

3. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2024 till 11 013 tkr. Inflationsuppräkningen minskade ramen med 37 tkr.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag:

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Nämnden kommer att besluta om indexjustering av timtaxan, från 1 januari 2024, i särskilt ärende

Kommunfullmäktiges beslut:

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 148 tkr. Nämnden tillförs 107 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 41 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige fastställer miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2024 till 11 160 tkr.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning Mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	0,0	0,0	0,1
Övriga intäkter	5,3	5,1	4,4
Summa intäkter	**5,3**	**5,1**	**4,5**
Personalkostnader	13,5	13,3	11,8
Omkostnader	2,9	2,8	3,0
Avskrivningar/internränta	0,1	0,1	0,1
Summa kostnader	**16,5**	**16,2**	**14,9**
Nettokostnader	**11,2**	**11,1**	**10,4**

Revision och Valnämnd

Revisionen

1. Verksamhetsbeskrivning

Kommunens revisorer ska enligt kommunallagen granska kommunstyrelsens och övriga nämnders verksamhet. Revisorerna ska pröva om verksamheten utövas på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. De ska granska om räkenskaperna är rättvisande och om nämndernas kontroll är tillräcklig. Revisorerna har i uppgift att följa om kommunstyrelsens och nämnders beslut överensstämmer med för verksamheten gällande bestämmelser.

2. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes revisionens budgetram 2024 till 1 561 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 17 tkr.

Kommunfullmäktiges beslut

Revisionens budgetram utökas med 100 tkr, utifrån beredning och förslag från kommunfullmäktiges presidium.

Kommunfullmäktige fastställer revisionens budgetram 2024 till 1 661 tkr.

Resultaträkning revisionen, mnkr

Resultaträkning Mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Personalkostnader	0,5	0,5	0,5
Omkostnader	1,1	1,0	1,0
Summa kostnader	**1,6**	**1,5**	**1,5**
Nettokostnader	**1,6**	**1,5**	**1,5**

Valnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Valnämnden har tre ledamöter och tre ersättare. Nämnden ansvarar för genomförandet av allmänna val.

2. Ekonomiska resurser

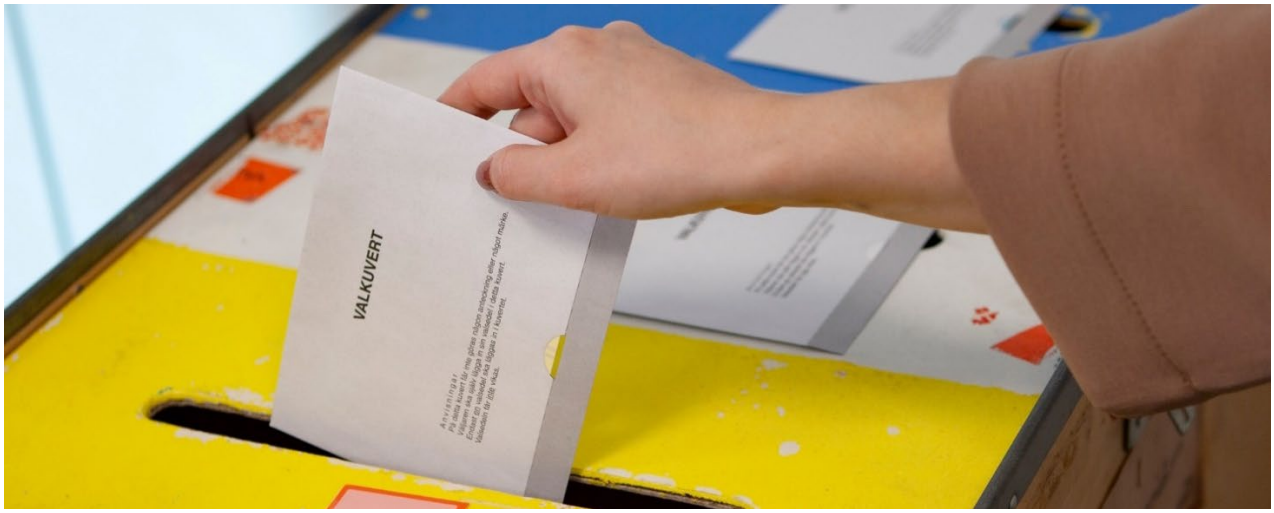
Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes valnämndens budgetram 2024 till 2 210 tkr. Då det är val till EU-parlamentet under 2024 tillfördes nämnden ett tillfälligt anslag om 1 500 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 10 tkr.

Kommunfullmäktige fastställer valnämndens budgetram 2024 till 2 210 tkr.

Resultaträkning valnämnden, mnkr

Resultaträkning Mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	0,0	0,0	1,1
Summa intäkter	**0,0**	**0,0**	**1,1**
Personalkostnader	1,6	0,1	2,5
Omkostnader	0,6	0,6	0,7
Summa kostnader	**2,2**	**0,7**	**3,2**
Nettokostnader	**2,2**	**0,7**	**2,1**

Samhällsbyggnadsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden är kommunens tekniska förvaltning och består av gatuenhet, fastighet och serviceenhet, enhet för projektering och utförande av anläggningsarbeten, va-verk samt renhållningsverk. Förutom detta finns intern service, måltidsproduktion till skolor, förskolor och socialförvaltningens boenden. Vidare handhas lokalvård, tryckeri, verksamhetsvaktmästeri, reception, konferensservice och bilpool.

Nyckeltal

Nyckeltal	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Fastigheter och lokaler			
Totalt fastighetsbestånd, yta kvm	243 071	233 641	232 466
Outhyrda kvm, andel (%)	2,6	2,7	3,3
Totalt fastighetsunderhåll, kr/kvm	176	180	186*
Gator och utemiljö			
Gatuunderhåll, kr/km	82 035	81 713	79 875
Kost och service			
Måltider antal 1000-tal portioner/år	1 400	1 350	1 441
Städyta 1000 kvm/dag	190	180	180
Vatten och avfall			
Odebiterat renvatten, andel (%)	20	20	20
Insamlat kommunalt avfall, kg/inv.	160	166	174

* Felaktig uppgift från bokslut 2022 har korrigerats och därför avviker uppgiften om fastighetsunderhåll från årsredovisningen

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv
Förväntade resultat:
- Resultatet i mätningen ”Andelen invånare som känner sig trygga utomhus i området där de bor när det är mörkt ute” ska vara bland de 25 procent bästa i SCB:s medborgarundersökning
- Resultatet i mätningen ”Andelen invånare som tycker att kommunen har ett bra utbud av allmänna träningsplatser utomhus” ska vara bland de 25 procent bästa i SCB:s medborgarundersökning

Inriktningsmål: Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier
Förväntade resultat:
- Fler barn upplever att skolvägen är trygg jämfört med föregående år
- Fler högstadie- och gymnasieelever besöker skolrestaurangen

Inriktningsmål: Vänersborg är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan
Förväntade resultat:
- Klimatpåverkan från samhällsbyggnadsnämndens livsmedelsinköp, mätt i koldioxidekvivalenter, ska ligga under 1,7
- Lokalernas outhyrda kvadratmeter ska minska jämfört med föregående år

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag
Förväntade resultat:
- Andelen gatubelysningsarmaturer (LED) ska öka med 2 % årligen och den totala energiförbrukning, kwh, ska minska

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv
Förväntade resultat:
- Index för hållbart medarbetarengagemang ska uppgå i nivå med rikssnitt

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram
I anvisningarna fastställdes samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2023 till 90 949 tkr. Jämfört med budget 2023 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 252 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 47 tkr.

Gatuenheten tillfördes 200 tkr för utökad kapitalkostnad kopplad till komponentredovisningen samt 500 tkr för utökat beläggningsunderhåll. Då internräntan justerades upp 2023 utökades ramen med 1 232 tkr för Öxnereds skola. Till barn- och utbildningsnämnden omfördelades 132 tkr för hyra av skolkök.

Samhällsbyggnadsnämndens förslag:
Samhällsbyggnadsnämndens budgetförslag ligger inom ram förutom 0,5 mnkr till driftkostnader som följer av exploatering av Sanden Södra som påbörjas under 2023. Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Investeringsanslag föreslås enligt upprättad investeringsplan under förutsättning att samhällsbyggnadsnämnden får täckning för framtida driftkostnadskonsekvenser med hänvisning till att investeringen har näringspolitiska skäl.

Behovet av tillfälligt driftanslag för projektet Sanden Södra år 2023 tas upp parallellt i separat ärende. Nämnden begär en utökad budgetram om 1,2 mnkr för exploateringsområde Sanden Södra.

Nämnden föreslår att den årliga investeringsbudgeten för fastighetsunderhåll utökas med 8 mnkr (idag 19 mnkr per år). Motsvarande summa återfinns i dag i driftbudgeten till fastighetsunderhåll. Men som en fortsatt konsekvens av införandet av komponentredovisningen (skedde 2019) ser nämnden behov av att budgetera upp investeringsbudgeten. Det kommer att genera ökade kapitalkostnader för samhällsbyggnadsnämnden, vilket i sin tur innebär ökade hyror för nämnderna med sammanlagt 0,5 mnkr per år. Berörda nämnder bör tillföras utökad ram för detta från och med budget 2025 och sen varje år.

Driftkostnader kopplade till investeringsprojekt inom fastighetsenheten ökar. Det avser kostnader för sanering, utredningar, detaljplaner m.m. Den minskade driftbudgeten till investeringsunderhåll kan omfördelas till att finansiera dessa kostnader.

Nämnden flaggar för att kommunen har en underhållsskuld på sina fastigheter. Nämnden påtalar vikten av att fullfölja kommunens miljöinriktning och göra kommunen mer oberoende genom att använda solenergi. Investeringar i solenergi ryms inte inom ramen för fastighetsinvesteringar. Men energiinvesteringar kan innebära besparingar i driftkostnader på sikt liksom bättre måluppfyllelse.

Kostenheten redovisade underskott 2022 om -6,3 mnkr och prognostiserar ytterligare kostnadsökningar under 2023 och 2024. Avvikelserna beror på hyreskostnader för framtida kök och prisökningar till följd av den höga inflationen. Ett antal åtgärder har tagits fram för att minska kostnaderna som innebär att Odenköket och Dalboskolans kök tar över en större del av produktionen från de mindre tillagningsköken.

Gatuenheten har ökade drift- och kapitalkostnader för exploatering, brounderhåll och beläggningsunderhåll då dessa verksamheter ökat. Nämnden beräknar ca 4,2 mnkr i ökade kapitalkostnader från och med 2024 för investeringar och exploateringar som utförts under 2023. Gatuenhetens uppdrag växer, vilket inte kommer att rymmas inom befintlig budgetram.

VA-taxan föreslås höjas med 20 % exklusive moms vad avser brukningsavgiften och 5 % exklusive moms för anläggningsavgiften inför 2024.

Samhällsbyggnadsnämnden

Renhållningsverksamheten ser behov av ökade intäkter med 4,5%. Föreslagen höjning fördelas över de taxor som omfattas av nytt lagkrav om förändrad avfallshantering. (Förordning 2022:1274 om producentansvar för förpackningar).

Kommunfullmäktiges beslut:
Samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 3 563 tkr. Från kommunstyrelsen omfördelas 100 tkr till finansiering för del av Kommunals huvudskyddsombud. Nämnden tillförs 631 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 2 832 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige ställer sig bakom samhällsbyggnadsnämndens förslag avseende förändrad budget för fastighetsunderhåll och driftkostnader kopplade till investeringsprojekt.

Kommunfullmäktige fastställer samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2024 till 94 512 tkr.

Resultaträkning, mnkr
Skattefinansierad verksamhet

Resultaträkning Mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	7,1	7,0	9,2
Övriga intäkter	452,1	435,0	428,9
Summa intäkter	**459,2**	**442,1**	**438,2**
Personalkostnader	176,6	175,0	165,6
Omkostnader	234,6	229,9	239,7
Ränta	50,5	36,7	17,0
Avskrivningar	92,0	90,1	85,0
Summa kostnader	**553,7**	**531,7**	**507,3**
Nettokostnader	**94,5**	**89,7**	**69,1**

Resultaträkning, mnkr
Taxefinansierad verksamhet Renhållningsverksamhet

Resultaträkning Mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Summa intäkter	**36,9**	**34,9**	**35,6**
Personalkostnader	10,9	10,9	11,0
Omkostnader	20,7	18,5	20,0
Ränta	1,2	1,2	0,7
Avskrivningar	4,1	4,3	4,2
Summa kostnader	**36,9**	**34,9**	**35,9**
Nettokostnader	**0,0**	**0,0**	**0,3**

Resultaträkning, mnkr
Taxefinansierad verksamhet Va-verksamhet

Resultaträkning Mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Summa intäkter	**97,0**	**79,3**	**77,5**
Personalkostnader	14,1	13,8	13,1
Omkostnader	41,7	38,4	38,4
Ränta	18,1	8,8	5,3
Avskrivningar	23,2	18,4	15,7
Summa kostnader	**97,0**	**79,3**	**72,6**
Nettokostnader	**0,0**	**0,0**	**-4,9**

Anslagsredovisningsnivå, mnkr

Anslagsredovisningsnivå Mnkr	Netto 2024	Intäkt 2024	Kostnad 2024
Nämnd och administration	9,8	0,4	10,1
Gator och vägar/park/tekniska	72,2	67,5	139,7
Fastighetsenhet	10,1	231,8	241,9
Kost-/serviceenheter	2,4	159,5	161,9
S:a skattefinansierad verks	**94,5**	**459,2**	**553,7**
Renhållningsverk	0,0	36,9	36,9
VA-verksamhet	0,0	97,0	97,0
S:a taxefinansierad verks	**0,0**	**133,9**	**133,9**
Summa	**94,5**	**593,1**	**687,6**

3.2 Investeringsbudget

Nedan följer en beskrivning av större/strategiska projekt i investeringsplan 2024-2026. Det rådande världsläget innebär stor osäkerhet och ökade kostnader i projekten.

Budgeten för investeringsunderhåll av fastigheter utökas med 8 mnkr årligen. Förändringen är ett led i omställning till komponentredovisning som tidigare har implementerats i kommunen och det innebär att driftbudgeten har minskats med motsvarande 8 mnkr.

Under 2021 påbörjades byggnationen av Holmängen skola med en totalbudget om 280 mnkr. Arbetet pågår under 2023 och förväntas färdigställas sommaren 2024 enligt tidsplan. Exempel på andra stora fastighetsinvesteringar som planeras är förskoleplatser på Onsjö förskola, i Brålanda och i Vargön, investering i B-huset vid Sportcentrum och Arenataket. Ensamhushåll och boende för personer med sammansatta behov planeras under 2024.

Inom Va-verksamheten pågår investering i Holmängens avloppsreningsverk. Två andra stora projekt är Skräcklan och Rörviks vattenverk. Investeringsbudgeten för va-saneringar är utökade.

Då kommunfullmäktige beslut om en återremiss har projektet Va Vänersnäs pausats vilket kommer att innebära fördyringar för projektet om det återupptas. En vattentjänstplan håller på att arbetas fram 2023 och förhoppningsvis kan man i MRP 2025-2027 ge förslag på utbyggnad. Övriga nya verksamhetsområden enligt vattentjänstplanen, för vilket ett arbete pågår, avvaktas.

Renhållningsverksamhetens investeringsvolym har ökat för perioden 2024-2026 då ett nytt lagkrav innebär utökat producentansvar för avfallshantering av förpackningar (Förordning 2022:1274 om producentansvar för förpackningar). Den förändrade avfallshanteringen innebär investeringar om totalt 70 mnkr för att hantera fastighetsnära insamling av förpackningar och avser omställning och inköp av nya sopkärl, övertag av återvinningsstationer, inköp av nya bilar som kan hantera flerfackskärl. Arbetet måste påbörjas 1/1 2024 och vara färdigställt senast under 2027.

Av gatuenhetens investeringar utgör renoveringen av Dalbobron, 50 mnkr, en stor del av det totala anslaget. Byggnationen av Brättevägen har senarelagts till 2025-2026.

Exploateringen av Öxnered/Skaven etapp 2 pågår under 2023 och färdigställs under 2024. Etapp 3 skjuts fram utanför projektperioden till följd av det ekonomiska läget. Ett nytt industriområde i Grunnebo exploateras under perioden. Området kan vara aktuellt för större etableringar som kan medföra flertalet arbetstillfällen på kort och lång sikt. Vänersborgs kommun har stora möjligheter till att teckna avtal med parter som behöver omlokaliseras eller nyetableras.

I investeringsplanen 2024-2026 har Sanden, Södra kostnadsberäknats. För treårsperioden uppgår projektet preliminärt till 245,8 mnkr men inom en 10-årsperiod beräknas projektet till totalt ca 442 mnkr. Projektet omgärdas i dagsläget av en del osäkerheter och underlaget kan komma att behöva revideras i kommande mål- och resursplaner. Exploateringsprojektet kommer medföra en helt ny stadsdel till Vänersborgs kommun med varierande användning från bostäder, kontor, handel, parkering och centrumverksamhet. Planen har flertalet exploatörer med varierande omsättningsgrad. Planförslaget är en nödvändighet för att möjliggöra Trafikverkets ombyggnation av stationsområdet med nytt spår och plattformsstruktur.

Skredsäkring och förstärkning av Vargöns hamn påbörjas under 2023 för att färdigställas år 2025.

Vänersborgs hamn har skjutits fram utanför perioden. Hur den framtida Vänersjöfarten kommer att se ut är ovisst.

Socialnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Socialförvaltningen är indelad i åtta avdelningar och leds av en förvaltningschef samt åtta verksamhetschefer. Förvaltningen arbetar på uppdrag åt socialnämnden och ska förhålla sig till flertalet lagrum. Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om vård av unga (LVU), Lagen om vård av missbrukare (LVM), Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Nyckeltal

Äldreomsorg	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Äldreboende platser*	362	362	347
Korttidsplatser	26	24	26
Antal vårdtagare hemtjänst	710	i.u	710
Hemtjänst timmar	250 000	240 000	235 214
Antal inskriva i hemsjukvård	1 080	i.u	1 078
Vårddagar med betalansvar	66	0	196

Personligt stöd och omsorg	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Boendeplatser LSS/SoL	188	196	196
Antal Boendebeslut LSS/SoL	188	203	194
Antal boendestödsbeslut SoL	115	100	113
Köpta externa platser LSS/SoL	8	10	14
Personer med personlig-assistans, SFB och LSS	60	55	57

Individ- och familjeomsorg	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Vårddagar, HVB 0-21 år	4 500	2 500	4 520
Vårddagar familjehem 0-21 år	24 500	26 800	24 339
Vårddagar, HVB vuxna	360	380	293
Bidragshushåll, försörjningsstöd	750	830	735
Försörjningsstöd, Mnkr netto	44	47	46
Ensamkommande flyktingbarn	5	8	5

Arbete, sysselsättning och integration	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Antal mottagna flyktingar	25	110	23
Antal beslut dagl.verks. LSS	200	200	191
Antal anvisade personer	650	710	604

Nyckeltalen som avser MRP 2024 är den bedömning förvaltningen gör att volymerna ska uppgå till. I vissa fall finns under 2023 inte budgettäckning för volymerna men genom beskrivna åtgärder och ramanpassningar beräknas dessa rymmas inom ram 2024.

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Förväntade resultat:

- Upplevelsen hos förvaltningens målgrupper av att kunna påverka utförandet av sina biståndsbedömda insatser ska uppgå till minst rikssnitt i nationella brukarundersökningar
- Förvaltningen ska möjliggöra att fler personer med funktionsnedsättning kommer vidare till extern plats för arbete/sysselsättning
- Antal hushåll som uppbär försörjningsstöd ska minska 2024 jämfört med 2023 och antal hushåll 18-24 år som uppbär försörjningsstöd ska minska till förmån för egen försörjning 2024 jämför med 2023
- Förvaltningen ska ha fokus på att uppmärksamma våld i nära relationer för socialnämndens målgrupper i syfte att minska dess förekomst genom följsamhet till upprättad handlingsplan

Inriktningsmål: Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Förväntade resultat:

- En ökad andel ungdomar som varken arbetar eller studerar återgår till studier

Inriktningsmål: Vänersborg är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan
Förväntade resultat:
- Förvaltningen ska arbeta för att öka beställningarna till remöbleras verksamhet gällande cirkulära möbler

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag
Förväntade resultat:
- Resultatet i nationella jämförelser och brukarundersökningar ska ligga på minst rikssnitt
- En större självständighet för förvaltningens målgrupper ska uppnås genom ökad användning av digitala hjälpmedel och välfärdsteknik
- En högre effektivitet ska uppnås inom verksamheten genom ökad digitalisering och användning av välfärdsteknik

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv
Förväntade resultat:
- Förvaltningens resultat gällande hållbart medarbetarindex ska uppgå till minst 80
- Förvaltningens totala sjukfrånvaro ska minska till 10 % 2024

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram
I anvisningarna fastställdes socialnämndens budgetram 2024 till 1 130 455 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 4 003 tkr. Socialnämnden tillfördes netto 8 841 tkr för utökade verksamheter som följer av statens tillskott i de generella statsbidragen/statsbidragspåsen. Beloppet består av både tillskott och avdrag av nämndens ram. I tillskottet till statsbidragspåsen ingår en tillfällig utökning under 2024 till äldreomsorgen om 10 321 tkr. Det innebär att den delen är ett ettårsanslag till socialnämnden. Till kommunstyrelsen omfördelades 45 tkr till partnerskap med brottsofferjouren (IOP).

Socialnämndens förslag:
Socialnämndens budgetförslag ligger inom ram. Nämnden beskriver åtgärder och konsekvenser i särskild skrivelse.

Socialnämnden redovisar behov av sammanlagt 52 100 tkr. Det fördelar sig med 40 000 tkr till individ- och familjeomsorgen som i sin tur avser 12 000 tkr till försörjningsstöd, 26 000 tkr till placeringar av barn och unga och 5 000 tkr till personalförstärkning. Inom arbetet, sysselsättning och integration (ASI) saknas 3 100 tkr, vilket avser volymökning inom daglig verksamhet. För personligt stöd och omsorg beräknas ett underskott om 9 mnkr för köpta boendeplatser.

För att klara finansiering inom ram föreslås åtgärder inom ASI med motsvarande 3 100 tkr för att klara utökad driftskostnad för daglig verksamhet LSS. Detta innebär reducering av antalet medarbetare inom AME respektive daglig verksamhet LSS med sex tjänster, avveckla ett boende inom LSS för att klara budget i balans inom personligt stöd och omsorg utöver de åtgärder verksamhetsinriktningen på egen delegation genomför. Detta innebär en kostnadsbesparing med 5 000 tkr på helårsbasis, pausa arbetet med heltid samt att anpassa arbetstidsmåttet inom Kommunals avtalsområde lokalt till att motsvara det centrala avtalet om 38,25 för medarbetare som arbetar dag/kväll, vilket motsvarar en beräknad kostnadsbesparing med 20 000 tkr.

Kommunfullmäktiges beslut:
Socialnämndens budgetram 2024 utökas med sammanlagt 10 659 tkr. Från kommunstyrelsen omfördelas 200 tkr till finansiering för del av Kommunals huvudskyddsombud. Nämnden tillförs 7 552 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 1 346 tkr för höjd internränta. Ytterligare 1 215 tkr omfördelas från de generella statsbidragen/statsbidragspåsen då staten gett tillskott för utökade verksamheter.

Kommunfullmäktige fastställer socialnämndens budgetram 2024 till 1 140 768 tkr.

Socialnämnden

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	46,5	55,0	114,6
Övriga intäkter	263,3	214,0	222,4
Summa intäkter	**309,8**	**269,0**	**337,0**
Personalkostnader	939,5	919,9	897,3
Omkostnader	507,8	459,0	522,7
Avskrivningar/internränta	3,3	4,4	4,1
Summa kostnader	**1 450,6**	**1 383,4**	**1 424,1**
Nettokostnader	**1 140,8**	**1 114,4**	**1 087,1**

Anslagsredovisningsnivå, mnkr

Anslagsredovisning mnkr	Netto 2024	Intäkt 2024	Kostnad 2024
Nämnd och administration	62,3	2,4	64,7
Äldreomsorg	565,0	246,3	811,3
Individ- och familjeomsorg	180,0	5,1	185,1
Personligt stöd och omsorg	267,4	40,0	307,4
Arbete, sysselsättning och integration	66,1	16,0	82,1
Summa	**1 140,8**	**309,8**	**1 450,6**

3.2 Investeringsbudget

Inventarier

Socialnämnden har behov av ny och återinvesteringar i möbler och hjälpmedel. Ökade driftskostnader täcks inom ram.

Fastighetsinvesteringar

Socialnämnden har behov av investeringar i ett boende (5 platser) för personer med sammansatta behov, projektering av nytt serviceboende LSS (10 platser) samt projektering av nytt boende inom socialpsykiatrin (10 platser) under planperioden. Driftskostnader för boende för personer med sammansatta behov beräknas endast till del kunna rymmas inom ram varför ca 6 000 tkr kan komma att äskas i MRP 2025-2027. Vid eventuell uppstart av nytt serviceboende kan driftsmedel om cirka 6 000 tkr komma att äskas i MRP 2027-2029. Eventuell uppstart av nytt psykiatriboende beräknas rymmas inom ram.

Överförmyndarnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare.

Nämnden ska motverka rättsförluster för de svagaste i samhället, d.v.s. underåriga (barn under 18 år), samt de som på grund av sjukdom, psykisk störning el-ler liknande har en god man eller förvaltare för-ordnad för sig.

Överförmyndarnämndens verksamhet styrs av en mängd lagar och bestämmelser. De viktigaste bestämmelserna om hur tillsynen ska utövas finns i föräldrabalken, förmynderskapsförordningen, äktenskapsbalken, ärvdabalken, lag om verkan av avtal som slutits under påverkan av psykisk störning och lag om god man för ensamkommande barn.

Staten har genom Länsstyrelsen till uppgift att utöva tillsyn över överförmyndarnämndens verksamhet.

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv
Förväntade resultat:
Antalet nya ställföreträdare ska öka

Inriktningsmål: Vänersborg är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan
Förväntade resultat:
Överförmyndarnämnden ska ha en medvetenhet om miljö och hållbarhet i verksamheten.

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag
Förväntade resultat:
Möjlighet att genom nytt ärendehanteringssystem möta digitaliseringsutvecklingen genom nya e-tjänster.

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv
Förväntade resultat:
Sjukfrånvaron ska hållas nere och om möjligt minska.

3. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram
I anvisningarna fastställdes överförmyndarnämndens budgetram 2024 till 5 779 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 10 tkr.

Överförmyndarnämndens budgetförslag ligger inom ram. Förvaltningen beskriver osäkerheter med kostnaderna för ställföreträdare och svårigheter att möta eventuella ökade kostnader med minskad personalstyrka.

Överförmyndarnämnden

Kommunfullmäktiges beslut
Överförmyndarnämndens budgetram tillförs 42 tkr för höjt personalomkostnadspålägg och 6 tkr för höjd internränta.

Kommunfullmäktige fastställer överförmyndarnämndens budgetram 2024 till 5 827 tkr.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	0,0	0,0	0,0
Övriga intäkter	0,0	0,0	0,0
Summa intäkter	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Personalkostnader	5,2	5,2	4,2
Omkostnader	0,6	0,6	0,6
Summa kostnader	**5,8**	**5,8**	**4,8**
Nettokostnader	**5,8**	**5,8**	**4,8**

Investerings- och exploateringsplan 2024-2026

1. Investerings- och exploateringsbudget 2024-2026

I Del III redovisas kommunfullmäktiges beslut om investerings- och exploateringsbudget 2024-2026. Sammanlagt planerar kommunen att investera för 1 360 mnkr under perioden. Det är en väldigt hög ambitionsnivå.

Investeringarna är fördelade per nämnd, per år och per projekt. Budgeten sträcker sig över tre år. Exploateringsbudgeten sträcker sig också över tre år och redovisas per projekt på sidan 9.

Investeringar för tågstopp i Brålanda ska prioriteras, då statliga och regionala beslut är på plats.

2. Fastighetsinvesteringar

Investeringsbudgeten för 2024-2026 innehåller fastighetsinvesteringar för 369 mnkr, varav 107 mnkr till förskolor och skolor, 27 mnkr i LSS-boenden, 129 mnkr till idrottsanläggningar. Det blir ett snitt på 123 mnkr per år. Det kan jämföras med boksluten 2022 och 2021 då kommunen investerade 230 mnkr respektive 163 mnkr i fastigheter.

Budgeten för fastighetsinvesteringar redovisas under samhällsbyggnadsnämnden från sidan 7. Det är samhällsbyggnadsnämnden som äger och hyr ut kommunens fastigheter till övriga nämnder. Fastighetsprojekten är uppdelade per förhyrande nämnd.

Investerings- och exploateringsplan 2024-2026

Sammanfattning, mnkr	2024	2025	2026	S:a
TOTALT KOMMUNEN	**419,9**	**527,1**	**412,6**	**1 359,6**

Total snittutgift, netto under perioden 2024 - 2026: ***453,2 mnkr***

Fördelning per nämnd, mnkr	2024	2025	2026	S:a
Barn- och utbildningsnämnden	14,1	10,1	6,1	30,3
Byggnadsnämnden	0,5	0,5	0,5	1,5
Kommunstyrelsen	2,6	3,1	2,6	8,3
Kultur- och fritidsnämnden	3,1	2,6	3,5	9,2
Socialnämnden	6,3	6,3	6,3	18,9
Samhällsbyggnadsnämnden	**393,3**	**504,5**	**393,6**	**1 291,4**
- Gata/park	25,5	36,5	18,9	80,9
- Fastigheter	137,2	89,0	143,0	369,2
- VA	148,8	152,5	62,5	363,8
- Renhållning	6,5	66,5	4,0	77,0
- Övrigt	7,1	3,4	4,3	14,8
- Industri och hamn	12,0	18,0	0,0	30,0
- Exploateringsbudget	56,2	138,6	160,9	355,7

Diagram: Investeringsbudget per år 2024-2026, mnkr

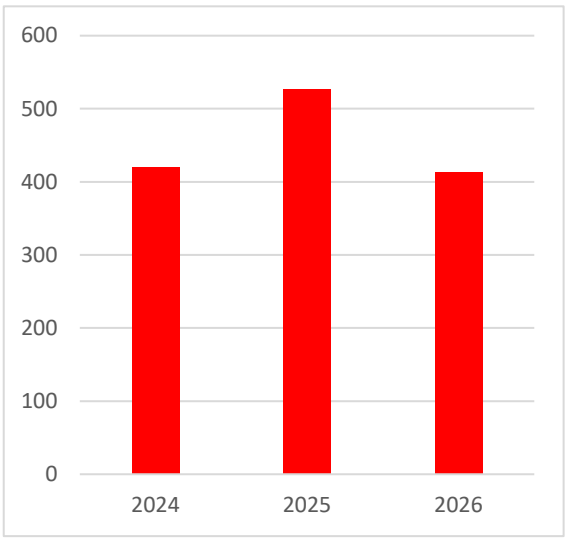
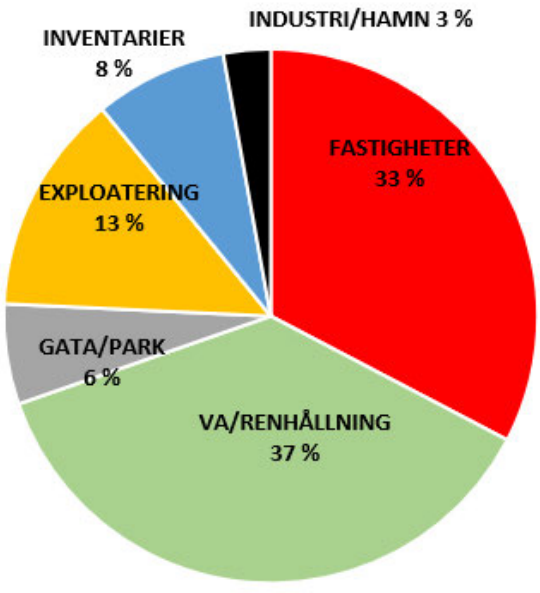

Diagram: Budget 2024 fördelad per verksamhet

Investerings- och exploateringsplan 2024-2026

Nämnd/Projekt, mkr	2024	2025	2026	S:a
BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN				
Inventarier förskola och grundskola	14,1	10,1	6,1	30,3
S:a Utgifter inventarier	14,1	10,1	6,1	30,3
BYGGNADSNÄMNDEN				
Inventarier	0,5	0,5	0,5	1,5
S:a Utgifter inventarier	0,5	0,5	0,5	1,5
KOMMUNSTYRELSEN				
Datanät	2,0	2,0	2,0	6,0
Inventarier	0,6	0,6	0,6	1,8
Hemsida/Intranät	0,0	0,5	0,0	0,5
Ekonomisystem	0,0	0,0	0,0	0,0
Personalsystem	0,0	0,0	0,0	0,0
S:a Utgifter inventarier	2,6	3,1	2,6	8,3
KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN				
Inventarier	2,0	2,0	2,0	6,0
Konstnärlig gestaltning	1,1	0,6	1,5	3,2
S:a Utgifter inventarier	3,1	2,6	3,5	9,2
SOCIALNÄMNDEN				
Administration	0,5	0,5	0,5	1,5
Äldreomsorg	4,5	4,5	4,5	13,5
Individ- och familjeomsorg	0,5	0,5	0,5	1,5
Omsorg om funktionshindrade	0,5	0,5	0,5	1,5
Arbete, sysselsättning och integration	0,3	0,3	0,3	0,9
S:a Utgifter inventarier	6,3	6,3	6,3	18,9

Investerings- och exploateringsplan 2024-2026

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Gator och vägar						
1	Belysningsprojekt	Årligt anslag		1,3	1,5	2,0	4,8
2	Gatuarbete i samband med va-sanering	Årligt anslag		4,0	4,0	3,9	11,9
3	Diverse trafikåtgärder	Årligt anslag		0,7	0,7	0,7	2,1
4	Utredning/förprojektering	Årligt anslag		0,3	0,3	0,3	0,9
5	Beläggn.underhåll f.d. drift	Årligt anslag		11,0	11,0	11,0	33,0
6	Brounderhåll	22/5-25/12	50,0	3,0	9,0		12,0
	Bro hamnkanalen			0,5	5,5		6,0
	S:a Utgifter			**20,8**	**32,0**	**17,9**	**70,7**

Kommentarer till investeringar i gator och vägar

1 Årligt anslag, t.ex. för trygghetsbelysning. Utökning av totalt anslag 2024-2026.
2 Årligt anslag för gatuarbete i samband med VA-sanering.
3 Årligt anslag för diverse trafikåtgärder.
4 Årligt anslag.
5 Beläggningsunderhåll
6 Brounderhåll i enlighet med rapport avseende brister och åtgärder, utförd av WSP, Bro- och Vattenbyggnad. SBN. DNR. 2013/268. 2024 avser renovering av kantbalkar och 2025 avser bropelare.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Kollektivtrafikåtgärder						
7	Bhpl Restadvägen , Mariedalsskolan	24/5-24/11		0,3			0,3
8	Bhpl Tallvägen	25/5-25/11			0,6		0,6
9	Bhpl Öxnereds station	25/5-25/11			0,3		0,3
10	Bhpl Västra vägen	24/5-24/11		0,6			0,6
	S:a Utgifter			**0,9**	**0,9**	**0,0**	**1,8**

Kommentarer till investeringar i kollektivtrafikåtgärder

7-10 Kollektivtrafikåtgärder.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Cykelbefrämjande åtgärder						
11	Gc-anslutningar vid jvg-bro	23/5-24/11		1,0			1,0
12	GC-väg Restadvägen, Olle N - Odenvägen	23/5-24/11		1,0			1,0
13	GC Anslutning till Kanalstigen från Tegelbruksväg	25/5-25/11			0,1		0,1
14	GC-väg Vänersborg-Frändefors	21/1-24/12	3,8	0,8			0,8
	S:a Utgifter			**2,8**	**0,1**	**0,0**	**2,9**

Not **Kommentarer till investeringar i cykelbefrämjande åtgärder**

11-13 Åtgärder för att främja cykelåkning.
14 Bedömd fördröjning från 2023 samt ökat totalanslag med 0,8 mnkr pga inlösen- och förrättningskostnad

Investerings- och exploateringsplan 2024-2026

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Parkverksamhet						
14	Grönytor, lekplatser, parker m.m.	Årligt anslag		1,0	1,0	1,0	3,0
	S:a Utgifter			**1,0**	**1,0**	**1,0**	**3,0**

Kommentarer till investeringar i parkverksamhet

14 Grönytor, årligt anslag.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	VA-verksamhet						
15	Säkerhetsarbete enligt EU-direktiv	årligt anslag		1,5	1,5	1,5	4,5
16	Skräcklans vattenverk	22/01-26/12	255,0	80,0	112,0	32,0	224,0
17	Rörviks vattenverk	21/01-24/12	91,0	16,1	0,0	0,0	16,1
18	Ombyggn. på vatten- och avloppsverken	årligt anslag		3,0	3,0	3,0	9,0
19	Lågreservoar Brålanda	23/01-24/12	11,5	2,5	9,0	0,0	11,5
20	Säkerhetsarbete avloppsrening	årligt anslag		0,5	0,5	0,5	1,5
21	Digitala vattenmätare	årligt anslag		0,5	0,5	0,5	1,5
22	Nya serviser	årligt anslag		2,0	2,0	2,0	6,0
23	Dagvattenanläggningar	årligt anslag		3,0	4,0	3,0	10,0
24	Saneringar enligt Blåplan	årligt anslag		19,0	20,0	20,0	59,0
25	Dagvattenanläggning Nordkroken	23/01-12/24	4,0	3,7	0	0,0	3,7
26	Holmängens avloppsreningsverk	20/01-24/01	158,0	17,0	0,0	0,0	17,0
	S:a Utgifter			**148,8**	**152,5**	**62,5**	**363,8**

Kommentarer till investeringar i VA-verksamhet

15 Årligt anslag, utökat p.g.a. större krav.

16 Byggnation förväntas starta juni 2023. Arbetet beräknas pågå under de kommande åren.

17 Arbetet med Rörviks vattenverk pågår enligt plan.

18 Årligt anslag

19 Finns behov av ny reservoar i Brålanda. Avhänget av att ny detaljplan antas

20 Årligt anslag

21 Fjärravlästa läcksökande, larmande vattenmätare.

22 Avser stora kostnadskrävande serviser.

23 Kostnader sammanhängande med ny dagvattenplan.

24 Årligt anslag, utökas p.g.a. föråldrat ledningsnät.

25 Dagvattenanläggning Nordkroken.
Förhoppningsvis kan byggnation ske 2024 efter att domstolsförfarandet är klart.

26 Tillstånd för fortsatt och utökad verksamhet. Anläggningen färdigställd 7 januari 2024.

Investerings- och exploateringsplan 2024-2026

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Renhållningsverksamhet						
27	Utrustning och inventarier	årligt anslag		1,5	1,5	1,5	4,5
28	Fordon/maskiner	årligt anslag		0,0	0,0	2,5	2,5
29	Förändrad avfallshantering	24/01-26/12	70,0	5,0	65,0		70,0
	S:a Utgifter			**6,5**	**66,5**	**4,0**	**77,0**

Kommentarer till investeringar i Renhållningsverksamhet

27 Årlig anslag

28 Pga förändr avfallshantering ingår inköp av fordon i annat projekt, för 2024-2025

29 Förändrad avfallshantering enligt lag innebär inköp av sopkärl samt fordon för att hantera fastighetsnära insamling av förpackningar

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Gatuenheten/Tekniska						
30	Fordon och maskiner gatuenh/Tekn.	årligt anslag		5,2	2,0	2,9	10,1
	S:a Utgifter			**5,2**	**2,0**	**2,9**	**10,1**

Kommentarer till investeringar för Gatuenheten/Tekniska

30 De besparingar som kan göras har gjorts, fordon behöver köpas in/bytas för personalens säkerhet

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Kostenheten						
31	Köksutrustning/kontorsmöbler	årligt anslag		1,5	1,0	1,0	3,5
	S:a Utgifter			**1,5**	**1,0**	**1,0**	**3,5**

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Serviceenheten						
32	Maskiner, inventarier	årligt anslag		0,4	0,4	0,4	1,2
	S:a Utgifter			**0,4**	**0,4**	**0,4**	**1,2**

Kommentarer till investeringar för Kostenheten och Serviceenheten

31 Årligt anslag för utbyte och uppgradering av utrustning.
Holmängenskolans kök klart 2024 vilket, innebär kostnader för att utrusta det nya köket.

32 Årligt anslag

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Industri och hamnverksamhet						
33	Vargöns hamn, skredsäkring och förstärkning av kaj	21/01-25/12	32,0	12,0	18,0		30,0
	S:a Utgifter			**12,0**	**18,0**	**0,0**	**30,0**

33 Ärende är inskickat till Mark-och miljödomstolen och prognostiseras komma igång hösten 2024 med genomförande ca 9 månader från start. Stor del av projektet finansieras av statsbidrag.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Gator / Park Övrigt						
34	Förpackningsåtervinning	25/01-25/12	2,5		2,5		2,5
	S:a Utgifter			**0,0**	**2,5**	**0,0**	**2,5**

Kommentarer till investeringar för Gator/Park Övrigt

34 Förändrad förpackningsinsamling enligt lag innebär inköp av sopkärl för insamling av förpackningar på allmänna platser.

Investerings- och exploateringsplan 2024-2026

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Fastighetsinvesteringar

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	- Barnomsorg och grundskola:						
1	Holmängen, ny skola inkl. idrottshall och kök	20/01-24/09	280,0	29,9			29,9
2	Onsjö förskola, tillbyggn. 2 avd.	22/01-25/12	14,0	10,5	2,0		12,5
3	Mariedalsskolan, idrottshall/specialsalar	25/01-26/12	45,0		2,0	43,0	45,0
4	Förskola/skola, verksamhetsanpassning	Årligt anslag		3,0	3,0	3,0	9,0
5	Förskole- och skolgårdar	Årligt anslag		3,0	3,0	3,0	9,0
6	Vargön, utbyggnad fsk platser	26/01-28/12	15,4			1,0	1,0
7	Brålanda utbyggnad fsk platser	25/01-27/12	47,0			1,0	1,0
	S:a Utgifter			**46,4**	**10,0**	**51,0**	**107,4**

Not **Kommentarer till fastighetsinvesteringar barnomsorg och grundskola**

1 Byggnation av ny F-6 skola. I det totala anslaget ingår kök. Projektet inkluderar en 40x20 kvm idrottshall.

2 Fler platser samt behov av mer ändamålsenliga lokaler behöver skapas.

3 Behov av att anpassa specialsalarna som idag inte är dimensionerade för antalet elever på skolan.

4 Årligt anslag för verksamhetsanpassningar.

5 Årligt anslag för upprustning av förskole- och skolgårdar.

6 Utbyggnad fsk-platser Vargön ca 50 platser.

7 Utbyggnad fsk-platser i Brålanda då antalet barn 1-5 år prognostiseras öka i Dalsland.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	- Kultur- och fritidsfastigheter:						
8	Arenan	23/01-24/12	22,0	20,8			20,8
9	Hallevi IP	24/01-24/12	1,7	1,7			1,7
10	Fyrkanten	24/01-24/12	0,3	0,3			0,3
11	B-hus Sportcentrum	23/01-26/12	62,0	1,0	40,0	20,0	61,0
12	Fritidsgård	25/01-26/12	28,0		1,0	27,0	28,0
13	Brätte ishall	26/01-26/12	8,0			8,0	8,0
14	Vänersvallen syd	25/01-25/12	3,0		3,0		3,0
15	Vänersvallen nord	24/01-24/12	3,0	3,0			3,0
	S:a Utgifter			**26,8**	**44,0**	**55,0**	**125,8**

Not **Kommentarer till fastighetsinvesteringar kultur och fritid**

8 Omläggning av takduk inkl. snörasskydd och skärmtak samt invändig belysning, ej begärd av hyresgäst, finansiering saknas.

9 Fotbollsanläggning i Vargön, renovering läktare.

10 Inomhusanläggning i Vargön. Belysning, larm, nedfart för inlastning.

11 Underhållsåtgärder omklädningsrum WC mm. Renovering och viss ombyggnation. Fördyring med 1 mnkr utifrån KUFRN 2022/88 är inlagt pga kostnader för lokalplanering.

12 Ersättningslokal nybyggnation

13 Verksamhetsanpassning betonggolv samt energioptimering

14 Verksamhetsanpassning utbyte av konstgräs

15 Verksamhetsanpassning utbyte av konstgräs

Investerings- och exploateringsplan 2024-2026

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
Not	**- Fastigheter socialförvaltningen, omsorg om funktionshindrade:**						
16	Ensamhushåll 4 platser	24/01-24/12	9,0	9,0			9,0
17	Serviceboende LSS	26/01-28/12	15,0			1,0	1,0
18	Boende för personer med sammansatta behov	23/01-24/12	17,5	16,0			16,0
19	Boende socialpsykiatri	26/01-28/12	15,0			1,0	1,0
	S:a Utgifter			**25,0**	**0,0**	**2,0**	**27,0**

Not Kommentarer till fastighetsinvesteringar omsorg om funktionshindrade

16 Boendemoduler för ensamhushåll för individ- och familjeomsorgen samt personligt stöd och omsorgsräkning. Projektet är framflyttat från 2023 pga utredning om att eventuellt förvärva fastighet för ändamålet

17 Serviceboende LSS 10 platser.

18 Boende för personer med sammansatta behov 5 platser.

19 Boende socialpsykiatri, 10 platser.

	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
Not	**- Fastigheter samhällsbyggnadsförvaltningen:**						
20	Investeringsunderhåll (komponentavskrivning)	Årligt anslag		27,0	27,0	27,0	81,0
21	Myndighetskrav	Årligt anslag		4,0	4,0	4,0	12,0
22	Kulturhuset	23/01-24/12	13,0	3,0			3,0
23	Hållbarhet och energioptimering	Årligt anslag		4,0	4,0	4,0	12,0
24	Takomläggning Brättehaga, arrendefastighet	24/01-24/12	1,0	1,0			1,0
	S:a Utgifter			**39,0**	**35,0**	**35,0**	**109,0**

Not Förklaringar fastigheter samhällsbyggnadsförvaltningen

20 Investeringsunderhåll som utförs efter framtagen plan. Anslaget har utökats med 8 mnkr årligen pga konsekvens efter tidigare införande av komponentredovisning.

21 Avsatta medel för tvingande åtgärder.

22 Avsatta medel då underhållsbehovet av Kulturhuset är stort. Byte av fasad, fönster, tak, samt åtgärder för el och dränering. Totalt anslag utökades 2023 enligt KS 2023/208

23 Energisparåtgärder samt övergång till mer hållbara lösningar

24 Takbyte på arrendefastigheten Brätte 1:8 vid Brätteområdet mellan Onsjö och Båberg. Om renovering uteblir kan byggnaden på sikt behöva rivas.

S:a fastighetsinvesteringar, mnkr	**137,2**	**89,0**	**143,0**	**369,2**

Investerings- och exploateringsplan 2024-2026

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Exploateringsbudget

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
1	Öxnered/Skaven etapp 2, va	22/01-24/12	26,9	0,5			0,5
2	Öxnered/Skaven etapp 2, gata	22/01-24/12	28,0	1,6		1,2	2,8
3	Brättevägen, Skaven mot Edsvägen	20/09-26/12	35,0	1,5	14,0	19,0	34,5
4	Toppbeläggning Trestad center Västra	26/01-26/12	3,0			3,0	3,0
5	GC/personbilstunnel Skaven/Öxnered	22/01-28/01	27,0	2,1	3,6	20,9	26,6
6	Sanden, Södra	22/01-35/01	442,0	30,0	111,0	104,8	245,8
7	Strategiska markinköp	Årligt anslag		10,0	10,0	10,0	30,0
8	Holmängen bostäder etapp 2	24/01-24/12	5,5	5,5			5,5
9	Grunnebo	22/01-25/12	5,0	5,0			5,0
10	Sikhall	26/01-29/12	2,0			2,0	2,0
	S:a Utgifter			**56,2**	**138,6**	**160,9**	**355,7**

Not **Kommentarer till exploateringsbudgeten:**

1-2 Fortsättning efter etapp 1. Försening från 2023 1 mnkr samt inlösen av mark och förrättningskostnader utöver totalanslag 2,3 mnkr

3 Vägen är en förutsättning för pågående och framtida exploateringar. Budget har räknats upp ca 30% pga prisökningar.

4 Toppbeläggning av nytt industriområde, Trestad Center.

5 Medfinansieringsprojekt med Trafikverket. Tunnel krävs med tanke på utbyggnad av bostäder på Skaven/ Öxnered. Projektet har förskjutits pga Trafikverkets planering av tågstopp.
Försening har lett till fördyringar aviserat av Trafikverket.

6 Exploatering av Sanden, Södra. Se bilaga 1 i förslag till mål- och resursplan 2024-2026 DNR: SBN. 2023/7

7 Förvärv av obebyggda eller bebyggda fastigheter för kommunens fortsatta exploatering och utveckling.

8 Toppbeläggning och lekplats återstår i området.

9 Exploatering av nytt industriområde i Grunnebo.

10 Utveckling av Sikhall. Behöver inriktningsbeslut av KF innan projektet kan kostnadsberäknas mer detaljerat samt laga kraftvunnen detaljplan för projektets genomförande.

Verksamhet/Projekt	2024	2025	2026	S:a
Summa utgifter gata och park	**25,5**	**36,5**	**18,9**	**80,9**
Summa utgifter VA	**148,8**	**152,5**	**62,5**	**363,8**
Summa utgifter renhållning	**6,5**	**66,5**	**4,0**	**77,0**
Summa utgifter övrigt	**7,1**	**3,4**	**4,3**	**14,8**
Summa industri och hamn	**12,0**	**18,0**	**0,0**	**30,0**
Summa fastighetsinvesteringar	**137,2**	**89,0**	**143,0**	**369,2**
Summa exploateringsbudget	**56,2**	**138,6**	**160,9**	**355,7**
SUMMA	**393,3**	**504,5**	**393,6**	**1 291,4**

NÄMNDERNAS BUDGETFÖRSLAG 2024

PROTOKOLL FRÅN NÄMNDSBESLUT OCH SAMVERKAN

TJÄNSTESKRIVELSER MED ÅTGÄRDER OCH KONSEKVENSER

Medborgarpartiet

Mål- och resursplan 2024-2026

1: Allmänt

Medborgarpartiet presenterar en mål- och resursplan som har utgått från kommunstyrelsens ordförandes förslag. Under olika rubriker kommer partiets förslag till förändringar och åtgärder att redovisas. Medborgarpartiet anser det viktigt att i möjligaste mån följa de mål- och riktlinjer som finns för kommunens förvaltning. Det ekonomiska läget är ansträngt under 2023 och kommer så att vara även under 2024 troligen kan en viss ljusning skönjas 2025 och framåt. Under rådande ekonomiska förhållanden finns inget utrymme för ”önskemål”. Vid tillfällen då en förändring/ utveckling av verksamheter skall göras måste den föregås av en konsekvensbeskrivningar där ekonomin redovisas. Målbild och tid för uppföljning och utvärdering samt vilka åtgärder som skall vidtas om målet inte blev som förväntat skall finnas med.

2: Personal

Redan i 2023 års budget förordade Medborgarpartiet att ingen tillsättning och utökning av nya tjänster skulle förekomma med undantag av personal inom verksamheter som skola, vård- och omsorg där personal arbetar i direkt kontakt med elever eller vårdtagare. Vi har dock sett tjänster som ”annonserats” i sociala medier där nya tjänster och vakanta tjänster finns med. Politikernas uppmaning till återhållsamhet vid tillsättande av tjänster tycks inte efterlevas av alla nämnder och förvaltningar och kan därmed ses som respektlöst mot de nämnder och förvaltningar som försöker efterleva de politiska uppmaningarna.

3: Vänersborgs kommuns resultatutjämningsreserv (RUR)

Kommunfullmäktige beslutade den 15 mars § 33 att medel kan ianspråkta av avsatta medel ur kommunens resultatutjämningsreserv vid upprättande av förslag till budget för 2024. Resultatutjämningsfonden innehåller 50 mkr och avsatta medel ianspråktas i samband med bokslutet för 2024.

Medborgarpartiet anser att RUR enbart skall användas till att motverka uppsägning av personal under detta ekonomiskt svåra år.

Medborgarpartiet föreslår kommunfullmäktige att följande verksamheter erhåller medel ur RUR för att motverka uppsägning av personal:

1) Ingen uppsägning av personal inom Barn- och utbildningsnämnden, 7,9 mkr
2) Ingen nedläggning av Lanternan inom Barn- och utbildningsnämnden, 3,4 mkr
3) Ingen nedläggning av Solrosen i Brålanda inom Samhällsbyggnadsnämnden, 2,6 mkr
4) Ingen reducering av antal medarbetare inom ASI inom Socialnämnden, 3,1 mkr

Totalt anser vi att 17,0 mkr kan ianspråktas av RUR för verksamhetsåret 2024.

3: Barn- och utbildningsnämnden

Nämnden har liksom övriga nämnder presenterat de utmaningar som finns 2024 och framåt. Enligt nämndens mål förväntas resultaten i olika kunskapsmål att öka. Skolan är viktig för ett att ge våra barn och ungdomar ett bra liv att då minska personaltätheten med 7,9 mkr anser vi rimmar dåligt med uppfatta mål. Vi anser också att det är viktigt att föräldrar som arbetar på icke kontorstid också skall ha möjlighet till barnomsorg. Vi motsätter oss därför en nedläggning av Lanternan till en besparing på 3,4 mkr.

Medborgarpartiet har minskat investeringsbudgeten för utbyggnad av 2 avdelningar på Onsjö förskola. Motivet till detta är att vi anser att barn- och utbildningsnämnden mer aktivt skall arbeta för alternativ till förskolan. Många familjer skulle vilja välja en dagbarnvårdare istället. Rapporter kommer också om att barnafödandet minskar och idag finns ingen kö inom barnomsorgen, enligt förvaltningen. Vi har tittat på presenterad befolkningsprognos och kan se att prognosen redovisar att barn i åldern 0-5 förväntas minska. Ekonomin skall inte vara vägledande vid beslut om vilken barnomsorg föräldrarna väljer men som beslutsfattare bör vi vara medvetna om att en plats på förskolan är dubbelt så dyr som en plats hos en dagbarnvårdare. Genom att aktivt rekrytera dagbarnvårdare kan kostnaden inom barnomsorgen på sikt minska. Med detta som bakgrund anser vi det inte ekonomiskt försvarbart med utbyggnad av 2 avdelningar på Onsjö.

4: Samhällsbyggnadsnämnden

Inom nämndens verksamhet anser vi att kostenheten är mycket problematisk. Ökade kostnader för hyra och personal, pga framtidens kök är en av anledningarna till att verksamheten redovisar underskott. Än en gång ser vi resultatet av en investering som ger ökade kostnader i form av hyra och personal som inte fanns med vid projekteringen. Förslaget som framkommit med om att Solrosen i Brålanda skulle stängas är ett mycket dåligt alternativ. Den politiker som någon gång varit i Brålanda och besökt Solrosen känner till vilken social samvaro som finns där och en samlingspunkt för ortens många gånger ensamma invånare. Att transportera mat från Vänersborg till ett fungerande kök i Brålanda får anser som dålig hushållning. Den besparingen på 2,6 mkr motsätter vi oss.

5: Socialnämnden

5:1 Trygghetsboende med service

Nämnden har ett stort underskott att brottas med och framtiden ser inte ljusare ut om man tittar på befolkningsprognosen som redovisar en ökning av personer mellan 80-89 år med 32% eller 608 personer från dagens läge till 2032. Motsvarande siffra för 90- och äldre är 48% eller 188 personer.

Personer 90 år eller äldre beräknas öka redan under planperioden med 48 personer. Hur skall politiker och tjänstemän tänka inför framtiden? Bygga nya äldreboenden, typ Niklasberg med All Inclusive eller kan ett nygammalt alternativ vara aktuellt?

Medborgarpartiet lämnade under förra mandatperioden in en motion där personer med behov av trygghet och omvårdnad skulle ges förtur i bostadskön till de trygghetsboende (tidigare servicehus) som finns. Motionen röstades ner och det var endast hemtjänsten, de som kommer i direkt kontakt med berörda personer, som ansåg att det fanns ett värde i motionen. De trygghetsboende som idag finns har utrymme för personal och gemsamhetsytor där boenden kan äta tillsammans och umgås.

Vid den tidpunkt som servicehusen lades ned gjordes aldrig någon ekonomisk kalkyl av nedläggningen. Vi har tittat på årsredovisningen 2015 (då alla servicehusen fortfarande fanns) och kan finna att beläggningen på servicehusen var 97%, så beläggningsproblem fanns inte. Personalkostnaden var 878 kr/plats vilket kan jämföras med boende med ”All Inclusive” som då var 1 354 kr/plats dvs 54% högre. En timma i hemtjänsten kostade vid denna tidpunkt 492 kr/utförd timma vilket innebär att om en person hade mer än två timmars behov av hjälp var det ”billigare” för kommunen att utföra hjälpen på ett servicehus. I årsredovisningen för 2022 har personalkostnaden på ett särskilt boende ökat till 1 506 kr/plats (+11%), bruttokostnaden 2 270 kr (+32% vilket förklaras av de nybyggnationer som gjorts) och hemtjänsten har ökat till 619 kr/utförd timma (+26%).

Genom att införa boendeformen trygghet med service skulle platser på våra ”All Inclusive” frigöras och de med mycket stort vårdbehov får sin omsorg tillgodosedd där. På ett trygghetsboende med service kan de personer som av olika skäl inte kan bo kvar i det egna hemmet få omvårdnad till en lägre kostnad. Om vi utgår från att relationerna skulle vara de samma idag som ovan redovisning skulle omvårdnaden på ett trygghetsboende med service för de 48 personerna kosta 9,2 mkr mindre än på ett boende med ”All Inclusive”.

Den ökande sjukfrånvaron är också ett problem inom nämndens verksamhet. Tyvärr finns ingen statistik på sjukfrånvaron på de tidigare servicehusen, men vi är övertygade om att med mindre personalgrupper med ett begränsat område kommer sjukfrånvaron att minska.

Socialnämnden står inför en jätteutmaning vad gäller utvecklingen av 90- år och äldre vad gäller personalförsörjning och lokaler. Vi anser att Socialnämnden bör ges i uppdrag att presentera ett koncept för trygghetsboende med service eller annat alternativ till ”All Inclusive” boende.

5:2 Heltid som norm

Medborgarpartiet anser att det är en självklarhet att kommunen skall erbjuda heltidstjänster till de som så önskar. Kommunen har som arbetsgivare ett ansvar att leda och fördela arbetet. Alla som någon gång kommit i kontakt olika typer av omvårdnad vet att det finns toppar och dalar i omvårdnad under dagen. Vi anser inte att det är god ekonomisk hushållning att använda externa utförare till tvätt, städ och inköp när detta är arbetsuppgifter som kan utföras vid tidpunkter på dagen då omvårdnadsbehovet är som lägst. Genom att säga upp avtal med externa utförare skulle socialnämnden spara 7 890 tkr enligt uppgift från förvaltningen. Besparingen är en del i finansieringen av underskottet för heltid som norm. Vi föreslår att socialnämnden ges i uppdrag att ompröva avtalen med externa leverantörer.

Många av nämndens medarbetare har ett icke svenskt ursprung. Utan dessa medarbetare kommer nämnden att ha svårt att ge hjälp till de som beviljats bistånd. En del av de medarbetare som finns idag kan ha behov av att förbättra svenska språket. Ett förslag kan vara att när ”dalen” finns inom heltidstjänsten kan hen erbjudas språkundervisning och enklare hemkunskap. Finansiering av ”lärare” borde kunna ske genom det generella statsbidraget till äldreomsorgen.

5:3 Personal inom ASI

Socialnämnden har aviserat att personal inom ASI motsvarade 3,1 mkr skall reduceras för att få budget 2024 i balans. Vi motsätter oss denna reducering av personal.

6: Investeringsbudget

Kommunfullmäktiges mål för investeringar är 7% av skatter och generella statsbidrag, exklusive Va och renhållning. Ks ordförandes budgetförslag som presenteras uppfyller inte detta mål. Medborgarpartiet anser att det är viktigt att följa de beslut som är fattade. Investeringsmålet är ytterst viktigt att hålla då det resultera i ökade kostnader för verksamheterna i form av räntor, avskrivningar, hyror mm vilket innebär att nämndernas kan urholkas. Vi förstår att de förslag som finns till investeraringa anses vara nödvändiga men i svåra ekonomiska tider anser vi att en prioritering måste göras.

Medborgarpartiet förslår följande förändringar i presenterad investeringsbudget:

Investeringsbudgetförändringar	**2024**	**2025**	**2026**
Investeringsnivå i förslaget, exkl VA och Re	264,6	308,1	346,1
Investeringsnivå på7%	-211,2	-218,4	-226,7
Differans mot målet	**53,4**	**89,7**	**119,4**
Vi förslår följande minskningar:			
1) Bro Hamnkanalen	-0,5	-5,5	
2) Onsjö förskola	-10,5	-2,0	
3) Boende ensamhushåll	-5,0		
4) Brättevägen, Skaven, Edsvägen	-1,5	-14,0	-19,0
5) Sanden Södra	-30,0	-111,0	-104,8
6) Strategiska markinköp	-10,0	-10,0	-10,0
7) Fritidsgård			-27,0
Vi förslår följande tillägg:			
4) Brättevägen, Skaven, Edsvägen		1,5	14,0
5) Sanden Södra		25,0	25,0
Summa i förhållande till differens mot målet	**-4,1**	**-26,3**	**-2,4**

Kommentarer:

1) Bro över hamnkanalen anser vi är helt onödig då det finns två broar som ger goda möjligheter till både promenad, cykel och biltransport in till centrum.
2) Onsjö förskola har vi prioriterat bort av då vi anser att kommunen mer aktivt skall arbeta för anställning av fler dagbarnvårdare för att ge familjer en större valfrihet. Rapporter kommer också om att barnafödandet minskar och idag finns ingen kö enligt förvaltningen. Studeras presenterad befolkningsprognos beräknas barnen i ålder 0-5 år att minska.
3) Investeringen för boende i ensamhushåll har minskats från 9-5 mkr. Det känna orimligt att kostnaden för ett ensamhushåll skulle innebära en investering på 2,2 mkr. Vårt förslag ligger på 1,1 mkr vilket också kan anses var högt.
4) Brättevägen, Skaven, Edsvägen har vi skjutit fram ett år till 2025 och 2026.
5) Södra Sanden är ett osäkert projekt. I 2024 års budget har vi strukit projektet men sedan budgeterat med 25 mkr per år för att projektet skall finnas med.
6) Strategiska markinköp av vi strukit för hela planperioden.
7) Fritidsgård har vi tagit bor 27 mkr då vi anser att i hela kommunens fastighetsbestånd borde finnas någon lokal som kan passa denna typ av verksamhet.

Genom att fastställa Medborgarpartiets förslag till investeringsbudget kan det finansiella målet för investeringar uppfyllas.

7: Resultatbudget

Resultatbudget, mnkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Verksamhetens nettodriftskostnader	-2 366	-2 496	-2 853	-2 871	-2 957
Avskrivningar	-117	-114	-126	-128	-131
Verksamhetens nettokostnader	**-2 638**	**-2 838**	**-2 979**	**-3 000**	**-3 088**
Skatteintäkter	2 009	2 045	2 139	2 241	2 345
Generella statsbidrag och utjämning	810	823	878	881	893
Verksamhetens resultat	**182**	**30**	**37**	**122**	**150**
Finansiella intäkter	9	6	4	4	4
Finansiella kostnader	-11	-31	-57	-49	-53
Resultat före extraordinära poster	**180**	**5**	**-16**	**77**	**101**
Extraordinära poster	0	0	0	0	0
Årets resultat	**180**	**5**	**-16**	**77**	**101**

Medborgarpartiets resultatbudget har justerats med den 17 mkr som vi ianspråktagit av RUR i förhållande till KS ordförandes resultatbudget.

Förslag till beslut:

1) Kommunfullmäktige fastställer utdebiteringen under 2024 till 22:21 per skattekrona. Nivån är oförändrat jämfört med 2023.

2) Kommunfullmäktige fastställer vision, övergripande inriktningsmål och förväntade resultat enligt upprättat förslag.

3) Kommunfullmäktige fastställer riktlinjer för god ekonomisk hushållning enligt upprättat förslag.

4) Kommunfullmäktige fastställer nämndernas tillskott av skattemedel, investering- och exploateringsplan och övriga direktiv i enlighet med Medborgarpartiets förslag till mål- och resursplan för 2024-2026.

5) För budgettäckning av löneavtal avsätts sammanlagt 140 mkr till kommunstyrelsens förfogande. I dessa medel inryms även lönerevision för 2023.

6) Anslagsbindningsnivån för driftsbudgeten är nämnd. Anslagsredovisningen för uppföljning på nämndnivå sker enligt kommunstyrelsens anvisningar.

7) Anslagsbindningen för investerings- och exploateringsplan är på projektnivå.

8) Framställningar till kommunstyrelsen om anslag eller bidrag i budget för år 2024, för vilka inte uppförts medel i budgetförslaget, eller vilka inte behandlats i särskild ordning, ska inte föranleda vidare åtgärder.

9) Långfristig upplåning kan ske inom fastställd låneram på 1 220 mnkr för 2024 utifrån gällande finanspolicy och inom ramen för av kommunstyrelsen fastställa riktlinjer och befogenheter inom finansverksamheten.

Vänersborgs kommun

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

2023-05-15

Protokoll från Vänersborgs kommun

Centrala samverkansgruppen - CSG, måndag 15 maj 2023

Tid: 13:30-14:15
Plats: Konferensrum Lokal Vänersborg

Sekreterare

Lisa Guppy

Paragrafer

1–4

Signering

Ordförande Lena Tegenfeldt
Justerare Teresia Andersson, Kommunal

[redacted]

Närvarande

Representanter personalorganisationerna

Teresia Andersson Kommunal
Stefan Hansson Kommunal
Henrik Månsby Sveriges Lärare
David Tengberg Vision
Pethra Johansson SSR
Elisabet Asp Akavia

Representanter arbetsgivare

Lena Tegenfeldt Kommundirektör, ordförande
Lisa Guppy HR-specialist, sekreterare
Anna Johannesson Personalchef
Sofia Bråberg Förvaltningschef, barn- och utbildningsförvaltningen
Karin Hallberg Förvaltningschef, socialförvaltningen
Eddie Sandin Förvaltningschef, miljö- och byggnadsförvaltningen
Anna Svensson Förvaltningschef, kultur- och fritidsförvaltningen
Thomas Sannemalm Ekonomichef
Ewa Lundqvist Budgetekonom

§ 1
Mötets öppnande

Ordförande hälsar alla välkomna.

Ställningstagande

Sammanfattning av ärendet

Underlag

Sändlista

Samtliga förvaltningar
Kallade personalorganisationer

§ 2

Dialog – Vänersborgs kommuns Mål- och resursplan för år 2024–2026

Ställningstagande

Parterna tackar för informationen och är överens om fortsatt samverkan den 23 maj.

Sammanfattning av ärendet

Ewa Lundqvist, budgetekonom, presenterar Kommunstyrelsens ordförandes förslag Mål- och resursplan 2024–2026. För mer detaljer i presentationen, se bilaga 1.

Underlag

Bilaga 1.

Sändlista

Samtliga förvaltningar
Kallade personalorganisationer

§ 3
Justering av protokoll

Mötet innehåller inga beslutspunkter vilket betyder att Kommunal justerar protokollet.

Ställningstagande

Sammanfattning av ärendet

Underlag

Sändlista

Samtliga förvaltningar
Kallade personalorganisationer

§ 4
Mötet avslutas

Ordförande tackar för ett bra sammanträde och förklarar mötet avslutat.

Ställningstagande

Sammanfattning av ärendet

Underlag

Sändlista

Samtliga förvaltningar
Kallade personalorganisationer

Vänersborgs kommun

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL

2023-05-23

Protokoll från Vänersborgs kommun

Centrala samverkansgruppen - CSG, tisdag 23 maj 2023

Tid: 09:00-09:15
Plats: Stora Konferensrummet, Personalkontoret

Sekreterare

Lisa Guppy

Paragrafer

1–4

Signering

Ordförande Lena Tegenfeldt

Justerare Teresia Andersson Kommunal, Maria Dunbrant Sveriges Lärare, David Tengberg Vision, Pethra Johansson SSR, Elisabet Asp Akavia

[redacted]

Närvarande

Representanter personalorganisationerna

Teresia Andersson Kommunal
Stefan Hansson Kommunal
Maria Dunbrant Sveriges Lärare
David Tengberg Vision
Pethra Johansson SSR
Elisabet Asp Akavia

Representanter arbetsgivare

Lena Tegenfeldt Kommundirektör, ordförande
Lisa Guppy HR-specialist, sekreterare
Anna Johannesson Personalchef
Sofia Bråberg Förvaltningschef, barn- och utbildningsförvaltningen
Karin Hallberg Förvaltningschef, socialförvaltningen
Eddie Sandin Förvaltningschef, miljö- och byggnadsförvaltningen
Andreas Knutsson Förvaltningschef, samhällsbyggnadsförvaltningen
Anna Svensson Förvaltningschef, kultur- och fritidsförvaltningen
Thomas Sannemalm Ekonomichef
Ewa Lundqvist Budgetekonom

§ 1
Mötets öppnande

Ordförande hälsar alla välkomna.

Ställningstagande

Sammanfattning av ärendet

Underlag

Sändlista

Samtliga förvaltningar
Kallade personalorganisationer

§ 2

Ärende – Mål- och resursplan 2024–2026

Ställningstagande

Då den föreslagna budgetramen för 2024 inte är tillräcklig för de stora behov kommunen har och att konsekvenserna kan innebära kraftigt försämrad arbetsmiljö ställer sig Kommunal, Sveriges Lärare, Akavia, Vision, Vårdförbundet och SSR oeniga till förslaget om Mål- och resursplan 2024–2026.

Sammanfattning av ärendet

Fackförbunden har sammanställt ett gemensamt ställningstagande kring Mål- och resursplan 2024–2026, se bilaga 1.

Ordförande ställer frågan om personalorganisationerna avser gå vidare med central förhandling. Personalorganisationerna konstaterar att de, trots oenighet med förslaget, inte kommer att begära central förhandling enligt § 14 MBL.

Underlag

Bilaga 1.

Sändlista

Samtliga förvaltningar
Kallade personalorganisationer

§ 3

Justering av protokoll

Samtliga personalorganisationer justerar protokollet.

Ställningstagande

Sammanfattning av ärendet

Underlag

Sändlista

Samtliga förvaltningar
Kallade personalorganisationer

§ 4
Mötet avslutas

Ordförande tackar för ett bra sammanträde och förklarar mötet avslutat.

Ställningstagande

Sammanfattning av ärendet

Underlag

Sändlista

Samtliga förvaltningar
Kallade personalorganisationer

Fackförbundens yttrande gällande MRP 2024-2026

Arbetsmiljön försämras

Vi ser en stor risk att arbetsmiljön kraftigt försämras, eftersom personaltätheten minskar, vilket leder till ökad arbetsbelastning hos personalen. Det kommer att leda till att den redan höga sjukfrånvaron ökar ännu mer.

Personalomsättningen riskerar att öka

När arbetsmiljön och anställningsvillkoren försämras och arbetsbelastningen ökar riskerar vi en ökad personalomsättning eftersom personal väljer andra, mer attraktiva arbetsgivare. Dels tappar kommunen kompetens, dels medför rekrytering ökade kostnader samt en högre arbetsbelastning för befintlig personal.

Konkurrenskraftiga löner

Om Vänersborg ska vara en attraktiv arbetsgivare måste de anställdas löner vara konkurrenskraftiga.

Tidigare yttranden

I övrigt hänvisar fackförbunden till de tidigare yttrandena i respektive nämnd.

Kommunal, Sveriges Lärare, Vision, Akavia, SSR och Vårdförbundet ställer sig därför oeniga till budgetförslaget för 2024-2026.

Kommunal
Theresia Andersson

Kommunal
Stefan Hansson

Akavia
Elisabet Asp

Sveriges Lärare
Maria Dunbrant

Vårdförbundet
Lisa Persson

SSR
Pethra Johansson

Vision
David Tengberg

Budget / Mål och resursplan för 2024-2026

Förslag till kommunstyrelsen:

Vi yrkar att kommunfullmäktige ställer sig bakom bifogat förslag och kompletteringar till budget / mål- och resursplan.

Henrik Harlitz	Cecilia Prins
Moderaterna	Liberalerna

Inledning

Kommunfullmäktige fastställde kommunens vision 2013. Visionen omfattar alla kommuninvånare och beskriver en framtida idealbild och en gemensam färdriktning. Visionen är en ledstjärna för all kommunal verksamhet och genomsyrar hela organisationen.

Inriktningsmål är kopplade till visionen. I inriktningsmålen lyfts de mest prioriterade områdena för förbättringar fram. Inriktningsmålen kopplas till nämndernas mål och verksamhetsplaner.

De globala målen för hållbar utveckling och Agenda 2030 är en självklar bas för all kommunal verksamhet och är vägledande vid planering och val av indikatorer för analys.

Vänersborg ska vara en bra kommun att bo och leva i, ytterligare steg bör göras för att Vänersborgs kommun ska bli ännu mer attraktiv och trygg.

Ökad valfrihet och makt över den egna vardagen stärker tron på framtiden. Vi tror på engagemanget för Vänersborgs bästa och vill att framtidstro, optimism och entreprenörsanda ska prägla människors syn på vår kommun.

Den gemensamt finansierade välfärden ska omfatta alla och ska öka tryggheten och livskvalitén. Vi vill att människor i Vänersborg ska få en bra start i livet och bästa möjliga välfärd under hela livet.

Allt arbete i kommunen ska genomsyras av ledorden ansvar, ekonomisk försiktighet och kärnverksamhet. För att lyckas i den utmaningen krävs en stark tro på vår kommuns möjligheter och våra anställdas kraft att vilja genomföra detta tillsammans.

Budgetprocessen

Vi har i samband med tidigare beslut framfört synpunkter på nuvarande budgetprocess. Det hade varit mer logiskt om kommunfullmäktige först hade fastställt inriktningsmål och eventuellt några prioriterade mål som omfattar samtliga nämnder. Fullmäktige borde även samtidigt fastställt de ekonomiska ramarna för budgetåret och planperioden. Nämnderna skulle därefter besluta om sin detaljbudget innehållande mål och ramar för sina verksamheter, där mätetalen stöttar kontinuerlig styrning av verksamheten. Vi avser att även framöver söka stöd i kommunstyrelsen /fullmäktige för en annan budgetprocess.

I avvaktan på detta försöker vi här anpassa vårt budgetförslag /MRP till nuvarande upplägg av MRP för Vänersborgs kommun.

I de styrande partiernas förslag till MRP ingår skrivningar och underlag från kommunstyrelseförvaltningen. Det är svårt att skilja ut det som är politiska inriktningar och det som är fakta och planeringsförutsättningar.

Efter att kommunfullmäktige ställer sig bakom detta förslag till budget /MRP justeras givetvis förvaltningens skrivningar i berörda delar för fastställande i Kommunstyrelsen.

Vision och långsiktiga mål

Visionen för Vänersborgs kommun fastställdes 2013. Vi håller fast vid denna vision.

Vänersborgs kommun - attraktiv och hållbar i alla delar, hela livet.

Vi framhåller att kommunens vision är framtagen och förankrad i stor politisk enighet för att styra kommunen. Platsvarumärket är den samlade bilden och upplevelsen av Vänersborgs kommun som geografisk plats, samtidigt som kommunens eget organisationsvarumärke gäller för vår organisation i vår roll som arbetsgivare, tjänsteleverantör och platsutvecklare. Visionen gäller för kommunen som organisation och värdeorden gäller ihop med platsvarumärket. Vi ställer oss därför inte bakom Kommunstyrelsens ordförandes förslag att i tillägg till visionen använda platsvarumärkets värdeord ”levande, attraktiv, hållbar - tillsammans” inom kommunen som organisation eftersom vi anser att dessa snarare urvattnar än stärker visionen som styrmedel för kommunens interna organisation.

De långsiktiga målen / inriktningsmålen för kommunen fastställdes av kommunfullmäktige i november 2022.

Vår omvärld förändrar sig fort, och målen blir snabbt inaktuella. Det är helt nödvändigt att fokusera på:

Kommunens prioriterade områden föreslås vara ”boende, utbildning och arbete”. Utifrån denna fokusering fastställs kommunens inriktningsmål till:

- Kommuninvånarna ska ha fler möjligheter till eget boende utifrån behov
  - färre externt köpta boendeplatser och färre som ofrivilligt bor kvar hos föräldrar

- Andelen invånare som upplever trygghet i sitt bostadsområde ska fortsätta öka under mandatperioden.
- Andelen elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, ska vara bland de 25 bästa kommunerna i riket långsiktigt.
- Vänersborgs gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 4 år, ska nå upp till de bästa 25% kommunerna i riket.
- Enklare och kortare vägar att etablera och utveckla företag
  - den privata försörjningskvoten ska öka med 5%
- Andelen i egen försörjning ska öka till minst nivå med riket.

Dessutom tillkommer målen, riktade till Kommunstyrelsen:

- Långtidssjukfrånvaron bland våra medarbetare ska minska till nivå med riket.
- Den externa personalomsättningen ska minska med 25%.

Nämnderna har under våren haft att rätta sig efter fastställda mål och har utarbetat sina förväntade resultat (mål) utifrån detta. Med förändringen av målen behöver detta arbete göras om för att Kommunfullmäktige ska kunna fatta beslut om en komplett MRP för 2024-2026.

Finansiella mål

- Årets resultat ska uppgå till 1 procent av skatter och generella statsbidrag. För mandatperioden ska det genomsnittliga årsresultatet uppgå till 2 procent av skatter och generella statsbidrag.
- Soliditeten ska förbättras med en procent årligen.
- Årets investeringar (exklusive VA/renhållning) ska finansieras inom ramen för avskrivningar och årets resultat.
- Vänersborgs kommun ska ha god betalningsberedskap och en kassalikviditet som uppgår till min 50 procent av kortfristiga skulder.

Målen ska följas upp med mätning och indikatorer samt redovisas i delårsrapporter och årsbokslut.

Övergripande ekonomisk inriktning

Nämnderna har under våren fått besked om ramar beräknade på kända ekonomiska förutsättningar. Nämnderna har därefter inkommit med förslag till budget och MRP för sin respektive nämnd.

Våra prioriteringar och förslag bygger på det som framkommit under överläggningarna med nämnderna samt de politiska avvägningar som vi gör. Vi anser också att ekonomisk

försiktighet ska prägla kommunens verksamheter och att kärnverksamheterna i kommunen ska värnas i första hand.

Mot bakgrund av de ekonomiska utmaningarna 2023 och 2024 så uppmanas samtliga nämnder till generella åtgärder för att hålla nere kostnader:

- Omprövning av befintliga verksamheter och ambitionsnivåer
- Strikt vakansprövning
- Stor återhållsamhet med inköp av varor, tjänster och utbildningar

Politisk inriktning för budgetåret 2024 och planperioden

Vänersborg är en fantastisk kommun att bo i men det finns också en del problem som behöver lösas. De senaste åren har styrningen av kommunen visat stora brister. Flera av fullmäktiges beslut har aldrig verkställts och underhållsberget för fastigheter m.m. växer ständigt.

När våra medborgare betalar 222 kronor av varje intjänad tusenlapp till Vänersborgs kommun behöver det vara ordning och reda i ekonomin. Pengarna ska användas till viktiga områden.

Grunder för vår välfärd är att många har ett jobb och att det lönar sig att jobba.

Vi behöver medverka till en fortsatt positiv utveckling av olika näringslivsfrågor som berör företagen i kommunen. Det behövs bättre villkor för företag så de vill flytta hit. Fler får då möjlighet att arbeta och färre behöver leva på bidrag.

I många delar finns behov av bättre skola och barnomsorg.

De äldre ska ha trygghet och valfrihet i omsorg och boende.

Vi behöver poliser som är närvarande i Vänersborg, därför behöver dialogen mellan kommunen och polisen stärkas ytterligare.

Leva och bo i Vänersborg

Gammal som ung, alla ska kunna välja sitt boende. Vi vill se fler trygghetsboenden för äldre i kommunen.

Under de senare åren har det byggts många lägenheter, både hyresrätter och bostadsrätter. Däremot är tillgången på villatomter inte tillräckligt varierad. Frigör tomter för småhus inte bara i staden utan också på landsbygden. Gör det lättare att bygga nära Vänern och vid alla våra småsjöar och vattendrag.

Det behöver bli enklare och lättare att få bygglov i Vänersborg. Jämför vi med andra kommuner så borde handläggningstiden för bygglov kunna halveras. Bygglovsprocessen behöver förenklas. Bygglov över disk för enklare ärenden ska prövas för att avlasta organisationen. Det skulle innebära nöjdare kunder /invånare och därmed skapa en mer attraktiv arbetsplats på förvaltningen.

Suicidprevention ska prioriteras som ett tvärfunktionellt arbete där alla kompetenser inkluderas.

Underlätta boende på landsbygden

Vänersborg ska ha en levande landsbygd. Då kan man inte införa regelverk som försvårar företagande och boende.

Se till att vägar och kommunikationer ger möjlighet för personer att bo på landsbygden. Det mindre vägnätet i kommunen behöver förbättras. Kommunen behöver prioritera landsbygden i dialogerna med Västtrafik.

Kommunen behöver påverka Trafikverket för att vi ska få del av kommande väginvesteringar. Det är särskilt viktigt att trycka på ombyggnationen av E45 genom Dalsland.

Den tidigare borgerliga majoriteten i Regionen har skapat förutsättningar för fler tågstopp, bland annat i Brålanda och Frändefors. Detta är en viktig förutsättning för utveckling av Dalslandsdelen av kommunen och ett aktivt och uthålligt fortsatt påverkansarbete ska prioriteras.

Att bo på landsbygden ska inte heller påverka dina möjligheter att välja skola.

Gator och vägar

Underhållet av nuvarande gator och GC-vägar är eftersatt. Istället för att bygga nya GC-vägar vill vi prioritera ett bättre underhåll av befintliga vägar. En samlad statusbeskrivning av gator och vägar i Vänersborgs kommun ska vidmakthållas.

En bred politisk förankring måste ligga till grund för underlag till samråd med Trafikverket och regionen för de regionala och nationella trafikplanerna så att vi kan få genomslag i de långsiktiga planerna.

Fastighetsunderhåll och Investeringar

Underhållet av både fastigheter och gator har under lång tid varit eftersatt. En bättre planering och ekonomisk avsättning behövs för ett underhåll. Det är inte god ekonomi i att nyinvestera istället för att avstå från underhåll.

Investeringsplanen framöver är mycket ansträngd och vi måste prioritera hårt både för att göra saker i rätt ordning och för att inte belasta driftbudgeten med onödiga kostnader. Varje nämnd får i uppdrag att redovisa andelen nyköpta möbler och andelen möbler från Remöblera.

Idrottshusets B-hus är en behövlig investering som drabbats av bristande underhåll. Det är bråttom att komma igång.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att synliggöra faktiska kostnader för lokaler och anläggningar som underlag för korrekta internhyror och därav följande beslut om ramjusteringar.

Snyggt och tryggt

Vänersborg har en mycket fin miljö med parker och friluftsområden. Inte många kommuner kan visa upp något som liknar Skräcklan, Dalbostigen, Vänerkusten eller områdena på Halle- och Hunneberg.

Vi har nära till vatten vid exempelvis Sanden, småbåtshamnen och vid gamla hamnkanalen där verksamhet kan utvecklas mer.

Parker, motionsspår och centrum måste kännas tryggt för alla invånare hela dygnet. Belysning och miljön i övrigt ska anpassas så det motverkar försök till överfall och ofredande. I vissa fall kan även kameraövervakning behövas.

Utsattheten för brott ökar. Samtidigt är polisens närvaro allt för begränsad. I kommunens medborgarlöfte med polisen behöver fler närvarande poliser i vår kommun prioriteras. Frivilliga insatser för att öka tryggheten ska uppmuntras.

Tryggheten i Vänersborg ska öka; brottsligheten ska minska.

Vi måste värna om en ren och fin stad utan nedskräpning och klotter. En nollvision behövs med omedelbara insatser. Givetvis ligger ansvaret främst på alla enskilda medborgare att se till att vi har snyggt och tryggt. Kommunens tillhandahållande av papperskorgar, städning och klottersanering behöver hålla en bra nivå.

Arbete istället för bidrag

Många unga och nyanlända i Vänersborg saknar ett jobb. Det tar alltför många år innan varje nyanländ har nått egen försörjning. Detta behöver förändras.

Förbättra integrationen och ta tillvara den kompetens som finns inom Vänersborgs kommun. Inträdesjobb skulle kunna ge att fler kommer i arbete och egen försörjning. Kommunen borde kunna medverka till att inrätta inträdesjobb som inte finns idag.

Det ska alltid löna sig att arbeta framför att få bidrag. Försörjningsstöd ska villkoras med en individanpassad motprestation. Som en stor arbetsgivare bör kommunen också verka för att skapa anpassade arbetsplatser för de som står långt ifrån ordinarie arbetsmarknad.

Skola med kvalitet och valfrihet

Vår kommun ska bli bäst att växa upp i. Goda villkor för familjerna ger våra barn en bra start i livet. Genom att satsa på de yngsta bygger vi ett gott samhälle och en bättre framtid för oss alla. Tidiga insatser i förskola och på lågstadiet gynnar utvecklingen senare i livet. Inte minst i svenska språket.

Alltför många elever lämnar årskurs nio utan behörighet till gymnasieskolans program. Därför måste kunskapsresultaten öka. Varje elev ska få den hjälp och det stöd som behövs under sin

grundskoletid för att uppnå godkänd nivå. Även elever med särskild begåvning bör få bättre möjligheter till större utmaningar. Lärmiljön ska präglas av ordning och reda, bra kvalitet, valfrihet med lika möjligheter för alla.

Profilskolor där eleverna kan välja en profil som de är intresserade av ska finnas även i Vänersborgs kommun. Det kan exempelvis vara musikinriktning, rörelseprofil eller fokus på naturvetenskap. Skolan ska ge bra kvalitet och valfrihet med lika möjligheter för alla.

Gymnasieskola

Kunskapsförbundet Västs gymnasieskolor ska erbjuda våra elever ett programutbud där elevernas valmöjligheter är väl tillgodosedda och så många som möjligt kan erbjudas sitt förstahandsval. Målet är att eleverna lämnar gymnasiet med examen. Alla elever ska få möjlighet att förverkliga sina mål och drömmar.

Omsorg - om våra äldre

Vi vill att alla ska kunna leva ett aktivt liv utifrån sina egna förutsättningar. Med inflytande över den egna vardagen. Äldre ska ha möjlighet att själva kunna välja inom omvårdnaden. Det kan handla om att välja äldreboende eller kunna påverka vilka tider hemtjänstpersonalen kommer. Ett stärkt anhörigstöd behövs till dem som vårdar anhöriga i hemmet.

Hemtjänst och boende ska omfattas av valfrihet och fler utförare än kommunen ska tillåtas. Biståndsbedömda och anpassade särskilda boenden där avancerad hemsjukvård kan bedrivas på bästa sätt vore ett bra komplement i verksamheten. Vi ska ställa höga krav på en trygg och värdig äldreomsorg. Personalen ska ha goda arbetsvillkor och kunna ge den hjälp som behövs. Det ska serveras bra mat och finnas tid för en stunds gemenskap vid middagsbordet. Även insatser som görs av familj, vänner, kyrkor och andra ideella krafter är viktiga. Inte minst för att fylla människors behov av närhet och gemenskap.

Omsorg - om individer och familjer

Socialtjänsten har en viktig uppgift att trygga vård och omsorg för familjer och individer i behov av stöd. Vi skall ge barn och ungdomar som far illa det stöd och den hjälp de behöver och satsa ännu mer på att förbereda våra ungdomar för studier och arbetsliv.

Vi ser med stor oro på det ökande våldet i nära relationer och vill arbeta för ett ännu starkare samarbete mellan kommunen, region och stat för att skydda utsatta individer.

Även vård av personer med problematisk funktionsnedsättning skall ske i kommunen, dels med hänsyn till individen och dels för att undvika kostsamma externa placeringar.

Det växande försörjningsstödet har till stor del sin grund i en problematik som ligger utanför kommunens kontroll, och där staten har ett stort ansvar. Vänersborgs kommun behöver påtala

och uppvakta staten för att få kompensation för de extrakostnader som exempelvis det statliga migrationsboendet i kommunen medför.

Kultur och fritidsverksamhet

Idrottshallar och anläggningar är i stort behov av underhåll, trots att detta har påpekats under många år.

Vänersborg har en omfattande kultur- och fritidsverksamhet, där föreningarna utför en viktig ideell insats, många gånger i samarbete med Kultur och Fritid och kommunen.

Kommunens uppgift är att stötta detta värdefulla arbete och medverka till ett starkt civilsamhälle.

Friluftsstrategin ska användas för att rikta kommunens insatser så att de främjar nyttjande av våra friluftsområden.

Musik- och kulturskolan, Nationellt Centrum för Musiktalanger och orkestermusikerprogrammet bidrar tillsammans med de ideella musikföreningarna till att Vänersborg fortfarande anses vara en av Sveriges bästa musikkommuner. Det är något vi vill fortsätta värna om.

Idrottsföreningar och det lokala näringslivet har tillsammans, under många år, lockat ett stort antal utövare och anhöriga till arrangemang som gjort Vänersborg känt som cup- och lägerstad.

Vi vill fylla lokalerna med aktivitet – vilket främjar folkhälsan och minskar utanförskapet.

Ekonomiska förutsättningar

Vänersborgs kommun har en förhållandevis hög kommunalskatt. Av våra medborgares inkomster går 22,21 procent i skatt till kommunen. Jämfört med de kommuner som har lägst skatt i vår region innebär det att en familj (man och kvinna med genomsnittslöner) betalar ca 1500 kr mer i månaden i kommunalskatt i Vänersborg.

Att höja skatten ytterligare i Vänersborg är inte rimligt. Vi behöver istället hushålla bättre och bli effektivare i den kommunala förvaltningen. På längre sikt verkar vi för en skattesänkning, men i dagsläget ser vi inga möjligheter att sänka skatten.

Vänersborgs kommun är beroende av att så många som möjligt av våra invånare arbetar och betalar kommunalskatt. Befolkningsantalet behöver öka i jämn takt för att planeringen av kommunal verksamhet ska kunna genomföras.

Av kommunstyrelseförvaltningens underlag framgår befolkningsprognoser och ekonomiska förutsättningar. Vi följer SKR:s skatteprognos, inflationsprognos och övriga beräkningar.

I tjänsteskrivelsen ingår även ”Riktlinjer för god ekonomisk hushållning” som vi ställer oss bakom.

Beslut om driftsbudgetramar / ekonomiska anslag

Utifrån fastställda mål ger kommunfullmäktige nämnderna följande ramar för budgetåret 2024. Här redovisas våra prioriteringar samt justeringar i förhållande till budgetramar för 2023.

Nämnd, tkr	Budget 2023	Ramjustering i budget 2024	Summa budget-ram 2024
Barn- och utbildningsnämnd	951 317	5 735	957 052
Byggnadsnämnd	19 684	-15	19 669
Kommunfullmäktige	2 529	-13	2 516
Kommunstyrelsen	440 672	4 675	445 347
Kultur- och fritidsnämnd	128 139	4 811	132 950
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	11 050	-1	11 049
Revision	1 544	101	1 645
Samhällsbyggnadsnämnd	88 850	4 717	93 567
Socialnämnd	1 117 656	11 705	1 129 361
Valnämnd	700	1 488	2 188
Överförmyndarnämnd	5 769	58	5 827
Summa	**2 767 910**	**33 261**	**2 801 171**

BUN: Ökar ram med 5 735 000kr

Total ram: 957 052 000kr

BN: Minskad ram med 15 000kr

Total ram: 19 669 000kr

KF: Minskad ram med 13 000kr

Total ram: 2 516 000kr

KS: Ökar ram med 4 675 000kr varav 1 750 000kr är för att täcka Vänersborgs kommuns del av de ökade kostnaderna i kommunalförbundet NÄRF

Total ram: 445 347 000kr

KoF: Ökar ram med 4 811 000kr

Total ram: 132 950 000kr

MoH: Minskad ram med 1 000kr

Total ram: 11 049 000kr

Revisionen: Ökar ram med 101 000kr

Total ram: 1 645 000kr

SBN: Ökar ram med 4 717 000kr

Total ram: 93 567 000kr

SN: Ökar ram med 11 705 000kr

Total ram: 1 129 361 000kr

Valnämnd: Ökar ram med 1 488 000kr

Total ram: 2 188 000kr

ÖFN: Ökar ram med 58 000kr

Total ram: 5 827 000kr

Totalt alla ramar: 2 801 171 000kr

Resultatbudget i mål- och resursplan 2024-2026

Resultatbudget, mnkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Verksamhetens nettodriftskostnader	-2 366	-2 496	-2 808	-2 825	-2 910
Avskrivningar	-117	-114	-126	-128	-131
Verksamhetens nettokostnader	**-2 638**	**-2 838**	**-2 934**	**-2 954**	**-3 041**
Skatteintäkter	2 009	2 045	2 139	2 241	2 345
Generella statsbidrag och utjämning	810	823	878	881	893
Verksamhetens resultat	**182**	**30**	**83**	**168**	**197**
Finansiella intäkter	9	6	4	4	4
Finansiella kostnader	-11	-31	-57	-49	-53
Resultat före extraordinära poster	**180**	**5**	**29**	**123**	**148**
Extraordinära poster	0	0	0	0	0
Årets resultat	**180**	**5**	**29**	**123**	**148**

Investerings- och exploateringsbudget 2024-2026

Förslaget till investeringsbudget 2024-2026 är i enlighet med KS ordförandes förslag med justeringar (inom parentes) enligt följande:

Justeringar av investerings- och exploateringspla	2024	2025	2026	Sa
Gator och vägar, beläggningsunderhåll, mnkr	11	14 (+3)	17 (+6)	42

Förslag till investerings- och exploateringsplan 2024-2026:

År	2024	2025	2026	Sa
Mnkr	419,9	530,1	418,6	1 368,6

Sverigedemokraterna Vänersborg
Budget 2024
Plan 2025-2026

Inledning

Sverigedemokraternas budget 2024 är ett tillägg till den Mål och Resursplan som budgetberedningen lagt fram.

2024 blir ett ekonomiskt kärvt år. Orsaken till detta är flera.

- Perioden där kommuner överösts med stora statsstöd är över.
- Hög pensionsavsättning.
- Arbetslösheten är fortsatt hög bland utrikesfödda.
- Misslyckade Integrationsprojekt.
- Inflation och lågkonjunktur påverkar kostnaderna negativt.

Vi konstaterar att 2024 blir ett år där vi inte kan lägga en budget i balans och för att inte göra för stora nedskärningar på personalsidan hänvisar vi till synnerliga skäl och utnyttjar Resultatutjämningsreserven (RUR).

Vår Budgetram med investeringsbudget skiljer sig något från budgetberedningens förslag. Vi anser att vissa besparingsförslag inte är genomförbara för Samhällsbyggnadsnämnden, Barn och Utbildningsnämnden och Kultur och fritidsnämnden.

Vi gör omprioriteringar i besparingsförslaget samt höjer ramanslaget.

Vi gör förändringar utifrån våra idéer och prioriteringar. Vi har ett antal förslag som kommer att minska utgifterna samt tillföra medel som kan omfördelas i nämnderna.

Besparingsförslag

- Ekologiska livsmedel kan ha ett prispåslag på 30 procent eller ibland mer beroende på vara. Vi föreslår att fullmäktiges mål om ekologiska och Fairtrade livsmedel stryks. Och att i stället fokusera på närodlat för miljön och vår landsbygds överlevnad. Då sparas stora belopp som kan omfördelas till i första hand Barn och Utbildningsnämnden och Socialnämnden.

- Vi föreslår även att omfattningen av modersmålsundervisning minskas och i stället erbjuds undervisning i svenska språket. Nyckeln till utbildning, arbete och en på sikt fungerande integration är svenska språket.
- Kommunen äger ett stort antal fastigheter. Flera av dessa genererar inte intäkter i den omfattning som är möjlig. Några exempel är Krassen 8 (Lindgården), Näckrosen 18 (gamla kommunhuset), Rånnum 6:38 (Wargön Innovation) med flera. Försäljning av fastigheter är ett område som kan minska utgifter och generera inkomster.
- Vi föreslår att heltid som norm pausas i alla förvaltningar, det finns utredningar som visar att heltid som norm är kostsamt och försvårar schemaläggning.

Satsningar

- Vi vill behålla driften av Hallevibadet tills nytt alternativ finns tillgängligt. Badet har ett stort antal besökare årligen och är en viktig pusselbit i aktivt folkhälsoarbete. Simklubben är i behov av simhallen för träning och tävling, då det inte finns något annat alternativ inom kommunen. Skolbarnen går på lagstadgad simundervisning och Reumatikerföreningen nyttjar varmvattenbad och har vattengympa med ledare. Det finns många fler anledningar att behålla badet.

- Vi behåller nattis på Lanternan, en stängning kommer ge stora konsekvenser för många ensamstående som arbetar på obekväma arbetstider. Det drabbar kommunala verksamheter som vård och omsorg, det skulle även försvåra nyrekrytering av personal.

- Vi behålla produktionskök och restaurang Solrosen i Brålanda både för miljön och för våra äldres skull som uppskattar Solrosen som träffpunkten och restaurang. Transportera kylda rätter som ingen vill ha är vare sig klimatsmart eller ekonomiskt.

- Vi föreslår att åldern för seniorkortet sänks från 75 år till 70 år.

- För att förebygga och minska antalet sjukskrivningar och öka attraktionskraften som arbetsgivare föreslår vi att Vänersborgs kommun inför ett friskvårdsbidrag. Kostnaden för friskvårdsbidrag kommer på sikt att betala sig genom en minskad sjukfrånvaro och en bättre allmänhälsa för kommunens anställda.

Vårt budgetförslag innehåller totalt 7 800 tkr mer till nämnderna än budgetberedningens förslag.

Sammanfattning och förslag

Barn och utbildningsnämnden

förslag:
Minska andelen ekologiska och Fairtrade livsmedel till 0%.
Vi föreslår att omfattningen av modersmålsundervisning minskas till miniminivå och att ej lagstadgad modersmålsundervisning inte erbjuds. Besparingen omfördelas inom nämndens lagstadgade verksamhet som undervisning i svenska.

Vi tillför 3 400 tkr för fortsatt drift av Lanternan.

Summa 970 119 tkr

Byggnadsnämnden

förslag:
Byggnadsnämnden enligt ram.

Summa 19 867 tkr

Kommunstyrelsen

förslag:
Avsluta projekt Wargön innovation. Hyr ut alternativt sälj byggnaden i Vargön. Omfördela inom ram och sänk åldern för seniorkortet till 70 år.

Summa 448 078 tkr

Kommunfullmäktige

förslag:
Kommunfullmäktige enligt ram.

Summa 2 542 tkr

Kultur och fritidsnämnden

Vi tillför 1 8oo tkr för fortsatt drift av Hallevibadet.

Summa 137 843 tkr

Miljö och Hälsoskyddsnämnden

Miljö & Hälsoskyddsnämnden enligt ram.
Summa 11 160 tkr

Revisionen

Revisionen enligt ram.
Summa 1 661 tkr

Samhällsbyggnadsnämnden

Vi ser en vinst med att behålla produktionskök och restaurang Solrosen i Brålanda både för miljön och för våra äldre som uppskattar träffpunkten och maten.
Samhällsbyggnadsnämnden tillförs 2 600 tkr för fortsatt drift av Solrosens kök.
Försäljning av fastigheter med låg nyttjande/självfinansieringsgrad, genererar intäkter till investeringar.
Summa 97 112 tkr

Socialnämnden

Socialnämnden enligt ram.
Summa 1 140 768 tkr

Valnämnden

Valnämnden enligt ram.

Summa 2 210 tkr

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden enligt ram.
Summa 5 827 tkr

Resultatbudget med plan 2024-2026

Resultatbudget, mnkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Verksamhetens nettodriftskostnader	-2 366	-2 496	-2 844	-2 863	-2 949
Avskrivningar	-117	-114	-126	-128	-131
Verksamhetens nettokostnader	**-2 638**	**-2 838**	**-2 970**	**-2 991**	**-3 079**
Skatteintäkter	2 009	2 045	2 139	2 241	2 345
Generella statsbidrag och utjämning	810	823	878	881	893
Verksamhetens resultat	**182**	**30**	**47**	**131**	**159**
Finansiella intäkter	9	6	4	4	4
Finansiella kostnader	-11	-31	-57	-49	-53
Resultat före extraordinära poster	**180**	**5**	**-7**	**86**	**110**
Extraordinära poster	0	0	0	0	0
Årets resultat	**180**	**5**	**-7**	**86**	**110**

Investeringar

Ambitionen är att årets investeringar (exkl. VA/renhållning) ska maximalt motsvara 7 procent av skatter och generella statsbidrag.

Anders Strand

Sverigedemokraterna Vänersborg

Vänsterpartiets förslag till MRP 2024-26

Vänsterpartiet utgår från det budgetförslag som kommunstyrelsens ordförande har lämnat. Vänsterpartiets förslag är alltså ett ändringsförslag.

Inför 2024 finns ovanligt många osäkra faktorer som gör det svårt att fatta ett budgetbeslut redan i juni. Det är svårt att prognostisera inflationen, kostnads- och ränteutvecklingen mm. Regeringen har inte heller bestämt sig för vilken typ av budget den ska lämna till riksdagen i september. Kommunerna vet inte om budgetförslaget innehåller satsningar på välfärden i kommunerna. Omvärldens påverkan på svensk ekonomi är ytterligare en osäkerhetsfaktor.

Det är svårt att förutsäga Vänersborgs kommuns ekonomiska utveckling under innevarande år, 2023. Det finns signaler på att nämnderna inte kommer att klara av att hålla sina budgetar. Det skulle innebära att kommunens resultat hamnar på ett stort underskott. Det får vi mer kunskap om i delårsrapporten per augusti som presenteras i september. Ett underskott i kommunens resultat för året kommer att medföra att pengar från resultatutjämningsreserven (RUR) tas i anspråk.

Alla prognoser talar för att år 2024 blir ett ekonomiskt tufft år och att utvecklingen för kommunerna ska bli bättre 2025 och 2026. Det gäller alltså för Vänersborgs kommun att hantera nästa år på ett ansvarsfullt sätt.

Kommunfullmäktige ska i detta läge prioritera vård, skola och omsorg. Kommunen bör göra allt för att upprätthålla servicen och kvaliteten. Det innebär att vi måste förhindra försämrade arbetsvillkor och nedläggning av viktiga verksamheter inom välfärden. Vi står inför stora bekymmer med hög sjukfrånvaro och med att rekrytera tillräckligt med personal, särskilt inom vård, skola och omsorg där behoven hos den äldre och yngre befolkningen ökar. Att då genomföra personalneddragningar och därmed försämra arbetsmiljön är fel väg att gå och kommer istället bli kostnadsdrivande på sikt.

Vänsterpartiet anser att

- Heltid som norm och hållbara scheman inom socialförvaltningen ska vara kvar och veckoarbetstid måttet inom Kommunals avtalsområde lokalt bör vara oförändrat.
- Ingen reducering av antalet medarbetare inom AME och daglig verksamhet, då personalen är en förutsättning för fler i arbete, minskade försörjningsstödskostnader och stegförflyttningar inom daglig verksamhet.
- Baskulturutbudet (KUL) i grundskolan prioriteras för att inte minska barns möjlighet till en värdefull introduktion av kulturlivet och långsiktigt inte försämra barns utveckling, inkludering och gemenskap.
- Lanternans kvälls- och nattöppna förskola ska vara kvar. Det är en förutsättning för jämställda och jämlika levnadsvillkor.

- Solrosen i Brålanda ska vara kvar. Äldres möjlighet till bra måltider och gemenskap i alla kommunens delar är prioriterad för att öka möjligheten till ett självständigt långt liv och minska behov av insatser från hemtjänst och hemsjukvård.

Vänsterpartiet föreslår därför följande tillskott utöver kommunstyrelsens ordförandes förslag:

- barn- och utbildningsnämnden tillförs 11,3 mnkr för att behålla Lanternan (3,4 mkr) och personal på förskolor och skolor.
- barn- och utbildningsnämnden tillförs 1,8 mnkr till KUL (baskulturutbud i grundskolan).
- socialnämnden tillförs 5,1 mnkr till ASI och IFO för att förhindra reducering av medarbetare inom arbetsmarknadsenheten och daglig verksamhet (3,1 mnkr) och till personalförstärkningar inom individ-och familjeomsorgen, för att möta de växande behoven hos barn och unga (2 mnkr).
- samhällsbyggnadsnämnden tillförs 2,6 mnkr för att behålla mötespunkten/matsalen Solrosen i Brålanda.
- samhällsbyggnadsnämnden tillförs 0,5 mnkr 2024 för en utredning om arenans skick och framtid som byggnad och möjliga användningsområden.

Vänsterpartiets ändringsyrkande innebär ökade kostnader jämfört med kommunstyrelsens förslag på 21,3 mnkr. Ekonomiska medel för att täcka underskottet hämtas från resultatutjämningsreserven. Det finns också möjligheter att riksdagen beslutar om ökade generella statsbidrag till kommunerna för 2024. Om det värsta scenariot skulle inträffa, dvs det finns knappt några RUR-pengar kvar och riksdagen höjer inte statsbidragen, föreslår Vänsterpartiet ett beslut i november om en skattehöjning med 15 öre.

När kommunen förhoppningsvis får bättre ekonomiska förutsättningar 2025-2026 hoppas Vänsterpartiet kunna återkomma med fler viktiga prioriteringar för att säkra en stark välfärd och jämlika levnadsvillkor i hela kommunen.

Investeringar

Vänsterpartiet vill skjuta upp investeringen för arenataket på 20,8 mnkr år 2024.

Förslag till beslut

1) Kommunfullmäktige fastställer utdebiteringen under 2024 till 22:21 per skattekrona. Nivån är oförändrat jämfört med 2023.

2) Kommunfullmäktige fastställer vision, övergripande inriktningsmål och förväntade resultat enligt upprättat förslag.

3) Kommunfullmäktige fastställer riktlinjer för god ekonomisk hushållning enligt upprättat förslag.

4) Kommunfullmäktige fastställer nämndernas tillskott av skattemedel, investerings- och exploateringsplan och övriga direktiv i enlighet med Vänsterpartiets förslag till mål- och resursplan för 2024-2026.

5) För budgettäckning av löneavtal avsätts sammanlagt 140 mnkr till kommunstyrelsens förfogande. I dessa medel inryms även lönerevision för 2023.

6) Anslagsbindningsnivån för driftsbudgeten är nämnd. Anslagsredovisningen för uppföljning på nämndnivå sker enligt kommunstyrelsens anvisningar.

7) Anslagsbindningen för investerings- och exploateringsplan är på projektnivå.

8) Framställningar till kommunstyrelsen om anslag eller bidrag i budget för år 2024, för vilka inte uppförts medel i budgetförslaget, eller vilka inte behandlats i särskild ordning, ska inte föranleda vidare åtgärder.

9) Långfristig upplåning kan ske inom fastställd låneram på 1 220 mnkr för 2024 utifrån gällande finanspolicy och inom ramen för av kommunstyrelsen.

Vänersborg 2023-06-07

För Vänsterpartiet i Vänersborg

Stefan Kärvling

NÄMNDERNAS BUDGETFÖRSLAG 2024

PROTOKOLL FRÅN NÄMNDSBESLUT OCH SAMVERKAN

TJÄNSTESKRIVELSER MED ÅTGÄRDER OCH KONSEKVENSER

BARN- OCH UTBILDNINGSNÄMNDEN

§ 39

Budget 2024, Mål- och resursplan 2024-2026

BUTN 2022/138

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att:

- Godkänna förvaltningens per 2023-04-17 reviderade budgetförslag 2024 till Mål- och resursplan 2024 - 2026 med tillhörande bilagor avseende nämndens egna kompletterande förväntade resultat samt beskrivning avseende åtgärder och konsekvenser, barnkonsekvensbeskrivning samt protokoll från förhandling i samverkan för budget 2024, med nedan ändringar. (Förslaget reviderades 2023-04-17 med tillägg om ytterligare åtgärder om 1,7 med anledning av barn- och utbildningsnämndens beslut 2023-04-17 gällande utebliven uppsägning av förhyrnings av fastigheten VÄNERSBORG OXELN 7, Norra skolan)

  -Förslaget om sparåtgärden om flytt av verksamheten vid Rösebo grundskola till Frändeskolan, genomförs ej. Neddragning av personaltäthet ökar därmed till 6,2 mkr, vilket ger totalt 7,9 mkr i total neddragning på personal.

  -De förväntade resultaten ändrats till enligt nedan:

Vänersborgs kommun

Förslag 2024

Kompletterande förväntade resultat

Förslag på förväntade resultat 2024	Indikatorer/nyckeltal
Andelen elever i grundskolan som når kriterierna för bedömning av godtagbara kunskaper i läsförståelse i årskurs 1 ökar	Andelen elever i kommunala skolor som når kriterierna för bedömning av godtagbara kunskaper i läsförståelse i årskurs 1 (lokalt mått)
Andelen elever i årskurs 9 som har nått godtagbara kunskaper i alla ämnen ökar	Andelen elever i årskurs 9 som har nått lägst betygskriterierna för E i alla ämnen (kommunala skolor)
	Andelen elever som når kriterier för bedömning av godtagbara kunskaper i matematik, svenska och svenska som andraspråk i slutet av årskurs 3 (kommunala skolor)
	Andelen elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, svenska och svenska som andraspråk (kommunala skolor)
Andelen barn som lämnar förskolan och visar på progression i läs- och skrivutveckling ökar	Andel barn som visar på progression i läs- och skrivutveckling genom dokumenterade indikatorer i Språkglädje, Förståelse, Metaspråklig uppmärksamhet i förskolan (lokalt mått)

- Översända per 2023-04-17 reviderat budgetförslag 2024 till Mål- och resursplan 2024-2026 med tillhörande bilagor avseende åtgärder och konsekvenser, barnkonsekvensbeskrivning samt protokoll från förhandling i samverkan för budget 2024 till kommunstyrelsen.

Deltager ej i beslutet

Följande ledamöter anmäler att de ej deltar i beslutet:

Gunnar Henriksson (L)
Tor Wendel (M)
Mikael Karström (M)
Göran Nilsson (SD)
Jimmy Lindqvist (SD)
Stefan Kärvling (V)

Protokollsanteckningar

Gunnar Henriksson (L), Tor Wendel (M) och Mikael Karström (M) lämnar följande protokollsanteckning:

Vi deltar inte i beslutet gällande MRP då vi avser återkomma med ett heltäckande budgetförslag vid kommunfullmäktige i juni.

Stefan Kärvling (V) lämnar följande protokollsanteckning:

Barn- och utbildningsnämnden 17 april 2023
Ärende 8: Budget 2024, Mål- och resursplan 2024-2026

Protokollsanteckning

Staten har gett kommunerna nya och utökade uppdrag. De beräknas öka kostnaderna för barn- och utbildningsnämnden nästa år med ca 6,9 milj kr. Det handlar om extra studietid, utökad lovskola och reserverade förskoleplatser till vissa barn mellan 3-5 år. Samtidigt ökar antalet elever inom grundsärskolan, vilket beräknas öka kostnaden med 4,5 milj.

Den anvisade budgetram som barn- och utbildningsnämnden tilldelats kommer inte att räcka till för de ökade kraven och behoven eller de allmänt ökade kostnaderna. För att nämnden ska kunna lägga en budget inom budgetram krävs att nämnden beslutar att säga upp förhyrningen av fastigheten Oxeln 7, dvs en nedläggning av Norra skolan, inför hösten 2024. Det krävs också åtgärder som innebär ytterligare besparingar på 11,4 milj kr.

Barn- och utbildningsförvaltningen föreslår följande åtgärder för att spara 11,4 mkr: avveckla Lanternan (besparing på 3,4 mkr), avveckla verksamheten vid Rösebo

grundskola (0,9 mkr), uppsägning av avtalet för KUL (Kultur-Utveckling- Lärande) och lägre personaltäthet (5,3 mkr).

Vänsterpartiet anser att de föreslagna besparingsåtgärderna kan få mycket negativa konsekvenser för verksamheterna i förskola och grundskola. Det kan bli omöjligt att uppfylla kraven i Arbetsmiljölagen 1 kap 1 § om att förebygga ohälsa och att uppnå en god arbetsmiljö. Det blir sannolikt också omöjligt att uppfylla Skollagens 1 kap § 4 om att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden, att utbildningen ska ta hänsyn till barns och elevers olika behov, att barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt samt att en strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Att minska personal drabbar alla elever men främst de som har behov av någon form av stöd. För dessa elever kan konsekvenserna bli långsiktiga och varaktiga.

Det vore också oerhört bekymmersamt för många ensamstående vårdnadshavare, främst kvinnor, som arbetar obekväma arbetstider inom t ex olika vårdyrken, om Lanternan avvecklades.

Vänsterpartiet befarar även att elever i behov av särskilt och språkligt stöd ökar under 2024 både inom förskola och grundskola. Det skulle i så fall innebära ytterligare en ökning av kostnaderna och behov av ytterligare besparingar.

Kommunfullmäktige inriktningsmål gällande skolan och flera av de förväntade resultaten kommer inte att kunna uppfyllas med den föreslagna budgettilldelningen.

Vänsterpartiet ser, läser och förstår förvaltningens sätt att presentera och lösa dilemmat, dvs att kunna lägga en budget inom den budgetram som kommunstyrelsen har bestämt. Vi har all respekt för detta arbete, men kan i nuläget inte ställa oss bakom förslagen. Vänsterpartiet vill invänta nya ekonomiska prognoser och statliga budgetbeslut.

Vänersborg 2023-04-17

Stefan Kärvling
Vänsterpartiet

Sammanfattning av ärendet

Barn- och utbildningsnämnden ska årligen lämna in förslag till Mål- och resursplan för kommande budgetår till kommunstyrelsen.

Barn- och utbildningsnämnden redovisar följande i dokumentet Mål- och resursplan 2024-2026:

- Verksamhetsbeskrivning med jämförelsetal/nyckeltal för barn- och elevantal 2024 grundade på befolkningsprognos utifrån omvärldsanalysen
- Nämndens förväntade resultat utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål
- Ekonomiska resurser
- Beskrivning avseende åtgärder och konsekvenser lämnas i särskild skrivelse/bilaga
- Investeringsbudget gällande nämndens inventarieinvesteringar

Beslutsunderlag

- Barn- och utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2023-04-06.

1. Barn- och utbildningsförvaltningens budgetförslag 2024 till Mål- och resursplan 2024 – 2026, reviderat 2023-04-17.
2. Barn- och utbildningsnämndens egna kompletterande förväntade resultat, reviderade 2023-04-17.
3. Barn- och utbildningsförvaltningens beskrivning avseende åtgärder och konsekvenser för budget 2024, reviderad 2023-04-17.
4. Barnkonsekvensbeskrivning avseende åtgärder i budget 2024, reviderad 2023-04-17.
5. Protokoll Samverkan: Förhandling §11

Barn- och utbildningsnämnden s behandling under sammanträdet

Yrkanden

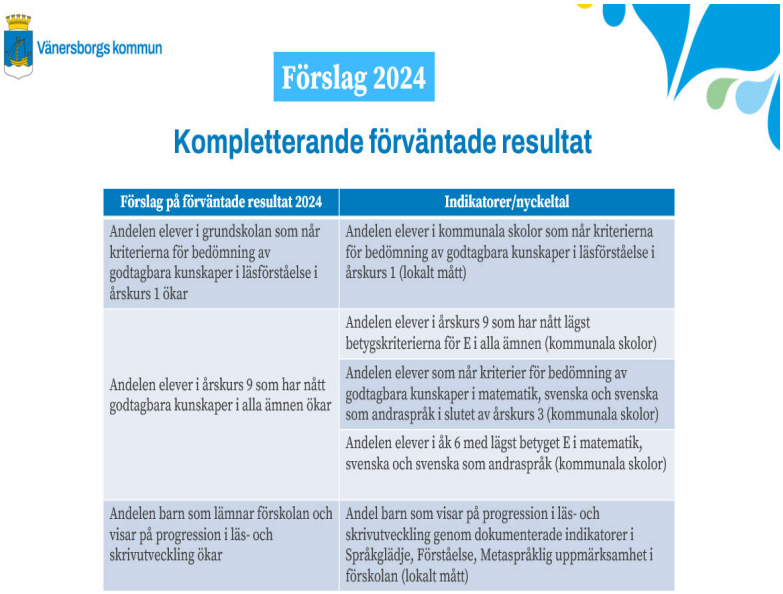
Tf ordförande Christin Slättmyr (S) yrkar:

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att:

- Godkänna förvaltningens per 2023-04-17 reviderade budgetförslag 2024 till Mål- och resursplan 2024 - 2026 med tillhörande bilagor avseende nämndens egna kompletterande förväntade resultat samt beskrivning avseende åtgärder och konsekvenser, barnkonsekvensbeskrivning samt protokoll från förhandling i samverkan för budget 2024, med nedan ändringar. (Förslaget reviderades 2023-04-17 med tillägg om ytterligare åtgärder om 1,7 med anledning av barn- och utbildningsnämndens beslut 2023-04-17 gällande utebliven uppsägning av förhyrnings av fastigheten VÄNERSBORG OXELN 7, Norra skolan)

  -Förslaget om sparåtgärden om flytt av verksamheten vid Rösebo grundskola till Frändeskolan, genomförs ej. Neddragning av personaltäthet ökar därmed till 6,2 mkr, vilket ger totalt 7,9 mkr i total neddragning på personal.

  -De förväntade resultaten ändrats till enligt nedan:

Vänersborgs kommun

Förslag 2024

Kompletterande förväntade resultat

Förslag på förväntade resultat 2024	Indikatorer/nyckeltal
Andelen elever i grundskolan som når kriterierna för bedömning av godtagbara kunskaper i läsförståelse i årskurs 1 ökar	Andelen elever i kommunala skolor som når kriterierna för bedömning av godtagbara kunskaper i läsförståelse i årskurs 1 (lokalt mått)
Andelen elever i årskurs 9 som har nått godtagbara kunskaper i alla ämnen ökar	Andelen elever i årskurs 9 som har nått lägst betygskriterierna för E i alla ämnen (kommunala skolor)
	Andelen elever som når kriterier för bedömning av godtagbara kunskaper i matematik, svenska och svenska som andraspråk i slutet av årskurs 3 (kommunala skolor)
	Andelen elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, svenska och svenska som andraspråk (kommunala skolor)
Andelen barn som lämnar förskolan och visar på progression i läs- och skrivutveckling ökar	Andel barn som visar på progression i läs- och skrivutveckling genom dokumenterade indikatorer i Språkglädje, Förståelse, Metaspråklig uppmärksamhet i förskolan (lokalt mått)

- Översända per 2023-04-17 reviderat budgetförslag 2024 till Mål- och resursplan 2024-2026 med tillhörande bilagor avseende åtgärder och konsekvenser, barnkonsekvensbeskrivning samt protokoll från förhandling i samverkan för budget 2024 till kommunstyrelsen.

Proposition

Tf ordförande ställer proposition på sitt yrkande, och finner att nämnden beslutar enligt yrkandet.

Sändlista

Kommunstyrelsen
Ekonomikontoret KSF Ewa Lundqvist
Kultur- och fritidsnämnden
Ledningsgrupp BUF
Utredare BUF
Utvecklingsledare BUF
Ekonomer BUF

2023-04-06 Dnr: BUTN 2022/138

Handläggare
Mariette Edkvist
mariette.edkvist@vanersborg.se
0521-72 11 68

Mottagare
Barn- och utbildningsnämnden

Budget 2024, Mål- och resursplan 2024-2026 med åtgärder och konsekvenser för barn- och utbildningsnämnden

Förslag till beslut

Barn- och utbildningsnämnden beslutar att:

- Godkänna förvaltningens budgetförslag 2024 till Mål- och resursplan 2024 - 2026 med tillhörande bilagor avseende nämndens egna kompletterande förväntade resultat samt beskrivning avseende åtgärder och konsekvenser, barnkonsekvensbeskrivning samt protokoll från förhandling i samverkan för budget 2024.
- Översända förvaltningens budgetförslag 2024 till Mål- och resursplan 2024-2026 med tillhörande bilagor avseende åtgärder och konsekvenser, barnkonsekvensbeskrivning samt protokoll från förhandling i samverkan för budget 2024 till kommunstyrelsen.

Sammanfattning av ärendet

Barn- och utbildningsnämnden ska årligen lämna in förslag till Mål- och resursplan för kommande budgetår till kommunstyrelsen.

Barn- och utbildningsnämnden redovisar följande i dokumentet Mål- och resursplan 2024-2026:

- Verksamhetsbeskrivning med jämförelsetal/nyckeltal för barn- och elevantal 2024 grundade på befolkningsprognos utifrån omvärldsanalysen
- Nämndens förväntade resultat utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål
- Ekonomiska resurser
- Beskrivning avseende åtgärder och konsekvenser lämnas i särskild skrivelse/bilaga
- Investeringsbudget gällande nämndens inventarieinvesteringar

Fördjupad beskrivning av ärendet

Framtaget förslag avseende åtgärder för en budget i balans gjord av barn- och utbildningsförvaltningen inför nämndens beslut om budget 2024, Mål- och resursplan 2024-2026.

Barn- och utbildningsnämndens förslag:

För att barn- och utbildningsnämnden ska kunna lägga en budget inom budgetram krävs åtgärder och förutsätter att barn- och utbildningsnämnden beslutar att säga upp förhyrningen av fastigheten Oxeln 7 (Norra skolan) inför hösten 2024. Åtgärder med konsekvenser samt barnkonsekvensbeskrivning redovisas i separat bilaga.

Flera nya och utökade statliga uppdrag har tillkommit som kräver stora insatser och resurser samtidigt som antalet elever inom grundsärskolan ökar.

Extra studietid innebär att:
Elever i årskurs 4-9 ska erbjudas extra studietid i anslutning till skoldagen, då de kan få hjälp med läxor och annat skolarbete. Erbjudandet ska omfatta minst 2 timmar per vecka och deltagandet ska vara frivilligt.

Utökad lovskola innebär att:
Den lagstadgade lovskolan utökas med 25 timmar och ska erbjudas elever i årskurs 9 som riskerar att inte uppfylla kriterierna för betyget E i ett eller flera ämnen och som därmed riskerar att inte bli behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan.

Uppsökande verksamhet och ett särskilt erbjudande om plats i förskola innebär att:
Kommunen ska reservera förskoleplats till barn 3-5 år som inte har plats i förskolan och då barnet eller vårdnadshavare är födda utomlands och har vistats i Sverige i högst fem år. Platser ska även erbjudas andra barn som har behov av förskola för bättre språkutveckling i svenska. Platsen ska hållas reserverad en månad, både höst och vår.

De nya och utökade statliga uppdragen beräknas kosta cirka 6,9 mnkr.

Fler elever i grundsärskolan:
Fler barn har behov av grundsärskola och under 2024 beräknas elevantalet öka med ytterligare nio elever. Kostnad för denna volymökning beräknas till 4,5 mnkr.

Förslag på åtgärder för att täcka ovan beskrivna ökade kostnader om 11,4 mnkr är;

- Avveckla Lanternan - omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds (3,4 mnkr)
- Flytta verksamheten vid Rösebo grundskola till Frändeskolan (0,9 mnkr)
- Säga upp avtalet för: Kultur-Utveckling- Lärande (KUL) (1,8 mnkr)
- Lägre personaltäthet (5,3 mnkr)

Beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningen av ledningsgrupp, utredare, utvecklingsledare samt ekonomer. Information och dialog med nämndens ledamöter har genomförts avseende nämndens förväntade resultat. Information i Samverkan och förhandling med de fackliga representanterna har utförts.

Sofia Bråberg

Förvaltningschef

Bilagor

1. Barn- och utbildningsförvaltningens budgetförslag 2024 till Mål- och resursplan 2024 – 2026
2. Barn- och utbildningsnämndens egna kompletterande förväntade resultat
3. Barn- och utbildningsförvaltningens beskrivning avseende åtgärder och konsekvenser för budget 2024.
4. Barnkonsekvensbeskrivning avseende åtgärder i budget 2024
5. Protokoll Samverkan: Förhandling §11

Sändlista

Kommunstyrelsen
Ekonomikontoret
Ledningsgrupp BUF
Utredare BUF
Utvecklingsledare BUF
Ekonomer BUF

Barn- och utbildningsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Barn- och utbildningsnämndens ansvar framgår av reglemente fastställt av kommunfullmäktige och utgår från skollagen. Verksamheten omfattar förskola, öppen förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem. Det finns i kommunens regi 26 förskolor, öppna förskolan Sirius, en förskola som är öppet dygnet runt och 2 dagbarnvårdare. Det finns 17 kommunala grundskolor (varav 2 även har grundsärskola) och vid alla F-6 skolor finns det fritidshem. Det finns två fristående aktörer inom grundskolan, fem fristående förskolor samt två aktörer för enskild pedagogisk omsorg.

Barn- och utbildningsnämndens ansvarsområde omfattar även tillsynsuppdraget för fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg. Tillsynsuppdraget styrs via skollagen. Kommunen ska följa upp fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg för att tillse att dessa verksamheter har god kvalitet och arbetar utifrån gällande styrdokument.

Arbetet inom barn- och utbildningsförvaltningen präglas av att alla i organisationen tar gemensamt ansvar för att se till att alla barn och elever som finns i verksamheterna erbjuds så goda förutsättningar som möjligt att nå behörighet till ett gymnasieprogram. För att lyckas med detta arbetar organisationen målmedvetet och systematiskt och har kvalitet och måluppfyllelse i fokus.

Nyckeltalen nedan redovisas utifrån antalet placeringar för barn och elever. Inom förskola, pedagogisk omsorg samt fritidshem beräknas dessa utifrån nyttjandegraden. Nyttjandegraden avser den andel av barn och elever boende i Vänersborg som nyttjar denna verksamhetsform.

Nyckeltal

Antal barn och elever	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Förskola och pedagogisk omsorg			
Totalt antal placeringar 1-5 år	2 186	2 167	2 131
varav andel i enskild regi %	13	13	13
Nyttjandegrad %	93	92	91
Fritidshem och pedagogisk omsorg			
Totalt antal placeringar barn 6-13 år	1 746	1 667	1 763
varav andel i enskild regi %	14	15	14
Nyttjandegrad %	52	49	51
Grundskola F-9			
Totalt antal elever	4 869	4 944	4 912
varav andel i enskild regi %	13	12	12
varav Grundsärskola	76	64	66

Antalet barn och elever i ovanstående tabell avser totalt antal placeringar per verksamhet.

Antal placeringar för barn och elever är beräknat som ett genomsnitt för året utifrån befolkningsprognoser framtagna av kommunstyrelseförvaltningen och uppgifter från kommuninvånarregistret, framtagen 2022-12-31. Antalet placeringar är svåra att prognostisera utifrån ett ständigt flöde gällande in- och utflyttningar av barn och elever.

Barn- och utbildningsnämnden

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier
Förväntade resultat:

- Andelen barn inskrivna i förskolan ökar
- Andelen elever i årskurs 9 som har behörighet till yrkesprogram ökar
- Andelen barn och elever som upplever trygghet i lärmiljön ökar

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv
Förväntade resultat:

- Hållbart medarbetarengagemang ökar
- Sjukfrånvaron hos våra medarbetare minskar

Utöver detta har barn- och utbildningsnämnden fastställt egna kompletterande förväntade resultat.

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes barn- och utbildningsnämndens budgetram 2024 till 955 856 tkr. Jämfört med budget 2023 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 5 136 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 536 tkr. Budget om 3 819 tkr, för del av hyra avseende idrottshallar, överfördes till kultur- och fritidsnämnden.

Från samhällsbyggnadsnämnden omfördelades 132 tkr för hyra av skolkök. För ökade kostnader för Holmängenskolan tillfördes 2 700 tkr. Ramen minskades med 146 tkr då de generella statsbidragen i statsbidragspåsen justeras ned med motsvarande summa.

Barn- och utbildningsnämndens förslag:

För att barn- och utbildningsnämnden ska kunna lägga en budget inom budgetram krävs åtgärder. Åtgärder med konsekvenser samt barnkonsekvensbeskrivning redovisas i separat bilaga.

Flera nya och utökade statliga uppdrag har tillkommit som kräver stora insatser och resurser samtidigt som antalet elever inom grundsärskolan ökar.

Extra studietid innebär att:
Elever i årskurs 4-9 ska erbjudas extra studietid i anslutning till skoldagen, då de kan få hjälp med läxor och annat skolarbete. Erbjudandet ska omfatta minst 2 timmar per vecka och deltagandet ska vara frivilligt.

Utökad lovskola innebär att:
Den lagstadgade lovskolan utökas med 25 timmar och ska erbjudas elever i årskurs 9 som riskerar att inte uppfylla kriterierna för betyget E i ett eller flera ämnen och som därmed riskerar att inte bli behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan.

Uppsökande verksamhet och ett särskilt erbjudande om plats i förskola innebär att:
Kommunen ska reservera förskoleplats till barn 3-5 år som inte har plats i förskolan och då barnet eller vårdnadshavare är födda utomlands och har vistats i Sverige i högst fem år. Platser ska även erbjudas andra barn som har behov av förskola för bättre språkutveckling i svenska. Platsen ska hållas reserverad en månad, både höst och vår.

De nya och utökade statliga uppdragen beräknas kosta cirka 6,9 mnkr.

Fler elever i grundsärskolan:
Fler barn har behov av grundsärskola och under 2024 beräknas elevantalet öka med ytterligare nio elever. Kostnad för denna volymökning beräknas till 4,5 mnkr.

Barn- och utbildningsnämnden

Ökade lokalkostnader:
Vid de gemensamma presidieöverläggningarna lyftes ökade lokalkostnader avseende Holmängenskolan samt Norra skolan. I budgetramen erhölls en utökade budgetram för Holmängenskolan om 2,7 mnkr. Då uppsägningen av förhyrningen av fastigheten Oxeln 7 (Norra skolan) inte är beslutad innebär detta en ökad lokalkostnad om 1,7 mnkr för 2024.

Förslag på åtgärder för att täcka ovan beskrivna ökade kostnader om 13,1 mnkr är:

Avveckla Lanternan - omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds
(3,4 mnkr)

Säga upp avtalet för:
Kultur-Utveckling- Lärande (KUL) (1,8 mnkr)

Lägre personaltäthet (7,9 mnkr)

Kommunfullmäktiges beslut:

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	79,7	81,0	97,7
Övriga intäkter	38,4	38,0	39,4
Summa intäkter	**118,1**	**119,0**	**137,1**
Personalkostnader	657,6	661,2	636,7
Omkostnader	411,0	404,1	386,3
Ränta och avskrivningar	5,4	5,0	4,1
Summa kostnader	**1 074,00**	**1 070,30**	**1 027,10**
Nettokostnader	**955,9**	**951,3**	**890,0**

Anslagsredovisningsnivå, mnkr

Anslagsredovisningsnivå mnkr	Netto 2024	Intäkt 2024	Kostnad 2024
Nämnd/nämndsadm.	5,9		5,9
Barnomsorg	294,1	38,9	333,0
Grundskola/särskola	655,9	79,2	735,1
Summa	955,9	118,1	1 074,0

3.2 Investeringsbudget

Inventarier

Investeringar avseende inventarier avser främst arbetsmiljöåtgärder och inköp av möbler och inventarier till nya lokaler.

Fastighetsinvesteringar

Beslut om fastighetsinvesteringar 2024-2026 genererar hyresökningar. Barn- och utbildningsnämnden har fått utökad budgetram för hyresökningar inför 2024. Budgetramen förutsätter att barn- och utbildningsnämnden säger upp förhyrningen av fastigheten Oxeln 7 (Norra skolan). Kommande års hyresökningar 2025-2026 ryms inte inom nuvarande budgetram.

Barn- och utbildningsnämnden

Inventarier

Verksamhet/Projekt, mnkr	2024	2025	2026	S:a
Förskola, Grundskola				
Inventarier förskola och grundskola	14,1	10,1	6,1	**30,3**
S:a Utgifter inventarier	**14,1**	**10,1**	**6,1**	**30,3**

Kommentarer till inventarieanslag:

Investeringsbudget för inventarier avser till största delen arbetsmiljöåtgärder
samt inköp av möbler och utrustning till nya lokaler.
Finansiering sker inom budgetram.
En förändrad investeringsnivå mot tidigare Mål- och resursplan 2023-2025 beror på att inköp
av inventarier följer samhällsbyggnadsförvaltningens underhållsplan av kommunens fastigheter.
Denna underhållsplan har justerats något mellan åren och därav förändringen.

Bilaga 2

Barn- och utbildningsnämndens egna kompletterande förväntade resultat

Förväntade resultat 2024	Indikatorer/nyckeltal
Andelen elever i grundskolan som når kriterierna för bedömning av godtagbara kunskaper i läsförståelse i årskurs 1 ökar	Andelen elever i kommunala skolor som når kriterierna för bedömning av godtagbara kunskaper i läsförståelse i årskurs 1 (lokalt mått)
Andelen elever i årskurs 9 som har nått godtagbara kunskaper i alla ämnen ökar	Andelen elever i årskurs 9 som har nått lägst betygskriterierna för E i alla ämnen (kommunala skolor)
	Andelen elever som har nått godtagbara kunskaper i alla ämnen (lokalt mått, redovisas årskursvis)
	Andelen elever som når kriterier för bedömning av godtagbara kunskaper i matematik, svenska och svenska som andraspråk i slutet av årskurs 3 (kommunala skolor)
	Andelen elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, svenska och svenska som andraspråk (kommunala skolor)
Andelen barn som lämnar förskolan och visar på progression i läs- och skrivutveckling ökar	Andel barn som visar på progression i läs- och skrivutveckling genom dokumenterade indikatorer i Språkglädje, Förståelse, Metaspråklig uppmärksamhet i förskolan (lokalt mått)

Åtgärder och konsekvenser

Barn- och utbildningsnämnden

Budget 2024

Sammanfattning av ärendet

Nämnderna har tilldelats budgetramar och anvisningar inför budget 2024 enligt beslut i kommunstyrelsen 2023-02-22 §35. Alla nämnder har i uppdrag att ta fram en budget inom tilldelad budgetram. Uppdraget innefattar också att beskriva vilka åtgärder som behöver genomföras för att uppnå budget inom ram samt beskriva vilka konsekvenser åtgärderna får.

Barn- och utbildningsnämnden beräknas utifrån anvisningarna ha en obalans om 13,1 mnkr inför 2024 i enlighet med det som presenterades vid de gemensamma presidieöverläggningarna. Utöver detta ser barn- och utbildningsförvaltningen en stor risk för kostnadsökningar på grund av den höga inflationen samt det allt högre ränteläget då flera av förvaltningens kostnader påverkas av dessa. Inga av de föreslagna åtgärderna är kopplade till dessa eventuellt ökade kostnader

De behov som presenterades inför 2024 är följande:

Ökade kostnader utifrån fastighetsinvesteringar

Vid de gemensamma presidieöverläggningarna lyftes ökade lokalkostnader avseende Holmängenskolan samt Norra skolan. I budgetramen erhölls en utökade budgetram för Holmängenskolan om 2,7 mnkr. Då uppsägningen av förhyrningen av fastigheten Oxeln 7 (Norra skolan) inte är beslutad innebär detta en ökad lokalkostnad.

Detta ger barn- och utbildningsnämnden en ökad lokalkostnad om 1,7 mnkr för 2024. om 1,7 mnkr för 2024.

Nya och förändrade statliga uppdrag

I skrivande stund finns beslut om två nya och utökade statliga uppdrag.
Det första nya statliga uppdraget avser extra studietid och utökad lovskola.
Detta uppdrag beslutades av Riksdagen 2022-06-01 och trädde i kraft 2022-07-01.

Detta visar på den ryckighet med snabba beslut och kort tid för verkställighet som barn- och utbildningsnämndens verksamheter har i sin vardag. Detta är orsaken till att det varken lyftes vid presidieöverläggningarna inför budget 2022 eller 2023 då beslutet saknades.

Extra studietid innebär att:

Elever i årskurs 4-9 ska erbjudas extra studietid i anslutning till skoldagen, då de kan få hjälp med läxor och annat skolarbete. Erbjudandet ska omfatta minst 2 timmar per vecka och deltagandet ska vara frivilligt.

Utökad lovskola innebär att:

Den lagstadgade lovskolan utökas med 25 timmar och ska erbjudas elever i årskurs 9 som riskerar att inte uppfylla kriterierna för betyget E i ett eller flera ämnen och som därmed riskerar att inte bli behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan.

Det andra beslutade nya statliga uppdraget avser fler barn i förskolan, uppsökande verksamhet och erbjudande om ett särskilt erbjudande om plats i förskolan. Detta beslut togs av Riksdagen 2022-06-08. Lagändringen gäller från och med 2022-07-01 och börjar tillämpas från 2023-07-02.

Fler barn i förskolan, uppsökande verksamhet och ett särskilt erbjudande om plats i förskola

Syftet med detta uppdrag är att öka deltagande i förskolan genom att varje hemkommun ska ta kontakt med vårdnadshavarna. Från att barnet ska fylla tre år, och sedan löpande till och med att barnet fyller sex år, ska kommunen upplysa om förskolans syfte och barnens rätt till förskola.

Det ska även bli obligatoriskt för kommunen att erbjuda förskola bland annat till barn som har bott i Sverige under en kort tid. Barn som ska fylla tre år ska ha en reserverad plats på förskolan, även om inte vårdnadshavarna har ansökt om det. Kommunen ska också sträva efter att ge ett sådant erbjudande till andra barn som har behov av en förskoleplats för att bättre kunna lära sig svenska. Platsen ska hållas reserverad en månad, både höst och vår.

En beräknad kostnad för de nya statliga uppdragen uppgår till:

• Extra studietid och utökad lovskola	5,1 mnkr
• Uppsökande verksamhet och ett särskilt erbjudande om plats i förskola	1,8 mnkr
Summa	**6,9 mnkr**

Fler elever i grundsärskolan

Barn- och utbildningsförvaltningen ser ett stort antal utredningar inom grundsärskolan och gör bedömningen att fler av dessa kommer att resultera i ökade placeringar i grundsärskolan. Inför 2024 beräknas antalet elever inom grundsärskolan öka med cirka nio elever. Dessa elever kräver extra insatser och placeringarna kostar cirka 0,5 mnkr mer än en elev i grundskolan.

Detta ger barn- och utbildningsnämnden ökade kostnader med cirka 4,5 mnkr.

I bokslutet 2022 fanns i genomsnitt 66 elever i grundsärskolan.

Ökade kostnader på grund av inflation

Barn- och utbildningsförvaltningen ser ökade kostnader på grund av världsläget för till exempel skolskjutsar, livsmedel och IT-kostnader.

Barn- och utbildningsförvaltningen ser en stor risk för kostnadsökningar på grund av den höga inflationen samt det allt högre ränteläget då flera av förvaltningens kostnader påverkas av dessa. Exempel på detta är skolskjuts och interna köp. Kostnadsutvecklingen kan komma att påverka barn- och utbildningsnämnden än mer 2024 men nivån är svår att uppskatta. Inga av de föreslagna åtgärderna är kopplade till dessa eventuellt ökade kostnader men interna dialoger inom och mellan förvaltningar i kommunen gällande vem som ska bära respektive kostnader och hur de ska finansieras kan komma att bli aktuellt.

Åtgärder och konsekvenser för Barn- och utbildningsnämnden-Budget 2024

(Förskola/Pedagogisk omsorg/Grundskola/Förskoleklass Fritidshem/Grundsärskola/Barn- och Elevhälsa/Administration)

Utifrån den föreslagna budgetramen 2024 beslutade barn- och utbildningsnämnden om åtgärder på nämndsmötet 2023-04-17.

Här återfinns en beskrivning avseende åtgärder med konsekvenser.
Konsekvenser för verksamheten redovisas mer utförligt utifrån en barnkonsekvensbeskrivning i bilaga 4.

Föreslagna åtgärder om 13,1 mnkr för en budget inom tilldelad budgetram:

- Avveckla Lanternan omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds	3,4 mnkr
- Säga upp avtalet för Kultur-Utveckling-Lärande (KUL-utbud)	1,8 mnkr
- Lägre personaltäthet	7,9 mnkr
SUMMA	**13,1 mnkr**

Avveckla Lanternan- omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds
Denna verksamhet erbjuds idag vid Vänerparkens förskola. Denna verksamhet är inte lagstadgad. Planerad åtgärd är att ta bort denna verksamhet.
Antal placerade barn under 2022 har i genomsnitt varit 44 placeringar och i mars 2023 är antalet 46 placeringar.
Denna åtgärd innebär en minskad kostnad om 3,4 mnkr.

Verksamhet/konsekvens.
En avveckling av Lanternan kommer innebära svårigheter för de vårdnadshavare som jobbar inom yrken som har arbetstider utanför kl.06.00-17.30 vardagar. Att erbjuda omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds kan vara avgörande för enskilda personer och familjers försörjning. Att individer i Vänersborgs kommun är i sysselsättning bidrar också till skatteintäkter och den gemensamma välfärden. En avveckling av Lanternan skulle också kunna påverka kommunens kompetensförsörjning om det begränsar/omöjliggör för individer att ha ett arbete inom exempelvis kommunens äldreomsorg där man arbetar obekväma arbetstider.

Se mer utförlig beskrivning i bilaga 4; Barnkonsekvensbeskrivning.

Säga upp avtalet för Kultur-Utveckling-Lärande, KUL-utbud
Kultur-Utveckling-Lärande, KUL-utbud avser Barnkultur, Orkesterklass, Danspool samt skolavslutningsaktivitet, Schools Out. Orkesterklass är ett inslag i musikundervisningen, där eleverna får pröva på och spela instrument. Danspool är en del i undervisningen, där eleverna får uttrycka sig genom dans. Schools Out är en aktivitet som anordnas vid skolavslutningsdagen.
Denna åtgärd innebär en minskad kostnad om 1,8 mnkr.

Verksamhet/konsekvens:
Kulturutbudet är en del i undervisningen. Vissa barn och elever har lättare att uttrycka sig och ta till sig lärande via andra inlärningsformer och där har detta utbud varit ett inslag för att nå alla barn och elever i lärandet. De estetiska lärprocesserna bidrar också till språkutveckling och att skapa känsla av sammanhang, tillhörighet och gemenskap. En uppsägning av avtalet för Kultur-Utveckling-Lärande riskerar att försämra barns rätt att ta del av kultur och deras tillgång till professionella kulturarrangemang med mål att öka barns inflytande, delaktighet, lärande och eget skapande. Denna åtgärd medför att köp av tjänster från kultur- och fritidsförvaltningen kommer att minska.

Se mer utförlig beskrivning i bilaga 4; Barnkonsekvensbeskrivning.

Lägre personaltäthet
Förvaltningen har under flera år arbetat intensivt med ekonomi- och verksamhetsstyrning, vilket innebär att förvaltningen har sett över både intäkter och kostnader för att värna om personaltätheten i kärnverksamheten. Då budgetmedel saknas för delar av de statliga uppdragen innebär detta att nuvarande personal får utföra dessa uppdrag inom nuvarande tjänst och detta kan påverka personaltätheten i övrig verksamhet.
Denna åtgärd innebär en lägre personaltäthet motsvarande 7,9 mnkr.

Verksamhet/konsekvens:
Med utökade statliga uppdrag behövs mer personal i verksamheten. Medel för detta saknas i budgetramen, vilket innebär att kvalitén i verksamheterna riskerar att försämras och att uppsatta mål inte uppnås.

Verksamheterna har idag små marginaler och svårigheter att organisera sig utifrån den tilldelade ramen. Ett ökat tryck med nya statliga uppdrag och fler elever i grundsärskolan medför konsekvenser för barn, elever och personal. Förskola och fritidshem i Vänersborg ligger under i nettokostnadsavvikelse enligt Kolada. Det kan innebära att verksamheterna inte har lika stor ekonomisk förmåga att hantera utökade uppdrag och samtidigt behålla kvaliteten för barn och elever på grund av de små marginaler som verksamheterna idag arbetar utifrån.

Möjligheterna för förskole- och skolenheter att möta barn och elevers psykosociala och språkliga behov inom tilldelade resurser försvåras.
Det finns en risk att sjukfrånvaron ökar och måluppfyllelsen minskar då ett större uppdrag ska utföras med oförändrade resurser.

Se mer utförlig beskrivning i bilaga 4; Barnkonsekvensbeskrivning.

Barnkonsekvensbeskrivning

Bilaga 4

Avveckla Lanternan - omsorg under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds		
Område	Bedömningsgrund	Bedömning och konsekvenser
Barnkonventionen	Vilket eller vilka barn berörs? På vilket sätt?	Lanternan tar emot barn i åldrarna 1 år fram till vårterminen barnet fyller 13 år. En avveckling av Lanternan skulle påverka barn på både kort och lång sikt. De barn som är inskrivna på Lanternan har vårdnadshavare som arbetar obekväma arbetstider och omsorgen skapar möjlighet att ge barnen kontinuitet i omsorgen.
	Berör förslaget direkt eller indirekt barn/ungdomar nu eller i framtiden?	Förslaget skulle påverka barn direkt då det skulle betyda att de inte längre har en plats att vara på när deras vårdnadshavare arbetar på obekväma tider.
	Sätter förslaget barnens behov och deras bästa i främsta rummet?	Barn- och utbildningsförvaltningen har i dagsläget inte gått ut och frågat barnen om deras åsikter. I en barnkonsekvensanalys genomförd i Orust kommun har man dock frågat barn om hur de upplever den pedagogiska omsorgen på obekväm arbetstid. Barnen uppger bland annat att de tycker att det är roligt och att de känner sig trygga på ”nattis” och att det är bra att vara på samma ställe när föräldrarna arbetar[1]. Det är inte helt applicerbart på Lanternan i Vänersborg, men kan ge en fingervisning på att verksamheten upplevs som viktig för de barn som är inskrivna i den. Vårdnadshavares möjlighet till arbete och försörjning påverkar i allra högsta grad barnet, på både kort och lång sikt. Avvecklas Lanternan kan det antas att vårdnadshavare inte i samma omfattning kan förvärvsarbeta vilket kan få konsekvenser i form av en ekonomisk utsatthet som också påverkar barnet.
	Barns och ungas uppfattningar, särskilda behov och rättigheter i enlighet med barnkonventionen	Förslaget kan inte sägas vara i linje med att tillgodose barns olika behov av omsorg då det idag finns barn med behov av omsorg på obekväm tid. Flera barn lever med ensamstående vårdnadshavare som arbetar på obekväma tider och har därmed ett behov av kontinuerlig omsorg som Lanternan erbjuder.

[1] Barnkonsekvensanalys – ett barnrättsperspektiv på Nattis genomförd av Orust kommun
https://www.orust.se/download/18.1c4985fe183bfdb97a2186a/1665408628611/Barnkonsekvensanalys%20-%20ett%20barnr%C3%A4ttsperspektiv%20p%C3%A5%20Nattis.pdf

Barnkonsekvensbeskrivning

Bilaga 4

Delaktighet och inflytande	Har barn och unga möjlighet att påverka genom att lämna synpunkter? I så fall på vilket sätt	Barn har inte varit delaktiga.
	Har barn och unga har fått uttrycka sin mening? I så fall på vilket sätt?	Barn har inte varit delaktiga.
	Har dialog med berörda intressenter och/eller allmänhet tidigt i beslutsprocessen genomförts? I så fall hur	Allmänhet har inte varit delaktiga.
Skollag	Bidrar beslutet till en likvärdig skola och förskola? (SL 1 kap 9§)	Lanternan är *omsorg* under tid då förskola och fritidshem inte erbjuds och omfattas därför inte av likvärdigheten gällande förskola och grundskola.
	Tas hänsyn till barns och elevers olika behov? (SL 1 kap 4§)	Se ovan.
	Beaktas barn och elever lika tillgång till utbildning? (1 kap 8§)	Beaktas inte då Lanternan endast omfattar omsorg.
Övrigt	Hur beaktas barn och ungdomars behov och sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter?	Kommunen är inte skyldig att erbjuda omsorg på obekväm tid (SL, 25 kap 5 §), men bör sträva efter att erbjuda detta som ett sätt att främja jämställdhet och integration. Av vårdnadshavare som har behov av omsorg på obekväm tid är majoriteten ensamstående med gymnasial utbildning till skillnad mot vårdnadshavare med eftergymnasial utbildning som får sina behov tillgodosedda inom ordinarie verksamhet[2]. I förlängningen har barnets behov av omsorg även bäring på barnets rätt till lek, vila, fritid och enligt barnkonventionen är det vårdnadshavarna som har huvudansvaret för barnets utveckling med stöd av staten då det behövs.
	Trygga och bra uppväxtvillkor för barn och unga	Barn som har vårdnadshavare som arbetar på obekväma tider består till stor del av barn från socioekonomiska utsatta familjer. Ofta är det barn till ensamstående och med endast gymnasial utbildning. Vårdnadshavares möjlighet till arbete och försörjning påverkar i allra högsta grad barnet, på både kort och lång sikt. Avvecklas Lanternan kan det antas att vårdnadshavare inte i samma omfattning, eller inte alls, kan förvärvsarbeta vilket kan få konsekvenser i form av en ekonomisk utsatthet som också påverkar barnets uppväxtvillkor.

[2] Omsorg på obekväm tid – Om föräldrars möjlighet till omsorg när förskolan är stängd, Skolinspektionen 2016.

	Särskild hänsyn har tagits till barn och unga som är i behov av särskilt stöd ex. funktionshinder	Se ovan.
Samlad bedömning	En avveckling av Lanternan skulle ha konsekvenser för barn både nu och i framtiden. Det kan antas att konsekvenserna blir större för barn som lever i redan socialekonomiskt utsatta familjer om det inte längre finns möjlighet till omsorg på obekväm arbetstid i Vänersborgs kommun.	

Barnkonsekvensbeskrivning

Bilaga 4

Säga upp avtalet för Kultur-Utveckling-Lärande (KUL-utbud)		
Område	Bedömningsgrund	Bedömning och konsekvenser
Barnkonventionen	Vilket eller vilka barn berörs? På vilket sätt?	Barn och unga i förskolan, grundskolan och grundsärskolan kommer att påverkas av åtgärden att säga upp avtalet för Kultur-Utveckling-Lärande (KUL-utbud). Fristående verksamheter är också med och tar del av och finansierar utbudet vilket betyder att alla barn i Vänersborgs kommun kommer att påverkas av beslutet. I utbudet ingår Barnkultur, Orkesterklass och Danspoolen samt externa evenemang. Västra Götalandsregionen är med och finansierar de externa evenemangen vilket är avhängt av att kommunen också är med och finansierar ungefär hälften. Det gör att ett avlutande av KUL-utbudet också påverkar de evenemang som samfinansieras tillsammans med Västra Götalandsregionen.
	Berör förslaget direkt eller indirekt barn/ungdomar nu eller i framtiden?	Förslaget berör barn direkt då KUL-utbudet riktar sig till barn i förskolan, grundskolan och grundsärskolan. Det kan även påverka barn och ungas exponering till kommunens musikskola.
	Sätter förslaget barnens behov och deras bästa sätts i främsta rummet? (BK artikel 3)	I läroplanerna beskrivs förskolans, skolans och grundsärskolans uppdrag att låta barn och elever få uppleva olika uttryck för kunskaper genom estetiska lärprocesser. Det innebär att de ska få pröva och utveckla olika uttrycksformer och uppleva känslor och stämningar genom skapande verksamhet så som drama, rytmik, dans, musik, bild, konst, text och form. Studier visar att kultur har en positiv inverkan på barn och elever och att det bidrar bland annat till minskad stress, förbättrad hälsa och ökade skolresultat. Det bidrar också till språkutveckling och att skapa känsla av sammanhang, tillhörighet och gemenskap. Kultur i förskolan, grundskolan och grundsärskolan kan väcka lust till, fördjupa och berika lärandet med konstnärliga upplevelser. Det bedöms därför inte vara i barnens bästa att säga upp avtalet för KUL-utbudet.
	Barns och ungas uppfattningar, särskilda behov och rättigheter i enlighet med barnkonventionen	Se ovan.

Barnkonsekvensbeskrivning

Bilaga 4

Delaktighet och inflytande	Har barn och unga har möjlighet att påverka genom att lämna synpunkter? I så fall på vilket sätt	Barn har inte varit delaktiga.
	Har barn och unga har fått uttrycka sin mening? I så fall på vilket sätt?	Barn har inte varit delaktiga.
	Har dialog med berörda intressenter och/eller allmänhet tidigt i beslutsprocessen genomförts? I så fall hur?	Allmänhet har inte varit delaktiga.
Skollag	Bidrar beslutet till en likvärdig skola och förskola? (SL 1 kap 9§)	KUL-utbudet kan anses vara en insats som bidrar till att barn och elever får en likvärdig tillgång till kultur[3] och att säga upp avtalet kommer att påverka kvaliteten på den estetiska undervisningen på förskolor och grundskolor.
	Tas hänsyn till barns och elevers olika behov? (SL 1 kap 4§)	Inte aktuell.
	Beaktas barn och elever lika tillgång till utbildning? (1 kap 8§)	Inte aktuell.
Övrigt	Hur beaktas barn och ungdomars behov och sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter?	Genom att samverka med kulturskolan menar Skolverket[4] att huvudmannen får bättre förutsättningar att höja kvaliteten i undervisningen inom estetiska ämnen. Att säga upp avtalet för KUL-utbudet skulle därför kunna innebära att grundskolorna får sämre förutsättningar för en god undervisningskvalitet i estetiska ämnen. Från år 2023 är musik- och kulturskolans utbud i Vänersborgs kommun avgiftsfritt vilket innebär att alla barns tillgång till musik- och kulturskolan på fritiden har ökat.
	Trygga och bra uppväxtvillkor för barn och unga	Förslaget bedöms inte påverka barns uppväxtvillkor.

[3] Samverkan mellan skolan och kulturskolan, SKR https://skr.se/download/18.4d3d64e3177db55b1664e2d6/1615974848432/Samverkan-skola-kulturskola.pdf 2023-03-28

[4] Organisera samverkan mellan skolan och kulturskolan, Skolverket https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/organisera-samverkan-mellan-skola-och-kulturskola 2023-03-28

	Särskild hänsyn har tagits till barn och unga som är i behov av särskilt stöd ex. funktionshinder	Hänsyn kommer fortsatt tas till barns och elevers olika behov.
Samlad bedömning	Att säga upp avtalet för Kultur-Utveckling-Lärande (KUL-utbud) kommer försämra barns rätt att ta del av kultur och deras tillgång till professionella kulturarrangemang med mål att öka barns inflytande, delaktighet, lärande och eget skapande.	

Lägre personaltäthet		
Område	Bedömningsgrund	Bedömning och konsekvenser
Barnkonventionen	Vilket eller vilka barn berörs? På vilket sätt?	Åtgärden gällande lägre personaltäthet bedöms påverka barn i hela organisationen i åldrarna 1–16 år. Enligt forskning finns det inte ett direkt samband mellan tilldelade resurser och resultat eller kvalitet i undervisningen[5]. Däremot går det inte att säga att ett utökat uppdrag med samma resurser inte skulle påverka barn och elever. Den största utgiften på förskolor och grundskolor är personal vilket betyder att samma resurser och ett utökat uppdrag med allra största sannolikhet skulle innebära att förskolor och grundskolor behöver omorganisera och att personaltätheten förändras. För grundskolan F-9 ligger Vänersborg cirka 2 procent högre i nettokostnadsavvikelse. Förskolan ligger 6 procent och fritidshemmen 10 procent under i nettokostnadsavvikelse 2021[6] vilket innebär att dessa verksamheter i Vänersborg har att lägre kostnadsläge än förväntat. Det kan innebära att organisationen i Vänersborg inte har lika stor ekonomisk

[5]SKR Så mycket kostar skolan: https://skr.se/skolakulturfritid/forskolagrundochgymnasieskola/vagledningsvarpavanligafragor/samycketkostarskolan.2785.html#5.68e4adfe147afac12a43fb65 2023-03-27

[6] Kolada, https://www.kolada.se/verktyg/jamforaren/?_p=jamforelse&focus=16705&report=115125&tab_id=74540 2023-03-27

		förmåga att hantera utökade uppdrag och samtidigt behålla kvaliteten för barn och elever.
	Berör förslaget direkt eller indirekt barn/ungdomar nu eller i framtiden?	En lägre personaltäthet på en förskola eller grundskola kan innebära konsekvenser för barn och elever på kort sikt, men även på lång sikt. Det betyder att det blir svårare att tillgodose barn och elevers individuella behov. Undervisningen kommer att påverkas på grund av de utökade uppdragen.
	Sätter förslaget barnens behov och deras bästa sätts i främsta rummet? (BK artikel 3)	Förslaget innebär att det uppstår en intressekonflikt mellan vad som är barnets bästa och budget i balans.
	Barns och ungas uppfattningar, särskilda behov och rättigheter i enlighet med barnkonventionen	En lägre personaltäthet i verksamheterna innebär att förskolor och grundskolor anpassar sina organisationer till en mindre budget. Det innebär att det påverkar organisationens förmåga att anpassa undervisningen till barn och elevers behov då anpassningar ofta innebär ökade personal- och materialkostnader.
Delaktighet och inflytande	Har barn och unga har möjlighet att påverka genom att lämna synpunkter? I så fall på vilket sätt?	Barn och elever har inte varit delaktiga.
	Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. Har barn och unga har fått uttrycka sin mening? I så fall på vilket sätt?	Barn och elever har inte varit delaktiga.
	Har dialog med berörda intressenter och/eller allmänhet tidigt i beslutsprocessen genomförts? I så fall hur?	Allmänheten har inte varit delaktiga.
Skollag	Bidrar beslutet till en likvärdig skola och förskola? (SL 1 kap 9§)	Enligt förskolans och grundskolans läroplaner framgår det att likvärdigheten inte innebär lika resurser till alla. Resurser som tilldelas förskolan och grundskolan ska enligt 2 kap 8b§ skollagen vara anpassade till elevers olika förutsättningar och behov. Barn- och utbildningsnämnden har beslutat att fördela 5 % av budgeten för förskoleklass och grundskola samt fritidshem utifrån föräldrars utbildningsbakgrund för att skapa förutsättningar för en mer likvärdig skola. Medel kommer fortsatt att fördelas i enlighet med resursfördelningsmodellen för en mer likvärdig skola.
	Tas hänsyn till barns och elevers olika behov? (SL 1 kap 4§)	Lägre personaltäthet kan påverka förskolans och grundskolans förmåga att ta hänsyn till barn och elevers olika behov. Grundskolan är skyldig att sätta in insatser i skolan om

		eleverna riskerar att inte nå målen. Insatser av det slaget kostar ofta pengar i och med att det ofta handlar om anpassning utifrån elevens behov.
	Beaktas barn och elever lika tillgång till utbildning? (1 kap 8§)	Förslaget påverkar inte barn och elevers tillgång till utbildning men kan påverka kvaliteten på den utbildning som erbjuds.
Övrigt	Hur beaktas barn och ungdomars behov och sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter?	Förskolan och grundskolan spelar en stor roll i att utjämna olikheter i samhället. Lägre personaltäthet i verksamheterna kan således sägas försämra förskolan och grundskolans förutsättningar för att fullfölja sitt kompensatoriska uppdrag. Se även ovan.
	Trygga och bra uppväxtvillkor för barn och unga	Se ovan.
	Särskild hänsyn har tagits till barn och unga som är i behov av särskilt stöd ex. funktionshinder	Lägre personaltäthet i verksamheterna skulle kunna påverka förskolans och grundskolans förmåga att ta hänsyn till barn och elevers olika behov. Grundskolan är skyldig att sätta in insatser i skolan om eleverna riskerar att inte nå målen. Insatser av det slaget kostar ofta pengar i och med att det ofta handlar om anpassning utifrån elevens behov.
Samlad bedömning	Lägre personaltäthet kommer att påverka enskilda barn och elever, men också barn och elever som grupp i Vänersborgs kommun. I vilken grad de kommer att påverkas är svårt att avgöra i nuläget. Det kan ändock konstateras att åtgärden kommer innebära att förskolor och grundskolor kommer att behöva anpassa sina organisationer till de utökade uppdragen. Detta i sin tur påverkar organisationens förmåga att anpassa undervisningen till barn och elevers behov då anpassningar ofta innebär ökade personalkostnader.	

Vänersborgs kommun

Samverkansprotokoll

Datum:	2023-03-28
Lokal:	Kommunhuset, Lokal Skräcklan
För arbetsgivaren:	Sofia Bråberg, Förvaltningschef Mariette Edkvist, Förvaltningsekonom
För arbetstagarparten:	Ninna Silvonsaari, Sveriges Lärare Maria Dunbrant, Sveriges Lärare Melker Eksell, Sveriges Skolledare Ann-Sofie Dolk Olsson, Kommunal Sofia Österdal, Vision Lisa Persson, Vårdförbundet

Beslut budget 2024
Arbetsgivaren har kallat till samverkan inför beslut gällande budget 2024 och Mål- och resursplan för 2024.

Personalorganisationerna har sammanställt sina yttranden som återfinns i bilaga.

Personalorganisationerna ställer sig inte bakom arbetsgivarens förslag och mötet avslutas i oenighet.

Vid protokollet: Maria Wassén, HR-partner

Justeras:
För arbetsgivaren: **För Kommunal:**

Sofia Bråberg
Förvaltningschef

Ann-Sofie Dolk Olsson

För Sveriges lärare: **För Sveriges Skolledare:**

Maria Dunbrant

Melker Eksell

För Vision **För Vårdförbundet**

Sofia Österdal

Lisa Persson

Yttrande gällande BUN:s budget för 2024

Utifrån den föreslagna budgetramen för BUN 2024 ser vi att det kommer att saknas minst 11,4 miljoner beroende på de nya och utökade statliga uppdragen och fler elever i grundsärskolan. För att finansiera dessa ökade kostnader måste pengar tas från befintliga verksamheter, eftersom dessa kostnader inte går att välja bort.

Därtill vill nämnden i inriktningsmålen öka andelen barn inskrivna i förskola, öka behörigheten i åk 9 samt öka andelen elever som är trygga i skolan. Förutom detta finns kompletterande förväntade resultat som innebär att elevernas kunskaper och närvaro i skolan ska öka. Det är också ett förväntat resultat att sjukfrånvaron hos medarbetarna ska minska.

Detta när vi samtidigt kan se i både medarbetarenkäten och HÖK21-arbetet (prioriterat område: "Balans mellan krav och resurser") att det som sticker ut är våra medarbetares redan höga arbetsbelastning och en mycket hög sjukfrånvaro. I medarbetarenkäten framgår det att medarbetarna har svårt att släppa tankarna på arbetet på fritiden och att de saknar tid för återhämtning. Medarbetare från praktiskt taget alla arbetsplatser inom BUN:s verksamheter uttrycker att arbetsuppgifterna inte ryms inom arbetstiden.

Att ställa krav på att prestera ännu högre kvalité i våra verksamheter, som redan är pressade till bristningsgränsen, till en lägre kostnad (minskade resurser) är en omöjlig ekvation (balans). Sjukfrånvaron kommer att öka, tryggheten kommer att minska och detta kommer att försämra elevernas kunskapsresultat.

Därför ställer sig Kommunal, Sveriges Lärare, Sveriges Skolledare, Vision och Vårdförbundet oeniga till budgetförslaget för 2024.

Kommunal *Ann-Sofie Dolk Olsson*	*Sveriges Lärare* *Maria Dunbrant*	*Sveriges Skolledare* *Melker Eksell*

Vison Sofia Österdal	Vårdförbundet Lisa Persson

BYGGNADSNÄMNDEN

B N § 31 BN.2022.45

Mål- och resursplan 2024-2026

Beslut

Byggnadsnämnden godkänner förvaltningens förslag till Mål- och resursplan 2024-2026 med tillhörande bilaga avseende åtgärder och konsekvenser.

Sammanfattning av ärendet

Nämnderna har av kommunstyrelsen mottagit budgetramar och anvisningar inför arbetet med budget 2024. Utifrån detta har nämnderna i uppdrag att inom tilldelad budgetram ta fram en budget för 2024 samt lämna en konsekvensbeskrivning om vad det innebär för verksamheten att följa ram. Budget 2024 ska ingå i kommunens gemensamma dokument Mål- och resursplan 2024-2026.

I anvisningarna fastställdes byggnadsnämndens budgetram 2024 till 19 561 tkr. Inflationsuppräkningen minskade ramen med 123 tkr. Byggnadsnämndens budgetförslag ligger inom tilldelad budgetram. Beskrivning av åtgärder och konsekvenser med presenterat budgetförslag beskrivs i separat skrivelse.

I kallelsen till mötet hade fel siffror smugit sig in i budgetrutan. Detta är uppdaterat och nämnden tog del av rätt siffror på sammanträdet.

Beredning

Ärendet har beretts i förvaltningens ledningsgrupp samt i byggnadsnämndens presidium.

Samverkan med fackliga företrädare i FSG 2023-04-03.

Bilagor

Mål- och resursplan version 2, 2024-2026
Protokoll från FSG, 2023-04-03
Beskrivning åtgärder och konsekvenser med presenterat budgetförslag daterat 2023-03-21

Sändlista

Kommunstyrelsen

2023-03-21

Dnr: BN.2022.45

Handläggare
Eddie Sandin
eddie.sandin@vanersborg.se
0521-721275

Mottagare
Kommunfullmäktige

Beskrivning åtgärder och konsekvenser med presenterat budgetförslag

Sammanfattning

Byggnadsnämnden presenterar en budget inom tilldelad ram enligt anvisningarna. Enligt förvaltningens nuvarande prognos för 2024 ser nämnden att följande krävs för att nå en budget i balans:

- Att ny plan och bygglovstaxa antas.

- Att arbetet med att digitalisera våra detaljplaner fortsatt kommer att få stå tillbaka.

- Att verksamheterna kommer prioritera handläggning av inkomna ärenden, dvs ansökningar och klagomål (den så kallade händelsestyrda tillsynen) och i viss del prioritera bort planerad tillsyn samt annat förebyggande arbete.

Konsekvenserna om ny plan och bygglovstaxa inte antas kommer troligtvis vara att personalstyrkan måste minskas för att budgeten inte ska överskridas, vilket i sin tur leder till längre handläggningstider. Risken är då att de handläggningstider verksamheten är ålagda att hålla enligt lag inte kan uppnås.

Konsekvenserna av övriga åtgärder är svåra att överblicka men att inte digitalisera detaljplaner kan på sikt innebära att kommunen i framtiden har en sämre rustad samhällsbyggnadsprocess gentemot vad andra kommuner har. Att tillsynen får stå tillbaka kan innebära att verksamheten får en framtida tillsynsskuld.

Fördjupad beskrivning

Nämnden har vid de gemensamma presidieöverläggningarna med budgetberedningen presenterat de utmaningar och behov som finns inför MRP 2024-26. Nedan följer en kort sammanfattning:

Osäkert ekonomiskt läge

Nämnden påverkas av den lågkonjunktur som råder. Byggnadsnämndens verksamhet kan inte i någon större grad påverka intäktsflödet utan är beroende av vad utomstående aktörer planerar att genomföra

Ny Plan och bygglovstaxa

En väl fungerande taxa är viktig för att kommunen ska kunna finansiera sin verksamhet. Nuvarande taxa bygger på hur stort som byggs och ger totalt sett höga intäkter de år det byggs mycket flerbostadshus. Andra år då ärendebalansen domineras av mindre tillbyggnader och exempelvis eldstäder och attefallshus, så ger den totalt sett låga

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 31 BN.2022.45

intäkter som inte motsvarar den handläggningstid som måste läggas på ärendena. SKR har sedan 2014 tagit fram en ny modell som mer speglar den genomsnittliga tiden som faktiskt läggs ned på de olika ärendena och som därmed är mindre konjunkturkänslig.

Digitalisering av detaljplaner

Kommunen har cirka 450-500 gamla analoga detaljplaner som behöver digitaliseras för att möta framtiden. Arbetet är påbörjat med då inga extra resurser finns till detta går det långsamt. Många andra kommuner har kommit långt i detta arbete, ett fåtal är klara.

Nytt handläggningsstöd till kommunala lantmäterimyndigheten (KLM)

Nuvarande system, som är samma som statliga lantmäteriet har, planeras att avvecklas 2026-27. Lantmäteriet håller på att ta fram ett nytt och samtidigt utreder Sveriges KLM-kommuner tillsammans om ett eget system ska utvecklas. Oavsett väg kommer detta vara kostnadsdrivande och kräva investeringar.

Öppna Data

Sverige går mot en tid med mer öppna data, dvs tillgången till data ska vara fri. Detta ser nämnden som positivt i stort men det kan också innebära minskade intäkter och därmed utmaningar att finansiera verksamheten framgent.

Tillsyn

Byggnadsnämnden har ansvar för tillsyn enligt plan och bygglagen samt för tillsyn av strandskyddet enligt miljöbalken. Nämnden har sedan några år tillbaka en tillsynsplan över PBL-området, men i dagsläget finns ingen behovsutredning eller tillsynsplan för strandskyddstillsynen, vilket också framkom i Länsstyrelsens rapport om utvärdering av miljöbalkstillsynen från 2023-03-16. Nämnden har som mål att under innevarande år (2023) göra en behovsutredning och ta fram en plan. Innan detta är gjort är behovet eller nämndens ambitionsnivå på en sådan tillsyn inte känt. Någon större proaktiv tillsyn kan dock inte bedrivas inom nuvarande budgetram då begränsade resurser finns.

Övrigt

Nämnden vill dessutom ge följande medskick som i stor grad kan påverka nämndens arbete, men som nämnden inte själva styr över.

Viktigt att arbetet med detaljplaner fortlöper

Det är av yttersta vikt att arbetet med att detaljplanera kommunal mark fortlöper även under lågkonjunktur så kommunen står rustade och redo när konjunkturen vänder. Det är Byggnadsnämnden som ansvarar för arbetet med detaljplaner men det är Samhällsbyggnadsnämnden som är beställare och betalare av desamma. Om beställaren väljer att ”dra i handbromsen” får det konsekvenser för samhällsbyggandet på lite längre sikt och nämnden ber därför budgetberedningen att ta detta i beaktande.

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 31 BN.2022.45

Byggnadsnämnd

1. Verksamhetsbeskrivning

Byggnadsnämnden beslutar om tillstånd att bygga och riva, tillstånd till större markarbeten samt förhandsbesked om möjligheten att få bygglov. Nämnden ansvarar för dispensprövningar, tillsyn av strandskyddet, den kommunala lantmäteriverksamheten, mätning, kartframställning och utveckling av geodata. Byggnadsnämnden ansvarar också för detaljplanering och områdesbestämmelser. Den översiktliga fysiska planeringen fullgörs delvis av miljö- och byggnadsförvaltningen på uppdrag av kommunstyrelsen. Byggnadsnämnden ska vidare ta de initiativ som behövs beträffande planläggning och fastighetsbildning, samt vara vägledande i frågor om byggande.

Nyckeltal

Bygglov	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Handläggningstid	5 veckor	5 veckor	5 veckor

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv
Förväntade resultat:
-Andelen invånare som tycker att de aktivt kan delta i arbetet med utveckling av kommunen ska öka
-Kommunens planberedskap för nya bostäder ska öka

Inriktningsmål: Vänersborg är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan
Förväntade resultat:
-Befolkningen bosatta i kollektivtrafiknära läge ska öka

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag
Förväntade resultat:
-Genomsnittlig handläggningstid för bygglov (enligt PBL) ska minska
-Nöjd kund-index (INSIKT) för nämndens myndighetsområde ska uppgå till minst rikssnittet.

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv
Förväntade resultat:
- Hållbart medarbetarengagemang ska uppgå till minst 80

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram
I anvisningarna fastställdes byggnadsnämndens budgetram 2024 till 19 561 tkr. Inflationsuppräkningen minskade ramen med 123 tkr.

Byggnadsnämndens föreslag:
Byggnadsnämndens förslag ligger inom tilldelad budgetram. Förslaget bygger på att ny plan- och bygglovstaxa antas av kommunfullmäktige i separat ärende.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	0,0	0,1	0,2
Övriga intäkter	13,7	13,5	13,7
Summa intäkter	**13,7**	**13,6**	**13,9**
Personalkostnader	26,8	26,9	25,1
Omkostnader	6,0	6,0	6,8
Avskrivningar/internränta	0,5	0,4	0,5
Summa kostnader	**33,3**	**33,3**	**32,4**
Nettokostnader	**19,6**	**19,7**	**18,5**

3.2 Investeringsbudget

Byggnadsnämndens investeringar avser inventarier och finansieras inom ram.

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 31 BN.2022.45

Byggnadsnämnd

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 31 BN.2022.45

Protokoll
FSG Miljö- och byggnadsförvaltningen

Tidpunkt:	2023-04-03
kl	13.00-14.00
Plats:	Hästefjorden

Kallade:

För arbetsgivaren
Eddie Sandin, Ordf.
Anneli Baard sekr
Cecilia Siverbo, HR

För arbetstagarna
Bertille Debris, Naturvetarna
Kajsa Wegberg Vision
Elisabeth Rex, Naturvetarna och skyddsombud
Jesper Bagger Nordberg, vision

Dagordning:

§ 1 Godkännande av dagordning

§ 2 Val av justerare; Kajsa Wegberg

§ 3 Samverkan kring förslag till MRP 2024-26
Genomgång av mål och resursplan (bilaga1 Mål och Resursplan 2024-26)
Målsättningen kommer att anpassas efter budgetramen.
Dialog kring framtid, viktigt att ha fortsatt dialog kring prioriteringar och arbetsbelastning.
Personalorganisationerna noterar att arbetsbelastningen fortfarande är ohälsosamt hög för en grupp medarbetare utifrån nuvarande resurser.
Förslaget samverkat i enighet.

§ 4 Skyddsrond 2023
Handlingsplan framtagen som innefattar risker och friskfaktorer från fysisk-rond och medarbetarundersökning.

§ 5 Från CSG i mars – Fråga om hur vi säkerställer chefers kunskap kring SAM
Kommunal har lyft frågan på CSG kring chefers kunskap kring Systematiskt arbetsmiljöarbete.

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 31 BN.2022.45
Ankom: 2023-04-03 Ärende: BN.2022.45 Handling: 1859652

Personalorganisationerna tycker att cheferna inom Miljö och Byggnad är kunniga, intresserade och måna om arbetet kring arbetsmiljö.
Alla är överens om att dialogen är aktiv och bra.

§ 6 Inför CSG april – Årlig uppföljning av det systematiska arbetet.
Genomgång av arbetet i Stratsys.
Underlagt har tagits fram antingen med skyddsombud eller med arbetsgruppen.

§ 7 Anmälningsärenden

Inga anmälningsärenden.

[redacted]

Eddie Sandin, Ordf Kajsa Wegberg, Vision

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 31 BN.2022.45

Ankom: 2023-04-03 Ärende: BN.2022.45 Handling: 1859652

Skyddsronder

CSG	Personalkontoret	Förvaltningschefer	Personalorganisationer	Kommundirektör
Följa utvecklingen av skyddet mot ohälsa och olycksfall		Utgå från förvaltningens skyddsronder och analysen från FSG APM LSG FSG	Förbered för att kunna besvara följande på mötet: - Ge er bild av situationen inom området	-Ansvara för att tolka information och besluta om åtgärder: - Vad behöver göras? - Varför? - Vem? - När?
		Förbered för att besvara följande fråga på mötet: - Vad ser ni för övergripande risker och mönster på förvaltningsnivå?		-Vilken information behöver spridas till förvaltningarna? - Vem sprider informationen?
Säkerställa att förutsättning ar finns för att arbeta med SAM		- Delge lärdomar på hur man kan jobba med risker från förvaltningen - Hur fungerar verktyget/processen/systematiken när det gäller skyddsronder? - Vad vill man lyfta till CSG som man behöver hjälp med när det gäller risker i arbetet?	- Ge er bild av situationen inom området	Ska något följas upp? När? Vem?

Årlig uppföljning av SAM

CSG	Personalkontoret	Förvaltningschefer	Personalorganisationerna	Kommundirektören
Säkerställa att förutsättningar finns för att arbeta med SAM		Underlag: Årlig uppföljning av SAM/Planering av arbetsmiljön Utgå ifrån förvaltningens årliga uppföljning av SAM/Planering av arbetsmiljön och den analys som gjorts på FSG för att besvara följande frågor på mötet: - Vad vill man lyfta till CSG som man behöver hjälp med när det gäller SAM? Delge lärdomar från arbetssätt	Förbered för att kunna besvara följande på mötet: - Ge er bild av situationen inom området	- Ansvara för att tolka information och besluta om åtgärder: - Vad behöver göras? - Varför? - Vem? - När? -Vilken information behöver spridas till förvaltningarna? - Vem sprider informationen? Ska något följas upp? När? Vem?

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-04 B N § 31 BN.2022.45

Ankom: 2023-04-03 Ärende: BN.2022.45 Handling: 1859652

KOMMUNSTYRELSEN

KOMMUNSTYRELSEN

Kommunstyrelseförvaltningens kalkyl över budget 2024 visar på en rad ofinansierade kostnader. Det avser ökade kostnader dels inom förvaltningen, dels inom kommunalförbunden dels inom vissa avtalsbundna verksamheter och dels som konsekvens av fattade beslut. Förvaltningen ser också behov av budgetregleringar mot andra nämnder som konsekvens av vissa beslut.

Anvisningarna budget 2024
I anvisningarna fastställdes kommunstyrelsens budgetram 2024 till 447 540 tkr. Jämfört med budget 2023 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 6 105 tkr. Ramen utökades med 682 tkr för utökade verksamheter som följer av statens justeringar i de generella statsbidragen/statsbidragspåsen. Då kommunstyrelsen ingått partnerskap med brottsofferjouren (IOP) från 2023 utökades ramen med 35 tkr och 45 tkr omfördelades från socialnämndens budget.

Kommunstyrelseförvaltningen
Kommunstyrelseförvaltningen redovisar ofinansierade kostnader i budget 2024. Det avser ökade kostnader som är kopplade till konsekvenser av tidigare beslut samt den höga inflationen. Finansieringen får lösas genom åtgärder i höstens detaljbudgetarbete. Förvaltningen vill dock lyfta två verksamheter där kostnadsökningarna blir svåra att rymma inom budgetram. Det är dels arkivet som måste flyttas från kommunhuset till regionarkivet på grund av risk för fuktskador i kommunens källare. Hyran i regionarkivet kan uppskattas till ca 600 tkr. För införande av e-arkiv kvarstår en ofinansierad kostnad om ca 300 tkr under 2024. Från 2025 upphandlas ett nytt system där prisuppgift ännu saknas.

En översyn av kostnadsansvar pågår vad gäller kommunens IT-verksamhet. Syftet med översynen är att bygga en säkrare och robustare IT-miljö och ta ett samlat grepp om samtliga delar i kommunens IT-miljö. Ett enklare och tydligare system för kostnadsfördelning och debitering av IT-tjänster (verksamhetskatalog) håller på att tas fram i dialog med kommunens förvaltningar. I samband med översynen har det identifierats behov av att IT-avdelningen tar över ansvaret och kvalitetssäkrar den nätverksutrustning som idag ägs och *finansieras av kommunens förvaltningar*, samt att möta NIS-lagstiftningens krav på ökad säkerhet genom att lägga till ett ytterligare serverum för att få redundans i driften av de verksamhetskritiska systemen. Åtgärderna bedöms av IT-avdelningen sammantaget innebära ökade kostnader med ca 3,4 mnkr för 2024 och kommundirektören är överens med förvaltningscheferna om att det samlade beloppet tas upp i MPR-processen av kommunstyrelseförvaltningen istället för per förvaltning. Kostnaden rör, förutom server, föråldrad, överårig utrustning som saknar uppdateringsavtal. Det är switchar, routrar, accesspunkter för Wifi mm och konsekvenserna ger alltfler driftstopp.

Noterbart är att genom dagens köp och säljorganisation för IT, transporteras den stora merparten av alla leverantörsfakturor till beställande förvaltning. Detta betyder att den höga inflationen (kostnadsökningar på mellan 7% uppemot 30% för vissa artiklar) , även inom denna bransch, får stor påverkan redan 2023. Översiktlig prognos bedöms ligga på minst 4 mkr i ökade kostnader för inflation, vilket belastar förvaltningarna.

Även kommunstyrelseförvaltningen påverkas 2023 av ökade kostnader till följd av den höga inflationen. Åtgärder planeras för ramanpassning inom kommunstyrelseförvaltningen som

genomförs redan under 2023:

- Strikt vakansprövning
- Stor återhållsamhet med inköp av varor och tjänster
- Omprövning av befintlig verksamhet och ambitionsnivå i samband med fortsatt verksamhetsplanering
- Återhållsamhet med beslut som leder till ökade kostnader
- Arbete med besparingsförslag och konsekvensanalyser.

Kommunalförbunden

För så väl Kunskapsförbundet väst som NÄRF prognostiseras pensionskostnaderna öka mot bakgrund av den höga inflationen under 2023. KFV aviserar om 3 000 tkr i ökade pensionskostnader som följer av den höga inflationen. För NÄRF prognostiseras ca 1 000 tkr i ökade pensionskostnader som följer av den höga inflationen. För kommunens egna nämnder hanteras finansieringen av ökade pensionskostnader i det centrala budgetarbetet. Förvaltningen ser ingen möjlighet att täcka dessa utökade kostnader inom ram. Kommunstyrelsens egen budgetram bör utökas med dessa medel från och med budget 2024.

Samarbetsavtal, hyror mm kopplade till index

Kommunstyrelsens avtal med samarbetsorganisationer inom näringsliv, turism och besöksverksamhet t.ex. Visit, Dalslands Turistbolag, Vargön innovation, Vattenpalatset, Flygplatsen kommer att leda till ökade kostnader då avtalen är kopplade till olika indexuppräkningar. Till två avtal, Visit och Dalslands Turist, samt hyran för Vargön innovation, behöver tillföras utökad budget om 350 tkr. Ett sätt att lösa det är att omfördela budget från kommunstyrelsens förfogandeanslag. I övrigt försöker förvaltningen lösa ytterligare kostnadsökningar i samband med detaljbudgetarbetet i höst.

Budgetregleringar mot övriga nämnder

- Omfördelning av budget för huvudskyddsombud

Personalkontoret föreslår att budget för kommunals huvudskyddsombud om 400 tkr flyttas till barn- och utbildningsnämnden (100 tkr), socialnämnden (200 tkr) och samhällsbyggnadsnämnden (100 tkr). Se bifogad överenskommelse.

- Omorganisationen

Under 2023 planeras för en omorganisation inom kommunstyrelseförvaltningen som kommer att träda i kraft från under hösten. Förvaltningen återkommer i höst med förslag till omfördelningar av budget mellan berörda nämnder som en konsekvens av den pågående omorganisationen inom kommunstyrelseförvaltningen.

- Kostnader för höjd beredskap

Tidigare beslut om stärkt beredskap genom löpande testning av mobil reservkraft innebär att samhällsbyggnadsnämnden, som utför testningen, bör tillföras 70 tkr i budget 2024. Eventuellt kommer ytterligare uppgifter kring höjd beredskap att omfördelas från kommunstyrelsen till samhällsbyggnadsnämnden och då behöver ytterligare budget att omfördelas.

Kommunstyrelsens förfogandeanslag

Förvaltningen utgår från att 3 000 tkr, som varit öronmärkta till socialt förebyggande och trygghetsskapande insatser, fortsätter att öronmärkas av förfogandeanslaget även under

2024. Pilotprojektet LEVA har förlängts och pågår t o m 2027 och har finansierats av förfogandeanslaget under de tre första åren och fortsätter så också under 2024, 50 tkr.

Det finns två redan pågående verksamheter, som har finansierats ur förfogandeanslaget under 2023. Det är dels Grön tillväxt Fyrbodal 200 tkr och tillgänglighetsdatabas 180 tkr. Då verksamheterna fortsätter under 2024 föreslås att de finansieras via förfogandeanslaget.

Det ökade verksamhetsbidraget om 25 tkr till Funktionsrätt Vänersborg överförs permanent från förfogandeanslaget till verksamheten.

Kommunfullmäktige har beslutat att via Fastighets AB Vänersborg köpa in fastigheten Krickan och kommunstyrelsen har åtagit sig att teckna hyresavtal med bolaget för att finansiera nödvändiga kostnader inför beslut om fortsatt användning av fastigheten. Hyreskostnaden för detta kan beräknas till mellan 1-2 mnkr beroende på vilka åtgärder som vidtas i fastigheten.

Inför budget 2024 finns det 7 919 tkr i KS förfogandeanslag. Efter redovisade justeringar, enligt ovan, kvarstår ca 2 464 tkr som är ospecificerade.

Sammanfattning KS förfogandeanslag 2024	**Tkr**
Budget 2024	7 919
Öronmärks:	
- Socialt förebyggande och trygghetsskapande insatser	3 000
- Pilotprojekt LEVA	50
- Grön tillväxt Fyrbodal	200
- Tillgänglighetsdatabas	180
- Hyra Krickan	2 000
Överförs permanent till verksamheten	
- ökat verksamhetsbidrag funktionsrätt	25
Summa fördelat i MRP 2024	5 455
Återstår ofördelat	2 464

Sammanfattande slutsatser
Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar att kommunstyrelsens budgetram behöver justeras upp avseende ökade pensionskostnader för kommunalförbunden om sammanlagt 4 mnkr.

Behov motsvarande totalt ca 4,0 mkr är identifierade för IT och arkiv:

- Säkring av kommunens totala IT-miljö och anpassa IT-säkerheten efter gällande lagkrav för NIS-direktiv så är behovet totalt 3,4 mnkr. I överenskommelse med förvaltningschefer sammanfattas samlad kostnadsökning centralt, istället för att fördelas på respektive förvaltnings verksamhet/lokaler.
- Hyra av arkiv och dels e-arkiv ökar sammanlagt med närmare 600 tkr

För att möta NIS-direktiv så behöver kommunen komplettera dagens IT-miljö med en redundant server och lagringslösning i sekundär lokal. Det tillsammans med att utrustning som är inköpt ute på förvaltningarna nu behöver ersättas, motsvarar 3,4 mkr/år. Det behöver endera tillskjutas medel eller så behöver nämnderna gemensamt bidra med åtgärder för att möta behovet.

Från kommunstyrelseförvaltningens sida arbetas det med besparingar/effektiviseringar om ca 1,5 mkr som kan föreläggas politiska beslut efter konsekvensanalys. Det kan inte uteslutas att dessa får påverkan på personalstyrkan.

Till vissa avtalsbundna verksamheter kan ytterligare medel behöva tillföras ur kommunstyrelsens förfogandeanslag eller via omprioritering mot annan verksamhet, om politiska samverkansbeslut tas.

Vidare ser förvaltningen ett behov av att KS-förfogandeanslag förstärks för att kunna hantera ekonomiska konsekvenser av fattade politiska beslut samt ha en beredskap för att kunna hantera oförutsedda händelser inom kommunstyrelsen under 2024.

I övrigt kommer förvaltningen att arbeta vidare med konsekvensanalyser och åtgärder för ramanpassning och avser återkomma med vissa förslag om budgetregleringar mellan nämnder utifrån pågående förändringsarbete inom förvaltningarna.

Kommunstyrelsen

1. Verksamhetsbeskrivning

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan med ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder, planerar och samordnar kommunens ekonomi och verksamheter. Kommunstyrelsen ansvarar för kommunens mark- och bostadspolitik, energiplanering, kollektivtrafik samt kontakter med näringslivet. Inom kommunstyrelsen verkar ett arbetsutskott, ett personal- och förhandlingsutskott och ett konsumentutskott.

Kommunstyrelsen ansvarar för gymnasie- och vuxenutbildningsfrågor och ger bidrag till Kunskapsförbundet Väst. Kommunstyrelsen ansvarar också för räddningstjänsten och ger bidrag till Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund (NÄRF).

Kommunstyrelsen biträds av kommundirektör med underställda kontor och avdelningar.

2. Förväntade resultat

Kommunstyrelsens förväntade resultat ska bidra till att kommunens alla fem inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: I Vänersborgs kommun ska det finnas mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv.
Förväntade resultat: Andelen med egenförsörjning skall öka. Invånarnas möjlighet till delaktighet ska öka. Den sociala hållbarheten ska öka

Inriktningsmål: Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier
Förväntade resultat: Andelen gymnasieelever med examen inom 4 år ska öka

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan
Förväntade resultat: Andelen invånare som är nöjda med kommunens information för att minska personlig miljö-och klimatpåverkan ska öka

Inriktningsmål: Vänersborgskommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag
Förväntade resultat: Växtkraften i våra företag ska öka. Nöjd-kund-index (INSIKT) ska öka. Invånarnas och företagens omdöme om hur kommunens service och bemötande är ska öka.

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv
Förväntade resultat: sjukfrånvaron ska minska. Attraktiviteten som arbetsgivare ska öka

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes kommunstyrelsens budgetram 2024 till 447 540 tkr. Jämfört med budget 2023 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 6 105 tkr. Ramen utökades med 682 tkr för utökade verksamheter som följer av statens justeringar i de generella statsbidragen/statsbidragspåsen. Då kommunstyrelsen ingått partnerskap med brottsofferjouren (IOP) från 2023 utökades ramen med 35 tkr och 45 tkr omfördelades från socialnämndens budget.

Kommunfullmäktiges beslut:

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	5,3	2,6	7,4
Övriga intäkter	59,3	64,2	64,6
Summa intäkter	**64,6**	**66,8**	**72,0**
Personalkostnader	86,7	86,3	79,1
Omkostnader	422,3	418,2	389,3
Avskrivning/internränta	3,1	3,1	2,2
Summa kostnader	**512,1**	**507,7**	**470,6**
Nettokostnader	**447,5**	**440,9**	**398,6**

Anslagsredovisning, mnkr

Anslagsredovisning mnkr	Netto 2024	Intäkt 2024	Kostnad 2024
Styrelse	21,2	0,0	21,2
Kommunledning	127,2	59,3	186,5
Räddningstjänst/Säkerhet	43,2	4,3	47,5
Gymnasieverksamhet	215,0	0,5	215,5
Vuxenutbildning	40,9	0,5	41,4
Summa	**447,6**	**64,6**	**512,1**

3.2 Investeringsbudget

Inventarier

För IT/datanät budgeteras 5 000 tkr år 2023. För åren 2024 och 2025 budgeteras 2 000 tkr per år, vilket är en ökning jämfört med MRP 2022–2024 med 1 mnkr år 2024. Ökningen beror på ett större behov av investeringar avseende IT-information/IT-säkerhet.

Hemsidan, liksom intranätet, behöver uppgraderas vart fjärde år. För detta budgeteras 500 tkr 2023 och 2025. Till inventarier budgeteras 600 tkr.

Driftkostnaderna, som följer av investeringarna, finansieras inom respektive verksamhets budgetram.

Kommunstyrelsen

Inventarier

Verksamhet/Projekt, mnkr		2024	2025	2026	S:a
Utgifter	Datanät	2,0	2,0	2,0	**6,0**
	Inventarier	0,6	0,6	0,6	**1,8**
	Hemsida/Intranät	0,0	0,5	0,0	**0,5**
	Ekonomisystem	0,0	0,0	0,0	**0,0**
	Personalsystem	0,0	0,0	0,0	**0,0**
S:a Utgifter inventarier		**2,6**	**3,1**	**2,6**	**8,3**

Kommentarer till inventarieanslag:

För IT/datanät budgeteras 5 000 tkr år 2023, 2 000 tkr år 2024 och 2 000 tkr år 2025, vilket är en ökning jämfört med MRP 2022–2024 med 1 mnkr år 2024. Ökningen beror på ett större behov av investeringar avseende IT information/IT säkerhet.

Hemsidan, liksom intranätet behöver uppgraderas vart fjärde år, för detta budgeteras 500 tkr 2023 och 2025.

Till inventarier budgeteras 600 tkr.

Driftkostnaderna, som följer av investeringarna, finansieras inom respektive verksamhets budgetram.

KULTUR- OCH FRITIDSNÄMNDEN

§ 51

Godkännande av Mål- och resursplan 2024–2026 samt åtgärdsförslag och konsekvensanalys

KUFRN 2022/88

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens förslag till Mål- och resursplan 2024–2026 inklusive åtgärdsförslag om 4 900 tkr under förutsättning att ***kommunfullmäktige beslutar så*** enligt nedan:

1. Avveckla Hallevibadet, 1 800 tkr, och ge förvaltningen i uppdrag att säga upp hyresavtalet.
2. Aktualisera kommunfullmäktiges beslut om att föra över ansvaret för barn- och utbildningsnämndens idrottshallar till kultur- och fritidsnämnden, 1 600 tkr.
3. Minskad budget för musik- och kulturskolan, 1 500 tkr.

Reservationer, protokollsanteckningar, jäv

Protokollsanteckning från Elisabeth Johansson (KD) bifogas detta beslut i protokollet.
Protokollsanteckning från Gunilla Cederbom (V) bifogas detta beslut i protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Nämnderna har av kommunstyrelsen erhållit budgetramar och anvisningar inför arbetet med budget 2024. Utifrån detta har nämnderna i uppdrag att inom tilldelad budgetram ta fram en budget för 2024. Kultur- och fritidsnämnden har tilldelats en ram på 133 740 tkr för 2024, vilket är lägre än beräknat behov för året och därför innebär konsekvenser för verksamheten. Beräknat budgetbehov för 2024 uppgår till 137 740 tkr vilket innebär att åtgärder motsvarande 4 000 tkr måste genomföras. Under hela planperioden uppgår budgetbehov utöver tilldelad ram till totalt 7 000 tkr.

Vid nämndens sammanträde den 24 januari presenterades kultur- och fritidsnämndens verksamheters budgetbehov inför 2024 för nämnden. Detta material presenterades sedan för budgetberedningen den 1 februari. Dialog med nämnden kring åtgärder och konsekvenser skedde den 21 mars.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2023-04-04
- Mål- och resursplan 2024–2026 inklusive verksamhetsbeskrivning, nyckeltal/jämförelsetal, förväntade resultat och ekonomiska resurser
- Protokollsutdrag: Kultur- och fritidsnämndens 2022-11-22 § 72. Konsekvensbeskrivning av överenskommelse mellan kultur- och fritidsnämnden och barn- och utbildningsnämnden om lokaler som nyttjas gemensamt.
- Utdrag från tjänsteskrivelse gällande konsekvensbeskrivning av överenskommelse mellan kultur- och fritidsnämnden och barn- och utbildningsnämnden om lokaler som nyttjas gemensamt
- Fördjupad beskrivning av Hallevibadet med angivna kommande kostnader
- Sammanställning av berörda enheters konsekvensbeskrivningar
- Protokoll från kultur- och fritidsförvaltningens samverkansgrupp 2023-04-06 inklusive de fackliga organisationernas skrivelse

Kultur- och fritidsnämndens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Jonathan Svensson (S) yrkar på följande tillägg i beslutsförslaget:
Kultur- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens förslag till Mål- och resursplan 2024-2026 inklusive åtgärdsförslag om 4 900 tkr under förutsättning att ***kommunfullmäktige beslutar så*** enligt nedan.

Gunilla Cederbom (V) yrkar bifall till förvaltningens förslag och ordförandens tilläggsyrkande.

Elisabeth Johansson (KD) yrkar bifall till förvaltningens förslag och ordförandens tilläggsyrkande.

Beslutsgång

Ordförande ställer frågan om nämndens beslutar enligt förvaltningens förslag och finner att kultur- och fritidsnämnden bifaller förslaget.

Ordförande ställer frågan om nämndens beslutar enligt ordförandens yrkande om tillägg till förslaget och finner att kultur- och fritidsnämnden bifaller yrkandet.

Sändlista

Kommunstyrelsen
Ekonomikontoret
Förvaltningschef
Förvaltningsekonom
Verksamhetschef administration
Verksamhetschef kultur
Verksamhetschef fritid

2023-04-04 Dnr: KUFRN 2022/88

Handläggare
Marie Jensen
marie.jensen@vanersborg.se
0521-72 14 41

Mottagare
Kultur- och fritidsnämnden

Godkännande av Mål- och resursplan 2024–2026 samt åtgärdsförslag och konsekvensanalys

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner förvaltningens förslag till Mål- och resursplan 2024–2026 inklusive åtgärdsförslag om 4 900 tkr enligt nedan:

1. Avveckla Hallevibadet, 1 800 tkr, och ge förvaltningen i uppdrag att säga upp hyresavtalet.
2. Aktualisera kommunfullmäktiges beslut om att föra över ansvaret för barn- och utbildningsnämndens idrottshallar till kultur- och fritidsnämnden, 1 600 tkr.
3. Minskad budget för musik- och kulturskolan, 1 500 tkr.

Sammanfattning av ärendet

Nämnderna har av kommunstyrelsen erhållit budgetramar och anvisningar inför arbetet med budget 2024. Utifrån detta har nämnderna i uppdrag att inom tilldelad budgetram ta fram en budget för 2024. Kultur- och fritidsnämnden har tilldelats en ram på 133 740 tkr för 2024, vilket är lägre än beräknat behov för året och därför innebär konsekvenser för verksamheten. Beräknat budgetbehov för 2024 uppgår till 137 740 tkr vilket innebär att åtgärder motsvarande 4 000 tkr måste genomföras. Under hela planperioden uppgår budgetbehov utöver tilldelad ram till totalt 7 000 tkr.

Vid nämndens sammanträde den 24 januari presenterades kultur- och fritidsnämndens verksamheters budgetbehov inför 2024 för nämnden. Detta material presenterades sedan för budgetberedningen den 1 februari. Dialog med nämnden kring åtgärder och konsekvenser skedde den 21 mars.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Nämnderna har av kommunstyrelsen erhållit budgetramar och anvisningar inför arbetet med budget 2024. Utifrån detta har nämnderna i uppdrag att inom tilldelad budgetram ta fram en budget för 2024. Kultur- och fritidsnämnden har tilldelats en ram på 133 740 tkr för 2024, vilket är lägre än beräknat behov för året och därför innebär konsekvenser för verksamheten. Beräknat budgetbehov för 2024 uppgår till 137 740 tkr vilket innebär att åtgärder motsvarande 4 000 tkr måste genomföras. Under perioden 2025–2026 beräknas

resursbehov utöver tilldelad budget uppgå till ytterligare 3 000 tkr, vilket innebär att under hela planperioden behöver åtgärder om 7 000 tkr genomföras.

Vid nämndens sammanträde den 24 januari presenterades kultur- och fritidsnämndens verksamheters budgetbehov inför 2024 för nämnden. Detta material presenterades sedan för budgetberedningen den 1 februari. Dialog med nämnden kring åtgärder och konsekvenser skedde den 21 mars.

Enligt beslutade anvisningar ska hela perioden 2024–2026 beaktas. Preliminära beräkningar har gjorts för de kostnader som är kända för förvaltningen i dagsläget. Prognoser och bedömningar är dock svåra att göra för hela perioden då de kommande årens ekonomiska förutsättningar påverkas av världsläget, inflation med mera.

Kultur- och fritidsnämndens utbud för invånare och besökare är mycket viktigt utifrån kommunens attraktionskraft och bidrar till att stärka kommunens varumärke. Verksamheterna som bedrivs ökar förutsättningarna för att stärka demokratin, folkhälsan och den sociala gemenskapen i samhället.

Kultur- och fritidsnämnden har för 2023 en budget på 128 139 mnkr vilket motsvarar ca 5% av kommunens totala budget. Förväntningarna från invånarna är höga vad gäller utbud och service inom kultur- och fritidsområdet. Nämndens ansvarsområde är brett och diversifierat för att kunna nå olika målgrupper med olika intressen.

Reglemente

Kultur- och fritidsnämndens reglemente anger vilka verksamheter som ska bedrivas inom tilldelad budgetram:

- Barn- och ungdomskultur
- Bidrag, stöd och stimulans till föreningar, studieförbund och övriga organisationer inom nämndens verksamhetsområde
- Folkbibliotek
- Fornvård
- Fritidsgårdsverksamhet
- Huvudmannaskap för Vänersborgs museum
- Idrotts- och fritidsanläggningar
- Konsthall
- Musik- och kulturskola
- Stipendier och priser inom nämndens områden
- Öppna offentliga arrangemang
- Konstnärlig gestaltning i offentlig miljö

Förväntade resultat

Kultur- och fritidsnämnden har haft dialog om förändringar av förväntade resultat vid sammanträdet den 21 mars. Förslag till nya förväntade resultat finns i bifogat dokument Mål- och resursplan 2024–2026. Förändringar innefattar bland annat att ta bort förväntade resultat med koppling till resultat i SCB:s medborgarundersökning, då undersökningen endast genomförs vartannat år. Förvaltningen har i stället föreslagit till nämnden att brukarundersökningar ska genomföras i verksamheterna, med fokus på kvalitet, bemötande och service. Det innebär att vissa ambitionsnivåer på de förväntade resultaten kommer att beslutas i senare skede för hela planperioden.

Budgetram

Kultur- och fritidsnämnden har tilldelats följande budgetram för 2024.

Tkr	
Budget 2023	128 139
Inflationskompensation	1 165
Höjd hyra fastighetsunderhåll	217
Överföring idrottshallar barn- och utbildningsnämnden	3 819
Bidrag Västra Götalandsregionen för kommunens samlingar	400
Budget 2024	**133 740**

Beräknat budgetbehov för 2024 uppgår till 137 740 tkr, vilket innebär att behov utöver tilldelad budget uppgår till 4 000 tkr. Kostnader som inte bedöms kunna täckas av befintlig budget avser:

- Ökat behov av arbetsledning till följd av övertagande av barn- och utbildningsnämndens idrottshallar.
- Ökad hyreskostnad till följd av övertagande av barn- och utbildningsnämndens del av Frigghallen.
- Underskott intäktsbudget för anläggningar.
- Höjda hyror kulturlokaler.
- Ökade elkostnader.
- Behov av verksamhetsmedel som inte är uppbundna i personal eller lokaler, för ökad flexibilitet och möjlighet till omdisponering.

Beräknat budgetbehov utöver tilldelad budgetram för perioden 2025–2026 uppgår till ytterligare 3 000 tkr och avser:

- Behov av verksamhetsmedel som inte är uppbundna i personal eller lokaler, för ökad flexibilitet och möjlighet till omdisponering.

- Behålla bildpedagog i musik- och kulturskolan när statligt stöd försvinner.
- Statliga och regionala bidrag till kultur minskar.
- Ökade hyreskostnader på grund av underhåll.
- Budget i balans på idrottsanläggningarna, inklusive ökad driftsbudget för verksamhetsanpassningar.
- Ökat föreningsbidrag till bland annat friluftsföreningar.
- Ökad hyra för Arena Vänersborg.
- Bidrag till Västra Götalandsregionen för kommunens samlingar, enligt avtal.
- Driftsmedel avseende konstnärlig gestaltning, enligt beslutade riktlinjer.[1]

Åtgärdsförslag inklusive konsekvensanalys

Förvaltningens åtgärdsförslag uppgår till 4 900 tkr. På grund av en rad olika omständigheter så är det svårt att uppskatta exakt effekt av föreslagna åtgärder och förvaltningen måste se det faktiska utfallet på vidtagna åtgärder, samt diskutera detta med kultur- och fritidsnämnden, innan eventuellt vidare åtgärder behöver vidtas för perioden som helhet.

1. ***Avveckla Hallevibadet, 1 800 tkr***
    - Omfattar 3,0 tjänster.
    - Verksamheten anges ej i kultur- och fritidsnämndens reglemente.
    - Åtgärden föreslås inte i första hand som en ren besparingsåtgärd, förvaltningen har dock bedömt att fortsatt drift av badet inte är lämplig ur resurseffektivitet och god ekonomisk hushållning. Kommunen bör undvika kommande och nödvändiga underhållsinvesteringar, vilka beräknas uppgå till flera miljoner kronor. Anläggningen har sedan länge bedömts vara i för dåligt skick för att renovera och att genomföra större investeringar i anläggningen bedöms inte vara förenligt med god ekonomisk hushållning. (Se mer detaljerad information i bilaga 4.)
    - Åtgärd föreslås också då fortsatt drift kräver en hållbar organisering och därmed en förstärkt driftsbudget för att täcka utökade kostnader. Kultur- och fritidsnämnden tog över driften 2018, efter att privat utförare gått i konkurs. Förutsättningen var att driva anläggningen under en begränsad tid, i avvaktan på att den pågående utredningen

[1] Riktlinjer för arbetet med konstnärlig gestaltning i offentlig miljö, antagna av KF 2022-09-21 § 128. Enligt riktlinjerna ska kultur- och fritidsnämnden tillföras 50 tkr i ökad driftbudget för att täcka internränta vid investeringar under planperioden 2022–2024. Detta har inte skett.

kring badverksamhet i kommunen skulle slutföras[2]. Detta innebar att verksamheten inte resurssattes på att hållbart sätt.

- Behovet av förstärkt budget för både drift och investeringar påtalades av förvaltningen redan i MRP-processen för 2019[3] och inför 2020[4], där förvaltningen också föreslog åtgärden att avveckla verksamheten.
- Förslaget ger en driftsbesparing på mellan 2 000 tkr – 2 500 tkr för samhällsbyggnadsnämnden.
- Skolans simundervisning kan flyttas till Vattenpalatset.
- Rehabbadet kan flyttas till Vattenpalatset.

Konsekvens

- Simklubben Vänersborgs verksamhetsbehov kan ej tillgodoses. Simklubben har ca 100 medlemmar varav drygt 10 tävlingssimmare. Simanläggning och förening finns för tävlingssim i grannkommunerna.
- Kultur- och fritidsförvaltningens utbud av simskolor i egen regi försvinner.
- Anläggningen har ett återstående bokfört värde om 4 000 tkr i samhällsbyggnadsnämndens anläggningsregister.
- Rivnings- och återställningskostnad tillkommer vid beslut.

2. Aktualisera kommunfullmäktiges beslut om att föra över ansvaret för barn- och utbildningsnämndens idrottshallar till kultur- och fritidsnämnden, 1 600 tkr

Kommunfullmäktige beslutade om uppdrag i samband med beslut om mål- och resursplan 2021–2023. Uppdraget omfattade att kultur- och fritidsnämnden tillsammans med barn- och utbildningsnämnden, skulle ta fram en uppdaterad överenskommelse kring de lokaler som nyttjas gemensamt.[5] Kultur- och fritidsnämnden översände en rapport som svar på uppdraget[6] och kommunfullmäktige ansåg därefter uppdraget som slutfört[7]. I och med kommunfullmäktiges beslut påbörjades ett omfattande arbete med att se över detaljerna för budgetjusteringar, hyresöverenskommelser och ansvarsfördelning mellan nämnderna. Cirka ett halvår senare beslutade kommunstyrelsen om justering av uppdraget där berörda förvaltningar i dialog skulle ta fram de beslutsunderlag som

[2] Kultur- och fritidsnämnden 2018-05-28 § 32.
[3] KUFRN 2018/13, hidnr: 2018.613
[4] KUFRN 2018/61, hidnr: 2019.392
[5] Kommunfullmäktige 2020-11-18 § 145.
[6] Kultur- och fritidsnämnden 2021-12-17 § 74.
[7] Kommunfullmäktige 2022-03-16 § 34.

behövs samt att underlaget ska tas fram så att budgetjusteringar kan göras från och med 2024 års budget[8]. Kultur- och fritidsförvaltningen genomförde därefter en konsekvensanalys som visar att beslutet medför extra arbetsbelastning och behov av utökad budget vilket inte bedöms vara resurseffektivt ur ett kommunperspektiv. Kultur- och fritidsnämnden beslutade att översända denna till kommunstyrelsen som underlag inför beslut om samutnyttjande av lokaler i mål- och resursplan 2024–2026 (*se bilaga 2 och 3*). I kommunstyrelsen beslut om anvisningar och ramar för budget 2024 omfördelas medel från barn- och utbildningsnämnden till kultur- och fritidsnämnden för del av hyra för idrottshallar[9]. Dessa medel täcker dock inte del av lokalkostnad för Frigghallen.

I rådande ekonomiska situation bedömer förvaltningen att det vore önskvärt om beslutet togs upp för ny diskussion.

Förvaltningen utgår från det politiska önskemålet om att de idrottshallar som kommunen äger ska tillgängliggöras för föreningslivet kvällar, helger och lov. Det ska vara en kontaktväg in och uthyrning ska ske enligt beslutad prislista som gäller för kultur- och fritidsnämndens nuvarande uthyrning. Detta syfte anser förvaltningen är mycket bra, dock görs bedömningen att syftet kan uppnås utan ansvaret för hallarna förs över till kultur- och fritidsnämnden. Enheten för idrottsanläggningar kan ansvara för bokning, uthyrning, fakturering samt övriga föreningskontakter med nuvarande organisering, utan extra kostnad för nämnden och kommunen som helhet.

Konsekvens vid överflyttning av ansvaret för anläggningar från BUN till KFN

- Ökad kostnad med 700 tkr för kultur- och fritidsnämnden avseende arbetsledning. Nuvarande enhetschef för både Hallevibadet och alla idrottsanläggningar (1,0 tjänst) kan inte ansvara för ytterligare 10 idrottsanläggningar och bibehålla en godtagbar arbetsmiljö. Observera att om beslut om avveckling av Hallevibadet fattas så utgår behovet av utökad arbetsledning.
- Ökad kostnad med 900 tkr för kultur- och fritidsnämnden avseende barn- och utbildningsnämndens del av lokalkostnad för Frigghallen. Kostnaden finns inte budgeterad hos barn- och utbildningsnämnden och förs därmed inte över till kultur- och fritidsnämnden vid ett övertagande av idrottshallarna, vilket ger kultur- och fritidsnämnden ett underskott.
- Se mer detaljerad konsekvensbeskrivning i bilaga 3.

[8] Kommunstyrelsen 2022-08-31 § 156.
[9] Anvisningar budget 2024, ekonomisk plan 2025–2026 antagna av kommunstyrelsen 2023-02-22 § 32.

3. Minskad budget för musik- och kulturskolan, 1 500 tkr

- Omfattar 2,5 tjänster.

Minskat antal tjänster inom musik- och kulturskolan avseende musikundervisning. Förslaget avser endast musiklärare då det är den största gruppen lärare inom musik- och kulturskolan. Övriga lärare är fördelade på 1,0 teater, 0,8 bild & form samt 2,4 dans. Förvaltningen bedömer att det inte är lämpligt att minska bredden i verksamhetens utbud.

Musik- och kulturskolan har högre nettokostnad/invånare än både jämförbara kommuner (sett till antal invånare) och rikssnitt.[10]

Vänersborg	Kommuner med 30 000–49 999 invånare	Riket
503	305	273

Åtgärden kan genomföras utan att verksamhet behöver avvecklas. Till skillnad mot nämndens övriga verksamheter har musik- och kulturskolan en personalstyrka där neddragningar kan genomföras utan att verksamheten läggs ned. Verksamheten har 37 medarbetare till skillnad mot övriga enheter som har mellan 6 och 13 medarbetare.

Konsekvens

- Förvaltningens bedömning är att en minskning av tjänster inom musik- och kulturskolan skulle innebära krav på nya arbetssätt, att delar i verksamheten inte längre kan fortsätta i samma omfattning som tidigare och att den genom åren uppbyggda ambitionsnivån behöver tonas ned.
- Beslutet om avgiftsfri musik- och kulturskola bedömer förvaltningen som mycket positivt för jämställda och jämlika livsvillkor. Det bör ge ett utökat antal sökande till verksamheten, mottagandet av dessa kan dock försvåras om antalet lärare minskar.

Beredning

Förslag till åtgärder har diskuterats i förvaltningens chefsgrupp vid flertal tillfällen, konsekvensbeskrivits av medarbetarna och samverkats med de fackliga organisationerna. Ärendet har beretts i förvaltningens ledningsgrupp och dialog med nämnden har förts den 21 mars.

Underlag

Anvisningar budget 2024, ekonomisk plan 2025–2026 antagna av kommunstyrelsen 2023-02-22 § 32.

---

[10] Utfall för riket och jämförbara kommuner (sett till antal invånare) avser resultat 2021. Preliminära siffror för 2022 publiceras v. 14. Utfall för Vänersborg avser förvaltningens uträkning utifrån 2023-års budget. Senast publicerade siffror (2021) visar ett utfall på 521 kr/inv.

Amanda Christiansdotter

Verksamhetschef

Bilagor

1. Mål- och resursplan 2024–2026 inklusive verksamhetsbeskrivning, nyckeltal/jämförelsetal, förväntade resultat och ekonomiska resurser.
2. Protokollsutdrag: Kultur- och fritidsnämndens 2022-11-22 § 72. Konsekvensbeskrivning av överenskommelse mellan kultur- och fritidsnämnden och barn- och utbildningsnämnden om lokaler som nyttjas gemensamt.
3. Utdrag från tjänsteskrivelse[11] gällande konsekvensbeskrivning av överenskommelse mellan kultur- och fritidsnämnden och barn- och utbildningsnämnden om lokaler som nyttjas gemensamt.
4. Fördjupad beskrivning av Hallevibadet med angivna kommande kostnader.
5. Sammanställning av berörda enheters konsekvensbeskrivningar.
6. Protokoll från kultur- och fritidsförvaltningens samverkansgrupp 2023-04-06 inklusive de fackliga organisationernas skrivelse.

Sändlista

Kommunstyrelsen, Ekonomikontoret (Ewa Lundqvist), förvaltningschef, förvaltningsekonom, verksamhetschef administration, verksamhetschef kultur, verksamhetschef fritid.

[11] KUFRN 2021/19, hidnr: 2022.1107

Kultur- och fritidsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområden framgår av reglemente fastställt av kommunfullmäktige. Det omfattar barn- och ungdomskultur, bidrag, stöd och stimulans till föreningar, studieförbund och övriga organisationer inom nämndens verksamhetsområde. Vidare ingår verksamheterna folkbibliotek, fornvård, fritidsgårdsverksamhet, huvudmannaskap för Vänersborgs museum, idrotts- och fritidsanläggningar, konsthall, konstnärlig gestaltning i offentlig miljö, musik- och kulturskola, stipendier och priser inom nämndens områden samt öppna offentliga arrangemang.

Nämnden har fattat beslut om att samtlig verksamhet ska ha särskilt fokus på att nå underrepresenterade grupper och att aktiviteter och utbud ska ha geografisk spridning i kommunen.

Nyckeltal

Bibliotek	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Bibliotek			
- antal utlånade media	150 000	150 000	103 850
- antal besök samtliga bibliotek	150 000	*	54 133

Musik- och kulturskola	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Andel deltagare 6-19 år i %*	15	14	13**
- varav flickor i %	65	60	70
- varav pojkar i %	35	40	30

** avser andel deltagare av total åldersgrupp 6-19 år i kommunen.*

*** avser 2021 eftersläpning pga publicering*

Öppen ungdomsverksamhet	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Besökare ungkultur Timjan	5 000	*	3 319
Besökare fritidsgårdar	25 000	30 000	15 467

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv.
Förväntade resultat: Könsfördelningen bland kultur-och fritidsnämndens verksamheter ska vara jämn.

Inriktningsmål: Vänersborg är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan.
Förväntade resultat: Öka antalet utlån (bibliotek och fritidsbanken) för att inspirera till mer hållbar och cirkulär konsumtion.

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag.
Förväntade resultat: Besökare och deltagare anser att verksamheten möter deras behov utifrån kvalitet, service och bemötande.

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv
Förväntade resultat: Hållbart medarbetarengagemang ska uppgå till minst 77.

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes kultur- och fritidsnämndens budgetram 2024 till 133 740 tkr. Jämfört med budget 2023 gjordes följande justeringar: inflationskompensationen ökade ramen med 1 165 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 217 tkr. Nämndens budgetram utökades med 400 tkr utökat bidrag till Västra Götalandsregionen för kommunens samlingar. För övertagande av idrottshallar från barn- och utbildningsnämnden tillfördes nämnden 3 819 tkr.

Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämndens förslag:
Kultur- och fritidsnämndens budgetförslag ligger inom tilldelad budgetram. Nämnden hänvisar vidare till förvaltningens åtgärdsförslag med tillhörande konsekvensanalys.

Kommunfullmäktiges beslut:

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	1,3	1,3	4,4
Övriga intäkter	14,8	14,6	16,0
Summa intäkter	**16,1**	**15,9**	**20,5**
Personalkostnader	59,6	59,6	56,6
Omkostnader	88,1	82,3	81,1
Avskrivning/Internränta	2,1	2,1	1,4
Summa kostnader	**149,9**	**144,0**	**139,2**
Nettokostnader	**133,7**	**128,1**	**118,7**

Anslagsredovisningsnivå, mnkr

Anslagsredovisningsnivå mnkr	Netto 2024	Intäkt 2024	Kostnad 2024
Nämnd och administration	7,4	0,5	7,9
Kultur	59,5	6,5	66,1
Fritid	66,8	9,1	75,9
Summa	**133,7**	**16,1**	**149,9**

3.2 Investeringsbudget

Verksamhet/Projekt, mnkr	2024	2025	2026	S:a
Inventarier	2,0	2,0	2,0	**6,0**
Konstnärlig gestaltning	1,6	1,6	1,6	**4,8**
S:a utgifter inventarier	**3,6**	**3,6**	**3,6**	**10,8**

Inventarier

Investeringar avser inventarier, maskiner och verksamhetsanpassningar.

Investeringsbudget för konstnärlig gestaltning ska enligt fastställda riktlinjer uppgå till 1% av budget för fastighetsinvesteringar exklusive underhåll per år, då denna ännu inte är beslutad kommer summa budget för perioden att korrigeras när beslut om nivå för perioden är fattat.

Fastighetsinvesteringar

Planerade fastighetsinvesteringar avser ny läktare Hallevi IP, byte av konstgräs Vänersvallen nord, diverse säkerhetsåtgärder samt nedfart för i- och urlastning Fyrkanten samt projektering av åtgärder idrottshuset B-paviljong (underhållsåtgärder omklädningsrum mm). Under 2024 kommer underhållsåtgärder tak samt verksamhetsanpassning belysning i Arena Vänersborg ske.

§ 72

Konsekvensbeskrivning av överenskommelse mellan kultur- och fritidsnämnden och barn- och utbildningsnämnden om lokaler som nyttjas gemensamt

KUFRN 2021/19

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden noterar informationen och översänder konsekvensbeskrivningen till kommunstyrelsen som underlag inför beslut om samutnyttjande av lokaler i MRP 2024-2026.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade om uppdrag i samband med beslut om mål- och resursplan 2021-2023, 2020-11-18, §145. Uppdraget omfattar att kultur- och fritidsnämnden, tillsammans med barn- och utbildningsnämnden, ska ta fram en uppdaterad överenskommelse kring de lokaler som nyttjas gemensamt.

Förvaltningschef för respektive förvaltning tillsatte en arbetsgrupp med representanter från barn- och utbildningsförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen samt kommunstyrelseförvaltningen. Denna arbetsgrupp tog fram en rapport, vilken kartlade uppdraget samt tog fram förslag till hantering/överenskommelse.

Rapporten behandlades i olika politiska sammanhang 2021 och därefter beslutade kommunstyrelsen 2022-08-31 § 156 om justering av uppdraget där berörda förvaltningar i dialog ska ta fram de beslutsunderlag som behövs samt att underlaget ska tas fram så att budgetjusteringar kan göras från och med 2024 års budget. I underlaget till kommunstyrelsens beslut går att utläsa följande:

…Kommunstyrelseförvaltningen konstaterar nu, efter dialog med berörda förvaltningar, att mer tid behöver avsättas kring arbetet att ta fram underlag för budgetjusteringar mellan berörda nämnder och att konsekvensbeskrivningar avseende en förändrad lokalanvändning behöver tas fram av Kultur- och fritidsförvaltningen. Mot denna bakgrund föreslås kommunstyrelsen att justera uppdraget så budgetjusteringar kan göras från och med 2024 års budget…

Ärendet avser kultur- och fritidsförvaltningens konsekvensbeskrivning i enlighet med beslutet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2022-11-14

Sändlista

Kommunstyrelseförvaltningen
Förvaltningschef Barn- och utbildningsförvaltningen
Fastighetschef Samhällsbyggnadsförvaltningen

2023-04-04 Dnr:
KUFRN 2022/88

Handläggare
Amanda Christiansdotter
amanda.christiansdotter@vanersborg.se
0521-72 24 36

Bilaga 3

Utdrag från tjänsteskrivelse gällande konsekvensbeskrivning av överenskommelse om lokaler som nyttjas gemensamt

Nedan är ett utdrag från tjänsteskrivelsen som beskriver konsekvensbeskrivning av överenskommelse mellan kultur- och fritidsnämnden och barn- och utbildningsnämnden om lokaler som nyttjas gemensamt. Ärendet behandlades av kultur- och fritidsnämnden 2022-11-22.

Ytterligare information i tjänsteskrivelsen (som inte beskrivs nedan) beskriver framförallt hur ärendet initierats, hanterats och behandlats i nämnden, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.[1]

Konsekvensbeskrivning

Arbetsmiljö

De 10 idrottshallar inom barn- och utbildningsförvaltningen som beslutet avser ligger idag organiserat under rektor på respektive skola. Denne har alltså en idrottshall/enhet att hantera. Konsekvensen av att lägga över ansvaret för lokalerna på kultur- och fritidsförvaltningen är att förvaltningens enhetschef för anläggningar får dubbelt så många lokaler att hantera med allt vad det innebär; rondering, hantera felanmälningar, budgetansvar, inventariebehov mm.

Enhetschefen har idag ansvar för 10 inomhusanläggningar och 15 utomhusanläggningar. Med de 10 skolidrottshallarna får en enhetschef ansvar för 35 idrottsanläggningar vilket inte bedöms rimligt ur arbetsmiljöperspektiv.

Enheten för idrottsanläggningar har 10 vaktmästare som idag sköter 25 idrottsanläggningar, att flytta över ansvaret för lokalerna till enheten innebär en ökad belastning även på den arbetsgruppen. Liksom ovanstående situation, så blir det en väsentlig skillnad för en enhet att ansvara för en idrottshall, jämfört med drift och skötsel av 25+10 anläggningar.

[1] KUFRN 2021/19, hidnr: 2022.1107

Ekonomi

Kultur- och fritidsförvaltningens bedömning är att det skulle krävas en utökning av minst 1,0 årsarbetare för att kunna hantera den föreslagna verksamheten, enligt ovan arbetsmiljöhänseende, det vill säga en utökad kostnad för kommunen.

Barn- och utbildningsförvaltningen har i dagsläget inte presenterat vilka eventuella budgeterade kostnader som finns för inventarier i idrottshallarna. Därmed är det oklart vilka resurser avseende inventarier och material som kan föras över. Kultur- och fritidsförvaltningen påtalar risken för att detta kan medföra ökade kostnader för kommunen, då kultur- och fritidsnämnden inte kan/bör överta lokalansvar utan budget för underhåll av inventarier. En ökad användning av lokalerna innebär ett ökat slitage av både fastigheten och inventarier/material. En ökad uthyrning innebär även ökade intäkter, dock är föreningarnas nyttjande av lokalerna subventionerade och kan inte förväntas täcka de faktiska kostnaderna.

Kultur- och fritidsförvaltningens investeringsbudget har i flera år varit underdimensionerad utifrån de samlade idrottsanläggningarnas behov och för att kunna erbjuda föreningslivet en kvalitativ verksamhet. I liggande budgetbeslut inför 2023 har man beslutat att öka investeringsbudgeten med 900 tkr/år, från 1,1 mkr till 2 mkr, för att bättre klara behoven. Om kultur- och fritidsnämnden i samma veva övertar ytterligare 10 idrottshallar går man tillbaka till de sämre förutsättningarna.

Då energipriserna stigit och förväntas ligga på en högre nivå framöver så har förvaltningen svårt att göra bedömningar av de ekonomiska förutsättningarna med dubbelt så många inomhushallar inom nämndens ansvarsområde.

Verksamheten på enheten för idrottsanläggningar kan ställa om sin befintliga verksamhet för att hantera bokningar, fakturering och utlämning av nycklar/taggar till alla skolans idrottshallar utan att för den skull ta över hela lokalansvaret. Det skulle i så fall inte medföra fördyrande kostnader för kommunen.

Sammanfattning

Förvaltningen har tolkat kommunfullmäktiges beslut utifrån invånarperspektivet, att föreningar, privatpersoner och andra organisationer ska se det samlade utbudet av anläggningar, kunna vända sig till ett ställe för att boka, att kommunen har en samlad kostnadsnivå samt att syftet är att utnyttja lokalerna tidsmässigt så mycket som möjligt. Sammanfattningsvis är kultur- och fritidsförvaltningens bedömning att beslut om att flytta över lokalansvaret för alla skolidrottshallar från barn- och utbildningsnämnden till kultur- och fritidsnämnden inte är nödvändigt för att uppnå syftet.

2023-03-31 Dnr:
KUFRN 2022/88

Handläggare
Magnus Nordin
Magnus.nordin@vanersborg.se
0521-72 20 24

Bilaga 4

Fördjupad beskrivning Hallevibadet

Hallevibadet byggdes 1975 som ett utomhusbad, 1990 kompletterades anläggningen med tak över bassängerna för att erhålla ett inomhusbad, en konstruktion som har en kortare livslängd och begränsningar vad gäller temperatur, ångtryck, ventilation och avfuktning. Det finns idag ett antal åtgärder som är fastställda och väntar på åtgärd om Hallevibadet ska kunna vara öppet över tid. För att veta vilka kostnader det medför måste ytterligare utredningar genomföras.

Enligt rapporten Nuläges- och behovsanalys-Kommunens badanläggningar [1], har det genomförts en statusbedömning under 2016 vilken fastslog att renovering av anläggningen inte var rätt väg att gå på grund av de omfattande brister som fanns i anläggningen. Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömde då omfattningen av investeringar för underhåll och drift inom en femårsperiod (2021–2025) till 21,4 mnkr och för drift under 6–40 år fram i tiden (2026–2040), ytterligare 11 mnkr. Med hänsyn till omvärldsläge och inflationstakt bedöms investeringsbehovet nu uppgå till betydligt högre belopp.

Driftsbudget kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden tog över driften av anläggningen 2018, efter att privat utförare gått i konkurs. Förutsättningen var att driva anläggningen under en begränsad tid, i avvaktan på att den pågående utredningen[2] kring badverksamhet i kommunen skulle slutföras. Detta innebar att verksamheten inte resurssattes på att hållbart sätt. För en relevant beräkning av resursbehov bör ambitionsnivå fastställas samt hur länge ska anläggningen drivas och med vilka verksamheter.

[1] Nuläges- och behovsanalys-Kommunens badanläggningar Dnr KS2016/207, 2019-12-18
[2] Nuläges- och behovsanalys-Kommunens badanläggningar Dnr KS2016/207, 2019-12-18

I det korta perspektivet behövs en förstärkning av driftsbudgeten med uppskattningsvis 2 000 tkr enligt nedan:

- Sänkt intäktskrav 400 tkr.
- Förstärkt personalbudget inklusive arbetsledning 1 000 tkr.
- Material och tjänster 300 tkr.
- Planerade underhållsinvesteringar (se nedan) ger ökad hyra 300 tkr.

Driftskostnad samhällsbyggnadsnämnden

- Samhällsbyggnadsnämnden har i dagsläget en driftskostnad på mellan 2 000 tkr – 2 500 tkr.
- Förslag till nytt internhyressystem gör att dessa kostnader förs över till kultur- och fritidsnämnden.

Genomfört underhåll

Från 2016 har samhällsbyggnadsförvaltningen utfört underhåll enligt nedan:

År	**Summa (kr)**
2016	4 733 302
2017	1 623 786
2018	73 710
2019	112 237
2020	57 746
2021	370 000
2022	391 825
Summa	**7 362 606**

Det är högst sannolikt att underhållskostnaderna kommer att öka i takt med åldern på anläggningen. Att ge en exakt siffra på kommande underhållskostnader kräver en total genomgång av anläggningens standard. Kompetens för att genomföra detta finns idag inte i befintlig organisation utan måste köpas in till en förmodad hög kostnad.

Genomföra investeringar

År	Summa (kr)
2016	165 726
2017	612 247
2018	2 668 675
Summa	**3 446 648**

Ännu ej åtgärdade underhålls- och investeringsbehov

Planerat underhåll består bland annat i att ersätta de uteplattor som ligger runt bassängen. Plattorna har funnits sedan taket byggdes 1990 och klarar inte dagens hygienkrav, det finns dessutom stora problem med myror i underlaget, som inte går att lösa under nuvarande förutsättningar.

Följande brister och underhållsbehov har utöver det kunnat konstaterats.

- Då man inte gjorde några åtgärder vad gäller bassänger och markyta runt bassänger har problem uppstått med fukt och hygien. Hur stora dessa problem är kräver ytterligare undersökningar och arbete.
- Bassängerna är klädda med PVC-liner för att undvika att klorvatten når betongytor. Linern är nu uttjänt och behöver bytas. Den släpper i ovankant och det finns rostfläckar i botten på linern vilket visar att betongkonstruktionens armering har korrosionsskador. Detta troligtvis på grund av klorvatten som kommit i kontakt med betongen men även fukt från kringliggande ytor.
- Utjämningstank har kraftiga korrosionsskador och behöver åtgärdas. Flera komponenter i de tekniska system för simbassängernas vattenkvalitet har brister och behöver åtgärdas om full funktion och arbetsmiljö ska uppfyllas.
- Avfuktningsaggregatet är installerat 1993 och behöver bytas då det inte klarar av att hålla rätt luftfuktighet.
- Takkonstruktionen klarar inte dagens krav på snölaster. Taköverbyggnaden har även dåliga energi- och snötekniska egenskaper.

Planerade investeringar

Av samhällsbyggnadsförvaltningen planerade underhållsinvesteringar.

År	Summa (kr)	Investering / åtgärd
2023	425 000	Tak och del av fasad
2024	1 085 000	Tak, fasad och fönster
2028	970 000	Målning, klinker, kakel
Summa	**2 480 000**	

Ytterligare detaljer kring anläggningens status och skick framgår av rapport Nuläges- och behovsanalys – Kommunens badanläggningar Dnr KS 2016/207, 2019-12-18.

Extern bedömning

2022 gjordes en teknisk inventering av ENVIROPROCESS AB på uppdrag av samhällsbyggnadsförvaltningen. I rekommendationer och slutsats skrivs följande:

> *Vattenreningsanläggningen på Hallevibadet är i delar ganska sliten. För att säkra driften bör vissa delar prioriteras. Till exempel skulle ett haveri på styrsystemet sannolikt medföra ett längre stillestånd och bör moderniseras.*
>
> *Badvattenkvalitén uppfyller inte i alla delar gällande krav och en del av orsaken till det kan vara att cirkulationsflödet till båda bassängerna är avsevärt lägre än vad som kan anses lämpligt. Orsaken till det låga flödet bör utredas och åtgärdas. Eventuellt behöver anläggningen kompletteras med motmedel såsom UV, antracit eller aktivt kol.*
>
> *Luftmiljön i teknikutrymmet bör åtgärdas då en stor del av utrustningen är kraftigt korrosionspåverkade. I huvudsak handlar detta om att utjämningstank/pumpgrop bör täckas och ventileras med frånluft.*
>
> Teknisk Inventering Badvattenreningsanläggning Hallevibadet, Vänersborg 2022-06-22.

2023-04-04 Dnr:
KUFRN 2022/88

Handläggare
Amanda Christiansdotter
amanda.christiansdotter@vanersborg.se
0521-72 24 36

Bilaga 5

Sammanställning av berörda enheters konsekvensbeskrivningar

Berörda enheter har tillsammans enhetschefer genomfört konsekvensbeskrivningar av de föreslagna åtgärderna. Nedan följer en sammanställning av dessa.

Medarbetarna upplever att en stängning av Hallevibadet riskerar att få stora konsekvenser för simkunnigheten, särskilt bland barn och unga i Vänersborgs kommun. Förutom bad till allmänheten erbjuder Hallevibadet idag simskolor och vattengympa i egen regi samt möjlighet för många skolor att träna simkunnighet. Hallevibadet är även den enda anläggning i Vänersborgs kommun som året runt kan erbjuda riktig tävlings- och träningssimning. Simklubben Vänersborg skulle med stor sannolikhet inte kunna fortsätta bedriva sin verksamhet utan skulle till och med bli tvingade att lägga ner. Andra föreningar som idag bedriver verksamhet på Hallevibadet och som drabbas av en stängning är Korpen – Vänersborg och Reumatikerförbundet.

Medarbetarna befarar att en minskad personalstyrka på musik- och kulturskolan gör det svårare att uppnå de politiska målen att nå underrepresenterade grupper och geografisk spridning, samt en utmaning i att möta efterfrågan och den förväntade ökningen av deltagare till följd av avgiftsfri verksamhet. Det finns också en oro i personalgruppen för ökad arbetsbelastning och i förlängningen sjukskrivningar till följd av stress, samt att kvaliteten i verksamheten ska minska när kompetens inom specifika områden försvinner.

Från: Elisabeth Johansson
Till: Maria Nilsson; Elisabeth Johansson
Ärende: Protokollsanteckning
Datum: den 11 april 2023 10:33:55

Gällande MRP 2024.
Hälsningar Elisabeth

För oss Kristdemokrater är det viktigt att ta vara på, och väl vårda, det vi har. Kommunens badanläggningar är under utredning och vi står inför att i nära framtid ta ställning till vad vi som kommun ska erbjuda invånarna och vilka investeringar det för med sig. Vi tycker att det är lämpligt att inte göra några förändringar i utbudet så länge vägen framåt är en öppen fråga. Dagens beslut om förslag till MRP 2024, inom anvisad ram, innehåller en sådan förändring som vi anser inte är väl nog utredd i fråga om såväl ekonomiska som sociala konsekvenser och därför olämplig i detta skede.

Hallevibadet fyller flera syften. Badet bidrar till att barn får simundervisning, barn, ungdomar och äldre har en aktiv fritid och det bidrar till en god folkhälsa genom att allmänheten och föreningar har tillgång till anläggningen. Hallevibadet är även den enda simhallen i kommunen där simklubben kan genomföra sin träning vilket medför en meningsfull fritid för denna grupp barn och ungdomar. Det framgår inte om den simskola som bedrivs på Hallevi, genom simklubben och förvaltningens försorg, kommer att kunna ersättas eller om avveckling på sikt riskerar att medföra minskad simkunnighet bland barn i de unga åldrarna. Även om simundervisning kommer ske senare via skolan så är det av stor vikt att så många barn som möjligt får tidig simundervisning. Detta kan rädda liv.

En eventuell avveckling bör lyftas i samråd med andra förvaltningar, innan definitivt beslut, för att klargöra den kommungemensamma effekten av en sådan åtgärd. Kostnaden för att hålla Hallevibadet i fungerande skick, fram till dess att framtidens investeringar beslutas, behöver också utredas.

Frågan bör ställas hur vi både på kort och lång sikt skall tänka för att på bästa sätt agera resurseffektivt och med god hushållning. Det bör även tas i beaktande hur barn och ungas hälsa och fritid påverkas. Kultur och fritidsförvaltningen har även en viktig roll gällande äldres hälsa och välbefinnande vilket kan bidra till fler friska år.

Förslag att minska budget för Musik- och Kulturskolan riskerar att mål gällande mer jämställda och jämlika livsvillkor inte fullt ut kan genomföras samt att kompetens inom befintlig yrkeskår går förlorad och att arbetsbelastning ökar. Även här är det av vikt att samråd sker med övriga förvaltningar som berörs.

Skickat från Outlook för iOS

Från: Gunilla Cederbom
Till: Maria Nilsson
Ärende: MRP prot anteckning
Datum: den 11 april 2023 10:41:49

Protokollsanteckning
Kultur och fritidsnämnden 2023-04-11
Punkt 5 Godkännande av Mål- och resursplan 2024-2026 samt åtgärdsförslag och konsekvensanalys

Nämndens ansvarsområden inom kultur och fritid har stor betydelse och är viktig för invånarna och för vår kommun som samhälle, som att stärka demokratin, folkhälsan och främja den sociala gemenskapen och inkluderingen. Nämndens utbud och service är brett för att nå olika målgrupper med olika intressen.

Nämnden har fått förslag till åtgärder av förvaltningen hur kommunstyrelsens budgetram för kultur- och fritidsnämnden kan anpassas till verksamheten 2024. Det innebär en differens på 4 mkr mellan den tilldelade budgetramen och beräknat behov. Ett ökat behov som till stora delar på ökade hyreskostnader och minskade intäkter från staten, dvs inte påverkbara för nämnden.

Världsläget, inflation, ökade pensionskostnader, förändrade statsbidrag innebär stora negativa konsekvenser för kommunerna i allmänhet. Kommunstyrelsen har därför beslutat att kunna använda resultatutjämningsreserven (RUR) för 2024. Prognoser visar på att vi kan se ljusare tider i slutet av planperioden och då ser vi det som nödvändigt att kunna använda reserven i nuläget för att inte rasera verksamheter som sen är svåra att återuppbygga.

1. Att kultur- och fritidsnämnden driver Hallevibadet var inte tänkt som en långsiktig plan. Badet är undermåligt och har en kort tid att klara sig utan mycket stora investeringar. Men det är inte rimligt att kultur- och fritidsnämnden står för kostnaderna att driva badet längre. Här behöver kommunstyrelsen ta sin del av ansvaret tills det finns ett långsiktigt beslut om kommunens badanläggningar. Vilka bad och hur många ligger inte på kultur- och fritidsnämnden att besluta om.
2. Beslutet i fullmäktige om att överföra ansvaret för skolornas idrottshallar till kultur- och fritidsnämnden har inte tagit hänsyn till ekonomiska konsekvenser fullt ut. Det behöver kommunfullmäktige rätta till och ta ansvar för.
3. Att minska antal lärare inom musik- och kulturskolan är en sådan åtgärd som raserar en fin och attraktiv verksamhet och som blir svår att återuppbygga, när väl kompetenser har förlorats. Att sänka våra ambitioner som musik- och kulturstad är olyckligt.

När kommunfullmäktige tar beslut i juni 2023 om MRP 2024-2026 så finns en god överblick av alla nämnders förutsättningar och konsekvenser och vilket ekonomiskt utrymme som kan användas på bästa sätt.

Gunilla Cederbom
Vänsterpartiet

Samverkan på förvaltningsnivå:	Förvaltningschef
Datum/tid	2023-04-06 kl. 08:30-09:00
Plats	Kommunhuset, rum Djupedalen
Närvarande:	**För arbetsgivaren, Kultur- och fritidsförvaltningen** Anna Svensson, förvaltningschef Amanda Christiansdotter, verksamhetschef Ida Svanberg, verksamhetschef Magnus Nordin, verksamhetschef Marie Jensen, förvaltningsekonom **För arbetstagarparten:** Anna Ljungdahl, DIK / SACO Gunvor Eriksson, Vision Jörgen Zander, Kommunal Sarah Eliasson, Kommunal Lena Carlsson, Sverigens lärare Henrik Månsby, Sveriges lärare Jessica Lindskog, Akavia
Justeringens plats och tid:	Kommunhuset, 2023-04-06
Sekreterare:	Amanda Christiansdotter

Arbetsgivarpart:

[redacted]
Anna Svensson

[redacted]
Amanda Christiansdotter

Arbetstagarpart:

[redacted]
Anna Ljungdahl, DIK / SACO

[redacted]
Gunvor Eriksson, Vision

[redacted]
Jörgen Zander, Kommunal

[redacted]
Jessica Lindskog, Akavia

[redacted]
Lena Carlsson, Sveriges lärare

BESLUT – Mål- och resursplan 2024-2026

Arbetsgivaren informerade om arbetet med mål- och resursplanen 2024-2026 vid FSG 2023-03-16. Arbetsgivaren presenterade det förslag som förvaltningen tagit fram vid ett extra FSG 2023-03-23.

Förvaltningens förslag kommer att behandlas på kultur- och fritidsnämndens sammanträde 2023-04-11.

Facken är eniga med förslag ett och två, men oeniga med förslag tre avseende förvaltningens förslag för mål- och resursplan och budget 2024. De lämnar över en gemensam skrivelse som bifogas detta protokoll. Denna skrivelse kommer att delges till kultur- och fritidsnämnden.

Anna Svensson lämnar mötet, och överlämnar till Amanda Christiansdotter att leda resterande del av mötet.

DIALOG – HÄLSA OCH ARBETSMILJÖ

Aktuellt inom det systematiska arbetsmiljöarbetet
Magnus: Inget utöver det vanliga.
Ida: Inget utöver det vanliga.
Amanda: Pågår rekrytering för HR-partner.

DIALOG – PERSONAL

Nya styrdokument
Det har inte kommit något nytt styrdokument.

DIALOG – EKONOMI

Ekonomisk uppföljning per mars
Marie presenterar uppföljningen för januari-mars. Kultur- och fritidsnämnden har en total budget på 128 139 tkr. För mars redovisas ett totalt utfall på 31 573 tkr vilket innebär en positiv budgetavvikelse på 436 tkr. Den procentuella förbrukningen uppgår till 25 %, vilket också är riktpunkten för perioden. Det görs ingen prognos förrän vid delårsrapporten per april, men det finns dock signaler om att det kan bli ett underskott för 2023.

DIALOG – NÄMNDÄRENDEN

Inför nämndens sammanträde 2023-04-11
Amanda presenterar ärenden som behandlas på kultur- och fritidsnämndens sammanträde 2023-04-11.

Yttrande angående MRP 2024-2026 med avseende på åtgärdsförslag inför 2024

Aktualisera KF:s beslut om att föra över ansvaret för barn- och utbildningsnämndens idrottshallar till kultur- och fritidsnämnden, 1 600 tkr

Fackförbunden ställer sig bakom åtgärdsförslaget under förutsättning att det görs en risk- och konsekvensanalys utifrån eventuellt ökad arbetsbelastning hos berörd administrativ personal samt enhetschefen.

Avveckla Hallevibadet, 1 800 tkr

Det ingår inte i Kultur- och fritidsnämndens uppdrag att driva Hallevibadet.

Fackförbunden ställer sig därför bakom åtgärdsförslaget under förutsättning att berörda tillsvidareanställda blir föremål för en grundlig omplaceringsutredning.

Minskad budget för musik- och kulturskolan, 1 500 tkr

Det är stor skillnad på olika musiklärares kompetens och inriktning. Eftersom många lärare är nyckelpersoner i flera olika verksamheter både internt och externt ser vi stora problem med detta förslag med avseende på LAS inom enheten Musik- och kulturskolan.

Som ett exempel; om vissa instrument saknas i en orkester blir den inte mindre – den faller helt för att en instrumentgrupp saknas. Musiklärare är liksom språklärare ett färdighetsyrke och därför är man inte utbytbar – en lärare i spanska kan naturligtvis inte ersättas av en lärare i tyska, en lärare i trumpet kan inte ersättas av en lärare i cello.

Fackförbunden ställer sig därför oeniga till detta åtgärdsförslag.

Vänersborg 2023-04-06

[redacted]

Kommunal
Jörgen Zander

[redacted]

Sveriges Lärare
Lena Carlsson

[redacted]

DIK
Anna Ljungdahl

[redacted]

Vision
Gunvor Eriksson

[redacted]

Akavia
Jessica Lindskog

Handläggare
Amanda Christiansdotter
amanda.christiansdotter@vanersborg.se
0521-72 24 36

Godkännande av konsekvensbeskrivning med anledning av barn- och utbildningsnämndens beslut om mål- och resursplan 2024-2026

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden noterar informationen och översänder konsekvensbeskrivningen gällande baskulturutbudet till kommunstyrelsen som underlag inför beslut om mål- och resursplan 2024-2026.

Sammanfattning

Barn- och utbildningsnämnden har vid sammanträde 2023-04-17 § 39 beslutat om åtgärder för att utifrån tilldelad budgetram nå budget i balans i mål- och resursplan 2024-2026. Ett av åtgärdsförslagen är att säga upp avtalet för baskulturutbudet KUL. En uppsägning innebär ett intäktsbortfall för kultur- och fritidsnämnden om 1,8 mkr och skulle innebära en negativ påverkan på kultur- och fritidsnämndens verksamhet och personal. Inom verksamheten ryms samordning av kultur i skolan, orkesterklass, dansundervisning samt skolavslutningsaktiviteten School´s Out. Kultur- och fritidsförvaltningen har med anledning av barn- och utbildningsnämndens beslut tagit fram en konsekvensbeskrivning.

Enligt anvisningar för budget 2024 antagna av kommunstyrelsen ska nämnderna lämna sina budgetförslag inklusive åtgärdsförslag och konsekvensanalyser senast 17 april 2023. Kultur- och fritidsnämnden beslutade om detta 2023-04-11 § 51. Då barn- och utbildningsnämnden beslutade om sitt åtgärdsförslag efter detta hade kultur- och fritidsnämnden ingen möjlighet att ta hänsyn till detta vid sitt sammanträde 2023-04-11. Då budgetberedningen/KSAU sammanträder 2023-04-21 och därefter har enskilda presidieöverläggningar med respektive nämnds presidium 2023-04-25--2023-04-26 kan hantering av detta ärende inte avvakta till kultur- och fritidsnämndens nästa ordinarie sammanträde 2023-05-16.

Regelverk

Kultur- och fritidsnämnden, punkten 1.1 - Brådskande ärenden

Underlag

Tjänsteskrivelse: Konsekvensbeskrivning med anledning av barn- och utbildningsnämndens beslut om MRP 2024-2026, daterad 2023-04-20.

Jonathan Svensson
Ordförande

Signature reference: 21722e44-1ad1-4a3d-a23d-49f3b0c01945

Handläggare
Amanda Christiansdotter
amanda.christiansdotter@vanersborg.se
0521-72 24 36

Sändlista för beslut

Kommunstyrelsen
Budgetekonom, kommunstyrelseförvaltningen
Barn- och utbildningsnämnden

Signature reference: 21722e44-1ad1-4a3d-a23d-49f3b0c01945

Vänersborgs kommun

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Ordförande: Jonathan Svensson

Signature reference: 21722e44-1ad1-4a3d-a23d-49f3b0c01945

2023-04-20 Dnr: KUFRN 2022/88

Handläggare
Ida Svanberg
Ida.Svanberg@vanersborg.se
0521-72 10 66

Mottagare
Kultur- och fritidsnämnden

Konsekvensbeskrivning med anledning av barn- och utbildningsnämndens beslut om MRP 2024-2026

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden noterar informationen och översänder konsekvensbeskrivningen gällande baskulturutbudet till kommunstyrelsen som underlag inför beslut om mål- och resursplan 2024-2026.

Sammanfattning av ärendet

Barn- och utbildningsnämnden har vid sammanträde 2023-04-17 § 39 beslutat om åtgärder för att utifrån tilldelad budgetram nå budget i balans i mål- och resursplan (MRP) 2024-2026. Ett av åtgärdsförslagen är att säga upp avtalet för baskulturutbudet KUL som står för Kultur-Utveckling-Lärande. En uppsägning innebär ett intäktsbortfall för kultur- och fritidsnämnden om 1,8 mkr och skulle innebära en negativ påverkan för kultur- och fritidsnämndens verksamhet och personal. Inom verksamheten ryms samordning av kultur i skolan, orkesterklass, dansundervisning samt skolavslutningsaktiviteten School´s Out. Kultur- och fritidsförvaltningen har med anledning av barn- och utbildningsnämndens beslut tagit fram nedanstående konsekvensbeskrivning.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Barn- och utbildningsnämnden har vid sammanträde 2023-04-17 § 39 beslutat om åtgärder för att nå budget i balans i MRP 2024-2026. Ett av åtgärdsförslagen är att säga upp avtalet för baskulturutbudet KUL, som står för Kultur-Utveckling-Lärande. Avtalet är tecknat mellan barn- och utbildningsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen. En uppsägning innebär ett intäktsbortfall för kultur- och fritidsnämnden om 1,8 mkr och skulle innebära en negativ påverkan för kultur- och fritidsnämndens verksamhet och personal.

Inom verksamheten ryms samordning av kultur i skolan, orkesterklass, dansundervisning samt skolavslutningsaktiviteten School´s Out.

Konsekvensbeskrivning

Ett demokratiskt uppdrag

Alla barn behöver få ta del av det som samhället erbjuder för att bli kunniga och informerade medborgare. Om baskulturutbudet försvinner innebär det att många barn

inte kommer att besöka kulturinstitutioner som bibliotek, konsthallar och museer, gå på teater eller själva vara utövare genom att dansa och spela instrument.

Baskulturarbetet bidrar till och utvecklar barns inflytande och delaktighet i skolan, artikel 12, samt artikel 28, rätt till utbildning (enligt barnkonventionen), då även kulturuttryck tillhör läroplanen.

Barn har rätt till kvalitativt konst- och kulturutövande, och möter genom baskulturutbudet engagerad personal med hög ämneskompetens och pedagogisk skicklighet.

Personal och verksamheter inom kultur- och fritidsnämnden som berörs

Det omfattande baskulturutbudet samordnas av en barn- och ungdomskultursamordnare. Tjänsten bekostas till 50% av BUN och uppdraget går till att planera och genomföra programmet som innebär att ca 6 850 av kommunens barn tar del av 22 100 aktivitetstillfällen innevarande läsår.

Personalresurserna på musik- och kulturskolan skulle enligt beslutet minska med motsvarande ca 2,35% tjänst och beröra en danslärare (Danspoolen), en musiklärare (orkesterklasser) samt verksamheten med teater för förskolebarn (föreställningen Knack knack), allsångskonserter för förskolebarn och skolturné med elevorkestrar.

Indirekt berörs biblioteket och konsthallen i uppdraget inom baskulturutbudet samt det museipedagogiska program som levereras av Vänersborgs museum. För verksamheterna handlar det om ett stort publik- och besöksbortfall vid en nedläggning av KUL.

Sammantaget innebär den föreslagna besparingen på 1,8 mkr motsvarande ca 2,35% tjänster inom kultur- och fritidsnämnden. De åtgärdsförslag som är beslutade i kultur- och fritidsnämnden respektive barn- och utbildningsnämnden skulle innebära ett mycket hårt slag mot musik- och kulturskolan med ett minskat lärarunderlag om totalt 4,85 tjänster (KFN 2,5 + BUN 2,35 tjänster).

Risker

Baskulturutbudet har stor bäring på kultur- och fritidsnämndens prioriterade uppdrag att nå underrepresenterade grupper och ha geografisk spridning i kommunen. Med kultur i skolan bidrar även målen till att fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier.

Genom baskulturutbudet möter biblioteket alla barn flera gånger under grundskolan och förmedlar information om litteratur och annan verksamhet som biblioteket erbjuder. Utan baskulturutbudet blir barnen beroende av att personal på skolan och vårdnadshavare informerar om vad bibliotek är och att det är till för alla. Vid besöken presenteras bland annat kvalitetslitteratur och olika genrer av kunniga barnbibliotekarier. Få av dagens skolbibliotek uppfyller samma professionella nivå.

För barnen i grundskolan minskar kontaktytan med musik- och kulturskolan avsevärt genom att ta bort KUL. En personlig kontakt med lärare i musik- och kulturskolan ökar chansen att vilja och våga anmäla sig till verksamheten.

Vänersborgs kommuns ”infrastruktur för kultur” baseras på baskulturutbudet, exempelvis orkesterklasser i grundskolan bidrar till att Vänersborg har sin unika orkesterverksamhet på musik- och kulturskolan.

Arrangemanget School´s Out uppstod efter flera års oroligheter i samband med högstadiets skolavslutningar. Genom förvaltningarnas nära samarbete har ungdomar erbjudits ett attraktivt sammanhang som varit ett tryggt alternativ med många vuxna på plats. Utan det upparbetade konceptet är risken att oroligheterna vid skolavslutningen återkommer.

Externa stöd

Genom Västra Götalandsregionens arrangörsstöd subventioneras kostnader för professionell barnkultur med 50% mot att kommunen satsar motsvarande summa. Genom barn- och utbildningsnämndens avsatta medel för KUL har Vänersborgs kommun kunnat tillgodogöra sig regionala subventioner om upp till 202 tkr. De regionala medlen mister vi helt.

Statliga stöd som Skapande skola kan inte ersätta KUL eller offentlig barnkultur.

Beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningen.

Underlag

Protokollsutdrag: Barn- och utbildningsnämnden 2023-04-17 § 39.

Anna Svensson

Förvaltningschef

Sändlista

Kommunstyrelsen
Budgetekonom, kommunstyrelseförvaltningen
Barn- och utbildningsnämnden

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN

MHN § 10 ALLM.2023.11

Mål- och resursplan 2024

Beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens förslag till Mål- och resursplan 2024-2026 med tillhörande bilaga avseende åtgärder och konsekvenser.

Bilagor

Mål- och resursplan 2024-2026, version 2.

Beskrivning åtgärder och konsekvenser med presenterat budgetförslag.

Protokoll från FSG, 2023-04-03.

Sammanfattning av ärendet

Nämnderna har av kommunstyrelsen mottagit budgetramar och anvisningar inför arbetet med budget 2024. Utifrån detta har nämnderna i uppdrag att inom tilldelad budgetram ta fram en budget för 2024 samt lämna en konsekvensbeskrivning om vad det innebär för verksamheten att följa ram. Budget 2024 ska ingå i kommunens gemensamma dokument; Mål-och resursplan 2024-2026. I anvisningarna fastställdes miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2024 till 11 013 tkr. Inflationsuppräkningen minskade ramen med 37 tkr. Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetförslag ligger inom tilldelad budgetram. Beskrivning av åtgärder och konsekvenser med presenterat budgetförslag beskrivs i separat skrivelse.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, Miljö- och byggnadsförvaltningen 2023-03-22

Anvisningar budget 2024, Beslut Kommunstyrelsen (KS) 2023-02-22

Sändlista

Kommunstyrelsen

Vänersborgs kommun

Tjänsteskrivelse
2023-03-22 ALLM.2023.11

Handläggare: Ulrika Stenén
Telefon: 0521-72 12 78
E-post: ulrika.stenen@vanersborg.se

Mottagare
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Mål- och resursplan 2024-2026

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkänner förvaltningens förslag till Mål- och resursplan 2024-2026 med tillhörande bilaga avseende åtgärder och konsekvenser.

Sammanfattning av ärendet

Nämnderna har av kommunstyrelsen mottagit budgetramar och anvisningar inför arbetet med budget 2024. Utifrån detta har nämnderna i uppdrag att inom tilldelad budgetram ta fram en budget för 2024 samt lämna en konsekvensbeskrivning om vad det innebär för verksamheten att följa ram. Budget 2024 ska ingå i kommunens gemensamma dokument; Mål-och resursplan 2024-2026. I anvisningarna fastställdes miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2024 till 11 013 tkr. Inflationsuppräkningen minskade ramen med 37 tkr. Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetförslag ligger inom tilldelad budgetram. Beskrivning av åtgärder och konsekvenser med presenterat budgetförslag beskrivs i separat skrivelse.

Beredning

Ärendet har beretts i förvaltningens ledningsgrupp samt i Miljö- och hälsoskyddsnämndens presidium. Förslaget har samverkats med fackliga företrädare. Samverkat i FSG 2023-04-03.

Eddie Sandin
Förvaltningschef

Ulrika Stenén
Ekonom

Bilagor

Mål- och resursplan 2024-2026.
Beskrivning åtgärder och konsekvenser med presenterat budgetförslag.
Protokoll från FSG, 2023-04-03.

Sändlista

Kommunstyrelsen

2023-03-23

Dnr: ALLM.2023.11

Handläggare
David Tengberg
david.tengberg@vanersborg.se
0521-72 12 30

Mottagare
Kommunfullmäktige

Beskrivning åtgärder och konsekvenser med presenterat budgetförslag

Sammanfattning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden lämnar ett budgetförslag inom tilldelad ram enligt anvisningarna. Detta innebär att verksamheten kommer att prioritera handläggning av inkommande ärenden såsom ansökningar, anmälningar och klagomål, den så kallade händelsestyrda tillsynen. En budget inom tilldelad ram innebär att det är mycket tillsyn som blir bortprioriterad. Prioriteringarna innebär att nämnden inte uppnår de mål som rådgivande och vägledande myndigheter sätter. Nämnden kan heller inte utföra arbete i någon större omfattning särskilt riktade mot Vänersborgs kommuns inriktningsmål samt Miljöprogram 2030.

Länsstyrelsen gjorde i december 2022 en uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsynen i Vänersborgs kommun. I deras rapport är behovet av resurser några av de rekommendationer de lyfter.

Behov som inte ryms inom nuvarande budgetförslag

Naturvård

Nämndens och förvaltningens naturvårdsarbete handlar om att bevara och utveckla naturen och dess värden, biologisk mångfald och ekosystemtjänster, för att bidra till att uppnå de globala hållbarhetsmålen enligt Agenda 2030, de nationella miljömålen och miljöprogram 2030.

Behov

På Miljö & Hälsa finns det två kommunekologer som verkar för att upprätthålla nämndens ansvarsområde inom Naturvård. Under 2023 finns det även konsultstöd för avlastning med vissa arbetsuppgifter, bland annat besvarande av remisser och deltagande i detaljplanearbete.

Med nuvarande arbetsuppgifter som ligger på kommunekologerna så är behovet 3,5 till 3,8 årsarbetskrafter.

Åtgärder och Konsekvenser

Med en budget inom tilldelad ram innebär det att det inte kommer finnas möjlighet till konsultstöd kommande år. Detta innebär att det kommer vara nödvändigt att prioritera bort mycket att det som borde utföras.

Arbete med bekämpning av invasiva arter kommer inte att kunna bedrivas i den omfattning som det ställs krav på utifrån lagstiftningen inom området.

Egeninitierad planerad tillsyn i kommunala naturreservat kommer inte att kunna genomföras. Händelsestyrd tillsyn och prövning av dispenser/tillstånd i kommunala naturreservat kommer behöva prioriteras utifrån ärendets karaktär och risk för allvarlig skada på naturvärden. Handläggningstiden kan bli längre än vad som anses skäligt.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden kommer behöva prioritera bort att besvara vissa remisser från byggnadsnämnden, enligt byggnadsnämndens reglemente står det att skriftligt samråd ska ske med miljö- och hälsoskyddsnämnden innan nämnden beslutar om dispens från strandskyddet. Översyn kommer göras av reglementena för att se om detta går att ta bort för att istället sambereda ärendena i större utsträckning.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden kommer inte kunna arbeta i tillräcklig omfattning med att informera och ge råd intern och externt, vilket innebär att det i högre grad krävs att andra delar av kommunens organisation behöver anlita konsultstöd eller införskaffa kompetens på annat sätt. En del av behovet skulle exempelvis kunna lösas genom att samhällsbyggnadsnämnden har en ekologtjänst.

Arbetsbelastningen har under flera år varit ohållbar med den förväntan som finns på kommunekologerna. Det kommer därför göras kraftiga bortprioriteringar av arbetsuppgifter för att arbetsbelastningen ska ligga på en hållbar nivå.

Små avlopp

Inom tillsynsområdet enskilda avlopp ingår ansvar för tillsyn och prövning av enskilda avlopp enligt miljöbalken samt Havs- och vattenmyndighetens allmänna råd 2016:17. Utöver det hanteras vissa ärenden gällande slam-, latrin- och torra toaletter med koppling till kommunens renhållningsordning samt remisser från bland annat byggnadsnämnden där avloppsfrågan berörs.

Behov

På Miljö & Hälsa finns det under 2023 cirka 2,5 årsarbetskrafter som jobbar med tillsyn och prövning av små avlopp samt de arbetsuppgifter som är relaterade till detta. Behovet för att kunna utföra tillsyn och prövning på en rimlig nivå bedöms vara 4,8 - 5,3 årsarbetskrafter de närmsta åren.

Åtgärder och Konsekvenser

Med en budget inom tilldelad budgetram kommer det inte vara möjligt för att nämnden att klara av en åtgärdstakt (tillsyn) på 5% av kommunens enskilda avlopp per år, vilket är Hav- och vattenmyndighetens rekommendation. Med nuvarande resurser kan endast inkommande ärenden hanteras vilket gör att den planerade tillsynen prioriteras bort och åtgärdstakten är för närvarande 0%.

Då kommunen numera omfattas av Göta älvs och Vänersborgsvikens vattenskyddsområde (GÄVSO) innebär detta initialt ett omfattande arbete vilket gör att inkommande ärenden inte kommer kunna hanteras i den takt de kommer in och risken är att mängden ärenden blir ohanterbar och kraven i Förvaltningslagen kommer inte kunna uppfyllas. Med växande ärendemängder kommer arbetsmiljön bli ohållbar även inom detta område.

Resursbristen gör även att det inte är möjligt att genomföra tillsyn riskbaserad, vilket innebär att tillsynen bör utföras där den gör störst nytta.

Miljöskydd/Förorenade områden

Tillsynen av miljöfarliga verksamheter syftar till att upptäcka och förebygga risker för miljön och människors hälsa. Exempel på sådant som granskas är utsläpp till mark, luft och vatten samt hantering av kemikalier och avfall.

Behov

På Miljö & Hälsa finns det under 2023 cirka 4,5 årsarbetskrafter som jobbar med tillsyn av miljöfarliga verksamheter samt förorenade områden. Behovet är 6,3 - 6,5 årsarbetskrafter.

Konsekvenser

Med en budget inom tilldelad ram kommer tillsynen av ej anmälningspliktiga verksamheter inte kunna utföras i tillräcklig omfattning. Tillsyn av ej anmälningspliktiga verksamheter ska utföras riskbaserad, det är inte lagstiftat i vilken omfattning men med den kunskap som finns om befintliga verksamheter finns det ett stort behov av att utöka denna tillsyn från en ytterst liten nivå. Både utifrån miljöpåverkan samt utifrån en samhällsnytta då det inom detta område det finns kriminella verksamheter som förmodligen inte upptäcks på annat sätt än genom planerad tillsyn.

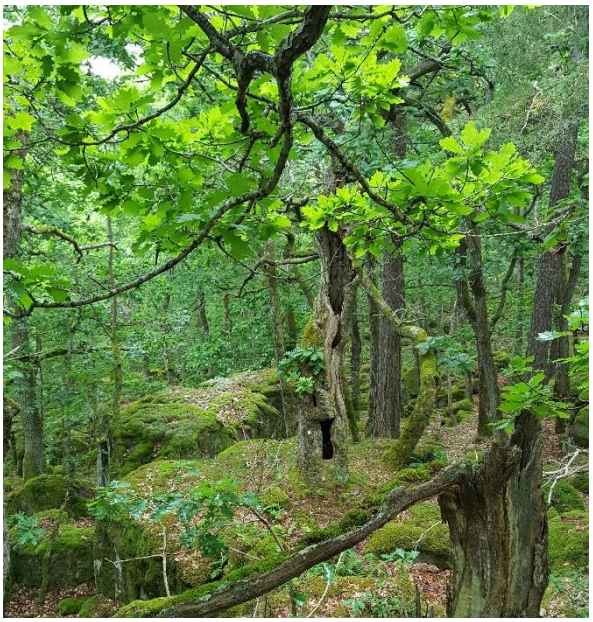
Med en budget inom tilldelad ram kommer nämnden heller inte nå regionala och lokala miljömål avseende förorenade områden. Länsstyrelsen regionala tilläggsmål mål är att minst 15% av områdena med stor risk för människors hälsa eller miljön samt 25% av områdena med mycket stor risk är åtgärdade 2025.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har kommunens uppdrag att arbeta för efterlevnad av de lagar och förordningar som rör miljö- och hälsoskydd, avlopp, livsmedel, tobak, strålskydd, animaliska biprodukter och naturvård.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens insatser styrs till stor del av inkommande ärenden såsom anmälningar, klagomål, ansökningar och remisser. I nämndens verksamhet ingår också deltagande i utvecklingsarbete och framtagande av översikt- och detaljplaner, program och andra övergripande dokument. Nämnden driver och deltar i olika projekt som ofta är förvaltningsöverskridande.

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: Vänersborg är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Förväntade resultat:
- Andelen genomförd förhandsdebiterad tillsyn inom miljöskydd ska öka med mål om att uppnå 100 procent
- Utförd egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade markområden ska öka

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag

Förväntade resultat:
- Tillståndssökande av enskilda avlopp som är nöjda med förvaltningens service ska öka
- Nöjd kund-index (INSIKT) för nämndens myndighetsområden ska uppgå till minst rikssnittet

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv

Förväntade resultat:
-Hållbart medarbetarengagemang ska uppgå till minst 86

3. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetram 2024 till 11 013 tkr. Inflationsuppräkningen minskade ramen med 37 tkr.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag:

Miljö- och hälsoskyddsnämndens budgetförslag ligger inom ram.

Nämnden kommer besluta om indexhöjning av timtaxan för att täcka upp för generella kostnadsökningar, enligt nuvarande prognos innebär indexjusteringen ökade intäkter med nästan 0,2 tkr.

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning Mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	0,0	0,0	0,1
Övriga intäkter	5,3	5,1	4,4
Summa intäkter	**5,3**	**5,1**	**4,5**
Personalkostnader	13,3	13,3	11,8
Omkostnader	2,9	2,8	3,0
Avskrivningar/internränta	0,1	0,1	0,1
Summa kostnader	**16,3**	**16,2**	**14,9**
Nettokostnader	**11,0**	**11,1**	**10,4**

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-05 MHN § 10 ALLM.2023.11

Protokoll
FSG Miljö- och byggnadsförvaltningen

Tidpunkt:	2023-04-03
kl	13.00-14.00
Plats:	Hästefjorden

Kallade:

För arbetsgivaren
Eddie Sandin, Ordf.
Anneli Baard sekr
Cecilia Siverbo, HR

För arbetstagarna
Bertille Debris, Naturvetarna
Kajsa Wegberg Vision
Elisabeth Rex, Naturvetarna och skyddsombud
Jesper Bagger Nordberg, vision

Dagordning:

§ 1 Godkännande av dagordning

§ 2 Val av justerare; Kajsa Wegberg

§ 3 Samverkan kring förslag till MRP 2024-26
Genomgång av mål och resursplan (bilaga1 Mål och Resursplan 2024-26)
Målsättningen kommer att anpassas efter budgetramen.
Dialog kring framtid, viktigt att ha fortsatt dialog kring prioriteringar och arbetsbelastning.
Personalorganisationerna noterar att arbetsbelastningen fortfarande är ohälsosamt hög för en grupp medarbetare utifrån nuvarande resurser.
Förslaget samverkat i enighet.

§ 4 Skyddsrond 2023
Handlingsplan framtagen som innefattar risker och friskfaktorer från fysisk-rond och medarbetarundersökning.

§ 5 Från CSG i mars – Fråga om hur vi säkerställer chefers kunskap kring SAM
Kommunal har lyft frågan på CSG kring chefers kunskap kring Systematiskt arbetsmiljöarbete.

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-05 MHN § 10 ALLM.2023.11
Ankom: 2023-04-03 Ärende: ALLM.2023.11 Handling: 1859653

Personalorganisationerna tycker att cheferna inom Miljö och Byggnad är kunniga, intresserade och måna om arbetet kring arbetsmiljö.
Alla är överens om att dialogen är aktiv och bra.

§ 6 Inför CSG april – Årlig uppföljning av det systematiska arbetet.
Genomgång av arbetet i Stratsys.
Underlagt har tagits fram antingen med skyddsombud eller med arbetsgruppen.

§ 7 Anmälningsärenden

Inga anmälningsärenden.

[redacted]

Eddie Sandin, Ordf Kajsa Wegberg, Vision

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-05 MHN § 10 ALLM.2023.11

Ankom: 2023-04-03 Ärende: ALLM.2023.11 Handling: 1859653

Skyddsronder

CSG	Personalkontoret	Förvaltningschefer	Personalorganisationer	Kommundirektör
Följa utvecklingen av skyddet mot ohälsa och olycksfall		Utgå från förvaltningens skyddsronder och analysen från FSG APM LSG FSG	Förbered för att kunna besvara följande på mötet: - Ge er bild av situationen inom området	-Ansvara för att tolka information och besluta om åtgärder: - Vad behöver göras? - Varför? - Vem? - När?
		Förbered för att besvara följande fråga på mötet: - Vad ser ni för övergripande risker och mönster på förvaltningsnivå?		-Vilken information behöver spridas till förvaltningarna? - Vem sprider informationen?
Säkerställa att förutsättning ar finns för att arbeta med SAM		- Delge lärdomar på hur man kan jobba med risker från förvaltningen - Hur fungerar verktyget/processen/systematiken när det gäller skyddsronder? - Vad vill man lyfta till CSG som man behöver hjälp med när det gäller risker i arbetet?	- Ge er bild av situationen inom området	Ska något följas upp? När? Vem?

Årlig uppföljning av SAM

CSG	Personalkontoret	Förvaltningschefer	Personalorganisationerna	Kommundirektören
Säkerställa att förutsättningar finns för att arbeta med SAM		Underlag: Årlig uppföljning av SAM/Planering av arbetsmiljön Utgå ifrån förvaltningens årliga uppföljning av SAM/Planering av arbetsmiljön och den analys som gjorts på FSG för att besvara följande frågor på mötet: - Vad vill man lyfta till CSG som man behöver hjälp med när det gäller SAM? Delge lärdomar från arbetssätt	Förbered för att kunna besvara följande på mötet: - Ge er bild av situationen inom området	- Ansvara för att tolka information och besluta om åtgärder: - Vad behöver göras? - Varför? - Vem? - När? -Vilken information behöver spridas till förvaltningarna? - Vem sprider informationen? Ska något följas upp? När? Vem?

Tillhör nämndsbeslut 2023-04-05 MHN § 10 ALLM.2023.11

Ankom: 2023-04-03 Ärende: ALLM.2023.11 Handling: 1859653

REVISIONEN

Vänersborgs kommuns revisorer

Till
Kommunfullmäktiges presidium

2023-04-11

Yrkande för år 2024

Vi yrkar för år 2024 kompensation avseende ytterligare kostnader med anledning av standard för kommunal räkenskapsrevision som beslutades i juni 2022 av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), FAR och Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer (Skyrev). Standarden börjar att gälla från räkenskapsåret 2023. Det har tidigare inte funnits någon standard varför den välkomnas av bl a SKR som har uttryckt det:

"Standarden skapar ett tydligt mervärde genom att den gör att räkenskapsrevisionen blir förutsägbar för den som upphandlar och skapar möjligheter för en jämn och hög kvalitet på revisionen. Den underlättar och klargör även processen för det sakkunniga biträdet och minskar osäkerheten kring vilken granskning som ska utföras. Standarden ger också en jämförbarhet när alla kommuner och regioner i hela landet omfattas."

Standarden innebär att kostnaderna för räkenskapsrevisionen ökar då det ställs större krav på granskningen jämfört med vår upphandling. Vi yrkar därför en ökning av vår budget med 100 tkr från år 2024 för att täcka merkostnaden jämfört med tidigare år.

För Vänersborgs kommuns revisorer

Gunnar Lidell
Ordförande

Magnus Cassel
Vice ordförande

SAMHÄLLSBYGGNADS-NÄMNDEN

§ 57

Förslag till mål- och resursplan 2024 och ekonomisk plan för åren 2025–2026

SBN 2023/7

Beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att anta upprättat förslag till drift- investerings- och exploateringsbudget för år 2024 samt ekonomisk plan för åren 2025–2026 i enlighet med förvaltningens upprättade förslag i mål- och resursplan. Investeringar äskas i enlighet med upprättat förslag i investeringsplan.

2. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att utöka årligt investeringsanslag för fastighetsunderhåll med 8 mnkr/år enligt förvaltningens upprättade förslag. Förslaget innebär också att 8 mnkr av driftunderhåll omfördelas till tillfälliga driftkostnader kopplat till projekt inom ramen för fastighet.

3. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta om utökning av budgetanslag för exploateringsområdet Sanden, Södra. Behov av tillfälligt driftanslag för år 2024 uppgår till 0,5 mnkr. Investeringsanslag föreslås enligt upprättad investeringsplan och bilaga, under förutsättning att samhällsbyggnadsnämnden får täckning av framtida driftkostnadskonsekvenser med hänvisning till att investeringen har näringspolitiska skäl. Behov av tillfälligt driftanslag för projektet år 2023 tas upp parallellt i separat ärende.

4. Samhällsbyggnadsnämnden hänvisar till de åtgärder och konsekvenser som beskrivs i bilaga 1 till förvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2023-03-20.

5. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta om upprättat förslag till förväntade resultat för 2024 enligt bilaga 2.

Sammanfattning av ärendet

Det rådande världsläget innebär stor osäkerhet och påverkar samhällsbyggnadsnämndens verksamheter och investeringsprojekt. Kraftiga prisökningar inom flera områden på marknaden påverkar kostnadsbilden och innebär osäkra prognoser.

I bilaga 1 följer en beskrivning av de åtgärder och konsekvenser som samhällsbyggnadsförvaltningen ser utifrån de förutsättningar som samhällsbyggnads-nämnden blev tilldelade utifrån budgetanvisningarna för budget 2024 och ekonomisk plan 2025–2026 (KS 2023-02-22 §32). Åtgärds-

och konsekvensbeskrivning presenteras per verksamhet/enhet och delas in i underrubriker för respektive problemområde.

I bilaga 2 återfinns de förslag till förväntade resultat för 2024 som förvaltningen framställt utifrån anteckningarna som gjordes under samhällsbyggnadsnämndens grupparbete under dialogdagen 2023-03-15. I bilaga 3 återfinns sammanställningen av gruppernas anteckningar i sin helhet.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2023-03-21
- Mål- och resursplan samhällsbyggnadsnämnden 2024
- Investerings- och exploateringsplan 2024-2026 Gata, VA, RH, övrigt
- Investeringsplan 2024-2026 Fastighet- och exploatering
- Bilaga 1 - Åtgärder och konsekvenser Mål- och resursplan 2024 och ekonomisk plan för åren 2025-2026
- Bilaga 2 – Förväntade resultat 2024 förslag från samhällsbyggnadsförvaltningen efter dialogdagen
- Bilaga 3 - Sammanställning anteckningar förväntade resultat 2024 samhällsbyggnadsnämnden 2023-03-15
- MBL § 11 - MRP 2024

Sändlista

Kommunfullmäktige
Samhällsbyggnadsförvaltningens ledningsteam
Ekonom
Budgetekonom

2023-03-21 Dnr: SBN 2023/7

Handläggare
Clara Sannemalm
clara.sannemalm@vanersborg.se
0521-72 12 59

Lovisa Wagnervik
lovisa.wagnervik@vanersborg.se
0521-72 41 44

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Förslag till mål- och resursplan 2024 och ekonomisk plan för åren 2025-2026.

Förslag till beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att anta upprättat förslag till drift- investerings- och exploateringsbudget för år 2024 samt ekonomisk plan för åren 2025-2026 i enlighet med förvaltningens upprättade förslag i mål- och resursplan. Investeringar äskas i enlighet med upprättat förslag i investeringsplan.

2. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att utöka årligt investeringsanslag för fastighetsunderhåll med 8 mnkr/år enligt förvaltningens upprättade förslag. Förslaget innebär också att 8 mnkr av driftunderhåll omfördelas till tillfälliga driftkostnader kopplat till projekt inom ramen för fastighet.

3. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta om utökning av budgetanslag för exploateringsområdet Sanden, Södra. Behov av tillfälligt driftanslag för år 2024 uppgår till 0,5 mnkr. Investeringsanslag föreslås enligt upprättad investeringsplan och bilaga, under förutsättning att samhällsbyggnadsnämnden får täckning av framtida driftkostnadskonsekvenser med hänvisning till att investeringen har näringspolitiska skäl. Behov av tillfälligt driftanslag för projektet år 2023 tas upp parallellt i separat ärende.

4. Samhällsbyggnadsnämnden hänvisar till de åtgärder och konsekvenser som beskrivs i bilaga 1 till förvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2023-03-20.

5. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta om upprättat förslag till förväntade resultat för 2024 enligt bilaga 2.

Sammanfattning av ärendet

Det rådande världsläget innebär stor osäkerhet och påverkar samhällsbyggnadsnämndens verksamheter och investeringsprojekt. Kraftiga prisökningar inom flera områden på marknaden påverkar kostnadsbilden och innebär osäkra prognoser.

I bilaga 1 följer en beskrivning av de åtgärder och konsekvenser som samhällsbyggnadsförvaltningen ser utifrån de förutsättningar som samhällsbyggnadsnämnden blev tilldelade utifrån budgetanvisningarna för budget 2024 och ekonomisk plan 2025-2026 (KS 2023-02-22 §32). Åtgärds- och konsekvensbeskrivning presenteras per verksamhet/enhet och delas in i underrubriker för respektive problemområde.

I bilaga 2 återfinns de förslag till förväntade resultat för 2024 som förvaltningen framställt utifrån anteckningarna som gjordes under samhällsbyggnadsnämndens grupparbete under dialogdagen 2023-03-15. I bilaga 3 återfinns sammanställningen av gruppernas anteckningar i sin helhet.

Taxor

Taxor behandlas i separata ärenden.

Beredning

Ärendet har beretts av samhällsbyggnadsnämndens presidium. Förhandlingar i enlighet med MBL § 19 och 11 har genomförts.

Beredning av de förväntade resultaten har skett under dialogdag med samhällsbyggnadsnämnden 2023-03-15.

Underlag

- Bilaga 1 - Åtgärder och konsekvenser Mål- och resursplan 2024 och ekonomisk plan för åren 2025-2026
- Bilaga 2 – Förväntade resultat 2024 förslag från samhällsbyggnadsförvaltningen efter dialogdagen
- Bilaga 3 - Sammanställning anteckningar förväntade resultat 2024 samhällsbyggnadsnämnden 2023-03-15

Andreas Knutsson

Förvaltningschef

Bilagor

- Mål- och resursplan samhällsbyggnadsnämnden 2024
- Investeringsplan 2024-2026

Sändlista

Kommunfullmäktige
Samhällsbyggnadsförvaltningens ledningsteam
Ekonom
Budgetekonom

Samhällsbyggnadsnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden är kommunens tekniska förvaltning och består av gatuenhet, fastighet och serviceenhet, enhet för projektering och utförande av anläggningsarbeten, va-verk samt renhållningsverk. Förutom detta finns intern service, måltidsproduktion till skolor, förskolor och socialförvaltningens boenden. Vidare handhas lokalvård, tryckeri, verksamhetsvaktmästeri, reception, konferensservice och bilpool.

Nyckeltal

Nyckeltal	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Fastigheter och lokaler			
Totalt fastighetsbestånd, yta kvm	243 071	233 641	232 466
Outhyrda kvm, andel (%)	2,6	2,7	3,3
Totalt fastighetsunderhåll, kr/kvm	176	180	186*
Gator och utemiljö			
Gatuunderhåll, kr/km	82 035	81 713	79 875
Kost och service			
Måltider antal 1000-tal portioner/år	1 400	1 350	1 441
Städyta 1000 kvm/dag	190	180	180
Vatten och avfall			
Odebiterat renvatten, andel (%)	20	20	20
Insamlat kommunalt avfall, kg/inv.	160	166	174

* Felaktig uppgift från bokslut 2022 har korrigerats och därför avviker uppgiften om fastighetsunderhåll från årsredovisningen

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv
Förväntade resultat:

1. Resultatet i mätningen ”Andelen invånare som känner sig trygga utomhus i området där de bor när det är mörkt ute” ska vara bland de 25 procent bästa i SCB:s medborgarundersökning
2. Resultatet i mätningen ”Andelen invånare som tycker att kommunen har ett bra utbud av allmänna träningsplatser utomhus” ska vara bland de 25 procent bästa i SCB:s medborgarundersökning

Inriktningsmål: Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier
Förväntade resultat:

1. Fler barn upplever att skolvägen är trygg jämfört med föregående år
2. Fler högstadie- och gymnasieelever besöker skolrestaurangen

Inriktningsmål: Vänersborg är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan
Förväntade resultat:

1. Klimatpåverkan från samhällsbyggnadsnämndens livsmedelsinköp, mätt i koldioxidekvivalenter, ska ligga under 1,7
2. Lokalernas outhyrda kvadratmeter ska minska jämfört med föregående år

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag
Förväntade resultat:

1. Andelen gatubelysningsarmaturer (LED) ska öka med 2 % årligen och den totala energiförbrukning, kwh, ska minska

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv
Förväntade resultat:

1. Index för hållbart medarbetarengagemang ska uppgå i nivå med rikssnitt

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes samhällsbyggnadsnämndens budgetram 2023 till 90 949 tkr. Jämfört med budget 2023 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 252 tkr. För höjda hyreskostnader (till följd av fastighetsunderhåll) tillfördes 47 tkr. Gatuenheten tillfördes 200 tkr för utökad kapitalkostnad kopplad till komponentredovisningen samt 500 tkr för utökat beläggningsunderhåll. Då internräntan justerades upp 2023 utökades ramen med 1 232 tkr för Öxnereds skola. Till barn- och utbildningsnämnden omfördelades 132 tkr för hyra av skolkök.
ingen.

Samhällsbyggnadsnämndens förslag:

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att anta upprättat förslag till drift- investerings- och exploateringsbudget för år 2024 samt ekonomisk plan för åren 2025-2026 i enlighet med förvaltningens upprättade förslag i mål- och resursplan. Investeringar äskas i enlighet med upprättat förslag i investeringsplan.

2. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att utöka årligt investeringsanslag för fastighetsunderhåll med 8 mnkr/år enligt förvaltningens upprättade förslag. Förslaget innebär också att 8 mnkr av driftunderhåll omfördelas till tillfälliga driftkostnader kopplat till projekt inom ramen för fastighet.

3. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta om utökning av budgetanslag för exploateringsområdet Sanden, Södra. Behov av tillfälligt driftanslag för år 2024 uppgår till 0,5 mnkr. Investeringsanslag föreslås enligt upprättad investeringsplan och bilaga, under förutsättning att samhällsbyggnadsnämnden får täckning av framtida driftkostnadskonsekvenser med hänvisning till att investeringen har näringspolitiska skäl. Behov av tillfälligt driftanslag för projektet år 2023 tas upp parallellt i separat ärende.

4. Samhällsbyggnadsnämnden hänvisar till de åtgärder och konsekvenser som beskrivs i bilaga 1 till förvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2023-03-21.

5. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta om upprättat förslag till förväntade resultat för 2024 enligt bilaga 2.

VA-taxan föreslås höjas med 20 % exklusive moms vad avser brukningsavgiften och 5 % exklusive moms för anläggningsavgiften inför 2024.

Renhållningsverksamheten ser behov av ökade intäkter med 4,5%. Föreslagen höjning fördelas över de taxor som omfattas av nytt lagkrav om förändrad avfallshantering. (Förordning 2022:1274 om producentansvar för förpackningar).

Resultaträkning, mnkr

Skattefinansierad verksamhet

Resultaträkning Mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	7,1	7,0	9,2
Övriga intäkter	442,4	435,0	428,9
Summa intäkter	**449,5**	**442,1**	**438,2**
Personalkostnader	175,0	175,0	165,6
Omkostnader	234,6	229,9	239,7
Ränta	38,8	36,7	17,0
Avskrivningar	92,0	90,1	85,0
Summa kostnader	**540,4**	**531,7**	**507,3**
Nettokostnader	**90,9**	**89,7**	**69,1**

Resultaträkning, mnkr
Taxefinansierad verksamhet Renhållningsverksamhet

Resultaträkning Mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Summa intäkter	**36,9**	**34,9**	**35,6**
Personalkostnader	10,9	10,9	11,0
Omkostnader	20,7	18,5	20,0
Ränta	1,2	1,2	0,7
Avskrivningar	4,1	4,3	4,2
Summa kostnader	**36,9**	**34,9**	**35,9**
Nettokostnader	**0,0**	**0,0**	**0,3**

Resultaträkning, mnkr
Taxefinansierad verksamhet Va-verksamhet

Resultaträkning Mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Summa intäkter	**97,0**	**79,3**	**77,5**
Personalkostnader	14,1	13,8	13,1
Omkostnader	41,7	38,4	38,4
Ränta	18,1	8,8	5,3
Avskrivningar	23,2	18,4	15,7
Summa kostnader	**97,0**	**79,3**	**72,6**
Nettokostnader	**0,0**	**0,0**	**-4,9**

3.2 Investeringsbudget

Arbete med att ta fram förslag till investeringsplan 2024-2026 har utförts i flera steg. Det första steget har varit att upprätta en prognos för 2023 per investeringsprojekt. Syftet med prognosen är att få en uppdatering av information till projekten samt för att se om det redan nu finns kända förskjutningar eller justeringar i aktuella tidsplaner. I nästa steg har kända förskjutningar från projekt 2023 samt övriga kända justeringar vägts in i investeringsplanen 2024-2026. Därefter har arbete med ramanpassning fortlöpt. Ambitionen har varit att anpassa investeringsvolymen till det rådande finansiella målet. Nedan följer en beskrivning av större/strategiska investeringsprojekt som berörs i förslag till investeringsplan 2024-2026. Det rådande världsläget innebär stor osäkerhet och ökade kostnader i projekten.

Utifrån det rådande finansiella investeringsmålet kan fastighetsinvesteringarna beräknas till 138 mnkr för 2024. Fastighetsenheten har strävat efter att hamna inom 138 mnkr varje år för perioden men istället för att göra bedömningen per år har man resonerat att investeringsramen kan överskridas ett år (2026) så länge fastigheterna hamnar inom ram för år 2024 och i snitt för treårsperioden. Snitt för perioden uppgår till 135,1 mnkr för åren 2024-2026. Detta resonemang innebär att fastighetsinvesteringarna kan följa nämndernas beslutade förslag på tidsplaner utan att behöva senare- eller tidigarelägga några investeringar för att hamna inom ram ett visst år. Tidigareläggning av Mariedalsskolan idrottshall till 2024-2025 skulle medföra att man hamnar inom budget för samtliga år, men tidplan för detaljplan och projektering blir tight i projektet och då finns stor risk för förseningar. Senareläggning till 2026-2027 skulle medföra att vi hamnar inom budget för samtliga år, men verksamhetens situation är redan idag ansträngd.

För fastighetsinvesteringarna har det årliga anslaget för investeringsunderhåll utökats med 8 mnkr årligen i förslag till investeringsplanen. Detta skulle innebära ett totalt årligt anslag om 27 mnkr. Förändringen är ett led i omställning till komponentredovisning som tidigare har implementerats i kommunen. Driftunderhållet föreslås omfördelas till budget för saneringskostnader/övriga driftkostnader kopplat till projekt i samma omfattning så förslaget innebär ingen utökning av medel för underhåll totalt sett.

Under 2021 påbörjades byggnationen av Holmängen skola som pågår med en totalbudget om 280 mnkr. Arbetet pågår under 2023 och förväntas färdigställas sommaren 2024 enligt tidsplan. Exempel på andra stora fastighetsinvesteringar som planeras pågå eller påbörjas under perioden 2024-2026 är utökning av förskoleplatser på Onsjö förskola, i Brålanda och i Vargön. Investering i B-huset vid Sportcentrum förväntas pågå under 2024-2026 med totalt 62 mnkr i budget och arbete med

Arenataket förläggs med 20,8 mnkr 2024. Ensamhushåll, 9,0 mnkr, och boende för personer med sammansatta behov, 16 mnkr, är planerade med genomförande under 2024.

Va-verksamheten har för perioden flera stora investeringsprojekt igång. Holmängens avloppsreningsverk, 158 mnkr, pågår enligt plan t.o.m 2024. Kommunen har fått förlängning av utförandet av färdig byggnation hos länsstyrelsen från 7 januari 2023 till 7 januari 2024 med anledning av Corona. Två andra stora projekt under perioden är Skräcklan- och Rörviks vattenverk. Projekten drivs i en gemensam partnering-process som kontrakterades december 2021. Kostnaderna är 255 mnkr för Skräcklan och 91 mnkr för Rörvik där utförandetiden är 2022-2026. Rörvik pågår med byggnation och förväntas färdigställas våren 2024. Skräcklan pågår med projektering och förväntas starta med byggnation i juni 2023.

I investeringsplanen 2024-2026 är budget för va-saneringar utökad. Ledningsnätet är ålderstiget med stora mängder ovidkommande vatten som kommer in i spillvattenledningarna med följden att fastighetsägare drabbas av översvämningar och att vatten renas i onödan i avloppsreningsverken. Dricksvatten läcker ut i stora mängder utan att det debiteras. För att kunna ha en hållbar förnyelsetakt krävs föreslagna saneringsanslag.

P.g.a. KF beslut om återremiss har projektet Va Vänersnäs pausats vilket kommer att innebära fördyringar för projektet om det återupptas. En vattentjänstplan håller på att arbetas fram 2023 och förhoppningsvis kan man i MRP 2025-2027 ge förslag på utbyggnad. Övriga nya verksamhetsområden enligt vattentjänstplanen, för vilket ett arbete pågår, avvaktas.

Renhållningsverksamhetens investeringsvolym har ökat för perioden 2024-2026 då ett nytt lagkrav innebär utökat producentansvar för avfallshantering av förpackningar (Förordning 2022:1274 om producentansvar för förpackningar). Den förändrade avfallshanteringen innebär investeringar om totalt 70 mnkr för att hantera fastighetsnära insamling av förpackningar och avser omställning och inköp av nya sopkärl, övertag av återvinningsstationer, inköp av nya bilar som kan hantera flerfackskärl. Arbetet måste påbörjas 1/1 2024 och vara färdigställt senast under 2027.

Av gatuenhetens investeringar utgör renoveringen av Dalbobron, 50 mnkr, en stor del av det totala anslaget. Projektet försenades under en tid pga överklagad upphandling men nu är projektet igång med renovering av kantbalkar som pågår under 2023 och förväntas färdigställas under 2024. Därefter planeras renovering av bropelare genomföras år 2025. Investeringar som inte anses vara akuta eller som ligger utanför gatuenhetens grunduppdrag om trafiksäkerhet har skjutits fram utanför perioden till följd av investeringsmålsättningen. Det innebär bland annat att cirkulationsplats Gropbroleden-Tegelbruksvägen, platsutveckling centrum, bron över hamnkanalen samt flera gång- och cykelvägar samt busshållplatser som tidigare varit planerade i investeringsplan 2023-2025 har förskjutits utanför perioden 2024-2026. Beläggningsunderhåll och energioptimerade åtgärder har prioriterats bland gatuinvesteringarna.

Brättevägen har försenats och har senarelagts i investeringsplanen för 2024-2026 med byggnation under 2025-2026. Området har höga naturvärden vilket har krävt utredningar och ställningstaganden inför val av sträcka. På grund av att projektet har försenats en längre tid har ursprunglig budget räknats upp från 27 mnkr till 35 mnkr i totalt anslag för att möta prisökningarna på marknaden.

Arbete med Öxnered/Skaven etapp 2 pågår under 2023 som och prognostiseras i stora drag färdigställas med totalt 55 mnkr. En mindre förskjutning från 2023 samt behov av medel för inlösen av allmän platsmark och förrättningskostnader prognostiseras till

2024 vilket redovisas i förslag om exploateringsplanen 2024-2026. I tidigare beslutade exploateringsplaner har utredningsmedel för en tredje etapp varit budgeterade för år 2024. Dessa medel har i nuvarande förslag skjutits fram utanför projektperioden till följd av det ekonomiska läget.

Ett projekt som tillkommit i förslag till exploateringsplanen 2024-2026 är exploatering av nytt industriområde i Grunnebo med 5,0 mnkr. Området kan vara aktuellt för större etableringar som kan medföra flertalet arbetstillfällen på kort och lång sikt. Vänersborgs kommun har stora möjligheter till att teckna avtal med parter som behöver omlokaliseras eller nyetableras.

I förslag till investeringsplanen 2024-2026 har Sanden, Södra kostnadsberäknats. För treårsperioden uppgår projektet preliminärt till 245,8 mnkr men inom en 10-årsperiod beräknas projektet till totalt ca 442 mnkr. Projektet omgärdas i dagsläget av en del osäkerheter och underlaget kan komma att behöva revideras i kommande mål- och resursplaner. Exploateringsprojektet kommer medföra en helt ny stadsdel till Vänersborgs kommun med varierande användning från bostäder, kontor, handel, parkering och centrumverksamhet. Planen har flertalet exploatörer med varierande omsättningsgrad. Planförslaget är en nödvändighet för att möjliggöra Trafikverkets ombyggnation av stationsområdet med nytt spår och plattformsstruktur. Projektförslaget beskrivs mer detaljerat förvaltningens konsekvensbeskrivning, bilaga 1.

Skredsäkring och förstärkning av Vargöns hamn, 32 mnkr, är också senarelagt mot ursprunglig plan och planeras påbörjas under 2023 för att färdigställas år 2025.

Vänersborgs hamn, 18 mnkr, har skjutits fram utanför perioden i förvaltningens förslag till investeringsplan 2024-2026. Hur den framtida Vänersjöfarten kommer att se ut är ovisst. Stora och idag obekanta faktorer påverkar dess framtid. Utvecklingen av inre vattenvägar och ombyggnad av slussarna kommer att påverka den framtida Vänersjöfarten. På grund av den osäkerhet som råder i kombination med de ekonomiska förutsättningar som finns i dagsläget, bör projektet omgärdas av mer och djupare analyser om alternativa lösningar innan projektet kan fortlöpa.

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Gator och vägar						
1	Belysningsprojekt	Årligt anslag		1,3	1,5	2,0	4,8
2	Gatuarbete i samband med va-sanering	Årligt anslag		4,0	4,0	3,9	11,9
3	Diverse trafikåtgärder	Årligt anslag		0,7	0,7	0,7	2,1
4	Utredning/förprojektering	Årligt anslag		0,3	0,3	0,3	0,9
5	Beläggn.underhåll f.d. drift	Årligt anslag		11,0	11,0	11,0	33,0
6	Brounderhåll	22/5-25/12	50,0	14,0	9,0		23,0
	S:a Utgifter			**31,3**	**26,5**	**17,9**	**75,7**

Kommentarer till investeringar i gator och vägar

1 Årligt anslag, t.ex. för trygghetsbelysning. Utökning av totalt anslag 2024-2026.
2 Årligt anslag för gatuarbete i samband med VA-sanering.
3 Årligt anslag för diverse trafikåtgärder.
4 Årligt anslag.
5 Beläggningsunderhåll
6 Brounderhåll i enlighet med rapport avseende brister och åtgärder, utförd av WSP, Bro- och Vattenbyggnad. SBN. DNR. 2013/268. 2024 avser renovering av kantbalkar och 2025 avser bropelare.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Kollektivtrafikåtgärder						
7	Bhpl Restadvägen , Mariedalsskolan	24/5-24/11		0,3			0,3
8	Bhpl Tallvägen	25/5-25/11			0,6		0,6
9	Bhpl Öxnereds station	25/5-25/11			0,3		0,3
10	Bhpl Västra vägen	24/5-24/11		0,6			0,6
	S:a Utgifter			**0,9**	**0,9**	**0,0**	**1,8**

Kommentarer till investeringar i kollektivtrafikåtgärder

7-10 Kollektivtrafikåtgärder.

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Cykelbefrämjande åtgärder						
11	Gc-anslutningar vid jvg-bro	23/5-24/11		1,0			1,0
12	GC-väg Restadvägen, Olle N - Odenvägen	23/5-24/11		1,0			1,0
13	GC Anslutning till Kanalstigen från Tegelbruksväg	25/5-25/11			0,1		0,1
14	GC-väg Vänersborg-Frändefors	21/1-24/12	3,8	0,8			0,8
	S:a Utgifter			**2,8**	**0,1**	**0,0**	**2,9**

Kommentarer till investeringar i cykelbefrämjande åtgärder

11-13 Åtgärder för att främja cykelåkning.
14 Bedömd fördröjning från 2023 samt ökat totalanslag med 0,8 mnkr pga inlösen- och förrättningskostnad

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Parkverksamhet						
14	Grönytor, lekplatser, parker m.m.	Årligt anslag		1,0	1,0	1,0	3,0
	S:a Utgifter			**1,0**	**1,0**	**1,0**	**3,0**

Kommentarer till investeringar i parkverksamhet

14 Grönytor, årligt anslag.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	VA-verksamhet						
15	Säkerhetsarbete enligt EU-direktiv	årligt anslag		1,5	1,5	1,5	4,5
16	Skräcklans vattenverk	22/01-26/12	255,0	80,0	112,0	32,0	224,0
17	Rörviks vattenverk	21/01-24/12	91,0	16,1	0,0	0,0	16,1
18	Ombyggn. på vatten- och avloppsverken	årligt anslag		3,0	3,0	3,0	9,0
19	Lågreservoar Brålanda	23/01-24/12	11,5	2,5	9,0	0,0	11,5
20	Säkerhetsarbete avloppsrening	årligt anslag		0,5	0,5	0,5	1,5
21	Digitala vattenmätare	årligt anslag		0,5	0,5	0,5	1,5

22	Nya serviser	årligt anslag		2,0	2,0	2,0	6,0
23	Dagvattenanläggningar	årligt anslag		3,0	4,0	3,0	10,0
24	Saneringar enligt Blåplan	årligt anslag		19,0	20,0	20,0	59,0
25	Dagvattenanläggning Nordkroken	23/01-12/24	4,0	3,7	0	0,0	3,7
26	Holmängens avloppsreningsverk	20/01-24/01	158,0	17,0	0,0	0,0	17,0
	S:a Utgifter			**148,8**	**152,5**	**62,5**	**363,8**

Kommentarer till investeringar i VA-verksamhet

15 Årligt anslag, utökat p.g.a. större krav.
16 Byggnation förväntas starta juni 2023. Arbetet beräknas pågå under de kommande åren.
17 Arbetet med Rörviks vattenverk pågår enligt plan.
18 Årligt anslag
19 Finns behov av ny reservoar i Brålanda. Avhänget av att ny detaljplan antas
20 Årligt anslag
21 Fjärravlästa läcksökande, larmande vattenmätare.
22 Avser stora kostnadskrävande serviser.
23 Kostnader sammanhängande med ny dagvattenplan.
24 Årligt anslag, utökas p.g.a. föråldrat ledningsnät.
25 Dagvattenanläggning Nordkroken.
Förhoppningsvis kan byggnation ske 2024 efter att domstolsförfarandet är klart.
26 Tillstånd för fortsatt och utökad verksamhet. Anläggningen färdigställd 7 januari 2024.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Renhållningsverksamhet						
27	Utrustning och inventarier	årligt anslag		1,5	1,5	1,5	4,5
28	Fordon/maskiner	årligt anslag		0,0	0,0	2,5	2,5
29	Förändrad avfallshantering	24/01-26/12	70,0	5,0	65,0		70,0
	S:a Utgifter			**6,5**	**66,5**	**4,0**	**77,0**

Kommentarer till investeringar i Renhållningsverksamhet

27 Årlig anslag
28 Pga förändr avfallshantering ingår inköp av fordon i annat projekt, för 2024-2025
29 Förändrad avfallshantering enligt lag innebär inköp av sopkärl samt fordon för att hantera fastighetsnära insamling av förpackningar

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Gatuenheten/Tekniska						
30	Fordon och maskiner gatuenh/Tekn.	årligt anslag		5,2	2,0	2,9	10,1
	S:a Utgifter			**5,2**	**2,0**	**2,9**	**10,1**

Kommentarer till investeringar för Gatuenheten/Tekniska

30 De besparingar som kan göras har gjorts, fordon behöver köpas in/bytas för personalens säkerhet

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Kostenheten						
31	Köksutrustning/kontorsmöbler	årligt anslag		1,5	1,0	1,0	3,5
	S:a Utgifter			**1,5**	**1,0**	**1,0**	**3,5**

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Serviceenheten						
32	Maskiner, inventarier	årligt anslag		0,4	0,4	0,4	1,2
	S:a Utgifter			**0,4**	**0,4**	**0,4**	**1,2**

Kommentarer till investeringar för Kostenheten och Serviceenheten

31 Årligt anslag för utbyte och uppgradering av utrustning.
Holmängenskolans kök klart 2024 vilket, innebär kostnader för att utrusta det nya köket.
32 Årligt anslag

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Industri och hamnverksamhet						
33	Vargöns hamn, skredsäkring och förstärkning av kaj	21/01-25/12	32,0	12,0	18,0		30,0
	S:a Utgifter			**12,0**	**18,0**	**0,0**	**30,0**

33 Ärende är inskickat till Mark-och miljödomstolen och prognostiseras komma igång hösten 2024 med genomförande ca 9 månader från start. Stor del av projektet finansieras av statsbidrag.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	Gator / Park Övrigt						
34	Förpackningsåtervinning	25/01-25/12	2,5		2,5		2,5
	S:a Utgifter			**0,0**	**2,5**	**0,0**	**2,5**

Kommentarer till investeringar för Gator/Park Övrigt

34 Förändrad förpackningsinsamling enligt lag innebär inköp av sopkärl för insamling av förpackningar på allmänna platser.

Verksamhet/Projekt	2024	2025	2026	S:a
Summa utgifter gata och park	**36,0**	**31,0**	**18,9**	**85,9**
Summa utgifter VA	**148,8**	**152,5**	**62,5**	**363,8**
Summa utgifter renhållning	**6,5**	**66,5**	**4,0**	**77,0**
Summa utgifter övrigt	**7,1**	**3,4**	**4,3**	**14,8**
Summa industri och hamn	**12,0**	**18,0**	**0,0**	**30,0**
Summa fastighetsinvesteringar	**137,2**	**90,0**	**178,0**	**405,2**
Summa exploateringsbudget	**76,4**	**118,4**	**160,9**	**355,7**
SUMMA	**424,0**	**479,8**	**428,6**	**1 332,4**

SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Fastighetsinvesteringar

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	- Barnomsorg och grundskola:						
1	Holmängen, ny skola inkl. idrottshall och kök	20/01-24/09	280,0	29,9			29,9
2	Onsjö förskola, tillbyggn. 2 avd.	22/01-25/12	14,0	10,5	2,0		12,5
3	Mariedalsskolan, idrottshall/specialsalar	25/01-26/12	45,0		2,0	43,0	45,0
4	Förskola/skola, verksamhetsanpassning	Årligt anslag		3,0	3,0	3,0	9,0
5	Förskole- och skolgårdar	Årligt anslag		3,0	3,0	3,0	9,0
6	Vargön, utbyggnad fsk platser	26/01-28/12	15,4			1,0	1,0
7	Brålanda utbyggnad fsk platser	25/01-27/12	47,0		1,0	36,0	37,0
	S:a Utgifter			**46,4**	**11,0**	**86,0**	**143,4**

Not **Kommentarer till fastighetsinvesteringar barnomsorg och grundskola**

1 Byggnation av ny F-6 skola. I det totala anslaget ingår kök. Projektet inkluderar en 40x20 kvm idrottshall.

2 Fler platser samt behov av mer ändamålsenliga lokaler behöver skapas.

3 Behov av att anpassa specialsalarna som idag inte är dimensionerade för antalet elever på skolan.

4 Årligt anslag för verksamhetsanpassningar.

5 Årligt anslag för upprustning av förskole- och skolgårdar.

6 Utbyggnad fsk-platser Vargön ca 50 platser.

7 Utbyggnad fsk-platser i Brålanda då antalet barn 1-5 år prognostiseras öka i Dalsland.

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	- Kultur- och fritidsfastigheter:						
8	Arenan	23/01-24/12	22,0	20,8			20,8
9	Hallevi IP	24/01-24/12	1,7	1,7			1,7
10	Fyrkanten	24/01-24/12	0,3	0,3			0,3
11	B-hus Sportcentrum	23/01-26/12	62,0	1,0	40,0	20,0	61,0
12	Fritidsgård	25/01-26/12	28,0		1,0	27,0	28,0
13	Brätte ishall	26/01-26/12	8,0			8,0	8,0
14	Vänersvallen syd	25/01-25/12	3,0		3,0		3,0
15	Vänersvallen nord	24/01-24/12	3,0	3,0			3,0
	S:a Utgifter			**26,8**	**44,0**	**55,0**	**125,8**

Not **Kommentarer till fastighetsinvesteringar kultur och fritid**

8 Omläggning av takduk inkl. snörasskydd och skärmtak samt invändig belysning, ej begärd av hyresgäst, finansiering saknas.

9 Fotbollsanläggning i Vargön, renovering läktare.

10 Inomhusanläggning i Vargön. Belysning, larm, nedfart för inlastning.

11 Underhållsåtgärder omklädningsrum WC mm. Renovering och viss ombyggnation. Fördyring med 1 mnkr utifrån KUFRN 2022/88 är inlagt pga kostnader för lokalplanering.

12 Ersättningslokal nybyggnation

13 Verksamhetsanpassning betonggolv samt energioptimering

14 Verksamhetsanpassning utbyte av konstgräs

15 Verksamhetsanpassning utbyte av konstgräs

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
	- Fastigheter socialförvaltningen, omsorg om funktionshindrade:						
16	Ensamhushåll 4 platser	24/01-24/12	9,0	9,0			9,0
17	Serviceboende LSS	26/01-28/12	15,0			1,0	1,0
18	Boende för personer med sammansatta behov	23/01-24/12	17,5	16,0			16,0
19	Boende socialpsykiatri	26/01-28/12	15,0			1,0	1,0
	S:a Utgifter			**25,0**	**0,0**	**2,0**	**27,0**

Not **Kommentarer till fastighetsinvesteringar omsorg om funktionshindrade**

16 Boendemoduler för ensamhushåll för individ- och familjeomsorgen samt personligt stöd och omsorgsräkning. Projektet är framflyttat från 2023 pga utredning om att eventuellt förvärva fastighet för ändamålet

17 Serviceboende LSS 10 platser.

18 Boende för personer med sammansatta behov 5 platser.

19 Boende socialpsykiatri, 10 platser.

	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
Not	**- Fastigheter samhällsbyggnadsförvaltningen:**						
20	Investeringsunderhåll (komponentavskrivning)	Årligt anslag		27,0	27,0	27,0	81,0
21	Myndighetskrav	Årligt anslag		4,0	4,0	4,0	12,0
22	Kulturhuset	23/01-24/12	13,0	3,0			3,0
23	Hållbarhet och energioptimering	Årligt anslag		4,0	4,0	4,0	12,0
24	Takomläggning Brättehaga, arrendefastighet	24/01-24/12	1,0	1,0			1,0
	S:a Utgifter			**39,0**	**35,0**	**35,0**	**109,0**

Not **Förklaringar fastigheter samhällsbyggnadsförvaltningen**

20 Investeringsunderhåll som utförs efter framtagen plan. Anslaget har utökats med 8 mnkr årligen pga konsekvens efter tidigare införande av komponentredovisning.

21 Avsatta medel för tvingande åtgärder.

22 Avsatta medel då underhållsbehovet av Kulturhuset är stort. Byte av fasad, fönster, tak, samt åtgärder för el och dränering. Totalt anslag utökades 2023 enligt KS 2023/208

23 Energisparåtgärder samt övergång till mer hållbara lösningar

24 Takbyte på arrendefastigheten Brätte 1:8 vid Brätteområdet mellan Onsjö och Båberg. Om renovering uteblir kan byggnaden på sikt behöva rivas.

S:a fastighetsinvesteringar, mnkr	**137,2**	**90,0**	**178,0**	**405,2**

fortsättning SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN

Exploateringsbudget

Not	Verksamhet/Projekt, mnkr	Projekttid	Totalt anslag	2024	2025	2026	S:a
1	Öxnered/Skaven etapp 2, va	22/01-24/12	26,9	0,5			0,5
2	Öxnered/Skaven etapp 2, gata	22/01-24/12	28,0	1,6		1,2	2,8
3	Brättevägen, Skaven mot Edsvägen	20/09-26/12	35,0	1,5	14,0	19,0	34,5
4	Toppbeläggning Trestad center Västra	26/01-26/12	3,0			3,0	3,0
5	GC/personbilstunnel Skaven/Öxnered	22/01-28/01	27,0	2,1	3,6	20,9	26,6
6	Sanden, Södra	22/01-35/01	442,0	50,2	90,8	104,8	245,8
7	Strategiska markinköp	Årligt anslag		10,0	10,0	10,0	30,0
8	Holmängen bostäder etapp 2	24/01-24/12	5,5	5,5			5,5
9	Grunnebo	22/01-25/12	5,0	5,0			5,0
10	Sikhall	26/01-29/12	2,0			2,0	2,0
	S:a Utgifter			**76,4**	**118,4**	**160,9**	**355,7**

Not **Kommentarer till exploateringsbudgeten:**

1-2 Fortsättning efter etapp 1. Försening från 2023 1 mnkr samt inlösen av mark och förrättningskostnader utöver totalanslag 2,3 mnkr

3 Vägen är en förutsättning för pågående och framtida exploateringar. Budget har räknats upp ca 30% pga prisökningar.

4 Toppbeläggning av nytt industriområde, Trestad Center.

5 Medfinansieringsprojekt med Trafikverket. Tunnel krävs med tanke på utbyggnad av bostäder på Skaven/Öxnered. Projektet har förskjutits pga Trafikverkets planering av tågstopp. Försening har lett till fördyringar aviserat av Trafikverket.

6 Exploatering av Sanden, Södra. Se bilaga 1 i förslag till mål- och resursplan 2024-2026 DNR: SBN. 2023/7

7 Förvärv av obebyggda eller bebyggda fastigheter för kommunens fortsatta exploatering och utveckling.

8 Toppbeläggning och lekplats återstår i området.

9 Exploatering av nytt industriområde i Grunnebo.

10 Utveckling av Sikhall. Behöver inriktningsbeslut av KF innan projektet kan kostnadsberäknas mer detaljerat samt laga kraftvunnen detaljplan för projektets genomförande.

Vänersborgs kommun

Åtgärder & konsekvenser för Mål & resursplan 2024 och ekonomisk plan för åren 2025–2026

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Innehåll

Sammanfattning av ärendet ... 3
Fastighet ... 4
Fördelning av fastighetsunderhåll och driftkostnader kopplade till projekt ... 4
Underhållsskuld ... 5
Solenergi ... 5
Kostenheten ... 6
Budget & prognoser inför 2024 per kundgrupp ... 7
Förslag till åtgärder med konsekvensbeskrivning ... 9
Pågående åtgärder ... 9
Förslag om ytterligare åtgärder ... 10
Konsekvensanalys av åtgärder ... 12
Exploatering ... 13
Sanden, Södra ... 13
Driftkostnader kopplat till exploateringsprojekt ... 15
Gatuenheten ... 15
Ökade drift- och kapitalkostnader för exploateringar ... 15
Dalbobron ... 16
Beläggningsunderhåll ... 16
Gatuenhetens uppdrag växer ... 17
Byte till LED ... 17

Sammanfattning av ärendet

Nedan följer en beskrivning av de åtgärder och konsekvenser som samhällsbyggnadsförvaltningen ser utifrån de förutsättningar som samhällsbyggnadsnämnden blev tilldelade utifrån budgetanvisningarna för budget 2024 och ekonomisk plan 2025-2026 (KS 2023-02-22 §32). Eventuell åtgärds- och konsekvensbeskrivning presenteras per verksamhet/enhet och delas in i underrubriker för respektive problemområde.

Inledningsvis innebär det rådande världsläget stor osäkerhet och påverkar samhällsbyggnadsnämndens verksamheter och investeringsprojekt i flera aspekter. Inflationen bidrar till prisökningar inom flera områden på marknaden vilket påverkar kostnadsbilden och innebär osäkra prognoser. Livsmedel, drivmedel och energi är bara några exempel där kraftiga prishöjningar har skett det senaste året. Prisökningar hanteras inom budget där det finns möjlighet men får konsekvensen att mindre åtgärder blir utförda till en större kostnad för verksamheten. Anpassning till prisökningarna inom livsmedel prognostiseras bli särskilt svåra att hantera och beskrivs mer ingående i senare avsnitt.

Samhällsbyggnadsnämnden har under de senaste åren haft en mycket hög investeringstakt och de årliga utfallet för investeringar har varit mycket höga i jämförelse mot en tid tillbaka. Den nya målsättningen för investeringar innebär att årets investeringar (exkl. VA/renhållning) maximalt ska motsvara 7% av skatter och generella statsbidrag. Förvaltningen har arbetat med målsättningen i arbetet med förslag till investerings- och exploateringsplanen för 2024-2026, men det har varit en stor utmaning att anpassa det höga ingångsläget till lägre nivåer i planen framåt, framförallt inom exploateringsområdet.

Sammanfattningsvis innehåller skrivelsen:

- Förslag om ny fördelning mellan fastighetsunderhåll och driftkostnader kopplade till projekt
- En beskrivning av underhållsskulden bland fastigheter
- Information kring solenergi
- Kostenheten – beskrivning av befarat underskott, pågående åtgärder och förslag till ytterligare åtgärder med konsekvensanalys
- Problem med finansiering av driftkostnader inom exploateringsverksamheten
- Beskrivning och kostnadsuppskattning av exploateringsprojektet Sanden, Södra
- Gatuenhetens ökade drift- och kapitalkostnader för exploateringar, brounderhåll och beläggningsunderhåll
- Beskrivning av gatuenhetens växande uppdrag
- Beskrivning av byte till LED-armaturer

De taxefinansierade verksamheterna behandlas i separata ärenden.

Fastighet

Fördelning av fastighetsunderhåll och driftkostnader kopplade till projekt

Samhällsbyggnadsnämndens totala budgetanslag för olika typer av underhåll och reparationer uppgår till totalt 42 mnkr för 2023. Driftunderhåll budgeteras med 23 mnkr och delas in i underhåll, reparationer mm. Investeringsunderhåll uppgår till totalt 19 mnkr som ett årligt anslag.

2019 införde Vänersborgs Kommun komponentredovisning, vilket kortfattat innebär att en investering i en byggnad eller anläggning delas in i olika delar (komponenter) med olika beräknad ekonomisk livslängd. Som ett exempel kan stommen i en byggnad skrivas av på 50 år medan teknisk utrustning skrivs av på 15 år. När den tekniska utrustningen i exemplet sen byts ut efter cirka 15 år sker detta som investering, när det tidigare bokfördes som en underhållskostnad på driftbudgeten. På längre sikt kommer avskrivningskostnaderna att öka. Komponentredovisning innebär att investeringsunderhållet ökar och driftunderhållet minskar då planerat underhåll i stor utsträckning räknas som reinvesteringar och innebär byte av komponent i anläggningsregistret. Underhållet behöver inte vara standardhöjande med det nya regelverket, utan kan syfta till att återställa värdet på en investering.

Som ett led i omställningen till komponentredovisning omfördelades 19 mnkr från driftunderhåll till investeringsunderhåll inför år 2019. Då motsvarade det ungefär hälften av den totala underhållsbudgeten. Efter att modellen för komponentredovisning har implementerats och utvärderats kan det konstateras att ytterligare budget bör omfördelas från drift till investering för att spegla gällande redovisningsprinciper.

Driftkostnader kopplat till investeringsprojekten har ökat de senaste åren. I takt med att investeringsvolymen har ökat har även den här typen av kostnader ökat. Framförallt handlar det om kostnader för sanering, men det kan också handla om vissa typer av utredningar, kostnader för framtagande av detaljplaner och dylikt. Enligt redovisningsregler får dessa kostnader inte belasta investeringsprojekten och blir därför en driftkostnad det år de uppkommer. Det är svårt att planera och hantera dessa utgifter då de många gånger inte uppdagas förrän en byggnation har startat och markarbete har påbörjats. Den här typen av kostnader har tidigare kunnat hanteras med hjälp av intäkter från tomtförsäljning, men befaras bli ett problem när tomtförsäljningen prognostiseras minska i omfattning de närmsta åren. Budgettäckning saknas i dagsläget för den här typen av kostnadsposter och samhällsbyggnadsförvaltningen bedömer att det finns ett behov för detta.

Med förutsättning att investeringsbudget för underhåll ökar, skulle driftbudgeten för underhåll i samma omfattning kunna omfördelas till driftkostnader kopplat till projekten utifrån samhällsbyggnadsförvaltningens roll som fastighetsägare.

Förslaget innebär att det årliga anslaget för investeringsunderhåll skulle öka med 8 mnkr och att driftunderhållet minskar i samma omfattning och omfördelas med 8 mnkr till budget för saneringskostnader och andra tillfälliga driftkostnader kopplat till projekten inom ramen för anslagsbindningsnivån fastighetsenhet.

En konsekvens av ökat investeringsunderhåll och komponentredovisning är att kapitalkostnaderna för samhällsbyggnadsnämnden ökar, vilket i sin tur leder till höjda hyror för nämnderna. Det ökade anslaget för investeringsunderhåll föreslås till en början omfattas av de rutiner som gäller för komponentredovisning vilket innebär att kompensation för hyreshöjningar utgår till förhyrande nämnder. Därefter föreslås att rutin för kompensation av hyreshöjningar bör utvärderas mot eventuella revideringar utifrån det nya internhyressystemet som inte är beslutat ännu. I förslag till det nya internhyressystemet föreslås att hyrorna anpassas efter komponentredovisning och baseras på faktiska kapitalkostnader. Detta innebär att hyrorna revideras i takt med att avskrivningar görs. Detta kan i sin tur innebära att utrymme eventuellt skapas för nya hyreshöjningar till följd av kapitalkostnader utifrån reinvesteringar och investeringsunderhåll.

Utökat investeringsunderhåll prognostiseras i snitt ge ökade kapitalkostnader om 500 tkr för år 1.

Om förslaget genomförs är det av vikt att göra en utvärdering då det är svårt att bedöma exakt hur modellen slår. Förslaget i sin helhet förutsätter att kommunfullmäktige godkänner ett utökat anslag för investeringsunderhåll i mål- och resursplan 2024-2026.

Underhållsskuld

Ovanstående text redovisar ett förslag på omfördelning av investeringsmedel från drift till investering där den totala volymen fortsatt är samma från tidigare år. Fastighetsenheten vill flagga för att underhållsskulden för kommunens fastigheter överstiger det totala anslag som finns budgeterat för både drift- och investeringsunderhåll. Flera fastigheter har i dagsläget stora behov av underhåll vilket innebär att vissa år kommer det årliga investeringsunderhållet enbart räcka till åtgärder på ett fåtal eller enstaka fastigheter. Detta leder till att åtgärder på ett objekt kan medföra att flera andra objekt får stå tillbaka under flera år. Med en lika stor budget är det svårt att hantera år när behoven är stora, och det skapar risk för att vissa behov tvingas skjutas framåt i tid. Exempel på konsekvenser om underhåll skjuts fram i tiden varierar förstås men kan innebära ökade driftkostnader, akuta reparationer, arbetsmiljöproblem i form av dålig inomhusmiljö, sanitära olägenheter och/eller driftavbrott för verksamheterna/personerna som brukar fastigheterna.

Solenergi

I dokumentet Strategi för ett fossilfritt 2030, beslutad av KF 2021-06-16 §86, beskrivs målet att till 2030 ska 5% av det egna elbehovet täckas med elproduktion från egna solceller. Fastighetsenheten har beräknat exempel på investeringar som krävs för att

uppnå målet för solenergi fossilfritt 2030 samt den solproduktion i kWh/år som investeringarna kan generera. Med en viktning på energipriset 3 kr/kWh tar det ungefär 7-11 år tills att investeringskostnaden har betalat av sig genom besparingen av solproduktionen, beroende på anläggningens storlek. Dock får kommunen minskade mediakostnader redan från den dag anläggningen tas i bruk och solproduktionen är igång. Att investera mer i solceller skulle bidra till att fullfölja kommunens miljöinriktning och göra kommunen mer oberoende genom att kunna använda egenproducerad el. Denna inriktning har också ett stort signalvärde till våra kommuninvånare. Investeringar i solenergi är inte med i den föreslagna investeringsplanen 2024-2026 då de inte ryms inom befintlig ram men fastighetsenheten vill lyfta informationen kring vad dessa energiinvesteringar skulle kunna innebära för måluppfyllelse och besparing av driftkostnader på sikt. Att ha solcellsinvesteringar i fas med planerade underhållsinsatser skulle skapa en synergieffekt.

Kostenheten

Kostenheten redovisade ett budgetunderskott om 6,3 mnkr för år 2022. Avvikelsen för perioden beror dels på hyreskostnader för framtida kök, 2,6 mnkr, och prisökningar till följd av den höga inflationen som belastar verksamheten, 1,0 mnkr för livsmedel samt 0,6 mnkr för transporter och förpackningsmaterial. Resterande del av underskottet bestod av kostnadsökningar i verksamheten, framför allt inom personal, som inte kunnat debiteras köpande förvaltning. Kostnadsökningarna inom personal är främst kopplade till personalomställningar till följd av framtida kök.

För år 2023 prognostiseras kostenhetens underskott att öka ytterligare på grund av de kraftiga prisökningarna som råder på marknaden. För 2022 ökade priserna i snitt med 26,5 %. Priserna skenade framförallt i slutet av året vilket innebär att vi inte har sett helårseffekten av prisökningarna under 2022. För 2023 ser kostnader ut att fortsätta öka men inte i samma takt. Det aktuella livsmedelavtalet innebär att prisjustering kan göras 4 ggr per år vid de så kallade DLF*-dagarna. Dessa prisjusteringstillfällen är praxis och tillämpas i de flesta livsmedelsavtal. Prognos i dagsläget är att prisökningarna för 2023 blir ca 9 %. Uppgifterna är hämtade från nyhetsmedia.

Sammanfattningsvis har det rådande världsläget inneburit stor osäkerhet och kraftiga prisökningar för främst livsmedel. I nedanstående avsnitt redogörs för de prognostiserade förändringar som kostenheten ser inför budget 2024. Därefter följer en konsekvensbeskrivning och förslag till åtgärder utifrån den prisökning som får tas ut enligt budgetanvisningarna beslutade av KS 2023-02-22 §32.

*Dagligvaruleverantörers förbund

Budget & prognoser inför 2024 per kundgrupp

För att belysa de förändringar som kostenheten påverkats av de senaste åren har en tabelluppställning med utgångspunkt från prisöverenskommelsen 2020 gjorts. Undantag är fritids som utgår från år 2021 då man har senast jämförbar beställning.

I tabellerna nedan ingår flera kolumner. Budget 2024 bygger på prisöverenskommelsen från 2020 och är uppräknad med inflationskompensation och lönerevision. Lönerevision 2023 är ännu inte klar vilket innebär att kostnaderna för löner inte har räknats upp fullt ut. I övrigt är inget mer förändrat. I kolumnen för prognos 2024 är utgångspunkten budget 2024 med tillägg för de kostnadsförändringar som kostenheten vill flagga för. I nedanstående text kommer differenser mellan budget och prognos att redogöras för per område. Kostenheten reserverar sig för att prognosen är baserad på ett scenario med ett antal antaganden och att detta kan behöva revideras längre fram.

Grundskolor (tkr)	Budget 2024	Prognos 2024	Differens 2024
Lönekostnader kök	18 823	20 653	-1 830
Livsmedel	7 142	9 325	-2 183
Övriga kostnader kem, produktion	672	723	-52
Övriga kostnader personal	134	188	-54
Administration	2 677	3 106	-428
Transporter	1 348	1 465	-116
Hyror	1 582	4 420	-2 839
Avgår hyra BUN samt tekn just	-123	-123	0
Tekn. justering e-handelsrabatt	-110	-110	0
Total kostnad skolmåltider	**32 145**	**39 647**	**-7 502**

Det är inom skolmåltiderna som den största differensen mellan budget enligt anvisningar och prognos för kostnader återfinns. De största kostnadsökningarna befaras vara för personal, livsmedel och hyror.

Lönekostnader för kök har en differens mellan budget och prognos 2024 på 1 830 tkr. Differensen kan förklaras av att kök har ställts om från mottagningskök till produktionskök. Detta har inneburit en kostnadsökning men även en kvalitetshöjning samt förbättrad arbetsmiljö inom enheterna. De framtida kök som avses är Mariedal, Granås, Rånnum och Oden. En annan utökning som inte täcks i budget men som belastar kostenheten är utökning av personal vid Öxneredskolan. Under senare år har barn och elever som har behov av så kallade behovskoster ökat markant i skolorna. Denna typ av behovskost innebär en ökad belastning. Delvis kan de ökade administrativa kostnaderna förklaras av detta.

För att få en prognos för kostnader på livsmedel 2024 har inflationskompensation avräknats och sen har genomsnittlig prisökning på 26,5 % lagts på, 9 % enligt prognos för 2023 samt inflationskompensation för 2024. Det ger en differens om -2 183 tkr mellan budget och prognos.

För att få fram budget 2024 för hyror har utgångsläget varit den hyra som fastighet och service debiterar kostenheten 2023. En stor del i höjningen mellan 2023 och 2024 består av höjd internränta. Även helårseffekt av hyran för Öxneredskolan ingår. Hyrorna för de Framtida köken ingår inte i budget 2024 men i prognos 2024.

Mellan budget och prognos 2024 redovisas en differens om -54 tkr enligt tabellen ovan. Budget 2024 är uppräknad enligt anvisningarna men i prognoskolumnen finns ett tillägg för behov av utökad budget för arbetskläder/skyddskläder. Ökningen baserades på 1 tkr per anställd för 53 personal. Vid arbete i kök finns krav på hygien och arbetskläder/skyddskläder och skor. Budget för detta har inte varit tillräcklig för att möta de behov och hygienkrav som finns. Priserna inom detta område kommer sannolikt också få en prisutveckling likt KPI som från januari 2021 till januari 2022 var 4,3 %. Därför har denna ökning lagts till. Om prisökning ej får tas ut innebär det svårigheter med att möta de krav på hygien som ställs.

Administrationskostnader innefattar lönekostnader, hyror för kontor, övergripande stödfunktioner, IT-kostnader för all kostpersonal mm. Differensen mellan budget och prognos 2024 består främst av tidigare ökade IT-kostnader om ca 300 tkr. Kostnaderna innefattar leasinghyra datorer, telefoninköp, telefonabonnemang, datakommunikation, användarkonton och licensavgifter. Utöver det finns en hyreskostnadsökning om ca 100 tkr vid flytt från Lindgården till kommunhuset april 2020.

Förskolor (tkr)	Budget 2024	Prognos 2024	Differens 2024
Lönekostnader kök	14 047	14 047	0
Pool 65% i avtal + vikarier	2 065	2 065	0
Prod.kostnad för mottagningskök på fsk	1 961	1 961	0
Livsmedel	5 002	6 532	-1 529
Övriga kostnader kem, produktion	741	584	158
Övriga kostnader personal	124	124	0
Administration	1 845	2 138	-293
Hyror	1 885	1 885	0
E-handelsrabatt	-110	-110	0
Total kostnad förskolor	**27 561**	**29 226**	**-1 665**

Den totala differensen mellan budget och prognos för 2024 för måltider inom förskolorna uppgår till -1 665 tkr. Den enskilt största posten är ökade kostnader för livsmedel. För att få en prognos för kostnader på livsmedel 2024 har inflationskompensation avräknats och sen har prisökning på 26,5 % lagts på, 9 % enligt prognos för 2023 samt inflationskompensation för 2024. Det ger en differens om -1 529 tkr mellan budget och prognos. Differens mellan budget och prognos för administrationskostnader består främst av tidigare ökade IT-kostnader.

Fritids (tkr)	Budget 2024	Prognos 2024	Differens 2024
Lönekostnader	2,101	2,101	0
Livsmedel	2 440	3 186	-746
Övriga kostnader kem, produktion	92	165	-73
Total kostnad fritidsmåltider	**4 633**	**5 452**	**-819**

Budget 2024 bygger på prisöverenskommelsen från 2021. Den största differensen återfinns bland livsmedelskostnaderna. För att få en prognos för kostnader på livsmedel 2024 har inflationskompensation avräknats och sen har prisökning på 26,5 % lagts på, 9 % enligt prognos för 2023 samt inflationskompensation för 2024. Det ger en differens om -746 tkr mellan budget och prognos. Totalt uppgår differensen till -819 tkr.

Äldreomsorg (tkr)	Budget 2024	Prognos 2024	Differens 2024
Livsmedel	8 543	11 366	-2 824
Transporter	1 749	1 901	-152
Kem.tekn. förbrukningsmaterial	778	854	-75
Personal	11 685	11 685	0
Arbetskläder, utbildning	82	82	0
Övriga kostnader	1 505	1 505	0
Administration	1 975	1 975	0
Total kostnad äldreomsorg	**26 318**	**29 368**	**-3 050**

För måltider inom äldreomsorgen är det framförallt kostnadsökningar inom livsmedel som prognostiseras inför 2024. För att få en prognos för kostnader på livsmedel 2024 har inflationskompensation avräknats och sen har prisökning på 26,5 % lagts på, 9 % enligt prognos för 2023 samt inflationskompensation för 2024. Det ger en differens om -2 824 tkr mellan budget och prognos. I övrigt prognostiseras även kostnadsökningar för transporter samt förpackningar och livsmedelsgas. För januari 2023 hade producentprisindex ökat med 11,8 % jämfört med samma period 2022.

Kostenheten reserverar sig återigen för att prognoserna ovan beskriver ett scenario som är baserat på flera antaganden och innehåller mycket osäkerhet.

Förslag till åtgärder med konsekvensbeskrivning

Pågående åtgärder

1. I början av 2022 i samband med första DLF-höjningen av livsmedel var kostenheten nödgade att byta ut en del produkter i menyn då vissa livsmedel gick upp i pris mycket drastiskt. Redan 2021 påbörjades ett arbete med justeringar i recept för att sänka livsmedelskostnaden och även klimatanpassa menyerna. Verksamheten har också minskat andelen ekologiska livsmedel för att

minska effekten av prisökningarna. För att minska effekterna av prisökningarna fortsätter enheten med översyn av menyer för att om möjligt kunna byta ut livsmedel för att minska effekten av prisökningarna. Dock har kostenheten ett ansvar att fortfarande tillaga och leverera måltider av god kvalitet som också lever upp till de krav på näringsriktiga måltider som ställs. *Dagligvaruleverantörernas förbund

2. Salladsbufféerna har ställts om och har nu ett minskat utbud. Kostnadsminskningen beräknades till **750 tkr/år.**
3. Från årsskiftet återgick ett antal medarbetare som haft upphöjda tjänstgöringsgrader till sina grundanställningar. Detta innebär en besparing på 1,5 tjänster eller **600 tkr.**
4. Vid sjukdom eller annan oplanerad frånvaro, i kök med fler än 3 anställda, är en åtgärd att man inte ersätter vid första sjukdagen. En grov uppskattning på vad åtgärden kan ge för effekt är en besparing på **400 tkr** och grundar sig i 2022 år sjukfrånvaro i de identifierade köken.
5. Kostenheten ser över bemanningen och tjänsterna inför varje pensionsavgång och kommer fortsätta det arbetet för att se över möjligheter för effektivisering.

Förslag om ytterligare åtgärder

1. **Odenköket producerar måltiderna till Solrosen i Brålanda och Ringhems boende i Frändefors**

Odenköket har kapacitet att klara denna volym. Transportkostnader tillkommer och klimatpåverkan ökar. Ökat svinn då man inte kan anpassa produktionen för dagen på samma sätt som när produktion finns på plats. Att göra denna förändring innebär att man får samma måltidssystem i hela kommunen för SÄBO. Alla enheter är kopplade till samma meny och utbud. Det innebär en likvärdighet. Man tappar kökets närhet till gästen och avdelningen. Idag tillagas frukost i Solrosens kök och måltiderna går ut varma till både lunch och middag i Brålanda då köket är så nära. För både brukare och personal innebär det en stor omställning. Ringhems boende i Frändefors får idag varm tillagad lunch och kyld kvällsmat som värms på avdelningarna. En annan konsekvens är att 8 personer som har sin anställning här berörs. Ökad kostnad i Odenköket som behöver förstärkas med ca 0,5 tjänst för packning av råvaror till Ringhem och Solrosen.

Det är en drastisk åtgärd att stänga köket. I avvaktan på anpassningar för vårdkök och ev. påverkan för personal kan omställning till mottagningskök vara en tillfällig lösning. Restaurangen på Solrosen är en mycket uppskattad träffpunkt i samhället och det får naturligtvis negativa konsekvenser att stänga restaurangen för dem som besöker den idag och har ett socialt umgänge i vardagen.

Innan ev. omställning behöver kartläggning göras för att undersöka om köken på vårdavdelningarna har rätt utrustning och om det är möjligt att ställa om avdelningsköken för ändamålet. Alternativt är att använda nuvarande produktionskök som mottagningskök där det finns all utrustning som krävs

för tillagning av frukost och uppvärmning av kylda komponenter etc. Det innebär att köket behöver bemannas med någon eller ett par tjänster. Vid alternativ att slutberedning sker på vårdavdelningarna innebär ökad arbetsbelastning för vårdpersonalen. Besparingen blir då mindre. Kostnad för omställning av avdelningskök behöver beräknas. Detta behöver utredas vidare innan beslut fattas i denna inriktning. Ökad sårbarhet då alla äldreomsorgsportioner förläggs i ett kök. I det fall köket och restaurangen stängs helt och leveranserna går direkt till avdelningarna innebär det en beräknad besparing för kostenheten för denna åtgärd till netto **2 600 tkr**.

2. **Odenköket producerar luncher till de större förskolorna i centrum**
   Innebär att köken på Belfragegatans förskola, Propellergatas förskola, Skördegatans förskola och Öxnereds förskola skulle ställas om till mottagningskök. Förändringen berör 2,75 tjänster och en besparing beräknas då med dessa tjänster men en kostnad för transporter av måltiderna tillkommer och som precis som beskrivits tidigare innebär ökad klimatpåverkan och medför även högre livsmedelssvinn och varmhållningstider. När volymen flyttas behöver en förstärkning göras med en kocktjänst i Odenköket. Besparing för denna åtgärd är beräknad till netto **120 tkr**.

3. **Dalboskolans kök producerar luncherna till förskolorna i Frändefors och Brålanda**
   Innebär att köken på Frändefors förskola och Brålanda förskola skulle ställas om till mottagningskök. I dag är köken bemannade med 1,75 tjänster per kök. En neddragning med totalt 1,5 tjänster. Ingen kostpersonal som servar paviljongen i Brålanda och inte heller till Östan i Frändefors. En mindre förstärkning av tjänster kan behövas i Dalboskolans kök. Transportkostnader mellan Dalboskolans kök och båda förskolorna tillkommer och som tidigare beskrivits får detta ökad klimatpåverkan och medför även högre livsmedelssvinn och varmhållningstider. Besparing för denna åtgärd är beräknad till netto **400 tkr**.

4. **Odenköket tar över produktionen till Mariedalskolan och Öxneredskolan**
   Innebär att köken på Mariedalskolan och Öxneredskolan ställs om till mottagningskök. Två kocktjänster berörs. Transportkostnader blir troligtvis högre då transportvolymerna ökar vilket påverkar totala transportvolymen och antal körningar om volymerna inte får plats på bilarna. En utökning i bemanning på Odenköket med en kocktjänst krävs i detta fall. Svårt att beräkna en besparing. En beräknad besparing är netto **600 tkr.** Utöver detta tillkommer transportkostnader som inte har kunnat uppskattas i dagsläget.

Summan av redan genomförda samt föreslagna åtgärder 1-4 beräknas ge en sammanlagd besparing på 5 470 tkr.

5. **Odenköket producera skolluncher till alla kommunens grundskolor**

En ytterligare eventuell åtgärd som skulle kunna utredas är att Odenköket får producera skolluncher till alla kommunens grundskolor. Odenköket byggdes för en produktion på ca 4 600 portioner, 5 dagar i veckan. I dagsläget produceras ca 4 300–4 500 portioner per dag. Om Oden-köket skulle producera skolluncher till alla kommunens grundskolor skulle det innebära att ytterligare ca 2 900 lunchportioner skulle behöva tillagas per dag i Odenköket. För att klara den här volymen och omläggningen krävs flera förändringar i produktionen. Ex förstärka bemanningen, produktion behöver också göras i flera omgångar då volymerna inte ryms i ugnar och grytor. Det skulle också påverka kylmatsproduktionen så att man måste tillaga den vid annan tidpunkt än idag. Exempelvis på helger och kvällar vilket innebär högre produktionskostnad. Om åtgärd utförs för grundskolorna skulle det även få effekt för vissa förskolor och fritids som får sin mat från berörda grundskolor. Det finns ingen kalkyl på åtgärden i dagsläget men detta skulle kunna utredas vidare vid behov.

Inget av ovanstående förslag är ännu förankrade hos kundförvaltningarna och samhällsbyggnadsförvaltningen kan inte uttala sig om konsekvenserna hos dessa förvaltningar även om vissa antagna konsekvenser nämns i texten. En dialog i samverkan med kundförvaltningarna behövs.

Samtliga åtgärder behöver utredas ytterligare med fördjupad analys av effekter och sårbarhet innan beslut om inriktning verkställs. Det är viktigt att vara medveten om att det tar tid att se effekter av genomförda personalförändringar.

Konsekvensanalys av åtgärder

Åtgärderna enligt ovan innebär följande:

- Omflyttning och neddragning av personal (omplacering)
- Ev. återgång till att arbeta kväll och helg på Odenköket (ökade personalkostnader)
- Ökade transportkostnader, vilket också ger ökad klimatpåverkan
- Ökat matsvinn
- Långa varmhållningstider (dåligt ur näringssynpunkt, smak och kvalitet)
- Ev. stänga restaurang Solrosen
- Mindre variation på menyn
- Mindre andel ekologiska livsmedel och fairtrade
- Mindre andel lokal/närproducerade livsmedel
- Minskad tjänstgöringsgrad för del av personalen (heltid som norm)

En köp– och säljlösning i kommunen innebär att levererande förvaltning måste få sina kostnader täckta av kundförvaltningarna då kostnaderna inte täcks med anslag. Måltiderna som serveras i kommunens verksamheter ska vara näringsriktiga och följa livsmedelsverkets rekommendationer. För vissa målgrupper har kommunen som huvudmansansvaret för heldygnsomsorg medan man inom andra grupper har delar av dygnet. För en del individer är de lagade måltiderna de enda lagade måltiderna man får under dygnet och har stor betydelse för folkhälsan. Som man i media

lyft fram under hösten 2022 och början på 2023 har de höga livsmedelspriserna stora effekter på privatekonomin vilket uppmärksammas i skolorna på att barnen äter större portioner och dricker mera mjölk än tidigare.

Då kostenheten redan under hösten 2022 och fortsatt 2023 styrt mot minskning av andelen ekologiska livsmedel kommer inte förväntat resultat och inriktningsmål att uppnås under 2023. Vänersborgs kommun är även en Fairtrade city vilket innebär att kommunen ska öka andelen fairtrade-inköp mellan ansökningsperioderna.
Detta kommer inte uppfyllas då de största volymerna är kaffe och bananer och där kostenheten måste avstå att köpa fairtrade av ekonomiska förbehåll. Ett nytt avtal för livsmedel, lilla grossisten, kommer träda i kraft den 1/5. Avtalet syftar till att öka andelen lokala producenter. Beroende på prisnivåerna i detta avtal kan det påverka valet av produkter kostenheten är nödgade att göra.

Vänersborg arbetar för heltid som norm, för att leva upp till målet att vara en attraktiv arbetsgivare. Vid neddragningar av personal får kostenheten ännu svårare att uppfylla det här målet.

Arbetsmiljörisker som kan uppstå som en följd av vidtagna åtgärder:

- Stor oro hos personalen med psykiska konsekvenser
- Ökad arbetsbelastning i de kök som får ökad produktion
- Hög personalomsättning med konsekvens att man tappar kompetens och erfaren personal
- Stor förändring i de kök som ställs om till mottagningskök då personalen som är kvar i förskoleköket får eget ansvar och arbetar ensam i köket.
- Större sårbarhet i om med att det blir färre produktionsenheter och mindre geografisk spridning på produktionen.

Exploatering

Sanden, Södra

Södra Sanden exploatering kommer medföra en helt ny stadsdel till Vänersborgs kommun. Detaljplanens förslag omfattar i nuläget ca 145 000 kvm BTA med varierande användning från bostäder, kontor, handel, parkering och centrumverksamhet. Planen har flertalet exploatörer med varierande omsättningsgrad.
Planförslaget är en nödvändighet för att möjliggöra Trafikverkets ombyggnation av stationsområdet med nytt spår och plattformsstruktur. Planförslaget innebär ca 800 nya bostäder vilket medför ett stort behov av att bygga ut ny infrastruktur i form av ledningsnät, vägar, torg och parkmark.
Med hänseende till höjdnivåerna på Sanden och den översvämningsproblematik som föreligger vid högvattenflöden och kraftig nederbörd kommer det att krävas en fördyrande kostnad av infrastruktur för tillgänglighetsanspassade vägar. I snitt behöver ett tillgänglighetsstråk med vägar höjas ca 1,5 meter över befintlig marknivå i dagsläget för att möte Länsstyrelsens och blåljuspersonalens krav på tillgänglighet. Detta i syfte att skapa säkra evakuerings- och tillfartsvägar till området vid extremväder samt vid högsta beräknade översvämningsnivå av Vänern.
Förvaltningen ser ett behov av att utöka och ersätta befintliga markparkeringar för pendlare. För att möjliggöra pendelparkering krävs byggnation av ett Pendel P-hus i

ca 5 våningar med totalt ca 300–350 platser i kommunal ägo. Kommunen behöver förvärva mark från exploatörerna för att möjliggöra utbyggnationen av parkeringshuset.

Exploatering kommer att ske under en 10–20 års period för hela projektet. Mycket av de investeringar med allmän infrastruktur som krävs för byggnationen kommer kommunen behöva bekosta i ett initialt skede. Detta beror till stor del på grund av evakueringsvägarna och ledningsinfrastruktur som kommunen behöver ligga i framkant med för att möjliggöra exploateringen. Utbyggnationen kommer att påbörjas i de sydöstra delarna av planområdet med Järnvägsbacken, Vassbottenleden, ny cirkulation, omläggning av Hantverkargatan och Gjuterigatan. Exploatörerna kommer att vara med och medfinansiera delar av den allmänna infrastrukturen och allmänplatsmark som byggs ut i projektet. Vissa åtgärder behöver även vidtas för att möjliggöra stationsutbyggnaden med ny plattform. I detta skede har inte hänsyn tagits till GC-bro mellan Sanden och Blåsut samt Sanden och Sundsgatan då dessa är separata projekt.

Oavsett om Kommunfullmäktige beslutar att anta detaljplanen eller inte kommer kostnader för markinköp, pendel p-hus, omläggning av hantverkargatan att vara kostnader som är nödvändiga för att möjliggöra en ett bra scenario med stationsområdet och pendling i fokus. Åtgärder behöver vidtas av kommunen som behöver föregå Trafikverkets projekt med nytt spår och plattform på Södra Sanden för en fungerande tågpendling.

Specifikation av prognostiserade driftkostnader 2023-2030

	Utfall (Mnkr)								
Åtgärd	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Utfall Sammanställning
Geotekniskutredning Kustbevakningen + allmänplats	0,2								**0,2**
Markmiljöutredning allmänplats	0,3								**0,3**
Marksanering gator			7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	**42,0**
Värdeutlåtande inlösen allmänplats	0,2								**0,2**
Projektering ledningsinfrastruktur	0,25	0,25							**0,5**
Projektering Gatustruktur	0,25	0,25							**0,5**
Rivning av kajen				5,0	5,0				**10,0**
Rivning av bussverkstad			1,5						**1,5**
Rivning av kustbevakningens anläggning					0,65				**0,7**
Drift av området, snö, park, gata osv. *			0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	0,75	**4,5**
SUMMA	**1,2**	**0,5**	**9,25**	**12,75**	**13,4**	**7,75**	**7,75**	**7,75**	**60,4**

*Årlig kostnad för löpande drift och underhåll. Observera att kapitalkostnader ej är medräknade.

I tabellen ovan redovisas en tidig kostnadsberäkning över driftkostnader kopplade till projektet. Observera att kapitalkostnader ej är med i beräkningarna och behöver kompletteras med i ett senare skede. Beräkningarna är baserade på erfarenhetstal samt uppskattningar då det kvarstår en del utredningar, projektering och beslut. I och med en del osäkerheter i projektet kan underlaget komma att behöva revideras i kommande mål- och resursplaner.

Specifikation av prognostiserade investeringar 2023-2030

	Utfall (Mnkr)											
Åtgärd	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Utfall Sammanställning
Järnvägsbacken				3,5	3,2							6,7
Resecentrum cirkulation				0,7	0,2							0,9
Vassbottenleden			6,5	6,4				1,0				13,9
Cirkulation Vassbottenleden			4,1	4,0				0,9				9,0
Brogatan			2,0	1,5								3,5
Nya Hantverkargatan		10,4	16,0	15,6				3,5				45,5
Nya Gjuterigatan		1,7	8,0	8,0				1,8				19,5
Järnvägstorget		1,2			7,0	7,1						15,3
Industrigatan				5,0	5,0		5,0	6,7		2,4		24,1
Vassbottengatan							4,4			0,5		4,9
Smedjegatan								4,3				4,3
Hamntorget		3,0						14,0	14,0	14,1		45,1
Kustbevakningen verksamhet					8,8	8,7						17,5
Kustbevakningen kaj					10,5	10,5						21,0
Pendel P-hus		31,0	42,0	42,0								115,0
Regnpark							10,5					10,5
Pumpstationer		2,0	2,5									4,5
Lekplats							2,0					2,0
Aktivitetsytor									1,0			1,0
Osäkerhetsfaktor		0,9	9,7	18,1	9,3	9,3	9,3	9,3	9,3	2,5		77,7
SUMMA	0,0	50,2	90,8	104,8	44,0	35,6	31,2	41,5	24,3	19,5	0,0	441,9

I tabellen ovan redovisas en tidig prognos över investeringar kopplat till exploateringen. Beräkningarna är baserade på erfarenhetstal samt uppskattningar då det kvarstår en del utredningar, projektering och beslut. I och med en del osäkerheter i projektet kan underlaget komma att behöva revideras i kommande mål- och resursplaner.

Driftkostnader kopplat till exploateringsprojekt

Samhällsbyggnadsnämnden har under de senaste åren haft en hög investeringstakt i jämförelse mot tidigare år. Detta speglar sig i de utredningskostnader för detaljplaner och dylikt som belastar driftbudgeten för exploateringsverksamheten. Den här typen av kostnader har tidigare kunnat hanteras med hjälp av intäkter från tomtförsäljning, men befaras bli ett problem när tomtförsäljningen prognostiseras minska i omfattning de närmsta åren. För att anpassa kostnaderna inom ram behöver det prioriteras bland exploateringsprojekten i ett tidigt skede och flera utredningar inför detaljplaner och dylikt kommer behöva skjutas fram i tiden.

Gatuenheten

Ökade drift- och kapitalkostnader för exploateringar

Vänersborg har de senaste åren vuxit i storlek både i befolkning och med nya exploateringsområden. Även i framtiden förväntas kommunen att växa, i befolkningsprognosen från omvärldsanalys 2024–2026 pekar det på att invånarantalet kommer att växa med 10% fram till år 2040. I samband med befolkningsökningen tillkommer det nya exploateringsområden och detaljplaner innehållande kommunala vägar, torg, parker och naturområden.

En utmaning med de pågående investeringar och exploateringar som sker i kommunen, är att det medför att de ytor som ska underhållas växer, samt att kapitalkostnaderna ökar och belastar gatuenhetens driftbudget. Om ramen för driftbudgeten inte utökas i takt med de ytor som skall underhållas och de genererade kapitalkostnader

utökas, blir effekten och resultatet att standarden på stadens vägar och parker sjunker. För alla nya områden som har kommunalt huvudmannaskap är kommunen och då gatuenheten skyldig att drifta och underhålla dessa nytillkomna områden, exempelvis i form av snöröjning, halkbekämpning, renhållning, gräsklippning, lekredskap och gatubelysning. För dessa nya områden behöver gatuenhetens driftbudget kompenseras för att klara av skötseln av både gamla och nya områden.

Exploateringar klara 2023 (tkr)	Investering i gata	Kapitalkostnad 2024	Drift 2024
Källeberg	5 900	236	153
Öxnered/Skaven Etapp 2	26 900	1 076	120
Toppbeläggning Wilhelm Kruses väg	500	27	0
Summa	**33 300**	**1 339**	**273**

I tabellen ovan har gatuenheten beräknat drift och kapitalkostnader som genereras av de nya områden som planeras färdigställas inför 2024. Om kompensation uteblir blir konsekvensen att gatuenheten behöver minska eller avstanna helt med utbyggnaden av parker, torg och allmänna platser i framtida områden. Även i befintliga områden kommer nedskärningar ske i form av minskade materialinköp och underhåll, i vissa områden kan det avstannas helt.

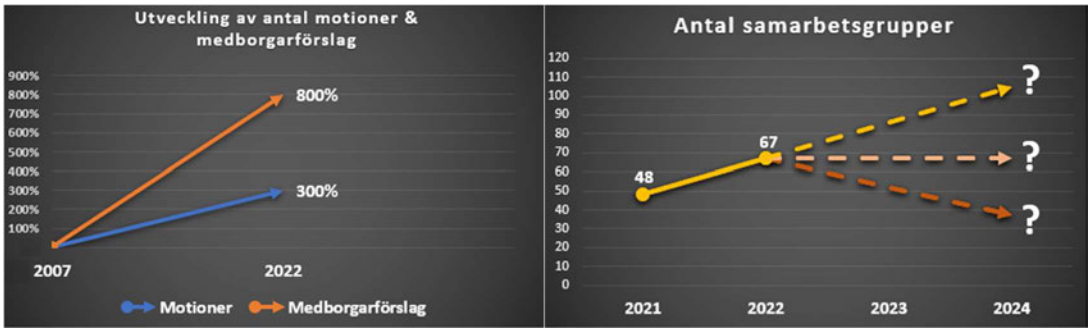
Dalbobron

Renovering av Dalbobron är ett projekt som omfattar renovering av brons kantbalkar och bropelare. Prognosen är att kantbalkarna är klara för att tas i bruk i mitten av 2024 med en nedlagd kostnad om totalt 41 mnkr. Detta innebär kapitalkostnader om 0,9 mnkr från och med 2024. Helårseffekt innebär kapitalkostnader om 1,9 mnkr årligen för kantbalkarna. Om gatuenhetens driftbudget inte kompenseras för detta blir det en stor utmaning för gatuenheten att parera kostnaden inom ram genom att dra ned på befintlig drift och underhåll som redan är eftersatt.

Beläggningsunderhåll

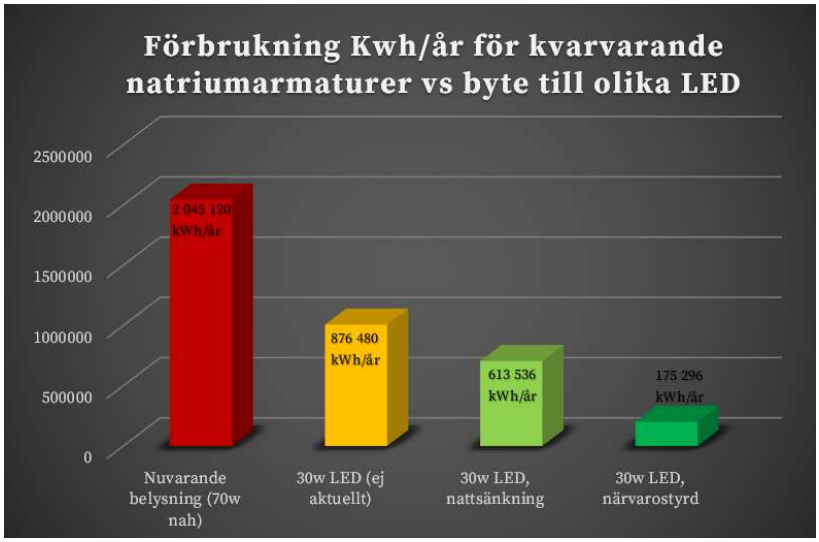
Enligt beslutad mål- och resursplan 2023-2025 KF 2022-12-14 utökades det årliga anslaget för beläggningsunderhåll från 4 till 11 mnkr årligen. I förslag till investeringsplanen 2024-2026 har dessa medel fortsatt prioriterats. En årlig investering på 11 mnkr beräknas generera en ökad kapitalkostnad om 700 tkr. Om gatuenhetens driftbudget inte kompenseras för den ökade kapitalkostnaden årligen kommer det att behöva anpassas inom ram och i sin tur urholka befintlig driftbudget.

Gatuenhetens uppdrag växer

Som diagrammen ovan visar har samverkansgrupper där gatuenheten bidrar med personalresurser till förvaltnings- och verksamhetsöverskridande projekt och arbeten, de senaste åren ökat. Så även antalet motioner och medborgarförslag som ska besvaras, där gatuenheten förväntas bidra med kunskap, arbetstid och återkoppling. En effekt av utvecklingen är att mindre tid blir över till andra delar av uppdraget, till exempel effektivisering, utveckling och strategiskt arbete som är en viktig del av det ordinarie uppdraget. För att anpassa de utökade uppdragen inom ram riskerar verksamheten att bl.a. inte nå verksamhetsmål inom miljö, säkerhetsarbete, trafiksäkerhet m.m. Denna höga medverkan vid förvaltnings- och verksamhetsöverskridande samarbeten, kommer inte att kunna fortgå i den mån som önskas då medarbetarundersökningen både 2021 och 2022 visar på en fortsatt hög upplevd arbetsbelastning bland personalen.

Byte till LED

I miljöprogram 2030 står att Vänersborgs kommun ska vara klimatsmarta i alla led samt att energieffektiviseringen ska öka kontinuerligt. Ett steg mot effektiviseringen är att sänka den elförbrukning som gatubelysningen står för. I kommunen finns förnärvarande 8 398 kommunala belysningspunkter. Av dessa är 1 094 redan bytta till LED, vilket betyder att 7 304 armaturer av natrium finns kvar ute i kommunen. Dessa lampor varierar i styrka mellan 50–

180 watt. I diagrammet nedan har det beräknats att kvarvarande äldre armaturer har ett snittvärde av 70w.

Med en budget på 2 mnkr att investera i LED-armaturer kan gatuenheten med dagens prissättning ha möjlighet att byta ut ca 487 led armaturer med nattsänkning eller 273 smarta led som med närvarosensorer kan sänka energiförbrukningen med upp till 95% av dagens förbrukning. Långsiktigt sett ger den närvarostyrda armaturen ett bättre resultat, medan man ser en snabbare sänkning av kWh med armaturerna med nattsänkningen, detta genom att möjligheten att byta ett större antal då den är billigare att köpa in. Gatuenheten förordar att satsa på en kombination av dessa då vissa gator inte har någon nytta av närvarostyrning och man vill ha konstans ljus, dock med möjlighet till lite lägre belysningsstyrka under de vissa timmar på dygnet. Även underhållskostnaderna kommer att minska då de äldre armaturerna har en livslängd på ca 12000-24000h, en LED-armatur beräknas ha en livslängd på >100 000h. För att byta all armatur i kommunen krävs ungefär 30-55 mnkr under 15-25 år.

Till följd av det finansiella målet om att investeringar max ska uppgå till 7% av skatter och generella statsbidrag har gatuenheten skjutit fram flera investeringar som inte anses vara akuta eller som ligger utanför gatuenhetens grunduppdrag om trafiksäkerhet i förslag till investeringsplanen 2024-2026. Däremot har medel omfördelats till belysningsprojekt i förslaget då energioptimerande åtgärder och underhåll har prioriterats i förslaget.

Inriktningsmål	Förväntade resultat	Indikator	Nuläge	Jämförelse i förhållande till riket (grön, gul eller röd)	Kommentar
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv	Resultatet i mätningen "Andelen invånare som känner sig trygga utomhus i området där de bor när det är mörkt ute" ska vara bland de 25 procent bästa i SCB:s medborgarundersökning	Medborgarundersökningen - Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute, andel (%)	76,5 (2022)		Resultatet grundar sig på invånarens upplevelse, vilket SBN inte ensamt kan påverka. Även andra nämnder är med och påverkar utfallet av denna attitydsundersökning. För att uppnå målet måste vi komma upp i minst 85,8 (senaste mätning 2022).
	"Andelen invånare som tycker att kommunen har ett bra utbud av allmänna träningsplatser utomhus" ska vara bland de 25 procent bästa i SCB:s medborgarundersökning	Medborgarundersökningen - Bra utbud av allmänna träningsplatser utomhus i kommunen, andel (%)	64,4 (2022)		Resultatet grundar sig på invånarens upplevelse, vilket SBN inte ensamt kan påverka. Även andra nämnder är med och påverkar utfallet av denna attitydsundersökning. För att uppnå målet måste vi komma upp i minst 72,2 (senaste mätning 2022).

Inriktningsmål	Förväntade resultat	Indikator	Nuläge	Jämförelse i förhållande till riket (grön, gul eller röd)	Kommentar
Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier	Fler barn upplever att skolvägen är trygg jämfört med föregående år	Barn som upplever att skolvägen är trygg, andel (%)	85 (2022)		Förhoppningen är att tryggare tillvaro kring skolans miljöer ska vara en av alla pusselbitar som bidrar till att hjälpa elever att uppnå fullföljda studier. Fokus bör läggas på gruppen barn som anger att de *inte* är trygga. Undersöka orsakerna för att hitta rätt åtgärder. För att uppnå målet måste 85 % eller fler ange att de upplever skolvägen som trygg
	Fler högstadie- och gymnasieelever besöker skolrestaurangen	Elever som besökt skolrestaurangerna, andel (%)	Indikator arbetas fram under 2023		Forskning har visat att elever som mår bättre pga bra mat i skolan presterar bättre och har ofta ett lugnare betende (livsmedelsverket.se). Detta påverkar BUN positivt som har större möjlighet att hjälpa elever att uppnå fullföljda studier vilket i sin tur ökar möjligheten att välja en sysselsättning som upplevs stimulerande och till att uppnå egen försörjning. Fokus bör ligga på att identifiera vilka som inte besöker skolrestaurangerna. Hitta orsak till detta. Ta hjälp av BUF och kunskapsförbundet, exemeplvis genom projektet "måltid på schemat".

Inriktningsmål	Förväntade resultat	Indikator	Nuläge	Jämförelse i förhållande till riket (grön, gul eller röd)	Kommentar
Vänersborgs kommun är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan	Klimatpåverkan från samhällsbyggnadsnämndens livsmedelsinköp, mätt i koldioxidekvivalenter ska ligga under 1,7	CO2e/kg inköpta livsmedel, antal	1,81 (2021)		Koldioxidekvivalenter (CO_2e) är ett mått på utsläpp av växthusgaser som tar hänsyn till att olika gaser som släpps ut i atmosfären har olika förmåga att bidra till växthuseffekten/global uppvärmning. Vanliga växthusgaser i livsmedelskedjan är lustgas, metan och koldioxid.
	Lokalernas outhyrda kvadratmeter ska minska jämfört med föregående år	Outhyrda kvm, andel (%)	xx (2022)		
		Antal outhyrda kvm	xx (2022)		

Inriktningsmål	Förväntade resultat	Indikator	Nuläge	Jämförelse i förhållande till riket (grön, gul eller röd)	Kommentar
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag	Andelen gatubelysningsarmaturer (LED) ska öka med 2 % årligen och den totala energiförbrukningen, kwh, ska minska	Belysningsarmaturer led, andel (%)	17 (2022)		I och med att anvisningarna för budget 2024 anger att "Nämnderna uppmanas till stor återhållsamhet under både 2023 och 2024 och förväntas anpassa verksamhet och ambitionsnivåer till de ekonomiska ramarna." föreslår förvaltningen inte att man höjer målsättningen då medel för detta inte finns.
		Gatubelysningens kwh/år, antal	Tas fram till sammanträdet		

Inriktningsmål	Förväntade resultat	Indikator	Nuläge	Jämförelse i förhållande till riket (grön, gul eller röd)	Kommentar
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv	Index för hållbart medarbetarengagemang ska uppgå i nivå med rikssnitt	Hållbart medarbetarengagemang, (HME), andel (%)	76 (2022)		Rikssnitt: 79 (senaste mätning 2022)

Dialogdag förväntade resultat 2024

Samhällsbyggnadsnämnden 2023-03-15

Följande bilder är en sammanställning av de anteckningar som gjordes i de 4 grupperna under dialogdagen 2023-03-15.

Grupp 1: Ann-Marie Jonasson (S), Johan Abrahamsson (M), Helge Kneese (KD)

Grupp 2: Tor Wendel (M), Kristina Östergren (S), Hans-Peter Nielsen (KD), Torbjörn Moqvist (SD)

Grupp 3: Johan Andersson (C) , Eldbjörg Bryntesson (V), Thomas Larsson (MBP), Elias Yachouh (KD)

Grupp 4: Göran Nilsson (SD), Daniel Peltola (L), Jonas Sjöblom (MP)

GRUPP 1
GRUPP 2
GRUPP 3
GRUPP 4

Inriktningsmål 1	Förväntat resultat	Indikator	Kommentar
Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv Lokala skillnader utifrån livssituation, boendeplats och ekonomi utjämnas. Våra invånare ges lika möjligheter att utforma sina framtid. Invånarna ska kunna påverka och delta i samhället oavsett bakgrund, där olika insatser riktas beroende på skillnader i olika boendedelar. Kommunen samverkar med flera organisationer och föreningar för att minska socioekonomiska faktorer	Trygghet - ska vara bland de 25 % bästa	Medborgarundersökning	Vad är otrygghet för subjekt?? Buskage och belysning Ta fram och följa gammal lokal undersökning Resulktat från medborgardialog
	Bra utbud av allmänna träningsplatser utomhus. Spontanidrottsplatser	Medborgarundersökning	Stödja de föreningar som har exempelvis elljusspår Information om utbud Inventering och information spridning -> utskick Informationsdrive Digital karta/APP
	Som föreslaget		
	Helst "...bra lokalt utbud.."		

GRUPP 1
GRUPP 2
GRUPP 3
GRUPP 4

Inriktningsmål 2	Förväntat resultat	Indikator	Kommentar
Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier Skolan ska erbjuda individuellt stöd och arbeta förebyggande med tidiga insatser med start i förskolan Kommunens verksamheter ska hjälpa till och arbeta för att främja faktorer som påverkar skolresultaten så som arbetsmiljö, fysiska miljöer, hemförhållanden, fritidsmöjligheter och stöd i unga år Fullföljda studier ökar möjligheten att välja en sysselsättning som upplevs stimulerande och till att uppnå egen försörjning	Som förslag Förvaltningens förslag kring "säker skolväg"		Målet med "säker skolväg" (från ordinarie skolenkät) är ok, men målet saknas: är målet att "siffran skall öka"? De 85% är inte det viktiga utan de andra 15%: Det är viktigt att enkäten analyseras (kring 15%) och vad som inte funkar, tex: oVilka skolor sticker ut? oVilka är orsakerna? oEn detaljerad analys är viktigt för att göra "rätt åtgärder" (som syftar till måluppfyllelsen)

	Förvaltningens förslag kring besök i skolrestaurangen		Återigen är målet "tillräckligt ok", (indikatorn kommer arbetas fram under 2023), men det viktigaste är ju de som INTE äter lunch. I samband med indikatorarbetes bör man även analysera: oHur är det uppdelat på olika skolor! Ev även uppdelat på tid? Schemaläggnings-aspekter oHär borde även BoU-nämnden involveras för att bättre förstå orsaker till att färre elever inte äter lunch. Tex skulle pågående projekt med "måltid på schemat" (öxneredskolan och någon mer skola?) kunna förklara orsaker till sämre måluppfyllnad.

GRUPP 1
GRUPP 2
GRUPP 3
GRUPP 4

Inriktningsmål 3	Förväntat resultat	Indikator	Kommentar
Vänersborgs kommun är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan Miljöprogram 2030 och Strategin för ett fossilfritt Vänersborg 2030 värnar om hela den geografiska kommunen Ökad kunskap hos invånarna underlättar för klimatvänliga val Nya klimatsmarta lösningar och teknik leder till minskad miljöpåverkan. Fossiloberoende, Hållbar konsumtion, Upphandling, Inköp	Fastigheternas vakansgrad ska minska		Initiering av tomma lokaler
	Hyreskontrakt ska tecknas i enlighet med Riktlinjer för internhyra (självkostnad)		Jämförelse av nuvarande hyresnivå kontra självkostnad
	Ekologiska livsmedel		Narodlat onskas. Med forståelse for kostnader. Ska målet uppnås eller ska man vara nöjd med "det vi har". Kan påverkas av KS beslut. vi önskar ha kvar mål om koldioxidekvivalenter men ta bort mål om ekologiska livsmedel. Detta då den som ska betala, KF eller beställare, borde besluta detta. Vi vill dock ha fortsatt redovisning av utfallet hos oss och omvärlden.

	Ha kvar "koldioxidekvivalenter"		

GRUPP 1
GRUPP 2
GRUPP 3
GRUPP 4

Inriktningsmål 4	Förväntat resultat	Indikator	Kommentar
Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag Invånare och företagare får ett gott bemötande och erbjuds hög tillgänglighet. Det är enkelt att få kontakt med kommunen. Digital service leder till effektivare flöden inom och mellan förvaltningar. Företag ger möjlighet att expandera i kommunen och kommunen bistår med mark och lokaler. Kvalificerad personal leder till god kvalitet i kommunens verksamheter. Teknik och innovation bidrar till hög effektivitet	Stryk "Andel akut..."		
	Belysning: alternativ LED: 5 %		Förväntar oss inte "grönt"
	Andel fastighetunderhåll ska uppgå till max 15 %		
	Alt 1 + 2. Dvs. 2 % av all belysning och besparing minst 25 000 kwh		

GRUPP 1
GRUPP 2
GRUPP 3
GRUPP 4

Inriktningsmål 5	Förväntat resultat	Indikator	Kommentar
Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv Vi ska ha en god arbetsmiljö. Medarbetaren ska vara delaktiga och ha god förståelse för sitt uppdrag och roll. Vi ska utöva ett tryggt och stabilt ledarskap. Personalpolicyn och samverkan med de fackliga organisationerna ska vara grunden i arbetet	Som förslag		
	Mål: Index för hållbart medarbetarengagemang ska uppgå i nivå med rikssnitt		Återigen efterlyser vi lite mer bakgrundsinformation tex avseende •Friskvård: personalklubb (ingen friskvårdspeng): hur mycket går dit? (tex uttryckt i kr/medarbetare/år) •"friskvårdsprojekt" (varje enhet,) som är frivilliga: Hur fungerar dom och hur bidrar dessa aktiviteter till måluppfyllnaden?

	Mål som "saknas" (?) Något om sjukskrivningar		Vilka är sjukskrivna? (kosten? 11.8%, Pga dåligt kök? Pandemieffekter? Arbetsskador (ofrånkomligt?)) Olika yrkesgrupper har olika krav (tex pga smittorisk) and personer kanske har medicinska skäl som inte är kopplat till arbetslivet. Det är viktigt att varken "stigmatisera" eller "stressa" medarbetarna med pålagor i form av politiska mål. oFörvaltningen borde ha ett mål kring "sjukfrånvaro" men som hanterar aspekterna ovan. •Kanske "sjukfrånvarostatistik" som är "rensad" från "naturliga"/opåverkbara faktorer?

2023-04-11

Protokoll MBL 11§ - Mål- och resursplan, Samhällsbyggnadsförvaltningen 2023-04-11

Dnr: 2023/7

För arbetsgivaren: Förvaltningschef Andreas Knutsson, förvaltningsekonom Clara Sannemalm

Fackliga: Mikael Bondesson-Hillqvist, SO Kommunal. Anna-Lotta Andersson, SO Vision. Sadaf Moheb, SO Akavia, Sara Johansson, SO Kommunal samt Karl Källberg, SO Kommunal.

Dag och tid: 11 april 2023 14:00 – 15:00 **Plats:** Ovala rummet

1. DAGORDNING

Andreas hälsar välkommen till denna MBL 11§ gällande Mål- och resursplan 2024. Denna MBL har föregåtts av samverkan/MBL 19§.

Representanter från alla fackliga organisationer justerar dagens protokoll som är med omedelbar justering

2. EKONOMI

De fackliga representanterna har gemensamt skrivit ett yttrande avseende förvaltningens skrivelser till mål- och resursplanen för 2024. De fackliga representanterna lyfter deras synpunkter. Representanter för arbetsgivaren besvarar frågor. Yttrandet bifogas dagens protokoll.

3. BESLUT

De fackliga representanterna inkommer med ett yttrande avseende förvaltningens skrivelser, som bifogas protokollet.

MBL 11§ avslutas 2023-04-11.

2023-04-11

Protokoll MBL 11§ - Mål- och resursplan, Samhällsbyggnadsförvaltningen 2023-04-11

Dnr: 2023/7

Vid pennan

Frida Bang

Justerare

För arbetsgivaren:

[redacted]

Datum 2023-04-11

Förvaltningschef Andreas Knutsson

För AKAVIA:

[redacted]

Sadaf Moheb

För Vision:

Anna-Lotta Andersson

För Kommunal:

[redacted]

Karl Källberg

Yttrande gällande åtgärdsförslag MRP Samhällsbyggnadsförvaltningen 2024

Angående att vid sjukdom eller oplanerad frånvaro i kök med fler än 3 anställda ersätter man inte vid första sjukdagen.
Här ser förbundena risker med bristande samverkan och långsiktiga konsekvenser i form av stress, oro, och utmattning hos personalen.

Gällande kväll och helgjobb i kök. Beakta ökade lönekostnader. Förbunden understryker vikten av samverkan i dessa frågor. Högre sjuktal, högre personalomsättning och oro bland medarbetarna är något förbunden vill stämma in i.

Generell konsekvensanalys – dialog med personalen är önskvärt innan beslut om inriktning tas för Kostenheten.

Minskad tjänstgöringsgrad i köken är inte förenligt med Vänersborgs kommuns vision som en attraktiv och hållbar arbetsgivare när man slutit ett avtal om heltid som norm.

Att inkludera medarbetarna i föreslagen förändring som MRP 2024 innebär är viktigt. Speciellt när det har det kan innebära stora förändringar och besparingar inom olika områden, främst inom kosten.

Konsekvenser för Fastighet och Service:
Förbunden poängterar vikten av en tydlig konsekvensbeskrivning. Enligt förslaget till MRP 2024–2026 finns det idag flera fastigheter som har behov av underhåll, prioriteringen mellan fastigheterna är viktig och arbetet med prioriteringen behöver vara transparent och inkluderande.

Förbunden belyser den eventuellt ökade arbetsbelastningen det blir för de tjänstemän som arbetar med underhåll och fastighetsförvaltarna.

Exploatering: Enligt förslaget till MRP 2024–2026 ska prioriteringarna göras bland exploateringsprojekten. En beskrivning av riktlinjer kring prioriteringsprocessen är önskvärd. En beskrivning av konsekvenserna för mark- och exploateringsingenjörerna samt invånarna och kommunen som helhet önskas.

Slutligen vill förbunden påpeka att MRP 2024–2026 är ett viktigt dokument som blir en offentlig handling. Därför är det viktigt att språket är tydligt och definierat.

Akavia	Kommunal	Vision
[redacted]		
Sadaf Moheb	Karl Källberg	Anna-Lotta Andersson

SOCIALNÄMNDEN

§ 52

Mål- och resursplan, MRP, 2024-2026

SOC 2022/248

Beslut

Socialnämnden överlämnar förslag till Mål- och resursplan 2024-2026 till kommunstyrelsen med följande förslag:

1. Föreslås åtgärder inom ASI med motsvarande 3 100 tkr för att klara utökad driftskostnad för daglig verksamhet LSS. Detta innebär reducering av antalet medarbetare inom AME respektive daglig verksamhet LSS med sex tjänster.
2. Avveckla ett boende inom LSS för att klara budget i balans inom personligt stöd och omsorg utöver de åtgärder verksamhetsinriktningen på egen delegation genomför. Detta innebär en kostnadsbesparing med 5 000 tkr på helårsbasis.
3. Pausa arbetet med heltid som norm under budgetåret 2024 då bedömningen görs av förvaltningen att det inte är möjligt att rymma kostnadsökningen som avtalet innebär inom budgeterad ram.
4. Anpassa arbetstidsmåttet inom Kommunals avtalsområde lokalt till att motsvara det centrala avtalet om 38,25 för medarbetare som arbetar dag/kväll, vilket motsvarar en beräknad kostnadsbesparing med 20 000 tkr.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Bilaga/bilagor

Bilaga 1: Mål- och resursplan 2024-2026 Socialnämnden
Bilaga 2: Reservation Ida Hildingsson (V)

Deltar ej i beslut

Göran Svensson (MBP) deltar inte i beslutet.

Reservationer

Ida Hildingsson (V) lämnar skriftlig reservation enligt bilaga 2.

Sammanfattning av ärendet

Socialförvaltningen har presenterat resursbehov utifrån de förändringar som sker och har skett i verksamheten utifrån kommuninvånarnas behov inför 2024-2026 för socialnämnden, samt för kommunstyrelsens budgetberedning. Behoven inför 2024-2026 finns främst inom individ och familjeomsorgen, personligt stöd och omsorg samt arbete sysselsättning och integration. Övriga verksamheter bedöms bedriva verksamheten inom anvisad budgetram 2024 med stöd av statsbidrag samt tillfälliga budgetanslag.

Anvisad budgetram som kommunstyrelsen fattade beslut om 2023-02-22 och som socialnämnden har att förhålla sig till inför 2024 innebär en viss ramökning jämfört med 2023. Efter beräkningar förvaltningen gjort inför 2024 är bedömningen att behovet överstiger anvisad budgetram med 52 100 tkr inför 2024.

Förvaltningschef med ledning gör bedömning att socialnämnden skulle behöva tillföras ytterligare budget för att klara verksamheten såsom den är uppbyggd idag.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2023-03-30
- Mål- och resursplan 2024-2026 Socialnämnden
- Bilaga till Mål- och resursplan för socialnämnden 2023
- Investeringsbudget Socialnämnden MRP 2024-2026
- Protokoll socialförvaltningens samverkansgrupp (FSG) 2023-04-13 med bilaga
- Yttrande gällande åtgärdsförslag MRP 2024-2026

Socialnämndens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Reidar Eriksson (S) yrkar att i punkt 3 bland åtgärdsförslagen lägga till att pausen för arbetet med heltid som norm gäller *under budgetåret 2024* för att förtydliga att beslutet gäller för år 2024.

Beslutsgång

Ordförande frågar om nämnden beslutar enligt Reidar Erikssons tilläggsyrkande och finner att socialnämnden beslutat enligt förvaltningens förslag med Reidar Erikssons tillägg.

Sändlista

Kommunstyrelsen
Verksamhetscheferna socialförvaltningen
Ekonomer socialförvaltningen

Socialnämnden 17 april 2023
Ärende 2: Mål- och resursplan, MRP, 2024-2026

Reservation

Vänsterpartiet förstår förvaltningens sätt att presentera och försöka lösa dilemmat där behoven överstiger anvisad budgetram med 52 100 tkr inför 2024, dvs att kunna lägga en budget inom den budgetram som kommunstyrelsen har bestämt. Vi har all respekt för detta arbete, men kan i nuläget inte ställa oss bakom besparingsförslagen.

Vi anser att politiken har ett ansvar att fånga upp de signaler som förvaltningen så tydligt beskriver, dvs att socialnämnden behöver mer resurser för att klara verksamheten såsom den är uppbyggd idag samt möta de ökade behoven hos invånarna. Staten har gett kommunerna nya och utökade uppdrag. Bland annat höjdes riksnormen för försörjningsstöd för 2023 med 8,6%, allt fler uppdrag blir lagstadgade. Kompetensförsörjning och kvalitetssäkring är stora utmaningar framöver då behoven framförallt hos den äldre och yngre befolkningen ökar.

Den anvisade budgetram som socialnämnden tilldelats kommer inte att räcka till för de ökade kraven och behoven. De föreslagna besparingsåtgärderna är som beskrivs i konsekvensanalysen kontraproduktiva och kommer med stor sannolikhet på sikt leda till kostnadspådrivningar och kan få förödande konsekvenser på både lång och kort sikt såväl ur ett medarbetarperspektiv som ur ett brukarperspektiv. Samtidigt råder det osäkerhet kring de riktade statsbidragen.

Vänsterpartiet vill invänta nya ekonomiska prognoser och statliga budgetbeslut. Frågan bör samtidigt lyftas hur resurser eventuellt kan omfördelas inom hela kommunens verksamhetsområde för att kommunen och socialförvaltningen ska klara välfärdsuppdraget ekonomiskt. Detta uttrycker även de fackliga företrädarna, utifrån konsekvensbeskrivningen i bilagan till MRP, att det måste ges rimliga förutsättningar att upprätthålla en säker arbetsmiljö.

De besparingsåtgärder som innebär att rasera flera års arbete i förvaltningen för en bättre arbetsmiljö vore att ta steg flera år bakåt i tiden och vore dessutom förödande för jämställdheten. Intensivt arbete har pågått för att införa heltid som norm, ta bort delade turer, hållbara scheman samt ökad grundbemanning och resurspass inom vissa verksamheter. De föreslagna åtgärderna att pausa detta arbete samt öka arbetstidsmåttet innebär precis som Kommunal beskriver i sitt yttrande försämrade arbetsförhållanden, minskad attraktionskraft som arbetsgivare, tappad kompetens, kvaliteten påverkas, personalomsättningen och sjukskrivningar riskerar att öka, upplevelser och tryggheten hos vårdtagare försämras och det kommer bli allt svårare att kunna leva på sin lön som undersköterska. Att ta bort möjligheten till heltid går helt emot SKR:s riktlinjer.

Att föreslå dessa åtgärder då förvaltningen står inför ett läge där det råder brist på kompetens och personalresurser med en ökande personalomsättning från 15% till 21.3% och höga sjukskrivningstal över rikssnitt, ser vi som väldigt olyckligt.

Något att lyfta gällande omfördelning av resurser är att då volymökningen av beslut på daglig verksamhet enligt LSS bidrar till att kommunens LSS-utjämningsbidrag ökar, håller vi med förvaltningen att det vore rimligt att ekonomiska behov täcks upp av del av detta bidrag. Istället för att som konsekvens behöva skära ner på andra verksamheter.

Den andra delen gäller försörjningsstödskostnader som är förknippat med arbetsmarknadspolitk, integrationspolitik samt förändrade regelverk och organisering hos Försäkringskassa och Arbetsförmedling vilket till stora delar ligger utanför socialförvaltningens kontroll. Det är kommunstyrelsen som är ansvarig för arbetsmarknadsenheten men Socialförvaltningen som är utförare, därför kan det inte vara enbart socialförvaltningens ansvar att klara dessa kostnader.

Att ett gemensamt arbete startats inom kommunens organisation “att gå från försörjningsstöd till yrkesliv” är nödvändigt. Men innan vi kan se tillräcklig med positiva effekter behöver frågan lyftas till kommunstyrelse och kommunfullmäktige om hur finansieringen långsiktigt ska lösas men samtidigt inför MRP 2024-2026 på ett sätt som inte kostnadsbelastar socialförvaltningen, med ständiga neddragningar för andra målgrupper eller försämrad arbetsmiljö som konsekvens.

Budgetförstärkningar anser vi därför behöver ske avseende kostnader för utbetalt försörjningsstöd, annars är det inte möjligt att få en budget i balans i denna del. Riksnormen höjdes inför 2023 med 8.6% i jämförelse med tidigare års höjningar på ca 2%. Troligtvis är det fler höjningar att vänta utifrån inflation och konjunktur och arbetsförmedlingens senaste prognos pekar på att arbetslösheten beräknas öka 2023 och första halvåret 2024 för att sedan stabiliseras. Vilket betyder att den kommer att ligga kvar på en högre nivå än vad den är i dagsläget.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål gällande socialnämndens verksamhet och flera förväntade resultat kommer inte att kunna uppfyllas med den föreslagna budgettilldelningen. Vilket med stor sannolikhet kommer påverka övrig kommunal verksamhet till det sämre. Utifrån denna bakgrund instämmer Vänsterpartiet i Kommunals yttrande gällande åtgärdsförslagen som innebär försämrad arbetsmiljö och socialförvaltningens konsekvensbeskrivning och bedömning att socialnämnden skulle behöva tillföras ytterligare budget för att klara verksamheten såsom den är uppbyggd idag.

Ida Hildingsson och Johan Olsson
Vänsterpartiet

2023-03-30 Dnr: SOC 2022/248

Handläggare
Anders Lundberg
anders.lundberg@vanersborg.se
0521-72 16 54

Mottagare
Socialnämnden

Mål och resursplan för socialnämnden 2024-2026

Förslag till beslut

Socialnämnden överlämnar förslag till Mål- och resursplan 2024-2026 till kommunstyrelsen med följande förslag:

1. Föreslås åtgärder inom ASI med motsvarande 3 100 tkr för att klara utökad driftskostnad för daglig verksamhet LSS. Detta innebär reducering av antalet medarbetare inom AME respektive daglig verksamhet LSS med sex tjänster.
2. Avveckla ett boende inom LSS för att klara budget i balans inom personligt stöd och omsorg utöver de åtgärder verksamhetsinriktningen på egen delegation genomför. Detta innebär en kostnadsbesparing med 5 000 tkr på helårsbasis.
3. Pausa arbetet med heltid som norm då bedömningen görs av förvaltningen att det inte är möjligt att rymma kostnadsökningen som avtalet innebär inom budgeterad ram.
4. Anpassa arbetstidsmåttet inom Kommunals avtalsområde lokalt till att motsvara det centrala avtalet om 38,25 för medarbetare som arbetar dag/kväll, vilket motsvarar en beräknad kostnadsbesparing med 20 000 tkr.

Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Socialförvaltningen har presenterat resursbehov utifrån de förändringar som sker och har skett i verksamheten utifrån kommuninvånarnas behov inför 2024-2026 för socialnämnden, samt för kommunstyrelsens budgetberedning. Behoven inför 2024-2026 finns främst inom individ och familjeomsorgen, personligt stöd och omsorg samt arbete sysselsättning och integration. Övriga verksamheter bedöms bedriva verksamheten inom anvisad budgetram 2024 med stöd av statsbidrag samt tillfälliga budgetanslag.

Anvisad budgetram som kommunstyrelsen fattade beslut om 2023-02-22 och som socialnämnden har att förhålla sig till inför 2024 innebär en viss ramökning jämfört med 2023. Efter beräkningar förvaltningen gjort inför 2024 är bedömningen att behovet överstiger anvisad budgetram med 52 100 tkr inför 2024.

Förvaltningschef med ledning gör bedömning att socialnämnden skulle behöva tillföras ytterligare budget för att klara verksamheten såsom den är uppbyggd idag.

Beredning

Ärendet har beretts i förvaltningens samverkansorgan FSG utifrån MBL § 19 samt MBL §11.

Underlag

Mål- och resursplandokument med bilagor

Karin Hallberg

Förvaltningschef

Bilagor

1. Mål och resursplan 2024-2026

2. Förslag på åtgärder och konsekvensbeskrivningar MRP 2024-2026

3. Investeringsbudget 2024-2026

4. Sammanträdesprotokoll från FSG 2023-04-04 enligt § 19 MBL respektive 2023-04-13 enligt § 11 MBL

Sändlista

Kommunstyrelsen

Socialnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Socialförvaltningen är indelad i åtta avdelningar och leds av en förvaltningschef samt åtta verksamhetschefer. Förvaltningen arbetar på uppdrag åt socialnämnden och ska förhålla sig till flertalet lagrum. Socialtjänstlagen (SoL), Lagen om vård av unga (LVU), Lagen om vård av missbrukare (LVM), Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och Hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Nyckeltal

Äldreomsorg	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Äldreboende platser*	362	362	347
Korttidsplatser	26	24	26
Antal vårdtagare hemtjänst	710	i.u	710
Hemtjänst timmar	250 000	240 000	235 214
Antal inskriva i hemsjukvård	1 080	i.u	1 078
Vårddagar med betalansvar	66	0	196

Personligt stöd och omsorg	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Boendeplatser LSS/SoL	188	196	196
Antal Boendebeslut LSS/SoL	188	203	194
Antal boendestödsbeslut SoL	115	100	113
Köpta externa platser LSS/SoL	8	10	14
Personer med personlig-assistans, SFB och LSS	60	55	57

Individ- och familjeomsorg	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Vårddagar, HVB 0-21 år	4 500	2 500	4 520
Vårddagar familjehem 0-21 år	24 500	26 800	24 339
Vårddagar, HVB vuxna	360	380	293
Bidragshushåll, försörjningsstöd	750	830	735
Försörjningsstöd, Mnkr netto	44	47	46
Ensamkommande flyktingbarn	5	8	5

Arbete, sysselsättning och integration	MRP 2024	MRP 2023	Bokslut 2022
Antal mottagna flyktingar	25	110	23
Antal beslut dagl.verks. LSS	200	200	191
Antal anvisade personer	650	710	604

Nyckeltalen som avser MRP 2024 är den bedömning förvaltningen gör att volymerna ska uppgå till. I vissa fall finns under 2023 inte budgettäckning för volymerna men genom beskrivna åtgärder och ramanpassningar beräknas dessa rymmas inom ram 2024.

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Förväntade resultat:

- Upplevelsen hos förvaltningens målgrupper av att kunna påverka utförandet av sina biståndsbedömda insatser ska uppgå till minst rikssnitt i nationella brukarundersökningar
- Förvaltningen ska möjliggöra att fler personer med funktionsnedsättning kommer vidare till extern plats för arbete/sysselsättning
- Antal hushåll som uppbär försörjningsstöd ska minska 2024 jämfört med 2023 och antal hushåll 18-24 år som uppbär försörjningsstöd ska minska till förmån för egen försörjning 2024 jämfört med 2023
- Förvaltningen ska ha fokus på att uppmärksamma våld i nära relationer för socialnämndens målgrupper i syfte att minska dess förekomst genom följsamhet till upprättad handlingsplan

Inriktningsmål: Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier
Förväntade resultat:

- En ökad andel av ungdomar som varken arbetar eller studerar återgår till studier

Inriktningsmål: Vänersborg är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan
Förväntade resultat:

- Förvaltningen ska arbeta för att öka beställningarna till Remöbleras verksamhet gällande cirkulära möbler

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag
Förväntade resultat:

- Resultatet i nationella jämförelser och brukarundersökningar ska ligga på minst rikssnitt
- En större självständighet för förvaltningens målgrupper ska uppnås genom ökad användning av digitala hjälpmedel och välfärdsteknik
- En högre effektivitet ska uppnås inom verksamheten genom ökad digitalisering och användning av välfärdsteknik

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv
Förväntade resultat:

- Förvaltningens resultat gällande hållbart medarbetarindex ska uppgå till minst 80
- Förvaltningens totala sjukfrånvaro ska minska till 10 % 2024

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes socialnämndens budgetram 2024 till 1 130 455 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 4 003 tkr. Socialnämnden tillfördes netto 8 841 tkr för utökade verksamheter som följer av statens tillskott i de generella statsbidragen/statsbidragspåsen. Beloppet består av både tillskott och avdrag av nämndens ram. I tillskottet till statsbidragspåsen ingår en tillfällig utökning under 2024 till äldreomsorgen om 10 321 tkr. Det innebär att den delen är ett ettårsanslag till socialnämnden. Till kommunstyrelsen omfördelades 45 tkr till partnerskap med brottsofferjouren (IOP).

Socialnämndens förslag:

Socialförvaltningen har behov av 52 100 tkr inför år 2024 fördelat på försörjningsstöd 12 000 tkr, 26 000 tkr för placeringar av barn och unga inom IFO, 2 000 tkr personalförstärkningar inom IFO, 9 000 tkr för köpta externa platser LSS och SoL inom PSO samt 3 100 tkr för daglig verksamhet LSS inom ASI. Utifrån anvisningarna i arbetet med MRP 2024-2026 ska socialförvaltningen finansiera dessa ekonomiska behov inom föreslagen budgetram från Kommunstyrelsen. För att klara finansiering inom ram föreslås åtgärder inom ASI med motsvarande 3 100 tkr för att klara utökad driftskostnad för daglig verksamhet LSS. Detta innebär reducering av antalet medarbetare inom AME respektive daglig verksamhet LSS med sex tjänster, avveckla ett boende inom LSS för att klara budget i balans inom personligt stöd och omsorg utöver de åtgärder verksamhetsinriktningen på egen delegation genomför. Detta innebär en kostnadsbesparing med 5 000 tkr på helårsbasis, pausa arbetet med heltid samt att anpassa arbetstidsmåttet inom Kommunals avtalsområde lokalt till att motsvara det centrala avtalet om 38,25 för medarbetare som arbetar dag/kväll, vilket motsvarar en beräknad kostnadsbesparing med 20 000 tkr.

Kommunfullmäktiges beslut:

Socialnämnden

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	46,5	55,0	114,6
Övriga intäkter	263,3	214,0	222,4
Summa intäkter	**309,8**	**269,0**	**337,0**
Personalkostnader	932,0	919,9	897,3
Omkostnader	505,0	459,0	522,7
Avskrivningar/internränta	3,3	4,4	4,1
Summa kostnader	**1 440,3**	**1 383,4**	**1 424,1**
Nettokostnader	**1 130,5**	**1 114,4**	**1 087,1**

Anslagsredovisningsnivå, mnkr

Anslagsredovisning mnkr	Netto 2024	Intäkt 2024	Kostnad 2024
Nämnd och administration	61,7	2,4	64,1
Äldreomsorg	550,1	246,3	796,4
Individ- och familjeomsorg	178,0	5,1	183,1
Personligt stöd och omsorg	275,2	40,0	315,2
Arbete, sysselsättning och integration	65,5	16,0	81,5
Summa	**1130,5**	**309,8**	**1440,3**

3.2 Investeringsbudget

Inventarier

Socialnämnden har behov av ny och återinvesteringar i möbler och hjälpmedel. Ökade driftskostnader täcks inom ram.

Fastighetsinvesteringar

Socialnämnden har behov av investeringar i ett boende (5 platser) för personer med sammansatta behov, projektering av nytt serviceboende LSS (10 platser) samt projektering av nytt boende inom socialpsykiatrin (10 platser) under planperioden. Driftskostnader för boende för personer med sammansatta behov beräknas endast till del kunna rymmas inom ram varför ca 6 000 tkr kan komma att äskas i MRP 2025-2027. Vid eventuell uppstart av nytt serviceboende kan driftsmedel om cirka 6 000 tkr komma att äskas i MRP 2027-2029. Eventuell uppstart av nytt psykiatriboende beräknas rymmas inom ram.

Socialnämnden

Socialförvaltningen

Ekonomiska behov 2024

Socialförvaltning har behov av 52 100 tkr inför år 2024.

Behoven inom förvaltningen ser kortfattat ut som så här:

- Individ och familjeomsorg 40 000 tkr
- Arbete, sysselsättning och integration 3 100 tkr
- Personligt stöd och omsorg 9 000 tkr

Verksamhetsförändringar och ramanpassning

Förvaltningen står i och inför en samhällsutveckling där den demografiska förändringen visar på ökat antal äldre, ökat antal barn/unga i Vänersborg, färre i arbetsför ålder och genom det svårare att rekrytera medarbetare till de olika professionerna, fler kvar kopplat till förändringar i lagstiftning, sviktande statsbidrag och utmaningar avseende att klara alla behov inom befintlig budgetram. Förvaltningen har också en hög sjukfrånvaro vilket påverkar såväl den totala kostnadsbilden samt också verksamheternas planering. Förvaltningen omfamnar detta genom flertalet förbättringsåtgärder, handlingsplaner och aktiviteter men står i en stor utmaning i att få allt att gå ihop.

Kostnaderna för försörjningsstöd har succesivt minskat de senaste två åren, huvudorsaken till detta bedöms vara ett effektivt metodiskt arbete avseende brukare med hög ohälsa, utökad samverkan med Arbetsmarknadsenheten för brukare med arbetsförmåga i kombination med en minskad arbetslöshet under 2022, då behovet av arbetskraft ökade efter pandemin inom vissa yrkesområden. I Arbetsförmedlingens prognos som publicerades 23-02-06 (”*Prognos för utbetalningar 2023–2026”*) framgår att arbetslösheten beräknas öka under 2023 och första halvåret 2024 med anledning av lågkonjunkturen för att därefter stabiliseras. Riksnormen höjdes inför 2023 med 8,6 %, i jämförelse med tidigare års höjningar som legat på ca 2 %. Troligtvis kommer vi att se höjningar av riksnormen även de närmaste åren på grund av inflation och konjunktur.

Orsakerna till att fler människor i vårt samhälle är i behov av försörjningsstöd för att klara sitt uppehälle är flera, men samtliga bedöms kopplas till övergripande arbetsmarknadspolitik, integrationspolitik samt förändrade regelverk och organisering hos Försäkringskassa och Arbetsförmedling. Vi som organisation ser att vi starkt påverkas av detta genom att vi behöver ta ett större ansvar gällande arbetsmarknadsenhetens uppdrag, än vad vi kanske ska behöva. Förvaltningsledningen menar att dessa kostnader inte enbart kan vara förvaltningens ansvar att klara inom befintlig budgetram, med neddragningar för andra målgrupper som konsekvens, utan bedömer att frågan är långt större än så och därför behöver lyftas till såväl Kommunstyrelsen som Kommunfullmäktige för samtal och beslut om hur finansieringen långsiktigt ska lösas.

Inför 2024 bedöms kostnaden över budgetram uppgå till 12 000 tkr för utbetalt försörjningsstöd. Förvaltningen bedömer att kostnaden borde tillföras socialnämnden inför 2024, då det bedöms svårt att klara en budget i balans så som utvecklingen ser ut med prognos gällande stigande arbetslöshet samt inflation. Socialförvaltningens metodiska arbete behöver också längre tid på sig för att se ytterligare eventuella effekter.

Socialnämnden

Antalet orosanmälningar kring barn- och unga har ökat kraftigt de senaste åren, men särskilt under 2022. Under perioden 2018–2022 har antalet orosanmälningar och inkommande information ökat med 61 % (1 436 st. 2018 att jämföras med 2 314 st. 2022). Antalet placeringar och därmed också kostnader för barn och unga har också ökat kraftigt de senaste åren. Särskilt stor ökning har skett avseende HVB- och institutionskostnader för unga i åldern 12–18 år. Prognosen för placeringar barn och unga på institution och HVB för 2022 är i dagsläget ett underskott på 19 700 tkr. Antalet placerade barn och unga på institution är väldigt kostnadskrävande och svåra att prognostisera på längre sikt. Målet är alltid att placeringen ska vara så kortvarig som möjligt tills de akuta behoven är tillgodosedda och kan övergå i annan insats. Här finns dock en betydlig risk att behovet av placeringar kommer att ligga fortsatt högt, inte minst med tanke på den nationella utvecklingen där vi ser ökat antal orosanmälningar, placeringar och att barn- och ungas psykiska hälsa försämrats. Kostnad för placeringar beräknas överstiga budgetramen inom IFO med 26 000 tkr inför 2024, i ett värsta scenario så som verksamheten kan överblicka nu. Denna kostnad kan ändras såväl upp som ner. Individ och familjeomsorgen kraftsamlar för att metodiskt och strategiskt arbeta för att försöka minska dessa kostnader genom intern som extern samverkan.

Utifrån de ökade volymer vi ser inom barnavården finns behov av att rekrytera ytterligare medarbetare utöver budgetram för att klara uppdraget enligt gällande lagar och föreskrifter, vilket motsvarar en kostnadsökning på 5 000 tkr inför 2024.

Restad Gård, som är Nordens största flyktingförläggning, påverkar förvaltningens kostnader genom ökad personalbemanning utifrån arbete med förhandsbedömningar, utredningar och insatser för barnen som bor där. Placeringskostnader på HVB/Institutioner eller i familjehem söks åter från migrationsverket, men kostnader för personalens arbete samt ev. andra insatser utöver placeringar får kommunen själva bekosta vilket inte kan bedömas rimligt. Detta behov växlar över tid, men uppskattningsvis har arbetet de senaste två åren inneburit en kostnad motsvarande två till tre heltidstjänster. Dialog mellan kommundirektör, förvaltningschefer för barn- och utbildningsförvaltningen samt socialförvaltningen och respektive ordförande är inledd utifrån bedömd påverkan i syfte att lyfta bekymringen till statlig nivå.

Inom arbete, sysselsättning och integration där daglig verksamhet LSS är organiserad har det under de senaste fem åren skett en volymökning på närmare 30 % av antal brukare med lagstadgade beslut varför verksamheten har behövt utöka med nya verksamheter från 2022 för att kunna verkställa dessa beslut. Utökningen gällande personalresurser och lokalyta har inte varit möjlig att rymma inom budgetram. Att inte verkställa beslut har inte varit något alternativ då det är en lagstyrd verksamhet och vid icke verkställda beslut kan kommunen bli ålagd att betala vite vilket kan bli kostsamt.

Personligt stöd och omsorg har ett beräknat underskott med 9 000 tkr inför 2024 och då avseende köpta boendeplatser utifrån socialtjänstlagen, SoL, respektive lagen om stöd och service för funktionshindrade, LSS. Planering finns för att möjliggöra boende på hemmaplan under 2023 samt 2024 samt övriga åtgärder för att nå budgetbalans. Om samtliga åtgärder kan genomföras kan också verksamheten bidra till underskott inom annan verksamhetsinriktning.

Förvaltningen känner kostnadsmässigt av den ökade inflationen samt högre ränteläget då kostnaderna har ökat i relation till detta, ex. vis gällande blockhyra gentemot ABVB, interna köp mellan förvaltningar, leasing av bilar samt externa tjänster och köp. Denna utveckling är också en del av det prognosticerade underskottet förvaltningen beskriver inför 2024 och kostnadsutvecklingen kan komma att påverkas än mer inför kommande år som förvaltningen än inte kan överblicka. Åtgärder kopplat till detta är svårt att i dagsläget beskriva men interna dialoger mellan förvaltningar i kommunen gällande vem som ska bära respektive kostnader kan komma att bli aktuella.

Utifrån anvisningarna för mål – och resursplan 2024–2026, avseende budget 2024 och ekonomisk plan övriga år, ska nämnderna beskriva hur behoven kan rymmas inom föreslagen tilldelad ram.

För att klara finansiering inom ram gällande försörjningsstödskostnader, kostnader för placeringar av barn och unga, kostnader förstärkning av platser inom daglig verksamhet LSS samt till del kostnader inom personligt stöd och omsorg föreslår förvaltningen att åtgärder motsvarande 52 100 tkr genomförs och dessa beskrivs i dokumentet.

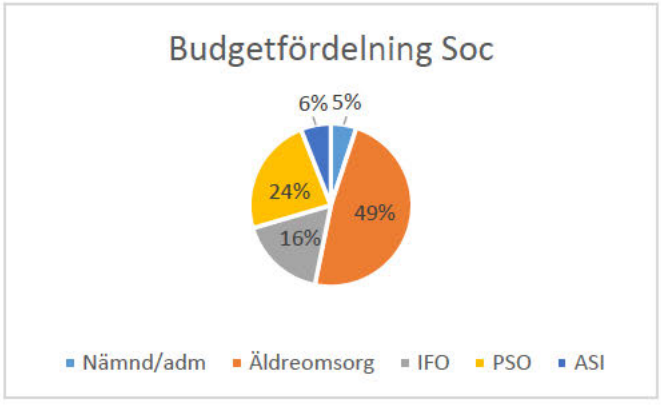
Socialnämnden

Förvaltningen har för 2023 erhållit riktade statsbidrag till äldreomsorgen motsvarande ca 25 000 tkr, varav ca 18 500 tkr utbetalas även 2024 så långt förvaltningen kan förstå och kan utifrån det finansiera de ekonomiska behov äldreomsorgens delar har för 2024 samt också för genomförd välfärdsteknik till detta område. Utan dessa riktade statliga bidrag hade äldreomsorgen respektive nämnd och administration inte klarat verksamheten inom beslutad budgetram 2024.

Inom mål- och resursplaneperioden finns en risk att förvaltningen står utan detta bidrag till äldreomsorgen, varför budget inom anslagsbindningsnivån riskeras att inte kunna täckas upp med statsbidrag.

Äldreomsorgen har under en längre tid tillbaka i jämförelse med jämförbara kommuner haft en högre nettokostnad. Med de åtgärder som genomförts ser vi att vi minskat våra nettokostnader och vi ser också att vi idag bedriver en mer kostnadseffektiv verksamhet. Att då fortsatt göra budgetminskningar utöver de som redan pågår i en växande verksamheten utifrån demografiska utmaningar bedöms svårt och med stora konsekvenser för medarbetare och brukare som följd.

Utifrån ovanstående perspektiv där vi beskriver vilka svårigheter som uppstår i att genomföra åtgärder inom äldreomsorg, behöver vi se överblicken avseende hur budgetomslutning/anslagsredovisningsnivå är beslutad. Utifrån det perspektivet står äldreomsorgen för cirka 50 procent av nämndens totala omslutning.

Utifrån den ekonomiska utmaningen förvaltningen står i har förvaltningsledningen för 2023 beslutat att:

- Anställningsrestriktioner råder.
- Genomföra översyn av riktlinjen hållbara scheman för att anpassa metodiken och planering än mer till budgetläget i en bemanningshandbok.
- Genomföra de budgetanpassningar som varje verksamhetsinriktning tagit fram på uppdrag av förvaltningschef och som beskrivs under respektive verksamhetsinriktnings beskrivningar.
- Genomföra extern genomlysning kopplat till biståndsenhet LSS samt verkställighet LSS.
- Slutföra åtgärderna inom särskilt boende äldre som beslutades inför 2020.
- Aktiviteter pågår och planeras ytterligare för att minska sjukfrånvaron och öka friskfaktorerna i förvaltningen och därtill kostnaderna för densamma.
- Skapa delaktighet i samtliga arbetsgrupper för att lyssna in medarbetarnas tankar/seenden gällande kostnadseffektiva lösningar.
- Använda det riktade respektive generella statsbidrag som getts till äldreomsorgen för att täcka de kostnadsökningar vi ser kvarstår för 2024 riktat mot välfärdsteknik kopplat till äldreomsorgen och kostnadsökningar inom hemtjänst respektive särskilt boende äldre. Med det, tillsammans med pågående åtgärder bedöms dessa verksamheter klara budget i balans 2024.
- Förvaltningen har kostnad för avancerad sjukhusanknuten ”hemsjukvård”, vilket av förvaltningschef med medarbetare under en längre tid inte med självklarhet bedöms ska finansieras av socialförvaltningen med nämnd. Översyn av hälso- och sjukvårdsavtalet har genomförts gemensamt av parterna inom vårdsamverkan, och i denna översyn ingick den avancerade sjukvården som en del som sågs över. Det reviderade avtalet antogs inte då några av parterna valde att inte tacka ja till det, varför det tidigare hälso- och sjukvårdsavtalet fortsatt gäller. Förvaltningschef bedömer att fortsatt dialog i frågan behöver ske med NU-sjukvården och initiativ till det har sedan tagits. Här kan behov av samarbete med politik behöva ske.
- Följa framtagen handlingsplan gällande välfärdsteknik och digitalisering och under 2023 och 2024 inför digitala läkemedelsgivare samt e-tillsyn.

- Åtgärder för att bedriva en kvalitativ och effektiv verksamhet pågår ständigt inom förvaltningen och intensifieras än mer utifrån rådande läge.
- Vakanshållning av tjänster på administrativa avdelningen samt kvalitet och utveckling.

Ovanstående är åtgärder som förvaltningen genomför utifrån delegation.

Nedan följer en beskrivning av behov, förslag på åtgärder för politiskt ställningstagande samt konsekvensbeskrivningar kopplat till dessa per anslagsbindningsnivå och verksamhetsinriktning.

Förslagen innebär summerat:

Som beskrivs ovan har förvaltningen behov av budgetförstärkning till budget för utbetalt försörjningsstöd, samt till budgetförstärkning för att klara kostnader för institutionsplaceringar barn och unga. Förvaltningen har vidare behov av budgetförstärkning gällande den utökning utifrån volymökning som skett gällande platser inom daglig verksamhet LSS och för externa placeringar inom personligt stöd och omsorg. Behoven motsvarar 52 100 tkr. Förvaltningsledningen bedömer att socialnämnden skulle behöva tillföras dessa budgetmedel för att klara verksamhetens lagstadgade uppdrag inom ram.

Förvaltningen gjorde bedömningen inför 2021 års MRP-arbete att vi, för att klara välfärdsuppdraget gällande arbetslöshet och integration, och i det göra allt vi kan som förvaltning i att minska kostnad för försörjningsstöd, skulle behöva satsa oss ur det hela genom att stärka personalbemanningen inom arbetsmarknadsenheten, samt trygga integrationsenheten genom fast budget inom ASI. Vi ser att den förstärkning som tillfördes AME har gett resultat genom att försörjningsstödet har kunnat minska genom gemensamt metodiskt arbete. Att fortsätta minska i samma takt som tidigare bedöms mer utmanande utifrån det nationella läge som råder, men metodiskt arbete pågår för att minska än mer.

Förvaltningen har följt beslutet gällande heltid som norm och till det riktlinje hållbara schema. Förvaltningen ser att dessa delar som kostnader kopplade till borttagande av delade turer, övertalig tid som uppstår samt att fler medarbetare i dag arbetar heltid varit kostnadsdrivande och inte ryms inom socialnämndens befintliga budgetram. Förvaltningsledningen ser viktigheten och nyttan med andemeningen i heltid som norm, men bedömer sig behöva medel för att klara uppgiften kopplad till det hela. 1 oktober träder ett nytt EU-direktiv i kraft gällande 11 timmars dygnsvila varför förvaltningen ser svårigheter i att återinföra delade turer där det tagits bort men också svårigheter i att finansiera de borttagna turerna samt fortsatt finansiera vidare minskning av dem då ekonomin inte tillåter det.

Utifrån kommunstyrelsens budgetanvisningar där nämnderna förväntas bedriva verksamheten inom tilldelad budgetram för 2024 föreslås nämndens åtgärd utan tillförda medel vara att:

- Genomföra åtgärder inom ASI med motsvarande 3 100 Tkr för att klara utökad driftskostnad för daglig verksamhet LSS. Detta innebär reducering av antalet medarbetare inom AME respektive daglig verksamhet LSS med sex tjänster.

- Avveckla ett boende inom LSS för att klara budget i balans inom personligt stöd och omsorg utöver de åtgärder verksamhetsinriktningen på egen delegation genomför. Detta innebär en kostnadsbesparing med 5 000 tkr på helårsbasis.

- Pausa arbetet med heltid som norm då bedömningen görs av förvaltningen att det inte är möjligt att rymma kostnadsökningen som avtalet innebär inom budgeterad ram.

- Anpassa arbetstidsmåttet inom Kommunals avtalsområde lokalt till att motsvara det centrala avtalet om 38,25 för medarbetare som arbetar dag/kväll, vilket motsvarar en beräknad kostnadsbesparing med 20 000 tkr.

Individ- och familjeomsorgen arbetar aktivt med att strategiskt och metodiskt minska kostnaderna kopplat till såväl försörjningsstöd som placeringar barn och unga vilket får ses om en aktiv åtgärd för att närma sig budget i balans. Bedömningen görs dock att det är svårt att till fullo klara detta inom verksamhetsinriktningen varför åtgärder gällande arbetstidsmått och pausande av heltid som norm får ses

som en åtgärd att klara kostnaderna för förvaltningens individ och familjeomsorg.

Förvaltningen kan ytterligare se över åtgärder gällande förebyggande verksamhet, men denna form av åtgärder bedöms inte gynna kostnadsutvecklingen som helhet utan bli kostnadsdrivande i andra delar varför dessa åtgärder inte föreslås i detta läge.

Att minska personaltätheten inom ASI kommer få konsekvenser i form av att arbetsmarknadsenheten inte kan bedriva samma offensiva arbete i samarbete med försörjningsstöd inom IFO för att stödja individer att nå egen försörjning samt att verksamheten kommer ha svårare att medverka till process avseende breddad rekrytering. Att minska personaltätheten inom daglig verksamhet kommer få arbetsmiljömässiga som kvalitetsmässiga konsekvenser.

Under varje anslagsbindningsnivå går att läsa aktiviteter och åtgärder som pågår, är planerade samt de till politik föreslagna och till det konsekvensbeskrivningar. Avslutningsvis i dokumentet kan också läsas förvaltningens totala konsekvensbeskrivning.

Anslagsredovisningsnivå nämnd och administration

Ekonomiska behov 2024

Verksamheterna har inga behov av ytterligare ekonomiska utökningar utan beräknar klara sig inom given budgetram 2024.

De största osäkerhetsfaktorerna kostnadsmässigt inom verksamheterna är satsningar på IT, digitalisering samt arbetet med kompetensförsörjning och att minska sjukfrånvaron. Målet är att implementering av nya IT system och digitala tjänster samt kompetensförsörjning ska klaras inom befintlig budget för hela förvaltningen samt med stöd av erhållna statsbidrag. Det förväntade underskottet på 5 000 tkr för digitalisering och välfärdsteknik härrör till satsningar kopplade till äldreomsorgen och kommer därför till del finansieras genom statsbidrag och andra medel inom verksamheten 2024. De vakanser som finns och kommer uppstå under perioden kommer särskilt att ses över för ställningstagande gällande återbesättning eller inte.

Verksamhetsförändringar och ramanpassning

Socialförvaltningen står inför stora utmaningar i att klara välfärdsuppdraget på många plan. Antalet personer över 80 år ökar samtidigt som komplexiteten kring vård och omsorgsbehov blir än större. Sammantaget gör detta att större krav ställs på högre kompetens och rätt bemanning.

Ett sätt att frigöra resurser i förvaltningen till att möta fler inom budgetramen är att fortsätta arbetet med digital verksamhetsutveckling och införande av välfärdsteknik inom förvaltningens verksamhetsområden. Förvaltningen kommer följa framtagen handlingsplan för detta. Fortsatt utveckling kommer också ske gällande organisation för stöd och support av välfärdsteknik inom våra verksamheter.

Förvaltningen står inför en stor förändring genom direktivet kring skyddad yrkestitel för undersköterskor. Behov kommer att finnas av ytterligare kompetensutveckling för dem som inte har fullgod utbildning enligt direktivet.

Konsekvensbeskrivning

Erhålls inte statsbidrag i den utsträckning som planeras påverkas förvaltningens utvecklingstakt.

Anslagsredovisningsnivå äldreomsorg

Särskilt boende

Ekonomiska behov 2024

Prognosen för verksamhetsområdet 2023 beräknas till ett överskott på 2 400 tkr, varav 7 900 tkr är vilande budget för det nya äldreboendet i Vargön som beräknas stå klart i juni 2023. Denna prognos är baserad på att verksamheten under 2023 lyckas spara 7 000 tkr genom de åtgärder som satts in så att de särskilda boendena anpassar sin verksamhet till en budget i balans. Prognosen för 2024 visar att blockhyrorna kommer att öka med ca 9 000 tkr och tillsammans med de ofinansierade avancerade vårdärendena vi har idag där kostnaden beräknas till 10 200 tkr 2024 blir det samlade underskottet 9 800 tkr för 2024. Detta underskott beräknas kunna täckas av statsbidrag riktade mot äldreomsorgen då ökade blockhyror finansieras inom driftsbudgeten.

Kostnader inom verksamhetsområdet som kan knytas till sjukhusanknuten avancerad ”hemsjukvård”, vård för personer med trakeostomi i kombination med hemventilator, ryms inte inom budgetram. Bedömning görs att det inte med självklarhet är kommunen som huvudman som ska ta dessa kostnader. Dessa ärenden påverkar ekonomin och det är svårt att beräkna utvecklingen av antalet personer och genom det kostnaden. Personer med detta behov kräver stora personalresurser då man alltid måste jobba en till en och dessutom behöver ha ytterligare en personal som kan komma in väldigt snabb om något skulle hända. Utöver detta är det lång upplärningstid för den personal som arbetar kring dessa personer då det krävs specialistkompetens för att kunna utföra vården samt att det ofta är brukare med andra sociala behov än övriga. Utöver detta så har övrig vårdtyngd för de som bor på våra särskilda boenden ökat och de som bor hos oss idag har/ska ha stora, varaktiga vård- och omsorgsbehov under hela dygnet.

Världsläget med stigande inflation och räntor påverkar i form av ökade omkostnader. Under det senaste året har omkostnaderna för våra särskilda boenden ökat avsevärt men intäkterna har inte ökat i samma omfattning. Detta påverkar då man inte får full kompensation för de pris- och ränteökningar som sker utan dessa ska hanteras inom ram. Detta kan komma att påverka kvaliteten på våra särskilda boende då man behöver omfördela de ekonomiska resurser som finns.

Verksamhetsförändringar och ramanpassning

Verksamheten, särskilda boenden har under ett par år arbetat för att nå ekonomisk årseffekt utifrån 0,78 årsarbetare (åa) i täthet. Flera av enheterna har nått eller nästan nått budget utifrån 0,78 åa medan några av enheterna har större utmaningar att klara detta mål. Verksamheten genomför åtgärder under 2023 för att alla ska komma i balans och en översyn på enheterna kommer att behöva göras då flera av enheterna jobbat med viss övertalighet för att täcka helgturer och egen frånvaro. Även en översyn utifrån de olika förutsättningar gällande t ex utformning av husen samt storleken på avdelningar som kan påverka enheterna sker under 2023.

Det finns en osäkerhet i schemaarbetet i förhållande till ”heltid som norm”/hållbara scheman och borttagandet av delade turer. Dessa parametrar tillsammans gör att vi kan vara mer attraktiva som arbetsgivare men det krävs fler personal för att klara bemanningen på enheterna. Det är idag svårt att täcka helgturerna då det inte finns tillräckligt många fysiska personer anställda i verksamheten. Detta innebär att vi måste anställa fler vilket i sin tur leder till att vi har en övertalighet som måste hanteras under vardagar.

Ett exempel på detta kan vara:
Om behovet för att täcka helgerna på en enhet skulle motsvara 2–3 medarbetare som skulle jobba 40-60 % så får enheterna anställa 2-3 medarbetare men alla kommer att jobba 100 % utifrån heltid som norm. Detta innebär en övertalighet på mellan 1,2 - 1,8 åa som måste hanteras av enhetschefen utöver grundschema. Detta motsvarar cirka 1 000 tkr/enhet.

Arbetet för enheterna med att komma ner i rätt bemanning utifrån dagens förutsättningar kommer ske i samarbete med ekonom som jobbar mot verksamheten. Här kommer en översyn om förändrade scheman perioder ske då verksamheten ser ett behov av att jobba med fasta grundscheman i stället för önskescheman. Ytterligare en förändring för att anpassa scheman är att korta ner schemaperioderna från 6 veckor till 4 veckor inom en 16 veckorsperiod. Denna förändring gör att man inom verksamhetsområdet tror sig kunna spara upp till 5 000 tkr.

Om enhetschef dessutom skulle ha möjlighet att styra tjänstgöringsgrad vid nyanställning skulle det påverka personalkostnaden med 1 700 tkr beräknad utifrån att 30 medarbetare anställs på 0,83 % i stället för 100 % under första året.

Om möjligheten ges att öka arbetstidsmåttet från 36,75 timmar till 37,0 timmar per vecka som många andra kommuner förhåller sig till skulle det innebära en besparing på 1 200 tkr. Om man i stället väljer att förhålla sig till arbetstidsmåttet 38,25 timmar per vecka (arbetstidsmått inom kommunals centrala avtalsområde för obekväm arbetstid) innebär det en besparing på 7 000 tkr för verksamheten.

Verksamheten måste också se över arbetsuppgifter för baspersonalen så att rätt person utför rätt arbete. Arbetssättet runt mathanteringen i samband med att det nya Odenköket stod klart påverkar också verksamheten utifrån ett nytt sätt att hantera och tillaga maten ute på enheterna. Detta är en arbetsuppgift

som bara lagts till ute på enheterna och som tidigare hanterades av kostenheten. Tidigare tillagades maten och levererades varm till boenden och personalen behövde bara tillaga/värma kvällsmaten. Idag kommer maten tre dagar i veckan och alla måltider och komponenter kommer kylda. Detta innebär att enheterna måste beställa och hantera stora mängder mat som kommer. Maten måste hanteras inom en viss tid för att maten inte ska bli förstörd. Detta är tid som idag tas ifrån omvårdnadsarbetet.

Ett större arbete gällande sjukfrånvaron måste ske. Sjuktalen inom verksamhetsområdet ligger högt och påverkar verksamheten på ett negativt sätt. Under de senaste åren kan mycket av de höga sjuktalen relateras till pandemin men även utan pandemin så ligger sjuktalen högre än i andra kommuner. En utmaning framöver kommer vara att sänka sjukfrånvaron och då framför allt korttidsfrånvaron som kostar oss pengar. Om man skulle kunna sänka korttidsfrånvaron med 1,0 % skulle det innebära en besparing på cirka 1 000 tkr. Ett problem är att när man tittar närmare på frånvaron ser man i många delar att denna inte är arbetsrelaterad utan ofta handlar om privata orsaker, psykisk ohälsa och/eller kroniska sjukdomar. Utbildning för både personal och enhetschefer samt skapa tydlighet gällande sjuk- och rehabiliteringsprocessen behöver göras inom verksamhetsområdet. Enhetscheferna har dessutom mycket personal och stort ansvar att hinna med det förebyggande arbetet och här sker ett arbete med ”antal medarbetare/chef”.

Ett större jobb med att se över de intäkter som tillhör verksamhetsområdet kommer att behöva göras. Verksamheten påverkas idag av yttre faktorer som inte kan påverkas som inflation och räntehöjningar. Här behöver en omvärldsanalys göras för att se om det går att höja intäkterna för att kompensera kostnadsökningarna något.

Verksamheten behöver fortsätta att skapa förutsättningar och jobba med digital teknik för att underlätta det dagliga arbetet för medarbetare. Det finns idag bra och intressant teknik som skulle kunna underlätta arbetet för våra medarbetare men som är dyr att köpa in. Dessutom behöver tekniken skapa ett mervärde för dem som bor på våra särskilda boenden. Systemvård och utveckling av befintliga system är också viktigt att hantera framöver.

Konsekvensbeskrivning

Att de statsbidrag som funnits och varit riktade till äldreomsorgen nu är på väg att fasas ut eller bli generella påverkar verksamheten negativt både på kort- och lång sikt. Det finns många övergripande beslut och krav som inte kan påverkas av kommunerna som det nu inte kommer att finnas finansiering till. Ett exempel på detta är det övergripande beslutet om rätten till heltid.

Särskilda boenden har påverkats mycket av den pandemi som drabbat samhället och vi har ett efterarbete att hantera och en personalgrupp att ta hand om. Vi behöver locka fler att vilja arbeta inom välfärdssektorn och skapa rätt förutsättningar för personalen att åter hitta balans mellan jobb och fritid. Om inte dessa förutsättningar skapas finns risk att sjukfrånvaron inte minskar eller till och med ökar, vilket påverkar och gör att det blir ännu svårare att rekrytera ny personal, både gällande chefer och baspersonal till verksamheten.

När verksamheten inte har tillgång till de riktade statsbidrag som hjälpt till att finansiera och stärka äldreomsorgen behöver besparingar ske. Sådana besparingar kan innebära en påverkan på kvaliteten och negativa konsekvenser på både kort och lång sikt, för verksamheten och hela äldreomsorgen såväl ur ett medarbetarperspektiv som ur ett brukarperspektiv. Besparingar kan komma att bli aktuella genom att verksamheten kan behöva dra ner ytterligare på personal antingen genom att sänka personaltätheten ytterligare eller lägga ner ett boende för att frigöra budget. Detta är ett mer effektivt sätt att kortsiktigt spara pengar. Det vi vet är att vi kommer sakna boendeplatser i framtiden utifrån att den reviderade behovsinventeringen avseende lokaler och boenden visar att antalet äldre personer (80+) ökar. Ett fortsatt arbete sker gällande vår behovsinventering avseende boendeplatser, för att se hur många särskilda boendeplatser kommer behöva finnas i Vänersborgs kommun i förhållande till andra jämförbara kommuner samt hur dessa platser ska fördelas inom vår kommun. Idag har vi tillfälligt öppnat upp 8 platser på Sörbygården som tidigare vakanshållits då vi inväntar öppnandet av det nya äldreboendet i Vargön. Om-

och tillbyggnationen av boendet beräknas vara klar i juni 2023.

Kostnader för blockhyror ligger under särskilda boendes budget och den ökning som verksamheten fått av dessa i samband med bland annat höjda räntor kommer att belasta driftsbudgeten. Konsekvensen av detta blir att man kommer få göra besparingar för att bekosta blockhyror genom t ex försämrad kvalitet och minskade utbildningsinsatser för baspersonal. Kompetensutveckling för medarbetare på särskilt boende kommer behövas framöver för att säkerställa kvaliteten i verksamheten. Det handlar om kompetensutveckling för redan befintlig personal, samt personer som är timanställda och outbildade i verksamheten. Bristen på utbildad personal kan komma att bli kännbar och därför måste fler få möjlighet till utbildning och kompetensutveckling.

Hemtjänst

Ekonomiska behov 2024

Prognosticerat underskott för 2023 är 15 000 tkr. Denna prognos är baserad på att kostnaderna ska minska med 17 000 tkr under 2023 då åtgärder startats upp och kommer fortsätta 2024. För 2024 planeras underskottet täckas av statsbidrag riktade mot äldreomsorgen. De åtgärder som vidtas är därför i syfte att minska underskottet för hemtjänsten men också för att bidra till förvaltningen.
Hemtjänstens underskott är ett resultat av för höga personalkostnader i förhållande till effektivitetsmålen och tilldelad budget. En bidragande orsak är att alla enheter nu efterlever rutinen kring hållbara schema och har gjort anpassningar för en bättre arbetsmiljö samt beslutet gällande heltid som norm. Delade turer är borttagna, ökad grundbemanning och resurspass är implementerade utifrån rutin. Detta innebär sammantaget att vi har fler tillsvidareanställda på heltid vilket innebär ökade kostnader. Om alla nyanställda 2024 skulle anställas på 80 % blir besparingen ca 3 700 tkr.

Borttag av delade turer beräknas ha kostat 17 000 tkr på helårsbasis. Lagkravet på 11 timmars dygnsvila bedöms förhindra möjligheten att åter införa delade turer och minska kostnaderna. Kostnaderna kopplat till sjukfrånvaro och övertid ligger fortsatt på en hög nivå inom verksamheten. Kostnader kopplade till tjänstebilarna har också ökat och för 2022 hade vi kostnader på 1 200 tkr över budget.

Den framtid vi pratat om i många år, den framtid där kompetens och personalresurser är en bristvara, är här. Hemtjänsten är helt beroende av att kunna rekrytera utbildade undersköterskor för att leva upp till lagkrav, klara mer komplexa vårdbehov och delegerade hälso- och sjukvårdsuppgifter. Detta är också viktigt för en budget i balans, där personal med rätt kompetens kan planeras effektivt. Personalomsättningen i hemtjänsten för 2022 låg på 21,3 % vilket är en ökning från 15,0 % tidigare år. Introduktionen är idag mer omfattande vilket gör att kostnaderna för introduktion beräknas överstiga 1 000 tkr inom hemtjänsten.

Behov av att satsa pengar på äldreomsorgslyft och kompetensutveckling är avgörande för att vi ska klara vårt grunduppdrag. Det är också viktigt för att den personal vi rekryterar vill stanna och upplever att de kan utvecklas i sitt yrkesval.

Väntetiden för att få ett första erbjudande om särskilt boende har gått från 17 dagar 2021 till 59 dagar 2022. Om man då tackar nej till första erbjudandet kommer väntetiden öka ytterligare. Boendeplatser är kostsamma och i de allra flesta fall är hemtjänst billigare men det är viktigt att veta och följa när brytpunkten för detta sker och att nivån på boendeplatser påverkar hemtjänstens kostnader.

Hemtjänsten har under 2022 genomfört en stor omorganisation som nu ska möjliggöra ett nära ledarskap och en bra arbetsmiljö för både medarbetare och chefer. Det kommer också finnas bättre förutsättningar för att analysera sin verksamhet utifrån kvalitet, personal och ekonomi och därefter vidta åtgärder

Verksamhetsförändringar och ramanpassning

Hemtjänsten i Vänersborg har kommit långt när det gäller digitalisering och differentiering av arbetsuppgifter vilket annars är givna åtgärder för att effektivisera och komplettera de personella resurserna. Det vi ser behov att implementera är e-tillsyn och digitala läkemedelsgivare. Under 2023 finns kapacitet att påbörja arbetet med digitala läkemedelsgivare och för-

hoppningen är att e-tillsyn kan påbörjas 2024. Vidare behöver vi arbeta med de planerade insatserna hos vårdtagarna och att de följer vägledande nivåer och rutiner för hur mycket tid som ska planeras ut.

Att arbeta förebyggande och att möjliggöra för vårdtagaren att åter bli självständig är något vi måste satsa mer på. Det är i första hand en rättighet enligt SoL och nu måste vi hitta nya och mer ingående samarbete med Kommunrehab och MEA projektet. I en tid där antalet äldre i behov av hjälp ökar så kan detta projekt leda till att antalet vårdtagare ökar men inte insatstiden då man fått stöd att klara sig själv igen. Här vill vi verkligen satsa och är i startgroparna för att utöka samarbetet.

Ovanstående åtgärder kan ses som grundläggande och bedöms inte räcka för att spara 15 000 tkr och därför behöver andra åtgärder övervägas att sättas in. Som inledningsvis nämndes så har hemtjänsten kommit långt när det gäller följsamhet av rutin Hållbara schema och genom det heltid som norm. När vi ökat grundbemanningen så har fler heltider anställts, oavsett om det varit förenligt med enhetens personalbehov eller inte. All övertalig tid har blivit resurspass och hemtjänstens medarbetare har tagit ett stort ansvar i att arbeta på andra arbetsplatser för att få ut sin tid. Trots det har vi tider under dagen som varit svårare att fylla för att täcka en effektiv rad. Nu behöver en översyn av rutinen för Hållbara schema göras för att avgöra vad som är möjligt inom budgetram och utifrån förändrade förutsättningar genom krav på 11 timmars dygnsvila. Vi behöver arbeta mot mer behovsanpassade schema för att få ut maximalt av tillgänglig arbetstid. Vi kan minska kostnaderna inom hemtjänsten med ca 5 000 tkr om kortare schemaperioder införs (4 veckor istället för 6 veckor). Fortsatt användning av s.k. 30 tjänster bedöms vara mycket kostnadseffektivt. Hemtjänsten har idag 20 personer som arbetar enbart helg vilket på årsbasis beräknas spara nästan 9 700 tkr. Ett lokalt avtal gällande veckotidsarbetsmått ligger lägre i Vänersborg än vad som är avtalat centralt mellan Kommunal och arbetsgivarna. Vid höjning av veckotidsarbetsmåttet finns kostnadsbesparingar att göra. Sommaren 2023 prövar vi på de flesta enheter att ha tre semesterperioder vilket gör att vi begränsar antalet semestervikarier. Det blir en förväntat besparing på 1 900 tkr.

År 2020 infördes centrala planerare med målet att få en effektiv planering genom samordningsvinster men också effekter på kvalitén. Nu ska en utvärdering göras för att se om vi lever upp till de förväntningar och mål kring ekonomi och kvalitet som sattes upp vid införandet. Detta arbete kommer påbörjas under våren 2023.

Sjukfrånvaron är fortsatt hög även om vi kan se nedåtgående kurva på långtidssjukskrivningarna. Hemtjänsten har arbetat intensivt med många olika aktiviteter för att förebygga och åtgärda de höga sjuktalen. Dessvärre ser vi inte den effekt vi önskat än och vi hoppas nu att de förändrade rekommendationerna vid Covid-19 kan göra att korttidssjukfrånvaron minskar. Vi arbetar oavsett det vidare med många olika åtgärder för att minska sjuktalen.

Nattpatrullen och Larmmottagningen har avvecklats under 2022 och ingår nu i ordinarie hemtjänst. Det är en åtgärd främst för att enhetschef får ansvar för insatserna och kvalitén över hela dygnet på enheten men även de insatser som sker relaterat till trygghetslarmen. Det är också en kvalitetshöjning då kontinuiteten ökar på natten och inställelsetiderna är kortare då vi nu har 4 larmbilar i gång. Det är för tidigt att avgöra om antalet larmbilar är förenligt med behovet och det får läggas plan för en första utvärdering under hösten 2023.

Slutligen behöver en översyn av de s.k. hemgångsbesluten göras för att se om de bidrar till ökade kostnader och hur de påverkar upplevelsen och kvalitén vid utskrivning från sjukhus.

Konsekvensbeskrivning

Under pandemin gjordes många satsningar på äldreomsorgen i Sverige. Man såg brister men behövde också rikta satsningar för att säkerställa kompetensen och få sökande till yrket. Vi står nu fortfarande inför de utmaningarna men med minskade statliga bidrag, och detta kräver kraftfulla åtgärder för att klara verksamheten inom tilldelad budget.

Med de förslag på åtgärder som vi nu tar fram riskerar det att försämra arbetsförhållandena i Vänersborgs kommun och vi blir mindre attraktiva på arbetsmarknaden. Vi backar flera år när det gäller att skapa hållbara anställningar och att kunna leva på sin lön som undersköterska. Vi riskerar tappa värdefull kompetens och med det påverkas kvaliteten i insatserna hos vårdtagarna. Det får också negativa följdef-

fekter då det skapar ökad stress och oro hos medarbetarna, sjukfrånvaron riskerar att öka, kontinuiteten försämras och det blir svårt att rekrytera nya medarbetare.

Trots åtgärder behöver kvaliteten gentemot vårdtagaren bibehållas men det blir en utmaning då risken finns för ökad personalomsättning, tillfälliga anställningar och snävare tid vid utförande av insatserna. Med ovanstående åtgärder kan en konsekvens bli att upplevelsen och tryggheten hos vård- och omsorgstagaren försämras och som en långtgående effekt av det kan behovet av särskilda boendeplatser öka.

Vård, stöd och utredning

Ekonomiska behov 2024

Prognosen för verksamhetsområdet visar på ett underskott 2023 med 1 095 tkr. Verksamhetsområdet kommer att vidta åtgärder för en budget i balans under 2023. Utöver budgetram finansieras verksamhetsområdet under 2023 med statsbidrag på ca 2 700 tkr för att finansiera utökning av sjuksköterskor. En ökning av kostnader för medicinskt färdigbehandlade patienter på sjukhus påverkar utfallet under 2023 och det finns en ovisshet kring det totala utfallet.

Justeringar inom budgetram för 2024 kommer genomföras inom verksamhetsområdet. Det är ett fortsatt behov av att fortsätta med förebyggande och kompetensutvecklande insatser under 2024. Vi kommer att minska dessa aktiviteter för att finansiera driften av lagstadgade insatser. Ett stort behov av korttidsvård och växelvård gör att vi behöver fortsatt bemanna upp för en hög beläggning.

Verksamhetsförändringar och ramanpassning

Optimal bemanning ställer krav på systemstöd och en god planering. Genom att se över heltid som norm och minska antalet heltidsanställningar kan kostnaderna minska och ändå möjliggöra att bemanna upp behovet i verksamheten. Veckoarbetstidsmåttet skulle kunna höjas till det som centralt avtal anger vilket skulle ge ca 0,8 årsarbetare inom korttid/växelvård.

Verksamhetsområdet satsar fortsatt på utveckling av hälsofrämjande och förebyggande aktiviteter för seniorer i kommunen, i syfte att öka livskvalitet och självständighet för enskilda samt minska inflödet till äldreomsorgens verksamheter. Ett av verktygen för att nå ovan mål är projektet ”Senior i VBG” som vi ser som en fortsatt investering för framtiden och samverkan ska fortsatt ske med föreningslivet. Utöver det så satsar vi på att arbeta med att förstärka stödet för att öka den enskildes aktivitetsförmåga i hemmet. Vi kommer satsa på att öka självständigheten för brukare med beslut om hemtjänst för att minska omfattningen av stödbehovet.

Under 2024 kommer utmaningen fortsatt vara omställningen nära vård där patienten/brukaren ska få en personcentrerad och samordnad vård som stärker hälsan. Utmaningen med att gå från sjukhusvård till nära vård ställer krav på kommunen i samverkan med vårdcentralerna. Patienternas behov ökar och utmaningen är att göra anpassningar inom budgetram under 2024.
Hemsjukvården som ansvarar till stor del för den kommunala primärvården kommer fortsatt att arbeta med en hemsjukvård i hela Vänersborg. Resurserna kommer att fördelas utifrån patienternas behov och inte geografiska områden.

Den personcentrerade vården och individens behov i centrum ska genomsyra alla verksamheter och rymmas inom budgetram. Anpassningar kommer att genomföras utifrån gällande lagkrav. Omställningen till nära vård ökar kostnaderna för kommunen och inom verksamheten. Vi planerar för att ställa om planeringen för att möta framtidens behov inom budgetram. För att möta behovet inom äldreomsorgen och personligt stöd och omsorg har Hemsjukvården arbetat med att kompetensutveckla och kvalitetssäkra omvårdnaden för våra brukare/patienter. Statsbidrag har finansierat utvecklingssköterskor under 2022 och 2023 och detta kommer inte att rymmas inom budget 2024. Vi minskar med 6 sjuksköterskor för att anpassa till budgetramen.

En ökning av utbildningar kring manuella förflyttningar och rehabiliterande förhållningssätt har skett under 2023 och nu planeras en fortsättning i mindre omfattning under 2024.

Verksamheterna ska möjliggöra metodutveckling än mer gällande välfärdsteknik och digitalisering. Medar-

betarna ska kunna tillgodose ett större behov och fler brukare/patienter.
Vi anpassar resurserna på bemanningsenheten för att få utrymme för att satsa på ett planeringssystem för bemanning. Schemaläggning kommer att ske utifrån budget och verksamhetsbehov.

Konsekvensbeskrivning

De flesta insatser inom verksamhetsområdet är lagstyrda och kan inte minskas, men kvaliteten på utförandet kan komma att påverkas.

Vid behov av budgetanpassningsåtgärder så är tänkbara nedskärningar på icke lagstyrda, uppsökande och förebyggande insatser som till exempel, Träffpunkter, frivillig samordnare, förebyggande inom kommunala primärvården i form av utbildningsinsatutbildade medarbetare nu och framåt, i en tid där personal och kompetensförsörjningen är en av våra största utmaningar kan det få stora konsekvenser.

Hemsjukvården kommer inte att med stöd av extra sjuksköterskor höja kompetensen bland baspersonal i vardagen. Det finns en oro inför att vi kommer att öka antalet outbildade medarbetare i våra verksamheter och risken är att kvaliteten brister om vi inte kan kompetensutveckla löpande för att klara arbetet i vardagen.
Konsekvenser på lång sikt blir att vi har svårt att senarelägga biståndsbedömda insatser vilket i sin tur kan leda till ökad belastning på hemtjänst och särskilt boende. Möjligheten att synas i framkant för en god utveckling med fokus på brukare/patient ”vad är viktigt för dig” kan vara svår att förverkliga i Vänersborg.

Anslagsredovisningsnivå Individ- och familjeomsorg

Ekonomiska behov 2024

Behovet inför 2024 är 12 000 tkr är kopplat till försörjningsstöd, 26 000 tkr för placeringar av barn och unga och 5 000 tkr för personalkostnader. Omfördelningar internt bidrar med motsvarande 3 000 tkr så det totala behovet 2024 landar på 40 000 tkr.

De ekonomiska utmaningarna framåt för IFO är framför allt kostnaderna för försörjningsstöd samt kostnader för insatser i form av placeringar av barn och unga, men även för övriga insatser riktade mot denna målgrupp samt personal. Resultat för IFO 2022 var ett underskott på 3 800 tkr där kostnaderna för placeringar av barn och unga på HVB och institution var huvudorsaken till underskottet. För 2022 tilldelades socialnämnden ett tillfälligt budgetanslag på 16 000 tkr avseende kostnader för försörjningsstöd, vilket bidrog till försörjningsstödsenhetens överskott för 2022 med drygt 5 100 tkr och detta bidrog i sin tur också till verksamhetens totala resultat. Prognos 2023 för IFO är ett underskott med 28 900 tkr.

ser för baspersonal och även uppsökande för att möjliggöra egen aktivitetsförmåga. Konsekvenserna blir att fler medborgare får behov av biståndsbedömda insatser tidigare än om vi jobbar med förebyggande insatser.

Genom att anpassa till mer fasta scheman så minskar möjligheten för medarbetarna att önska arbetspass, men de kommer att kunna se sitt schema för en längre period framåt. Ett IT-system ger möjligheter att följa upp och göra analyser på enhetsnivå och vi säkerställer kunskapen hos våra schemaläggare för att ge stöd i verksamheterna. En konsekvens med att inte erbjuda heltid till alla är att medarbetarna får svårt att leva på sin lön och att de får en lägre pension. Att höja veckoarbetstidsmåttet kan innebära att medarbetare väljer att inte arbeta i Vänersborgs kommun. Med tanke på utmaningen att rekrytera

Kostnaderna för försörjningsstöd har succesivt minskat de senaste två åren, huvudorsaken till detta bedöms vara ett effektivt metodiskt arbete avseende brukare med hög ohälsa, utökad samverkan med Arbetsmarknadsenheten för brukare med arbetsförmåga i kombination med en minskad arbetslöshet under 2022, då behovet av arbetskraft ökade efter pandemin inom vissa yrkesområden.

I Arbetsförmedlingens prognos som publicerades 23-02-06 (”*Prognos för utbetalningar 2023-2026*”) framgår att arbetslösheten beräknas öka under 2023 och första halvåret 2024 med anledning av lågkonjunkturen för att därefter stabiliseras. De som kommer att drabbas särskilt av detta är de som står längre bort från arbetsmarknaden, t. ex personer utan gymnasieutbildning, utrikesfödda etc. Här finns det självklart en risk att behovet av försörjningsstöd kommer öka både på kort och lång sikt.

Riksnormen höjdes inför 2023 med 8,6 %, i jämförelse med tidigare års höjningar som legat på ca 2 %. Tro-

ligtvis kommer vi att se höjningar av riksnormen även de närmaste åren på grund av inflation och konjunktur.

Bedömningen görs att budgetförstärkning behöver ske avseende kostnader för utbetalt försörjningsstöd, då det inte är möjligt att få en budget i balans. I prognosen för 2024 beräknas ett underskott med 12 000 tkr, vilket inte kan täckas inom ram.

Antalet orosanmälningar kring barn- och unga har ökat kraftigt de senaste åren, men särskilt under 2022. Under perioden 2018–2022 har antalet orosanmälningar och inkommande information ökat med 61 % (1 436 st. 2018 att jämföras med 2 314 st. 2022). Antalet placeringar och därmed också kostnader för barn och unga har också ökat kraftigt de senaste åren. Särskilt stor ökning har skett avseende HVB- och institutionskostnader för unga i åldern 12–18 år. Prognosen för placeringar barn och unga på institution och HVB för 2022 är i dagsläget ett underskott på 19 700 tkr. Antalet placerade barn och unga på institution är väldigt kostnadskrävande och svåra att prognostisera på längre sikt. Målet är alltid att placeringen ska vara så kortvarig som möjligt tills de akuta behoven är tillgodosedda och kan övergå i annan insats. Här finns dock en betydlig risk att behovet av placeringar kommer att ligga fortsatt högt, inte minst med tanke på den nationella utvecklingen där vi ser ökat antal orosanmälningar, placeringar och att barn- och ungas psykiska hälsa försämrats.

I nuläget har vi på grund av ökade volymer inom barnavården också behov av att rekrytera ytterligare personal utöver budgetramen för att klara uppdraget enligt gällande lagar och föreskrifter.

Restad Gård, som är Nordens största flyktingförläggning, påverkar också barn- och ungdomsvården och genererar ökade kostnader för personal utifrån arbete med förhandsbedömningar, utredningar och insatser för barnen som bor där. Placeringskostnader på HVB/Institutioner eller i familjehem söks åter från migrationsverket, men kostnader för personalens arbete samt ev. andra insatser utöver placeringar får kommunen själva bekosta vilket inte kan bedömas rimligt. Detta behov växlar över tid, men uppskattningsvis har arbetet de senaste två åren inneburit en kostnad motsvarande tre heltidstjänster.
Det har de senaste åren genomförts ett flertal lagändringar och det ligger nu förslag på ytterligare lagändringar inom barnavården. Utifrån utredningen ”Lex Lilla hjärtat” har ett flertal lagändringar införts under 2022. Lagändringarna innebär att placeringen inte får upphöra för tidigt och att socialtjänstens skyldigheter förändras:

När barn tvångsvårdas på grund av missförhållanden i hemmet får socialnämnden inte besluta att vården ska upphöra förrän de omständigheter som föranleder vården har förändrats på ett varaktigt och genomgripande sätt.

Skyldighet för socialnämnden att överväga om det finns skäl att ansöka om flyttningsförbud. Att besluta om flyttningsförbud kan vara ett sätt att hindra en abrupt hemflytt, som barnet kan ta skada av.

Dagens skyldighet för socialnämnden att överväga vårdnadsöverflyttning tidigareläggs, från tre till två år. Vårdnadsöverflyttningar kan skapa bättre förutsättningar för kontinuitet och trygghet i vården.

Skyldighet för socialnämnden att följa upp situationen efter att en placering upphört.

Ytterligare förändringar som är på gång handlar om barn som skyddsplaceras utifrån våld i nära relation tillsammans med sina föräldrar. Det bor nästan lika många barn som våldsutsatta vuxna på skyddat boende i Sverige. Insatsen har hittills saknat reglering i lag, men regeringen har aviserat att skyddat boende ska bli en ny placeringsform med kvalitetskrav och tillståndsplikt från tidigast 2023-07-01. Reformen ska stärka barnrättsperspektivet och tydliggöra att barn på skyddat boende ska ha egen placering. Detta kommer att innebära ökat antal HVB-placerade barn för kommunerna samt en ökad kostnad. Regeringen har aviserat ett finansieringsförslag som SKR bedömer är undermåligt och inte ens kommer att täcka 10 % av den verkliga kostnaden för kommunerna. Utöver ökade kostnader för placeringarna så kommer detta även att innebära högre arbetsbelastning för personalen.

Under 2021–2023 har det utgått statliga bidrag till kommunerna i syfte att säkerställa att familjehemsplacerade barn får sina behov tillgodosedda. Kommunen har rekvirerat statligt bidrag med ca 800 tkr per år för perioden 2021–2023. Bidraget har mestadels använts till kostnader för nödvändig personalförstärkning på grund av ökade behov och nya lagkrav. Bidraget upp-

hör efter 2023, vilket innebär att inför 2024 får dessa kostnader finansieras på annat sätt.

Ny lag trädde i kraft 2022-01-01 som innebär att alla föräldrar måste delta i informationssamtal vid kommunens familjerätt om de inte kommer överens om vårdnad, boende och umgänge innan talan kan väckas vid Tingsrätten. Detta har inneburit en ökad arbetsbelastning för den verksamheten och krävde en personalförstärkning inför 2022 från tre till fyra tjänster som finansierades genom fördelning inom IFO inom befintlig budgetram.

23-04-20 öppnar en gemensam Mini-Maria mottagning för unga med missbruk och psykisk ohälsa i samarbete mellan Fyrbodals kommuner och Västra Götalandsregionen. Denna planering har pågått under lång tid. Kostnad för medfinansiering för Vänersborg beräknas till ca 700 tkr/år som finansieras via beslut om ramökning inför 2023.

Verksamhetsförändringar och ramanpassning

Samarbetet med ASI och arbetsmarknadsenheten är en viktig del i arbetet på försörjningsstödsenheten. Behovet av arbetsmarknadsenhetens insatser är stort av lämplig aktivitet/insats med syfte att hitta snabbaste vägen till självförsörjning. Detta utvecklingsarbete i samverkan pågår kontinuerligt och intensivt på alla nivåer. Digitalisering av ansökningsprocessen (e-tjänst) startade under 2020 och är nu väl implementerad. Behov finns att fortsätta utveckla digitalisering och ev. automatisering av handläggningsprocessen, i första hand i syfte att ge handläggarna mer tid över till motivations- och förändringsarbete med brukare för att de snabbare ska nå självförsörjning.
Utvecklingsarbete pågår kontinuerligt kring våra hemmaplanslösningar och förebyggande arbete riktat mot barn och unga och deras föräldrar. Enheterna arbetar aktivt för kvalitativa utredningar som ska matchas med insatser utifrån individuella behov. Samarbetet med skolan är också viktigt i detta arbete och här pågår ett utvecklingsarbete utifrån ett särskilt uppdrag från de båda förvaltningscheferna. Placering på institution skall vara den sista lösningen om barnet/den unge inte kan skyddas i hemmiljön. Att uppmärksamma barns behov av stöd tidigt är viktigt för att kunna arbeta förebyggande för att undvika större insatser som t.ex. placering. Under 2023 kommer vi att starta upp ett samarbete enligt modellen SSPF (Skola, Socialtjänst, Polis, Fritid) i syfte att tidigt uppmärksamma ungas behov och erbjuda förebyggande insatser.

Under våren 2023 startas ett arbete upp på IFO med att genomlysa samtliga placeringar på HVB/institution i syfte att identifiera ev. behov av ytterligare insatser på hemmaplan för att minska kostnaderna för placeringar.

Då behovet av fler tjänster inom barn och unga är stort, kommer verksamheten att inför 2024 om möjligt göra anpassningar internt för att omfördela medel för att finansiera ytterligare två heltider. För att denna ramanpassning ska vara möjlig krävs att antalet hushåll avseende försörjningsstöd inte ökar avsevärt, detsamma gäller antalet ärenden på vuxenenheten. Behovet av utökning är dock större än så, bedömningen i dagsläget är att behov finns av utökning av totalt fem heltidstjänster inom barnavården på grund av det ökade inflödet. I dag hanteras detta genom anlitande av konsulter som kostar ca dubbelt så mycket som en anställd socialsekreterare.

Vuxenenheten arbetar aktivt med att utveckla insatser på hemmaplan för våra brukare med missbruks- och beroendeproblematik som lett till mycket få placeringar och generellt låga kostnader jämfört med andra kommuner för målgruppen. Sedan omorganisationen inom IFO september 2021 ansvar vuxenenheten även för att utreda och ge stöd till vuxna som utsatts för våld i nära relation. Här pågår ett fortsatt arbete med att utveckla insatser på hemmaplan även för denna målgrupp.

Inom vuxenhetens utförarled som i dag är uppdelat i två team, kommer en översyn att göras om det finns möjlighet att sammanföra dessa till ett team. Under 2023 kommer ett analysarbete göras kring möjligheten att schemalägga samtlig personal, idag arbetar ett team endast dagtid. Målet är att man på detta sätt kan minimera behovet av vikarier genom att använda sin tillsvidareanställda personal på ett mer effektivt sätt mellan arbetsgrupperna samt att våra brukare ska kunna få sina behov tillgodosedda på ett bättre sätt. Detta skulle också kunna leda till att man kan genomföra gruppverksamheter i högre omfattning utanför dagtidsarbete.

Konsekvensbeskrivning

Mycket hög andel av arbetet som utförs på IFO är lagstyrt med höga krav på kvalitet i alla delar av myndighetsutövning och beviljade insatser. Inom IFO finns också behovet av att vara ständigt beredda för akuta insatser som inte kan vänta, i vissa delar kan man därför likna arbetet med ”blåljusverksamhet” utifrån tillgänglighet och beredskap.

Om vi inte erhåller ramökning för placeringskostnader och personalförstärkning inom barnavården samt kostnader för försörjningsstöd så kan det bli nödvändigt att omfördela resurser från det förebyggande arbetet till myndighetsuppdraget, dessa åtgärder kan dock endast täcka en liten del av kostnadsbehovet.

Vid behov av budgetåtgärder så är de enda tänkbara nedskärningarna inom IFO icke lagstyrda, uppsökande och förebyggande åtgärder såsom

t. ex fältverksamheten och förebyggande föräldrastöd. Risken med dessa neddragningar är att behoven av de biståndsbedömda insatserna ökar på sikt om barn och föräldrar inte kan erhålla tidigt stöd i förebyggande syfte. Detta skulle också innebära minskad möjlighet till samverkan med barn och utbildningsförvaltningen, kultur och fritidsförvaltningen, polismyndigheten etc.

Anslagsredovisningsnivå Personligt stöd och omsorg

Ekonomiska behov 2024

Personligt stöd och omsorg har ett beräknat underskott med 9 000 tkr inför 2024 och då avseende köpta platser SoL respektive LSS. Åtgärden för att komma till rätta med underskottet är bland annat att föreslå att arbetstidsmåttet 36,75 tim/vecka höjs till 38,25 tim/vecka vilket skulle innebära en kostnadsbesparing med cirka 6 000 tkr. Detta kräver lokala förhandlingar med fackförbundet samt dialog med personal och förhandlingsutskottet, vilket innebär att utfallet av kostnadsbesparingen är osäkert.

När det gäller processen av ett nytt boende på Lindås så fortgår den enligt plan. Det är inte klart i dagsläget vem som kommer få i uppdrag att bygga det nya boendet på Lindås då det finns två olika förslag, Vänersborgsbostäder eller samhällsbyggnadsnämnd med förvaltning. Om alla beslut fattas efter lokalplanering och kommande projektering, bedömer förvaltningen att ett nytt boende kan stå klart till år 2025. Därefter kan personligt stöd och omsorg verkställa hemtagning av tre till fyra köpta externa platser som är tänkta för boende på Lindås. Detta för med sig en kostnadsbesparing om 8 700 tkr. Däremot har vi idag inte någon driftsbudget avsatt utan detta får tittas på under 2024 och inför MRP 2025.

I övrigt pågår det planering för hemtagning av två externt köpta platser till höst/vinter 2023 med planerat avslut senast vid årsskiftet 2023–2024. Vi planerar också avsluta en person i juni 2024. Detta sammantaget kommer förbättra resultatet för personligt stöd och omsorg under 2024 med 4 900 tkr. Köpta platser är dock en mycket oförutsedd post såväl ekonomiskt som för verksamheten, då det kan tillkomma placeringar som vi idag inte kan överblicka.

Personligt stöd och omsorg arbetar med planering att ta över två boendeavdelningar på Ekeliden efter att det särskilda boende äldre flyttat till nya Nordkroksvägen 6A. Beräknad inflyttning för personligt stöd och omsorgs boendeenheter är under höst/vinter 2024. Verksamheten kommer lämna lokaler/lägenheter på Storegårdsvägen och Kastanjevägen. Syftet med detta är att organisera om till en enhet med större omsorgs/vårdnads behov samt en enhet med mindre somatiska behov. Driftsbudget finns för dessa boendeenheter. Det finns dock en osäkerhet kring hyra då vi inte vet i dagsläget vad eventuella ombyggnationer kommer medföra för ytterligare kostnader som då kommer läggas på nuvarande hyra. De två boendeenheterna kommer få lättare att samarbeta och samplanera personalresurserna när de organiseras i samma lokal. De lägenheter som Storegårdsvägen lämnar kommer Vänersborgsbostäder hyra ut som trygghetsboenden 70 plus, likt de som redan hyrs ut i samma område, vilket ses som en positiv utveckling genom att antalet ökar i kommunen.

Verksamhetsförändringar och ramanpassning

Verksamhetsinriktningen har inlett en översyn av målgruppen på alla våra boende utifrån ålder, omsorgsbehov och övriga behov. Vår bedömning är att det idag är en viss differentiering på enskilda boende utifrån ålder och omsorgsbehov. Ambitionen är att mer renodla inriktningen på våra boende och därtill stärka kompetensen bland medarbetarna utifrån de boendes speci-

fika behov. Verksamhetens bedömning är att detta kan bli mer kostnadseffektivt personalmässigt avseende schemaläggning och övrig planering och då ytterst en kostnadsbesparing i slutändan. Vi bedömer också att vi får högre kvalitet för den enskilde på varje boende.

Personligt stöd och omsorg står i ett vägskäl avseende lediga boendeplatser. Vår bedömning är att vi inför sommaren/hösten 2023 kommer att ha sju lediga boendeplatser varför förslaget inför 2024 är att lägga ned ett boende enligt LSS med sex platser. Detta innebär en kostnadsbesparing med 5 000 tkr på helårsbasis för att få budget i balans under 2024.

Verksamheten kommer fortsatt aktivt arbeta med korttidsfrånvaron under 2023–2024 och där är målsättningen att sänka korttidsjukfrånvaron med 1,0 % under perioden. Detta skulle generera en besparing med cirka 500 tkr på årsbasis. Vi samarbetar med interna HR-partners, företagshälsovård och jobbar på enhetsnivå i arbetsgrupperna med aktiviteter för att öka friskfaktorerna. Verksamhetsledare har handledning under våren 2023 i syfte att stärka dem i sin roll.

På förvaltningsnivå har vi tagit beslut om att se över våra riktlinjer avseende Hållbara schema och ta fram en bemanningshandbok. Detta beslut innebär att vi framåt kommer fokusera på EU direktivet avseende 11 timmars dygnsvila. Vi vet inte i dagsläget om detta beslut blir kostnadsdrivande för personligt stöd och omsorgs del utan det får ytterligare beräknas. EU direktivet skall vara verkställt den 1 oktober 2023, och det bedöms försvåra möjligheten att schemalägga med delade turer.
Verksamheten fortsätter att arbeta med övertidsuttag på alla enheter. Vid bokslut 2022 hade vi en kostnad på 3 000 tkr brutto. Här finns många parametrar som vi behöver se över. Verksamheten ser att mertiden har minskat men att övertiden har ökat vilket bedöms vara en konsekvens av att fler arbetar heltid. Vår målbild är att under perioden 2023 och 2024 sänka våra övertidskostnader med 25 % vilket innebär minskade kostnader/årsbasis med cirka 750 tkr. Detta innebär även att våra medarbetare får mer tid för återhämtning och en mer förutsägbar arbetsmiljö.
Personligt stöd och omsorg kommer också att genomföra en övergripande genomlysning av hela verksamheten under året via extern aktör. Internt kommer vi också genomföra vissa insatser i syfte att effektivisera och vara mer kostnadseffektiva.

Totalt kommer personligt stöd och omsorg ha en målbild om att, inför och under 2024 genomföra kostnadsbesparingar med 17 100 tkr.

Denna bedömning bygger naturligtvis på att oförutsedda poster, köp av externa platser inte ökar, att andra faktorer som pandemi eller likande inte återuppstår igen och andra omvärldsfrågor, kan påverka vår ekonomiska utveckling negativt.

Konsekvensbeskrivning

Planeringsarbete för flytt av boende på Storegårdsvägen och Kastanjevägen har påbörjats. Risk- och konsekvensbeskrivningar har genomförts på arbetsplatsmöten, APM, information på lokal samverkansgrupp, LSG samt förvaltningsövergripande samverkansgrupp, FSG har genomförts. Personerna boende på boendeenheterna har informerats. Regelbundna träffar med Vänersborgsbostäder avseende anpassningar utifrån våra behov gällande byggnaden sker.

Nedläggning av gruppboende kommer naturligtvis innebära konsekvenser för de boende varför det är viktigt att informera de boende, anhöriga och företrädare i god tid för att kunna genomföra en handlingsplan för varje enskild individ.

Personalmässigt kommer det naturligtvis innebära konsekvenser och här kommer det genomföras en övergripande risk- och konsekvensanalys inför förändringen på FSG, LSG men också på APM nivå. Vår bedömning är att personalen kan omplaceras till andra enheter inom verksamhetsområdet. Vid eventuella arbetsmiljöproblem på grupp- respektive individnivå kan vi erbjuda stöd via företagshälsovård eller HR specialist.

Anslagsredovisningsnivå Arbete, Sysselsättning och Integration

Ekonomiska behov 2024

Inom verksamhetsområde Arbete, Sysselsättning och Integration har Daglig verksamhet ett beräknat underskott på 4 100 tkr i prognos 2023. Verksamheten räknar inför 2024 kunna göra neddragningar kopplat till personal motsvarande 1 000 tkr så att behovet inför 2024 ligger på 3 100 tkr.

Socialnämnden

Underskottet förklaras av att det senaste fem åren skett en volymökning på närmare 30 % av antal brukare med beslut på insatsen daglig verksamhet LSS och att för att kunna verkställa nya beslut har nya verksamheter öppnats utan medel tillförts budgetram.

I början av 2022 nåddes gränsen då varken personalresurs eller lokalyta räckte till för att ta emot fler brukare inom daglig verksamhet. För att kunna verkställa fler beslut om daglig verksamhet var man tvungen att starta upp nya verksamheter. Detta innebar en ökad kostnad för personalresurs och lokalyta.

Att underlåta att verkställa beslut har inte varit något alternativ då det är en lagstyrd verksamhet och vid icke verkställda beslut kan kommunen bli ålagd att betala vite vilket kan bli kostsamt.

När det gäller daglig verksamhet finns det en svårighet i att antalet brukare stadigt ökar utan att medel tillförs budgetram. Utmaningen de senaste åren har varit att ta emot fler personer med beslut inom befintlig ram och erbjuda dem en daglig verksamhet av god kvalitet.

Personalen har fått stöd i att anpassa sina arbetsmetoder för att kunna ta emot fler personer och har i detta gjort ett fantastiskt arbete. Här har det varit viktigt att arbeta mycket med planering och förebyggande arbete för att få det att fungera när grupperna blir större. Det har också varit viktigt att se över och förtydliga vilka arbetsuppgifter som ingår i personalens uppdrag inom daglig verksamhet, och vad som åligger annan verksamhet att utföra. Detta för att använda resurserna på optimalt sätt. En modell för hur personalen ska arbeta med stegvis förflyttning har jobbats fram, med syfte att fler personer ska ta steget till externa platser och/eller uti i reguljärt arbete.

Då volymökningen av beslut på daglig verksamhet enligt LSS bidrar till att kommunens LSS-utjämningsbidrag ökar, kan det tyckas rimligt att ekonomiskt behov täcks av kommunens LSS-utjämningsbidrag. Detta behov lyftes inför MRP 2023 men hörsammades inte.

Arbetsmarknadsenheten beräknas ha budget i balans 2023 och beräknas klara sig inom budget 2024. En omfördelning med 1 000 tkr har skett från AME till Daglig verksamhet. Under 2023 fick AME en ramhöjning på 500 tkr avseende lokalhyra för Remöblera.

Verksamhetsförändringar och ramanpassning

Åtgärder kommer att genomföras under 2023 för att närma oss en budget i balans. Kostnaderna ska minska med 1 000 tkr genom minskning av personalresurs och omfördelning av medel inom ASI:s totala ram. Samtidigt kommer en plan läggas för att minska ytterligare kostnader under 2024. Denna kommer bland annat innehålla översyn och effektivisering av nyttjandet av lokaler och personalresurser. Bland annat kan samlokalisering av mindre arbetsplatser inom daglig verksamhet verka kostnadsdämpande både vad det gäller lokalhyra och personella resurser.

Efter att flera kostnadsdämpande åtgärder genomförts under 2022/2023, bedöms det ekonomiska behovet för att klara verksamheten utifrån volymökning uppgå 3 100 tkr för år 2024.

Om medel inte tillförs verksamheten kommer verksamhetsanpassningar att behöva göras både inom daglig verksamhet och AME för att få budget i balans. Det kommer att innebära neddragning av personalresurser motsvarande sex heltidstjänster.

Konsekvensbeskrivning

Att minska personaltätheten inom daglig verksamhet kommer att få konsekvenser för såväl brukare som personal. Personalen har idag redan stora grupper och det kommer att bli än svårare att räcka till för den enskilde individen. Det kan leda till en försämrad arbetsmiljö med ökad sjukskrivning som följd.

Då Arbetsmarknadsenheten arbetar så gott som uteslutande med personer som uppbär försörjningsstöd kommer en verksamhetsanpassning få effekter på förvaltningens kostnader för försörjningsstöd**.** En verksamhetsanpassning bestående av neddragning av personalresurs inom arbetsmarknadsenheten innebär minskade möjligheter att motivera, rusta och matcha försörjningsstödstagare till utbildning, sysselsättning och arbete. Detta leder till minskade möjligheter till självförsörjning för den enskilde individen och kostnaderna för försörjningsstöd kommer att öka. Neddragning av arbetskonsulenter innebär att det kommer att fattas färre beslut om arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Neddragning av arbetsledare inom de praktiska verksamheterna innebär minskade intäkter för arbetsträningsplatser.

Socialnämnden

Övergripande konsekvensbeskrivning

Socialnämnden med förvaltning har fått i uppdrag av Kommunstyrelsen att bedriva verksamheten inom given budgetram för 2024, samt beskriva åtgärdsförslag för att nå budgetbalans om så inte bedöms kunna ske. De kostnader, relaterade till kommuninvånarens behov av lagstadgade insatser, som socialnämnden genomför bedöms budgetramen inför 2024 överstigas med sammanlagt 52 100 tkr.

Vid resursbrist, enligt Kommunallagen ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras. Nämnderna ska se till att verksamheternas innehåll och omfattning är anpassade till beslutad budgetram och vid konstaterade budgetavvikelser ska åtgärder vidtas så att de ekonomiska ramarna hålls. Förvaltningsledningen har satt in flertalet åtgärder under 2023 för att minska kostnaderna inom förvaltningen, ex vis anställningsrestriktioner och förvaltningen arbetar aktivt utifrån dessa.

Att lämna förslag på besparingsåtgärder motsvarande den summa vi ser svårigheter att klara inom pågående åtgärder, i en förvaltning som möter ett ökat lagstadgat behov hos flertalet av målgrupperna, som redan genomfört stora förändringar för att anpassa verksamheten ekonomiskt inom flertalet områden bedöms svårt. Ytterligare besparingar inom dessa verksamhetsområden bedöms som mycket svårt att kunna genomföra i dagsläget.

De uppgifter förvaltningen genomför är till allra största del tvingande och lagstyrda. I arbetet med att ta fram åtgärdsförslag har ledningen sett över vilka kostnadsbesparingar som kan föreslås per anslagsredovisningsnivå och verksamhetsinriktning för att bidra till helheten inom förvaltningen.
Förslagen till åtgärder kan komma att påverka kommande kostnadsutveckling och kan komma att påverka medarbetares upplevelse av arbetsmiljö och anställningsvillkor vilket kan komma att försvåra rekrytering till förvaltningen. Åtgärderna kan komma att påverka enskilda individers möjlighet till inkludering i samhället, innehållet i utförande av insats i förhållande till hur verksamheterna är uppbyggda idag, uteblivna nödvändiga förebyggande satsningar för att bedriva en god och säker vård och omsorg samt risk för neddragning av personal.

För alla berörda personalgrupper finns risk för ökad stress och oro i samband med förändringarna samt en ökad arbetsbelastning. Risk och konsekvensbedömningar behöver göras med åtgärdsplaner på verksamhets – och enhetsnivå. Stöd av företagshälsovård finns att tillgå vid behov både på grupp- och individnivå.

Bedömning

Socialförvaltningen har skrivit fram en mål- och resursplan 2024–2026 i balans utifrån Kommunstyrelsens beslutade ram, samt utifrån anvisningarna gällande mål- och resursplan. Förvaltningens ledning har sett över vilka neddragningar som kan föreslås inom förvaltningen för att bedriva verksamheten utifrån de tilldelade medlen 2024.

Socialförvaltningen möter många kommuninvånare i behov av insatser och stöd i vardagen utifrån de myndighetsbeslut de blivit beviljade. I kommunens omvärldsanalys konstateras att den äldre och den yngre målgruppen ökar i Vänersborg de kommande åren.

När det gäller den äldre målgruppen ser vi en ökning de kommande tio åren då personer födda på 40-talet är en stor generation. För förvaltningens del får detta konsekvenser i form av att framförallt behovet av hemtjänst och hemsjukvård i ordinärt boende dygnet runt ökar. Att barnen och ungdomarna blir fler i Vänersborg påverkar också förvaltningen som kan komma att möta fler unga som är i behov av våra förebyggande, stödjande och beslutade, frivilliga som lagstadgade insatser inom våra olika lagrum.

Att genomföra minskning av antalet boendeplatser inom LSS ses som möjligt, men kommer att påverka upplevelsen hos de boende samt medarbetare genom förändringen som sker avseende flytt till annat boende respektive arbetsplats.

Att minska platsantalet gällande boendeplatser inom äldreomsorgen bedöms inte möjligt utifrån den demografiska utvecklingen varför det inte är med som förslag. Konsekvensen av att genomföra en sådan förändring skulle leda till att personer som blivit beviljad särskild boendeplats får vänta länge innan plats kan erbjudas vilket påverkar dem, deras anhöriga samt kostnad för och medarbetare inom hemtjänst och hemsjukvård. Förvaltningen har under 2022 samt hittills under 2023 sett konsekvensen av att ett äldreboende varit vakanshållet och med bas av den kunskapen be-

döms det inte möjligt att i dagsläget avveckla ett boende. Dock kan en omstrukturering framöver behöva genomföras då den demografiska utvecklingen av äldre är störst inom centrala Vänersborg och mindre i de norra delarna.

Socialförvaltningen arbetar inom många välfärdsområden och utifrån flertalet lagstiftningar som styr socialt arbete, social omsorg, hälso-och sjukvård och kommunalt aktivitetsansvar. Vi möter också många kommuninvånare utifrån våra främjande, uppsökande och förebyggande enheter. Dessa insatser syftar enligt lagstiftningen till att möjliggöra ett stöd som skapar mervärde, och som fördröjer behovet av mer omfattande individuellt utformade insatser. Utan möjlighet till att bedriva förebyggande och hälsofrämjande insatser inom förvaltningen och kommunen ökar behovet av biståndsbedömda insatser, vilket är mer kostnadsdrivande för förvaltningen.

Lagändringar som kommer träda i kraft påverkar förvaltningens kostnader på så sätt att kraven stärks gällande vad vi ska utforma för insatser utan att budgetkompenserande stöd tilldelas. Mer och mer övergår till lagstadgade krav även kring det som tidigare i lagstiftningen beskrivits som bör och genom det kunde väljas genomföra eller inte. Detta påverkar att förvaltningen inte har samma utrymme som tidigare vad som går att välja bort att genomföra.

Förvaltningschef med ledning gör bedömning att nämnden skulle behöva tillföras medel för att klara individ- och familjeomsorgens uppdrag inom budget för försörjningsstöd, budget för placeringar av barn och unga utifrån socialtjänstlagen respektive lagen om vård av unga i vissa fall, men också budget för arbete, sysselsättning och integration utifrån behov av utbyggnad av daglig verksamhet LSS utifrån volymökningarna.

Mellan 2019 och 2020 la förvaltningen fram åtgärdsförslag motsvarande 42 800 tkr, vilka till största del genomförts samt slutförs under 2023.

Utifrån de beskrivningarna som ges under respektive verksamhetsinriktning bedömer förvaltningsledningen att ytterligare åtgärder inom äldreomsorgen är mycket sårbara att genomföra då verksamheten är i växande utifrån demografisk utveckling, då dessa verksamheter redan genomfört stora förändringar, måste få slutföra de aktiviteter och åtgärder som pågår samt återhämta sig efter den pandemi som pågått. Att genomföra ytterligare besparingsåtgärder än de som redan pågår bedöms inte rimligt.

En översyn genomförs nationellt gällande införande av en eventuellt ny äldreomsorgslag. Vad denna kommer innehålla samt hur de kommer påverka socialnämnd med förvaltning i Vänersborg vet vi inte idag och det bedöms också utifrån det perspektivet oklokt att genomföra åtgärder i detta skede.

Kommunstyrelsen är övergripande ansvarig för arbetsmarknad- och integrationsfrågorna i kommunen. Socialnämnd med förvaltning är utförare av dessa. Utifrån detta bär vi kostnaderna som uppstår utifrån de samhälleliga utmaningar som finns utifrån arbetslöshet, ej lyckad etablering samt kostnadsövervältringar som uppstår genom att andra huvudmän har förändrat sina arbetssätt och nivåer på bidrag. Hur Vänersborgs kommun ska lösa arbetsmarknads- och integrationsfrågorna är en gemensam angelägenhet och inte enbart ett arbete för socialnämnd och socialförvaltning. Ett gemensamt arbete har startat inom kommunens organisation gällande ”att gå från försörjningsstöd till yrkesliv”. Detta arbete behöver längre tid på sig att implementeras innan vi kan se ytterligare positiva effekter.

Socialförvaltningen har minskat kostnaderna för försörjningsstöd under 2021 och 2022 samt har plan för fortsatt arbete i syfte att minska kostnaderna än mer. Bedömningen som går att läsa i dokumentet är att nämnden behöver tillföras budget på 12 000 tkr för försörjningsstöd för 2024.

Då volymökningen av beslut på daglig verksamhet enligt LSS bidrar till att kommunens LSS-utjämningsbidrag ökar, kan det, från förvaltningens sida bedömas rimligt att ekonomiskt behov täcks upp av del av kommunens LSS-utjämningsbidrag. Detta som ett alternativ till att nämnd med förvaltning får vidta åtgärder inom annan verksamhet som kommer leda till negativa konsekvenser.

Socialförvaltning och nämnd förfogar enbart över de verksamheter som finns inom nämndens ram, men i ett ekonomiskt utsatt läge, där många kommuninvånare är i behov av lagstadgade välfärdstjänster både på frivillig som tvingande basis inom nämndens verksamhetsområden bör frågan ställas hur resurser eventuellt kan omfördelas inom hela kommunens verksam-

hetsområde för att kommunen och socialförvaltningen ska klara välfärdsuppdraget ekonomiskt.

De åtgärder förvaltningen styr över att föreslå är de fyra som beskrivs i dokumentet med tillhörande konsekvensbeskrivningar.

Situationen i omvärlden påverkar världen och så också Sverige och vår kommun. Hur denna utveckling fortsatt kommer påverka kommunen och vår förvaltning få vi följa men det kan komma att leda till ökade kostnader för förvaltningen inom flera verksamhetsinriktningar som inte går att överblicka nu.

Socialnämnden

Inventarier

Verksamhet/Projekt, mkr		2024	2025	2026	S:a
Utgifter	Administration	0,5	0,5	0,5	**1,5**
	Äldreomsorg	4,5	4,5	4,5	**13,5**
	Individ- och familjeomsorg	0,5	0,5	0,5	**1,5**
	Omsorg om funktionshindrade	0,5	0,5	0,5	**1,5**
	Arbetsmarknadsavdelningen	0,3	0,3	0,3	**0,9**
S:a Utgifter inventarier		**6,3**	**6,3**	**6,3**	**18,9**

Kommentarer till inventarieanslag:

Socialnämnden har behov av ny- och återinvesteringar i möbler och hjälpmedel. Ökade driftskostnader täcks inom ram.

Vänersborgs kommun
Socialförvaltningen

PROTOKOLL
2023-04-13

SOCIALFÖRVALTNINGENS SAMVERKANSGRUPP

Datum och plats: Torsdagen den 13 april, kl 13:15, lokal Lindås i Kommunhuset

Protokoll avser direktjusterad punkt gällande MRP 2024-2026. Resterande punkter hanteras i separat protokoll.

Närvarande:

För arbetsgivaren
Karin Hallberg, socialchef
Jeanette Sjölund, verksamhetschef adm
Anna Cederlund, verksamhetschef hemtjänst
Ulrika Gardtman, verksamhetschef ASI
Maria Sundvall Möller, verksamhetschef SÄBO
Peter Martinsson, verksamhetschef PSO
Anette Karlsson, verksamhetschef VSU
Kristina Wallstedt, verksamhetschef KoU

För arbetstagarna
Robert Wendel, Akademikerförbundet SSR
Kicki Bergqvist, Ledarna
Laila Johansson, Kommunal
Stefan Hansson, Kommunal
Maria Melcker, Fysioterapeuterna och Sveriges arbetsterapeuter

Ej närvarande:
Åsa Turesson, verksamhetschef IFO
Maria Larsen, Vårdförbundet
Annette Blidsell, Vision
vakant, Akavia

Sekreterare: Susanne Wilholm, HR-partner

Vänersborgs kommun
Socialförvaltningen

PROTOKOLL
2023-04-13

Dagordning

Genomgång av dagordningen. Punkten avseende MRP bryts ut ur dagordningen och hanteras separat i detta protokoll.

Justering

Justering avseende denna punkt sker i direkt anslutning till mötet.

Information och dialog

Fortsättning riskbedömning MRP 2024-2026

Arbetsgivarens förslag till beslut av Mål- och resursplan 2024-2026.

På föregående FSG 230406 informerade arbetsgivaren i samverkansgruppen om MRP för 2024-2026 och samverkansgruppen påbörjade då en frisk- och riskbedömning med handlingsplan kring de konsekvenser som Mål- och resursplan 2024-2026, kan leda till.

På möte med presidiet efter förra FSG hölls en god dialog om det svåra läge förvaltningen befinner sig i. Beslut i presidiet om att förvaltningens förslag till åtgärder lämnas orört till nämndens möte 230417.

FSG färdigställer risk- och konsekvensbedömningen som påbörjades 220406. Bifogas protokollet.

Beslutsärende

Arbetsgivarens förslag till beslut av Mål- och resursplan 2024-2026.

Förvaltningschef Karin Hallberg läser upp Kommunals yttrande kring åtgärdsförslagen som även bifogas med protokollet tillsammans med den färdigställda frisk- och riskbedömning med handlingsplanen. SSR och Fysioterapeuterna och Sveriges arbetsterapeuter ställer sig bakom Kommunals yttrande.

Arbetsgivaren och arbetstagarorganisationerna är oeniga i frågan.

Arbetsgivarens förslag till Mål- och resursplan 2024-2026 lämnas vidare till Socialnämnden.

Vänersborgs kommun
Socialförvaltningen

PROTOKOLL
2023-04-13

Vid protokollet:

[redacted]

Susanne Wilhelm

Justeras för arbetsgivaren:

[redacted]

Karin Hallberg

Justeras för arbetstagarparterna:

För Kommunal:

[redacted]

Christina Jansson

För Ledarna:

[redacted]

Kicki Bergqvist

För Akademikerförbundet SSR:

[redacted]

Robert Wendel

För Fysioterapeuterna/Sveriges arbetsterapeuter:

[redacted]

Maria Melcker

Vänersborgs kommun
Socialförvaltningen

PROTOKOLL
2023-04-13

Vänersborgs kommun

2022-05-03

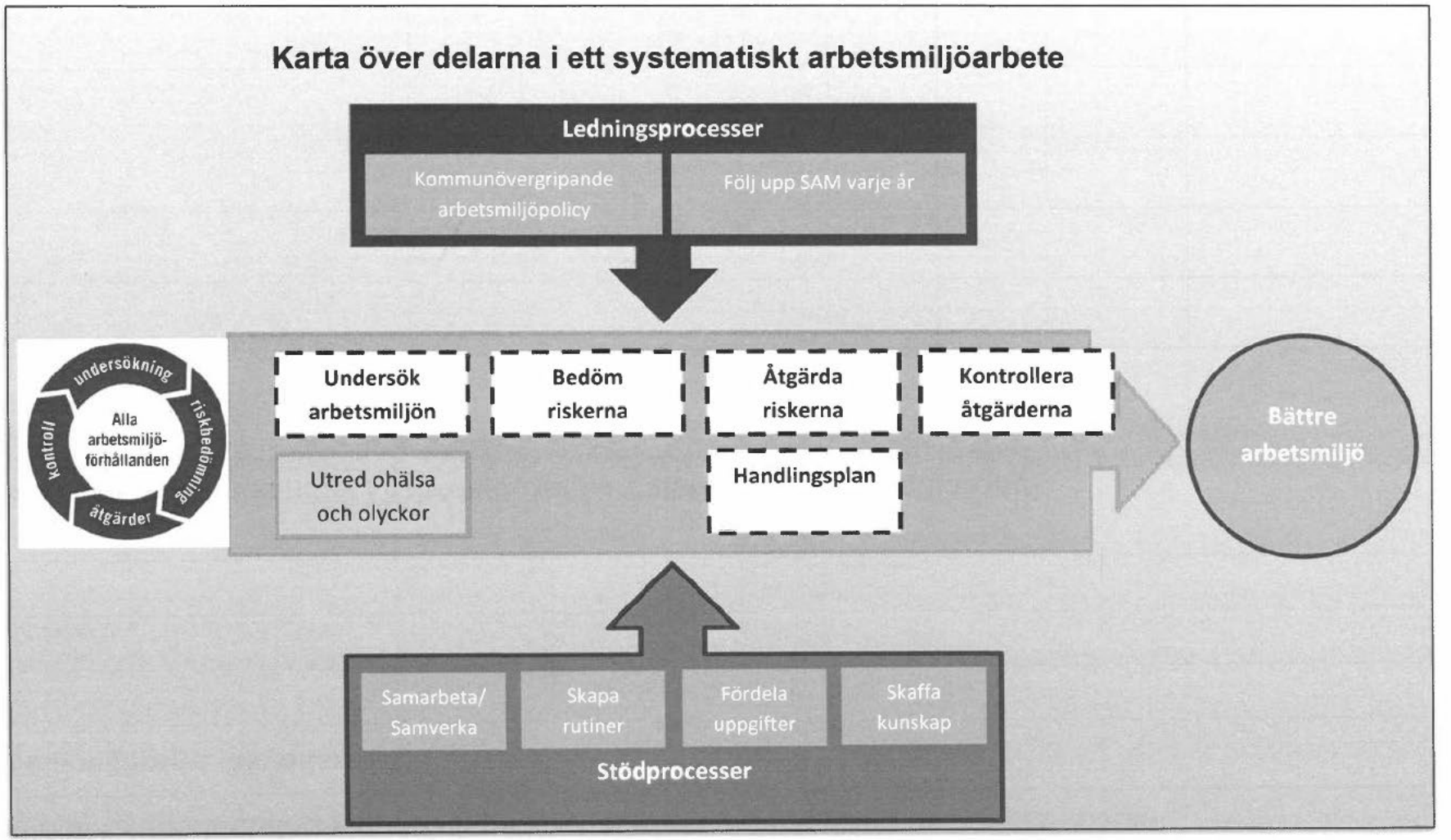
Friskfaktorer och riskbedömning med handlingsplan

Med hjälp av formuläret arbetar du med dom streckade aktiviteterna i SAM-kartan

Stödmaterial:

Checklistor för att undersöka arbetsmiljön vid en **arbetsmiljörond**

Arbetsmiljöverket informerar om **riskbedömning vid förändring av verksamhet**

[x] **Fördelar med och riskbedömning vid tillfällig eller stadigvarande ändring av verksamheten**	
[ ] **Protokoll arbetsmiljörond (skyddsrond)**	
Förvaltning/verksamhet Socialförvaltningen	Datum 230406 och 230413
Beskrivning Riskbedömning inför MRP 2024-2026	Version
Deltagare FSG	

Fördelar med förändringen av verksamhet / Friskfaktorer i arbetsmiljön (arbetsmiljörond)

Arbetsmiljöområde	Fördelar med förändringen / Identifiera friskfaktorer	Insats för att behålla/stärka det positiva	Ansvarig	Klart när?	Kontroll utfört. Datum.	Har åtgärden gett den effekt ni önskade?
	Förändringsarbete, digitala lösningar mm					
	Samlokalisering av mindre enheter. Blir mindre sårbart.					

Vänersborgs kommun

Konsekvens om risk inträffar	Konsekvens X Sannolikhet = Risk			
				2022-05-03
Allvarlig påverkan på hälsan (dödsfall eller livslånga men)	4	8	12	16
Betydande påverkan på hälsan	3	6	9	12
Måttlig påverkan på hälsan	2	4	6	8
Viss påverkan på hälsan	1	2	3	4
Sannolikhet att risk inträffar	Liten sannolikhet (vid enstaka händelser)	Måttlig sannolikhet (några gånger per år)	Stor sannolikhet (några gånger i månaden)	Mycket stor sannolikhet (flera gånger i veckan)

Utgå från denna riskkarta när du bedömer varje risk: låg, medel eller hög.

Risker vid förändring av verksamhet / Risker i arbetsmiljön (arbetsmiljörond)

Arbetsmiljöområde	Problem nr	Identifiera risk	Låg risk	Medel risk	Hög risk	Åtgärd	Ansvarig	Klart när?	Kontroll utfört. Datum.	Har åtgärden gett den effekt ni önskade?
Minska antal medarbetare med 3 personer, AME		Ökad oro och stress hos medarbetare och chefer inför förändring			8	Information, samtal, erbjuda samtalsstöd vid behov	Chefer			
Minska antal medarbetare med 3 personer, AME		Ökad arbetsbelastning på kvarvarande medarbetare och chefer. Risk för stress och ohälsa som kan leda till ökade sjuktal.			8	Information, samtal, erbjuda samtalsstöd vid behov. Prioritering i uppdraget. Ev begränsning i antal ärenden.	Chefer			
Minska antal medarbetare med 3 personer, AME		Kan leda till ökad belastning, oro och stress hos medarbetare och chef inom försörjningsstöd, IFO.			8	Information, samtal, erbjuda samtalsstöd vid behov. Prioritering i uppdraget.	Chefer			
Minska antal medarbetare med 3 personer, DV		Ökad oro och stress hos medarbetare och chefer inför förändring			8	Information, samtal, erbjuda samtalsstöd vid behov. Prioritering i uppdraget.	Chefer			
Minska antal medarbetare med 3 personer, DV		Ökad arbetsbelastning på kvarvarande medarbetare och chefer. Risk för stress och ohälsa, som kan leda till ökade sjuktal. Risk för ökad arbetsbelastning för medarbetare inom LSS-boende.			8	Information, samtal, erbjuda samtalsstöd vid behov. Prioritering i uppdraget.	Chefer			
Avveckla ett LSS-boende, PSO		Ökad oro och stress hos medarbetare och chefer inför förändring			8	Information, samtal, erbjuda samtalsstöd vid behov. Handlings- och kommunikationsplan för avvecklingen.	Chefer			

Pausa arbetet med heltid som norm		Ökade svårigheter att rekrytera kan leda till stress hos medarbetare och chefer.			9	*AG-perspektiv* Öka attraktiviteten på olika sätt, t.ex lägga bra schema. Avsaknad av schemamodul i personalsystemet försvårar arbetet varför en åtgärd behöver vara att se över anskaffning av sådant system.				
Pausa arbetet med heltid som norm		Risk att tid för kompetens- och kvalitetsutveckling minskar, vilket kan leda till arbetsmiljöbrister	2			*AG-perspektiv* Arbetsmiljöarbetet behöver prioriteras, t ex ergonomiutbildningar.				
Pausa arbetet med heltid som norm		Risk att möjligheten att täcka upp frånvaro minskar då scheman läggs mer effektivt, vilket kan skapa stress och ökad arbetsbelastning	4			*AG-perspektiv* Nära samarbete mellan verksamheterna och bemanningsenheten för att täcka upp vid frånvaro. Nyorientering i nära samarbete gällande bemanningsenhetens roll kopplat till nytt arbetssätt och dygnsvila.				
Anpassa arbetstidsmättet till centrala avtalets nivå för Kommunals avtalsområde		Risk att upplevelsen av förändringen leder till oro för ökad stress och ohälsa			8	*AG-perspektiv* Information, samtal om det nya. Öka attraktiviteten på olika sätt, t.ex lägga bra schema. Avsaknad av schemamodul i personalsystemet försvårar arbetet varför en åtgärd behöver vara att se över anskaffning av sådant system.				
Anpassa arbetstidsmättet till centrala avtalets nivå för Kommunals avtalsområde		Ökade svårigheter att rekrytera och behålla kan leda till stress hos medarbetare och chefer.			8	*AG-perspektiv* Information, nära dialog och stöd från företagshälsovård. Se över nya vägar för att attrahera medarbetare att stanna kvar och komma till oss.				

Sammanställt av: [redacted]
Karin Hallberg, Förvaltningschef

Namnförtydligande: Karin Hallberg Datum: 230413

Justerat av: [redacted]
Christina Jansson, Kommunal

Namnförtydligande: Christina Jansson Datum: 230413

[redacted]
Maria Melcker, Fysioterapeuterna och Sveriges arbetsterapeuter

Namnförtydligande: Maria Melcker Datum: 230413

[redacted]
Robert Wendel, SSR

Namnförtydligande: Robert Wendel Datum: 230413

[redacted]
Kicki Bergqvist, Ledarna

Namnförtydligande: Kicki Bergqvist Datum: 230413

Kommunal.

Vänersborg 230413

Yttrande gällande åtgärdsförslag MRP 2024-2026

Heltid som norm är en överenskommelse mellan SKR och kommunal, det är ett avtal som är avsedd att verka för jämställda löner och god arbetsmiljö.

Att sänka veckoarbetstiden ser vi inte som en möjlig åtgärd då vi har avstått löneutrymme för att uppnå detta.

Dessa två förslag av åtgärd går tvärt emot Vänersborgs kommuns vision, som ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Dom föreslagna åtgärderna inom ASI kommer att innebära försämringar av personalens arbetsmiljö på grund av högre arbetsbelastning.

Den föreslagna förändringen inom PSO kan innebära en oro, stress och risk för ökade sjukskrivningar bland personal.

Arbetsmiljölagen Kapitel 1-Lagens ändamål och tillämpningsområde:

1§ Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att i övrigt uppnå en god arbetsmiljö

AFS 2015:4 OSA

1§ Syftet med föreskriften är att främja en god arbetsmiljö och förebygga risk för ohälsa på grund av organisatoriska och sociala förhållanden i miljön.

Utifrån ovanstående anser inte kommunal att de förslag till åtgärder som socialförvaltningen föreslår, kommer Vänersborgs kommun inte att kunna bedriva en säker arbetsmiljö

Kommunal är därför oeniga till socialförvaltningens förslag om åtgärder för att få budget i balans. Kommunal ställer sig bakom arbetsgivarens syn på konsekvensbeskrivningen i bilaga i MRP till socialnämnden.

Kommunal yrkar att kommunen ser över och omfördelar den totala budgeten mellan nämnderna så att budgeten fördelas efter behov.

[redacted]

Christina Jansson

Huvudskyddsombud Särskilda boenden/Vård stöd och utredning.

[redacted]

Stefan Hansson

Huvudskyddsombud Personligt stöd och omsorg

Karin Hallberg
Förvaltningschef
Socialförvaltningen

Budgetberedningen

Risk för påverkan på socialnämndens verksamhet utifrån andra nämnders åtgärdsförslag

Vi står som kommun i ett svårt ekonomiskt läge varför samtliga förvaltningar med nämnder ser över hur vi ska klara kommunens verksamhet inom de ekonomiska ramar som beskrivit för var och en inför arbetet med mål- och resursplan 2024 – 2026.

Socialförvaltning med nämnd har lämnat ifrån sig förslag på åtgärder för att klara de behov som finns utöver budgetram inför 2024 med motsvarande 52.1 mnkr.

Socialförvaltningen har tagit del av andra förvaltningar med nämnders förslag på åtgärder och bedömer att det finns två åtgärder där det finns risk för påverkan på förvaltningens område varför det känns angeläget att beskriva detta för budgetberedningen inför slutligt ställningstagande.

Dessa är från samhällsbyggnadsnämnden:

- Förslag gällande omställning till att Odenköket producerar och levererar måltider till särskilda boendena avseende äldre i Brålanda och Frändefors.

Den påverkan förvaltningen ser att verksamhet inom vård och omsorg särskilt boende vid verkställighet av detta beslut får är att lunch och middag till äldreboendena i Brålanda som idag tillagas och levereras från Solrosen varm dagligen kommer lagas i Odenköket och levereras kyld vid tre tillfällen i veckan till boendena. För äldreboendet i Frändefors blir påverkan att lunchen kommer levereras kyld tre gånger/vecka samt också middagen. Detta får till följd att verksamhetsinriktningen i samarbete med Vänersborgsbostäder respektive Hemsö behöver undersöka möjligheten att iordningsställa utrymme i lokalernas befintliga kök respektive avdelningsköken för att förvara de kylda kantinerna samt uppvärmning av mat. Denna översyn med renovering bedöms som mer omfattande i dessa äldreboenden än

det varit i övriga beståndet i Vänersborg då utformningen av boendena är på olika sätt. Verksamhetsinriktningen behöver också investera i utrustning avseende ugnar och kylförvaring för hanteringen.

Ytterligare påverkan för boendena i Brålanda och Frändefors blir att personaltätheten kommer att påverkas då det bedöms extra svårt att klara mathanteringen som tillkommer inom befintlig täthet om 0.78 årsarbetare. Detta får ekonomiska konsekvenser i form av fördyrade kostnader för socialförvaltningen vilket det saknas budgetmedel för.

Då Solrosen är en öppen lunchrestaurang dit personer inom förvaltningens äldre målgrupp kan gå och äta samt få social samvaro ser förvaltningen en risk att dessa blir mer beroende av hemtjänst, vilket om så sker leder till högre kostnader inom den verksamhetsinriktningen gällande ex. vis matleveranser, social tid m.m. Dessa fördyrade kostnader ryms inte inom förvaltnings nuvarande budgetram.

Från barn och utbildningsnämnden:

- Förslag på avveckling av förskola/barnomsorg på obekväm arbetstid (kväll/natt/helg)

Den möjlighet som barn och utbildningsnämnden med förvaltning ger avseende förskola/barnomsorg på obekväm arbetstid är en mycket viktig och värdefull samhällstjänst till föräldrar som arbetar obekväm tid och som inte har möjlighet till annan lösning än denna.

Socialförvaltningens medarbetare arbetar i stor utsträckning på obekväm arbetstid vilket gör att denna förändring påverkar förvaltningens medarbetare och genom det förvaltningen. Vi står som förvaltning redan idag i en stor utmaning gällande att klara personalbemanningen då roller är mer och mer svårrekryterade utifrån konkurrensen om befintlig arbetskraft samt också brist på arbetskraft då invånare i arbetsför ålder minskar. Vi står också som kommun och förvaltning i en omställning gällande schemaläggning för att klara 11-timmars dygnsvila.

Dessa tillsammans medför att förvaltningens medarbetare är beroende av en trygg barnomsorg för sina barn de kvällar, nätter och helger de arbetar och vi som arbetsgivare är beroende av att de har barnomsorg dessa tider för att de ska välja oss som arbetsgivare samt fortsätta välja att ha sin arbetsplats hos oss.

Skrivelsen är samrådd med ordförande för socialnämnden Dan Nyberg.

……
Karin Hallberg
Förvaltningschef
Socialförvaltningen

ÖVERFÖRMYNDAR-NÄMNDEN

§ 11

Mål- och resursplan 2024 - 2026

ÖFN 2023/10

Beslut

Överförmyndarnämnden antar anvisad budgetram för år 2023 enligt bilaga.

Bilaga/bilagor

- Bilaga 1. Förslag till budget för överförmyndarnämnden 2024

Sammanfattning av ärendet

Ärendehanteringssystem

Överförmyndarnämnden har köpt in ett nytt ärendehanteringssystem, Wärna Go, som ersätter tidigare Wärna. Drift av systemet Wärna kommer i närtid att läggas ned av leverantören. Driftkostnader för det nya systemet är högre än tidigare system.

Kostanden för Wärna, serverdebitering genom licenskostnad från IT har varit 16 240 kronor per år samt kostnad för grundlicens genom leverantören Explicit Public Service AB om 1 335 kronor per månad givet per år 16 020 kronor. Den totala årliga kostnaden för Wärna har varit 32 260 kronor.

Driftskostnad för Wärna Go genererar en årlig kostnad om 156 000 kronor. Det innebär, jämfört med tidigare år, en fördyrning av driftskostnad om 123 740 kronor.

För att få in kostnadsökningen för den ökade driftskostnaden i befintlig budget, där omkostnader i budget utgör ca 600 000 kronor, innebär att andra kostnader behöver dras ned med 21 %, vilket med ökade kostnader för inflation med mera förefaller olösbart. Att göra neddragning av personal för att täcka licenskostnader innebär att verksamheten inte kan bedrivas i enlighet med lagstiftningens grundläggande krav, se nedan.

Arvode ställföreträdare

Kostnader för ställföreträdarnas arvode ska enligt lag utbetalas. Ställföreträdare har rätt till ett skäligt arvode. Huvudregeln är att huvudman ska stå kostnaden för arvode och ersättning för ställföreträdarens utgifter för utfört uppdrag. Överförmyndaren (kommunen) ska stå för arvodet om huvudmannens beräknade inkomst under det år eller den del av året som uppdraget avser inte överstiger 2,65 prisbasbelopp eller om hens tillgångar under samma år inte överstiger två prisbasbelopp. Vid särskilda skäl kan även avsteg från huvudregel göras. De senaste åren har höjning av prisbasbeloppet gjorts vilket resulterar i att färre huvudmän behöver betala ställföreträdarnas arvode. Som en följd får överförmyndaren (kommunen) stå för kostanden.

Ärendeinflödet för verksamheten är svår att förutse och med ett ökat antal ärenden kan det påverka arvodeskostnaderna. Överförmyndarverksamheten i kommunsverige har även svårigheter att rekrytera nya ställföreträdare varför det är av vikt att ligga på

Signature reference: 6ac46ac9-9e36-4b6d-886b-e8b5f9aaecf5

lämplig nivå gällande arvodesriktlinjer jämte förevarande lagkrav gällande skäligt arvode.

Sammantaget finns variabler kring arvoden till ställföreträdare som utgör osäkerhetsfaktorer kring förutsebarhet i verksamheten som får påverkan kring ekonomin.

Personal

Överförmyndarverksamheten har fyra heltids- och tillsvidareanställda handläggare och 20 % chefstjänst. Antalet handläggare bedöms utgöra ett absolut minimum för att hantera och handlägga det som inryms inom verksamheten och leva upp till de krav som ställs genom lagstiftning. Om förändring av lagstiftning realiseras framgent utifrån SOU 2021:36, en översyn av reglerna för gode män och förvaltare, innebär det ökade krav på verksamheten samt ekonomiska konsekvenser för verksamheten.

Sårbarheter finns redan idag vid eventuellt personalbortfall då det ger en direkt effekt i verksamheten. Mot denna bakgrund bedöms det inte som ett alternativ att göra neddragningar gällande personalkostnader för att uppnå budget i balans utifrån oförutsedda utgifter som kan uppstå, eller för den delen för att täcka driftskostnader som nämnden inte haft valmöjlighet att påverka mot bakgrund av nedläggning av drift av ärendehanteringssystem.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2023-03-28
- Förslag till budget för överförmyndarnämnden 2024

Sändlista

Ekonomi
Kommunstyrelseförvaltningen

Signature reference: 6ac46ac9-9e36-4b6d-886b-e8b5f9aaecf5

Godkännandedatum Dnr: ÖFN 2020/10

Handläggare
Pernilla Bertilsson

Mottagare
Ärendets kontakt

Överförmyndarnämndens konsekvensbeskrivning

Förslag till beslut

Överförmyndarnämnden antar anvisad budgetram för år 2023 enligt bilaga.

Sammanfattning av ärendet

Ärendehanteringssystem

Överförmyndarnämnden har köpt in ett nytt ärendehanteringssystem, Wärna Go, som ersätter tidigare Wärna. Drift av systemet Wärna kommer i närtid att läggas ned av leverantören. Driftkostnader för det nya systemet är högre än tidigare system.

Kostanden för Wärna, serverdebitering genom licenskostnad från IT har varit 16 240 kronor per år samt kostnad för grundlicens genom leverantören Explicit Public Service AB om 1 335 kronor per månad givet per år 16 020 kronor. Den totala årliga kostnaden för Wärna har varit 32 260 kronor.

Driftskostnad för Wärna Go genererar en årlig kostnad om 156 000 kronor. Det innebär, jämfört med tidigare år, en fördyrning av driftskostnad om 123 740 kronor.

För att få in kostnadsökningen för den ökade driftskostnaden i befintlig budget, där omkostnader i budget utgör ca 600 000 kronor, innebär att andra kostnader behöver dras ned med 21 %, vilket med ökade kostnader för inflation med mera förefaller olösbart. Att göra neddragning av personal för att täcka licenskostnader innebär att verksamheten inte kan bedrivas i enlighet med lagstiftningens grundläggande krav, se nedan.

Arvode ställföreträdare

Kostnader för ställföreträdarnas arvode ska enligt lag utbetalas. Ställföreträdare har rätt till ett skäligt arvode. Vem som betalar arvode till ställföreträdare är beroende av prisbasbeloppet och det kan vara huvudman eller överförmyndaren (kommunen). En huvudman med inkomster understigande 2,65 x prisbasbelopp eller med tillgångar understigande två prisbasbelopp behöver inte betala arvodet. De senaste åren har höjning av prisbasbeloppet gjorts vilket resulterar i att färre huvudmän behöver betala ställföreträdarnas arvode. Som en följd får överförmyndaren (kommunen) stå för kostanden.

Ärendeinflödet för verksamheten är svår att förutse och med ett ökat antal ärenden kan det påverka arvodeskostnaderna. Överförmyndarverksamheten i kommunsverige har även svårigheter att rekrytera nya ställföreträdare varför det är av vikt att ligga på lämplig nivå gällande arvodesriktlinjer jämte förevarande lagkrav gällande skäligt arvode.

Sammantaget finns variabler kring arvoden till ställföreträdare som utgör osäkerhetsfaktorer kring förutsebarhet i verksamheten som får påverkan kring ekonomin.

Personal

Överförmyndarverksamheten har fyra heltids- och tillsvidareanställda handläggare och 20 % chefstjänst. Antalet handläggare bedöms utgöra ett absolut minimum för att hantera och handlägga det som inryms inom verksamheten och leva upp till de krav som ställs genom lagstiftning. Om förändring av lagstiftning realiseras framgent utifrån SOU 2021:36, en översyn av reglerna för gode män och förvaltare, innebär det ökade krav på verksamheten samt ekonomiska konsekvenser för verksamheten.

Sårbarheter finns redan idag vid eventuellt personalbortfall då det ger en direkt effekt i verksamheten. Mot denna bakgrund bedöms det inte som ett alternativ att göra neddragningar gällande personalkostnader för att uppnå budget i balans utifrån oförutsedda utgifter som kan uppstå, eller för den delen för att täcka driftskostnader som nämnden inte haft valmöjlighet att påverka mot bakgrund av nedläggning av drift av ärendehanteringssystem.

Pernilla Bertilsson

Chef juridik och säkerhetsavdelningen

Bilagor

- Förslag till budget 2022

Sändlista

Ekonomikontoret
Kommunstyrelsen

Överförmyndarnämnden Bilaga 1

1. Verksamhetsbeskrivning

Överförmyndarnämnden är en kommunal tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Nämnden ska motverka rättsförluster för de svagaste i samhället, d.v.s. underåriga (barn under 18 år), samt de som på grund av sjukdom, psykisk störning el-ler liknande har en god man eller förvaltare för-ordnad för sig.

Överförmyndarnämndens verksamhet styrs av en mängd lagar och bestämmelser. De viktigaste bestämmelserna om hur tillsynen ska utövas finns i föräldrabalken, förmynderskapsförordningen, äktenskapsbalken, ärvdabalken, lag om verkan av avtal som slutits under påverkan av psykisk störning och lag om god man för ensamkommande barn. Staten har genom Länsstyrelsen till uppgift att utöva tillsyn över överförmyndarnämndens verksamhet.

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: Våra invånare ska ha mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv
Förväntade resultat:
Antalet nya ställföreträdare ska öka

Inriktningsmål: Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier
Förväntade resultat -

Inriktningsmål: Vänersborg är en ekologisk hållbar kommun med minskad klimatpåverkan
Förväntade resultat:
Överförmyndarnämnden ska ha en medvetenhet om miljö och hållbarhet i verksamheten.

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet gentemot våra invånare och företag
Förväntade resultat:
Möjlighet att genom nytt ärendehanteringssystem möta digitaliseringsutvecklingen genom nya e-tjänster.

Inriktningsmål: Våra medarbetare ska ges förutsättningar för ett friskt och hållbart arbetsliv
Förväntade resultat:
Sjukfrånvaron ska hållas nere och om möjligt minska.

3. Ekonomiska resurser

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes överförmyndarnämndens budgetram 2024 till 5 779 tkr. Inflationskompensationen ökade ramen med 10 tkr.

Överförmyndarnämndens förslag:

Överförmyndarnämndens budgetförslag ligger inom ram.

Kommunfullmäktiges beslut:

Resultaträkning, mnkr

Resultaträkning mnkr	Budget 2024	Budget 2023	Bokslut 2022
Statsbidrag	0,0	0,0	0,0
Övriga intäkter	0,0	0,0	0,0
Summa intäkter	**0,0**	**0,0**	**0,0**
Personalkostnader	5,2	5,2	4,2
Omkostnader	0,6	0,6	0,6
Summa kostnader	**5,8**	**5,8**	**4,8**
Nettokostnader	**5,8**	**5,8**	**4,8**

Signature reference: 6ac46ac9-9e36-4b6d-886b-e8b5f9aaecf5

§ 127

Planerad stängning av Hallevibadet, Vargön

KS 2023/705

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar om avveckling av kultur- och fritidsnämndens verksamhet i Hallevibadet inför höstterminen 2023 utifrån nämndens förslag.

Samhällsbyggnadsnämnden har att bedöma nedskrivningsbehov och behov av övriga åtgärder i fastigheten som följder av en avveckling.

Bilaga/bilagor

- Bilaga 2; Protokollsanteckning från Elisabeth Johansson (KD)

Reservationer, protokollsanteckningar, jäv

Anders Strand (SD) reserverar sig till förmån för eget yrkande.

Henrik Harlitz (M) reserverar sig till förmån för eget yrkande. Till reservationen anslöt sig Ann-Helen Selander (M).

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden har beslutat om åtgärdsförslag för att ha budget i balans inför 2024, som en del i ärendet om Mål- och resursplan 2024–2026. Ett av förslagen är att avveckla Hallevibadet.

Kultur- och fritidsnämnden bedömer att det föreligger stor risk för att anställda medarbetare på Hallevibadet söker andra arbeten i det skede som MRP-processen befinner sig. I dialog med barn- och utbildningsförvaltningen samt med Vattenpalatset framgår det också att båda parter behöver en planerad stängning för att ha möjlighet att erbjuda bästa möjliga kvalitet i simundervisningen. En stängning skulle också minimera risken för oplanerade kostnader som kan uppstå under hösten. Mot bakgrund av detta föreslås kommunfullmäktige att besluta om en planerad stängning och avveckling av verksamheten i Hallevibadet inför höstterminen 2023.

Ärendet har beretts av kommunstyrelseförvaltningen som inte har något att erinra mot Kultur- och fritidsnämndens förslag. Förvaltningen konstaterar att en avveckling av Hallevibadet under 2023 även medför att samhällsbyggnadsnämnden har att bedöma ett nedskrivningsbehov av fastigheten under innevarande år. Aktuellt bokfört värde för fastigheten uppgår till c: a 3,9 mnkr. Samhällsbyggnadsnämnden har även att bedöma behov och planera för övriga åtgärder i fastigheten som följer av en avveckling av verksamheten.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2023-05-22

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-17
- Kultur- och fritidsnämndens beslut 2023-05-16 Planerad stängning av Hallevibadet inför höstterminen 2023
- Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-09
- Kompletterande information till kommunstyrelsen gällande planerad stängning av Hallevibadet

Kommunstyrelsens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Henrik Harlitz (M) yrkade på att stryka andra meningen i förslag till beslut.

Anders Strand (SD) yrkade avslag på kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag.

Ordföranden yrkade bifall till kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag.

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns tre förslag till beslut, nämligen kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag, Henrik Harlitz (M) ändringsyrkande och Anders Strands (SD) avslagsyrkande.

Ordförande föreslog följande propositionsordning som godkändes av kommunstyrelsen.

Först ställde ordföranden kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag emot Anders Strands (SD) avslagsyrkande och fanns att kommunstyrelsen beslutat i enlighet med kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag.

Omröstning begärdes.

Ordföranden föreslog följande propositionsordning, som godkändes av kommunstyrelsen. Den som stödjer kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag röstar ja, och den som stödjer Anders Strands (SD) ändringsyrkande röstar nej.

Omröstningsresultat

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Mats Andersson (C)	X		
Henrik Harlitz (M)			X
Anders Strand (SD)		X	
Ann-Helen Selander (M)			X
Ann-Marie Jonasson (S)	X		
Stefan Kärvling (V)	X		
Kenneth Borgmalm (S)	X		
Göran Nilsson (SD)		X	

Bo Carlsson (C)	X		
Göran Svensson (MBP)			X
Elisabeth Johansson (KD)			X
Peter Göthblad (L)			X
Torbjörn Moqvist (SD)		X	
Anna-Karin Sandberg (MP)	X		
Benny Augustsson (S)	X		
Antal röster	**Ja**	**Nej**	**Avstår**
	7	**3**	**5**

Med 7 ja-röster mot 3 nej-röster, samt 5 ledamöter som avstod i omröstningen så hade kommunstyrelsen beslutat i enlighet med kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag.

Sedan ställde ordföranden kommunstyrelsens arbetsutskott emot Henrik Harlitz (M) ändringsyrkande och fann att kommunstyrelsen beslutat i enlighet med kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

From: Elisabeth Johansson
Sent: 2023-06-07 13:59:50
To: Johanna Gustafsson; Benny Augustsson
Subject: Protokollsanteckning

Kommunstyrelsen 2023-06-07
Ärende 9: Planerad stängning av Hallevibadet inför höstterminen 2023

Protokollsanteckning, med anledning av Kommunstyrelsens beslut att föreslå Kommunfullmäktige att stänga och avveckla Hallevibadet inför höstterminen 2023. Kommunens bad- och simanläggningar är under utredning och vi står inför att i nära framtid ta ställning till vad vi som kommun ska erbjuda invånarna och vilka investeringar det för med sig. Nämnda utredning visar att Hallevibadet årligen har ca 75 000 besök. Bland dessa besökare finns grupper som har behov som bäst tillgodoses på Hallevibadet. Däribland kan nämnas reumatiker, äldre och skolbarn som reser från andra kommundelar för att nyttja Hallevibadet. Likaså nyttjar Simklubben Vänersborg anläggningen för träning vilket annars inte kan tillgodoses inom kommunen. Vi tycker inte att det är lämpligt att göra några förändringar i utbudet av sim- och badanläggningar så länge vägen framåt är en öppen fråga. Kristdemokraterna anser också att det är rimligt att det även framgent finns en anläggning av detta slag i Vargön som är kommunens näst största kommundel. Det framgår av förvaltningens skrivelse att det finns risk för oförutsedda kostnader vid fortsatt öppethållande, men vi kristdemokrater ser en stor risk för outredda kostnader, såväl ekonomiska som sociala som kan uppstå vid en avveckling av Hallevibadet. Vi förespråkar därför ett planerat fortsatt öppethållande av Hallevibadet tills det finns en långsiktig plan kring kommunens bestånd av bad- och simanläggningar.

Vänersborg 2023-06-07

Elisabeth Johansson
Kristdemokraterna

Skickat från Outlook för iOS

§ 85

Planerad stängning av Hallevibadet, Vargön

KS 2023/705

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar om avveckling av kultur- och fritidsnämndens verksamhet i Hallevibadet inför höstterminen 2023 utifrån nämndens förslag.

Samhällsbyggnadsnämnden har att bedöma nedskrivningsbehov och behov av övriga åtgärder i fastigheten som följder av en avveckling.

Reservationer, protokollsanteckningar, jäv

Anders Strand (SD) avstod från att delta i beslutet när förvaltningens förslag ställdes emot Lena Eckerbom Wendels (M) ändringsyrkande.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden har beslutat om åtgärdsförslag för att ha budget i balans inför 2024, som en del i ärendet om Mål- och resursplan 2024-2026. Ett av förslagen är att avveckla Hallevibadet.

Kultur- och fritidsnämnden bedömer att det föreligger stor risk för att anställda medarbetare på Hallevibadet söker andra arbeten i det skede som MRP-processen befinner sig. I dialog med barn- och utbildningsförvaltningen samt med Vattenpalatset framgår det också att båda parter behöver en planerad stängning för att ha möjlighet att erbjuda bästa möjliga kvalitet i simundervisningen. En stängning skulle också minimera risken för oplanerade kostnader som kan uppstå under hösten. Mot bakgrund av detta föreslås kommunfullmäktige att besluta om en planerad stängning och avveckling av verksamheten i Hallevibadet inför höstterminen 2023.

Ärendet har beretts av kommunstyrelseförvaltningen som inte har något att erinra mot Kultur- och fritidsnämndens förslag. Förvaltningen konstaterar att en avveckling av Hallevibadet under 2023 även medför att samhällsbyggnadsnämnden har att bedöma ett nedskrivningsbehov av fastigheten under innevarande år. Aktuellt bokfört värde för fastigheten uppgår till c: a 3,9 mnkr. Samhällsbyggnadsnämnden har även att bedöma behov och planera för övriga åtgärder i fastigheten som följer av en avveckling av verksamheten.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-17
- Beslut KN 2023-05-16 Planerad stängning av Hallevibadet inför höstterminen 2023
- Kultur- och fritidsnämndens tjänsteskrivelse 2023-05-09: Planerad stängning av Hallevibadet inför höstterminen 2023

Kommunstyrelsen arbetsutskotts behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Anders Strand (SD) yrkade avslag på förvaltningens förslag till beslut.

Lena Eckerbom Wendel (M) yrkade på att stryka andra meningen i förslag till beslut. I yrkandet instämde Henrik Harlitz (M)

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns tre förslag till beslut, nämligen förvaltningens förslag, Anders Strands (SD) avslagsyrkande och Lena Eckerbom Wendels (M) ändringsyrkande.

Ordföranden ställde först förvaltningens förslag emot Anders Strands (SD) avslagsyrkande och fann att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

Ordföranden ställde sedan förvaltningens förslag emot Lena Eckerbom Wendels (M) ändringsyrkande och fann att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutat i enlighet med förvaltningens förslag.

2023-05-17 Dnr: KS 2023/705

Handläggare
Thomas Sannemalm
thomas.sannemalm@vanersborg.se

Mottagare
Kommunstyrelsen

Planerad stängning av Hallevibadet, Vargön

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar om avveckling av kultur- och fritidsnämndens verksamhet i Hallevibadet inför höstterminen 2023 utifrån nämndens förslag.

Samhällsbyggnadsnämnden har att bedöma nedskrivningsbehov och behov av övriga åtgärder i fastigheten som följder av en avveckling.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden har beslutat om åtgärdsförslag för att ha budget i balans inför 2024, som en del i ärendet om Mål- och resursplan 2024-2026. Ett av förslagen är att avveckla Hallevibadet.

Kultur- och fritidsnämnden bedömer att det föreligger stor risk för att anställda medarbetare på Hallevibadet söker andra arbeten i det skede som MRP-processen befinner sig. I dialog med barn- och utbildningsförvaltningen samt med Vattenpalatset framgår det också att båda parter behöver en planerad stängning för att ha möjlighet att erbjuda bästa möjliga kvalitet i simundervisningen. En stängning skulle också minimera risken för oplanerade kostnader som kan uppstå under hösten. Mot bakgrund av detta föreslås kommunfullmäktige att besluta om en planerad stängning och avveckling av verksamheten i Hallevibadet inför höstterminen 2023.

Ärendet har beretts av kommunstyrelseförvaltningen som inte har något att erinra mot Kultur- och fritidsnämndens förslag. Förvaltningen konstaterar att en avveckling av Hallevibadet under 2023 även medför att samhällsbyggnadsnämnden har att bedöma ett nedskrivningsbehov av fastigheten under innevarande år. Aktuellt bokfört värde för fastigheten uppgår till c: a 3,9 mnkr. Samhällsbyggnadsnämnden har även att bedöma behov och planera för övriga åtgärder i fastigheten som följer av en avveckling av verksamheten.

Underlag

Beslut och handlingar från kultur och fritidsnämnden 2023-05-16, §60

Lena Tegenfeldt

Kommundirektör

Sändlista

Kultur- och fritidsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden

§ 60

Planerad stängning av Hallevibadet inför höstterminen 2023

KUFRN 2023/42

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta om avveckling av kultur- och fritidsnämndens verksamhet i Hallevibadet inför höstterminen 2023.

Reservationer, protokollsanteckningar, jäv

Elisabeth Johansson (KD) reserverar sig till förmån för sitt yrkande. Skriftlig reservation bifogas detta beslut i protokollet.
Mathias Olsson (SD) reserverar sig till förmån för sitt förslag.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden har beslutat om åtgärdsförslag för att ha budget i balans inför 2024, som en del i ärendet om Mål- och resursplan 2024-2026. Ett av förslagen är att avveckla Hallevibadet. Mer om beslutsgrunderna kan läsas i underlag för Mål- och resursplan (MRP) 2024-2026, KUFRN 2022/88.

Kultur- och fritidsförvaltningen bedömer att det föreligger stor risk för att anställda medarbetare på Hallevibadet söker andra arbeten i det skede som MRP-processen befinner sig. I dialog med barn- och utbildningsförvaltningen samt med Vattenpalatset framgår det också att båda parter behöver en planerad stängning för att ha möjlighet att erbjuda bästa möjliga kvalitet i simundervisningen. En stängning skulle också minimera risken för oplanerade kostnader som kan uppstå under hösten. Mot bakgrund av detta föreslår förvaltningen att nämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta om en planerad stängning inför höstterminen 2023, under förutsättning att beslut om avveckling av Hallevibadet fattas i samband med beslut om mål- och resursplan 2024-2026.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2023-05-09

Kultur- och fritidsnämndens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Mathias Olsson (SD) lämnar följande förslag:
Sverigedemokraterna Vänersborg yrkar på att Hallevibadet drivs vidare tills ett alternativ till dagens Hallevibad är i drift. Sverigedemokraterna kommer att avsätta

medel för detta i vår budget. Dock skall stor sparsamhet beaktas och investeringar hållas till ett minimum.

Gunilla Cederbom (V) föreslår att kultur och fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta om avveckling av kultur- och fritidsnämndens verksamhet i Hallevibadet inför höstterminen 2023.

Elisabeth Johansson (KD) yrkar avslag på förvaltningens förslag i sin helhet.

Förvaltningens förslag är att kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta om stängning och avveckling av Hallevibadet inför höstterminen 2023.

Jonathan Svensson (S) och Kristina Edvinsson (M) yrkar bifall till Gunilla Cederboms förslag.

Beslutsgång

Ordföranden föreslår följande propositionsordning, som godkännes av kultur- och fritidsnämnden:
Först ställs Elisabeth Johanssons yrkande mot Mathias Olssons förslag.
Därefter ställs det som går vidare mot förvaltningens förslag.
Till sist ställs det som går vidare mot Gunilla Cederboms förslag.

Ordförande ställer Elisabeth Johanssons yrkande mot Mathias Ohlsson förslag och finner att kultur- och fritidsnämnden beslutar enligt Elisabeth Johanssons förslag,

Omröstning begärs.

Ordförande ställer förslagen enligt följande ordning:
Ja-röst för bifall till Elisabeth Johanssons yrkande.
Nej-röst för bifall till Mathias Olssons förslag.

Omröstningsresultat

Ja	Nej
Eva Andersén (S)	Helmuth West (SD)
Gunilla Cederbom (V)	Mathias Olsson (SD)
Elisabeth Johansson (KD)	Jan Carlstein (L)
Jonathan Svensson (S)	

Avstår
Kristina Edvinsson (M)
Marianne Karlsson (C)

Med 4 ja-röster och 3 nej-röster beslutar kultur- och fritidsnämnden att Elisabeth Johansson yrkande går vidare i propositionsordningen.

Ordförande ställer förvaltningens förslag mot Elisabeth Johanssons yrkande och finner att kultur- och fritidsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag,

Omröstning begärs.

Ordförande ställer förslagen enligt följande ordning:
Ja-röst för bifall till förvaltningens förslag.
Nej-röst för bifall till Elisabeth Johanssons yrkande.

Omröstningsresultat

Ja	Nej
Eva Andersén (S)	Mathias Olsson (SD)
Helmuth West (SD)	Jan Carlstein (L)
Kristina Edvinsson (M)	Elisabeth Johansson (KD)
Gunilla Cederbom (V)	
Marianne Karlsson (C)	
Jonathan Svensson (S)	

Med 6 ja-röster och 3 nej-röster beslutar kultur- och fritidsnämnden att förvaltningens förslag går vidare i propositionsordningen.

Ordförande ställer förvaltningens förslag mot Gunilla Cederboms förslag och finner att kultur- och fritidsnämnden beslutar enligt Gunilla Cederboms förslag,

Sändlista

Barn- och utbildningsförvaltningen
Kommunstyrelsen
Vattenpalatsets VD

2023-05-09 Dnr: KUFRN 2023/42

Handläggare
Anna Svensson
anna.svensson@vanersborg.se
0521-72 14 30

Mottagare
Kultur- och fritidsnämnden

Planerad stängning av Hallevibadet inför höstterminen 2023

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta om stängning och avveckling av Hallevibadet inför höstterminen 2023.

Sammanfattning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden har beslutat om åtgärdsförslag för att ha budget i balans inför 2024, som en del i ärendet om Mål- och resursplan 2024-2026. Ett av förslagen är att avveckla Hallevibadet. Mer om beslutsgrunderna kan läsas i underlag för Mål- och resursplan (MRP) 2024-2026, KUFRN 2022/88.

Kultur- och fritidsförvaltningen bedömer att det föreligger stor risk för att anställda medarbetare på Hallevibadet söker andra arbeten i det skede som MRP-processen befinner sig. I dialog med barn- och utbildningsförvaltningen samt med Vattenpalatset framgår det också att båda parter behöver en planerad stängning för att ha möjlighet att erbjuda bästa möjliga kvalitet i simundervisningen. En stängning skulle också minimera risken för oplanerade kostnader som kan uppstå under hösten. Mot bakgrund av detta föreslår förvaltningen att nämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta om en planerad stängning inför höstterminen 2023, under förutsättning att beslut om avveckling av Hallevibadet fattas i samband med beslut om mål- och resursplan 2024-2026.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Kultur- och fritidsnämnden har vid sitt sammanträde i april (2023-04-11 § 51) beslutat om åtgärdsförslag för att ha budget i balans inför 2024, som en del i ärendet om Mål- och resursplan 2024-2026. Ett av förslagen är att avveckla Hallevibadet. Mer om beslutsgrunderna kan läsas i underlag för Mål- och resursplan 2024-2026, KUFRN 2022/88.

I grunderna för förslaget anges att barn- och utbildningsnämndens simundervisning kan genomföras via Vattenpalatset. I dialog med barn- och utbildningsförvaltningen samt med Vattenpalatset framgår det att båda parter behöver en planerad stängning för att ha möjlighet att erbjuda bästa möjliga kvalitet i undervisningen.

Kultur- och fritidsförvaltningen bedömer att det föreligger stor risk för att anställda medarbetare på Hallevibadet söker andra arbeten i det skede som MRP-processen befinner sig. Kultur- och fritidsnämnden har beslutat att gå vidare med förslaget att

avveckla verksamheten och det väcker naturligtvis oro för anställning och därmed försörjning. Om beslut om avveckling fattas av kommunfullmäktige i juni kommer förvaltningen ha mycket svårt att eventuellt nyrekrytera för årets återstående månader. Det gör att vidare drift av badet under hösten ger en risk för att badet tvingas stänga utan planering från Vattenpalatsets sida.

Kultur- och fritidsförvaltningen har i MRP-underlaget angett att fortsatt drift av badet är behäftat med stora investeringskostnader. Om beslut om avveckling i MRP 2024-2026 fattas, så undviker man dessa. Dock kan oplanerade kostnader ändå uppstå under hösten för att kunna säkerställa öppethållande. Det som förvaltningen i dagsläget känner till är en nödvändig service- och underhållsåtgärd till en kostnad av 50-60 tkr. Vid större reparationer kommer inte budget eller investeringsvilja finnas, vilket riskerar att leda till en oplanerad stängning av badet.

Utöver det bör det gynna även föreningarna som idag hyr Hallevibadet, att förhålla sig till en planerad stängning.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår förvaltningen att kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta om planerad stängning inför höstterminen 2023, under förutsättning att beslut om avveckling av Hallevibadet fattas i samband med beslut om mål- och resursplan 2024-2026. Förvaltningen bedömer vidare att aktuellt ärende bör hanteras i samband med kommunfullmäktiges beslut om mål- och resursplan 2024-2026 på juni månads sammanträde.

Beredning

Ärendet har beretts inom förvaltningen och dialog har förts med barn- och utbildningsförvaltningen samt Vattenpalatset.

Anna Svensson

Förvaltningschef

Sändlista

Barn- och utbildningsförvaltningen
Kommunstyrelsen
Vattenpalatsets VD

Kompletterande underlag till ärende KS 2023/705

Under beredning av KSAU i aktuellt ärende efterfrågades en sammanställning av brister och kostnader för Hallevibadet. Här följer en sammanställning utifrån underlag som kultur- och fritidsförvaltningen har använt sig i av i arbetet och bedömning.

Kultur- och fritidsnämnden tog över driften av anläggningen 2018. Kostnadsberäkningarna nedan är en sammanfattning utifrån gjorda statusbedömningar över en tidsperiod på flera år och är inte uppräknade, vilket ska beaktas.

Sammanställning av områden och kostnader som i dagsläget kan överblickas. Observera att ytterligare brister kan upptäckas om renovering skulle påbörjas.

Bristfälligt ytskikt	15 000 000 - 20 000 000 kr
Otäta bassänger	1 000 000 - 1 500 000 kr
Vattenrening	675 000 – 775 000 kr
Utjämningstank	200 000 kr

Total indikativ kostnad för dessa delar uppgick till ca 22 500 000 kr 2016. Uppräkning med KPI för 7 år samt de senaste 1,5 årens kostnadsökningar bedöms motsvara **en kostnad på sammantaget ca 33 000 000 kr för 2023**. Dock är detta osäkra siffror.

Utlåtande Enviro Process AB 2023

Byggnadskonstruktion och bassänger

Den största enskilda bristen i anläggningen är golvytorna runt bassängerna. Dessa är fortfarande i utförande som när anläggningen var ett utomhusbad – ”trädgårdsplattor”. Med denna lösning är det inte möjligt att hålla de hygieniska krav som gäller på en badanläggning. Ytorna går inte att städa och desinficera till en nivå som uppfyller Folkhälsomyndighetens krav (Folkhälsomyndighetens Allmänna råd om bassängbad HSLF-FS 2021:11). Utöver svårigheten med att uppnå en rimlig hygienisk nivå så är det ett antal sättningsskador runtom i anläggningen som kan resultera i fotskador samt risk för snubbling.

Bassängerna är försedda med ett tätskikt av typ PVC-liner. Denna uppvisar skador och det är uppenbara läckage som gör att tätskiktet inte längre kan antas skydda betongkonstruktionen mot kloridinträngning och armeringskorrosion. 25m bassängen har en tydlig sättning som indikerar brist i grundläggning och/eller betongkonstruktionen. Ytterligare brister i betongkonstruktionen är uppenbara bland annat i utjämningstanken/ pumpgropen.

Kultur- och fritidsnämnden

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post	Hemsida
462 85 Vänersborg	Vänerparken 15	0521-72 24 37	0521-72 13 70	kulturfritid@vanersborg.se	www.vanersborg.se

I övrigt hänvisas till WeedoTechs rapport från 2016 när det gäller brister i byggnadskonstruktionen och bassängerna.

Vattenreningsutrustning

Vattenreningsanläggningen är till stor del förnyad 2006 och visst utbyte av komponenter har skett sedan dess. Den största enskilda bristen i vattenreningsanläggningen är styrsystemet som är föråldrat och är i stort behov av utbyte då reservdelar inte finns tillgängliga längre för avhjälpande av eventuella fel i utrustningen.

I övrigt hänvisas till EnviroProcess rapport från 2022 när det gäller brister i vattenreningsanläggningen.

Rekommendation

Med den stora omfattningen av brister är det tveksamt om det kan anses motiverat att renovera den befintliga anläggningen. Det mest avgörande för detta är att byggnaden, golvytor och bassänger kräver mycket omfattande åtgärder för att uppnå en standard och funktion som kan anses uppfylla gällande krav för en badanläggning.

Om bristerna i anläggningen endast varit i vattenreningsanläggningen skulle det sannolikt varit lönsamt att åtgärda dessa, men tillsammans med de mycket omfattande bristerna i övrigt är det ytterst tveksamt om det kan vara försvarbart med en renovering.

Planerat underhåll från samhällsbyggnadsförvaltningen

Utöver ovan redovisade brister och kostnader har samhällsbyggnadsförvaltningen sammanställt planerade investeringar enligt nedan:

År	Summa (kr)	Investering / åtgärd
2023	425 000	Tak och del av fasad
2024	1 085 000	Tak, fasad och fönster
2028	970 000	Målning, klinker, kakel
Summa	**2 480 000**	

Driftskostnader

Driftskostnad kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden tog över driften av anläggningen 2018, efter att privat utförare gått i konkurs. Förutsättningen var att driva anläggningen under en begränsad tid, i avvaktan på att den pågående utredningen kring badverksamhet i kommunen skulle slutföras. Detta innebar att verksamheten inte resurssattes på att hållbart sätt. I det korta perspektivet behövs en förstärkning av driftsbudgeten med uppskattningsvis ca 2 000 tkr enligt nedan:

- Sänkt intäktskrav 400 tkr.
- Förstärkt personalbudget inklusive arbetsledning 1 000 tkr.
- Material och tjänster 300 tkr.

Till detta kommer kapitaltjänstkostnader om man beslutar att fortsätta driva badet och därmed genomföra nödvändiga investeringar.

Driftskostnad samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden har i dagsläget en driftskostnad på ca 2 000 tkr/år.

Anna Svensson
Förvaltningschef

VÄNERSBORGS KOMMUN
KOMMUNSTYRELSEN
Dnr 2023/705
Ink 2023-05-26

Till Kommunfullmäktige Vänersborgs Kommun

Bifogat finns namninsamling gjord under Simklubben Vänersborgs tävling Älgadoppet april 2023. Denna namninsamling görs för att kommunen ska behålla den enda simanläggning som simklubben kan bedriva sin verksamhet i fram till dess att det finns en ny anläggning i kommunen där simklubben kan bedriva verksamhet.

Simklubben har idag 40 aktiva barn och ungdomar i tränings och tävlingsverksamhet samt att föreningen bedriver en simskola för ca 250 barn/termin. Simklubben hjälper kommunen med att nå barnens simkunnighetskrav. Utöver dessa barn och ungdomar så simtränar ett 20 tal vuxna 2 gånger i veckan.

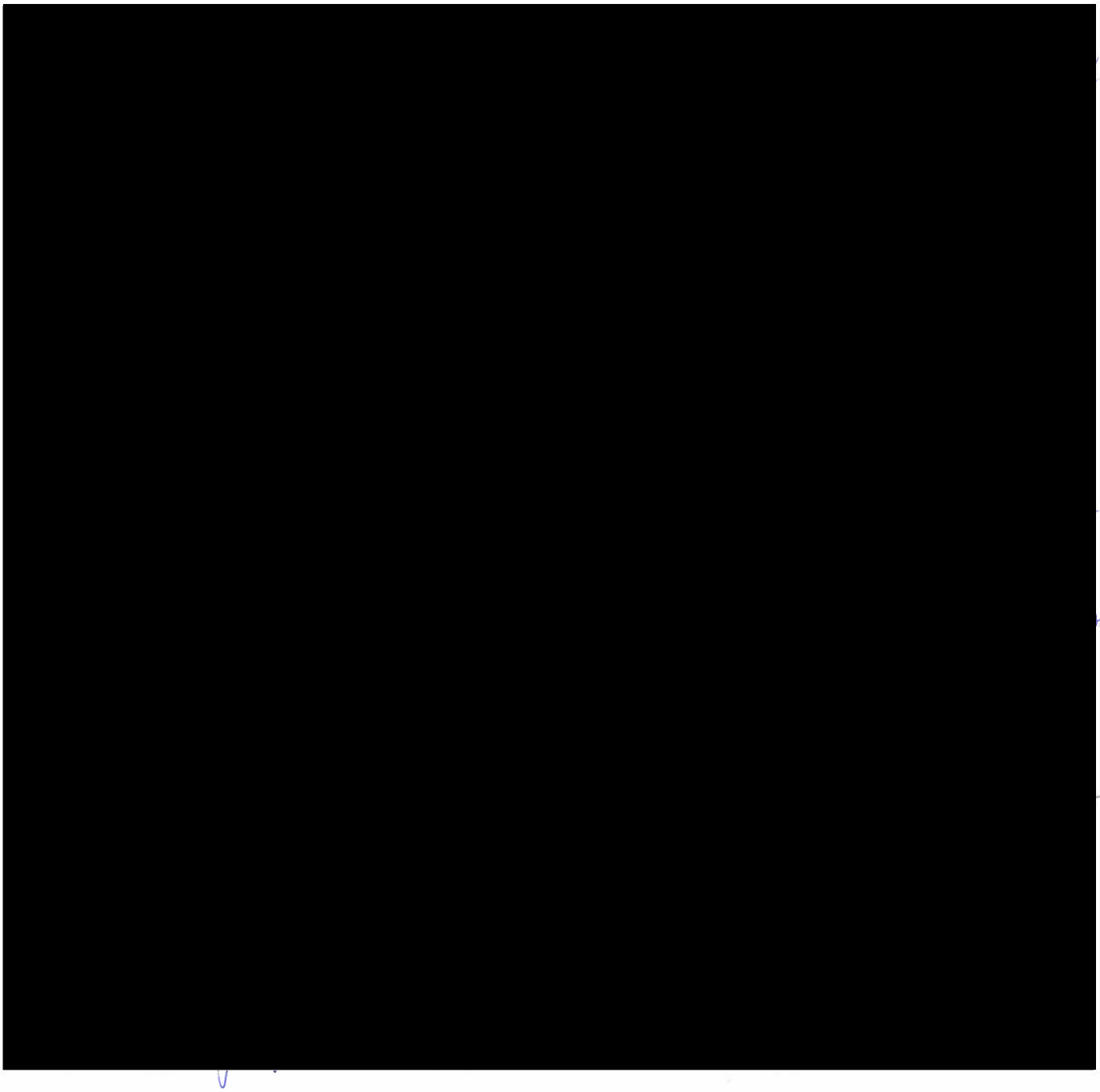
Föreningen bedriver para-verksamhet där en av våra simmare kommer representera Sverigelaget under Special World Games i Berlin 12-25 juni. Tävlingen är Europas största idrottsevenemang 2023 med 7000 deltagare från 170 länder alla med intellektuell funktionsnedsättning.

[redacted]

Lars Persson, Kassör
Simklubben Vänersborg

Namninsamling för att rädda Hallevibadet

Kultur och Fritidsförvaltningen i Vänersborg har beslutat att lägga ner Hallevibadet. Nu är det upp till kommunfullmäktige som i juni ska ta det slutgiltiga beslutet om nedläggning. Vänersborgs kommun har ett beslut på att utreda om en ny simanläggning men innan ny simhall finns så anser vi i Simklubben Vänersborg att man ska bibehålla den enda anpassade simanläggningen i kommunen.

Namnlistan sänds till Kommunfullmäktige i Vänersborgs Kommun

Namninsamling för att rädda Hallevibadet

Kultur och Fritidsförvaltningen i Vänersborg har beslutat att lägga ner Hallevibadet. Nu är det upp till kommunfullmäktige som i juni ska ta det slutgiltiga beslutet om nedläggning. Vänersborgs kommun har ett beslut på att utreda om en ny simanläggning men innan ny simhall finns så anser vi i Simklubben Vänersborg att man ska bibehålla den enda anpassade simanläggningen i kommunen.

[redacted]

Namnlistan sänds till Kommunfullmäktige i Vänersborgs Kommun

Namninsamling för att rädda Hallevibadet

Kultur och Fritidsförvaltningen i Vänersborg har beslutat att lägga ner Hallevibadet. Nu är det upp till kommunfullmäktige som i juni ska ta det slutgiltiga beslutet om nedläggning. Vänersborgs kommun har ett beslut på att utreda om en ny simanläggning men innan ny simhall finns så anser vi i Simklubben Vänersborg att man ska bibehålla den enda anpassade simanläggningen i kommunen.

[redacted]

.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Namnlistan sänds till Kommunfullmäktige i Vänersborgs Kommun

Namninsamling för att rädda Hallevibadet

Kultur och Fritidsförvaltningen i Vänersborg har beslutat att lägga ner Hallevibadet. Nu är det upp till kommunfullmäktige som i juni ska ta det slutgiltiga beslutet om nedläggning. Vänersborgs kommun har ett beslut på att utreda om en ny simanläggning men innan ny simhall finns så anser vi i Simklubben Vänersborg att man ska bibehålla den enda anpassade simanläggningen i kommunen.

[redacted]

[redacted]

Namnlistan sänds till Kommunfullmäktige i Vänersborgs Kommun

Lysekil

Namninsamling för att rädda Hallevibadet

Kultur och Fritidsförvaltningen i Vänersborg har beslutat att lägga ner Hallevibadet. Nu är det upp till kommunfullmäktige som i juni ska ta det slutgiltiga beslutet om nedläggning. Vänersborgs kommun har ett beslut på att utreda om en ny simanläggning men innan ny simhall finns så anser vi i Simklubben Vänersborg att man ska bibehålla den enda anpassade simanläggningen i kommunen.

.....	.....
.....	.....
.....	.....

Namnlistan sänds till Kommunfullmäktige i Vänersborgs Kommun

Namninsamling för att rädda Hallevibadet

Kultur och Fritidsförvaltningen i Vänersborg har beslutat att lägga ner Hallevibadet. Nu är det upp till kommunfullmäktige som i juni ska ta det slutgiltiga beslutet om nedläggning. Vänersborgs kommun har ett beslut på att utreda om en ny simanläggning men innan ny simhall finns så anser vi i Simklubben Vänersborg att man ska bibehålla den enda anpassade simanläggningen i kommunen.

Namnlistan sänds till Kommunfullmäktige i Vänersborgs Kommun

Namninsamling för att rädda Hallevibadet

Kultur och Fritidsförvaltningen i Vänersborg har beslutat att lägga ner Hallevibadet. Nu är det upp till kommunfullmäktige som i juni ska ta det slutgiltiga beslutet om nedläggning. Vänersborgs kommun har ett beslut på att utreda om en ny simanläggning men innan ny simhall finns så anser vi i Simklubben Vänersborg att man ska bibehålla den enda anpassade simanläggningen i kommunen.

[redacted]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Namnlistan sänds till Kommunfullmäktige i Vänersborgs Kommun

Angående Hallevibadet.

Någon gång i slutet av mars, kunde man läsa i TTela att Vänersborgs Kommun, har 4 olika förslag på nybyggnation eller reparation av bassänger eller badhus. En vecka senare, lördagen den 8 april, så läser man i samma tidning att kommunen skall lägga ner Hallevibadet bassängen, och att beslutet skall tas tisdagen den11 april. Det är ganska fult gjort av Kultur och fritidsnämnden, att på det viset agera. Men då har ju inte kommuninvånarna någon möjlighet att agera. Väldigt bra PR för kommunen.

Det är inte bara simklubben, utan även simskolan, där kommunen har skyldighet att lära alla barn att lära sig simma, PRO och andra grupper och föreningar, tex. Reumatikerföreningen Vänersborg, som i över 40 år har använt bassängen på Hallevi som rehab bassäng som på tisdagar värms upp till 32^0, och som nu drabbas, av nedläggning, när kommunen får för sig, att man skall stänga/lägga ner Hallevibadet.

Vill bara påpeka att det finns över 200 relaterade sjukdomar som tillhör gruppen Reumatiska sjukdomar. De personer som lider av någon av dessa sjukdomar eller har funktionsnedsättande sjukdomar, är dessa rehab bad **a** och **o** för dom. Det kan vara skillnaden att kunna gå till jobbet eller vara hemma och vara sjukskriven, med medföljande kostnader för sjukvården, kommunen och den drabbade. För att inte tala om alla pensionärer som badar och håller sig pigga och rörliga på grund av badet.

De totala kostnaderna för reumatiska sjukdomar i Sverige år **2001** beräknades till ca 36,4 miljarder kronor. Av dessa bestod 31,3 miljarder kronor (86%) av indirekta kostnader (produktionsbortfall), medan direkta kostnader (vård och läkemedel) uppgick till 5,1 miljarder kronor (14%). **Vad tror ni att dagens kostnader är? Vad är kostnaden för kommunen tro?**

Skall föreningar som har olika aktiviteter på sin agenda, bland annat bassängträning, få lida för att kommunen har stora skrytbyggen som kostar 20 miljoner Kronor bara att reparera taket på, för att inte tala om vad drift och underhållskostnaderna för Arenan är om året är. Nu kan jag inte belasta de tjänstemän och politiker som sitter i kommunen idag, för det beslut som togs, för många år sedan, men det finns mera anläggningar än Arenan, som skulle behövt lite vård, bland annat Hallevibassängen. Eller har man avsiktligt struntat i detta i Vänersborgs kommun för att kunna lägga ner Hallevibassängen?

Plenisalen som politikerna har sina möten i, kostade 50 miljoner, då var det **ingen diskussion** om man hade råd eller inte.

Är det ingen av tjänstemännen eller politikerna, som har någon reumatisk sjukdom och behöver eller kanske kommer att behöva dessa rehab bad framöver?

Vad kostar inte drift och underhåll för arenan, och den används nästan bara av bandyverksamheten, då kan man också se till att bassängen på Hallevi fungerar eller bygga nytt när man nu inte har underhållet den tillräckligt, både för allmänheten, som för föreningar och simklubben.

Varför skall alla idrottsanläggningar, badbassänger och andra institutioner centraliseras för. Det finns faktiskt en idrottsanläggning i/på Hallevi också. Det förekommer cirka 75 000 badtillfällen i bassängen på Hallevi. Och lägga all Rehabbad på Vänerparken fungerar inte. När Reumatikerföreningen Vänersborg har sin bassängträning på tisdagar, på Hallevi, är vi allt mellan 22 och 33 medlemmar. Rehabbassängen i Vänerparken är ca: 7 x 12 m. och den är ca: 0,90 m djup på ena kortsidan och 1,60 m på den andra. Hur gärna ni än vill, förlägga rehab träning till Vänerparkens Rehab bassäng, så fungerar inte detta. Ta reda på hur det ser ut och vilka förutsättningar som finns, innan ni **gissar** hur det skall eller vill att det skall vara. Nej, tänk om och tänk rätt, för allas trevnad och välbefinnande, även för politikers trevnad och välbefinnande.

Roland Henriksson Privatperson och badande på Hallevi
Medlem i Reumatikerföreningen Vänersborg
och studieansvarig i Reumatikerdistriktet Älvsborg.

VÄNERSBORGS KOMMUN
Kultur- och fritidsnämnden
Ank. 2023 -05- 16
Dnr. KUFRN 2023/53
Hid KUFRN 2023.6

Protestlista för Hallevibassängen.

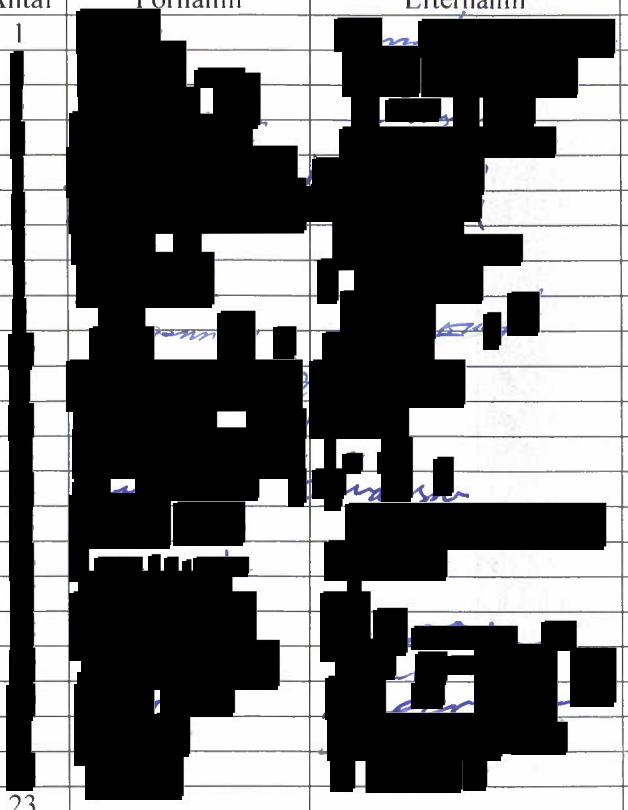
Simklubben. PRO, Reumatikerföreningen Vänersborg och alla Vargöbor som använder sig av Hallevibadet, protesterar mot Vänersborgs Kommuns idé, om nedläggning av bassängen på Hallevi. Man tar bort möjligheten för **alla** som utnyttjar Hallevibadet. Det förekommer Ca: 75 000 gånger/badtillfällen per år, i Hallevibassängen.

Antal	Förnamn	Efternamn	Antal	Förnamn	Efternamn
1	[redacted]	[redacted]	[redacted]		
26			70		
27			71		
28			72		
29			73		
30			74		
31			75		
32			76		
33			77		
34			78		
35			79		
36			80		
37			81		
38			82		
39			83		
40			84		
41			85		
42			86		
43			87		
44			88		
45			89		
			90		

Sänds åter till:

Protestlista för Hallevibassängen.

Simklubben. PRO, Reumatikerföreningen Vänersborg och alla Vargöbor som använder sig av Hallevibadet, protesterar mot Vänersborgs Kommuns idé, om nedläggning av bassängen på Hallevi. Man tar bort möjligheten för **alla** som utnyttjar Hallevibadet. Det förekommer Ca: 75 000 gånger/badtillfällen per år, i Hallevibassängen.

Antal	Förnamn	Efternamn	Antal	Förnamn	Efternamn
1					
23			68		
24			69		
25			70		
26			71		
27			72		
28			73		
29			74		
30			75		
31			76		
32			77		
33			78		
34			79		
35			80		
36			81		
37			82		
38			83		
39			84		
40			85		
41			86		
42			87		
43			88		
44			89		
45			90		

Sänds åter till:

Protestlista för Hallevibassängen.

Simklubben. PRO, Reumatikerföreningen Vänersborg och alla Vargöbor som använder sig av Hallevibadet, protesterar mot Vänersborgs Kommuns idé, om nedläggning av bassängen på Hallevi. Man tar bort möjligheten för **alla** som utnyttjar Hallevibadet. Det förekommer Ca: 75 000 gånger/badtillfällen per år, i Hallevibassängen.

[redacted]

Antal	Förnamn	Efternamn
46		
47		
48		
49		
50		
51		
52		
53		
54		
55		
56		
57		
58		
59		
60		
61		
62		
63		
64		
65		
66		
67		
68		
69		
70		
71		
72		
73		
74		
75		
76		
77		
78		
79		
80		
81		
82		
83		
84		
85		
86		
87		
88		
89		
90		

Sänds åter till:

[redacted]

Protestlista för Hallevibassängen.

Simklubben. PRO, Reumatikerföreningen Vänersborg och alla Vargöbor som använder sig av Hallevibadet, protesterar mot Vänersborgs Kommuns idé, om nedläggning av bassängen på Hallevi. Man tar bort möjligheten för **alla** som utnyttjar Hallevibadet. Det förekommer Ca: 75 000 gånger/badtillfällen per år, i Hallevibassängen.

Antal	Förnamn	Efternamn	Antal	Förnamn	Efternamn
1	[redacted]		46	[redacted]	
2			47		
3			48		
4			49		
5			50		
6			51		
7			52		
8			53		
9			54		
10			55		
11			56		
12			57		
13			58		
14			59		
15			60		
16			61		
17			62		
18			63		
19			64		
20			65		
21			66		
22			67		
23			68		
24			69		
25			70		
26			71		
27			72		
28			73		
29			74		
30			75		
31			76		
32			77		
33			78		
34			79		
35			80		
36			81		
37			82		
38			83		
39			84		
40			85		
41			86		
42			87		
43			88		
44			89		
45			90		

Sänds åter till:

Protestlista för Hallevibassängen.

Simklubben. PRO, Reumatikerföreningen Vänersborg och alla Vargöbor som använder sig av Hallevibadet, protesterar mot Vänersborgs Kommuns idé, om nedläggning av bassängen på Hallevi. Man tar bort möjligheten för **alla** som utnyttjar Hallevibadet. Det förekommer Ca: 75 000 gånger/badtillfällen per år, i Hallevibassängen.

Antal	Förnamn	Efternamn	Antal	Förnamn	Efternamn
1	[redacted]		46	[redacted]	
2			47		
3			48		
4			49		
5			50		
6			51		
7			52		
8			53		
9			54		
10			55		
11			56		
12			57		
13			58		
14			59		
15			60		
16			61		
17			62		
18			63		
19			64		
20			65		
21			66		
22			67		
23			68		
24			69		
25			70		
26			71		
27			72		
28			73		
29			74		
30			75		
31			76		
32			77		
33			78		
34			79		
35			80		
36			81		
37			82		
38			83		
39			84		
40			85		
41			86		
42			87		
43			88		
44			89		
45			90		

Sänds åter till:

Protestlista för Hallevibassängen.

Simklubben. PRO, Reumatikerföreningen Vänersborg och alla Vargöbor som använder sig av Hallevibadet, protesterar mot Vänersborgs Kommuns idé, om nedläggning av bassängen på Hallevi. Man tar bort möjligheten för **alla** som utnyttjar Hallevibadet. Det förekommer Ca: 75 000 gånger/badtillfällen per år, i Hallevibassängen.

Antal	Förnamn	Efternamn	Antal	Förnamn	Efternamn
1	[redacted]		46	[redacted]	
2			47		
3			48		
4			49		
5			50		
6			51		
7			52		
8			53		
9			54		
10			55		
11			56		
12			57		
13			58		
14			59		
15			60		
16			61		
17			62		
18			63		
19			64		
20			65		
21			66		
22			67		
23			68		
24			69		
25			70		
26			71		
27			72		
28			73		
29			74		
30			75		
31			76		
32			77		
33			78		
34			79		
35			80		
36			81		
37			82		
38			83		
39			84		
40			85		
41			86		
42			87		
43			88		
44			89		
45			90		

Sänds åter till:

Protestlista för Hallevibassängen.

Simklubben. PRO, Reumatikerföreningen Vänersborg och alla Vargöbor som använder sig av Hallevibadet, protesterar mot Vänersborgs Kommuns idé, om nedläggning av bassängen på Hallevi. Man tar bort möjligheten för **alla** som utnyttjar Hallevibadet. Det förekommer Ca: 75 000 gånger/badtillfällen per år, i Hallevibassängen.

Antal	Förnamn	Efternamn	Antal	Förnamn	Efternamn
1	[redacted]		46	[redacted]	
2			47		
3			48		
4			49		
5			50		
6			51		
7			52		
8			53		
9			54		
10			55		
11			56		
12			57		
13			58		
14			59		
15			60		
16			61		
17			62		
18			63		
19			64		
20			65		
21			66		
22			67		
23			68		
24			69		
25			70		
26			71		
27			72		
28			73		
29			74		
30			75		
31			76		
32			77		
33			78		
34			79		
35			80		
36			81		
37			82		
38			83		
39			84		
40			85		
41			86		
42			87		
43			88		
44			89		
45			90		

Sänds åter till:

Protestlista för Hallevibassängen.

Simklubben. PRO, Reumatikerföreningen Vänersborg och alla Vargöbor som använder sig av Hallevibadet, protesterar mot Vänersborgs Kommuns idé, om nedläggning av bassängen på Hallevi. Man tar bort möjligheten för **alla** som utnyttjar Hallevibadet. Det förekommer Ca: 75 000 gånger/badtillfällen per år, i Hallevibassängen.

Antal	Förnamn	Efternamn	Antal	Förnamn	Efternamn
1	[redacted]		46		
2			47		
3			48		
4			49		
5			50		
6			51		
7			52		
8			53		
9			54		
10			55		
11			56		
12			57		
13			58		
14			59		
15			60		
16			61		
17			62		
18			63		
19			64		
20			65		
21			66		
22			67		
23			68		
24			69		
25			70		
26			71		
27			72		
28			73		
29			74		
30			75		
31			76		
32			77		
33			78		
34			79		
35			80		
36			81		
37			82		
38			83		
39			84		
40			85		
41			86		
42			87		
43			88		
44			89		
45			90		

Sänds åter till:

Protestlista för Hallevibassängen.

Simklubben. PRO, Reumatikerföreningen Vänersborg och alla Vargöbor som använder sig av Hallevibadet, protesterar mot Vänersborgs Kommuns idé, om nedläggning av bassängen på Hallevi. Man tar bort möjligheten för **alla** som utnyttjar Hallevibadet. Det förekommer Ca: 75 000 gånger/badtillfällen per år, i Hallevibassängen.

Antal	Förnamn	Efternamn	Antal	Förnamn	Efternamn
1	[redacted]		46		
2			47		
3			48		
4			49		
5			50		
6			51		
7			52		
8			53		
9			54		
10			55		
11			56		
12			57		
13			58		
14			59		
15			60		
16			61		
17			62		
18			63		
19			64		
20			65		
21			66		
22			67		
23			68		
24			69		
25			70		
26			71		
27			72		
28			73		
29			74		
30			75		
31			76		
32			77		
33			78		
34			79		
35			80		
36			81		
37			82		
38			83		
39			84		
40			85		
41			86		
42			87		
43			88		
44			89		
45			90		

Sänds åter till:

Protestlista för Hallevibassängen.

Simklubben. PRO, Reumatikerföreningen Vänersborg och alla Vargöbor som använder sig av Hallevibadet, protesterar mot Vänersborgs Kommuns idé, om nedläggning av bassängen på Hallevi. Man tar bort möjligheten för **alla** som utnyttjar Hallevibadet. Det förekommer Ca: 75 000 gånger/badtillfällen per år, i Hallevibassängen.

Antal	Förnamn	Efternamn	Antal	Förnamn	Efternamn
1	[redacted]		46		
2			47		
3			48		
4			49		
5			50		
6			51		
7			52		
8			53		
9			54		
10			55		
11			56		
12			57		
13			58		
14			59		
15			60		
16			61		
17			62		
18			63		
19			64		
20			65		
21			66		
22			67		
23			68		
24			69		
25			70		
26			71		
27			72		
28			73		
29			74		
30			75		
31			76		
32			77		
33			78		
34			79		
35			80		
36			81		
37			82		
38			83		
39			84		
40			85		
41			86		
42			87		
43			88		
44			89		
45			90		

Sänds åter till:

26

Protestlista för Hallevibassängen.

Simklubben. PRO, Reumatikerföreningen Vänersborg och alla Vargöbor som använder sig av Hallevibadet, protesterar mot Vänersborgs Kommuns idé, om nedläggning av bassängen på Hallevi. Man tar bort möjligheten för **alla** som utnyttjar Hallevibadet. Det förekommer Ca: 75 000 gånger/badtillfällen per år, i Hallevibassängen.

Antal	Förnamn	Efternamn	Antal	Förnamn	Efternamn
1	[redacted]		46	[redacted]	
2			47		
3			48		
4			49		
5			50		
6			51		
7			52		
8			53		
9			54		
10			55		
11			56		
12			57		
13			58		
14			59		
15			60		
16			61		
17			62		
18			63		
19			64		
20			65		
21			66		
22			67		
23			68		
24			69		
25			70		
26			71		
27			72		
28			73		
29			74		
30			75		
31			76		
32			77		
33			78		
34			79		
35			80		
36			81		
37			82		
38			83		
39			84		
40			85		
41			86		
42			87		
43			88		
44			89		
45			90		

Sänds åter till:

Protestlista för Hallevibassängen.

Simklubben. PRO, Reumatikerföreningen Vänersborg och alla Vargöbor som använder sig av Hallevibadet, protesterar mot Vänersborgs Kommuns idé, om nedläggning av bassängen på Hallevi. Man tar bort möjligheten för **alla** som utnyttjar Hallevibadet. Det förekommer Ca: 75 000 gånger/badtillfällen per år, i Hallevibassängen.

Antal	Förnamn	Efternamn	Antal	Förnamn	Efternamn
1	[redacted]		46		
2			47		
3			48		
4			49		
5			50		
6			51		
7			52		
8			53		
9			54		
10			55		
11			56		
12			57		
13			58		
14			59		
15			60		
16			61		
17			62		
18			63		
19			64		
20			65		
21			66		
22			67		
23			68		
24			69		
25			70		
26			71		
27			72		
28			73		
29			74		
30			75		
31			76		
32			77		
33			78		
34			79		
35			80		
36			81		
37			82		
38			83		
39			84		
40			85		
41			86		
42			87		
43			88		
44			89		
45			90		

Sänds åter till:

Protestlista för Hallevibassängen.

Simklubben. PRO, Reumatikerföreningen Vänersborg och alla Vargöbor som använder sig av Hallevibadet, protesterar mot Vänersborgs Kommuns idé, om nedläggning av bassängen på Hallevi. Man tar bort möjligheten för **alla** som utnyttjar Hallevibadet. Det förekommer Ca: 75 000 gånger/badtillfällen per år, i Hallevibassängen.

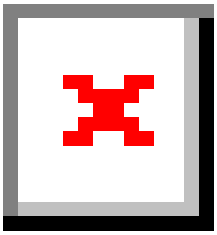
Antal	Förnamn	Efternamn	Antal	Förnamn	Efternamn
1	[redacted]				
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37					
38					
39					
40					
41					
42					
43					
44					
45					

Sänds å

From: Evalill Karlsson
Sent: Tue, 2 May 2023 12:45:15 +0000
To: Kommunstyrelseförvaltningen, Vänersborgs kommun
Subject: Hallevibadet, Vargön
Importance: High

Du får inte e-post ofta från eva.lill@live.se. Se varför det här är viktigt.

Hej!
Mitt namn är Inga-Lill och jag vill härmed göra er uppmärksamma på att vi medborgare motsätter oss den planerade nedläggningen av Hallevibadet i Vargön.
I länk här nedan kan ni se namnunderskrifter och läsa kommenatrer om varför vi önskar ha kvar badet!
Med vänlig hälsning
Inga-Lill von Brömsen
https://www.skrivunder.com/stang_inte_hallevibadet_i_vargonkommun

Stäng inte Hallevibadet i Vargön

Stoppa Vänersborgs politiker från att stänga Hallevibadet i Vargön. Badet är en viktig samlingspunkt för motionssim, vattengympa, simskola och annat! Hjälp oss att visa vårt missnöje med planerna att stänga ner!

www.skrivunder.com

§ 130

Kostpolicy inom Vänersborgs kommun - nu kallad måltidspolicy

KS 2021/246

Beslut

1. Kommunfullmäktige antar Måltidspolicy enligt bilaga.
2. Kommunfullmäktige upphäver styrdokumenten ”Kostpolicy för skolor och barnomsorg i Vänersborgs kommun”, antagen av utbildningsnämnden 1998-05-11, § 81 och ”Livsmedelspolicy” antagen av kommunfullmäktige 2008-02-06, §6.

Bilaga/bilagor

- Bilaga 6; Måltidspolicy

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämndens ordförande inkom 21-05-04 till kommunstyrelsen med en begäran om igångsättningsbeslut för att ta fram en kostpolicy. Kommunstyrelsen godkände 21-05-10 begäran om igångsättningsbeslut för att ta fram en kostpolicy i samverkan med de förvaltningar som bedöms berörda. En arbetsgrupp bestående av representanter från kommunstyrelseförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen har därefter tagit fram ett förslag till måltidspolicy. Arbetsgruppen föreslår att benämningen ändras från kostpolicy till måltidspolicy då den berör helheten i måltiden.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 22-01-04 att remittera förslaget till måltidspolicy till samtliga nämnder som också inkommit med yttranden. Förslaget till måltidspolicy är därefter justerat enligt inkomna yttranden. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 22-04-19 om återremiss för att även ge Kunskapsförbundet Väst möjlighet att lämna yttrande.

Måltidspolicyn är väl genomarbetad med en tydlig koppling till kommunens vision samt till Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2023-05-22
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-04-12
- Måltidspolicy
- Sammanställning av remissvar gällande Måltidspolicy samt förslag till godkännande och antagande av densamma
- Måltidspolicy med ändringar från Anders Strand (SD) och Benny Augustsson (S)

Kommunstyrelsens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Anna-Karin Sandberg (MP) yrkade på förvaltningen förslag med tillägget att näst sista meningen i andra stycket om Miljösmarta måltider ändras till ”*Dessutom ställs etiska och miljömässiga krav inom vissa produktgrupper där detta särskilt efterfrågas*.”. I yrkandet instämde Bo Carlsson (C).

Anders Strand (SD) yrkade bifall till kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag. I yrkandet instämde Henrik Harlitz (M).

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns två förslag till beslut, nämligen kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag och Anna-Karins Sandbergs (MP) ändringsyrkande.

Ordföranden ställde förslagen emot varandra och fann att kommunstyrelsen beslutat i enlighet med kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag.

Omröstning begärdes.

Ordföranden föreslog följande propositionsordning, som godkändes av kommunstyrelsen. Den som stödjer kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag röstar ja,

och den som stödjer Anna-Karin Sandbergs (MP) ändringsyrkande röstar nej.

Omröstningsresultat

Omröstningsresultat

Ledamot	**Ja**	**Nej**	**Avstår**
Mats Andersson (C)		X	
Henrik Harlitz (M)	X		
Anders Strand (SD)	X		
Ann-Helen Selander (M)	X		
Ann-Marie Jonasson (S)		X	
Stefan Kärvling (V)	X		
Kenneth Borgmalm (S)		X	
Göran Nilsson (SD)	X		
Bo Carlsson (C)		X	
Göran Svensson (MBP)	X		
Elisabeth Johansson (KD)		X	
Peter Göthblad (L)	X		
Torbjörn Moqvist (SD)	X		

Anna-Karin Sandberg (MP)		X	
Benny Augustsson (S)		X	
Antal röster	**Ja**	**Nej**	**Avstår**
	8	**7**	**0**

Med 8 ja-röster mot 7 nej-röster, så hade kommunstyrelsen beslutat i enlighet med kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag.

§ 88

Kostpolicy inom Vänersborgs kommun - nu kallad måltidspolicy

KS 2021/246

Beslut

1. Kommunfullmäktige antar Måltidspolicy enligt bilaga.
2. Kommunfullmäktige upphäver styrdokumenten ”Kostpolicy för skolor och barnomsorg i Vänersborgs kommun”, antagen av utbildningsnämnden 1998-05-11, § 81 och ”Livsmedelspolicy” antagen av kommunfullmäktige 2008-02-06, §6.

Bilaga/bilagor

- Bilaga 3. Måltidspolicy med ändringar från Anders Strand (SD) och Benny Augustsson (S).

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämndens ordförande inkom 21-05-04 till kommunstyrelsen med en begäran om igångsättningsbeslut för att ta fram en kostpolicy. Kommunstyrelsen godkände 21-05-10 begäran om igångsättningsbeslut för att ta fram en kostpolicy i samverkan med de förvaltningar som bedöms berörda. En arbetsgrupp bestående av representanter från kommunstyrelseförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen har därefter tagit fram ett förslag till måltidspolicy. Arbetsgruppen föreslår att benämningen ändras från kostpolicy till måltidspolicy då den berör helheten i måltiden.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 22-01-04 att remittera förslaget till måltidspolicy till samtliga nämnder som också inkommit med yttranden. Förslaget till måltidspolicy är därefter justerat enligt inkomna yttranden. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 22-04-19 om återremiss för att även ge Kunskapsförbundet Väst möjlighet att lämna yttrande.

Måltidspolicyn är väl genomarbetad med en tydlig koppling till kommunens vision samt till Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-04-12
- Måltidspolicy
- Sammanställning av remissvar gällande Måltidspolicy samt förslag till godkännande och antagande av densamma

Kommunstyrelsen arbetsutskotts behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Anders Strand (SD) yrkade att meningen "*Även andelen ekologiska-, kravmärkta- och fairtrade- råvaror ökar*." stryks i första stycket om Miljösmarta måltider.

Henrik Harlitz (M) instämde i Anders Strand (SD) yrkande.

Ordföranden yrkade att näst sista meningen i andra stycket om Miljösmarta måltider ändras till ”*Dessutom ställs etiska och miljömässiga krav inom vissa produktgrupper där detta särskilt efterfrågas*.”

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns tre förslag till beslut, nämligen förvaltningens förslag, Anders Strands (SD) ändringsyrkande och dennes egna ändringsyrkande.

Ordföranden ställde först förvaltningens förslag emot Anders Strands (SD) ändringsyrkande och fann att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutat i enlighet med Anders Strands (SD) ändringsyrkande.

Ordföranden ställde sedan förvaltningens förslag emot dennes ändringsyrkande och fann att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutat i enlighet med dennes ändringsyrkande.

2023-04-12 Dnr: KS 2021/246

Handläggare
Boel Carlsson
boel.carlsson@vanersborg.se
0521-72 24 09

Mottagare
Kommunfullmäktige

Måltidspolicy

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige antar Måltidspolicy enligt bilaga.
2. Kommunfullmäktige upphäver styrdokumenten ”Kostpolicy för skolor och barnomsorg i Vänersborgs kommun”, antagen av utbildningsnämnden 1998-05-11, § 81 och ”Livsmedelspolicy” antagen av kommunfullmäktige 2008-02-06, §6.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämndens ordförande inkom 21-05-04 till kommunstyrelsen med en begäran om igångsättningsbeslut för att ta fram en kostpolicy. Kommunstyrelsen godkände 21-05-10 begäran om igångsättningsbeslut för att ta fram en kostpolicy i samverkan med de förvaltningar som bedöms berörda. En arbetsgrupp bestående av representanter från kommunstyrelseförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen har därefter tagit fram ett förslag till måltidspolicy. Arbetsgruppen föreslår att benämningen ändras från kostpolicy till måltidspolicy då den berör helheten i måltiden.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 22-01-04 att remittera förslaget till måltidspolicy till samtliga nämnder som också inkommit med yttranden. Förslaget till måltidspolicy är därefter justerat enligt inkomna yttranden. Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 22-04-19 om återremiss för att även ge Kunskapsförbundet Väst möjlighet att lämna yttrande.

Måltidspolicyn är väl genomarbetad med en tydlig koppling till kommunens vision samt till Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Kunskapsförbundet Väst framhåller önskemål om en Kost- och måltidspolicy riktad mot förbundets målgrupp och verksamhet. Då Kunskapsförbundet Väst är en egen juridisk person finns möjlighet att på egen hand eller i samarbete med måltidsverksamheterna i Vänersborgs kommun och Trollhättans stad arbeta fram en måltidspolicy för sitt område. Det finns också möjlighet att inför avtalsskrivning utforma måltidsbeställningen så att ovanstående önskemål och behov tillgodoses.

Beredning

Ärendet har beretts av miljöstrateg i samråd med kostchef.

Underlag

- Förslag till Måltidspolicy
- Sammanställning av remissvar gällande Måltidspolicy samt förslag till godkännande och antagande av den, SBN 2021/99

Jenny Broberg Kudryk

Avdelningschef Hållbar utveckling

Bilagor

Måltidspolicy

Sändlista

Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsnämnden
Barn- och utbildningsnämnden
Socialnämnden

Vänersborgs kommun

Måltidspolicy

Antagen av Kommunfullmäktige XXX-MM-DD § X

Innehållsförteckning

Inledning och syfte 3
Goda måltider 4
Trivsamma måltider 4
Integrerade måltider 5
Miljösmarta måltider 5
Näringsriktiga måltider 6
Säkra måltider 6
Publicering 6
Uppföljning och utvärdering 6

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Antagen av**
Policy	Måltidspolicy	Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. §	Skriv i organ eller beslutsfattare
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Samhällsbyggnadsförvaltningen/Kostenheten	Kostchef	Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. § X.	Tills vidare
Dokumentinformation	**Diarienummer**	**Uppföljning**	
Övergripande policy för måltider och måltidssituation inom Vänersborgs kommun	SBN 2021/99	En gång per mandatperiod	
Ämnesområde		**Intranät**	**Hemsida**
Måltider inom kommunens åtagande		x	☒
Andra regelverk som omnämns			
Nationella livsmedelsstrategin, Skollagen 2010:800, FN:s globala mål för hållbar utveckling, Socialtjänstlagen, Livsmedelsverkets nationella riktlinjer för måltider i förskolan, Livsmedelsverkets nationella riktlinjer för måltider i skolan, Livsmedelsverkets nationella riktlinjer för måltider i äldreomsorgen, handbok för schemalagda måltider RISE 2021, Kost- och näringsnationella rekommendationer för specialkost och anpassade måltider i förskola			

Inledning och syfte

Kommunens vision ”Vänersborgs kommun – attraktiv och hållbar i alla delar hela livet” ligger väl i linje med Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. För att bidra till en hållbar utveckling är det viktigt att planeringen av måltidsproduktionen och råvaruinköpen bidrar till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Målsättningarna i måltidspolicyn ska bidra till att nå hållbarhetsmålen i Agenda 2030, främst målen 2, 3, 4, 5, 10, 12, 13, 14 och 15.

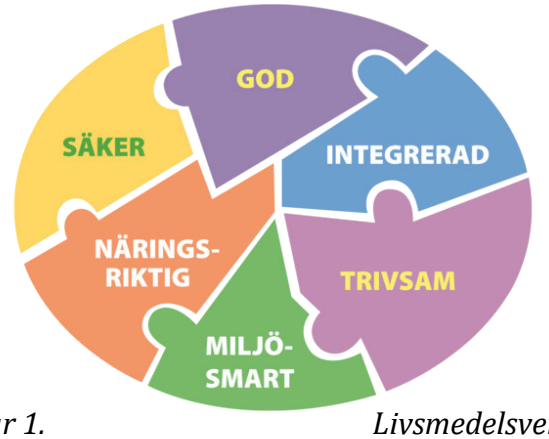

Mat och måltider är viktiga inslag under dagen, både socialt, näringsmässigt och ur ett hållbarhetsperspektiv. Det är viktigt att måltiden är smakfull, näringsriktigt sammansatt och främjar goda matvanor och god hälsa. Vad vi äter har också stor betydelse för vilket avtryck vi gör på miljön och klimatet.

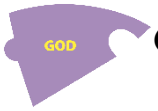
Under barn- och ungdomsåren grundlägger vi våra matvanor vilket till stor del ligger till grund för framtida konsumtionsmönster. Studier har visat att bra matvanor har betydelse för inlärning, koncentration och välbefinnande samt bidrar till en god hälsa genom livet. Bättre hälsa skapar förutsättningar för bättre skolresultat.

Måltidsmiljön påverkar måltidssituationen och upplevelsen kring måltiden. Måltiden spelar en viktig roll som källa till sociala kontakter och ska vara stunder att se fram emot under dagen. Maten och måltiderna är också en förutsättning för vårt välbefinnande.

Denna måltidspolicy riktar sig till alla verksamheter som köper in, förädlar och serverar måltider inom Vänersborgs kommun. Måltidspolicyns rubriker nedan utgår från Livsmedelsverkets måltidsmodell.

Figur 1. *Livsmedelsverkets måltidsmodell*

Goda måltider

En av de allra viktigaste egenskaperna hos en bra måltid är att den smakar gott. Goda och lustfyllda måltider lockar aptiten och bidrar till livskvalitet.

Att laga god mat som är anpassad efter olika personers behov kräver kunskap, engagemang och livsmedel av god kvalitet. En välsmakande måltid skapas inte bara i köket, den fysiska och sociala miljön är minst lika viktiga för måltidsupplevelsen.

Bra mat i förskola och skola är mat som barnen lockas av och tycker om, men som också utmanar deras smaker och preferenser. Med måltiderna kan morgondagens konsumenter få med sig kunskap, intresse och nyfikenhet kring mat och måltider. Tillsammans ger detta förutsättningar för välbefinnande, hälsa och goda matvanor.

Trivsamma måltider

Hur matgästen upplever måltiden påverkas inte bara av maten på tallriken. Det är helheten som skapar stämningen och som är avgörande för hur måltiden upplevs.

Måltiderna som serveras ska vara i en lugn, trivsam och inkluderande måltidsmiljö. Alla gäster ska uppleva bra service och ett gott bemötande. Tillsammans ger detta förutsättningar för välbefinnande, hälsa och goda matvanor.

Förutom att måltiderna skapar förutsättningar för ett bra näringsintag kan de utgöra en paus med fokus på något trevligt där matgästen har möjlighet att känna gemenskap, delaktighet och meningsfullhet.

Integrerade måltider

Måltiden är en resurs för hela verksamheten. I förskolan och skolan kan måltiden användas som ett pedagogiskt verktyg i undervisningen och för att väcka barnens och elevernas nyfikenhet kring mat. Måltiden är en viktig del av omsorgen och bör, liksom övriga delar av vårdverksamheten, ha sin utgångspunkt i ett personcentrerat förhållningssätt.

Delaktighet ger engagemang och kan leda till att mer mat äts upp. Ett sätt att främja delaktighet är att låta matgästerna ha inflytande på måltiden, över vilken mat som serveras och på måltidsmiljön. Det kan ske genom t.ex. måltidsråd.

Närvaro av pedagoger och övriga vuxna är viktigt för att kunna skapa en lugn och trivsam måltidsmiljö inom förskola och skola. Pedagogernas uppgift är att vara goda förebilder och tillsammans med måltidspersonal sprida information och verka för att främja goda matvanor, matkultur och social samvaro.

Miljösmarta måltider

Inom Vänersborgs kommun gör vi medvetna val och arbetar kontinuerligt med att minska matsvinnet. Vi beaktar klimatet och miljön och väljer svenska råvaror i så stor utsträckning som är möjligt. Vid livsmedelsupphandling underlättar vi för och uppmuntrar lokala producenter och leverantörer att delta i upphandlingen med intentionen att andelen lokal- och närproducerat ökar. Även andelen ekologiska-, kravmärkta- och fairtrade- råvaror ökar. På så sätt kan måltiderna bidra till minskad miljöpåverkan och bra villkor för både människor och djur.

För att beakta människors hälsa och djuromsorg i Vänersborgs kommun, ställs lägst grundläggande lagstiftningskrav på samtliga aktörer i livsmedelskedjan. Detta för att säkerställa hög livsmedelskvalitet, att miljöstörningar begränsas, att djur i livsmedelsproduktionen behandlas väl och skyddas mot lidande med svensk djurskyddslagstiftning som grund. Dessutom ställs etiska krav inom vissa produktgrupper där detta särskilt efterfrågas. Den fisk kommunen köper in ska komma från hållbara bestånd.

För att minska klimatpåverkan mäter vi matsvinn och mängden CO2e, som visar livsmedlens klimatavtryck. I kommunens mål- och resursplan anges mål som följs upp årligen.

Näringsriktiga måltider

Näringsriktig mat som hamnar i magen ger bra förutsättningar för att må bra och orka vara aktiv. Det finns mycket att vinna på att satsa på bra råvaror och professionella kockar med kunskap, engagemang och förmåga att laga bra mat som matgästerna tycker om.

Sverige har idag lagstadgade krav på kostnadsfria och näringsriktiga skolmåltider till alla grundskoleelever. Barnen behöver energi och näring för att växa, utvecklas och orka med dagarna i förskolan eller skolan. Skolåldern är också en tid då matvanor och attityder till mat grundläggs.

Bra måltider i förskola och skola ger barnen en grund för bra matvanor. Bra måltider inom socialförvaltningens verksamheter förebygger undernäring eller övervikt samt bevarar funktion och livskvalitet. Det är viktigt att menyerna anpassas efter individernas behov, vanor och önskemål.

Matgästerna erbjuds måltider som gör dem mätta, pigga och som förebygger kostrelaterade problem.

Personer som har behov av specialkost av medicinska skäl erbjuds detta. Vid förfrågan av anpassade måltider bedöms behovet individuellt.

Säkra måltider

All mat som serveras ska vara säker att äta och matgästerna ska kunna känna sig trygga i att inte bli sjuka av maten.

Personalen ska ha kompetens inom livsmedelssäkerhet och det ska finnas rutiner för hur risker ska hanteras, förebyggas och åtgärdas.

Publicering

Måltidspolicyn publiceras på hemsidan och intranätet.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning och utvärdering av denna måltidspolicy sker en gång per mandatperiod.

§ 75

Sammanställning av remissvar gällande Måltidspolicy samt förslag till godkännande och antagande av den

SBN 2021/99

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att ställa sig bakom Måltidspolicyn och överlämnar den till kommunfullmäktige för antagande.

Sammanfattning av ärendet

En arbetsgrupp bestående av representanter från kommunstyrelseförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen har tagit fram ett förslag till måltidspolicy. Arbetsgruppen anser att benämningen behöver ändras från kostpolicy till måltidspolicy då den berör helheten i måltiden.

Samtliga nämnder som fått måltidspolicyn på remiss har nu behandlat ärendet och svar har inkommit.

Bifogat förslag till Måltidspolicy är uppdaterat med föreslagna redaktionella ändringar enligt inkomna yttranden från kommunens nämnder och styrelse.

Beroende på tolkning av skrivningen i måltidspolicyn berörs inkomna synpunkter från Kunskapsförbundet Väst i föreslagen måltidspolicy.

Kunskapsförbundet Väst framhåller önskemål om en Kost- och måltidspolicy riktad mot förbundets målgrupp och verksamhet. Då Kunskapsförbundet Väst är en egen juridisk person finns möjligheter att man på egen hand eller i samarbete med måltidsverksamheterna i Vänersborgs kommun och Trollhättans stad arbetar fram en måltidspolicy för sitt område.

Det finns också möjlighet att inför avtalsskrivning utforma måltidsbeställningen så att ovanstående önskemål och behov tillgodoses.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2022-05-16
- Kunskapsförbundets yttrande, 2022-05-19
- Måltidspolicy, 2022-04-20
- Yrkande från Anna-Karin Sandberg, 2022-02-23
- Kommunstyrelsens beslut 2022-02-23, § 54
- Socialnämndens beslut, 2022-03-02
- Socialnämndens yttrande, 2022-03-02

- Barn- och utbildningsnämndens yttrande, 2022-03-02
- Barn- och utbildningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2022-03-02
- Barn- och utbildningsnämndens beslut 2022-03-02, § 12
- Kultur- och fritidsförvaltningens yttrande, 2022-02-23
- Miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande, 2022-01-10
- Kostpolicy för skolor och barnomsorg 1998
- Livsmedelspolicy för Vänersborgs kommun

Sändlista

Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsnämnden
FC Samhällsbyggnadsförvaltningen
Kostchef
Socialnämnden
Barn- och utbildningsnämnden
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Kunskapsförbundet Väst

2022-06-09

Dnr: SBN 2021/99

Handläggare
Anna-Karin Svensson
annakarin.svensson@vanersborg.se
0521-72 13 01

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Sammanställning av remissvar gällande Måltidspolicy samt förslag till godkännande och antagande av den.

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att ställa sig bakom Måltidspolicyn och överlämnar den till kommunfullmäktige för antagande.

Sammanfattning av ärendet

En arbetsgrupp bestående av representanter från kommunstyrelseförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen har tagit fram ett förslag till måltidspolicy. Arbetsgruppen anser att benämningen behöver ändras från kostpolicy till måltidspolicy då den berör helheten i måltiden.

Samtliga nämnder som fått måltidspolicyn på remiss har nu behandlat ärendet och svar har inkommit.

Bifogat förslag till Måltidspolicy är uppdaterat med föreslagna redaktionella ändringar enligt inkomna yttranden från kommunens nämnder och styrelse.

Beroende på tolkning av skrivningen i måltidspolicyn berörs inkomna synpunkter från Kunskapsförbundet Väst i föreslagen måltidspolicy.

Kunskapsförbundet Väst framhåller önskemål om en Kost- och måltidspolicy riktad mot förbundets målgrupp och verksamhet. Då Kunskapsförbundet Väst är en egen juridisk person finns möjligheter att man på egen hand eller i samarbete med måltidsverksamheterna i Vänersborgs kommun och Trollhättans stad arbetar fram en måltidspolicy för sitt område.

Det finns också möjlighet att inför avtalsskrivning utforma måltidsbeställningen så att ovanstående önskemål och behov tillgodoses.

Fördjupad beskrivning av ärendet

En arbetsgrupp bestående av representanter från kommunstyrelseförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen har tagit fram ett förslag till måltidspolicy. Arbetsgruppen anser att benämningen behöver ändras från kostpolicy till måltidspolicy då den berör helheten i måltiden. Måltidspolicyn har även tagits upp och diskuteras i kommunledningsgruppen (KDL).

Samhällsbyggnadsnämndens ordförande har beslutat att skicka ut måltidspolicyn på snabbremiss till berörda nämnder, för att kunna hålla den tidplan som har angetts vid godkännande av igångsättningsbeslutet.
Kommunstyrelsen 2021-05-10 (KS2021/246) godkände samhällsbyggnadsnämndens begäran om igångsättningsbeslut för att ta fram en kostpolicy i samverkan med de förvaltningar som bedöms berörda.

Samtliga nämnder som fått måltidspolicyn på remiss har nu behandlat ärendet.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade 2022-04-19 om återremiss för att även ge Kunskapsförbundet Väst möjlighet till utlåtande vilket nu inkommit.

Inkomna svar från respektive nämnd eller styrelse

Kommunstyrelsen

Beslut
Kommunstyrelsen antar yttrande enligt nedan.

Yttrande
Kommunstyrelsen har den 5 jan 2022 fått en remiss från samhällsbyggnadsnämnden avseende måltidpolicy. Kommunstyrelsen anser att måltidspolicyn är väl genomarbetad med en tydlig koppling till kommunens vision samt till Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Kommunstyrelsen har inget att invända mot förslaget till måltidspolicy.

Socialnämnden
Beslut
Socialnämnden översänder yttrande gällande måltidspolicy daterad 2022-03-01 till samhällsbyggnadsnämnden.

Yttrande
En arbetsgrupp bestående av representanter från kommunstyrelseförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen har under hösten 2021 tagit fram ett förslag till måltidspolicy.
Arbetsgruppen har i detta arbete utgått från rubriker antagna i livsmedelsverkets måltidsmodell. Modellen utgår från att måltiderna ska vara/ upplevas: goda, trivsamma, integrerade, miljösmarta, näringsriktiga och säkra.
Arbetsgruppen föreslår att benämningen gällande policyn behöver ändras från kostpolicy till måltidspolicy, då den berör helheten i måltiden.
I samband med antagande av måltidspolicyn bör dokumenten, Kostpolicy för skolor och barnomsorg i Vänersborgs kommun, antagen av utbildningsnämnden 1998-05-11 och Livsmedelspolicy antagen av kommunfullmäktige 2008-02-06 enligt arbetsgruppens förslag upphävas.
Socialnämnden lämnar förslag på några redaktionella ändringar:
1. Bilden på sidan 1 med Agenda 2030-målen är suddig och behöver ändras så att den går att tyda.

2. Stort L i Livsmedelsverket i sista stycket på sidan 1.

Barn- och utbildningsnämnden

Beslut

- Barn- och utbildningsnämnden översänder Yttrande måltidspolicy daterad 2022-01-19 till samhällsbyggnadsnämnden.
- Barn- och utbildningsnämnden vill uppmärksamma kommunstyrelsen på att nämnden kan behöva kompenseras för eventuella ökade kostnader som måltidspolicyn kan medföra.

Yttrande

En arbetsgrupp bestående av representanter från kommunstyrelseförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen har tagit fram ett förslag till måltidspolicy. Bland annat föreslås en ändring av benämning från kostpolicy till måltidspolicy då policyn berör helheten i måltiden.
Barn- och utbildningsnämnden ställer sig bakom remitterad måltidspolicy.
Barn- och utbildningsnämnden lämnar förslag på några redaktionella ändringar:

1. Bilden på sidan 1 med Agenda 2030-målen är suddig och behöver ändras så att den går att tyda.
2. Stort L i Livsmedelsverket i sista stycket på sidan 1.
3. Ordet ”**barnens**” bör läggas till i först stycket, andra meningen på sidan 3 för att understryka att det även handlar om förskolan.
4. Ordet ”övriga” bör läggas till i tredje stycket, första meningen på sidan 3.
5. Samma benämning bör användas genomgående i hela policyn för att beskriva barn- och utbildningsnämndens verksamhet. I nuvarande version används exempelvis både begreppen förskola och barnomsorg. Barn- och utbildningsnämnden vill i detta fall använda begreppet förskola.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande och bedömning

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har inget att erinra gällande framtagande av ny måltidspolicy.

Kultur och fritidsförvaltningen

Kultur- och fritidsförvaltningen har 2022-01-05 mottagit handlingar gällande måltidspolicyn.

Förslag till måltidspolicy berör inte kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde, varför förvaltningen inte har något att erinra förslaget.

Förvaltningen gör också bedömningen att ärendet inte behöver hanteras av kultur- och fritidsnämnden.

Kunskapsförbundet Väst

Kunskapsförbundet Väst har fått Kostpolicy/Måltidspolicy som snabbremiss.

Kunskapsförbundet Väst påpekar följande:
Stora delar av policyn är inte applicerbar på vår verksamhet. Maten som attraktivitetsfaktor tas inte upp alls. Kunskapsförbundet Väst önskar i första hand en Kost- och måltidspolicy riktad mot förbundets målgrupp och verksamhet. I andra hand ett eget rubrikområde i policyn, som tar sikte på gymnasieskolans behov av mat som attraktivitetsfaktor, ökad valfrihet och delaktighet i utbudet.

Av ovan inkomna svar finns följande förslag på redaktionella förändringar:

1. Bilden på sidan 1 med Agenda 2030-målen är suddig och behöver ändras så att den går att tyda.
2. Stort L i Livsmedelsverket i sista stycket på sidan 1.
3. Ordet ”**barnens**” bör läggas till i först stycket, andra meningen på sidan 3 för att understryka att det även handlar om förskolan.
4. Ordet ”övriga” bör läggas till i tredje stycket, första meningen på sidan 3.
5. Samma benämning bör användas genomgående i hela policyn för att beskriva barn- och utbildningsnämndens verksamhet. I nuvarande version används exempelvis både begreppen förskola och barnomsorg. Barn- och utbildningsnämnden vill i detta fall använda begreppet förskola.

I bifogat förslag till Måltidspolicy har ovanstående förslag på redaktionella ändringar justerats enligt förslagen.

Kunskapsförbundet väst anser att stora delar av policyn inte är applicerbar på deras verksamhet. Man menar att maten som attraktivitetsfaktor inte tas upp.

Under rubriken *goda måltider står,* goda lustfyllda måltider lockar aptiten och bidrar till livskvalitet. Vidare under rubriken *trivsamma måltider* står om att det är helheten som skapar stämningen och som är avgörande för hur måltiden upplevs. Där står även om upplevelse av bra service och gott bemötande. Man beskriver också mat som attraktivitetfaktor, ökad valfrihet och delaktighet i utbudet.

I måltidsavtalet mellan Kunskapsförbundet Väst och kostenheten framgår att matråd träffas 2 ggr per år. Sammankallande är intendent/kontaktperson för Kunskapsförbundet Väst. Via matrådet ges möjlighet till delaktighet.

Enligt remissvaret framgår att Kunskapsförbundet Väst i första hand önskar en Kost- och måltidspolicy riktad mot förbundets målgrupp och verksamhet. I andra hand ett eget rubrikområde i policyn, som tar sikte på gymnasieskolans behov av mat som attraktivitetsfaktor, ökad valfrihet och delaktighet i utbudet.

Då Kunskapsförbundet Väst är en egen juridisk person finns möjligheter att man på egen hand eller i samarbete med måltidsverksamheterna i Vänersborgs kommun och Trollhättans stad arbetar fram en måltidspolicy för sitt område.

Det finns också möjlighet att i inför avtalsskrivning utforma beställningen så att ovanstående önskemål och behov tillgodoses.

Beredning

Samhällsbyggnadsnämnden har skickat ut förslag till Måltidspolicy på remiss till kommunstyrelsen, socialnämnden, barn-och utbildningsnämnden, miljö-och hälsoskyddsnämnden och kultur och fritidsnämnden.

Samtliga nämnder har inkommit med svar, se bilagor och sammanställning ovan under fördjupad beskrivning av ärendet.

Förslag på Måltidspolicy är därefter justerad enligt inkomna förslag från ovanstående nämnder.

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade om återremiss 2022-04-19 för att även låta Kunskapsförbundet väst inkomma med svar, vilket nu har inkommit.

Underlag

1. Beslut KS 2022-02-03, Kostpolicy inom Vänersborgs kommun – nu kallad måltidspolicy.
2. Yrkande i kommunstyrelsens beslut 2022-02-03 om kostpolicy inom Vänersborgs kommun.
3. Ordförandebeslut SOC 2022/8, Yttrande gällande måltidspolicy.
4. Yttrande gällande måltidspolicy, 2022-03-01
5. Yttrande måltidspolicy, BUTN 2021/90, 2022-02-15
6. Svar på remiss av måltidspolicy, 2022-01-21, BUTN 2021/90
7. Beslut BUTN 2021/90, Yttrande gällande remiss måltidspolicy, barn- och utbildningsnämnden 2022-02-14
8. Kultur- och fritidsförvaltningen KUFRN 2022/27, Yttrande gällande måltidspolicyn.
9. Yttrande angående måltidspolicy 2022-01-10, REMISS 2022.24
10. Remissvar från Kunskapsförbundet Väst, 2022-05-17.
11. Förslag till Måltidspolicy

Andreas Knutsson

Förvaltningschef
Samhällsbyggnadsförvaltningen

Bilagor

1. Förslag till Måltidspolicy
2. Nu gällande Livmedelspolicy
3. Nu gällande kostpolicy för skolor och barnomsorg 1998.

Sändlista

Kommunstyrelsen
Samhällsbyggnadsnämnden
FC Samhällsbyggandsförvaltningen
Kostchef
Socialnämnden
Barn- och utbildningsnämnden
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Kunskapsförbundet Väst

Vänersborgs kommun

Måltidspolicy

Antagen av Kommunfullmäktige XXX-MM-DD § X

Innehållsförteckning

Inledning och syfte 3
Goda måltider 4
Trivsamma måltider 4
Integrerade måltider 5
Miljösmarta måltider 5
Näringsriktiga måltider 6
Säkra måltider 6
Publicering 6
Uppföljning och utvärdering 6

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Antagen av**
Policy	Måltidspolicy	Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. §	Skriv i organ eller beslutsfattare
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Samhällsbyggnadsförvaltningen/Kostenheten	Kostchef	Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. § X.	Tills vidare
Dokumentinformation	**Diarienummer**	**Uppföljning**	
Övergripande policy för måltider och måltidssituation inom Vänersborgs kommun	SBN 2021/99	En gång per mandatperiod	
Ämnesområde		**Intranät**	**Hemsida**
Måltider inom kommunens åtagande		x	☒
Andra regelverk som omnämns			
Nationella livsmedelsstrategin, Skollagen 2010:800, FN:s globala mål för hållbar utveckling, Socialtjänstlagen, Livsmedelsverkets nationella riktlinjer för måltider i förskolan, Livsmedelsverkets nationella riktlinjer för måltider i skolan, Livsmedelsverkets nationella riktlinjer för måltider i äldreomsorgen, handbok för schemalagda måltider RISE 2021, Kost- och näringsnationella rekommendationer för specialkost och anpassade måltider i förskola			

Inledning och syfte

Kommunens vision ”Vänersborgs kommun – attraktiv och hållbar i alla delar hela livet” ligger väl i linje med Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. För att bidra till en hållbar utveckling är det viktigt att planeringen av måltidsproduktionen och råvaruinköpen bidrar till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Målsättningarna i måltidspolicyn ska bidra till att nå hållbarhetsmålen i Agenda 2030, främst målen 2, 3, 4, 5, 10, 12, 13, 14 och 15.

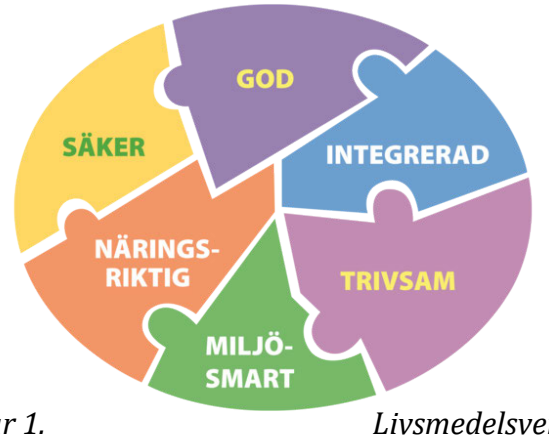

Mat och måltider är viktiga inslag under dagen, både socialt, näringsmässigt och ur ett hållbarhetsperspektiv. Det är viktigt att måltiden är smakfull, näringsriktigt sammansatt och främjar goda matvanor och god hälsa. Vad vi äter har också stor betydelse för vilket avtryck vi gör på miljön och klimatet.

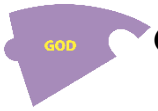
Under barn- och ungdomsåren grundlägger vi våra matvanor vilket till stor del ligger till grund för framtida konsumtionsmönster. Studier har visat att bra matvanor har betydelse för inlärning, koncentration och välbefinnande samt bidrar till en god hälsa genom livet. Bättre hälsa skapar förutsättningar för bättre skolresultat.

Måltidsmiljön påverkar måltidssituationen och upplevelsen kring måltiden. Måltiden spelar en viktig roll som källa till sociala kontakter och ska vara stunder att se fram emot under dagen. Maten och måltiderna är också en förutsättning för vårt välbefinnande.

Denna måltidspolicy riktar sig till alla verksamheter som köper in, förädlar och serverar måltider inom Vänersborgs kommun. Måltidspolicyns rubriker nedan utgår från Livsmedelsverkets måltidsmodell.

Figur 1. *Livsmedelsverkets måltidsmodell*

Goda måltider

En av de allra viktigaste egenskaperna hos en bra måltid är att den smakar gott. Goda och lustfyllda måltider lockar aptiten och bidrar till livskvalitet.

Att laga god mat som är anpassad efter olika personers behov kräver kunskap, engagemang och livsmedel av god kvalitet. En välsmakande måltid skapas inte bara i köket, den fysiska och sociala miljön är minst lika viktiga för måltidsupplevelsen.

Bra mat i förskola och skola är mat som barnen lockas av och tycker om, men som också utmanar deras smaker och preferenser. Med måltiderna kan morgondagens konsumenter få med sig kunskap, intresse och nyfikenhet kring mat och måltider. Tillsammans ger detta förutsättningar för välbefinnande, hälsa och goda matvanor.

Trivsamma måltider

Hur matgästen upplever måltiden påverkas inte bara av maten på tallriken. Det är helheten som skapar stämningen och som är avgörande för hur måltiden upplevs.

Måltiderna som serveras ska vara i en lugn, trivsam och inkluderande måltidsmiljö. Alla gäster ska uppleva bra service och ett gott bemötande. Tillsammans ger detta förutsättningar för välbefinnande, hälsa och goda matvanor.

Förutom att måltiderna skapar förutsättningar för ett bra näringsintag kan de utgöra en paus med fokus på något trevligt där matgästen har möjlighet att känna gemenskap, delaktighet och meningsfullhet.

Integrerade måltider

Måltiden är en resurs för hela verksamheten. I förskolan och skolan kan måltiden användas som ett pedagogiskt verktyg i undervisningen och för att väcka barnens och elevernas nyfikenhet kring mat. Måltiden är en viktig del av omsorgen och bör, liksom övriga delar av vårdverksamheten, ha sin utgångspunkt i ett personcentrerat förhållningssätt.

Delaktighet ger engagemang och kan leda till att mer mat äts upp. Ett sätt att främja delaktighet är att låta matgästerna ha inflytande på måltiden, över vilken mat som serveras och på måltidsmiljön. Det kan ske genom t.ex. måltidsråd.

Närvaro av pedagoger och övriga vuxna är viktigt för att kunna skapa en lugn och trivsam måltidsmiljö inom förskola och skola. Pedagogernas uppgift är att vara goda förebilder och tillsammans med måltidspersonal sprida information och verka för att främja goda matvanor, matkultur och social samvaro.

Miljösmarta måltider

Inom Vänersborgs kommun gör vi medvetna val och arbetar kontinuerligt med att minska matsvinnet. Vi beaktar klimatet och miljön och väljer svenska råvaror i så stor utsträckning som är möjligt. Vid livsmedelsupphandling underlättar vi för och uppmuntrar lokala producenter och leverantörer att delta i upphandlingen med intentionen att andelen lokal- och närproducerat ökar. ~~Även andelen ekologiska-, kravmärkta- och fairtrade- råvaror ökar.~~ På så sätt kan måltiderna bidra till minskad miljöpåverkan och bra villkor för både människor och djur.

För att beakta människors hälsa och djuromsorg i Vänersborgs kommun, ställs lägst grundläggande lagstiftningskrav på samtliga aktörer i livsmedelskedjan. Detta för att säkerställa hög livsmedelskvalitet, att miljöstörningar begränsas, att djur i livsmedelsproduktionen behandlas väl och skyddas mot lidande med svensk djurskyddslagstiftning som grund. Dessutom ställs etiska och miljömässiga krav inom vissa produktgrupper där detta särskilt efterfrågas. Den fisk kommunen köper in ska komma från hållbara bestånd.

För att minska klimatpåverkan mäter vi matsvinn och mängden CO2e, som visar livsmedlens klimatavtryck. I kommunens mål- och resursplan anges mål som följs upp årligen.

Näringsriktiga måltider

Näringsriktig mat som hamnar i magen ger bra förutsättningar för att må bra och orka vara aktiv. Det finns mycket att vinna på att satsa på bra råvaror och professionella kockar med kunskap, engagemang och förmåga att laga bra mat som matgästerna tycker om.

Sverige har idag lagstadgade krav på kostnadsfria och näringsriktiga skolmåltider till alla grundskoleelever. Barnen behöver energi och näring för att växa, utvecklas och orka med dagarna i förskolan eller skolan. Skolåldern är också en tid då matvanor och attityder till mat grundläggs.

Bra måltider i förskola och skola ger barnen en grund för bra matvanor. Bra måltider inom socialförvaltningens verksamheter förebygger undernäring eller övervikt samt bevarar funktion och livskvalitet. Det är viktigt att menyerna anpassas efter individernas behov, vanor och önskemål.

Matgästerna erbjuds måltider som gör dem mätta, pigga och som förebygger kostrelaterade problem.

Personer som har behov av specialkost av medicinska skäl erbjuds detta. Vid förfrågan av anpassade måltider bedöms behovet individuellt.

Säkra måltider

All mat som serveras ska vara säker att äta och matgästerna ska kunna känna sig trygga i att inte bli sjuka av maten.

Personalen ska ha kompetens inom livsmedelssäkerhet och det ska finnas rutiner för hur risker ska hanteras, förebyggas och åtgärdas.

Publicering

Måltidspolicyn publiceras på hemsidan och intranätet.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning och utvärdering av denna måltidspolicy sker en gång per mandatperiod.

§ 131

Skogspolicy för Vänersborgs kommun

KS 2020/343

Beslut

Kommunfullmäktige antar Skogspolicy.

Bilaga/bilagor

- Bilaga 7; Skogspolicy - antagandehandling

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsförvaltningen har tillsammans med representant för Miljö- och byggnadsförvaltningen tagit fram förslag till Skogspolicy som en del i ett uppdrag att se över styrdokument för kommunens skogshantering. Policyn är ett komplement till lagstiftningen och innehåller grundprinciper som ska tillgodose ekologiska, sociala och ekonomiska hållbarhetsperspektiv.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2023-05-22
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-04-25
- Skogspolicy - antagandehandling

§ 89

Skogspolicy för Vänersborgs kommun

KS 2020/343

Beslut

Kommunfullmäktige antar Skogspolicy.

Bilaga/bilagor

- Bilaga 4. Skogspolicy - antagandehandling

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsförvaltningen har tillsammans med representant för Miljö- och byggnadsförvaltningen tagit fram förslag till Skogspolicy som en del i ett uppdrag att se över styrdokument för kommunens skogshantering. Policyn är ett komplement till lagstiftningen och innehåller grundprinciper som ska tillgodose ekologiska, sociala och ekonomiska hållbarhetsperspektiv.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-04-25
- Skogspolicy - antagandehandling

2023-04-25 Dnr: KS 2020/343

Handläggare
Pål Castell
pal.castell@vanersborg.se
0521-72 10 91

Mottagare
Kommunfullmäktige

Antagande av Skogspolicy

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar Skogspolicy.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsförvaltningen har tillsammans med representant för Miljö- och byggnadsförvaltningen tagit fram förslag till Skogspolicy som en del i ett uppdrag att se över styrdokument för kommunens skogshantering. Policyn är ett komplement till lagstiftningen och innehåller grundprinciper som ska tillgodose ekologiska, sociala och ekonomiska hållbarhetsperspektiv.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden initierade uppdraget för att få tydligare styrning av kommunens skogsförvaltning.

Policyn är tänkt att verka i relation till riktlinjer och skogsbruksplan enligt följande:

- *Skogspolicyn* är den mest övergripande styrdokumentet som anger grundprinciperna för kommunens skogsförvaltning och hantering av skogen. Policyn antas av kommunfullmäktige.
- *Riktlinjer för kommunal skogshantering* utgår från Skogspolicyns grundprinciper och förtydligar hur skogsbeståndet kategoriseras samt vilka värden som prioriteras högst i dessa kategorier. Riktlinjerna är tänkt att vara en mer detaljerad vägledning. Riktlinjerna antas av samhällsbyggnadsnämnden.
- *Skogsbruksplanen* är ett geodatamaterial för planering, utvärdering och uppföljning. Skogsbruksplanen ska följa grundprinciperna i policyn och dess avvägningar, prioritering och motiveringar i riktlinjerna. Skogsbruksplanen fastställs av samhällsbyggnadsförvaltningen.

Styrdokumenten har varit uppe för politisk avstämning under våren 2022 i Samhällsbyggnadsnämnden och Miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Beredning

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade om förfrågan om igångsättningsbeslut av riktlinjedokument för kommunens skogshantering 2020-08-18. Kommunstyrelsens ordförande beslutade att bevilja igångsättningsbeslutet 2021-02-01.

Samhällsbyggnadsförvaltningen fick i uppdrag att ta fram styrdokument för kommunens skogshantering tillsammans med representant för Miljö och hälsa.

Förvaltningarna har arbetat med framtagande av styrdokument under 2021 och 2022. Styrdokumenten har varit ute på internremiss och förankrats externt med några aktuella intresseorganisationer.

Ärendet återremitterades av Samhällsbyggnadsnämnden i december 2022 för att arbeta fram en till grundprincip. Policyn och Riktlinjerna har nu reviderats enligt grunden i återremitteringen samt har arbetats i styrdokumenten.

Jenny Kudryk

Chef avdelningen hållbar utveckling

Bilagor

Skogspolicy - antagandehandling

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
Kommunekolog, Lisa Rex
Enhetschef Skog och Natur, Morgan Fast
Mark- och exploateringsingenjör, Oscar Kollberg
Tillförordnad Verksamhetschef Fastighet och Service, Johan Möller
Förvaltningschef Samhällsbyggnadsförvaltningen, Andreas Knutsson

Vänersborgs kommun

Skogspolicy

Innehållsförteckning

INLEDNING OCH SYFTE **1**

FÖRUTSÄTTNINGAR 1

GRUNDPRINCIPER **1**

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Antagen av**
Policy	Skogspolicy	Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. §	Skriv i organ eller beslutsfattare
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Fastighet och Service	Verksamhetschef	Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. § X.	Tillsvidare

Dokumentinformation	**Diarienummer**
Policy och grundprinciper för Vänersborgs kommuns skogar, skogsinnehav samt förvaltning av skogen.	SBN 2020/215

Ämnesområde	**Intranät**	**Hemsida**
Policy om skogshantering	☒	☒

Andra regelverk som omnämns

Riktlinjer för kommunal skogshantering
Skogsvårdslagen (1979:429)
Miljöbalken (1998:808)
Plan- och bygglagen (2010:900)
Kulturminneslagen (1988:950)

Inledning och syfte

Skogspolicyn riktar sig till kommunens förvaltare, invånare och politiker. Policyn ska informera dessa om kommunens grundprinciper i skogsförvaltningen.

Syftet med skogspolicyn är att vara ett samlat styrdokument för att fastställa grundprinciperna och vägleda i beslut om hur den kommunägda skogen förvaltas.

Kommunen äger skog i syfte att främja ett rörligt friluvsliv med goda rekreationsmöjligheter, bevara och utveckla natur- och kulturvärden, skydda bebyggelse mot störningar eller risker samt ha mark i beredskap för framtida utvecklingsprojekt. Skogsbruket ska bedrivas på ett hållbart sätt ur såväl ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv. Syftet med kommunalt skogsägande är också att kunna använda skogsmarken som en markreserv.

Kommunens skogshantering delas upp i tre hierarkier, Skogspolicy, Riktlinjer för kommunal skogshantering och skogsbruksplanen. Det är enbart skogspolicyn och Riktlinjerna för kommunalskogshantering som antas politiskt. Skogsbruksplanen är ett arbets- och planeringsmaterial för skogsbruket.

Förutsättningar

Vänersborgs kommuns skogar är dubbelcertifierade enligt FSC och PEFC vilket genom revisioner säkerställer att certifieringsstandaren efterlevs (se certifieringsstandard för FSC och PEFC).

Skogen ska förvaltas enligt skogsbruksplanen, vilket är en förutsättning för att vara certifierad skogsägare. Arbetet med skogen ska samspela med riksintressen och övriga antagna styrdokument för markanvändning inom kommunen.

Grundprinciper

Vänersborgs kommuns grundprinciper bidrar till att uppfylla de nationella miljömålen exempelvis “levande skogar” och ”Ett rikt växt och djurliv”, samt bidrar till att uppfylla de globala hållbarhetsmålen, enligt Agenda 2030. Framför allt hållbarhetsmålen som har koppling till ”ekosystem och biologisk mångfald”, ”god hälsa och välbefinnande”, ”hållbar konsumtion och produktion” och ”bekämpa klimatförändringarna”. De bidrar även till att uppfylla fokusområdet ”Grönskande stad och land” i Vänersborgs kommuns ”Miljöprogram 2030”. Utgångspunkten är att skogen ska förvaltas hållbart ur ett ekologiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv. Utifrån detta har ett antal grundprinciper tagits fram, vilka ska följas i alla delar av kommunens skogsbruk:

- Skogen ska nyttjas effektivt och ansvarsfullt
- Skogens och skogsmarkens betydelse för klimatet samt klimatförändringar ska beaktas
- Skogens biologiska mångfald och ekosystemtjänster ska värnas och utvecklas
- Ekonomiskt överskott ska återgå till att främja skogens alla värden
- Hyggesfritt skogsbruk ska eftersträvas
- Kulturmiljön ska bevaras och stärkas
- Friluftslivet i skogen ska stärkas
- Skogen ska bidra till ökad folkhälsa och ett aktivt föreningsliv

- En tillgänglig och trygg skog ska eftersträvas
- En variationsrik skog ska eftersträvas
- Förutsättningar för besöksnäring och turism ska skapas
- Besökarnas kunskap om skog och natur ska stärkas
- Bra dialog ska eftersträvas med berörda parter
- Viltvårdsåtgärder ska beaktas i skogsbruket

En mer ingående beskrivning av grundprinciperna återfinns i riktlinjerna för kommunal skogshantering.

§ 132

Strategi för krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd perioden 2023-2027

KS 2023/5

Beslut

1. Kommunfullmäktige antar Strategi för krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd perioden 2023–2027, enligt bilaga.
2. Under förutsättning att Kommunfullmäktige fattar beslut enligt punkten 1 ersätter strategin Kommunstyrelsens tidigare beslut, KS 2019/409 § 36, om Plan för krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd 2019–2022.

Bilaga/bilagor

- Bilaga 8; Strategi för Krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd

Sammanfattning av ärendet

Strategin beskriver kommunens övergripande mål och inriktning för det arbete med krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd som ska bedrivas under mandatperioden.
De åtgärder och aktiviteter som kommunen planerar att genomföra under mandatperioden ska leda till minskade sårbarheter och bättre redundans i kommunens samhällsviktiga verksamheter, en ökad förmåga att hantera samhällsstörningar och bättre förberedelse inför höjd beredskap.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2023-05-22
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-02
- Strategi för Krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd

§ 92

Strategi för krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd perioden 2023–2027

KS 2023/5

Beslut

1. Kommunfullmäktige antar Strategi för krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd perioden 2023–2027, enligt bilaga.
2. Under förutsättning att Kommunfullmäktige fattar beslut enligt punkten 1 ersätter strategin Kommunstyrelsens tidigare beslut, KS 2019/409 § 36, om Plan för krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd 2019–2022.

Bilaga/bilagor

- Bilaga 6. Strategi för krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd perioden 2023–2027

Sammanfattning av ärendet

Strategin beskriver kommunens övergripande mål och inriktning för det arbete med krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd som ska bedrivas under mandatperioden.
De åtgärder och aktiviteter som kommunen planerar att genomföra under mandatperioden ska leda till minskade sårbarheter och bättre redundans i kommunens samhällsviktiga verksamheter, en ökad förmåga att hantera samhällsstörningar och bättre förberedelse inför höjd beredskap.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-03
- Strategi för krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd perioden 2023–2027

2023-05-02 Dnr: KS 2023/5

Handläggare
Jessica Roth Andersson
jessica.rothandersson@vanersborg.se
0521-721163

Mottagare
Kommunfullmäktige

Strategi för krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd perioden 2023–2027

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige antar Strategi för krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd perioden 2023–2027, enligt bilaga 1.
2. Under förutsättning att Kommunfullmäktige fattar beslut enligt punkten 1 ersätter strategin Kommunstyrelsens tidigare beslut, KS 2019/409 § 36, om Plan för krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd 2019–2022.

Sammanfattning av ärendet

Strategin beskriver kommunens övergripande mål och inriktning för det arbete med krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd som ska bedrivas under mandatperioden.
De åtgärder och aktiviteter som kommunen planerar att genomföra under mandatperioden ska leda till minskade sårbarheter och bättre redundans i kommunens samhällsviktiga verksamheter, en ökad förmåga att hantera samhällsstörningar och bättre förberedelse inför höjd beredskap.

Underlag

- Överenskommelse om kommuners krisberedskap 2019–2022, förlängd och justerad till 2023 mellan myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) (Dnr MSB 2022–15507).
- Överenskommelse om kommuners arbete med civilt försvar 2018–2020 med revideringar till 2023 mellan myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges Kommuner och regioner (SKR) (Dnr MSB 2022–15507).

Pernilla Bertilsson
Chef Juridik och Säkerhet

Bilagor

1. Strategi för krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd perioden 2023–2027.

Sändlista

- Samtliga nämnder
- Chefer vid Kommunstyrelseförvaltningen

Vänersborgs kommun

Strategi för krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd

Perioden 2023 - 2027

Antagen av Kommunfullmäktige XXX-MM-DD § X

Innehållsförteckning

Inledning 4
Mål 4
Ansvar 4
Kommunfullmäktige 4
Kommunstyrelsen 4
Kommunala bolag 4
Kommunalförbund 4
Kommunens krisledningsorganisation 5
Risk- och sårbarhetsanalys 5
Planering under mandatperioden 5
Geografiska områdesansvar 5
Civilt försvar och säkerhetsskydd 5
Publicering 6
Uppföljning och utvärdering 6

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Antagen av**
Strategi	Strategi för krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd	Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. §	Kommunfullmäktige
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Kommunstyrelseförvaltningen	Beredskapssamordnare	Skriv ÅÅÅÅ-MM-DD och ev. § X.	2023–2027
Dokumentinformation	**Diarienummer**	**Uppföljning**	
Skriv en kort informationstext om dokumentet t.ex. Struktur, terminologi och beslutsnivåer för styrande dokument.	Nämndkod. Diarienr	En gång per mandatperiod	

Ämnesområde	**Intranät**	**Hemsida**
Krisberedskap, civilt försvar, säkerhetsskydd	☒	☒

Andra regelverk som omnämns

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder infor och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap(LEH)
Förordning (2006:637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (FEH)
Säkerhetsskyddslag (2018:585)
Säkerhetskyddsförordning (2021:955)
MSB Överenskommelse om kommunernas arbete med krisberedskap 2019–2023
MSB Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar 2018–2023

Inledning
Vänersborgs kommun ansvarar för ett flertal samhällsviktiga verksamheter som är nödvändiga för att upprätthålla en trygg, säker och välfungerande kommun. Det ställer höga krav på ett förebyggande arbete med krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd inom och utanför vårt geografiska områdesansvar.

Mål
De åtgärder och aktiviteter som kommunen planerar att genomföra under mandatperioden ska leda till minskad sårbarhet och bättre redundans i kommunens samhällsviktiga verksamheter, en ökad förmåga att hantera samhällsstörningar och bättre förberedelse inför höjd beredskap.

Ansvar
Kommunfullmäktige
Genom strategin fastställer kommunfullmäktige kommunens övergripande inriktning för krisberedskap, civilt försvar och säkerhetsskydd för mandatperioden samt efterföljande år. Kommunfullmäktige fastställer reglemente för krisledningsnämnden för varje mandatperiod.

Kommunstyrelsen
Kommunstyrelsen är ansvarig för att övergripande process för risk- och sårbarhetsanalys utförs.
Kommunstyrelsen fastställer för varje ny mandatperiod en risk- och sårbarhetsanalys (RSA) för hela kommunen enligt Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).

Kommunala bolag
Denna strategi ska gälla för de helägda kommunala bolagen.

Kommunalförbund
Styrningen av kommunalförbund sker genom förbundsordning, konsortialavtal och liknande överenskommelser.

Kommunens krisledningsorganisation

Kommunens krisledningsorganisation ska hantera en inträffad samhällsstörning med så få konsekvenser som möjligt för de människor som bor, verkar och vistas inom kommunen. Krisberedskapen och det civila försvaret i Sverige bygger på följande principer och är vägledande:

Ansvarsprincipen	att den som har ansvar för en verksamhet i normala situationer också har motsvarande ansvar vid störningar i samhället. Aktörer har ett ansvar att agera även i osäkra lägen. Den utökade ansvarsprincipen innebär att aktörerna ska stödja och samverka med varandra.
Närhetsprincipen	att samhällsstörningar ska hanteras där de inträffar och av de som är närmast berörda och ansvariga.
Likhetsprincipen	att aktörer inte ska göra större förändringar i organisationen än vad situationen kräver. Verksamheten under samhällsstörningar ska fungera som vid normala förhållanden, så långt det är möjligt.

Risk- och sårbarhetsanalys

Arbetet med RSA ska genomföras förvaltningsövergripande, av berörda kommunala bolag och kommunalförbund samt samhällsviktiga aktörer som verkar inom kommunens geografiska område.

Planering under mandatperioden

Kommunens RSA beskriver åtgärder som ska genomföras under mandatperioden.

Geografiska områdesansvar

Genom samverkan med aktörer som bedriver samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område uppnås samordning av förberedelser inför och under en samhällsstörning eller höjd beredskap. Samverkan ska även ske med närliggande kommuner och relevanta aktörer utanför kommunens geografiska område.

Civilt försvar och säkerhetsskydd

Kommunernas uppgifter i arbetet med civilt försvar och säkerhetsskydd specificeras i *Överenskommelsen om kommunernas arbete med civilt försvar 2018–2020* med revideringar till och med 2023. Uppgifterna är ett komplement till kommunernas uppgifter avseende krisberedskap, som beskrivs i *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019–2022,* förlängd och justerad 2023.

Publicering

Styrdokument tillhör kommunens författningssamling och är publicerad på hemsidan. Kompletterande dokument för ledning av förvaltningsorganisationen publiceras på intranätet.

Uppföljning och utvärdering

Rapportering och uppföljning av överenskommelser görs årligen med länsstyrelsen, som har till uppdrag att följa tillämpningen av LEH och överenskommelserna. Länsstyrelsen rapporterar vidare till MSB, myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

§ 134

Kultur- och fritidsnämndens reglemente

KS 2023/211

Beslut

Kommunfullmäktige antar kultur- och fritidsnämndens reglemente, enligt bilaga, med den justeringen att *”Fastställa privaträttsliga avgifter inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde”* tas bort och ersätts med *”Fastställa följande avgifter. Biblioteksavgift, taxa för musik- och kulturskola, pris för uthyrning av idrottsanläggningar, avgift för Hallevibadet, bibliotekets auditorium och avgift för lotteri registrering”,* och ersätter därigenom nu gällande reglemente för kultur- och fritidsnämnden antagen av Kommunfullmäktige 2022-02-16, § 2 (KS 2022/67).

Bilaga/bilagor

- Bilaga 10; Kultur- och fritidsnämnden - reglemente 2022-01-01

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige antog 2022-09-21 riktlinjer för arbetet med konstnärlig gestaltning i offentlig miljö. I samband med detta fick också kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att revidera sitt reglemente för att inkludera ansvaret för den konstnärliga gestaltningen i offentlig miljö.

Med anledning av detta har förslag till revidering av reglemente tagits fram. Justeringar har även gjorts gällande musikakademin (som begrepp) samt nämndens avgiftshantering. Syftet med den sistnämnda justeringen är att effektivisera och tydliggöra beslutsgången.

Fullmäktige utövar i princip avgiftsrätten. Sådana avgiftsuttag som inte har någon direkt betydelse för kommunalekonomin i stort kan anses falla utanför gruppen ”viktiga ekonomiska frågor”. Avgifterna: Biblioteksavgift, taxa för musik- och kulturskola, pris för uthyrning av idrottsanläggningar, avgift för Hallevibadet, bibliotekets auditorium och avgift för lotteriregistrering, utgör endast en mindre andel av den centrala kommunala budgeten. De har ingen större betydelse som kommunal inkomstkälla.

Anledningen till den begränsade möjligheten till delegation på avgiftsområdet är att sådan inte får leda till en rubbad maktfördelning mellan fullmäktige och nämnder. Att delegera *Fastställa privaträttsliga avgifter inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde* kan däremot leda till en rubbad maktfördelning. Förslaget innebär ett betydande handlingsutrymme för Kultur- och fritidsnämnden när det gäller att bestämma avgifter och taxor. Det bör uttryckligen framgå vad det är som är föremål för delegation. Även om det är fråga om civilrättsliga ersättningar kan prissättningen omfattas av fullmäktiges exklusiva beslutanderätt då 5 kap. 1 § Kommunallagen (2017:725), KL, talar om ”andra viktiga ekonomiska frågor” och har en koppling till påverkan på den kommunala ekonomin. Även bestämmandet av civilrättsliga ersättningar kan vara ”viktiga ekonomiska frågor”.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2023-05-22
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-11
- Kultur- och fritidsnämndens beslut 2023-01-24: Revidering av kultur- och fritidsnämndens reglemente
- Kultur- och fritidsnämnden - reglemente 2022-01-01

§ 93

Kultur- och fritidsnämndens reglemente

KS 2023/211

Beslut

Kommunfullmäktige antar kultur- och fritidsnämndens reglemente, enligt bilaga, med den justeringen att *”Fastställa privaträttsliga avgifter inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde”* tas bort och ersätts med *”Fastställa följande avgifter. Biblioteksavgift, taxa för musik- och kulturskola, pris för uthyrning av idrottsanläggningar, avgift för Hallevibadet bibliotekets auditorium och avgift för lotteri registrering”,* och ersätter därigenom nu gällande reglemente för kultur- och fritidsnämnden antagen av Kommunfullmäktige 2022-02-16, § 2 (KS 2022/67).

Bilaga/bilagor

- Bilaga 7. Kultur- och fritidsnämnden - reglemente 2022-01-01

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige antog 2022-09-21 riktlinjer för arbetet med konstnärlig gestaltning i offentlig miljö. I samband med detta fick också kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att revidera sitt reglemente för att inkludera ansvaret för den konstnärliga gestaltningen i offentlig miljö.

Med anledning av detta har förslag till revidering av reglemente tagits fram. Justeringar har även gjorts gällande musikakademin (som begrepp) samt nämndens avgiftshantering. Syftet med den sistnämnda justeringen är att effektivisera och tydliggöra beslutsgången.

Fullmäktige utövar i princip avgiftsrätten. Sådana avgiftsuttag som inte har någon direkt betydelse för kommunalekonomin i stort kan anses falla utanför gruppen ”viktiga ekonomiska frågor”. Avgifterna: Biblioteksavgift, taxa för musik- och kulturskola, pris för uthyrning av idrottsanläggningar, avgift för Hallevibadet, bibliotekets auditorium och avgift för lotteriregistrering, utgör endast en mindre andel av den centrala kommunala budgeten. De har ingen större betydelse som kommunal inkomstkälla.

Anledningen till den begränsade möjligheten till delegation på avgiftsområdet är att sådan inte får leda till en rubbad maktfördelning mellan fullmäktige och nämnder. Att delegera *Fastställa privaträttsliga avgifter inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde* kan däremot leda till en rubbad maktfördelning. Förslaget innebär ett betydande handlingsutrymme för Kultur- och fritidsnämnden när det gäller att bestämma avgifter och taxor. Det bör uttryckligen framgå vad det är som är föremål för delegation. Även om det är fråga om civilrättsliga ersättningar kan prissättningen omfattas av fullmäktiges exklusiva beslutanderätt då 5 kap. 1 § Kommunallagen (2017:725), KL, talar om ”andra viktiga ekonomiska frågor” och har en koppling till påverkan på den kommunala ekonomin. Även bestämmandet av civilrättsliga ersättningar kan vara ”viktiga ekonomiska frågor”.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-11
- Kultur- och fritidsnämndens beslut 2023-01-24: Revidering av kultur- och fritidsnämndens reglemente
- Kultur- och fritidsnämnden - reglemente 2022-01-01

2023-05-11 Dnr: KS 2023/211

Handläggare
Roy Svensson
Roy.Svensson@vanersborg.se
0521-72 23 83

Mottagare
Kommunfullmäktige

Kultur- och fritidsnämndens reglemente

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar kultur- och fritidsnämndens reglemente, enligt bilaga, med den justeringen att *”Fastställa privaträttsliga avgifter inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde”* tas bort och ersätts med *”Fastställa följande avgifter. Biblioteksavgift, taxa för musik- och kulturskola, pris för uthyrning av idrottsanläggningar, avgift för Halleviksbadet, bibliotekets auditorium och avgift för lotteri registrering”,* och ersätter därigenom nu gällande reglemente för kultur- och fritidsnämnden antagen av Kommunfullmäktige 2022-02-16, § 2 (KS 2022/67).

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige antog 2022-09-21 riktlinjer för arbetet med konstnärlig gestaltning i offentlig miljö. I samband med detta fick också kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att revidera sitt reglemente för att inkludera ansvaret för den konstnärliga gestaltningen i offentlig miljö.

Med anledning av detta har förslag till revidering av reglemente tagits fram. Justeringar har även gjorts gällande musikakademin (som begrepp) samt nämndens avgiftshantering. Syftet med den sistnämnda justeringen är att effektivisera och tydliggöra beslutsgången.

Fullmäktige utövar i princip avgiftsrätten. Sådana avgiftsuttag som inte har någon direkt betydelse för kommunalekonomin i stort kan anses falla utanför gruppen ”viktiga ekonomiska frågor”. Avgifterna: Biblioteksavgift, taxa för musik- och kulturskola, pris för uthyrning av idrottsanläggningar, avgift för Halleviksbadet, bibliotekets auditorium och avgift för lotteriregistrering, utgör endast en mindre andel av den centrala kommunala budgeten. De har ingen större betydelse som kommunal inkomstkälla.

Anledningen till den begränsade möjligheten till delegation på avgiftsområdet är att sådan inte får leda till en rubbad maktfördelning mellan fullmäktige och nämnder. Att delegera *Fastställa privaträttsliga avgifter inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde* kan däremot leda till en rubbad maktfördelning. Förslaget innebär ett betydande handlingsutrymme för Kultur- och fritidsnämnden när det gäller att bestämma avgifter och taxor. Det bör uttryckligen framgå vad det är som är föremål för delegation. Även om det är fråga om civilrättsliga ersättningar kan prissättningen omfattas av fullmäktiges exklusiva beslutanderätt då 5 kap. 1 § Kommunallagen (2017:725), KL, talar om ”andra viktiga ekonomiska frågor” och har en koppling till påverkan på den kommunala ekonomin. Även bestämmandet av civilrättsliga ersättningar kan vara ”viktiga ekonomiska frågor”.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige antog 2022-09-21 riktlinjer för arbetet med konstnärlig gestaltning i offentlig miljö. I samband med detta fick också kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att revidera sitt reglemente för att inkludera ansvaret för den konstnärliga gestaltningen i offentlig miljö.

Med anledning av detta har förslag till revidering av reglemente tagits fram.
Under 1 § gällande nämndens ansvarsområden har konstnärlig gestaltning lagts till som punkt enligt uppdraget från kommunfullmäktige. Musikakademin som punkt under § 1 är borttagen då Nationellt centrum för musiktalanger gått över till föreningsregi och Vänersborg jazz academy har organiserats inom musik- och kulturskolan. Behovet av musikakademin som begrepp finns därför inte längre kvar.

Under 2 § gällande delegering från kommunfullmäktige har en ny punkt lagts till, punkt 4. *Fastställa privaträttsliga avgifter inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde*. Kultur- och fritidsnämnden har olika typer av avgifter, exempelvis biblioteksavgifter och taxa för musik- och kulturskolan (båda dessa är fastställda av kommunfullmäktige), pris för uthyrning av idrottsanläggningar, Hallevibadet och bibliotekets auditorium samt avgift för lotteriregistrering.

Avgifterna utgör endast en mindre andel av den centrala kommunala budgeten. De har ingen större betydelse som kommunal inkomstkälla. Prislistan för idrottsanläggningar fastställs av nämnden årligen utifrån en rekommendation från revisorerna vid en granskning för ett antal år sedan.

5 kap. 1 § KL preciserar innebörden av att fullmäktige är beslutande församling i kommuner och regioner. Fullmäktige ska besluta i alla ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

5 kap. 1 § andra punkten KL ger uttryck för fullmäktiges finansmakt. I begreppet andra viktiga ekonomiska frågor ligger ett allmänt krav på att fullmäktige ska besluta i sådana ärenden som, liksom budgeten och skatten, har avgörande betydelse för den kommunala ekonomin. Det kan till exempel handla om graden av avgiftsfinansiering och viktiga beslut om förmögenhetstillgångar. Beslut om taxor är ett annat exempel på en finansiell åtgärd som regelmässigt har sådan kommunalekonomisk betydelse att den ankommer på fullmäktige. Till "viktiga ekonomiska frågor" hör generellt sett beslut om avgifter, varför fullmäktige således i princip utövar avgiftsrätten. Beslut om taxor är ett exempel på en finansiell åtgärd som regelmässigt har ansetts ha sådan kommunalekonomisk betydelse att det inte kan delegeras. Detta hänger samman med att avgiftsnivån kan påverka skatteuttaget.

Det innebär dock inte att fullmäktige måste avgöra avgiftssättningen i varje enskilt fall (prop. 1990/91:117 s. 159). Sådana avgiftsuttag som inte har någon direkt betydelse för kommunalekonomin i stort kan anses falla utanför gruppen ”viktiga ekonomiska frågor”. Anledningen till den begränsade möjligheten till delegation på avgiftsområdet är att sådan inte får leda till en rubbad maktfördelning mellan fullmäktige och nämnder (prop. 1990/91:117 s. 48 f. och 158).

Det kan vara svårt att avgöra vad som är en offentligrättslig avgift och vad som är en civilrättslig ersättning. Även om det är fråga om civilrättsliga ersättningar kan prissättningen omfattas av fullmäktiges exklusiva beslutanderätt då 5 kap. 1 § KL talar om ”andra viktiga ekonomiska frågor” och har en koppling till påverkan på den

kommunala ekonomin. Även bestämmandet av civilrättsliga ersättningar kan vara ”viktiga ekonomiska frågor”. Det torde vara nödvändigt att göra särskilda bedömningar i de enskilda fallen (prop. 1990/91:117 s. 48 f. och 158).

Som exempel från rättspraxis kan nämnas att fullmäktige har ansetts kunna bemyndiga kommunstyrelsen att fastställa badavgifter (RÅ 1976 Ab 538).

I RÅ 1994 ref. 72 hade genom budgetbeslut för 1992 och 1993 års verksamhet kommunfullmäktige för trafiknämnden angivit ramar och riktlinjer för den taxehöjning som trafiknämnden sedermera beslutade om. Enligt såväl kammarrättens som Högsta förvaltningsdomstolens mening gav de återgivna riktlinjerna ett betydande handlingsutrymme för trafiknämnden när det gällde att bestämma taxorna inom kollektivtrafiken. Nämndens beslut i sådana frågor förutsattes därmed ha återverkningar på kommunens ekonomi, vilka inte kunde betraktas som marginella. Uppgiften att besluta om taxorna inom kollektivtrafiken var därför av sådant slag att den inte kunde delegeras till en nämnd.

Kammarrätten i Stockholm prövade i mål nr 3111-15 frågan om huruvida en fritidsnämnds beslut att höja entréavgifterna för ett bad var ett sådant beslut som endast kommunfullmäktige fick fatta. Beslut om höjda badavgifter får enligt kammarrättens mening ofta antas ha begränsade ekonomiska återverkningar för en kommun. Enligt kammarrättens mening utgör 3 kap. 9 § KL därför inget hinder för kommunfullmäktige mot att delegera beslutanderätt i frågan.

Bedömning.

Anledningen till den begränsade möjligheten till delegation på avgiftsområdet är att sådan inte får leda till en rubbad maktfördelning mellan fullmäktige och nämnder. Att delegera *Fastställa privaträttsliga avgifter inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde* kan däremot leda till en rubbad maktfördelning. Förslaget innebär ett betydande handlingsutrymme för Kultur- och fritidsnämnden när det gäller att bestämma avgifter och taxor. Det bör uttryckligen framgå vad det är som är föremål för delegation. Även om det är fråga om civilrättsliga ersättningar kan prissättningen omfattas av fullmäktiges exklusiva beslutanderätt då 5 kap. 1 § KL talar om ”andra viktiga ekonomiska frågor” och har en koppling till påverkan på den kommunala ekonomin. Även bestämmandet av civilrättsliga ersättningar kan vara ”viktiga ekonomiska frågor”.

Beredning

Ärendet har behandlats i Kultur- och fritidsnämnden.
Kommunstyrelseförvaltningen har granskat ärendet och gjort bedömning.

Pernilla Bertilsson

Chef Juridik och säkerhetsavdelningen

Bilagor

Kultur- och fritidsnämnden beslut 2023-01-24, § 3 (KUFRN 2021/32)

Tjänsteskrivelse 2023-01-09

Reglemente för kultur- och fritidsnämnden, förslag på revidering 2023-01-04

Nuvarande reglemente för kultur- och fritidsnämnden

Sändlista

Kultur- och fritidsnämnden

§ 3

Revidering av kultur- och fritidsnämndens reglemente

KUFRN 2021/32

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att godkänna revideringen av kultur- och fritidsnämndens reglemente.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige antog 2022-09-21 riktlinjer för arbetet med konstnärlig gestaltning i offentlig miljö. I samband med detta fick också kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att revidera sitt reglemente för att inkludera ansvaret för den konstnärliga gestaltningen i offentlig miljö.

Med anledning av detta har förslag till revidering av reglemente tagits fram. Justeringar har även gjorts gällande musikakademin (som begrepp) samt nämndens avgiftshantering. Syftet med den sistnämnda justeringen är att effektivisera och tydliggöra beslutsgången.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse 2023-01-09
- Reglemente för kultur- och fritidsnämnden, förslag på revidering 2023-01-04
- Beslut: Antagande av riktlinjer för arbetet med konstnärlig gestaltning i offentlig miljö, kommunfullmäktige 2022-09-21 § 128

Sändlista

Kommunstyrelsen

2023-01-09 Dnr: KUFRN 2021/32

Handläggare
Amanda Christiansdotter
amanda.christiansdotter@vanersborg.se
0521-72 24 36

Mottagare
Kultur- och fritidsnämnden

Revidering av kultur- och fritidsnämndens reglemente

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden föreslår kommunfullmäktige att godkänna revideringen av kultur- och fritidsnämndens reglemente.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige antog 2022-09-21 riktlinjer för arbetet med konstnärlig gestaltning i offentlig miljö. I samband med detta fick också kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att revidera sitt reglemente för att inkludera ansvaret för den konstnärliga gestaltningen i offentlig miljö.

Med anledning av detta har förslag till revidering av reglemente tagits fram. Justeringar har även gjorts gällande musikakademin (som begrepp) samt nämndens avgiftshantering. Syftet med den sistnämnda justeringen är att effektivisera och tydliggöra beslutsgången.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige antog 2022-09-21 riktlinjer för arbetet med konstnärlig gestaltning i offentlig miljö. I samband med detta fick också kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att revidera sitt reglemente för att inkludera ansvaret för den konstnärliga gestaltningen i offentlig miljö.

Med anledning av detta har förslag till revidering av reglemente tagits fram.

Under 1 § gällande nämndens ansvarsområden har konstnärlig gestaltning lagts till som punkt enligt uppdraget från kommunfullmäktige. Musikakademin som punkt under § 1 är borttagen då Nationellt centrum för musiktalanger gått över till föreningsregi och Vänersborg jazz academy har organiserats inom musik- och kulturskolan. Behovet av musikakademin som begrepp finns därför inte längre kvar.

Under 2 § gällande delegering från kommunfullmäktige har en ny punkt lagts till, punkt 4. *Fastställa privaträttsliga avgifter inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde*. Kultur- och fritidsnämnden har olika typer av avgifter, exempelvis biblioteksavgifter och taxa för musik- och kulturskolan (båda dessa är fastställda av kommunfullmäktige), pris för uthyrning av idrottsanläggningar, Hallevibadet och bibliotekets auditorium samt avgift för lotteriregistrering. Avgifterna utgör endast en mindre andel av den centrala kommunala budgeten. De har ingen större betydelse som kommunal inkomstkälla. Prislistan för idrottsanläggningar fastställs av nämnden årligen utifrån en rekommendation från revisorerna vid en granskning för ett antal år sedan.

Vilken nivå som fattat beslut om nämndens olika typer av avgifter är därmed i dagsläget inte konsekvent. Syftet med att i reglementet delegera rätten att ta ut avgifter från kommunfullmäktige till nämnden är dels att säkerställa att alla avgifter fastställs på liknande sätt men framförallt att effektivisera beslutsgången samt att inte belasta kommunfullmäktige med ärenden avseende justeringar. Förfarandet skulle innebära en arbetsbesparing för fullmäktige. Ytterligare ett syfte är att på det sättet tryggare kunna arbeta för en ekonomi i balans i nämnden. Behov av justeringar, och framförallt höjningar, kan vara ett första led i anpassningar upp till den självkostnad som bedrivandet av verksamheten innebär. Avgiftshöjningarna kommer då vara betingade av befintliga kostnader för verksamheten i fråga samt kravet på nämnden att hålla sin budget. Anpassningar kan också behöva göras till följ av ökade kostnader med hänsyn till t.ex. inflation.

Lagrum

De avgifter kultur- och fritidsnämnden tillämpar är så kallade privaträttsliga avgifter. Kommunen presterar härvid en nyttighet, som den enskilde fritt äger ta i anspråk, varför frågan, huruvida avgiftsskyldighet ska uppkomma eller inte helt beror av den enskilde. Det finns ingen uttrycklig författningsreglering avseende denna typ av avgifter. Möjligheten till delegation är större när det gäller privaträttsliga kommunala avgifter än offentligrättsliga kommunala avgifter. Offentligrättsliga kommunala avgifter framgår av lag och de är tvingande för medborgaren antingen direkt, eller indirekt, utifrån att de handlar om tillhandahållandet av grundläggande och för det vanliga livet nödvändiga tjänster. Sådana avgifter tillämpar inte kultur- och fritidsnämnden.

Gällande kompetensfördelning i fråga om taxebeslut utgår detta från kommunallagen 5 kap. 1 § första stycket;

> *”Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen eller regionen, främst*
>
> *...*
>
> *2. budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor ...”*

Såvida beslut om taxor eller avgifter är av principiell betydelse för kommunen som helhet ska de således beslutas om av kommunfullmäktige.

I förarbetena (prop. 1990/91:117 s. 48 f.) till bestämmelsen anförs bl.a. följande:

"*En andra punkt handlar naturligen om budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor. I sistnämnda uttryck ligger att fullmäktige beslutar om alla förmögenhetsförfoganden som har en direkt kommunal ekonomisk betydelse. Detta hindrar dock inte att det finns ett visst utrymme för att delegera en del uppgifter, som inte bedöms som så viktiga att de bör förbehållas fullmäktige. Det kan t.ex. gälla viss upplåning eller vissa fastighetsaffärer. De närmare gränserna får liksom hittills stakas ut i rättspraxis. I princip är det fullmäktige som utövar den kommunala avgiftsrätten. Detta hänger samman med att avgiftsnivån kan påverka skatteuttaget. Nämnderna har dock ett visst handlingsutrymme. Som exempel kan nämnas att fullmäktige har ansetts kunna bemyndiga kommunstyrelsen att fastställa badavgifter (RÅ 1976 Ab 538)*.”

Av sidan 158 f. samma proposition framgår att ”*(p)unkt 2 ger uttryck åt fullmäktiges finansmakt. I uttrycket "andra viktiga ekonomiska frågor" ligger ett allmänt krav på att fullmäktige skall besluta i sådana ärenden som, liksom budgeten och skatten, har*

avgörande betydelse för den kommunala ekonomin. Det kan t. ex. handla om graden av avgiftsfinansiering och viktiga beslut om förmögenhetstillgångarna. Beslut om taxor är ett annat exempel på en finansiell åtgärd som regelmässigt har sådan kommunalekonomisk betydelse.

(...)

De ärendegrupper som anges i 9 § första stycket faller också utanför möjligheten att delegera. En fråga är därvid hur man avgränsar gruppen "viktiga ekonomiska frågor". Hit hör generellt sett beslut om avgifter. Det innebär dock inte att fullmäktige måste avgöra avgiftssättningen i varje enskilt fall. Om fullmäktige har antagit riktlinjer för avgiftsuttagen bör det vara möjligt att delegera till en nämnd, som t. ex. närmare svarar för en viss anläggning, att bestämma avgifter för nyttjandet av anläggningen.

Utanför gruppen "viktiga ekonomiska frågor" kan också falla andra avgiftsuttag som inte har någon direkt betydelse för kommunalekonomin i stort."

Av prop. 1993/94:188 s. 79 framgår följande.
"*En fråga är om avgiftsuttag kräver stöd i en av fullmäktige antagen taxa. (...) Fullmäktige kan i viss mån delegera rätten att besluta om avgifter till nämnderna. Det gäller främst avgifter som saknar egentlig kommunalekonomisk betydelse och inte heller är av principiell vikt. För detta krävs ett bemyndigande i någon form. Nämnderna har därutöver en viss "avgiftsrätt" inom ramen för sin förvaltning - det kan gälla beslut om hyror och arrenden inom fastighetsförvaltningen eller prissättning på t.ex. kommunala ungdomscaféer, kiosker eller tvätteriinrättningar*."

Rättspraxis

I följande rättspraxis har det godtagits att nämnd har fattat beslutet om taxa respektive justering av taxa. Det är i huvudsak en del äldre rättsfall som tar upp frågan. Rättstillämpningen är dock fortsatt gällande.

Kammarrätten i Stockholm i mål nr 3111-15
Rätten ansåg att beslut om höjda badavgifter ofta antas ha begränsade ekonomiska återverkningar för en kommun, varför en fritidsnämnds beslut om sådan avgift bedömdes vara lagligt.

RÅ 1994 ref. 72
Rätten fann att en trafiknämnd var behörig att fatta beslut angående en kollektivtrafiktaxa inom ramen för riktlinjer som kommunfullmäktige tidigare hade fattat beslut om. Stöd för nämndens behörighet att fatta beslut angående taxan fanns även i reglementet för nämnden.

RÅ 1976 Ab 538
Avgörandet visar att det finns utrymme för kommunfullmäktige att delegera beslut om badavgifter. Fullmäktige hade dels antagit taxa, dels bemyndigat kommunstyrelsen att fortsättningsvis fastställa taxa för nyttjandet av badet. Såväl taxan som bemyndigandet befanns lagliga.

RÅ 1968 ref 69
En hamndirektion hade beslutat att ta ut en särskild avgift för pumpning av olja genom hamnens oljeledning. Högsta förvaltningsdomstolen godtog att beslutet om avgiftens uttagande hade beslutats av hamndirektionen.

JO 3489-2000

Ärendet gällde avgift inom ett stadsbiblioteks verksamhet. Kulturnämnden hade uppgett att avgiften utgjorde ersättning för kostnader och tjänster från stadsbibliotekets sida och fick ses som en på avtalsmässig grund överenskommen ersättning, samt att det vidare förelåg lokalupplåtelse och avgiften skulle anses som en schablonmässigt beräknad hyra. JO anförde att gränsen mellan vad som ska anses som kommunal avgift och en sådan civilrättslig avgift som omfattas av förvaltningen inom en nämnd i många fall är flytande och får i sista hand avgöras av rättspraxis. Omständigheterna talade enligt JO:s mening för att beslut om avgifterna ingick bland kulturnämndens förvaltningsuppgifter.

Sammanfattning

Rättsläget är inte helt klart när det gäller fullmäktiges möjligheter att delegera sin beslutanderätt avseende privaträttsliga avgifter. Till "viktiga ekonomiska frågor" hör generellt sett beslut om taxor och avgifter, varför fullmäktige således i princip utövar avgiftsrätten. Beslut om taxor är ett exempel på en finansiell åtgärd som regelmässigt har ansetts ha sådan kommunalekonomisk betydelse att det inte kan delegeras. Det innebär dock inte att fullmäktige måste avgöra avgiftssättningen i varje enskilt fall. Även sådana avgiftsuttag som inte har någon direkt betydelse för kommunalekonomin i stort kan anses falla utanför gruppen ”viktiga ekonomiska frågor” och enligt gällande rätt antas det föreligga ett visst utrymme för delegation.

Kultur- och fritidsförvaltningen anser att de avgifter som nämnden tar ut inte är av principiell betydelse för kommunen i sin helhet och därmed ingen viktig ekonomisk fråga for kommunen i stort som kommunfullmäktige måste besluta om. De utgör endast en mindre andel av den centrala kommunala budgeten och har ingen större betydelse som kommunal inkomstkälla. Rättspraxis visar också att liknande avgifter bedömts fastställts på laglig grund (av nämnd eller motsvarande). Beslutanderätten att fastställa dessa avgifter bör därför delegeras till nämnden genom reglementet.

Underlag

Beslut: Antagande av riktlinjer för arbetet med konstnärlig gestaltning i offentlig miljö, kommunfullmäktige 2022-09-21 § 128.

Anna Svensson

Förvaltningschef

Bilagor

Reglemente för kultur- och fritidsnämnden, förslag på revidering 2023-01-04.

Sändlista

Kommunstyrelsen

Vänersborgs kommun

Reglemente kultur- och fritidsnämnden

Innehållsförteckning

UPPDRAG OCH VERKSAMHET 1

DELEGERING FRÅN KOMMUNFULLMÄKTIGE 1
ANSVAR INOM VERKSAMHETSOMRÅDET 2
UPPFÖLJNING, ÅTERREDOVISNING OCH RAPPORTERING TILL KOMMUNFULLMÄKTIGE 2
PERSONUPPGIFTSANSVAR 2
PERSONAL- OCH ORGANISATIONSFRÅGOR 2
PROCESSBEHÖRIGHET 2
INFORMATION, SAMRÅD, DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE 3
MEDBORGARFÖRSLAG 3
ARBETSFORMER 3
SAMMANSÄTTNING 3

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Antagen av**
Reglemente	Reglemente kultur- och fritidsnämnden	2023-XX-XX § XX	Kommunfullmäktige
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Kultur- och fritidsförvaltningen	Verksamhetschef administration	-	Tillsvidare

Dokumentinformation	**Diarienummer**
Föreskrift om nämndens uppdrag och verksamhet m.m.	KUFRN 2021/32

Ämnesområde	**Intranät**	**Hemsida**
Administration	☐	☒

Andra regelverk som omnämns
Spellag (2018:1138), Lokalförsörjningspolicy (KF, 2020-04-15, § 52), Regler för öppna sammanträden (KF, 2014-06-18, § 88), Reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer (KF, 2017-11-22, § 176, riktlinjer för arbetet med konstnärlig gestaltning i offentlig miljö (KF 2022-09-21 § 128.

Uppdrag och verksamhet

1 §

Nämnden ska inom sitt respektive verksamhetsområde följa vad som anges i lag eller annan författning. Den ska följa det kommunfullmäktige – i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut – har bestämt att nämnden ska fullgöra, samt verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och angivna riktlinjer.

Nämnden ska ansvara för kultur- och fritidsverksamheten i kommunen, innefattande såväl verksamhet i egen regi som stöd till liknande verksamhet som bedrivs av ideell förening eller annan huvudman. Nämnden ska främja verksamheter som bidrar till social gemenskap och förbättrad folkhälsa samt goda uppväxtvillkor, ökat inflytande och delaktighet för barn och ungdomar i kommunen.

Kultur- och fritidsnämndens ansvar omfattar följande:

- Barn- och ungdomskultur
- Bidrag, stöd och stimulans till föreningar, studieförbund och övriga organisationer inom nämndens verksamhetsområde
- Folkbibliotek
- Fornvård
- Fritidsgårdsverksamhet
- Huvudmannaskap för Vänersborgs museum
- Idrotts- och fritidsanläggningar
- Konsthall
- Musik- och kulturskola
- Stipendier och priser inom nämndens områden
- Öppna offentliga arrangemang
- Konstnärlig gestaltning (enligt riktlinjer för arbetet med konstnärlig gestaltning i offentlig miljö).

Delegering från kommunfullmäktige

2 §

Kultur- och fritidsnämnden ska besluta i följande ärenden;

1. Lotteriregistrering och lotteritillstånd enligt spellagen.
2. Extern förhyrning av lokaler för nämndens verksamhet med en hyrestid om maximalt 5 år och en årlig hyreskostnad på maximalt 25 prisbasbelopp. Eventuell avtalad återställningskostnad och lösenkostnad ska fördelas över hyrestiden. Beslut överstigande dessa gränser fattas av kommunfullmäktige. Av kommunfullmäktige antagen ”Lokalförsörjningspolicy” gäller i övrigt för kommunens lokalförsörjning.
3. Ansvara för donationsförvaltning som anvisas nämnden.
4. Fastställa privaträttsliga avgifter inom kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde.

Ansvar inom verksamhetsområdet

3 §

Nämnden ansvarar för att dess verksamhet är ändamålsenlig med hänsyn till av kommunfullmäktige fastställda mål och styrning samt lagar och andra författningar för verksamheten. Till detta hör att aktivt följa och agera på förändring och utveckling kopplat till verksamhetsområdet, i syfte att förbättra verksamhet och arbetsformer.

Uppföljning, återredovisning och rapportering till kommunfullmäktige

4 §

Nämnden ska kontinuerligt följa upp sin verksamhet. Nämnden ska tre gånger per år redovisa till kommunfullmäktige hur de har fullgjort de uppdrag som kommunfullmäktige har lämnat till dem;

1. I reglemente.
2. Genom finansbemyndigande.

Nämnden ska vid redovisningen även redogöra för hur uppdrag som delegerats till dem har fullgjorts. Redovisning ska ske enligt riktlinjer som fastställs av kommunfullmäktige. Redovisningen lämnas till kommunstyrelsen som samordnar de olika nämndernas redovisningar. Nämnden ska också fullgöra rapporteringsskyldighet som ålagts den enligt speciallag.

Personuppgiftsansvar

5 §

Nämnden är personuppgiftsansvarig för de register och andra behandlingar av personuppgifter som sker i nämndens verksamhet.

Personal- och organisationsfrågor

6 §

Kommunstyrelsen utgör kommunens samlade personalorgan. Regleringen av personal och organisationsfrågor framgår av kommunstyrelsens reglemente.

Processbehörighet

7 §

Nämnden får själv eller genom ombud föra kommunens talan i mål och ärenden inom sitt ansvarsområde.

Information, samråd, delaktighet och inflytande

8 §

Kommunstyrelsen, nämnderna och kommunalråd ska i möjligaste mån från nämnden erhålla den information och det underlag de behöver i sin verksamhet. Rätten till information och underlag omfattar inte uppgift för vilken sekretess råder.

Nämnden ska samråda när deras verksamhet och ärenden berör kommunstyrelsens eller annan nämnds verksamhet.

Samråd bör även ske med föreningar och organisationer när dessa är särskilt berörda.

Nämnden beslutar om formerna för samrådet.

Nämnden ska skapa förutsättningar för demokratisk delaktighet och inflytande i nämndens verksamhet för kommunens invånare och andra grupper som verksamheten riktar sig till.

Medborgarförslag

9 §

Medborgarförslag, där kommunfullmäktige överlåtit till nämnden att fatta beslut, ska beredas så att nämnden kan fatta beslut inom ett år från det att förslaget väcktes i kommunfullmäktige. Nämnden ska fortlöpande informera kommunfullmäktige om de beslut som fattats i anledning av ett medborgarförslag. Kommunstyrelsen ska två gånger per år lämna kommunfullmäktige en redovisning över de medborgarförslag som inte har beretts färdigt. Redovisningen ska göras på kommunfullmäktiges ordinarie sammanträden i april och oktober. När ett medborgarförslag beretts färdigt och beslut ska fattas, ska förslagsställaren underrättas. Förslagsställarens närvaro- och yttranderätt regleras i av kommunfullmäktige fastställda ”Regler för öppna sammanträden”.

Arbetsformer

Utöver det som föreskrivs i ”Reglemente med föreskrifter om nämndernas arbetsformer” gäller bestämmelserna nedan för kultur- och fritidsnämnden.

Sammansättning

10 §

Kultur- och fritidsnämnden ska ha 9 ledamöter och 9 ersättare.

Nämnden ska ha ordförande och vice ordförande.

Vänersborgs kommun

Reglemente kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden

Gäller fr.o.m. 2022-01-01

Antagen av kommunfullmäktige 2022-02-16 § 2

Innehållsförteckning

UPPDRAG OCH VERKSAMHET....1
DELEGERING FRÅN KOMMUNFULLMÄKTIGE....1
ANSVAR INOM VERKSAMHETSOMRÅDET....2
UPPFÖLJNING, ÅTERREDOVISNING OCH RAPPORTERING TILL KOMMUNFULLMÄKTIGE....2
PERSONUPPGIFTSANSVAR....2
PERSONAL- OCH ORGANISATIONSFRÅGOR....2
PROCESSBEHÖRIGHET....2
INFORMATION, SAMRÅD, DELAKTIGHET OCH INFLYTANDE....3
MEDBORGARFÖRSLAG....3
ARBETSFORMER....3
SAMMANSÄTTNING....3

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Antagen av**
Reglemente	Reglemente kultur- och fritidsnämnden	2022-02-16 § 2	Kommunfullmäktige
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Kultur- och fritidsförvaltningen	Verksamhetschef administration	-	Tillsvidare

Dokumentinformation	**Diarienummer**
Föreskrift om nämndens uppdrag och verksamhet m.m.	KUFRN 2021/56

Ämnesområde	**Intranät**	**Hemsida**
Administration	☐	☒

Andra styrande dokument som omnämns
Spellag (2018:1138), Lokalförsörjningspolicy (KF, 2006-10-17, § 86), Regler för öppna sammanträden (KF, 2014-06-18, § 88), Reglemente med föreskrifter om styrelsens och nämndernas arbetsformer (KF, 2017-11-22, § 176)

Uppdrag och verksamhet

1 §
Nämnden ska inom sitt respektive verksamhetsområde följa vad som anges i lag eller annan författning. Den ska följa det kommunfullmäktige – i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut – har bestämt att nämnden ska fullgöra, samt verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och angivna riktlinjer.

Nämnden ska ansvara för kultur- och fritidsverksamheten i kommunen, innefattande såväl verksamhet i egen regi som stöd till liknande verksamhet som bedrivs av ideell förening eller annan huvudman. Nämnden ska främja verksamheter som bidrar till social gemenskap och förbättrad folkhälsa samt goda uppväxtvillkor, ökat inflytande och delaktighet för barn och ungdomar i kommunen.

Kultur- och fritidsnämndens ansvar omfattar följande:

- Barn- och ungdomskultur
- Bidrag, stöd och stimulans till föreningar, studieförbund och övriga organisationer inom nämndens verksamhetsområde
- Folkbibliotek
- Fornvård
- Fritidsgårdsverksamhet
- Huvudmannaskap för Vänersborgs museum
- Idrotts- och fritidsanläggningar
- Konsthall
- Musikakademi
- Musik- och kulturskola
- Stipendier och priser inom nämndens områden
- Öppna offentliga arrangemang

Delegering från kommunfullmäktige

2 §

Kultur- och fritidsnämnden ska besluta i följande ärenden;
1. lotteriregistrering och lotteritillstånd enligt spellagen,

2. extern förhyrning av lokaler för nämndens verksamhet med en hyrestid om maximalt 5 år och en årlig hyreskostnad på maximalt 25 prisbasbelopp. Eventuell avtalad återställningskostnad och lösenkostnad ska fördelas över hyrestiden. Beslut överstigande dessa gränser fattas av kommunfullmäktige. Av kommunfullmäktige antagen ”Lokalförsörjningspolicy” gäller i övrigt för kommunens lokalförsörjning,

3. ansvara för donationsförvaltning som anvisas nämnden.

Ansvar inom verksamhetsområdet

3 §
Nämnden ansvarar för att dess verksamhet är ändamålsenlig med hänsyn till av kommunfullmäktige fastställda mål och styrning samt lagar och andra författningar för verksamheten. Till detta hör att aktivt följa och agera på förändring och utveckling kopplat till verksamhetsområdet, i syfte att förbättra verksamhet och arbetsformer.

Uppföljning, återredovisning och rapportering till kommunfullmäktige

4 §
Nämnden ska kontinuerligt följa upp sin verksamhet.
Nämnden ska tre gånger per år redovisa till kommunfullmäktige hur de har fullgjort de uppdrag som kommunfullmäktige har lämnat till dem
1. i reglemente,
2. genom finansbemyndigande.

Nämnden ska vid redovisningen även redogöra för hur uppdrag som delegerats till dem har fullgjorts. Redovisning ska ske enligt riktlinjer som fastställs av kommunfullmäktige. Redovisningen lämnas till kommunstyrelsen som samordnar de olika nämndernas redovisningar. Nämnden ska också fullgöra rapporteringsskyldighet som ålagts den enligt speciallag.

Personuppgiftsansvar

5 §
Nämnden är personuppgiftsansvarig för de register och andra behandlingar av personuppgifter som sker i nämndens verksamhet.

Personal- och organisationsfrågor

6 §
Kommunstyrelsen utgör kommunens samlade personalorgan. Regleringen av personal- och organisationsfrågor framgår av kommunstyrelsens reglemente.

Processbehörighet

7 §
Nämnden får själv eller genom ombud föra kommunens talan i mål och ärenden inom sitt ansvarsområde.

Information, samråd, delaktighet och inflytande

8 §
Kommunstyrelsen, nämnderna och kommunalråd ska i möjligaste mån från nämnden erhålla den information och det underlag de behöver i sin verksamhet. Rätten till information och underlag omfattar inte uppgift för vilken sekretess råder.
Nämnden ska samråda när deras verksamhet och ärenden berör kommunstyrelsens eller annan nämnds verksamhet.
Samråd bör även ske med föreningar och organisationer när dessa är särskilt berörda.
Nämnden beslutar om formerna för samrådet.
Nämnden ska skapa förutsättningar för demokratisk delaktighet och inflytande i nämndens verksamhet för kommunens invånare och andra grupper som verksamheten riktar sig till.

Medborgarförslag

9 §
Medborgarförslag, där kommunfullmäktige överlåtit till nämnden att fatta beslut, ska beredas så att nämnden kan fatta beslut inom ett år från det att förslaget väcktes i kommunfullmäktige. Nämnden ska fortlöpande informera kommunfullmäktige om de beslut som fattats i anledning av ett medborgarförslag. Kommunstyrelsen ska två gånger per år lämna kommunfullmäktige en redovisning över de medborgarförslag som inte har beretts färdigt. Redovisningen ska göras på kommunfullmäktiges ordinarie sammanträden i april och oktober. När ett medborgarförslag beretts färdigt och beslut ska fattas, ska förslagsställaren underrättas. Förslagsställarens närvaro- och yttranderätt regleras i av kommunfullmäktige fastställda ”Regler för öppna sammanträden”.

Arbetsformer

Utöver det som föreskrivs i ”Reglemente med föreskrifter om nämndernas arbetsformer” gäller bestämmelserna nedan för kultur- och fritidsnämnden.

Sammansättning

10 §
Kultur- och fritidsnämnden ska ha 9 ledamöter och 9 ersättare.
Nämnden ska ha ordförande och vice ordförande.

§ 135

Medfinansieringsavtal planskildhet - Skaven Öxnered

KS 2023/516

Beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar godkänna bilagt avtal Medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun

2. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar godkänna bilagt avtal ges kommunstyrelsens ordförande samt kommundirektör uppdrag att så som firmatecknare signera bilagt avtal *Medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun*

Bilaga/bilagor

- Bilaga 11; Medfinansieringsavtal planskildhet - Skaven Öxnered

Sammanfattning av ärendet

Investeringen i en ny tunneln under järnvägen, Älvsborgsbanan, är en av två åtgärder som behöver anläggas för att fortsätta exploateringen på Skaven/Öxnered. Utbyggnad av flerbostadstomterna innebär många fler invånare i området och fler tomter för flerbostadshus bör inte exploateras förrän anslutningsvägen söderut och tunneln under Älvsborgsbanan anlagts. De befintliga plankorsningarna bedöms inte lämpliga för den mängd trafik som blir aktuell vid fortsatt utbyggnad. Investeringsmedel finns avsatt i exploateringsbudgeten som är beslutad i mål och resursplan för 2023–2025.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2023-05-22
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-02
- Medfinansieringsavtal planskildhet - Skaven Öxnered
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2023-04-13 Medfinansieringsavtal planskildhet - Skaven Öxnered
- Samhälllsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-03-20

§ 90

Beslut om medfinansierings- och samverkansavtal planskildhet Skaven Öxnered

KS 2023/516

Beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar godkänna bilagt avtal Medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun

1. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar godkänna bilagt avtal ges kommunstyrelsens ordförande samt kommundirektör uppdrag att så som firmatecknare signera bilagt avtal *Medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun*

Bilaga/bilagor

- Bilaga 5. Medfinansieringsavtal planskildhet - Skaven Öxnered

Sammanfattning av ärendet

Investeringen i en ny tunneln under järnvägen, Älvsborgsbanan, är en av två åtgärder som behöver anläggas för att fortsätta exploateringen på Skaven/Öxnered. Utbyggnad av flerbostadstomterna innebär många fler invånare i området och fler tomter för flerbostadshus bör inte exploateras förrän anslutningsvägen söderut och tunneln under Älvsborgsbanan anlagts. De befintliga plankorsningarna bedöms inte lämpliga för den mängd trafik som blir aktuell vid fortsatt utbyggnad. Investeringsmedel finns avsatt i exploateringsbudgeten som är beslutad i mål och resursplan för 2023–2025.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-02
- Medfinansieringsavtal planskildhet - Skaven Öxnered

Kommunstyrelsen arbetsutskotts behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelseförvaltingens förslag till beslut inför sammanträdet var:

1. Kommunstyrelsen beslutar godkänna bilagt avtal Medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun

2. Kommunstyrelsen uppdrar åt Kommunstyrelsens ordförande samt kommundirektör att så som firmatecknare signera bilagt avtal *Medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun*

Ordförande yrkade att beslutet skulle få följande lydelse:

2. Kommunfullmäktige beslutar godkänna bilagt avtal Medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun

3. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar godkänna bilagt avtal ges kommunstyrelsens ordförande samt kommundirektör uppdrag att så som firmatecknare signera bilagt avtal *Medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun*

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns två förslag till beslut, nämligen kommunstyrelseförvaltningens förslag och dennes egna yrkande.

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutat att bifalla dennes yrkande.

2023-05-02 Dnr: KS 2023/516

Handläggare
Cornelia Sörman
Cornelia.Sorman@vanersborg.se
0521-72 10 46

Mottagare
Kommunstyrelsen

Beslut om medfinansierings- och samverkansavtal planskildhet Skaven Öxnered

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar godkänna bilagt avtal *Medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun*

2. Kommunstyrelsen uppdrar åt Kommunstyrelsens ordförande samt kommundirektör att så som firmatecknare signera bilagt avtal *Medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun*

Sammanfattning av ärendet

Investeringen i en ny tunneln under järnvägen, Älvsborgsbanan, är en av två åtgärder som behöver anläggas för att fortsätta exploateringen på Skaven/Öxnered. Utbyggnad av flerbostadstomterna innebär många fler invånare i området och fler tomter för flerbostadshus bör inte exploateras förrän anslutningsvägen söderut och tunneln under Älvsborgsbanan anlagts. De befintliga plankorsningarna bedöms inte lämpliga för den mängd trafik som blir aktuell vid fortsatt utbyggnad. Investeringsmedel finns avsatt i exploateringsbudgeten som är beslutad i mål och resursplan för 2023–2025.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Kommunen har tagit fram detaljplan för Skaven och del av Öxnered i Vänersborgs kommun. Detaljplanen vann laga kraft 2020-12-14. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för en attraktiv utveckling av stationssamhället Öxnered/Skaven genom ett nytt bostadsområde med närhet till vatten, natur och kollektivtrafik. Den planerade exploateringen medför ökad trafik och befintlig plankorsning anses inte vara en säker passage efter utbyggnad enligt detaljplanen. Den befintliga plankorsningen ersätts därför med en planskildhet för att få ökad säkerhet för samtliga trafikanter.

Planskildheten föranleds av kommunal exploatering och ska därför bekostas av kommunen. Syftet med detta avtal är att reglera respektive parts åtagande och finansiella ansvar för planläggning och bygghandling av ny planskildhet i form av en vägport (järnvägsbro) på Älvsborgsbanan, bandel 652, i Vänersborg.

Tunneln under Älvsborgsbanan dimensioneras för trafikslagen personbil, cykel och gående vilket i praktiken innebär att även ambulans och polis kan använda den.

Beredning

Ärendet har beretts av Kommunstyrelseförvaltningen och Samhällsbyggnadsförvaltningen i samverkan med Trafikverket samt berörda tjänstemän på Miljö- och byggnadsförvaltningen.

Beredande organs beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslog 2023-04-13 § 65 Kommunstyrelsen att

1. godkänna bilagt medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun
2. uppdra åt Kommunstyrelsens ordförande samt kommundirektör att så som firmatecknare signera bilagt medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun

Underlag

Beslut SBN 2023-04-13 § 65 Medfinansieringsavtal planskildhet - Skaven Öxnered

Tjänsteskrivelse Samhällsbyggnadsförvaltningen *Medfinansieringsavtal planskildhet – Skaven Öxnered*, KS 2023.3217

Jenny Kudryk

Chef avdelning hållbar utveckling

Bilagor

- Medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun

Sändlista

Kommunstyrelseförvaltningen
Ekonomikontoret
Samhällsbyggnadsnämnden
Byggnadsnämnden
Trafikverket

Trafikverkets ärendenummer
2018/48635
Motpartens ärendenummer
SBN 2023/67

Medfinansierings- och samverkansavtal – Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun

Detta avtal avser projektering för åtgärder och innefattar:	
☒	Medfinansiering från annan part till statlig infrastruktur
☐	Samfinansiering med olika statliga anslag/finanser
☐	Samverkan där respektive part äger sin anläggning och finansierar sin del
☒	Samverkan där annan part äger och finansierar sin anläggning och Trafikverket får i uppdrag att genomföra åtgärden

Mellan nedanstående parter träffas härmed avtal om medfinansiering och samverkan enligt följande:

§1 Parter

Trafikverket, region Väst, org.nr 202100-6297, 781 89 Borlänge, nedan Trafikverket

Vänersborgs kommun, org.nr 212000-1538, Box 344, 462 24 Vänersborg, nedan Kommunen

§2 Definitioner och begrepp

Följande definitioner och begrepp används i detta avtal:
Grundutförande - Den trafikala lösning som Trafikverket föreslår för att lösa en trafiksituation. Begreppet används i samband med medfinansiering från annan part till statlig infrastruktur.

Tillägg - De förbättringar/ anpassningar som annan part föreslår för att lösa trafiksituationen utöver det som ingår i statens ansvar. Begreppet används i samband med medfinansiering från annan part till statlig infrastruktur.

FU – Funktionsutredning, syftar till att pröva tänkbara åtgärdsalternativ och rekommendera lämpligaste åtgärd för att tillgodose skallkrav och/eller önskat börläge. Funktionsutredningen är ett beslutsunderlag.

AKJ - Anläggningsspecifika krav järnväg. Dokument som definierar anläggningsförvaltarens krav på funktion och teknisk standard för ett specifikt linjebundet järnvägsprojekt.

Vägport – Bro under en väg eller järnväg, sedd från den underliggande passagen och kortare än en tunnel. I samband med vägen benämns planskildheten för vägport.

Järnvägsbro – I samband med järnvägen benämns planskildheten för järnvägsbro.

§3 Syfte och bakgrund

Syftet med detta avtal är att reglera respektive parts åtagande och finansiella ansvar för planläggning och bygghandling av ny planskildhet i form av en vägport (järnvägsbro) på Älvsborgsbanan, bandel 652, i Vänersborg.

Kommunen har tagit fram detaljplan för Skaven och del av Öxnered i Vänersborgs kommun. Detaljplanen vann laga kraft 2020-12-14. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för en attraktiv utveckling av stationssamhället Öxnered/Skaven genom ett nytt bostadsområde med närhet till vatten, natur och kollektivtrafik. Den planerade exploateringen medför ökad trafik och befintlig plankorsning anses inte vara en säker passage efter utbyggnad enligt detaljplanen. Den befintliga plankorsningen ersätts därför med en planskildhet för att få ökad säkerhet för samtliga trafikanter.

Trafikverket har på uppdrag av Kommunen tagit fram FU samt AKJ. Planskildheten ska vara dimensionerad för såväl biltrafik som gång- och cykeltrafik.

Kommunen planerar för att bygga anslutningsvägar under höst och vinter 2023. De anslutande vägarna kommer att vara kommunala. Kommunen och Trafikverket behöver ha en dialog och samverka kring tidplan och utförande.

Figur 1 Bild från AKJ TRV 2021/56224

Finansiärernas nyttor och motivering av finansiering
Åtgärderna medför ökad säkerhet för samtliga trafikslag inklusive oskyddade trafikanter, lokal nytta.
Planskildheten föranleds av kommunal exploatering och ska därför bekostas av Kommunen. Planskildheten medför att befintlig plankorsning Skaven kan stängas vilket

ses som nytta för Trafikverket. Trafikverket bekostar därför rivning (stängning och slopning) av plankorsning Skaven.

Tidigare studier och utredningar avseende detta objekt är
Vänersborgs kommun har låtit genomföra en vägutredning (Vänersborgs kommun – vägutredning Öxnered, Trivector 2017:97) angående förstärkt framkomlighet och trafiksäkerhet vid Öxnered genom anläggning av en anslutningsväg fram till väg 2025 och en vägport under järnvägen. Kommunen har också tagit fram en detaljplan för Skaven och del av Öxnered (Detaljplan för Skaven och del av Öxnered, Vänersborgs kommun, Dnr BN 2016/55).
FU – Funktionsutredning – Ny planskildhet Skaven, dokumentdatum 2019-07-01, TRV 2019/103852
AKJ – Anläggningsspecifika krav järnväg avseende Vänersborg planskildhet Skaven, dokumentdatum 2021-08-23, TRV 2021/56224

Åtgärdsvalsstudie
Någon åtgärdsvalsstudie har inte genomförts då framtagande av detaljplan kan likställas med en åtgärdsvalsstudie.

§4 Tidigare avsiktsförklaring eller avtal avseende medfinansiering och samverkan för åtgärden

Parterna har tidigare träffat följande avseende medfinansiering av åtgärden Medfinansieringsavtal – Planområde Skaven i Öxnered. Bandel 652, Vänersborgs kommun, tecknat 2018-05-14, TRV 2018/48635. Avtalet avsåg framtagande av FU och AKJ.

Det nu träffade medfinansieringsavtalet avser planläggning och bygghandling av åtgärderna. Avtal för produktion tas fram senare.

§5 Beskrivning av åtgärder

Avtalet avser åtgärder i anläggningar som Trafikverket och Kommunen äger och ansvarar för. Detta avtal avser skede planläggning och bygghandling för åtgärderna. Objektet omfattar byggnation av ny planskildhet i form av vägport (järnvägsbro) för bilister, gångtrafikanter och cyklister samt rivning (stängning och slopning) av befintlig plankorsning Skaven, halvbomsanläggning. Den nya planskildheten, järnvägsbron, ska ha full höjd, 4,7 meter. Val av bro görs under projekteringen i bygghandlingen.

Trafikverket ska äga och ansvara för konstruktionen av järnvägsbron (vägporten) och Kommunen ska äga och ansvara för ytskikt och belysning. I ytskikt ingår beläggning (asfalt) och beläggning på tak och väggar. Kommunen ska äga och ansvara för vägkonstruktionen.

Trafikverket ska utföra planläggning och bygghandling för järnvägsbron (vägporten), rivning av befintlig plankorsning och stängsling. I samband med genomförandet av järnvägsbron kommer Trafikverket även att utföra underbyggnaden för vägen. Utgångspunkten är att Kommunen därefter utför asfaltering samt ansvarar för att anslutande vägar byggs. Gränsdragning för Trafikverkets arbete med underbyggnad m.m. kommer att göras i skede planläggning och bygghandling. Dialog och samverkan mellan parterna kring gränsdragning samt tidplan för Kommunens anslutande vägar är nödvändig.

Trafikverket ska ta fram ett ställningstagande för att avgöra om åtgärderna i statlig anläggning inte ska anses vara byggande av järnväg enligt lag (1995:1649) om byggande

av järnväg och därmed vara undantagen från formell fysisk planering (framtagande av järnvägsplan). Om ställningstagandet visar att järnvägsplan krävs ska parterna teckna ett tillägg till detta avtal då framtagandet av järnvägsplan innebär högre kostnader och en längre tidsåtgång.

I samband med den nya vägporten och rivningen av den befintliga plankorsningen behöver stängslingsåtgärder genomföras. Del av sträckan är redan stängslad. Hur mycket tillkommande stängsling som behövs beslutas under projekteringen och tas med i kommande avtal för produktion.

Avtalet omfattar följande åtgärder:

Åtgärder i den statliga anläggningen
Åtgärd 1 Planläggning och bygghandling planskildhet Skaven
Åtgärd 2 Bygghandling inför rivning av befintlig plankorsning Skaven samt planläggning och bygghandling för stängsling

Åtgärder i den kommunala anläggningen
Åtgärd 3 Bygghandling underbyggnad väg genom vägport samt ytskikt och belysning vägport
Åtgärd 4 Bygghandling anslutande vägar samt asfaltering

§6 Finansiering

Kommunen finansierar kostnader kopplade till planskildheten till 100%, samtliga skeden. Trafikverket finansierar kostnader kopplade till rivning av befintlig plankorsning till 100%, samtliga skeden. Finansiering produktion av stängsling sker enligt Lag (1945:119) om stängselskyldighet för järnväg m.m.

Kostnaden för åtgärderna 1-3 som omfattas av detta avtal beräknas uppgå till cirka 6 650 000 kronor i prisnivå (2022 oktober). Kostnaden bygger på erfarenhetssiffror från tidigare projekt och kalkyler i tidigt skede och är preliminär. Den faktiska kostnaden kan därför komma att förändras på grund av t.ex. rådande marknadsläge och platsspecifika förutsättningar i ett senare skede. Finansieringen av åtgärderna fördelas enligt nedan:

				Finansiär		
Nr.	**Åtgärder**	**Utförare**	**Kostnad (kr)**	**Trafikverket**	**Kommunen**	**Summa**
Åtgärder i den statliga anläggningen (Trafikverket)						
1	Planläggning och bygghandling av planskildhet Skaven	Trafikverket	5 225 000		5 225 000	5 225 000
2	Bygghandling inför rivning av befintlig plankorsning Skaven samt planläggning och bygghandling för stängsling	Trafikverket	500 000	500 000		500 000
		SUMMA	**5 725 000**	**500 000**	**5 225 000**	**5 725 000**
Åtgärder i den kommunala anläggningen						
3	Bygghandling underbyggnad väg genom vägport samt ytskikt och belysning vägport	Trafikverket	925 000		925 000	925 000
4	Bygghandling anslutande vägar samt asfaltering	Kommunen	Ingen uppgift		100%	
		SUMMA	**Ingen uppgift**		**Ingen uppgift**	**Ingen uppgift**
		Totalkostnad för åtgärd 1-3 i detta avtal	**6 650 000**	**500 000**	**6 150 000**	**6 650 000**

Kommunen bekostar åtgärd 1, 3 och 4 till 100%. Åtgärd 1 och 3 bedöms kosta cirka 6 150 000 kronor tillsammans. Åtgärderna är sammanlänkade och svåra att särskilja. En schablon har därför använts för att fördela kostnaderna mellan statlig och kommunal anläggning.

Trafikverket bekostar åtgärd 2 till 100%.

Planläggning och bygghandling för stängsling ingår i åtgärd 2 i detta avtal. Finansiering av kostnaderna för produktion av stängsel kommer att fördelas enligt Lag (1945:119) om stängselskyldighet för järnväg m.m. i kommande avtal.

Medfinansieringen i detta avtal till den statliga anläggningen beräknas uppgå till cirka 5 225 000 kronor. Kommunen ska i och med rekvisition betala cirka 5 225 000 kronor till Trafikverket (se vidare §9).

Åtgärder i kommunal anläggning som utförs av Trafikverket kommer att faktureras till Kommunen. Kommunen ska i och med fakturering betala cirka 925 000 kronor till Trafikverket (se vidare §9).

Hantering av kostnadsförändringar sker enligt §8 i detta avtal.

Om det krävs att järnvägsplan upprättas för åtgärderna i statlig infrastruktur ska Kommunen även bekosta framtagandet av denna. Parterna ska då teckna ett tillägg till detta avtal.

Kommunen förbinder sig till att bekosta åtgärder som inte explicit redovisas i § 5 men som kan, i senare skede, krävas för att genomföra åtgärderna i sin helhet. Detta då åtgärderna i sig är föranledda av Kommunen. Om Trafikverket anser att sådana åtgärder behövs ska dialog föras med Kommunen innan åtgärderna påbörjas.

Grundutförande och tillägg
Åtgärd 1 betraktas som tilläggsåtgärd då den föranleds av kommunal planering och ska därför finansieras av Kommunen.

§7 Ansvarsfördelning

Trafikverket beslutar självständigt i genomförandet av sin anläggning enligt § 5 om det inte påverkar förutsättningarna för hela projektet. För övrigt gäller följande:

Trafikverkets ansvar

1. Trafikverket ska utföra eller låta utföra åtgärderna inom det statliga åtagandet som omfattas av detta avtal §§5 och 6.
2. Trafikverket ansvarar för att tillämpliga lagar och andra författningar samt myndighetsbeslut iakttas för åtgärderna som Trafikverket ansvarar för.
3. Trafikverket ansvarar för att Kommunens kontaktperson kallas till erforderliga möten.
4. I samband med projektering och bygghandling är det byggherren som har det fulla ansvaret för att gällande lagar, förordningar, föreskrifter och beslut följs, kontrolleras och kvalitetssäkras. Som ägare till järnvägsbron som ska anläggas, åtgärd 1, är Trafikverket byggherre med byggherreansvar. Även för åtgärd 3 i den kommunala infrastrukturen, underbyggnaden av vägen i anslutning till vägporten, fullgör Trafikverket Kommunens byggherreansvar i sin roll som beställare gentemot projektören, alternativt som utförare i egen regi. Det vill säga åtar sig att tillse att Kommunens byggherreansvar fullgörs korrekt. Trafikverket har således som

uppdrag att tillse att byggherreansvaret är omhändertaget samt att säkerställa projektets leveranser kopplat till byggherrerollen.

5. Trafikverket ansvarar för upphandling av åtgärd 3, underbyggnaden av vägen i anslutning till vägporten, för Kommunens del enligt Kommunens uppdrag åt Trafikverket. Följande gäller för upphandlingen:
   Viss anläggning som Trafikverket ska projektera inom projektet ska Kommunen äga och vara huvudman för. Parternas anläggningar är integrerade med varandra i sådan utsträckning att det ansvarsmässigt och säkerhetsmässigt är nödvändigt att en och samma projektör utför hela anläggningen. Kommunen uppdrar därför genom förhandlad upphandling utan föregående annonsering enligt 6 kap. 14 § lagen om offentlig upphandling/6 kap. 7 § lagen om upphandling inom försörjningssektorerna, åt Trafikverket att genomföra upphandlingen av åtgärd 3 (med tillämpning av LOU/LUF) och vara byggherre för hela bygghandlingen, det vill säga även åtar sig att tillse att Kommunens byggherreansvar fullgörs korrekt.

Kommunens ansvar

1. Kommunen ska utföra eller låta utföra de åtgärder som inte ingår i det statliga åtagandet och som omfattas av detta avtal §§5 och 6.
2. Kommunen ansvarar för att tillämpliga lagar och andra författningar samt myndighetsbeslut iakttas för åtgärderna som Kommunen ansvarar för.
3. Kommunen utser en kontaktperson med beslutsmandat som följer projektet samt är behjälplig med eventuellt erforderligt material som kan vara till hjälp för projekteringen.
4. Kommunen ska tillhandahålla den mark som behövs för projektets genomförande.
5. Kommunen uppdrar åt Trafikverket att upphandla anläggningar för deras räkning utan att behöva annonsera.
6. I samband med projektering och bygghandling är det byggherren som har det fulla ansvaret för att gällande lagar, förordningar, föreskrifter och beslut följs, kontrolleras och kvalitetssäkras. Som väghållare för kommunal väg, åtgärd 3, är Kommunen byggherre med byggherreansvar. Åtgärd 3, underbyggnad av väg i anslutning till vägport utförs av Trafikverket. Kommunen delegerar detta byggherreansvar till Trafikverket som fullgör Kommunens byggherreansvar i sin roll som beställare gentemot projektören det vill säga åtar sig att tillse att Kommunens byggherreansvar fullgörs korrekt.

Generella Principer

Trafikverket blir efter färdigställandet ägare av brokonstruktionen (järnvägsanläggning) och stängsel. Trafikverket ansvarar för drift och underhåll av brokonstruktionen. Kommunen blir väghållare för vägkonstruktioner. Kommunen ansvarar för drift och underhåll av ytskikt och belysning för väganläggningen, även i tunneln under järnvägen.

§8 Hantering av kostnadsförändringar

Kommunen står för alla kostnadsförändringar avseende åtgärd 1, 3 och 4.

Trafikverket står för alla kostnadsförändringar avseende åtgärd 2.

Kostnadsökningar till följd av parts ensidigt önskade tillägg bekostas till 100 % av den parten, om inte annat överenskommits skriftligt i förväg.

I de fall projektet avbryts eller avtalet upphör att gälla står respektive part för de kostnader inom sitt ansvar som dittills nedlagts.

§9 Betalning

Trafikverket har rätt att löpande rekvirera respektive fakturera för upparbetade kostnader avseende åtgärder 1 och 3.

Till rekvisitionen/fakturan ska bifogas ett underlag i form av ett utdrag från Trafikverkets ekonomisystem.

Rekvirering/fakturering adresseras till:

Vänersborgs kommun
Fakturaservice
Box 344
462 24 Vänersborg
Referenskod 60006

§10 Projektorganisation och former för parternas samarbete

Kommunen ska ges full insyn i arbetet genom rapportering om hur arbetet framskrider tekniskt, ekonomiskt och tidsmässigt.

Ömsesidiga informationsmöten ska genomföras med den regelbundenhet som parterna beslutar i särskild ordning.

§11 Tidplan

Preliminär start av projektering av åtgärd 1 och 3 under våren 2024.

Produktion av planskildheten planeras i nuläget att utföras under 2027. Tidplan för produktion är avhängig andra projekt som påverkar tågtrafiken på Älvsborgsbanan och kan därför komma att justeras. Dialog kring tidplan för produktion ska ske med Kommunen för att underlätta Kommunens budgetarbete.

Rivning (stängning och slopning) av befintlig plankorsning är beroende av handläggningstid hos Lantmäteriet.

§12 Avtalets giltighet

Detta avtal är giltigt från och med den tidpunkt när det undertecknats av parterna *och under förutsättning av:*

- att båda parter undertecknat avtalet senast 2023-06-30
- att Kommunens beslutande organ godkänner medfinansieringsavtalet senast 2023-06-30

§13 Övrigt

Ändringar eller tillägg till detta avtal ska vara skriftliga och undertecknas av parterna för att vara giltiga.

Avtal om produktion samt drift och underhåll kommer att tecknas senare.

Tågtrafiken behöver stängas av under byggtiden och produktionen kommer att behöva samordnas med andra projekt och därav behöver detta troligtvis genomföras samtidigt med något annat projekt som stänger av tågtrafiken på Älvsborgsbanan.

§14 Tvistlösning

Tvist avseende tillämpning eller tolkning av detta avtal ska avgöras av allmän domstol enligt svensk lag.

Detta avtal är upprättat i två (2) likalydande exemplar varav parterna tagit var sitt.

_____	_____
Ort och datum	Ort och datum
_____	_____
Jörgen Einarsson Regional direktör Trafikverket	Vänersborgs kommun
	_____
	Ort och datum
	_____
	Vänersborgs kommun

§ 65

Medfinansieringsavtal planskildhet - Skaven/Öxnered

SBN 2023/67

Beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår Kommunstyrelsen att godkänna bilagt medfinansierings- och samverkansavtal – *Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun*
2. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår Kommunstyrelsen att uppdra åt Kommunstyrelsens ordförande samt kommundirektör att så som firmatecknare signera bilagt medfinansierings- och samverkansavtal – *Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun*

Bilaga/bilagor

Medfinansierings- och samverkansavtal – *Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun*

Sammanfattning av ärendet

Investeringen i en ny tunneln under järnvägen, Älvsborgsbanan, är en av två åtgärder som behöver anläggas för att fortsätta exploateringen på Skaven/Öxnered. Utbyggnad av flerbostadstomterna innebär många fler invånare i området och fler tomter för flerbostadshus bör inte exploateras förrän anslutningsvägen söderut och tunneln under Älvsborgsbanan anlagts. De befintliga plankorsningarna bedöms inte lämpliga för den mängd trafik som blir aktuell vid fortsatt utbyggnad. Investeringsmedel finns avsatt i exploateringsbudgeten som är beslutad i mål och resursplan för 2023–2025.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2023-03-20

Sändlista

Sanna Fransson, mark- och exploateringsingenjör
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Kommunstyrelseförvaltningen

2023-03-20 Dnr: SBN 2023/67

Handläggare
Sanna Fransson
sanna.fransson@vanersborg.se
0521-72 24 04

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Medfinansieringsavtal planskildhet - Skaven/Öxnered

Förslag till beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår Kommunstyrelsen att godkänna bilagt medfinansierings- och samverkansavtal – *Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun*
2. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår Kommunstyrelsen att uppdra åt Kommunstyrelsens ordförande samt kommundirektör att så som firmatecknare signera bilagt medfinansierings- och samverkansavtal – *Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun*

Sammanfattning av ärendet

Investeringen i en ny tunneln under järnvägen, Älvsborgsbanan, är en av två åtgärder som behöver anläggas för att fortsätta exploateringen på Skaven/Öxnered. Utbyggnad av flerbostadstomterna innebär många fler invånare i området och fler tomter för flerbostadshus bör inte exploateras förrän anslutningsvägen söderut och tunneln under Älvsborgsbanan anlagts. De befintliga plankorsningarna bedöms inte lämpliga för den mängd trafik som blir aktuell vid fortsatt utbyggnad. Investeringsmedel finns avsatt i exploateringsbudgeten som är beslutad i mål och resursplan för 2023–2025.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Kommunen har tagit fram detaljplan för Skaven och del av Öxnered i Vänersborgs kommun. Detaljplanen vann laga kraft 2020-12-14. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för en attraktiv utveckling av stationssamhället Öxnered/Skaven genom ett nytt bostadsområde med närhet till vatten, natur och kollektivtrafik. Den planerade exploateringen medför ökad trafik och befintlig plankorsning anses inte vara en säker passage efter utbyggnad enligt detaljplanen. Den befintliga plankorsningen ersätts därför med en planskildhet för att få ökad säkerhet för samtliga trafikanter.

Planskildheten föranleds av kommunal exploatering och ska därför bekostas av kommunen. Syftet med detta avtal är att reglera respektive parts åtagande och finansiella ansvar för planläggning och bygghandling av ny planskildhet i form av en vägport (järnvägsbro) på Älvsborgsbanan, bandel 652, i Vänersborg.

Tunneln under Älvsborgsbanan dimensioneras för trafikslagen personbil, cykel och gående vilket i praktiken innebär att även ambulans och polis kan använda den.

Beredning

Ärendet har informerats om på Kommunstyrelsens ärendegenomgång, 2023-02-27.

Johan Möller

T.f. verksamhetschef, fastighet och service

Bilagor

Medfinansierings- och samverkansavtal – *Planläggning och bygghandling för planskildhet i planområde Skaven i Öxnered, bandel 652, Vänersborgs kommun*

Sändlista

Sanna Fransson, mark- och exploateringsingenjör
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Kommunstyrelseförvaltningen

§ 139

Motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar

KS 2022/267

Beslut

Kommunfullmäktige bifaller första att-satsen i motionen och anser den andra att-satsen besvarad.

Sammanfattning av ärendet

Dan Åberg (M) och Tommy Christensson (M) inkom med en motion gällande ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar vid kommunfullmäktiges sammanträde § 118. Kommunfullmäktige beslutade 2022-06-22, §118 att remittera motionen till kommunstyrelsen. Motionen är remitterad och behandlad i samhällsbyggnadsnämnden och byggnadsnämnden.

Motionen föreslår följande:

- att en översyn genomförs av kommunens parkeringsnorm så den medverkar till fler parkeringsplatser per lägenhet och med möjlighet till laddning av elbilar.
- att kommunen medverkar till att elnätsföretag och andra aktörer kan sätta upp laddstolpar på kommunala parkeringsplatser.

Vänersborgs kommuns parkeringsnorm, antagen av Byggnadsnämnden 1 mars 2016, § 20 syftar till att fungera som ett verktyg i arbetet kring hållbart resande. Intentionen hos kommunen är att fler ska välja att resa kollektivt eller med cykel. Nuvarande parkeringsnorm är relativt flexibel, den varierar mellan 0,4 och 1,0 bilparkeringsplatser per lägenhet beroende på storlek och upplåtelseform. Värdet som anges är ett riktvärde som ska uppfattas som ett lägstakrav och det finns inget som hindrar att en byggherre anlägger fler parkeringar än vad normen anger. P-normen kan sänkas om åtgärder görs såsom samutnyttjande, bilpooler eller avtal om bilfritt boende.

Att ta fram en laddplan för kommunen är en del av kommunernas klimatlöften 2022/2023. En laddplan är därför under framtagning där laddmöjligheter i Vänersborgs kommun och olika ansvarsområden kartläggs och fastställs. Vidare kommer laddplanen beskriva hur kommunen kan samverka med externa aktörer för att nå upp till de lagkrav som finns och kommer komma framöver.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2023-05-22

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-04-12
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2022-12-08: Svar på motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar
- Byggnadsnämndens beslut 2023-01-24: Svar på motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar
- Motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar

Kommunstyrelsens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Ordförande yrkade bifall till första att-satsen och att andra att-satsen ska anses vara besvarad. I yrkandet instämde Mats Andersson (C).

Henrik Harlitz (M) yrkade bifall till kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag. I yrkande instämde Anders Strand (SD) och Peter Göthblad (L).

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns två förslag till beslut, nämligen kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag och dennes egna yrkande.

Ordföranden ställde förslagen mot varandra och fann att kommunstyrelsen beslutat i enlighet med dennes egna förslag.

Omröstning begärdes.

Ordföranden föreslog följande propositionsordning, som godkändes av kommunstyrelsen. Den som stödjer kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag röstar ja, och den som stödjer ordförandes yrkande röstar nej.

Omröstningsresultat

Omröstningsresultat

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Mats Andersson (C)		X	
Henrik Harlitz (M)	X		
Anders Strand (SD)	X		
Ann-Helen Selander (M)	X		
Ann-Marie Jonasson (S)		X	
Stefan Kärvling (V)		X	
Kenneth Borgmalm (S)		X	
Göran Nilsson (SD)	X		
Bo Carlsson (C)		X	

Göran Svensson (MBP)	X		
Elisabeth Johansson (KD)		X	
Peter Göthblad (L)	X		
Torbjörn Moqvist (SD)	X		
Anna-Karin Sandberg (MP)		X	
Benny Augustsson (S)		X	
Antal röster	**Ja**	**Nej**	**Avstår**
	7	**8**	**0**

Med 7 ja-röster mot 8 nej-röster, så hade kommunstyrelsen beslutat i enlighet med ordförandes förslag.

§ 96

Motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar

KS 2022/267

Beslut

Kommunfullmäktige bifaller motionen i sin helhet.

Sammanfattning av ärendet

Dan Åberg (M) och Tommy Christensson (M) inkom med en motion gällande ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar vid kommunfullmäktiges sammanträde § 118. Kommunfullmäktige beslutade 2022-06-22, §118 att remittera motionen till kommunstyrelsen. Motionen är remitterad och behandlad i samhällsbyggnadsnämnden och byggnadsnämnden.

Motionen föreslår följande:

- att en översyn genomförs av kommunens parkeringsnorm så den medverkar till fler parkeringsplatser per lägenhet och med möjlighet till laddning av elbilar.
- att kommunen medverkar till att elnätsföretag och andra aktörer kan sätta upp laddstolpar på kommunala parkeringsplatser.

Vänersborgs kommuns parkeringsnorm, antagen av Byggnadsnämnden 1 mars 2016, § 20 syftar till att fungera som ett verktyg i arbetet kring hållbart resande. Intentionen hos kommunen är att fler ska välja att resa kollektivt eller med cykel. Nuvarande parkeringsnorm är relativt flexibel, den varierar mellan 0,4 och 1,0 bilparkeringsplatser per lägenhet beroende på storlek och upplåtelseform. Värdet som anges är ett riktvärde som ska uppfattas som ett lägstakrav och det finns inget som hindrar att en byggherre anlägger fler parkeringar än vad normen anger. P-normen kan sänkas om åtgärder görs såsom samutnyttjande, bilpooler eller avtal om bilfritt boende.

Att ta fram en laddplan för kommunen är en del av kommunernas klimatlöften 2022/2023. En laddplan är därför under framtagning där laddmöjligheter i Vänersborgs kommun och olika ansvarsområden kartläggs och fastställs. Vidare kommer laddplanen beskriva hur kommunen kan samverka med externa aktörer för att nå upp till de lagkrav som finns och kommer komma framöver.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-04-12
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2022-12-08: Svar på motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar
- Byggnadsnämndens beslut 2023-01-24: Svar på motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar
- Motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar

Kommunstyrelsen arbetsutskotts behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut inför sammanträdet var:

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Henrik Harlitz (M) yrkade bifall till motionen i sin helhet. I yrkandet instämde Lena Eckerbom Wendel (M) och Anders Strand (SD).

Mats Andersson (C) yrkade att andra att-satsen i motionen ska anses vara besvarad. I yrkandet instämde ordföranden.

Beslutsgång

Ordföranden redovisade att det fanns tre förslag till beslut, nämligen förvaltningens förslag, Henrik Harlitz (M) bifallsyrkande och Mats Anderssons (C) ändringsyrkanden.

Ordföranden ställde först förvaltningens förslag emot Henrik Harlitz (M) bifallsyrkande och fann att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutat i enlighet Henrik Harlitz (M) bifallsyrkande.

Ordföranden ställde sedan Henrik Harlitz (M) bifallsyrkande emot Mats Anderssons (C) ändringsyrkanden och fann att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutat i enlighet Henrik Harlitz (M) bifallsyrkande.

2023-04-12 Dnr: KS 2022/267

Handläggare
Paulina Jennerhav
Paulina.Jennerhav@vanersborg.se
0521-72 24 99

Mottagare
Kommunfullmäktige

Svar på motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Sammanfattning av ärendet

Dan Åberg (M) och Tommy Christensson (M) inkom med en motion gällande ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar vid kommunfullmäktiges sammanträde § 118. Kommunfullmäktige beslutade 2022-06-22, §118 att remittera motionen till kommunstyrelsen. Motionen är remitterad och behandlad i samhällsbyggnadsnämnden och byggnadsnämnden.

Motionen föreslår följande:

- att en översyn genomförs av kommunens parkeringsnorm så den medverkar till fler parkeringsplatser per lägenhet och med möjlighet till laddning av elbilar.
- att kommunen medverkar till att elnätsföretag och andra aktörer kan sätta upp laddstolpar på kommunala parkeringsplatser.

Vänersborgs kommuns parkeringsnorm, antagen av Byggnadsnämnden 1 mars 2016, § 20 syftar till att fungera som ett verktyg i arbetet kring hållbart resande. Intentionen hos kommunen är att fler ska välja att resa kollektivt eller med cykel. Nuvarande parkeringsnorm är relativt flexibel, den varierar mellan 0,4 och 1,0 bilparkeringsplatser per lägenhet beroende på storlek och upplåtelseform. Värdet som anges är ett riktvärde som ska uppfattas som ett lägstakrav och det finns inget som hindrar att en byggherre anlägger fler parkeringar än vad normen anger. P-normen kan sänkas om åtgärder görs såsom samutnyttjande, bilpooler eller avtal om bilfritt boende.

Att ta fram en laddplan för kommunen är en del av kommunernas klimatlöften 2022/2023. En laddplan är därför under framtagning där laddmöjligheter i Vänersborgs kommun och olika ansvarsområden kartläggs och fastställs. Vidare kommer laddplanen beskriva hur kommunen kan samverka med externa aktörer för att nå upp till de lagkrav som finns och kommer komma framöver.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Parkeringsnorm

Vänersborg kommuns parkeringsnorm, antagen av Byggnadsnämnden 1 mars 2016, § 20 syftar till att fungera som ett verktyg i arbetet kring hållbart resande. 2014-09-03, §113 beslutade kommunfullmäktige att den gällande parkeringsnormen skulle ses över och en utredning baserat på detta genomfördes under 2015. Utredningen konstaterade att parkeringsnormen från 2008 låg på en rimlig nivå i jämförelse med andra kommuner. Förslag till ny parkeringsnorm i utredningen bestod av justeringar som motsvarade 20–25% och utredningen poängterade vikten av att normen inte hindrar byggandet av bostäder eller övriga satsningar för en attraktiv och rik statsmiljö.

Intentionen hos kommunen är att fler ska välja att resa kollektivt eller med cykel. Att uppta mark för parkering är kostsamt och i plan- och bygglagen uppges att friyta för barns lek och utevistelse ska prioriteras före parkering i de fall en prioritering behöver göras. Nuvarande parkeringsnorm är relativt flexibel, den varierar mellan 0,4 och 1,0 bilparkeringsplatser per lägenhet beroende på storlek och upplåtelseform. Värdet som anges är ett riktvärde som ska uppfattas som ett lägstakrav och det finns inget som hindrar att en byggherre anlägger fler parkeringar än vad normen anger. Om samutnyttjande av parkeringsplatser och bilpooler kan göras eller avtal om bilfritt boende skrivas finns möjlighet till reducering. Enligt Miljö- och byggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse ligger parkeringsnormen på en rimlig nivå och det föreligger inte behov av ändringar.

Enligt *Vägledning för ett fossilfritt Vänersborg 2030* 2021-06-16, § 86 ska kommunen se över parkeringspolicyn och ta fram en framåtriktad parkeringsstrategi. För att öka omsättningen av parkeringsplatser i centrum och skapa fler lediga platser kan tid- och avgiftsreglering användas. Till att börja med kan en avgift för parkering i innerstaden tas ut. I vägledningen beskrivs vidare att en trafikstrategi ska tas fram som redogör för hur klimatmålen inom transportområdet ska nås. I trafikstrategin ska strävan vara att hitta lösningar för de transportbehov som samhället har utan att göra för stora utbyggnader av biltrafikvägar. Här är utbyggnaden av tågstationsområdet, kollektivtrafikstråken samt cykelnätet viktiga delar.

Laddning

Kommunen kan inte själv sätta upp laddstolpar då rätten att ta betalt för el enligt ellagen inte finns (1997:857). Köp av el kan endast ske mellan bilanvändare och eldistributör. En kommun kan enligt likställighetsprincipen i kommunallagen (2kap 3§) inte heller subventionera eller ge bort el. Allmänna kommunala parkeringsplatser kan däremot upplåtas till externa aktörer för anläggning av laddplatser.

Att ta fram en laddplan för kommunen är en del av kommunernas klimatlöften 2022/2023. En laddplan håller därför på att tas fram där laddmöjligheter i Vänersborgs kommun kartläggs och olika ansvarsområden fastställs. Vidare kommer laddplanen beskriva hur kommunen ska samverka med externa aktörer för att nå upp till de lagkrav som finns och kommer komma framöver. Laddplanen ska underlätta vid bebyggelse, planering och upphandling samt peka ut kommunens roll och fastställa ansvar. Vidare ska den beskriva hur kommunen ska samverka med andra aktörer och planen ska fungera som en vägledning och underlätta arbetet vid utbyggnad av laddinfrastruktur

inom Vänersborgs kommun. Gällande regler och krav kring laddning av elfordon se samhällsbyggnadsnämndens och byggnadsnämndens fördjupade beskrivning av ärendet.

Beredning

Beredande organs beslut
Samhällsbyggnadsnämnden 2022-12-08, § 135
Byggnadsnämnden 2023-01-24, B N § 4

Underlag

- Parkering i Vänersborg - Framtagen 2015 på uppdrag av Byggnadsnämnden och Samhällsbyggnadsnämnden, enligt Kommunfullmäktiges beslut 2014-09-03, §113.
- Vägledning för ett fossilfritt Vänersborg 2030 – Transporter, el och uppvärmning Dnr 2017/427 KS 2017/427

Jenny Kudryk

Chef avdelningen för hållbar utveckling

Bilagor

- Motion ang. ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar, daterad 2022-06-15 KS 2022.1777
- Svar på motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar. Samhällsbyggnadsnämnden KS 2022-12-08 § 135
- Svar på motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar. Byggnadsnämnden KS 2023-01-24 § 4

Sändlista

Dan Åberg (M)
Tommy Christensson (M)
Samhällsbyggnadsnämnden
Byggnadsnämnden

§ 135

Svar på motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar

SBN 2022/245

Beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår byggnadsnämnden att svara på den delen av motionen som avser översyn av kommunens parkeringsnorm.

2. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen bifalla den delen som avser att kommunen behöver ta upp en diskussion med elnätsägare och andra aktörer för att få till fler laddstolpar och att detta i så fall bör regleras i den laddinfrastrukturplan som är under framtagande.

Sammanfattning av ärendet

Motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar inkom till Kommunstyrelseförvaltningen 2022-06-20.

Motionen anser att kommunen behöver omvärdera den parkeringsnorm som gäller idag. I normen bör även vissa krav på laddningsplatser för elbilar skrivas in.

Nuvarande parkeringsnorm är relativt flexibel, den varierar mellan 0,4 och 1,0 då det gäller lägenheter beroende på storlek och upplåtelseform. P-normen kan sänkas om åtgärder görs såsom samnyttjande, bilpooler eller avtal om bilfritt boende. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att den fortfarande är på en rimlig nivå och inte behöver ändras. När det gäller frågan om laddstolpar ska skrivas in i p-normen så ska inte det behövas då Boverkets regler gäller och reglerar detta.

Dock är parkeringsnormen antagen av byggnadsnämnden 2016-03-01 § 20. Samhällsbyggnadsförvaltningen anser därför att det inte åligger samhällsbyggnads-nämnden att yttra sig på motionen vad gäller den delen som avser översyn av kommunens parkeringsnorm och föreslår att detta görs av byggnadsnämnden.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2022-12-01
- Motion ang. ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar, inkommen 2022-06-15
- Kommunfullmäktiges beslut 2022-06-22, § 118
- Kommunstyrelsens remiss 2022-06-29

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden
Samhällsbyggnadsnämndens ledningsteam
Verksamhetschefer Samhällsbyggnadsförvaltningen
Förvaltningschef samhällsbyggnad
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Byggnadsnämnden
Kommunstyrelsen

2022-12-01 Dnr: SBN 2022/245

Handläggare
Björn Magnusson
bjorn.magnusson@vanersborg.se
0521-72 12 52
Jan Trotzig
jan.trotzig@vanersborg.se
0521-72 25 24

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Svar på motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar

Förslag till beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår byggnadsnämnden att svara på den delen av motionen som avser översyn av kommunens parkeringsnorm.

2. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen bifalla den delen som avser att kommunen behöver ta upp en diskussion med elnätsägare och andra aktörer för att få till fler laddstolpar och att detta i så fall bör regleras i den laddinfrastrukturplan som är under framtagande.

Sammanfattning av ärendet

Motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar inkom till Kommunstyrelseförvaltningen 2022-06-20.

Motionen anser att kommunen behöver omvärdera den parkeringsnorm som gäller idag. I normen bör även vissa krav på laddningsplatser för elbilar skrivas in.
Nuvarande parkeringsnorm är relativt flexibel, den varierar mellan 0,4 och 1,0 då det gäller lägenheter beroende på storlek och upplåtelseform. P-normen kan sänkas om åtgärder görs såsom samnyttjande, bilpooler eller avtal om bilfritt boende.
Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att den fortfarande är på en rimlig nivå och inte behöver ändras. När det gäller frågan om laddstolpar ska skrivas in i p-normen så ska inte det behövas då Boverkets regler gäller och reglerar detta.
Dock är parkeringsnormen antagen av byggnadsnämnden 2016-03-01 § 20.
Samhällsbyggnadsförvaltningen anser därför att det inte åligger samhällsbyggnads-nämnden att yttra sig på motionen vad gäller den delen som avser översyn av kommunens parkeringsnorm och föreslår att detta görs av byggnadsnämnden.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar inkom till kommunstyrelseförvaltningen 2022-06-20. Kommunfullmäktige beslutade 2022-06-22, § 118 att remittera motionen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens ordförande ser i

samråd med kommunstyrelsens presidium att motionen även behöver remitteras till samhällsbyggnadsnämnden och byggnadsnämnden för beredning.

Parkeringsnormen
Då det gäller frågan om parkeringsnormen så anser motionen att kommunen behöver omvärdera den parkeringsnorm som gäller idag då det upplevs att det har blivit svårare att hitta parkering. I normen bör även vissa krav på laddningsplatser för elbilar skrivas in.

Parkeringsnormen är en del i det som syftar till att säkerställa en god kvalitet i parkeringsplaneringen genom hela planprocessen, från översiktlig planering till bygglovshandläggning.
Parkeringsnormerna innehåller parkeringstal för cykel och bil. Parkeringstalen anger det minsta antal parkeringsplatser som måste ordnas vid ny- eller ombyggnation av en fastighet. För bilparkering handlar det om att hitta en balans mellan framtida parkeringsefterfrågan, samhällsekonomi och en effektiv markanvändning. Parkeringsnormen kan också vara ett verktyg i arbetet med det hållbara resandet. Kommunens intention är ju en önskan att fler ska välja kollektivt resande eller cykel i stället för bilen, vilket märks bland annat i kommunens fossilfristrategi och översiktsarbete. För cykelparkering handlar det om att se till att det finns många och attraktiva cykelparkeringar så att cyklandet kan öka.

Gällande parkeringsnorm är från 2016 och är relativt flexibel. Möjligheten finns att få den reducerad om man kan arbeta med samnyttjande av parkeringsplatserna, anordna bilpooler eller skriva avtal om bilfritt boende. Normen ligger för lägenheter, 0,4 för små hyresrätter, 0,5 för små bostadsrätter, 0,8 för större hyresrätter och 1,0 för större bostadsrätter. Till små lägenheter räknas 1-2 rumslägenheter.
Samhällsbyggnadsförvaltningen anser att den fortfarande är på en rimlig nivå. Det kan också nämnas att parkeringsnormen är ett lägstakrav, det finns inget som hindrar att en byggherre anlägger fler parkeringar än vad normen säger. Kan tilläggas att i det arbetet som föregick gällande parkeringsnorm gjordes en jämförelse med ett flertal andra kommuner och vår norm ligger nu i linje med de kommunerna.

När det gäller frågan om laddstolpar ska skrivas in i p-normen så ska inte det behövas då Boverkets regler gäller och reglerar detta.

En laddinfrastrukturplan för kommunen håller nu på att tas fram och som kommer tydliggöra hur och var anläggandet av laddplatser kan ske. I dagsläget finns det sex allmänna laddplatser på kvarteret Myrten och tre vid Öxnereds järnvägsstation.
Nämnas kan också att kommuner inte själva kan sätta upp laddplatser då de inte har rätt att ta betalt för el enligt ellagen (1997:857), då ett köp endast kan ske mellan bilanvändare och eldistributör. En kommun kan heller inte subventionera eller ge bort el då detta inte är förenligt med likställighetsprincipen i kommunallagen (2kap 3§).
Däremot kan då det handlar om allmänna kommunala parkeringar parkeringsplatser upplåtas till extern aktör för anläggning av laddplatser.
Motionen föreslår att kommunen behöver ta upp en diskussion med elnätsägare och andra aktörer för att få till fler laddstolpar i anslutning till kommunala parkeringsplatser och det är något som bör ske när laddinfrastrukturplanen är klar.

Fastighet & Service förvaltar kommunägd tomtmark och byggnader. Vid uppförande av nya byggnader samt vid ombyggnation, arbetar vi idag utefter Boverkets regler gällande laddinfrastruktur vilken började gälla 10 mars 2021.

Krav i samband med uppförande av nya byggnader och vid ombyggnader:

Kraven på laddinfrastruktur i samband med uppförande av byggnader ska tillämpas om man söker bygglov eller gör en anmälan efter den 10 mars 2021. Reglerna innebär i korthet:

- Nya bostadshus med fler än 10 parkeringsplatser i byggnaden eller på tomten ska ha ledningsinfrastruktur (förberedelse med tomrör eller liknande) till alla parkeringsplatser.

- Byggnader som inte är bostadshus och som har fler än 10 parkeringsplatser i byggnaden eller på tomten ska ha ledningsinfrastruktur till 20 % av parkeringsplatserna och minst en laddningspunkt för elfordon.

- För ouppvärmda byggnader eller byggnader avsedda för totalförsvaret ställs inga krav.

Exempel på åtgärder på parkeringsplatserna som vid ombyggnad kan innebära krav på laddinfrastruktur:

- utvidgning av bilparkeringen med ytterligare parkeringsplatser.

- anläggande av ny markbeläggning för hela eller en väsentlig del av bilparkeringen.

- väsentlig förändring av parkeringsplatsernas placering på bilparkeringen.

- anläggning av belysning på bilparkeringen.

Retroaktiva krav för vissa befintliga byggnader:

Därutöver ställs retroaktiva krav, det vill säga krav som omfattar befintliga byggnader även om några andra åtgärder inte vidtas. Dessa krav ska vara uppfyllda senast den 1 januari 2025.

- Uppvärmda byggnader som inte är bostadshus och som har fler än 20 parkeringsplatser i byggnaden eller på tomten ska ha minst en laddningspunkt för elfordon.

- För ouppvärmda byggnader och för bostadshus ställs inga retroaktiva krav. Detsamma gäller byggnader avsedda för totalförsvaret.

När måste det retroaktiva kravet ska vara uppfyllt?

Det retroaktiva kravet på en laddningspunkt för uppvärmda byggnader som inte är bostadshus och som har fler än 20 parkeringsplatser börjar gälla den 1 januari 2025.

Att bestämmelsen träder i kraft först då innebär att åtgärder kommer att behöva vidtas i rimligt god tid före det datumet eftersom man annars omedelbart kommer bryta mot regeln i samma stund som den börjar att gälla.

Att från samhället utföra myndighetstillsyn eller ställa några krav på att utföra arbeten före januari 2025 är däremot inte möjligt då kravet då inte har börjat gälla.

Åtgärder att upprätta och fastställa för interna och externa P-platser på kommunägd tomtmark.

- Fastställande av Vänersborgs kommun Fastighet & Service laddinfrastruktur/utförandeplan gällande laddplatser för nya byggnader och vid ombyggnation på kommunägd tomtmark.

- Upprättande av tidplan och medel för ny framtagen laddinfrastruktur samt det retroaktiva kravet som avser laddningspunkt för uppvärmda byggnader, som inte är bostadshus och som har fler än 20 parkeringsplatser

Underlag

Nuvarande parkeringsnorm

Motion ang. ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar, inkommen 2022-06-15

Kommunfullmäktiges beslut, 2022-06-22, § 118

Delegationsbeslut kommunstyrelsen, 2022-06-29

Marina Karlsson

Verksamhetschef Gatuenheten

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden
Samhällsbyggnadsnämndens ledningsteam
Verksamhetschefer Samhällsbyggnadsförvaltningen
Förvaltningschef samhällsbyggnad
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Byggnadsnämnden
Kommunstyrelsen

B N § 4 BN.2022.35

Svar på motion parkeringsnorm

Beslut

Byggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att motionen bifalles i den delen som avser översyn av parkeringsnormen.

Huruvida kommunen behöver ta upp en diskussion med elnätsägare och andra aktörer för att få till fler laddstolpar är en fråga för samhällsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning av ärendet

Motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar inkom till Kommunstyrelseförvaltningen 2022-06-20.

Motionen anser att kommunen behöver omvärdera den parkeringsnorm som gäller idag. I normen bör även vissa krav på laddningsplatser för elbilar skrivas in.

Nuvarande parkeringsnorm är relativt flexibel, den varierar mellan 0,4 och 1,0 då det gäller lägenheter beroende på storlek och upplåtelseform. P-normen kan sänkas om åtgärder görs såsom samutnyttjande, bilpooler eller avtal om bilfritt boende.

Miljö- och byggnadsförvaltningen anser att parkeringsnormen fortfarande är på en rimlig nivå och inte behöver ändras. När det gäller frågan om laddstolpar ska skrivas in i p-normen så anses det inte behövas då Boverkets regler gäller och reglerar detta.

Byggnadsnämndens behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

1) Motionen avslås (enligt utsänt förslag)
2) Delvis bifall i den delen som avser översyn av parkeringsnormen - P. Gabrys (M), N. Claesson (M), P. Gläntegård (V)

Beslutsgång

Förslagen ställs emot varandra och ordföranden finner att nämnden beslutar enligt förslag 2.

Beslutsunderlag

Motion ang. ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar, daterad 2022-06-15
Kommunfullmäktiges beslut 2022-06-22, § 118
Kommunstyrelsens remiss 2022-06-29
Tjänsteskrivelse, Miljö- och byggnadsförvaltningen, 2023-01 18

Bilagor

Tjänsteskrivelse, Miljö- och byggnadsförvaltningen, 2023-01 18

Sändlista

Kommunstyrelsen

Fastställd datum
2023-01-18

Diarienummer
BN.2022.35

Handläggare
Marie Karlsson

Mottagare
Byggnadsnämnden

Motion parkeringsnorm

Förslag till beslut

Byggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att motionen avslås i den delen som avser översyn av parkeringsnormen. Huruvida kommunen behöver ta upp en diskussion med elnätsägare och andra aktörer för att få till fler laddstolpar är en fråga för samhällsbyggnadsnämnden.

Sammanfattning av ärendet

Motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar inkom till Kommunstyrelseförvaltningen 2022-06-20.

Motionen anser att kommunen behöver omvärdera den parkeringsnorm som gäller idag. I normen bör även vissa krav på laddningsplatser för elbilar skrivas in.

Nuvarande parkeringsnorm är relativt flexibel, den varierar mellan 0,4 och 1,0 då det gäller lägenheter beroende på storlek och upplåtelseform. P-normen kan sänkas om åtgärder görs såsom samutnyttjande, bilpooler eller avtal om bilfritt boende.

Miljö- och byggnadsförvaltningen anser att parkeringsnormen fortfarande är på en rimlig nivå och inte behöver ändras. När det gäller frågan om laddstolpar ska skrivas in i p-normen så anses det inte behövas då Boverkets regler gäller och reglerar detta.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Motion om ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar inkom till kommunstyrelseförvaltningen 2022-06-20. Kommunfullmäktige beslutade 2022-06-22, § 118 att remittera motionen till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens ordförande ser i samråd med kommunstyrelsens presidium att motionen även behöver remitteras till samhällsbyggnadsnämnden och byggnadsnämnden för beredning.

Parkeringsnormen

I motionen yrkas att en översyn görs av den parkeringsnorm som gäller idag då det upplevs som att antalet parkeringsplatser i förhållande till antalet lägenheter och arbetsplatser har minskat. Det yrkas också att vissa krav på laddningsplatser för elbilar skrivs in i p-normen.

Parkeringsnormen är en del i det som syftar till att säkerställa en god kvalitet i parkeringsplaneringen genom hela samhällsbyggnadsprocessen, från översiktlig planering till bygglovshandläggning.

Parkeringsnormen innehåller parkeringstal för cykel och bil och tillämpas vid bygglovsbeslut. Parkeringstalen anger det *minsta antal* parkeringsplatser som måste ordnas vid ny- eller ombyggnation. För bilparkering handlar det om att hitta en balans mellan

framtida parkeringsefterfrågan, samhällsekonomi och en effektiv markanvändning. Att använda mark för parkering är dyrt och därför svårmotiverat ur samhällsekonomisk synvinkel om inte betalningsvilja finns hos användarna. Ett av parkeringsnormens syften är att vara ett verktyg i arbetet med det hållbara resandet. Kommunens intention är ju att fler ska välja kollektivt resande eller cykel i stället för bilen, vilket syns bland annat i kommunens fossilfristrategi och översiktsplanering. I Plan- och bygglagen anges också att behovet av friyta för barns lek och utevistelse ska prioriteras framför parkering, om det behöver prioriteras mellan dessa intressen.

Gällande parkeringsnorm är från 2016 och relativt flexibel. Möjlighet för reducering finns om man kan arbeta med samutnyttjande av parkeringsplatserna, anordna bilpooler eller skriva avtal om bilfritt boende. P-talen i normen ligger på 0,4 för små hyresrätter, 0,5 för små bostadsrätter, 0,8 för större hyresrätter och 1,0 för större bostadsrätter. Till små lägenheter räknas 1-2 rumslägenheter. Som nämnt är parkeringsnormen är ett lägstakrav, det finns inget som hindrar att en byggherre anlägger fler parkeringar än vad normen anger. I arbetet med att ta fram gällande parkeringsnorm gjordes en jämförelse med ett flertal andra kommuner och Vänersborgs norm ligger i linje med de kommunerna.

Miljö- och byggnadsförvaltningen anser att parkeringsnormen fortfarande är på en rimlig nivå och inte behöver ändras. När det gäller frågan om laddstolpar ska skrivas in i p-normen så anses det inte behövas då Boverkets regler gäller och reglerar detta.

Regler för laddning av elfordon

Sedan maj 2020 är laddning av elfordon ett nytt egenskapskrav i plan- och bygglagen, PBL. Vilka byggnader som ska ha utrustning för laddning av elfordon eller förberedelse för laddning genom så kallad ledningsinfrastruktur framgår av plan- och byggförordningen, PBF. Reglerna för uppförande av nya byggnader ska tillämpas om man söker bygglov eller gör en anmälan efter den 10 mars 2021

Krav i samband med uppförande av nya byggnader och vid ombyggnader:

Kraven på laddinfrastruktur i samband med uppförande av byggnader ska tillämpas om man söker bygglov eller gör en anmälan efter den 10 mars 2021. Reglerna innebär i korthet:

- Nya bostadshus med fler än 10 parkeringsplatser i byggnaden eller på tomten ska ha ledningsinfrastruktur (förberedelse med tomrör eller liknande) till alla parkeringsplatser.

- Byggnader som inte är bostadshus och som har fler än 10 parkeringsplatser i byggnaden eller på tomten ska ha ledningsinfrastruktur till 20 % av parkeringsplatserna och minst en laddningspunkt för elfordon.

- För ouppvärmda byggnader eller byggnader avsedda för totalförsvaret ställs inga krav.

Exempel på åtgärder på parkeringsplatserna som vid ombyggnad kan innebära krav på laddinfrastruktur:

- utvidgning av bilparkeringen med ytterligare parkeringsplatser.

- anläggande av ny markbeläggning för hela eller en väsentlig del av bilparkeringen.

- väsentlig förändring av parkeringsplatsernas placering på bilparkeringen.
- anläggning av belysning på bilparkeringen.

Retroaktiva krav för vissa befintliga byggnader:

Därutöver ställs retroaktiva krav, det vill säga krav som omfattar befintliga byggnader även om några andra åtgärder inte vidtas. Dessa krav ska vara uppfyllda senast den 1 januari 2025.

- Uppvärmda byggnader som inte är bostadshus och som har fler än 20 parkeringsplatser i byggnaden eller på tomten ska ha minst en laddningspunkt för elfordon.
- För ouppvärmda byggnader och för bostadshus ställs inga retroaktiva krav. Detsamma gäller byggnader avsedda för totalförsvaret.

Diskussion med elnätsägare och andra aktörer för att få till fler laddstolpar

Kommunen arbetar med att ta fram en laddinfrastrukturplan vilken kommer tydliggöra hur och var anläggandet av laddplatser kan ske. Motionen föreslår att kommunen behöver ta upp en diskussion med elnätsägare och andra aktörer för att få till fler laddstolpar i anslutning till kommunala parkeringsplatser och miljö- och byggnadsförvaltningen instämmer med samhällsbyggnadsnämnden om att det är något som bör ske när laddinfrastrukturplanen är klar.

Underlag

Parkeringsnorm antagen av byggnadsnämnden 1 mars 2016 §20

Motion ang. ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar, daterad 2022-06-15

Kommunfullmäktiges beslut 2022-06-22, § 118

Kommunstyrelsens remiss 2022-06-29

Eddie Sandin

Förvaltningschef

Sändlista

Till Kommunfullmäktige i Vänersborg

Motion ang. Ny parkeringsnorm och laddningsplatser för elbilar

I Vänersborgs kommun blir det allt svårare att parkera sin bil. Det upplevs som att antalet parkeringsplatser i förhållande till antalet lägenheter och arbetsplatser har minskat.

Den fastställda parkeringsnormen utgår idag från att varje lägenhet har ca en halv bil.

Om Vänersborg ska kunna medverka till en omställning med miljövänligare elbilar behövs det ett helt nytt sätt att tänka. En elbil behöver man kunna ladda i närheten av sitt boende eller sin arbetsplats. Det är inte rimligt att ställa sin bil långt bort för laddning och gå flera kilometer för att komma hem.

För att nå en snabb utveckling med miljövänliga elbilar i Vänersborg behöver därför kommunen omvärdera den parkeringsnorm som gäller idag. I normen bör även vissa krav på laddningsplatser för elbilar skrivas in.

Vänersborgs kommun behöver även ta upp en diskussion med elnätsägare och andra aktörer för att få till fler laddstolpar i anslutning till kommunägda parkeringsplatser.

Vi yrkar därför att kommunfullmäktige beslutar

Att en översyn genomförs av kommunens parkeringsnorm så den medverkar till fler parkeringsplatser per lägenhet och med möjlighet till laddning av elbilar.

Att kommunen medverkar till att elnätsföretag och andra aktörer kan sätta upp laddstolpar på kommunala parkeringsplatser.

Vänersborg den 15 juni 2022

Dan Åberg
Moderaterna

Tommy Christensson
Moderaterna

§ 141

Uppföljning av privata utförare 2023

KS 2023/17

Beslut

Kommunfullmäktige antar program rörande privata utförare 2023–2026.

Bilaga/bilagor

- Bilaga 14; Program rörande privata utförare 2023–2026

Sammanfattning av ärendet

I enlighet med 5 kap. 3 § kommunallagen (2017:725, KL) ska kommunfullmäktige för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare. Det befintliga programmet, som reviderades av kommunfullmäktige 2019-09-18, § 102, ska mot bakgrund av detta återigen revideras och antas.

Det finns ett pågående förslag på lagändring av 5 kap. 3 § KL som bland annat innebär ett krav på att kommunfullmäktiges program för privata utförare även omfattar verksamhet i kommunal regi. Ifall de föreslagna lagändringarna genomförs innebär det bland annat ett tydligare krav på likvärdighet i uppföljningen av verksamhet som lämnats över till privata utförare. Det befintliga programmet i Vänersborgs kommun innehåller redan skrivningar om att programmet omfattar såväl privata som kommunala utförare. Förvaltningen föreslår dock att man stryker en mening som inte behövs och som inte skulle vara förenlig med det nya lagförslaget, om det skulle antas av riksdagen.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2023-05-22
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-04-26
- Program rörande privata utförare 2023-2026
- Program rörande privata utförare - reviderat förslag 2019 med markerade ändringar

§ 98

Program rörande privata utförare 2023–2026

KS 2023/17

Beslut

Kommunfullmäktige antar program rörande privata utförare 2023–2026.

Bilaga/bilagor

- Bilaga 10. Program rörande privata utförare 2023–2026

Sammanfattning av ärendet

I enlighet med 5 kap. 3 § kommunallagen (2017:725, KL) ska kommunfullmäktige för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare. Det befintliga programmet, som reviderades av kommunfullmäktige 2019-09-18, § 102, ska mot bakgrund av detta återigen revideras och antas.

Det finns ett pågående förslag på lagändring av 5 kap. 3 § KL som bland annat innebär ett krav på att kommunfullmäktiges program för privata utförare även omfattar verksamhet i kommunal regi. Ifall de föreslagna lagändringarna genomförs innebär det bland annat ett tydligare krav på likvärdighet i uppföljningen av verksamhet som lämnats över till privata utförare. Det befintliga programmet i Vänersborgs kommun innehåller redan skrivningar om att programmet omfattar såväl privata som kommunala utförare. Förvaltningen föreslår dock att man stryker en mening som inte behövs och som inte skulle vara förenlig med det nya lagförslaget, om det skulle antas av riksdagen.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-04-26
- Program rörande privata utförare 2023–2026
- Program rörande privata utförare - reviderat förslag 2019 med markerade ändringar

2023-04-26 Dnr: KS 2023/17

Handläggare
Maja Smochina
maja.smochina@vanersborg.se
0521-722427

Mottagare
Kommunfullmäktige

Program rörande privata utförare 2023-2026

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar program rörande privata utförare 2023-2026.

Sammanfattning av ärendet

I enlighet med 5 kap. 3 § kommunallagen (2017:725, KL) ska kommunfullmäktige för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare. Det befintliga programmet, som reviderades av kommunfullmäktige 2019-09-18, § 102, ska mot bakgrund av detta återigen revideras och antas.

Det finns ett pågående förslag på lagändring av 5 kap. 3 § KL som bland annat innebär ett krav på att kommunfullmäktiges program för privata utförare även omfattar verksamhet i kommunal regi. Ifall de föreslagna lagändringarna genomförs innebär det bland annat ett tydligare krav på likvärdighet i uppföljningen av verksamhet som lämnats över till privata utförare. Det befintliga programmet i Vänersborgs kommun innehåller redan skrivningar om att programmet omfattar såväl privata som kommunala utförare. Förvaltningen föreslår dock att man stryker en mening som inte behövs och som inte skulle vara förenlig med det nya lagförslaget, om det skulle antas av riksdagen.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunjurist, som granskat och uppdaterat det befintliga programmet rörande privata utförare.

Pernilla Bertilsson

Chef, Juridik- och säkerhetsavdelningen

Bilagor

Program rörande privata utförare 2019 - reviderat förslag med markerade ändringar

Program rörande privata utförare 2023-2026

Sändlista

Samtliga nämnder

Vänersborgs kommun

Program rörande privata utförare 2023-2026

Innehållsförteckning

BAKGRUND **1**

DEFINITIONER **1**

HUVUDMAN 1
PRIVAT UTFÖRARE 1

PROGRAMMETS OMFATTNING **1**

MÅL OCH RIKTLINJER FÖR VERKSAMHETER **2**

NÄMNDERNAS ANSVAR **2**

AVTAL 2
ALLMÄNHETENS INSYN 3
UPPFÖLJNINGSPLANEN 4
UPPFÖLJNINGSBESLUTET 4

IMPLEMENTERING **5**

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Antagen av**
Styrande dokument	Program för privata utförare	2015-06-17, § 100	KF 2019-09-18, § 102
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Kommunstyrelsen	Kommunjurist	2019-09-18	Tillsvidare

Dokumentinformation	**Diarienummer**
Insyn, mål- och riktlinjer samt strategisk uppföljning och kontroll gällande privata utförare av kommunens angelägenheter	KS 2019/17

Ämnesområde	**Intranät**	**Hemsida**
Styrning	☐	☒

Andra styrande dokument som omnämns
Kommunallagen (KL, 2017:725), Regler för mål- och resultatstyrning (KF, 2013-12-11, § 161)

Bakgrund

Kommunfullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare. Detta gäller enligt kommunallagen sedan den 1 januari 2015 och framgår av 5 kap. 3 § kommunallagen (2017:725). Syftet med bestämmelsen är att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare samt öka allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet

Kravet på kontroll och uppföljning innebär att kommunerna och landstingen ska bedriva ett strategiskt och systematiskt arbete kring hur de följer upp och i praktiken kontrollerar sina privata utförare. I detta ligger inte bara att formulera tydliga krav i förfrågningsunderlag och avtal, utan även att reglera hur den konkreta uppföljningen ska ske (prop.2013/14:118 s. 49).

Definitioner

Huvudman

Kommunen är huvudman för alla sina angelägenheter oavsett om utförandet sker i egen regi eller av en privat aktör. Därmed är kommunen enligt lag ansvarig att tillhandahålla tjänster med tillfredsställande och lagenliga kvaliteter till kommunens invånare.

Privat utförare

Begreppet privat utförare definieras i 10 kap. 7 § kommunallagen som en juridisk person eller enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet. En privat utförare kan exempelvis vara ett aktiebolag, ett handelsbolag, en ekonomisk förening, en ideell förening eller en enskild individ. Även idéburna organisationer och kooperativa föreningar kan således vara privata utförare. Ett kommunalt företag, det vill säga ett hel- eller delägt kommunalt bolag eller en sådan stiftelse eller förening som avses i 10 kap. 6 § kan inte vara privat utförare.

Formellt överlämnas en verksamhet vanligen efter ett upphandlingsförfarande eller genom valfrihetssystem samt att avtal tecknas med de privata utförarna.

En privat aktör kan bli utförare av en kommunal angelägenhet genom en upphandlingsprocess - direktupphandling, annonserad upphandling med mera - eller valfrihetssystemet. En utförare som endast säljer enstaka tjänster faller inte inom begreppets ramar i förevarande hänseende.

Programmets omfattning

Kommunfullmäktiges program omfattar mål och riktlinjer för berörda verksamheter, uppföljning och kontroll av dem samt förfarande för att sörja för allmänhetens insyn.

Programmet ska gälla all verksamhet inom samtliga verksamhetsområden – vård och omsorg, kultur och fritid, gator och park, fastighetsförvaltning, kommunikationer och infrastruktur med mera – som riktar sig till och rör medborgarna. Det kan handla om hela verksamheten, exempelvis särskilt boende för äldre eller delar av en verksamhet,

exempelvis måltidsverksamhet eller städning i skolan. Programmet omfattar uppföljning av såväl privata som kommunala utförare rörande ovannämnda verksamheter.

Programmet omfattar inte fristående skolor, förskolor och enskild pedagogisk omsorg eftersom de är verksamheter med egna huvudmän som inte upphandlas utan regleras via tillståndsgivning.

Mål och riktlinjer för verksamheter

Kommunfullmäktige ska i samband med varje ny mandatperiod fastställa mål och riktlinjer för verksamhet som bedrivs av privata utförare.

Vänersborgs kommun har mål- och resursplanen som fastställs årligen av kommunfullmäktige och som stipulerar inriktningsmålen. Utifrån dessa har varje nämnd att fastställa förväntade resultat.

Kommunfullmäktige uppdrar till varje nämnd att med utgångspunkt i förevarande program ansvara för att säkerställa genom avtal att utförare (oavsett driftsform) inom nämndens ansvarsområde bedriver verksamheter i enlighet med de lagar, förordningar och föreskrifter som gäller eller kan komma att gälla för verksamheten samt de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige och nämnd fastställer för respektive verksamhet.

Fastställda mål och riktlinjer ska garantera att tillhandahållna tjänster håller tillfredsställande och lagenlig kvalitet och garanterar kommunens invånare en hög servicenivå.

Nämndernas ansvar

Nämndernas ansvar i enlighet med detta program består av fyra delar:

1. Teckna avtal,
2. ge allmänheten insyn,
3. utarbeta och anta en uppföljningsplan,
4. genomföra uppföljning och fatta uppföljningsbeslut.

Dessa delar samt krav på återrapportering redogörs för nedan.

Avtal

Vänersborgs kommun ska upprätta och teckna skriftliga avtal med samtliga privata aktörer som utför kommunala angelägenheter för Vänersborgs kommuns räkning. Avtalen ska från kommunens sida undertecknas av behörig företrädare som framgår av reglementen och delegeringsordningar.

Kraven som förevarande program berör ska göras gällande i samtliga avtal som tecknas med privata utförare. Förfrågningsunderlagen och upphandlingar ska utformas med hänsyn till förevarande programs innehåll.

Privata utförare och dess underleverantörer ska genom avtal förpliktigas att följa framtagna mål och riktlinjer, tillgodose allmänhetens insynrätt och medverka vid kommunens uppföljning. Vidare ska privata utförare säkerställa att deras eventuella underleverantörer har samma åligganden gentemot kommunen som de själva har.

Varje nämnd ansvarar för uppföljning och kontroll inom sitt ansvarsområde och svarar för att detta regleras i de avtal och uppdragsbeskrivningar som träffas med privata utförare. Avtalet och uppdragsbeskrivningen ska också reglera hur kommunens uppföljningar återrapporteras till utföraren och redovisas för allmänheten.

I avtalen ska det säkras att utföraren biträder kommunen vid uppföljning och utvärdering av verksamheten, lämnar nödvändiga statistikuppgifter samt rapporterar in nödvändiga uppgifter till kommunen, i nationella register eller till andra myndigheter.

Av 10 kap. 9 § kommunallagen kan utläsas att om en kommun sluter avtal med en privat utförare, ska kommunen genom avtalet tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över.

Kraven på insyn, uppföljning med mera som läggs fast i förevarande program, kan svårligen få genomslag på gällande avtalsrelationer, där villkoren redan är reglerade och avtalen löper på flera år. Kommunen ska verka för att parterna i samförstånd vid lämpligt tillfälle under löpande avtalsperiod ska redigera befintliga avtal och anpassa dessa efter fastställda krav.

Återrapportering

Avtalen som tecknas med privata utförare, innebärande att skötsel av en kommunal angelägenhet lämnas över, ska återrapporteras till kommunstyrelsen årligen i november månad.

Allmänhetens insyn

Nämnder ska genom avtalet med den privata utföraren tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över. Det ska i avtalen skrivas in att utföraren ska lämna information som kommunen begär. Utförarens skyldighet att lämna uppgifter begränsas till att omfatta sådana uppgifter som inte strider mot lag eller annan författning – lämnad information ska exempelvis inte utgöra företagshemlighet enligt lag (1990:409) om skydd för företagshemligheter.

Information som begärs in från privata utförare ska ha en koppling till upphandlingen och avtalet samt den verksamhet som uppdras; det ska inte ställas högre krav än vad som är rimligt. Information kan begäras in om exempelvis verksamheten, kvalitet, avvikelser, personaltäthet, personalens utbildning, miljöarbete, integration, jämställdhet och årsredovisning. Det bör noteras att begärda och inlämnade handlingar av utföraren är allmänna handlingar som kan vara offentliga.

Ovanstående avser även kommunala företag som på nyss nämnda sätt ska ge allmänheten insyn i verksamhet som de överlämnar till privata utförare.

Kommunens informationsskyldighet framgår av 8 kap. 18 § kommunallagen som stadgar att när enskilda personer kan välja mellan olika utförare ska nämnden lämna information om samtliga utförare. Informationen ska vara saklig, relevant, jämförbar, lättförståelig och lättillgänglig.

Nämnderna ansvarar att informationsskyldigheten uppfylls via information på kommunens hemsida. Information ska finnas om den egna verksamheten och om privata utförares verksamheter som finns inom kommunen.

Uppföljningsplanen

Varje nämnd ska med kommunfullmäktiges program som grund utarbeta och anta en uppföljningsplan - inom ett halvår från kommunfullmäktiges antagande av sitt program -varav framgår när och på vilket sätt avtal och olika verksamheter ska följas upp och utvärderas. Uppföljningsplanen ska vara ett levande dokument som vid ändrade förhållanden och behov redigeras.

Planen ska innehålla följande:

- En sammanfattande beskrivning av nämndens uppföljningsansvar,
- en beskrivning av vad som ska följas upp,
- en beskrivning av vilka former av uppföljning som kommer att tillämpas (tillsyn, verksamhetsuppföljning, avtalsuppföljning, individuppföljning),
- information om vem eller vilka som ansvarar för att genomföra uppföljningarna,
- en redogörelse för särskilda granskningsområden under året (exempelvis utifrån ett samlat resultat av tidigare uppföljningar),
- en tidplan samt,
- former för återkoppling av resultat (till nämnd, till utförare och till allmänhet).

Återrapportering

Uppföljningsplanen ska redovisas till kommunfullmäktige en gång per mandatperiod i november månad, året efter riksdagsvalet.

Uppföljningsbeslutet

Av 10 kap. 8 § kommunallagen framgår att när skötseln av en kommunal angelägenhet genom avtal har lämnats över till en privat utförare ska kommunen kontrollera och följa upp verksamheten. Bestämmelsen innebär en skyldighet att inte bara tillförsäkra sig en möjlighet att följa upp, utan det krävs att även aktiva åtgärder vidtas för att följa upp verksamheten.

Uppföljningens syfte är huvudsakligen att:

- Säkra leverans enligt förevarande avtal,
- förutse och upptäcka avvikelser,
- ge underlag för förbättrings- och utvecklingsarbete samt,
- möjliggöra allmänhetens insyn.

Nämnderna ska i årligt uppföljningsbeslut med utgångspunkt i uppföljningsplanen följa upp och kontrollera varje enskild verksamhet som bedrivs av privata utförare.

Uppföljningsbeslutet ska bland annat innefatta följande:

- Graden av måluppfyllelse utifrån i avtal fastställda mål och riktlinjer,
- utvärdering av levererad tjänst,
- Avvikelserapportering samt efterlevande av uppdragsbeskrivningar, godkännanden samt förfrågningsunderlag, anbud och avtal i övrigt,
- bedömning huruvida verksamheten bedrivs i enlighet med gällande lagar och bestämmelser,
- bedömning huruvida befintlig kontroll är tillräcklig samt,
- bedömning huruvida verksamheten bedrivs på ett för medborgarna tillfredsställande sätt.

Återrapportering

Uppföljningsbesluten ska redovisas till kommunstyrelsen i november månad varje år.

Implementering

Efterlevnaden säkras löpande genom intern kontroll som varje nämnd ansvarar för samt med kommunstyrelsens uppsiktsplikt och revisorernas granskning.

I upphandlingsprocessen ska berörda delar inarbetas och beaktas.

Vänersborgs kommun

Program rörande privata utförare

Innehållsförteckning

BAKGRUND **1**

DEFINITIONER **1**

HUVUDMAN 1
PRIVAT UTFÖRARE 1

PROGRAMMETS OMFATTNING **1**

MÅL OCH RIKTLINJER FÖR VERKSAMHETER **2**

NÄMNDERNAS ANSVAR **2**

AVTAL 2
ALLMÄNHETENS INSYN 3
UPPFÖLJNINGSPLANEN 4
UPPFÖLJNINGSBESLUTET 4

IMPLEMENTERING **5**

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Antagen av**
Styrande dokument	Program för privata utförare	2015-06-17, § 100	~~KF 2019-09-18, § 102~~
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
Kommunstyrelsen	Kommunjurist	~~2019-09-18~~	Tillsvidare
Dokumentinformation		**Diarienummer**	
Insyn, mål- och riktlinjer samt strategisk uppföljning och kontroll gällande privata utförare av kommunens angelägenheter		KS 2019/17	
Ämnesområde		**Intranät**	**Hemsida**
Styrning		☐	☒
Andra styrande dokument som omnämns			
Kommunallagen (KL, 2017:725), Regler för mål- och resultatstyrning (KF, 2013-12-11, § 161)			

Bakgrund

Kommunfullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare. Detta gäller enligt kommunallagen sedan den 1 januari 2015 och framgår ~~numera~~ av 5 kap. 3 § kommunallagen (2017:725). Syftet med bestämmelsen är att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare samt öka allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet

Kravet på kontroll och uppföljning innebär att kommunerna och landstingen ska bedriva ett strategiskt och systematiskt arbete kring hur de följer upp och i praktiken kontrollerar sina privata utförare. I detta ligger inte bara att formulera tydliga krav i förfrågningsunderlag och avtal, utan även att reglera hur den konkreta uppföljningen ska ske (prop.2013/14:118 s. 49).

Definitioner

Huvudman

Kommunen är huvudman för alla sina angelägenheter oavsett om utförandet sker i egen regi eller av en privat aktör. Därmed är kommunen enligt lag ansvarig att tillhandahålla tjänster med tillfredsställande och lagenliga kvaliteter till kommunens invånare.

Privat utförare

Begreppet privat utförare definieras i 10 kap. 7 § kommunallagen som en juridisk person eller enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet. En privat utförare kan exempelvis vara ett aktiebolag, ett handelsbolag, en ekonomisk förening, en ideell förening eller en enskild individ. Även idéburna organisationer och kooperativa föreningar kan således vara privata utförare. Ett kommunalt företag, det vill säga ett hel- eller delägt kommunalt bolag eller en sådan stiftelse eller förening som avses i 10 kap. 6 § kan inte vara privat utförare.

Formellt överlämnas en verksamhet vanligen efter ett upphandlingsförfarande eller genom valfrihetssystem samt att avtal tecknas med de privata utförarna.

En privat aktör kan bli utförare av en kommunal angelägenhet genom en upphandlingsprocess - direktupphandling, annonserad upphandling med mera - eller valfrihetssystemet. En utförare som endast säljer enstaka tjänster faller inte inom begreppets ramar i förevarande hänseende.

Programmets omfattning

Kommunfullmäktiges program omfattar mål och riktlinjer för berörda verksamheter, uppföljning och kontroll av dem samt förfarande för att sörja för allmänhetens insyn.

Programmet ska gälla all verksamhet inom samtliga verksamhetsområden – vård och omsorg, kultur och fritid, gator och park, fastighetsförvaltning, kommunikationer och infrastruktur med mera – som riktar sig till och rör medborgarna. Det kan handla om hela verksamheten, exempelvis särskilt boende för äldre eller delar av en verksamhet,

exempelvis måltidsverksamhet eller städning i skolan. Programmet omfattar uppföljning av såväl privata som kommunala utförare rörande ovannämnda verksamheter.

Programmet omfattar inte fristående skolor, förskolor och enskild pedagogisk omsorg eftersom de är verksamheter med egna huvudmän som inte upphandlas utan regleras via tillståndsgivning.

Mål och riktlinjer för verksamheter

Kommunfullmäktige ska i samband med varje ny mandatperiod fastställa mål och riktlinjer för verksamhet som bedrivs av privata utförare. ~~Dessa mål och riktlinjer ska i tillämpliga delar även omfatta utförare i kommunal regi.~~

Vänersborgs kommun har mål- och resursplanen som fastställs årligen av kommunfullmäktige och som stipulerar inriktningsmålen. Utifrån dessa har varje nämnd att fastställa förväntade resultat.

Kommunfullmäktige uppdrar till varje nämnd att med utgångspunkt i förevarande program ansvara för att säkerställa genom avtal att utförare (oavsett driftsform) inom nämndens ansvarsområde bedriver verksamheter i enlighet med de lagar, förordningar och föreskrifter som gäller eller kan komma att gälla för verksamheten samt de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige och nämnd fastställer för respektive verksamhet.

Fastställda mål och riktlinjer ska garantera att tillhandahållna tjänster håller tillfredsställande och lagenlig kvalitet och garanterar kommunens invånare en hög servicenivå.

Nämndernas ansvar

Nämndernas ansvar i enlighet med detta program består av fyra delar:

1. Teckna avtal,
2. ge allmänheten insyn,
3. utarbeta och anta en uppföljningsplan,
4. genomföra uppföljning och fatta uppföljningsbeslut.

Dessa delar samt krav på återrapportering redogörs för nedan.

Avtal

Vänersborgs kommun ska upprätta och teckna skriftliga avtal med samtliga privata aktörer som utför kommunala angelägenheter för ~~åt~~ Vänersborgs kommuns räkning. Avtalen ska från kommunens sida undertecknas av behörig företrädare som framgår av reglementen och delegeringsordningar.

Kraven som förevarande program berör ska göras gällande i samtliga avtal som tecknas med privata utförare. Förfrågningsunderlagen och upphandlingar ska utformas med hänsyn till förevarande programs innehåll.

Privata utförare och dess underleverantörer ska genom avtal förpliktigas att följa framtagna mål och riktlinjer, tillgodose allmänhetens insynrätt och medverka vid kommunens uppföljning. Vidare ska privata utförare säkerställa att deras eventuella underleverantörer har samma åligganden gentemot kommunen som de själva har.

Varje nämnd ansvarar för uppföljning och kontroll inom sitt ansvarsområde och svarar för att detta regleras i de avtal och uppdragsbeskrivningar som träffas med privata utfö-

rare. Avtalet och uppdragsbeskrivningen ska också reglera hur kommunens uppföljningar återrapporteras till utföraren och redovisas för allmänheten.

I avtalen ska det säkras att utföraren biträder kommunen vid uppföljning och utvärdering av verksamheten, lämnar nödvändiga statistikuppgifter samt rapporterar in nödvändiga uppgifter till kommunen, i nationella register eller till andra myndigheter.

Av 10 kap. 9 § kommunallagen kan utläsas att om en kommun sluter avtal med en privat utförare, ska kommunen genom avtalet tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över.

Kraven på insyn, uppföljning med mera som läggs fast i förevarande program, kan svårligen få genomslag på gällande avtalsrelationer, där villkoren redan är reglerade och avtalen löper på flera år. Kommunen ska verka för att parterna i samförstånd vid lämpligt tillfälle under löpande avtalsperiod ska redigera befintliga avtal och anpassa dessa efter fastställda krav.

Återrapportering

Avtalen som tecknas med privata utförare, innebärande att skötsel av en kommunal angelägenhet lämnas över, ska återrapporteras till kommunstyrelsen årligen i november månad.

Allmänhetens insyn

Nämnder ska genom avtalet med den privata utföraren tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över. Det ska i avtalen skrivas in att utföraren ska lämna information som kommunen begär. Utförarens skyldighet att lämna uppgifter begränsas till att omfatta sådana uppgifter som inte strider mot lag eller annan författning – lämnad information ska exempelvis inte utgöra företagshemlighet enligt lag (1990:409) om skydd för företagshemligheter.

Information som begärs in från privata utförare ska ha en koppling till upphandlingen och avtalet samt den verksamhet som uppdras; det ska inte ställas högre krav än vad som är rimligt. Information kan begäras in om exempelvis verksamheten, kvalitet, avvikelser, personaltäthet, personalens utbildning, miljöarbete, integration, jämställdhet och årsredovisning. Det bör noteras att begärda och inlämnade handlingar av utföraren är allmänna handlingar som kan vara offentliga.

Ovanstående avser även kommunala företag som på nyss nämnda sätt ska ge allmänheten insyn i verksamhet som de överlämnar till privata utförare.

Kommunens informationsskyldighet framgår av 8 kap. 18 § kommunallagen som stadgar att när enskilda personer kan välja mellan olika utförare ska nämnden lämna information om samtliga utförare. Informationen ska vara saklig, relevant, jämförbar, lättförståelig och lättillgänglig.

Nämnderna ansvarar att informationsskyldigheten uppfylls via information på kommunens hemsida. Information ska finnas om den egna verksamheten och om privata utförares verksamheter som finns inom kommunen.

Uppföljningsplanen

Varje nämnd ska med kommunfullmäktiges program som grund utarbeta och anta en uppföljningsplan - inom ett halvår från kommunfullmäktiges antagande av sitt program -varav framgår när och på vilket sätt avtal och olika verksamheter ska följas upp och ut-

värderas. Uppföljningsplanen ska vara ett levande dokument som vid ändrade förhållanden och behov redigeras.

Planen ska innehålla följande:

- En sammanfattande beskrivning av nämndens uppföljningsansvar,
- en beskrivning av vad som ska följas upp,
- en beskrivning av vilka former av uppföljning som kommer att tillämpas (tillsyn, verksamhetsuppföljning, avtalsuppföljning, individuppföljning),
- information om vem eller vilka som ansvarar för att genomföra uppföljningarna,
- en redogörelse för särskilda granskningsområden under året (exempelvis utifrån ett samlat resultat av tidigare uppföljningar),
- en tidplan samt,
- former för återkoppling av resultat (till nämnd, till utförare och till allmänhet).

Återrapportering

Uppföljningsplanen ska redovisas till kommunfullmäktige en gång per mandatperiod i november månad, året efter riksdagsvalet.

Uppföljningsbeslutet

Av 10 kap. 8 § kommunallagen framgår att när skötseln av en kommunal angelägenhet genom avtal har lämnats över till en privat utförare ska kommunen kontrollera och följa upp verksamheten. Bestämmelsen innebär en skyldighet att inte bara tillförsäkra sig en möjlighet att följa upp, utan det krävs att även aktiva åtgärder vidtas för att följa upp verksamheten.

Uppföljningens syfte är huvudsakligen att:

- Säkra leverans enligt förevarande avtal,
- förutse och upptäcka avvikelser,
- ge underlag för förbättrings- och utvecklingsarbete samt,
- möjliggöra allmänhetens insyn.

Nämnderna ska i årligt uppföljningsbeslut med utgångspunkt i uppföljningsplanen följa upp och kontrollera varje enskild verksamhet som bedrivs av privata utförare.

Uppföljningsbeslutet ska bland annat innefatta följande:

- Graden av måluppfyllelse utifrån i avtal fastställda mål och riktlinjer,
- utvärdering av levererad tjänst,
- Avvikelserapportering samt efterlevande av uppdragsbeskrivningar, godkännanden samt förfrågningsunderlag, anbud och avtal i övrigt,
- bedömning huruvida verksamheten bedrivs i enlighet med gällande lagar och bestämmelser,
- bedömning huruvida befintlig kontroll är tillräcklig samt,

- bedömning huruvida verksamheten bedrivs på ett för medborgarna tillfredsställande sätt.

Återrapportering

Uppföljningsbesluten ska redovisas till kommunstyrelsen i november månad varje år.

Implementering

Efterlevnaden säkras löpande genom intern kontroll som varje nämnd ansvarar för samt med kommunstyrelsens uppsiktsplikt och revisorernas granskning.

I upphandlingsprocessen ska berörda delar inarbetas och beaktas.

§ 145

Fråga om ansvarsfrihet och godkännande av årsredovisning för 2022 avseende Fyrbodals kommunalförbund

KS 2023/653

Beslut

Kommunfullmäktige godkänner årsredovisningen för Fyrbodals kommunalförbund och beviljar förbundsdirektionen ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2022.

Reservationer, protokollsanteckningar, jäv

Benny Augustsson (S) anmälde jäv och deltog inte i handläggningen av detta ärende. Jonathan Svensson (S) ersatte honom. Bo Carlsson (C) övertog ordförandeskapet.
Mats Andersson (C) anmälde jäv och deltog inte i handläggningen av detta ärende. Anneli Guilotte (S) ersatte honom.

Sammanfattning av ärendet

Fyrbodals kommunalförbund har inkommit med årsredovisning, revisionsrapporter och revisionsberättelse för verksamhetsåret 2022.

De sakkunniga och de förtroendevalda revisorerna har bedömt att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att resultatet enligt årsredovisningen i huvudsak är förenligt med de finansiella mål direktionen uppställt.

De förtroendevalda revisorerna har i sin revisionsberättelse avstått från att ta ställning till frågan om ansvarsfrihet med hänvisning till egen resursbrist. På samma grund har de även avstått från att uttala sig om den interna kontrollen varit tillräcklig och om förbundsdirektionen bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Fördjupad beskrivning av ärendet

De förtroendevalda revisorerna i ett kommunalförbund har till uppdrag att med stöd av sakkunniga revisorer granska förbundets verksamhet. Revisionsuppdraget för de förtroendevalda revisorerna är detsamma som det uppdrag revisionen har i en kommun. De förtroendevalda revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs är tillräcklig. De förtroendevalda revisorernas bedömning läggs sedan till grund för medlemskommunernas prövning av om kommunalförbundets direktion ska beviljas ansvarsfrihet eller inte. Frågan om ansvarsfrihet ska prövas av medlemskommunerna senast i juni året efter det år revisionen avser.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-15
- Förbundsdirektionens beslut 2023-05-11
- Tjänsteskrivelse, Revision årsredovisning 2022, odaterad
- Revisionsberättelse för 2022 Fyrbodals kommunalförbund
- Information rörande revisionens utskick
- Revisionsrapport 1 - Granskning av årsredovisning 2022 för Fyrbodals kommunalförbund
- Revisionsrapport 2 - Granskning av god ekonomisk hushållning 2022 för Fyrbodals kommunalförbund
- Förbundsdirektionens beslut om årsredovisning 2022 för Kommunalförbundet Fyrbodal
- Tjänsteskrivelse, Årsredovisning 2022, 2023-02-28
- Årsredovisning 2022 för Fyrbodals kommunalförbund

2023-05-15 Dnr: KS 2023/653

Handläggare
Johan Högmark
johan.hogmark@vanersborg.se

Mottagare
Kommunfullmäktige

Fråga om ansvarsfrihet och godkännande av årsredovisning för 2022 avseende Fyrbodals kommunalförbund

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige godkänner årsredovisningen för Fyrbodals kommunalförbund och beviljar förbundsdirektionen ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2022.

Sammanfattning av ärendet

Fyrbodals kommunalförbund har inkommit med årsredovisning, revisionsrapporter och revisionsberättelse för verksamhetsåret 2022.

De sakkunniga och de förtroendevalda revisorerna har bedömt att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och att resultatet enligt årsredovisningen i huvudsak är förenligt med de finansiella mål direktionen uppställt.

De förtroendevalda revisorerna har i sin revisionsberättelse avstått från att ta ställning till frågan om ansvarsfrihet med hänvisning till egen resursbrist. På samma grund har de även avstått från att uttala sig om den interna kontrollen varit tillräcklig och om förbundsdirektionen bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Fördjupad beskrivning av ärendet

De förtroendevalda revisorerna i ett kommunalförbund har till uppdrag att med stöd av sakkunniga revisorer granska förbundets verksamhet. Revisionsuppdraget för de förtroendevalda revisorerna är detsamma som det uppdrag revisionen har i en kommun. De förtroendevalda revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs är tillräcklig. De förtroendevalda revisorernas bedömning läggs sedan till grund för medlemskommunernas prövning av om kommunalförbundets direktion ska beviljas ansvarsfrihet eller inte. Frågan om ansvarsfrihet ska prövas av medlemskommunerna senast i juni året efter det år revisionen avser.

Underlag

- Tjänsteskrivelse, ”Revision årsredovisning 2022”, odaterad
- Revisionsberättelse för år 2022

- Revisionsrapport 1 - Granskning av årsredovisning 2022
- Revisionsrapport 2 - Granskning av god ekonomisk hushållning 2022 för Fyrbodals kommunalförbund
- Förbundsdirektionens beslut om årsredovisning 2022 för Fyrbodals kommunalförbund
- Tjänsteskrivelse, ”Årsredovisning 2022”, 2023-02-28
- Årsredovisning 2022 för Fyrbodals kommunalförbund
- Fyrbodals Kommunalförbunds uppföljning av aktivitetsplan 2022
- Kommunal revision, *I gemensamma nämnder, förbund, föreningar, stiftelser och övriga företagsformer*, SKR 2022, s. 13-14
- 9 kap. 13 §, 5 kap. 24–25 §§ och 12 kap. 1 § kommunallagen (2017:725)

Pernilla Bertilsson

Chef Juridik- och säkerhetsavdelningen

Sändlista

Fyrbodals kommunalförbund

§ 37 – Revision årsredovisning 2022

Årsredovisningen för 2022 är granskad av sakkunnig revisor och godkänd av direktionen den 30 mars.

PwC har på uppdrag av kommunalförbundets förtroendevalda revisorer granskat kommunalförbundets årsredovisning för perioden 2022-01-01 – 2022-12-31. Uppdraget ingår som en del av revisionsplanen för år 2022.

Syftet med granskningen är att ge kommunalförbundets förtroendevalda revisorer underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med beslutade mål för en god ekonomisk hushållning.

Revisorerna har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet. Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Direktionen ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten.

De sakkunniga revisorernas bedömning: Grundat på vår granskning har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att förvaltningsberättelsen, driftredovisningen och investeringsredovisningen inte är upprättad i enlighet med LKBR och god redovisningssed.

De förtroendevaldas bedömning är: Vi kan inte uttala oss om ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma med anledning av att vi inte kunnat genomföra revisionen enligt god sed för kommunal verksamhet på grund av resursbrist.

Arbetsutskottet har berett ärendet och beslutat föreslå att direktionen, Att anteckna informationen till protokollet och att informera direktionen om revisionen av årsredovisningen samt översända granskningsrapport och revisionsberättelse för information till kommunerna.

Ärendet föredrogs av Martin Palm, chef för verksamhetsstöd

Signature reference: 4d3095aa-60d1-4a90-a203-8b9e86018cdf

Direktionen beslutar

Att anteckna informationen till protokollet.

Att besluta att översända granskningsrapport och revisionsberättelse för information till kommunerna.

Att uppdra åt kansliet att ta fram en skrivelse som bifogas till medlemskommunerna.

Beslutet expedieras till

Medlemskommunerna

Signature reference: 4d3095aa-60d1-4a90-a203-8b9e86018cdf

NETPUBLICATOR® VERIFIED

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: Per Martin Palm
Date: 2023-05-16 09:03:27

[redacted]

Sekreterare: Martin Palm

Signed by: MATS ANDERSSON
Date: 2023-05-16 14:31:02

Justerare: Mats Andersson

Signed by: LISELOTTE FRÖJD
Date: 2023-05-16 15:22:08

[redacted]

Ordförande § 35: Liselotte Fröjd

Signed by: Peter Eriksson
Date: 2023-05-16 15:56:58

Ordförande: Peter Eriksson

Signature reference: 4d3095aa-60d1-4a90-a203-8b9e86018cdf

Revision årsredovisning 2022

Förslag till beslut
Att anteckna informationen till protokollet.

Att informera direktionen om revisionen av årsredovisningen samt översända granskningsrapport och revisionsberättelse för information till kommunerna.

Sammanfattning
Årsredovisningen för 2022 är granskad av sakkunnig revisor och godkänd av direktionen den 30 mars.

PwC har på uppdrag av kommunalförbundets förtroendevalda revisorer granskat kommunalförbundets årsredovisning för perioden 2022-01-01 – 2022-12-31. Uppdraget ingår som en del av revisionsplanen för år 2022.

Syftet med granskningen är att ge kommunalförbundets förtroendevalda revisorer underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med beslutade mål för en god ekonomisk hushållning.

Revisorerna har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet. Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Direktionen ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten.

Bakgrund
Revisorerna har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet. Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Direktionen ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten.

Kommunalförbundet har sedan januari 2020 anlitat PwC som sakkunnig revisor.

Beskrivning av ärendet
Årsredovisningen för 2022 är granskad av sakkunnig revisor och godkänd av direktionen den 30 mars.

PwC har på uppdrag av kommunalförbundets förtroendevalda revisorer granskat kommunalförbundets årsredovisning för perioden 2022-01-01 – 2022-12-31. Uppdraget ingår som en del av revisionsplanen för år 2022.

Syftet med granskningen är att ge kommunalförbundets förtroendevalda revisorer underlag för sin skriftliga bedömning om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med beslutade mål för en god ekonomisk hushållning.

Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål direktionen beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Förbundsdirektionen gör i årsredovisningen en bedömning att tre av fyra finansiella mål uppfylls. Grundat på vår granskning av årsredovisningens återrapportering har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara förenligt med de finansiella mål som direktionen fastställt i budget 2022. Utvärdering av strategiska utvecklingsområden tillika verksamhetsmål sker men det lämnas inte någon bedömningen av måluppfyllelse. Grundat på vår granskning av årsredovisningens återrapportering kan vi därmed inte lämna en bedömning om verksamhetsmålen är förenliga med de av direktionen fastställda mål i budget 2022.

När det gäller räkenskaperna är de sakkunniga revisorernas bedömning:

Grundat på vår granskning har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att förvaltningsberättelsen, driftredovisningen och investeringsredovisningen inte är upprättad i enlighet med LKBR och god redovisningssed.

De förtroendevalda revisorernas bedömning är:

Vi bedömer att vi inte kan uttala oss om direktionen i Fyrbodals kommunalförbund har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt med anledning av att vi inte haft resurser att genomföra granskning

inom dessa områden.
Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.
Vi bedömer att vi inte kan uttala oss direktionens interna kontroll har varit tillräcklig med anledning av att vi inte haft resurser att genomföra granskning inom detta områden.
Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen i huvudsak är förenligt med de finansiella mål som direktionen uppställt.
Vi bedömer att vi inte kan uttala om verksamhetsmålen är förenliga med de av direktionen fastställda målen i budget 2022 med anledning av att direktionen själva inte gör någon samlad utvärdering av verksamhetsmålen.

Vi kan inte uttala oss om ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma med anledning av att vi inte kunnat genomföra revisionen enligt god sed för kommunal verksamhet på grund av resursbrist.

Bedömning och synpunkter
Förbundet delar delvis de sakkunniga revisorernas uppfattningar som framförs i revisionsrapporten över årsredovisningen 2022 och kommer att ta rekommendationerna i beaktande under det fortsatta arbetet.

Hur mycket resurser som skall tilldelas de förtroendevalda revisorerna bedöms som en fråga för direktionen och medlemskommunerna.

Finansiering
Kostnaden av revisorernas arbete och granskning finansieras av medlemsavgiften.

Koppling till mål
De av direktionen beslutade målen i verksamhetsplan och budget.

Ansvarig tjänsteperson
Martin Palm

Chef för verksamhetsstöd

Fyrbodals kommunalförbund

Revisorerna i Fyrbodals kommunalförbund
Org nr: 222000-1776

Direktionen

Fullmäktige i respektive
medlemskommun

Revisionsberättelse för år 2022

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunalförbundet av dess direktion.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen ska utföras enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har inte genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Ingen fördjupad granskning har genomförts under året till följd av resursbrist.

Vi bedömer att vi inte kan uttala oss om direktionen i Fyrbodals kommunalförbund har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt med anledning av att vi inte haft resurser att genomföra granskning inom dessa områden.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att vi inte kan uttala oss direktionens interna kontroll har varit tillräcklig med anledning av att vi inte haft resurser att genomföra granskning inom detta områden.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen i huvudsak är förenligt med de finansiella mål som direktionen uppställt.

Vi bedömer att vi inte kan uttala om verksamhetsmålen är förenliga med de av direktionen fastställda målen i budget 2022 med anledning av att direktionen själva inte gör någon samlad utvärdering av verksamhetsmålen.

Vi kan inte uttala oss om ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma med anledning av att vi inte kunnat genomföra revisionen enligt god sed för kommunal verksamhet på grund av resursbrist.

Revisionsgruppens ordförande Thomas Boström har tyvärr avlidit under mars månad 2023 varför revisionsgruppen nu bara består av fyra revisorer.

Vi åberopar bifogade rapporter.

Uddevalla den 31 mars 2023

Lennart Hansson	Anita Älgemon	Ann-Britt Dahl
Åmåls kommun	Tanums kommun	Färgelanda kommun

Claes Hedlund
Munkedals kommun

Bilagor:

PwC Granskning av delårsbokslut
PwC Granskning av årsredovisning

Deltagare

LENNART HANSSON 195302043558 Sverige

Signerat med Svenskt BankID — *2023-03-31 12:18:45 UTC*

Namn returnerat från Svenskt BankID: Lennart John Henrik Hansson — Datum

Lennart Hansson

Leveranskanal: E-post

ANITA ÄLGEMON 194912135086 Sverige

Signerat med Svenskt BankID — *2023-03-31 19:29:22 UTC*

Namn returnerat från Svenskt BankID: ANITA ÄLGEMON — Datum

Anita Älgemon

Leveranskanal: E-post

ANN-BRITT DAHL Sverige

Signerat med Svenskt BankID — *2023-04-03 09:14:07 UTC*

Namn returnerat från Svenskt BankID: ANN-BRITT DAHL — Datum

Ann-Britt Dahl

Leveranskanal: E-post

CLAES HEDLUND Sverige

Signerat med Svenskt BankID — *2023-04-03 08:01:32 UTC*

Namn returnerat från Svenskt BankID: Claes Ingvar Hedlund — Datum

Claes Hedlund

Leveranskanal: E-post

Information kring ansvarsfrihet för direktionen

Nedanstående informationstext är framtagen av kansliet på kommunalförbundet enligt det beslut som fattades på direktionsmötet den 20230511. Uppdraget blev att skicka ut en förklarande text till medlemskommunerna samt till direktionens medlemmar för att förklara bakgrunden.

I revisionsrapporten som förbundets revisorer tagit fram uppger de att de inte kan uttala sig om ansvarsfrihet för direktionen och de enskilda ledamöterna avseende förbundets årsredovisning för år 2022. Förklaringen de pekar på är att de anser att de på grund av resursbrist inte kunnat genomföra revisionen enligt god sed för kommunal verksamhet.

Bakgrund
Under 2022 inkom förbundets revisorer med två ärenden avseende budgetutökningar. På direktionsmötet den 9 september 2022 handlade ärendet om en utökad budget för revisorerna under 2023 av ett belopp på 315 tkr och på mötet den 10 oktober 2022 inkom förbundets revisorer med ett äskande för granskning av informationssäkerhet avseende år 2022. Äskandet låg på 120 tkr. Kansliet gjorde bedömningen att det inte fanns möjlighet till att finansiera den utökade kostnaden. Direktionen avslog därför begäran om utökade medel.

Efter att det första äskandet inkom genomförde kansliet en jämförelse med Boråsregionens och Skaraborgs kommunalförbund för att ta reda på hur stor budget deras revisorer har. Svaren som inkom var följande:

För Skaraborg kommunalförbund.

- Förtroendevald revisor får 2 415 kr/per år
- Revisionsbyrå 100 000 kr, där ersättning för omkostnader och utlägg tillkommer

För Boråsregionen så är det revisionskontoret på Borås Stad ansvarar för revisionen, budgeten för revision är

- 100 000 kr för granskning
- Årsarvode 2 861 kr/per år, totalt 5 revisorer.
- Kostnad för särskilda granskningar tillkommer, dessa budgeteras ej, då de genomförs förhållandevis sällan.

Museigatan 2 • Box 305 • 451 18 Uddevalla • Vxl 0522-44 08 20 • kansli@fyrbodal.se • www.fyrbodal.se

Kansliet informerade också direktionen om att förbundets revision hade 10 revisionsmöten under 2022 att jämföra med arbetsutskottet och direktionen som har 7 möten årligen. Antalet möten som Fyrbodals revisorer genomför är betydligt fler än de möten som Skaraborg och Boråsregionens revisorer har.

På mötet avslog Direktionen begäran om utökad budget för förbundets revision avseende år 2023. Direktionen uppdrog samtidigt åt kansliet att ta fram ett förslag på hur hanteringen av revisionens budget skall ske framåt.

I oktober 2022 skickade revisorerna ut en skrivelse till medlemskommunerna, för information kring deras syn på sin budget och att den inte möjliggör fördjupade granskningar.

Anna Lärk Ståhlberg

Förbundsdirektör

Museigatan 2 • Box 305 • 451 18 Uddevalla • Vxl 0522-44 08 20 • kansli@fyrbodal.se • www.fyrbodal.se

Granskning av årsredovisning 2022

Fyrbodals kommunalförbund

2023-03-31

Projektledare: Daniel Larsson

pwc

Revisionsrapport

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av kommunalförbundets förtroendevalda revisorer granskat kommunalförbundets årsredovisning för perioden 2022-01-01 – 2022-12-31. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2022.

Granskningen syftar till att ge underlag för en bedömning om räkenskaperna ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomiska ställning samt om årsredovisning är upprättad i enlighet med LKBR och god redovisningssed i kommunal verksamhet.

Med utgångspunkt från syftet har följande områden granskats:

Område	Uppfyller kraven	
Förvaltningsberättelse	**Ja**	
Resultaträkning	**Ja**	
Balansräkning	**Ja**	
Kassaflödesanalys	**Ja**	
Noter	**Ja**	
Driftredovisning	**Ja**	

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte	3
Revisionskriterier	3
Avgränsning och metod	3
Granskningsresultat	4
Räkenskaper	4
Förvaltningsberättelse, driftredovisning och investeringsredovisning	4
Förvaltningsberättelse	4
Annan information	5

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen 11 kap. 19 § ska årsredovisningen lämnas över till respektive fullmäktige och revisorerna snarast möjligt och senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser.

Enligt 4 kap 3 § LKBR ska årsredovisningens delar upprättas som en helhet och ge en rättvisande bild av verksamhetens resultat och kommunalförbundets ekonomiska ställning. Revisorernas skriftliga beskrivning ska lämnas till respektive fullmäktige inför behandlingen av årsredovisningen. Denna granskning utgör underlag för det utlåtande som revisorerna ska lämna till respektive fullmäktige.

Förbundsdirektionen är ansvarig för upprättandet av årsredovisningen.

Syfte

Granskningen syftar till att ge underlag för en bedömning om räkenskaperna ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat och ekonomiska ställning samt om årsredovisning är upprättad i enlighet med LKBR och god redovisningssed i kommunal verksamhet.

Revisionskriterier

Följande kriterier används i granskningen:

- Kommunallag (KL)
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendationer

Avgränsning och metod

Avgränsning och inriktning har skett efter en bedömning av väsentlighet och risk. Till grund för bedömningen ligger bland annat resultatet av tidigare års granskning och förändringar i normgivningen avseende den kommunala redovisningen.

Fel i räkenskaperna betraktas som väsentliga om de är av sådan omfattning eller typ att de, om de varit kända för en välinformerad läsare av årsredovisningen med intressen i kommunalförbundet, hade påverkat dennes bedömning av kommunalförbundet. Detta kan inkludera såväl kvalitativa som kvantitativa fel och varierar mellan kommunalförbundet och verksamheter.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed för kommuner i Sverige. Det innebär att den varit så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver.

Den granskade årsredovisningen fastställdes av förbundsdirektionen 2022-03-31 och överlämnades till medlemskommunernas respektive fullmäktige i samband med fastställandet. Rapportens innehåll har sakgranskats.

Granskningsresultat

Räkenskaper

Resultaträkning

Resultaträkningen uppfyller kraven enligt LKBR och RKRs rekommendationer.

Balansräkning

Balansräkningen uppfyller kraven enligt LKBR och RKRs rekommendationer, dock är den inte uppställd i enlighet med LKBR.

Det finns, enligt vår mening, ett behov av att stärka projektredovisningen samt tillhörande bokföring av projektmedel och bidrag. Flertalet projekt har enligt underlag förfallit i tid och ska då antingen återredovisas till bidragsgivaren (om villkoren anger detta) eller intäktsföras. Dock framgår att överskjutande projektmedel får användas, i de flesta fall, för en längre tidsperiod än vad som angivits i avtal eller överenskommelse. För att stärka den interna kontroller bör projektredovisningen förbättras så att avtal och överenskommelse efterlevs och bokförs i enlighet.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen uppfyller kraven enligt LKBR och RKRs rekommendationer.

Noter

Noterna uppfyller kraven enligt LKBR och RKRs rekommendationer.

Bedömning

Vi bedömer att förbundets räkenskaper[1] i allt väsentligt är rättvisande.

Förvaltningsberättelse, driftredovisning och investeringsredovisning

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen uppfyller inte kraven enligt LKBR och RKRs rekommendationer.

Avsteg har identifierats enligt:

Den normerande delen av RKR R15 anger vilka huvudrubriker som årsredovisningens förvaltningsberättelse ska innehålla, vilka inte återfinns i förbundets årsredovisning. Utifrån ovan saknas vissa upplysningar som enligt den normerande delen ska anges under dessa avsnitt. Till exempel:

- En översikt över verksamhetens utveckling genom redovisning av att aktuellt års jämförs med tidigare år tillsammans med kommentarer om väsentliga förändringar (Det gäller såväl utvecklingen sedan föregående år som mer långsiktiga utvecklingsmönster. Kommentarer till förändringarna ska härledas till de verksamheter som orsakat förändringarna).

[1] Med räkenskaper menar förbundets resultaträkning, balansräkning, kassaflödesanalys och noter.

- Viktiga förhållanden för resultat tillsammans med upplysningar och konsekvensbeskrivningar samt en analys av väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer avseende gjorda uppskattningar och bedömningar samt vidtagna åtgärder.
- Väsentliga personalförhållanden.
- Utvärdering av verksamhetsmål sker inte i förvaltningsberättelsen utan efter de finansiella rapporterna.

Driftredovisning

Driftredovisningen uppfyller kraven enligt LKBR och RKRs rekommendation R14.

Årsredovisningen innehåller driftredovisning i eget avsnitt och är uppdelad i de tre områdena: basverksamhet, projektverksamhet och särskilt finansierad verksamhet.

Av driftsredovisningen för basverksamheten framgår hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställs för verksamheten. Av övriga driftredovisningar framgår inte hur utfallet förhåller sig till budget, med anledning av att det inte finns någon beslutad budget för projektverksamhet och särskilt finansierad verksamhet.

Investeringsredovisning

Årsredovisningen innehåller inte en investeringsredovisning eller en samlad redovisning av kommunalförbundets investeringsverksamhet. Under 2022 har kommunförbundet inte genomfört några investeringar.

Bedömning

Grundat på vår granskning har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att förvaltningsberättelsen, driftredovisningen och investeringsredovisningen inte är upprättad i enlighet med LKBR och god redovisningssed.

Annan information

Vi har tagit del av årsredovisningens övriga delar, sida 1-13

Bedömning

Enligt vår uppfattning överensstämmer sida 1-13 i alla väsentliga avseenden med övriga delar i årsredovisningen.

2023-03-31

Daniel Larsson

_____

Auktoriserad revisor

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av förbundets revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Granskning av god ekonomisk hushållning 2022

Fyrbodals kommunalförbund

2023-03-31

pwc

Revisionsrapport

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av förbundets förtroendevalda revisorer granskat om resultaten för god ekonomisk hushållning är förenliga med de mål direktionen beslutat. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2022.

Syftet med granskningen är att ge förbundets revisorer underlag för sin skriftliga bedömning om resultatet är förenligt med de mål direktionen beslutat.

Med utgångspunkt från ställd revisionsfråga lämnas följande revisionell bedömning:

Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål direktionen beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Förbundsdirektionen gör i årsredovisningen en bedömning att tre av fyra finansiella mål uppfylls. Grundat på vår granskning av årsredovisningens återrapportering har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara förenligt med de finansiella mål som direktionen fastställt i budget 2022.

Utvärdering av strategiska utvecklingsområden tillika verksamhetsmål sker men det lämnas inte någon bedömningen av måluppfyllelse. Grundat på vår granskning av årsredovisningens återrapportering kan vi därmed inte lämna en bedömning om verksamhetsmålen är förenliga med de av direktionen fastställda mål i budget 2022.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte och revisionsfrågor	3
Revisionskriterier	3
Avgränsning och metod	3
Granskningsresultat	4
God ekonomisk hushållning	4
Iakttagelser	4
Bedömning	5
Bedömning utifrån revisionsfrågan	6

Inledning

Bakgrund

Enligt kommunallagen 11 kap. 20 § ska årsredovisningen lämnas över till fullmäktige och revisorerna snarast möjligt och senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser.

Direktionen skall formulera verksamhetsmässiga och finansiella mål för god ekonomisk hushållning i budgeten. Dessa mål ska sedan följas upp i delårsrapport och årsredovisning.

Revisorerna ska enligt kommunallagen 12 kap. 2 § bedöma om resultaten i årsredovisningen är förenligt med de mål direktionen beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning ska lämnas inför behandlingen av årsredovisningen.

Direktionen är ansvarig för upprättandet av årsredovisningen.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att ge revisorerna underlag för sin skriftliga bedömning om resultatet är förenligt med de mål direktionen beslutat.

Granskningen ska besvara följande revisionsfrågor:

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål direktionen beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Revisionskriterier

Följande kriterier används i granskningen:

- Kommunallag (KL)
- Direktionens beslut avseende god ekonomisk hushållning

Avgränsning och metod

Granskning av förbundets måluppfyllelse har genomförts i enlighet med Skyrevs rekommendation “RU Granskning av årsredovisning”. Granskningen har skett genom genomgång av förbundets årsredovisning.

Den granskade årsredovisningen fastställdes av förbundsdirektionen 2022-03-31 och överlämnades till medlemskommunernas respektive fullmäktige i samband med fastställandet.

Rapportens innehåll har sakgranskats.

Granskningsresultat

God ekonomisk hushållning

I förbundets verksamhetsplan för år 2021–2023 anges att förbundet har som strategiskt mål att utföra sina uppdrag med tydlig kvalitet och resultatredovisning, med en effektiv resursanvändning och med en god framförhållning inför förändrade finansiella förutsättningar. Direktionen har i planen beslutat om fyra finansiella mål samt fem strategiska utvecklingsområden.

Iakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen redogörs för utfallet av de fyra finansiella målen. Direktionen bedömer ett som delvis uppfyllt och tre som uppfyllda.

Finansiella mål	Utfall 2022	Av direktionen bedömd måluppfyllelse
Att ha en långsiktig stabil soliditetsnivå på 10 procent, nivån kan dock variera över tid.	År 2022 är soliditeten 7 procent, vilket är en ökning från 2021 med 1 procentenheter	Målet uppnås delvis
Att ha en budget i balans, intäkterna ska överstiga kostnaderna.	Förbundet når målet om en budget i balans genom ett överskott om 598 tkr (701 tkr), jämfört med budgeterat resultat på 70 tkr.	Målet nås
Att ha en god likviditet så att det är möjligt att både täcka kostnader för de fasta åtgärderna och att förskottera medel i projekt där förbundet är projektägare.	Likvida medel vid årets slut var cirka 63 mkr (58 mkr). Därmed nås målet om god likviditet	Målet nås
Att de delregionala utvecklingsmedlen, DRUM, sammantaget ska växlas upp med minst 50 procent genom att projekten medfinansieras med andra medel än de som kommunerna och Västra Götalandsregionen bidrar med.	Den totala uppväxlingen uppgår till en budgeterad omslutning på 38,9 Mkr, vilket innebär en uppväxling med 185 procent.	Målet nås

Mål för verksamheten

Fyrbodals kommunalförbund har fem strategiska utvecklingsområden där det inom varje område finns strategiska mål kopplade. Vidare finns årliga aktivitetsplaner kopplat till varje strategiskt mål som beskriver kommunalförbundets insatser för att nå de strategiska målen.

I årsredovisningen genomförs inte en utvärdering av de strategiska utvecklingsområdena för år 2022. De strategiska målen utvärderas var för sig, dock inte i förvaltningsberättelsen under god ekonomisk hushållning utan efter de finansiella rapporterna.

Strategiska målområden	Utfall av strategiska mål 2022	Av direktionen bedömd måluppfyllelse
Stöd, omsorg och hälsa	3 av 3 mål uppfyllda	Ingen sammanfattande bedömning
Kompetensförsörjning och utbildning	2 mål uppfyllda och 2 mål delvis uppfyllda	Ingen sammanfattande bedömning
Fysisk planering och hållbara transporter	2 mål uppfyllda och 1 mål delvis uppfyllt	Ingen sammanfattande bedömning
Näringsliv, kultur och attraktionskraft	2 mål uppfyllda och 1 mål delvis uppfyllt	Ingen sammanfattande bedömning
Digitalisering	2 mål delvis uppfyllda	Ingen sammanfattande bedömning

Direktionens samlade utvärdering av god ekonomisk hushållning 2022

Kommunalförbundet bedömer att god ekonomisk hushållning uppnås utifrån förväntad utveckling, att förbundet når de flesta finansiella målen samt genom redovisad balanskravsutredning.

Kommunalförbundet gör ingen samlad utvärdering av god ekonomisk hushållning utifrån verksamhetsperspektivet.

Bedömning

Förbundsdirektionen gör i årsredovisningen en bedömning att tre av fyra finansiella mål uppfylls. Grundat på vår granskning av årsredovisningens återrapportering har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara *i huvudsak förenligt* med de finansiella mål som direktionen fastställt i budget 2022.

Utvärdering av strategiska utvecklingsområden tillika verksamhetsmål sker men det lämnas inte någon samlad bedömningen av måluppfyllelse. Grundat på vår granskning av årsredovisningens återrapportering kan vi därmed inte lämna en bedömning om verksamhetsmålen är förenliga med de av direktionen fastställda mål i budget 2022.

Den normerande delen av RKR R15 anger vilka huvudrubriker som årsredovisningens förvaltningsberättelse ska innehålla samt upplysningar som enligt den normerande delen ska anges under dessa avsnitt. Vi rekommenderar direktionen att utvärdera och bedöma måluppfyllelsen i enlighet med ovannämnd rekommendation samt LKBR.

Bedömning utifrån revisionsfrågan

Revisionsfråga	Bedömning	
Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål direktionen beslutat avseende god ekonomisk hushållning?		
Finansiella mål	**Ja**	
Verksamhetsmål	**Ej bedömd**	

2022-03-31

Lars Dahlin

_____

Uppdragsledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag förbundets förtroendevalda revisorer enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Plats och tid:	Bengtsfors 09.00 – 16.00	
Ledamöter:	Stig Bertilsson, Bengtsfors	Andreas Nilsson, Dals-Ed
	Ulla Börjesson, Färgelanda	Ludwig Mossberg, Mellerud
	Jan-Olof Johansson, Lysekil	
	Monica Hansson, Trollhättan	Peter Eriksson, Trollhättan
	Martin Pettersson, Uddevalla	Ingemar Samuelsson, Uddevalla
	Benny Augustsson, Vänersborg	Henrik Harlitz, Vänersborg
	Michael Karlsson, Åmål	Therese Mancini, Sotenäs
Ersättare:	Per-Erik Norlin, Dals-Ed	Ulf Rexefjord, Mellerud
	Eva Abrahamsson, Sotenä	Ricky Karlsson, Trollhättan
	Sofia Andersson Dharsani, Trollhättan	Christer Hasslebäck, Uddevalla
	Jarmo Uusitalo, Uddevalla	Mats Andersson, Vänersborg
	Lena Eckerbom Wendel, Vänersborg	
	Tjänstgörande ersättare: Lars Larsson, Orust, Fredrik Eriksson, Strömstad	
Fyrbodals kommunalförbund:	Anna Lärk Ståhlberg	Titti Andersson
	Andreas Borg	Martin Palm
	Titti Andersson	Åsa Karlsson
	Karin Engeström	Cecilia Sandberg
	Tobias Källqvist	Christel Thuresson
	Michael Johansson	Linnea Grimstedt
	Morgan Ahlberg	Maria Klamas
	Lis Palm	Elisabeth Hansson
Övriga deltagare:		
Underskrifter:		
Sekreterare	_____	
	Martin Palm	
Ordförande	_____	
	Peter Eriksson, Benny Augustsson § 15	
Justerare	_____	
	Michael Karlsson, Ricky Karlsson § 15	

Justerare:	Utdragsbestyrkande:

Museigatan 2 • Box 305 • 451 18 Uddevalla • Vxl 0522-44 08 20 • kansli@fyrbodal.se • www.fyrbodal.se

Signature reference: 745e56d3-5c59-4dc9-85b2-c7fa31154905

§ 20 – Årsredovisning 2022

Enligt Förbundsordningen § 16 ska förbundsdirektionen senast 1 april upprättat förslag till årsredovisning för det gångna verksamhetsåret.

Förbundet har sedan årsredovisningen 2019 arbetat med uppdatering av den ekonomiska rapporten och uppställningen av årsredovisningen för att bättre följa lag om kommunal bokföring och redovisning.

Den ekonomiska redovisningen för 2022 visar att förbundet gör ett totalt överskott om 598 tkr, att jämföra med föregående årsresultat på ca 701 tkr. Resultatet för 2022 består av överskott i basverksamheten på 1 193 tkr samt ett överskott i särskilt finansierad verksamhet på 151 tkr. Detta dras ned av ett underskott på projektverksamheten med 747 tkr.

Förbundet bedömer att god ekonomisk hushållning uppnås utifrån förväntad utveckling och att förbundet når de finansiella målen samt genom den redovisade balanskravsutredningen.

Årsredovisningen har genomgått anpassningar för att bättre leva upp till Lag om kommunal bokföring och redovisning. Kansliets arbete med fortsatt utveckling fortsätter.

Arbetsutskottet har berett ärendet och beslutat föreslå att direktionen beslutar att godkänna årsredovisningen för 2023. Sedan arbetsutskottet är beräkningen över uppräkningen av delregionala utvecklingsmedel uppdaterad i årsredovisningen.

Ärendet föredras av Anna Lärk Ståhlberg, förbundsdirektör och Martin Palm, Chef för verksamhetsstöd.

Direktionen beslutar

Att godkänna årsredovisningen för 2023.

Beslutet expedieras till

Medlemskommunerna

Revisionen

Signature reference: 745e56d3-5c59-4dc9-85b2-c7fa31154905

NETPUBLICATOR®
VERIFIED

Detta dokument är elektroniskt signerat och juridiskt bindande.

Signed by: Per Martin Palm
Date: 2023-04-04 11:50:40
BankID refno: f0ddbd4a-c189-43d6-8e0d-9296128cb0ca

Sekreterare: Martin Palm

Signed by: RICKY KARLSSON
Date: 2023-04-05 08:36:00
BankID refno: 2afe254f-425d-4eb3-8d45-0a31cff5c601

Justerare: Ricky Karlsson

Signed by: MICHAEL KARLSSON
Date: 2023-04-05 14:24:01
BankID refno: aadba382-8c95-4027-96fb-04c0f420de43

Justerare: Michael Karlsson

Signed by: BENNY AUGUSTSSON
Date: 2023-04-11 15:43:32
BankID refno: 33ae9d0c-4988-470a-b316-e8480bc7b290

Ordförande: Benny Augustsson

Signed by: Peter Eriksson
Date: 2023-04-12 14:49:07
BankID refno: 40689df9-14d1-4d83-82a5-7844189515ad

Ordförande: Peter Eriksson

Signature reference: 745e56d3-5c59-4dc9-85b2-c7fa31154905

Kopia/bekräftelse på e-signerat dokument.

Tjänsteskrivelse Årsredovisning 2022

Förslag till beslut
Att direktionen beslutar att godkänna Årsredovisningen för 2022.

Sammanfattning
Enligt Förbundsordningen § 16 ska förbundsdirektionen senast 1 april upprättat förslag till årsredovisning för det gångna verksamhetsåret.

Förbundet har sedan årsredovisningen 2019 arbetat med uppdatering av den ekonomiska rapporten och uppställningen av årsredovisningen för att bättre följa lag om kommunal bokföring och redovisning.

Den ekonomiska redovisningen för 2022 visar att förbundet gör ett totalt överskott om 598 tkr, att jämföra med föregående årsresultat på ca 701 tkr. Resultatet för 2022 består av överskott i basverksamheten på 1 193 tkr samt ett överskott i särskilt finansierad verksamhet på 151 tkr. Detta dras ned av ett underskott på projektverksamheten med 747 tkr.

Förbundet bedömer att god ekonomisk hushållning uppnås utifrån förväntad utveckling och att förbundet når de finansiella målen samt genom den redovisade balanskravsutredningen.

Årsredovisningen har genomgått anpassningar för att bättre leva upp till Lag om kommunal bokföring och redovisning. Kansliets arbete med fortsatt utveckling fortsätter.

Bakgrund
Förbundets totala ekonomiska resultat är jämfört med basverksamhetens budget som är den budget som förbundet skickar på remiss till medlemskommunerna för vidare beslut i direktionen. Årlig budget för projekt och särskilt finansierad verksamhet görs, men dessa går inte upp till beslut i direktionen i samband med basens då dessa ofta startar eller avslutas under innevarande budgetår. Regelbundna och täta avstämningar inom projekten och verksamheterna görs dock under året av projektekonom, chef för verksamhetsstöd och ansvariga tjänstepersoner. Därmed finns ingen budget angiven i driftsredovisningarna för dessa verksamheter.

Museigatan 2 • Box 305 • 451 18 Uddevalla • Vxl 0522-44 08 20 • kansli@fyrbodal.se • www.fyrbodal.se

Beskrivning av ärendet

Den ekonomiska redovisningen för 2022 visar att förbundet gör ett totalt överskott om 598 tkr, att jämföra med föregående årsresultat på ca 701 tkr. Resultatet för 2022 består av överskott i basverksamheten på 1 193 tkr samt ett överskott i särskilt finansierad verksamhet på 151 tkr. Detta dras ned av ett underskott på projektverksamheten med 747 tkr.

De huvudsakliga positiva avvikelserna i basen mot budget är lägre personalkostnader än budgeterat främst på grund av flertalet vakanser. Främst den ena tjänsten som teamchef som har varit vakant under större delen av året. Utöver detta är det stor positiv avvikelser på ränteintäkterna som ökande under den senare delen av året, när räntorna generellt höjdes. Underskottet på konsultkostnader härrör sig främst till den arbetsmiljöutredning som genomfördes under våren.

Under året har 15 projekt avslutats. Majoriteten av projekten har ej påverkat resultatet. Projektet Fossilfri gränsregion gick dock med ett underskott på 742 tkr.

Förbundet har fyra finansiella mål:

* Att ha en långsiktig stabil soliditetsnivå på 10 procent, nivån kan dock variera över tid beroende på åtaganden som direktionen finner angelägna
* Att ha en budget i balans, intäkterna ska överstiga kostnaderna
* Att ha en god likviditet så att det är möjligt att täcka kostnader för de fasta åtgärderna och att förskottera medel i projekt där förbundet är projektägare.
* Att tillväxtmedlen sammantaget ska växlas upp med minst 50 procent, utöver de medel som kommunerna och Västra Götalandsregionen bidrar med.

Kommunalförbundet arbetar med att nå det långsiktiga målet om en soliditetsnivå på 10 procent bland annat genom att slutredovisa genomförda projekt och avslutade verksamheter med överskott som tillfaller förbundets egna kapital. År 2022 är soliditeten 7 procent, vilket är en ökning från 2021 med 1 procent. Den stora anledningen till att soliditeten inte är högre är de medel som kommunen förvaltar. Detta förbättrar likviditeten men försämrar soliditeten. Målet kring soliditet bedöms som delvis uppfyllt.

Förbundet når målet om en budget i balans genom ett överskott om 598 tkr (701 tkr), jämfört med budgeterat resultat på 70 tkr. Resultatet består av överskott i basen och för en avslutad

verksamhet, resultatet dras dock ner av underskott inom projektverksamheten. Målet kring budget i balans bedöms därmed som uppfyllt.

Förbundet har en god likviditet som främst beror på förvaltade delregionala utvecklingsmedel men även för 2022 förvaltade medel avseende God och nära vård. Likvida medel vid årets slut var cirka 63 mkr (cirka 58 mkr). Därmed nås målet om god likviditet.

Det finansiella målet avseende uppväxling av delregionala utvecklingsmedel är uppnått. Den totala uppväxlingen uppgår till en budgeterad omslutning på 38,9 Mkr, vilket innebär en uppväxling med 185 procent.

Kommunalförbundet har även två vägledande principer sedan 1 januari 2020:

• Fyrbodals kommunalförbunds tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande sätt.

•Fyrbodals kommunalförbund ska ha tydliga regler och riktlinjer för sin finansförvaltning.

Förbundets vägledande principer regleras i en kapitalplaceringspolicy. Enligt den har likvida medel kunnat placeras säkert och riskfritt under 2022 och därmed genererat ränteintäkter om 500 tkr (26 tkr). Dessa principer får därmed anses som uppfyllda.

Personal:
Kommunalförbundet har inom ramen för sin basverksamhet utrymme för 7,75 heltidstjänster. Till detta kommer ett större antal tjänster som är kopplade till projekt- och särskilt finansierad verksamhet vilka finansieras av projektmedel eller enligt avtal med bland annat medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen. Den 31 december 2022 var 35 (31) personer tillsvidareanställda och 15 (16) personer visstidsanställda. Under året slutade 20 (19) personer och 24 (17) personer nyanställdes. Flertalet av de som har slutat på förbundet har gjort det för att de har gått vidare till andra anställningar.

Den sammanlagda sjukfrånvaron i relation till totalt antal arbetade timmar uppgår 2022 till 2,08 procent vilket är en ökning från året innan då den låg på 1,92 procent.

Väsentliga händelser under året:

Detta är andra året med den nya treåriga verksamhetsplanen. Den består av fem strategiska utvecklingsområden som direktionen beslutat om och ska ses som en färdriktning för Fyrbodalsregionen som helhet som kan nås genom samverkan och gemensamma satsningar.

Kopplat till varje område genomförs aktiviteter som beskriver kommunalförbundets insatser för att nå de strategiska målen.

Förbundets strategiska mål och verksamhet täcker även in många insatser som sker inom ramen för Västra Götalandsregionens tvärsektoriella kraftsamlingar för hållbar omställning och de långsiktiga prioriteringarna. De fyra kraftsamlingarna är; elektrifiering, digitalisering, cirkulära affärsmodeller och fullföljda studier. Syftet med kraftsamlingarna är att stärka arbetet i de långsiktiga prioriteringarna som sträcker sig till 2030. Förbundet arbetar med kraftsamlingarna och de långsiktiga prioriteringarna inom ramen för förbundets beslutade verksamhetsplan. De långsiktiga prioriteringarna resurssätts löpande genom att bevilja projekt som finansieras av de delregionala utvecklingsmedlen som förbundet förvaltar. Prioriteringarna är följande; stärka innovationskraften, bygga kompetens, öka inkludering och knyta samman Västra Götaland.

Under våren tillträdde Anna Lärk Ståhlberg som ny förbundsdirektör efter att Jeanette Lämmel valde att avsluta sitt uppdrag.

En ny organisering av förbundets personal implementerats. Organiseringen innebär bland annat en förstärkning av styrning och ledning. En biträdande förbundsdirektör har utsetts med ansvar för arbetsmiljö och förbundets projekt. Den nya organiseringen innebär också att förbundet utökar med en avdelning och består numera av fyra avdelningar; verksamhetsstöd, regional utveckling, kompetensförsörjning och välfärdsutveckling. Utökningen hänger främst ihop med att förbundet har växt i antal medarbete under de senaste åren som en naturlig följd av att förbundets uppdrag har utökats.

Under året har 24 nya medarbetare börjat och 20 har slutat. Flertalet av dessa har slutat då de har gått vidare till nya arbeten (11 av dem), 5 personer har gått i pension och 4 personer har slutat då deras tidsbegränsade uppdrag har upphört.

I juni utsattes förbundet för ett bedrägeri, då en obehörig person bokade resor med förbundets kundnummer hos SJ. Detta medförde kostnader för förbundet på cirka 7 200 kr. Förbundet blev skyldiga att betala de resor som hade hunnit genomföras, då kundnumret gick att hitta via de handlingar som fanns publicerade i samband med att resepolicyn uppdaterades. Ärendet polisanmäldes men lades ner.

Inga investeringar har gjorts under perioden. Vidare kommentarer till resultatet finns i driftsredovisningarna.

Bedömning och synpunkter

Förbundet bedömer att god ekonomisk hushållning uppnås utifrån förväntad utveckling och att förbundet når de finansiella målen samt genom den redovisade balanskravsutredningen.

Årsredovisningen har genomgått anpassningar för att bättre leva upp till Lag om kommunal bokföring och redovisning. Kansliets arbete med fortsatt utveckling fortsätter.

Finansiering

--

Koppling till mål

Årsredovisningen har koppling till samtliga av kommunalförbundets åtta verksamhetsmål och fyra finansiella mål samt vägledande principer.

Ansvarig tjänsteperson

Martin Palm, Chef för verksamhetsstöd, martin.palm@fyrbodal.se, 0522-44 08 41

Fyrbodals kommunalförbund

§§

FYRBODALS KOMMUNALFÖRBUND ÅRSREDOVISNING 2022

Fyrbodal

Innehåll

Förbundsdirektören om verksamheten 2022 ... 2
Politisk representation ... 4
Förbundsdirektionen ... 4
Övriga förtroendeuppdrag ... 4
Förbundsdirektionens möten 2022 ... 6
Förvaltningsberättelse ... 8
Väsentliga händelser under 2022 ... 8
Ekonomi och personal ... 8
Delregionala utvecklingsmedel ... 11
Kommunikation ... 11
Ekonomisk redovisning ... 13
Resultaträkning (tkr) ... 13
Balansräkning (tkr) ... 14
Kassaflödesanalys (kr) ... 16
Redovisnings- och värderingsprinciper ... 17
Noter ... 18
Driftsredovisning basverksamhet (tkr) ... 21
Driftsredovisning projektverksamhet (tkr) ... 22
Driftsredovisning särskilt finansierad verksamhet (tkr) ... 25
Uppföljning av de strategiska utvecklingsområdena för 2022 ... 27
Område 1: Stöd, omsorg och hälsa ... 27
Område 2: Kompetensförsörjning och utbildning ... 29
Strategiskt mål: Arbetskraft, behovsstyrd utbildning och utbildningsnivå ... 29
Strategiskt mål: Samverkan och tillgänglighet ... 30
Strategiskt mål: Forskning och utveckling ... 30
Strategiskt mål: Skolavhopp, resultat och jämlikhet ... 31
Område 3: Fysisk planering och hållbara transporter ... 32
Område 4: Näringsliv, kultur och attraktionskraft ... 34
Område 5: Digitalisering ... 36

Förbundsdirektören om verksamheten 2022

2022 – ett år som har präglats av stor personalomsättning och behov av omorganisering och omstart för förbundet. Men också ett år där vi visar att vi levererar och verkställer politikens beslut. Inte minst genom våra utvecklingsprojekt och genom vår genuina samverkan.

Vi kommer alltid att minnas 2022 som året då kriget i Ukraina bröt ut. Ett Europa i krig som fick till följd att tillgånget till el inte längre var en självklarhet, året då bränsle- och matpriserna sköt i höjden. Rapporteringen om ökat våld i samhället, brist på tillgång till kompetens inom både industri och vård eskalerade. Vi fick en ny regering, nya politiska styren i region och kommun. I dessa tider av hot är förbundets värdefulla kapital, det vill säga den samlade kompentensen och erfarenheten som finns, tillsammans med allas engagemang avgörande. De etablerade nätverken har varit viktiga för att kunna prioritera och rikta förbundets insatser. Samverkan har varit av stor betydelse för framgången i gemensamma delregionala frågor.

Samtidigt som det har varit ett pressat läge inom hälso- och sjukvårdsområdet pågår en reformering av svensk hälso- och sjukvård, det vill säga en omställning till god och nära vård. Fyrbodals kommunalförbund har under året stöttat kommunerna i detta arbete. Vård och omsorgscollege finns nu etablerat i alla Fyrbodals kommuner. Självmordsförebyggande åtgärder är en annan sak som kommunerna är i behov av och därför har förbundet under året anställt en utvecklingsledare för suicidprevention.

Under året har regionerna i Sverige fått ett utökat uppdrag avseende kompetensförsörjningsutmaningarna som råder inom flera branscher. De regionala kompetensplattformarna ska möta utmaningarna både inom privat och offentlig sektor. Ett nytt kompetensråd i Fyrbodal har bildats och en avsiktsförklaring är tecknad mellan kommunalförbundet och Västra Götalandsregionen. Förbundets succéprojekt Fenixz har kompetensutvecklat över 1000 anställda i små eller medelstora företag.

Infrastruktur, kollektivtrafik och fysisk planering är frågor som har stått högt upp på dagordningen under året. Vi har genom vårt strukturbildsarbete paketerat Fyrbodals territorium i fyra hörnstenar – Vattenrike, Trekärnigt centrum, Landsbygder och Gränsland. Detta ger oss förutsättningar att jobba vidare mot en hållbar utveckling – tillsammans över kommungränserna. Vi har lyft fram Trestad som nav och möjligt logistikcenter, vi driver på utvecklingen av stationssamhällen och undersöker nya sätta som leder till hållbar mobilitet och hållbara transporter. Genom projekten Ror-i-land och Våra rum skapas genomförandekraft i frågorna.

Att Fyrbodal växer på träd har vi återigen bevisat genom vårt engagemang i det regionala skogsprogrammet. Att vi ser möjligheter inom det marina och maritima är också uppenbart genom vårt deltagande i en rad projekt och vårt nätverk Fiskekommunerna. Vi satsar på Fyrbodals utvecklingsnoder och på de företagsfrämjande aktörerna som finns i Fyrbodal genom att medfinansiera projekt och satsningar som sker i vårt territorium. Vi har lyckats att attrahera hit flera spännande företag och vi lyckades att få över 400 personer att delta på vår årliga konferens Attraktiva kommuner som handlar om gestaltad livsmiljö i våra offentliga rum.

Omsättningen i förbundet var 48,9 miljoner kronor under 2022, vilket är 3 miljoner kronor högre än föregående år. De delregionala utvecklingsmedlen på 21,05 Mkr har delfinansierat 25

projekt och verksamheter. Dessa medel har växlats upp till en budgeterad omslutning på 38,9 mkr vilket innebär en uppväxling med 185 procent.

Förbundet bidrar till omställning inom alla våra utvecklingsområden och är lyhörda för det som väntar bakom knuten. Jag ser att förbundet genom sin mångåriga erfarenhet av samverkan har goda möjligheter och förutsättningar att stötta kommunerna i deras utmaningar. Inte minst de demografiska och ekonomiska. Det är nu förbundet kan göra skillnad på riktigt. Genom att effektivisera och vara träffsäkra i sina satsningar.

Jag ser därför fram emot 2023 och lämnar 2022 bakom mig med stolthet över den personal som jobbat hårt för att möta utmaningarna genom att verkställa de politiska beslut som har tagits.

Tack för förtroendet och för den goda samverkan!

Anna Lärk Ståhlberg, förbundsdirektör

Politisk representation

Förbundsdirektionen

Kommun	Ordinarie ledamot	Ersättare
Bengtsfors	Stig Bertilsson (M)	Per Eriksson (S)
Dals-Ed	Martin Carling (C)	Per-Erik Norlin (S)
Färgelanda	Tobias Bernhardsson (C)	Ulla Börjesson (S)
Lysekil	Jan-Olof Johansson (S)	Ronald Rombrandt (LP)
Mellerud	Morgan E Andersson (C)	Michael Mellby (S)
Munkedal	Christoffer Rungberg (M)	Lisa Kettil (S)
Orust	Anders Arnell (M)	Lars Larsson (S)
Sotenäs	Mats Abrahamsson (M)	Therése Mancini (S)
Strömstad	Kent Hansson (S)	Lars Tysklind (L)
Tanum	Liselott Fröjd (M)	Louise Thunström (S)
Trollhättan	Paul Åkerlund (S)	Monica Hansson (S)
	Peter Eriksson (M)	Bedros Cicek (KD)
Uddevalla	Christer Hasslebäck (UP)	David Sahlsten (KD)
	Ingemar Samuelsson (S)	Mikael Staxäng (M)
Vänersborg	Benny Augustsson (S)	Mats Andersson (C)
	Henrik Harlitz (M)	Marie-Louise Bäckman (KD)
Åmål	Michael Karlsson (S)	Michael Karlsson (M)

Övriga förtroendeuppdrag

FÖRBUNDSDIREKTIONENS ARBETSUTSKOTT

Ordförande:	Martin Carling (C), Dals-Ed
1:e vice ordförande:	Paul Åkerlund (S), Trollhättan
2:e vice ordförande:	Christer Hasslebäck (UP), Uddevalla
Ledamöter:	Liselott Fröjd (M), Tanum
	Benny Augustsson (S), Vänersborg
Ersättare:	Stig Bertilsson (M), Bengtsfors
	Kent Hansson (S), Strömstad

REVISORER

Sammankallande:	Thomas Boström, Vänersborg
Övriga revisorer:	Claes Hedlund, Munkedal
	Anita Älgemon, Tanum
	Ann-Britt Dahl, Färgelanda
	Lennart Hansson, Åmål
	Lars Dahlin, auktoriserad revisor Pwc

STYRGRUPPEN FÖR AFFÄRSDRIVEN MILJÖUTVECKLING

Ordförande:	Martin Carling (C), Dals-Ed
Ledamöter:	Louise Thunström (S), Tanum
	Peter Eriksson (M), Trollhättan
	Anna-Lena Heydar (S), Uddevalla
	Lars Larsson (C), Orust

REPRESENTANTER I BHU
Martin Carling (C), Dals-Ed
Ingemar Samuelsson (S), Uddevalla
Paul Åkerlund (S), Trollhättan
Liselott Fröjd (M), Tanum

STYRELSEN FÖR VÄSTKOM
Martin Carling (C), Dals-Ed
Ingemar Samuelsson (S), Uddevalla
Paul Åkerlund (S), Trollhättan
Liselott Fröjd (M), Tanum

FÖRENINGSSTÄMMA VÄSTKOM
Ordinarie: Monica Hansson (S), Trollhättan
Ersättare: Ann Blomberg (C), Färgelanda

BOLAGSSTÄMMA MEDIAPOOLEN
Ordinarie: Christoffer Rungberg (M), Munkedal
Ersättare: Louise Thunström (S), Tanum

STYRELSEN FÖR MEDIAPOOLEN
Ordinarie: Ingemar Samuelsson (S), Uddevalla
Ersättare: Bedros Cicek (KD), Trollhättan

BOLAGSSTÄMMA GRYNING VÅRD
Ordinarie: Ingemar Samuelsson (S), Uddevalla
Ersättare: Ann Blomberg (C), Färgelanda

REVISION GRYNING VÅRD
Johan Nilsson (S), Munkedal

STYRELSEN FÖR INNOVATUM
Ronald Rombrandt (LP), Lysekil

DELREGIONALT SAMRÅDSORGAN FÖR VÅRDSAMVERKAN FYRBODAL
Lena Hult (S), Trollhättan
Morgan E Andersson (C), Mellerud
Catharina Bråkenhielm (S), Orust
Michael Sternemar (L), Sotenäs
Henrik Harlitz (M), Vänersborg
Stefan Skoglund (S), Uddevalla

LAXFONDEN
Michael Karlsson (S), Åmål

STYRELSEN FÖR FILM I VÄST
Margret Jonsson (S), Trollhättan

Förbundsdirektionens möten 2022

Förbundsdirektionen har under året haft sju protokollförda sammanträden.

20220203

Avrapportering Internkontrollplan 2021
Arvodesreglemente
Fråga för ställningstagande – Långsiktig finansiering och ny utvecklad organisation för Kommunakademin Väst
Avsiktsförklaring och medfinansiering Regionalt skogsprogram
Remissvar regional transportinfrastrukturplan 2022-2033
Erbjudande om stöd för genomförande av strategin ”Det goda livet Dalsland”
Gryning Vård AB

2022-03-31

Intern kontrollplan 2022 - 2024
Årsredovisning 2021
Val av representant till ersättare stämmoombud Gryning Vård AB
Nominering av styrelseledamot till Gryning Vård AB
Val av representant till ersättare till ombud föreningsstämma Västkom
Val av ersättare Laxfond Vänern
Förslag till åtgärd avseende statlig närvaro i kommunerna i Fyrbodal
Näringslivsstrategi 2030
Uppföljning Kommunakademin Väst
Revidering Hälso- och sjukvårdsavtal resp. Färdplan – länsgemensam strategi för god och nära vård
Ersättning för hemtjänst och hemsjukvård i annan kommun 2022

2022-05-12

Val av temaområde för regional planering
Återkoppling arbetsmiljö
Fördjupad ÖP Vänersborg, Wargön
Revision årsredovisning 2021
Skrivelse väg 2183 Ed
Västkom – framtida uppdrag

2022-06-17

Budgetförslag för delregionala utvecklingsmedel 2023
Tertialrapport 1
Budget Fyrbodal 2023-2025
Plan för tecknande av nytt samverkansavtal gällande Teknikcollege Fyrbodal
Förlängning handlingsplan psykisk ohälsa
Digitala hjälpmedel i samverkan – för en god hälsa och en jämlik vård och omsorg med hög kvalitet för invånarna i Västra Götaland
Förlängning av befintligt inriktningsdokument för ungdomsmottagningarna i Västra Götaland

2022-09-22

Val av valberedning
Mötesdatum 2023
Uppdrag inom avfallsområdet
Äskande om budget för revisorerna 2023
Fördjupad översiktsplan för Brålanda (FÖP)
Fördjupad översiktsplan för Hav Tjörn Orust
Svar gällande intresseundersökning avseende gemensamt fristadsansvar
Remissvar angående årlig avstämning av trafikförsörjningsprogrammet 2021

2022-10-27

Val av andra platsen till valberedning för Bohuslän
Remiss cykelplan Trollhättans kommun
Remissvar Budgetförslag för delregionala utvecklingsmedel 2023
Remissvar budget 2023-2025
Delårsrapport per 2022-08-31
Äskande om budget för granskning av informationssäkerhet
Remiss angående nytt samverkansavtal 2023-2027 Teknik college

2022-12-08

Upplägg och tidplan avseende utvärdering och hantering av frågan om långsiktig finansiering av Kommunakademin Väst (KAV)
Position Väst – medlemskap Vara kommun
Avsiktsförklaring Samverkan kring regional kompetensförsörjning med Fyrbodals kommunalförbund och Västra Götalandsregionen
Samverkansavtal Teknik College
Direktionens årshjul 2023
Underskott projekt Fossilfri Gränsregion
Årlig uppdatering policys och riktlinjer
Skrivelse rörande SJ direkttåg Fyrbodal - Stockholm
Ägardirektiv Gryning Vård AB
Finansieringsmodell Hälsokällan

Förvaltningsberättelse

Väsentliga händelser under 2022

Detta är andra året med den nya treåriga verksamhetsplanen. Den består av fem strategiska utvecklingsområden som direktionen beslutat om och ska ses som en färdriktning för Fyrbodalsregionen som helhet som kan nås genom samverkan och gemensamma satsningar. Kopplat till varje område genomförs aktiviteter som beskriver kommunalförbundets insatser för att nå de strategiska målen.

Förbundets strategiska mål och verksamhet täcker även in många insatser som sker inom ramen för Västra Götalandsregionens tvärsektoriella kraftsamlingar för hållbar omställning och de långsiktiga prioriteringarna. De fyra kraftsamlingarna är; elektrifiering, digitalisering, cirkulära affärsmodeller och fullföljda studier. Syftet med kraftsamlingarna är att stärka arbetet i de långsiktiga prioriteringarna som sträcker sig till 2030. Förbundet arbetar med kraftsamlingarna och de långsiktiga prioriteringarna inom ramen för förbundets beslutade verksamhetsplan. De långsiktiga prioriteringarna resurssätts löpande genom att bevilja projekt som finansieras av de delregionala utvecklingsmedlen som förbundet förvaltar. Prioriteringarna är följande; stärka innovationskraften, bygga kompetens, öka inkludering och knyta samman Västra Götaland.

Under våren tillträdde Anna Lärk Ståhlberg som ny förbundsdirektör efter att Jeanette Lämmel valde att avsluta sitt uppdrag.

En ny organisering av förbundets personal implementerats. Organiseringen innebär bland annat en förstärkning av styrning och ledning. En biträdande förbundsdirektör har utsetts med ansvar för arbetsmiljö och förbundets projekt. Den nya organiseringen innebär också att förbundet utökar med en avdelning och består numera av fyra avdelningar; verksamhetsstöd, regional utveckling, kompetensförsörjning och välfärdsutveckling. Utökningen hänger främst ihop med att förbundet har växt i antal medarbete under de senaste åren som en naturlig följd av att förbundets uppdrag har utökats.

Under året har 24 nya medarbetare börjat och 20 har slutat. Flertalet av dessa har slutat då de har gått vidare till nya arbeten (11 av dem), 5 personer har gått i pension och 4 personer har slutat då deras tidsbegränsade uppdrag har upphört.

I juni utsattes förbundet för ett bedrägeri, då en obehörig person bokade resor med förbundets kundnummer hos SJ. Detta medförde kostnader för förbundet på cirka 7 200 kr. Förbundet blev skyldiga att betala de resor som hade hunnit genomföras, då kundnumret gick att hitta via de handlingar som fanns publicerade i samband med att resepolicyn uppdaterades. Ärendet polisanmäldes men lades ner.

Inga investeringar har gjorts under perioden. Vidare kommentarer till resultatet finns i driftsredovisningarna.

Ekonomi och personal

Med medlemsavgiften från kommunerna på 10,1 miljoner (2021: 9,9 miljoner) och övriga intäkter inom projekt- och särskilt finansierad verksamhet under 2022 uppgick den totala omsättningen till 48,8 miljoner (45,9 miljoner).

Intäkter utöver medlemsavgiften från kommunerna kommer från projektfinansiering, i huvudsak från EU:s strukturfonder och övriga program, Västra Götalandsregionen, staten och medlemskommunerna. Se vidare i respektive driftsredovisning i avsnittet för den ekonomiska redovisningen.

Kommunalförbundet har inom ramen för sin basverksamhet utrymme för 7,75 heltidstjänster. Till detta kommer ett större antal tjänster som är kopplade till projekt- och särskilt finansierad verksamhet vilka finansieras av projektmedel eller enligt avtal med bland annat medlemskommunerna och Västra Götalandsregionen. Den 31 december 2022 var 35 (31) personer tillsvidareanställda och 15 (16) personer visstidsanställda. Under året slutade 20 (19) personer och 24 (17) personer nyanställdes. Flertalet av de som har slutat på förbundet har gjort det för att de har gått vidare till andra anställningar.

Den sista december 2022 var antalet kvinnor 38 (38) och antalet män 12 (9). Notera att dessa siffror är antalet personer och att tjänstgöringsgraden varierar mellan 20 och 100 procent. I den ekonomiska redovisningen är antalet anställda beräknade utifrån antalet heltidstjänster. Kommunalförbundet använder sig även, som tidigare år, av tjänstepersoner i medlemskommunerna. Dessa personer, som har fackkunskap inom sina områden, betyder mycket för att kommunalförbundet ska kunna fullfölja sitt uppdrag. Detta innebär ofta att dessa ingår i arbets- eller styrgrupper för konkreta uppdrag. Under 2022 har en person arbetat genom tjänsteköp från medlemskommunerna.

Den sammanlagda sjukfrånvaron i relation till totalt antal arbetade timmar uppgår 2022 till 2,08 procent vilket är en ökning från året innan då den låg på 1,92 procent.

FINANSIELLA MÅL

Kommunalförbundets finansiella mål är:

- Att ha en långsiktig stabil soliditetsnivå på 10 procent, nivån kan dock variera över tid.
- Att ha en budget i balans, intäkterna ska överstiga kostnaderna.
- Att ha en god likviditet så att det är möjligt att både täcka kostnader för de fasta åtgärderna och att förskottera medel i projekt där förbundet är projektägare.
- Att de delregionala utvecklingsmedlen, DRUM, sammantaget ska växlas upp med minst 50 procent genom att projekten medfinansieras med andra medel än de som kommunerna och Västra Götalandsregionen bidrar med.

Kommunalförbundet arbetar med att nå det långsiktiga målet om en soliditetsnivå på 10 procent bland annat genom att slutredovisa genomförda projekt och avslutade verksamheter med överskott som tillfaller förbundets egna kapital. År 2022 är soliditeten 7 procent, vilket är en ökning från 2021 med 1 procent. Den stora anledningen till att soliditeten inte är högre är de medel som kommunen förvaltar. Detta förbättrar likviditeten men försämrar soliditeten. Målet kring soliditet bedöms som delvis uppfyllt.

Förbundet når målet om en budget i balans genom ett överskott om 598 tkr (701 tkr), jämfört med budgeterat resultat på 70 tkr. Resultatet består av överskott i basen och för en avslutad verksamhet, resultatet dras dock ner av underskott inom projektverksamheten. Målet kring budget i balans bedöms därmed som uppfyllt.

Förbundet har en god likviditet som främst beror på förvaltade delregionala utvecklingsmedel men även för 2022 förvaltade medel avseende God och nära vård. Likvida medel vid årets slut var cirka 63 mkr (cirka 58 mkr). Därmed nås målet om god likviditet.

Det finansiella målet avseende uppväxling av delregionala utvecklingsmedel är uppnått. Den totala uppväxlingen uppgår till en budgeterad omslutning på 38,9 Mkr, vilket innebär en uppväxling med 185 procent.

Kommunalförbundet har även två vägledande principer sedan 1 januari 2020:

- Fyrbodals kommunalförbunds tillgångar och skulder ska förvaltas på ett betryggande sätt.
- Fyrbodals kommunalförbund ska ha tydliga regler och riktlinjer för sin finansförvaltning.

Förbundets vägledande principer regleras i en kapitalplaceringspolicy. Enligt den har likvida medel kunnat placeras säkert och riskfritt under 2022 och därmed genererat ränteintäkter om 500 tkr (26 tkr). Dessa principer får därmed anses som uppfyllda.

KOMMUNALFÖRBUNDETS FÖRVÄNTADE UTVECKLING

Den förväntade utvecklingen är att kommunalförbundets verksamhet och ekonomi följer tidigare års. Under 2022 har ett antal projekt avslutats, varav ett medförde ett större underskott. Något som är ovanligt för förbundets projekt. Det som kan påverka utvecklingen framåt är den ekonomiska utvecklingen framåt för medlemskommunerna samt de kostnader som den höga inflationen medför. Under 2023 kommer enstaka projekt att slutredovisas och regleras.

Kommunalförbundet arbetar med att hålla nere kostnader och att på ett effektivt sätt använda de resurser som finns. Projektverksamheten och den särskilt finansierade verksamheten, som sker genom avtal med bland andra medlemskommunerna, följs noga genom regelbundna avstämningar enligt projektbeslut med projektekonom och projekt/verksamhetsansvarig.

BALANSKRAVSUTREDNING

Bedömning av balanskravsresultatet 2022-12-31 (tkr)

Periodens resultat enligt resultaträkningen	**= 598**
Samtliga realisationsvinster	0
Realisationsvinst enligt undantagsmöjlighet	0
Realisationsförlust enligt undantagsmöjlighet	0
Orealiserade vinster/förluster i värdepapper	0
Återföring av orealiserade vinster/förluster i värdepapper	0
Periodens resultat efter balanskravsjusteringar	= 598
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0
Balanskravsresultat	= 598

Kommunalförbundet uppnår balanskravet på helåret utifrån redovisningen ovan.

REDOVISNINGS- OCH VÄRDERINGSPRINCIPER ALLMÄNT

Årsbokslutet har upprättats enligt Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning. Ingen förändring i tillämpning har skett sedan bokslut 2020.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Kommunalförbundet bedömer att god ekonomisk hushållning uppnås utifrån förväntad utveckling, att förbundet når de flesta finansiella målen samt genom redovisad balanskravsutredning.

LOKALISERING OCH ADMINISTRATION

Kommunalförbundet är lokaliserat till Museigatan 2, Riverside, i Uddevalla. All gemensam administration samt merparten av verksamheten och projekten är därmed lokalmässigt samordnade. Förbundet har en särskild avdelning för administration, kommunikation, ekonomi samt projekt- och löneadministration.

DEN INTERNA KONTROLLEN

Den interna kontrollen syftar till att genom olika regelverk och kontroller minska organisationens risker. Riskerna kan gälla både det ekonomiska kapitalet och förtroendekapitalet. Kommunalförbundet vill uppnå en rimlig grad av säkerhet och att verksamheten är ändamålsenlig och effektiv. Sedan 2022 så har förbundet en internkontrollplan som sträcker sig över tre år. Granskningen för 2022 visade på god intern kontroll.

Delregionala utvecklingsmedel

Fyrbodals kommunalförbund och Västra Götalandsregionen avsätter årligen regionala utvecklingsmedel och kommunala medel, till satsningar som bidrar till hållbar utveckling i länets samtliga kommuner med sikte på att förverkliga målen i den regionala utvecklingsstrategin Västra Götaland 2030 och Kulturstrategi Västra Götaland 2020–2023. Delar av medlen avsätts även med inriktning mot Klimat 2030 som en del i omställningen mot ett hållbart samhälle. Medlen bidrar även till genomförandet av kommunalförbundets treåriga verksamhetsplan.

Beslut om slutlig total avsättning tas årligen i samband med beslut om detaljbudget för respektive direktion och nämnd baserat på de dialoger som förs kring kommunala och regionala behov och önskemål och med utgångspunkt i årliga uppföljningsrapporter. Överenskommelsen fastställer vad som är syftet med de delregionala utvecklingsmedlen, vad de ska bidra till att åstadkomma samt vilket ansvar som vilar på respektive part i arbetet runt medlen.

Under 2022 har 25 projekt eller verksamheter bedrivits med hjälp av delregionala utvecklingsmedel från kommunerna och Västra Götalandsregionen med ett budgeterat belopp av 21,05 miljoner kronor. De regionala medlen kommer från tre nämnder; Regionala utvecklingsnämnden (RUN), Kulturnämnden (KUN) och Miljönämnden (MN). RUN går in med 7,5 MKR, KUN med 2,05 MKR och MN med 1,5 MKR. Medlemskommunerna motfinansierar dessa med 37 kr per invånare. Dessa medel har växlats upp till en budgeterad omslutning på 38,9 mkr vilket innebär en uppväxling med 185 procent vilket ligger över målet på 50 procents uppväxling.

Kommunikation

Den huvudsakliga målgruppen för kommunalförbundets kommunikation är förtroendevalda och tjänstepersoner i medlemskommunerna, samt inom Västra Götalandsregionen och andra offentliga myndigheter. Den primära kanalen är förbundets webbplats i kombination med nyhetsbrev och sociala medier.

Under 2022 hade webbplatsen fyrbodal.se en rekordstor ökning av besökare, och nådde för första gången över 58 000 unika besökare. Nyhetsbrevet utkom sex gånger och har cirka 1 500 prenumeranter. Antalet följare i sociala media fortsätter att öka. De kanaler som främst använts under året är Facebook och LinkedIn. Totalt på sociala media har kommunalförbundet drygt 3 000 följare.

Kommunalförbundet leder ett nätverk för kommunernas kommunikatörer. Nätverket har haft fyra möten under året. Sedan 2020 finns även ett internt kommunikatörteam där kommunikationsansvarig och två projektkommunikatörer ingår.

Ekonomisk redovisning

Resultaträkning (tkr)

	BUDGET BAS *2022-01-01 – 2022-12-31*	***UTFALL*** *2022-01-01 – 2022-12-31*	***UTFALL FÖRE-GÅENDE ÅR*** *2021-01-01 – 2021-12-31*	***AVVIKELSE BUDGET BAS*** *2022*
Verksamhetens intäkter	10 215	48 861	45 935	38 646
Verksamhetens kostnader	-10 075	-48 759	-45 199	-38 684
Avskrivningar	-70	0	-58	70
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	**-70**	**101**	**678**	**31**
Skatteintäkter	0	0	0	0
Generella statsbidrag och utjämning	0	0	0	0
Konsultkostnader				
VERKSAMHETENS RESULTAT	**70**	**101**	**678**	**31**
FINANSIELLA INTÄKTER & KOSTNADER				
Ränteintäkter	0	500	26	500
Räntekostnader	0	-3	-2	-3
RESULTAT EFTER FINANSIELLA POSTER	**70**	**598**	**701**	**528**
EXTRAORDINÄRA POSTER:	0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	**70**	**598**	**701**	**528**

Balansräkning (tkr)

		2022-12-31	2021-12-31
TILLGÅNGAR			
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar		0	0
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		0	0
Maskiner och Inventarier (Not 2)		0	0
Övriga materiella anläggningstillgångar		0	0
Finansiella anläggningstillgångar	*(Not 3)*	2 767	2 767
SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		**2 767**	**2 767**
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR			
Kundfordringar		7 978	7 751
Momsfordran		336	398
Övriga kortfristiga fordringar		203	
Periodiseringar (Not 7)		460	753
Upplupna rekvirerade medel projekt (Not 8)		5 809	8 480
Förutbetalda kostnader projekt (ej rekvirerade medel) (not 9)		1 890	
Kassa och bank (Not 10)		63 615	57 890
SUMMA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		**77 524**	**75 272**
SUMMA TILLGÅNGAR		**83 058**	**78 039**

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital		-4 870	-4 168
Årets resultat		-598	-701
Resultatutjämningsreserv		0	0
SUMMA EGET KAPITAL		**-5 468**	**-4 870**
AVSÄTTNINGAR			
Avsättningar		0	0
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser		0	0
SUMMA AVSTÄTTNINGAR		0	0
SKULDER			
Leverantörsskulder		-3 904	-5 165
Övriga kortfristiga skulder	*(Not 4)*	-35 836	-31 969
Delregionala utvecklingsmedel	*(Not 5)*	-26 005	-25 857
Förutbetalda intäkter	*(Not 6)*	-11 845	-10 177
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		**-83 058**	**-78 039**
Ställda panter		**0**	Inga
Ansvarsförbindelser		0	Inga

Kassaflödesanalys (kr)

		2022-01-01 - 2022-12-31	2021-01-01 - 2021-12-31
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat		598 296	701 252
7			
JUSTERINGAR FÖR POSTER SOM INTE INGÅR I KASSAFLÖDET			
Avskrivningar inventarier		0	58 120
SUMMA:		598 296	**759 371**
FÖRÄNDRINGAR I RÖRELSEKAPITAL			
Förändring av fordringar		706 274	-7 036 804
Förändring av kortfristiga skulder		4 420 956	27 480 283
SUMMA:		**5 127 230**	**20 443 479**
KASSAFLÖDE FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		5 725 526	21 202 850
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Förvärv av inventarier		0	0
Försäljning av inventarier		0	0
KASSAFLÖDE FRÅN INVESTERINGSVERKSAMHETEN:		**0**	**0**
ÅRETS KASSAFLÖDE		5 725 526	21 202 850
Likvida medel vid årets början		57 889 731	36 686 881
Likvida medel vid årets slut		63 615 257	57 889 731
SOLIDITET	*(Not 11)*	**2022-12-31**	**2021-12-31**
Eget kapital/Tillgångar		7%	6%

Redovisnings- och värderingsprinciper

ALLMÄNT
Årsredovisningen har upprättats enligt Lagen om kommunal bokföring och redovisning.

VÄRDERINGSPRINCIPER MED MERA
Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärdet om inget annat anges nedan.

INTÄKTER
Intäkter har upptagits till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas. Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras förbundet och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

MATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR
Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Linjär avskrivning görs på avskrivningsbart belopp (anskaffningsvärdet med avdrag för beräknat restvärde) över tillgångarnas nyttjandeperiod enligt följande:

Inventarier: 10 år

Beloppsgräns: 20 000 kronor

Datorer: Direktavskrivning från 2013

FORDRINGAR
Fordringar upptas till det lägsta av nominellt värde och det belopp varmed de beräknas inflyta.

LIKVIDA MEDEL
Likvida medel omfattar kassa och tillgodohavande hos bank samt kortfristiga placeringar med en ursprunglig löptid på högst tre månader.

PENSIONSPREMIER
Pensionspremier betalas månadsvis till Collectum, Alecta och Skandia sedan förbundets bildande 2005. Det innebär att förbundet inte har en traditionell pensionsavsättning.

Noter

NOT 1: PERSONAL

Medelantalet anställda	**2022-12-31**	**2021-12-31**
Män	9,81	7,40
Kvinnor	30,57	33,50
Summa:	40,38	**40,90**

Tillsvidareanställda	31,58	30,02
Visstidsanställda	8,80	10,9
Summa:	40,38	**40,90**

Antalet anställda är beräknad utifrån antalet heltidstjänster.

Under 2022 har tjänsteköp avseende God och nära vård från Lysekils kommun gjorts.

Upplysning om sjukfrånvaro	**2022-12-31**	**2021-12-31**
Sjukfrånvaro för män	0,52%	1,04%
Sjukfrånvaro för kvinnor	2,54%	2,18%
Sjukfrånvaro för anställda	2,08%	1,92%
Yngre än 30 år	0%	0%
Mellan 30–49 år	2,69%	3,32%
Äldre än 49 år	1,6%	0,87%

Sjukfrånvaron för varje grupp anges i procent av gruppens sammanlagda ordinarie arbetstid.

	2022-12-31	**2021-12-31**
Total sjukfrånvaro	2,08 %	1,92%
Långtidssjukfrånvaro	0,00%	46,98%

Total sjukfrånvaro anges i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid. Långtidssjukfrånvaron är den andel av sjukfrånvaron som avser frånvaro under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer.

NOT 2: MASKINER OCH INVENTARIER

	2022-12-31	*2021-12-31*
Ingående anskaffningsvärde	1 881 472	1 881 472
INKÖP	0	0
Försäljning inventarier	0	0
UTGÅENDE ACKUMULERAT ANSKAFFNINGSVÄRDE	1 881 472	1 881 472
Ingående avskrivningar	1 881 472	-1 823 353
Årets avskrivningar	0	-58 119
Återförd avskrivning försålda inventarier	0	0
UTGÅENDE ACKUMULERADE AVSKRIVNINGAR	1 881 472	-1 881 472
UTGÅENDE PLANENLIGT RESTVÄRDE	**0**	**0**

NOT 3 FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

	Antal	*Andel*	*Bokfört värde*	*EK-andel 2021 (kr)*
GRYNING VÅRD AB	17 000	17,0%	17 000	12 439 920
MEDIAPOOLEN VÄSTRA GÖTALAND AB	250	16,7%	250 000	1 418 725
INNOVATUM AB	13	1,3 %	2 500 000	287 368
SUMMA:			**2 767 000**	

NOT 4: ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER

Övriga kortfristiga skulder består till står del av medel för god och nära vård. Utöver det är det bland annat, personalskatt, moms, upplupna semesterlöner, upplupen löneskuld, sociala avgifter, medel för suicidprevention samt medel för minimaria utbyggnad.

NOT 5: DELREGIONALA UTVECKLINGSMEDEL (DRUM)

Fyrbodals kommunalförbund erhåller enligt överenskommelse månadsvis medel från Västra Götalandsregionen avseende delregionala utvecklingsmedel. Dessa medel betalas ut från regionutvecklingsnämnden, kulturnämnden och miljönämnden. Avsättningen av medel regleras årligen av de olika nämnderna. Medlemskommunerna i Fyrbodal motfinansierar dessa medel i förskott varje år med 37 kr per kommuninvånare. Medlen förvaltas av kommunalförbundet och placeras på balanskonton för det aktuella året.

Medlen används för att ge stöd till projekt som främjar en hållbar regional utveckling och löser aktuella samhällsutmaningar i Västra Götaland enligt den Regionala utvecklingsstrategin 2030, Kulturstrategin 2023 och Klimat- och miljöstrategin 2030. De belopp som regionutvecklingsnämnden, kulturnämnden och miljönämnden går in med är 7,5 MKR (RUN), 2,05 MKR (KUN) och 1,5 MKR (MN). Det som finns på balanskontot som avser 2022 års delregionala utvecklingsmedel är 10,6 MKR.

NOT 6: FÖRUTBETALDA INTÄKTER

Förutbetalda intäkter består i huvudsak av beviljade projektbidrag som erhållits vid projektstart på ännu ej avslutade projekt samt förutbetalda intäkter i vissa verksamheter.

NOT 7: PERIODISERING

Periodiseringar består av de fakturor som har periodiserats över årsskiftet

NOT 8: UPPLUPNA REKVIRERADE MEDEL PROJEKT

Upplupna rekvirerade medel avser de projektmedel som har rekvirerats men ännu ej erhållits. Under 2021 särredovisades inte dessa utan redovisas ihop med förutbetalda kostnader

NOT 9: FÖRUTBETALDA KOSTNADER PROJEKT (EJ REKVIRERADE MEDEL)

Förutbetalda kostnader projekt består av beviljade men ännu ej rekvirerade medel. Under 2021 särredovisades inte dessa utan redovisas ihop med upplupna rekvirerade medel.

NOT 10: LIKVIDA MEDEL

Förbundet har fortsatt god likviditet med anledning av förutbetalda Delregionala tillväxtmedel från Västra Götalandsregionen och medlemskommunerna. Under året 2022 har de likvida medlen fortsatt legat på en hög nivå då förbundet förvaltar medel från Regeringskansliet avseende God och nära vård. Dessa medel ska vidare ut till medlemskommunerna under början av 2023.

NOT 11: SOLIDITETSTAL

Förbundsdirektionen beslutade den 2 maj 2013 om en långsiktig stabil soliditetsnivå på 10 procent, men nivån får variera över tid beroende av åtaganden som direktionen finner angelägna. Soliditeten fortsätter att ligga något under denna nivå på grund av den stora mängd likvida medel som förbundet fortsatt har haft under 2022. Förklaringen till detta finns i not 10.

Driftsredovisning basverksamhet (tkr)

	BUDGET 2022-01-01 – 2022-12-31	UTFALL 2022-01-01 – 2022-12-31	UTFALL FÖREGÅENDE ÅR 2021-01-01 – 2021-12-31	AVVIKELSE BUDGET 2022
INTÄKTER				
Medlemsavgifter	10 145	10 256	9 879	111
Ersättning för uppdrag	0	222	0	222
Övriga intäkter	70	361	64	291
SUMMA:	**10 215**	**10 839**	**9 943**	**624**
KOSTNADER				
Konsultkostnader	-200	-647	-177	-447
Administration, fasta kostnader	-770	-628	-700	142
Administration, rörliga kostnader	-1 110	-1 236	-931	-126
Personalkostnader (Not 1)	-7 420	-7 082	-7 028	338
Bilersättning, traktamente & leasingbil	-110	-54	-106	56
Politiska ersättningar, ordf & revisorer	-360	-465	-336	-105
Möteskostnader, politiker & tjänstepersoner	-105	-32	-1	73
SUMMA:	**-10 075**	**-10 143**	**-9 278**	**-68**
RESULTAT FÖRE AVSKRIVNINGAR	**140**	**696**	**665**	**556**
Avskrivningar inventarier	-70	0	-58	70
RESULTAT EFTER AVSKRIVNINGAR	**70**	**696**	**606**	**626**
FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER				
Ränteintäkter	0	500	21	500
Räntekostnader	0	-3	-2	-3
SUMMA:	**0**	**497**	**24**	**497**
ÅRETS RESULTAT	**70**	**1 193**	**630**	**1 123**

KOMMENTARER TILL RESULTATET

De huvudsakliga positiva avvikelserna i basen mot budget är lägre personalkostnader än budgeterat främst på grund av flertalet vakanser. Främst den ena tjänsten som teamchef som har varit vakant under större delen av året. Utöver detta är det stor positiv avvikelser på ränteintäkterna som ökande under den senare delen av året, när räntorna generellt höjdes. Underskottet på konsultkostnader härrör sig främst till den arbetsmiljöutredning som genomfördes under våren.

Driftsredovisning projektverksamhet (tkr)

		UTFALL 2022-01-01 – 2022-12-31	UTFALL FÖREGÅENDE ÅR 2021-01-01 – 2021-12-31
	INTÄKTER		
	Extern finansiering	21 202	14 996
	EU-bidrag		2 933
	Ersättning för uppdrag	-1 258	2 391
	Övriga intäkter	68	3
	SUMMA:	**20 013**	**20 322**
	KOSTNADER		
	Konsultkostnader	-7 081	-6 299
	Administration, fasta kostnader	-708	-673
	Administration, rörliga kostnader	-944	-992
Personalkostnader	*(Not 1)*	-11 932	-11 973
	Bilersättning & traktamente	-95	-18
	Konferensarrangemang		-296
	SUMMA:	**-20 759**	**-20 251**
	RESULTAT FÖRE AVSKRIVNINGAR	**-747**	**71**
	Avskrivningar inventarier	0	0
	RESULTAT EFTER AVSKRIVNINGAR	**-747**	**71**
	FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER		
	Ränteintäkter	0	0
	Räntekostnader	0	0
	SUMMA:	**0**	**0**
	ÅRETS RESULTAT	**-747**	**71**

KOMMENTARER TILL RESULTATET

Under året har 15 projekt avslutats. Majoriteten av projekten har ej påverkat resultatet. Projektet Fossilfri gränsregion gick dock med ett underskott på 742 tkr.

Pågående projekt stäms av och följs upp löpande av projektekonom och ansvarig tjänsteperson. Medel som finansierar dessa projekt är antingen förutbetalda och ej upparbetade alternativt upparbetade men ej utbetalda. Dessa regleras i balansräkningen.

FÖRTECKNING PROJEKTVERKSAMHET 2022-12-31

Pågående projekt

2001	Fossilfria Transporter
2002	Industriell Symbios
2003	Processledning Skogsprogrammet VG
H-091	God & Nära Vård Fyrbodalsgemensamt
H-093	Vad ska jag bli när jag blir stor
H-094	Suicidprevention 2
K-029	Ökad strategisk kultursamverkan i Fyrbodal
K-030	Attraktiva kommuner 2020-2021
K-033	Våra rum - samverkan för gestaltad livsmiljö
K-036	Attraktiva kommuner 2023-2024 DRUM
N-073	Trämanufaktur - Tillverka i trä
N-078	Hållbar besöksnäring i Väst
N-079	Biomarina näringar
N-080	RORiland - Rurala oresor och resor i landsbygder
N-081	Nätet
N-082	Det goda livet i Dalsland
P-011	Sara Lagset projektekonom
P-012	Projektekonom LH
P-013	Projektekonom KÖ
P-014	Projektkommunikatör JJ
U-044	VFU-verksamhetsförlagd utbildning
U-045	Fenixz
U-049	Kunskapsnod - Fullföljda studier
Ö-000	Kvalitetssäkring av DRUM-medelhantering – förlängn
Ö-023	Fiskekommunerna 2
Ö-026	Integrationssamverkan Fyrbodal

Förteckning funktioner finansierade med delregionala utvecklingsmedel (DRUM)

M-000	Klimat och miljöstrateg DRUM
U-000	Kompetensförsörjningsstrateg DRUM
K-000	Kulturstrateg DRUM
N-000	Näringslivsstrateg DRUM
P-000	Projekt- och finansieringsstrateg DRUM

Avslutade projekt

H-086	Integritet i förskolan
H-089	Suicidprevention
H-090	Tjänsteköp systematisk uppföljning
H-095	God & Nära vård 2

K-034	Kartläggning av KKN-branscherna
K-035	Förstudie Moderna bibliotek DRUM
N-072	Fossilfri gränsregion 2030
N-076	Fossilfri Boråsregion (tjänsteköp Angelica)
N-077	Bioeconomy Regions in Scandinavia
N-083	Förstudie om laddinfrastruktur
P-003	Almir Erkocevic projektekonom
U-041	Vi-projektet
U-042	Processtöd - Fullföljda studier
U-046	Tidiga satsningar fullföljda studier
U-048	Brygg-projekt, Fullföljda studier

Driftsredovisning särskilt finansierad verksamhet (tkr)

		UTFALL *2022-01-01 – 2022-12-31*	***UTFALL FÖREGÅENDE ÅR*** *2021-01-01 – 2021-12-31*
INTÄKTER			
Extern finansiering		13 990	11 965
EU-bidrag			0
Ersättning för uppdrag		3 983	3 705
Övriga intäkter		35	0
SUMMA:		**18 009**	**15 670**
KOSTNADER			
Konsultkostnader		-1 100	-1 315
Administration, fasta kostnader		-1 503	-1 064
Administration, rörliga kostnader		-2 924	-1 462
Personalkostnader	*(Not 1)*	-12 252	-11 042
Bilersättning & traktamente		-78	-10
Konferensarrangemang		0	-777
SUMMA:		**-17 857**	**-15 670**
RESULTAT FÖRE AVSKRIVNINGAR		**151**	**0**
Avskrivningar inventarier			0
RESULTAT EFTER AVSKRIVNINGAR		**151**	**0**
FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER			
Ränteintäkter		0	0
Räntekostnader		0	0
SUMMA:		**0**	**0**
ÅRETS RESULTAT		**151**	**0**

KOMMENTARER TILL RESULTATET

Under 2022 har en verksamhet avslutats som påverkar resultatet. Det var verksamheten socialstrateg som avslutades vilket medförde ett positivt resultat på 151 tkr. Pågående verksamheter löper på och faktureras och/eller finansieras löpande eller årligen enligt avtal. De verksamheter med särskild finansiering och som pågår över årsskiftet ska inte belasta resultatet och följs löpande upp av projektekonom och ansvarig tjänsteperson.

FÖRTECKNING SÄRSKILD FINANSIERAD VERKSAMHET 2022-12-31

Aktuella verksamheter

Pågående verksamheter

H-001	Hälsokällan
H-003	Miljösamverkan - årsavgift
H-013	F&U
H-042	EBP-Öppna jämförelser
H-051	F&U Utbildningar
H-057	Utvecklingsledare funktionshinder Socialpsykiatri
H-064	ÖK Psykisk hälsa
H-067	F&U Rum IFO Nätverk
H-068	F&U Rum Vård & omsorg Nätverk
H-069	F&U Rum Funk/socpsyk Nätverk
H-070	F&U Delaktighet brukarmedverkan
H-072	F&U Magister/Master/Doktorand
H-073	F&U seminarier
H-074	F&U metodstöd och forskningsstöd
H-081	Nätverksledare IFO
H-096	ISU Individbaserad Systematisk uppföljning
N-039	Affärsdriven miljöutveckling DRUM
N-057	Position Väst
N-063	Strukturbild Fyrbodal
U-009	Teknikcollege Fyrbodal
U-020	Vård- och omsorgscollege
U-021	Antagningskansliet
U-028	Samhällsorientering Fyrbodal
U-030	Strategisk kompetensförsörjning Fyrbodal
U-031	Avtal Vuxenutbildning
U-036	Praktiksamordning Fbd

Avslutade verksamheter 2022

H-085	Socialstrateg

Uppföljning av de strategiska utvecklingsområdena för 2022

Färgkoder för målen: ■■■= ej uppfyllt, ■■■= delvis uppfyllt, ■■■= uppfyllt

Område 1: Stöd, omsorg och hälsa

Inom det strategiska utvecklingsområdet ”Stöd, omsorg och hälsa” finns tre strategiska mål; Kvalitet och välfärdsutveckling, Barn och unga samt Kompetens, FoU och samverkan. Uppföljningen av aktiviteterna visar att arbetet fortgår enligt plan.

Grunden för arbetet har varit en nära dialog med kommunerna där förbundet hörsammat vilka lokala behov och förutsättningar som finns. Det finns en väl uppbyggd struktur för samverkan i och mellan olika nätverk vilket inte minst de närmare 20 professions- och chefsnätverken som förbundet driver visar. Att betona är att mycket av arbetet 2023 kommer att fokusera på att få till stånd ett nytt hälso- och sjukvårdsavtal.

Strategiskt mål: Kvalitet och välfärdsutveckling
Utfall: Målet bedöms som uppfyllt ■■■

Via chefs- och professionsnätverk ges stöd till strategisk dialog och samarbete kommuner emellan. Detta bidrar till resurseffektivitet, ökad gemensam kompetens och ökad beredskap hos kommunerna att möta välfärdssektorns utmaningar.

Arbetet med revidering av Hälso- och sjukvårdsavtalet har inte resulterat i att ett länsgemensamt ställningstagande kunnat uppnås. Arbetet med avtalet fortsätter under 2023.

Nära Vård-omställningen genomsyrar i stora drag samtliga aktiviteter som genomförs via förbundet inom det strategiska området kvalitet och välfärdsutveckling. Nära vård är ett förhållningssätt och utgår från en mer personcentrerad hälso- och sjukvård där samarbete och samverkan mellan region och kommuner är central. Stöd i omställningsarbete till en god och nära vård fortsätter enligt plan med bland annat möte med 200 chefer och medarbetare som fått fördjupade kunskaper och stöd i omställningen.

Exempel på andra större processer som pågått under året är uppstartsarbete för delregional samverkansverksamhet för ungdomar med missbruk, Mini-Maria. Avtalssamverkan har ingåtts av 13 kommuner.

Förbundet har också inrättat en tjänst som processledare för suicidprevention med mål att få en ökad jämlikhet bland kommunerna i deras suicidpreventiva arbete. Denne började i månadsskiftet augusti/september och jobbar 2023 ut.

Rollfördelning och ansvarsfördelning mellan kommunalförbunden och VästKom är en kvarstående utvecklingsfråga.

Strategiskt mål: Barn och unga

Utfall: Målet bedöms som uppfyllt ■■■

Alla barns rättigheter genomsyrar kommunalförbundets uppdrag. Arbetet som görs för kommunerna främjar en god hälsa och ökad framtidstro hos barn, unga och deras familjer.

Kommunalförbundets verksamhet Hälsokällan har som syfte att skapa förutsättningar för god och jämlik hälsa hos barn och unga i Fyrbodalsregionen.

Under året har man genomfört aktiviteter enligt plan inom fem fokusområden; Våldsprevention, Integration, Psykisk hälsa, Fullföljda studier samt Samspel, sexualitet och relationer. Totalt 2022 har verksamheten mött drygt 4 000 "viktiga vuxna" i kompetensutveckling, nätverk och processtöd.

Stort fokus 2022 har lagts på Fullföljda studier inom bland annat projektet Vad ska jag bli när jag blir stor? Bland annat har det gjorts kompetenshöjande seminarier. Man samverkar också med Kunskapsnod Fullföljda studier. Noden, som består av representanter från fem nätverk och ett team från förbundet, har sammanställt ett strategiskt inriktningsdokument för vidare hantering under 2023.

Strategiskt mål: Kompetens, FoU och samverkan

Utfall: Målet bedöms som uppfyllt ■■■

Kommunerna har en hög kompetens inom socialtjänst, omsorg, vård och hälsa, och driver ett gemensamt arbete kring forskning och utveckling (FoU) med fokus på innovation. Samverkan mellan kommunerna och andra aktörer är god. Genom erfarenhetsutbyte och omvärldsbevakning främjas kunskapsutveckling och möjligheterna att vid behov utarbeta likartade arbetssätt.

En aktivitet har varit att påbörja implementeringen av den gemensamma modellen för kunskap, kompetens och kvalitet för baspersonal som lanserades under våren och att genomföra utbildningar kopplat till planerna. Genom befintliga kompetensplaner inom områdena sociala barnavården, missbruk och ekonomiskt bistånd har efterfrågade utbildningar genomförts. En uppföljning av verksamhetsplan för FoU-Socialtjänst visar god följsamhet.

Arbetet sker enligt de uppdragsbeskrivningar som kommunerna enats om för olika uppdrag som FoU-Socialtjänst Fyrbodal, IFO nätverksledare, utvecklingsledare funktionshinder/socialpsykiatri, utvecklingsledare God och nära vård samt processledare suicid.

Den årliga enkäten har gått ut till chefsnätverken (10 nätverk) i slutet av året. För att nämna några resultat lyfter vi "nöjdhet" med snitt på 4,4 av 5 möjliga som generell åsikt om nöjdhet med nätverken. Nöjdhet med informationsförmedling och omvärldsbevakning var i snitt 4,5 av 5 möjliga.

I stort sett alla aktiviteter i FoU-socialtjänsts verksamhetsplan har genomförts under året med stor nöjdhet från kommunerna. De aktivitetsområden som vi inte har lyckats med till fullo berör stöd till master/magister utbildningar och stöd för kommunerna för att få tillgång till vetenskapliga rapporter.

Område 2: Kompetensförsörjning och utbildning

Strategiskt mål: Arbetskraft, behovsstyrd utbildning och utbildningsnivå

Utfall: Bedöms som delvis uppfyllt ■■■

Inom kompetensförsörjning och utbildning arbetar förbundet med flera processer, både på kort och lång sikt. En utredning av Teknikcollege har genomförts för att undersöka hur framtida organisering ska se ut.

Ny avsiktsförklaring med Västra Götalandsregionen har tecknats, på grund av ny lagstiftning. Där regionen har en tydligare roll i kompetensplattforms arbetet. Fokus ligger på arbetsmarknaden, utbildningssystemet och individens perspektiv (vad väljer man för yrke och varför).

Inom kompetensförsörjning och utbildning arbetar förbundet med processer på både kort och lång sikt. Ett av dessa arbeten handlar om att analysera, den av Västra Götalandsregionen framtagna "Utbildnings- och arbetsmarknadsprognosen". Utifrån detta ska kommunerna i Fyrbodal dimensionera sin gymnasie- och vuxenutbildning så att det bättre matchar arbetsmarknadens behov framgent. Ett arbete som till stor del hålls samman av förbundet och i nära samverkan med våra kommuners utbildningsförvaltningar.

Flertalet av våra nätverk och råd har under året arbetat på trots hög personalomsättning vilket periodvis resulterat i stor personalbrist. För Vård- och omsorgscollege har ytterligare kommuner anslutit sig och nu är samtliga av Fyrbodals kommuner med i collegesamverkan. Gällande Teknikcollege håller ett nytt avtal på att tas fram.

FOU-arbetet inom kompetensplattformen har tagit fart då man i slutet av 2022 fattat beslut om hur arbetet ska organiseras. Värt att nämna är också att samtliga skolor som erbjuder Vård- och omsorgsutbildningar numera använder praktikplatsen.se för all APL-hantering.

Strategiskt mål: Samverkan och tillgänglighet

Utfall: Bedöms som uppfyllt ■■■

Förbundets medarbetare stöttar kommunerna, leder och deltar i flera nätverk. Projekt Fenixz med fokus på kompetensomställning har genomförts under året och avslutades i samband med årsskiftet. Projektet blev mycket framgångsrikt med 212 företag som deltog och sammanlagt 1311 personer som gick någon av kurserna som erbjöds.

Verksamheten Kompetensplattform Fyrbodal har under året resurssatts med nya processledare, samordnare och strateger samt kommunikationsstöd.

Praktiksamordningens verksamhet är väl inarbetad och den nya funktionen "Regionsamverkan" har implementerats vilket möjliggör samverkan mellan lärosäte och verksamhet över delregiongränserna.

VUX-nätverket har under året arbetat med möjligheter och utmaningar för fritt sök, bredare utbud och tillgänglighet i Fyrbodal. Utbildningsanordnare deltar i samtliga branschspecifika råd och bidrar till ett väl dimensionerat utbildningsutbud.

Utifrån det länsgemensamma avtalet för VFU erbjuds praktikplatser för kommunal hälso- och sjukvård utifrån högskolornas behov. För att säkerställa antal platser utifrån behov har flera kommuner tagit emot studenter enligt Peer Learningsmodellen.

En remissrunda kring förnyat Naturbruksavtal mellan Västra Götalandsregionen och de 49 kommunerna har startats.

Strategiskt mål: Forskning och utveckling

Utfall: Bedöms som delvis uppfyllt ■■■

Forskning och utveckling (FoU) inom utbildningsområdet är etablerat och stöder kommunernas skolutveckling samt kompetensförsörjningen i Fyrbodal.

På grund av personalomsättning har inte implementeringen startats under 2022. Planering pågår för att starta upp FoU-utbildning under 2023. Under starten kommer avtal, finansieringsmodell och tidsplan att tas fram i syfte att utveckla, initiera, samverka kring FoU-projekt över organisationsgränserna.

Strategiskt mål: Skolavhopp, resultat och jämlikhet

Utfall: Bedöms som uppfyllt ■■■

Kraftsamling Fullföljda studier Fyrbodal startades upp under 2022 och löper till dec 2024. Projekt och verksamhet löper på enligt plan.

Projektet Vad ska jag bli när jag blir stor är ett samarbete mellan Hälsokällan Fyrbodals kommunalförbund och Högskolan Väst. Tillsammans med F-6 skolor har det utvecklats en modell för att förverkliga skrivningarna i Läroplanerna kring den breda studie- och yrkesvägledningen. Det har tagits fram läromedel för lärare åk 1–6 om yrken och yrkesframtiden och modeller för samtal med föräldrar på föräldramöten kring yrkesframtiden. En modell där barnen får möta olika yrkesverksamma digitalt har arbetats fram, liksom hur studie- och yrkesmässor kring yrkesframtiden för elever F-6 kan organiseras. Arbetet har fått stor spridning och uppmärksammats såväl regionalt, lokalt som nationellt (Skolverket m.fl.), både av skolan och näringslivet.

I projektet Processtöd Fullföljda studier har genomförts lärträffar och kompetenshöjande seminarier kring skolnärvaro och bred studie- och yrkesvägledning. En slutkonferens kring fullföljda studier anordnades med deltagare från kommuner i Fyrbodal och utanför. Projektet avslutades i december 2022.

Vi-projektet, ett projekt med syfte att förbättra förutsättningar för unga utan sysselsättning, avslutades 2022. Fyrbodal var en av aktörerna i projektet som ägdes av VGR Folkhögskoleförvaltning.

Område 3: Fysisk planering och hållbara transporter

Strategiskt mål: Hållbart resande
Utfall: Bedöms som uppfyllt ■■■

Arbetet bedrivs genom deltagande i olika forum för dialog samt genom projekt vi driver eller stödjer och genom nätverk vi samordnar.

Projektet RORiLand har kommit igång efter en försenad start och lång uppstartsperiod. Där studeras möjligheter med grannskapskontor och mobilitetsplattform för olika mobilitetslösningar.

Ett nytt projekt har skapats och startats upp med fokus på fossilfria transporter. Projektet kan ses som en fortsättning på Fossilfri gränsregion 2030.

Månadswebinarier har fortsatt hållits även under perioden då vi inte har haft ett projekt igång.

En större satsning pågår kring nya tågstopp i Dalsland (Brålanda, Bäckefors, Dals-Rostock och Frändefors) i projektet Samhälls- och stationsutveckling. Löpande arbete har skett med Västtrafik och Trafikverket. Brålanda finns nu med i handlingsplan tåg 2028 med öppnande 2028.

Arbete med godsfrågor har påbörjats, bland annat utifrån Trestad center som nod. Kommunalförbundet är sedan våren 2022 representerat i den regionala arbetsgruppen för godsfrågor. Vi har samordnat remissarbete kring regional och nationell infrastrukturplan samt deltagit i ett flertal nystartade åtgärdsvalstudier.

Strategiskt mål: Gemensam planering
Utfall: Bedöms som delvis uppfyllt ■■■

Under våren släppte pandemin sitt grepp och de sista workshoparna i kommunledningarna kunde genomföras. Därmed har den första delen i Strukturbild, Rådslag 1 genomförts. Ett resultat är att fyra viktiga förutsättningar som på olika sätt definierar territoriet Fyrbodal och skiljer det från andra geografiska strukturer identifierats. Under arbetet har de fått rubriken Hörnstenar.

Dessa är: Gränsland (historiska och nutida gränser präglar struktur och utveckling i delregionen), Landsbygder (territoriets naturtillgångar är viktiga resursbaser som utgör grunden i delregionens styrkeområden), Vattenrike (sött och salt vatten, kanaler, marin nationalpark, skärgård med mera) samt Trekärnigt centrum (Uddevalla, Trollhättan och Vänersborg tillsammans utgör andra största befolkningscentra efter Göteborg i Västra Götaland och åttonde största befolkningscentra i ett nationellt perspektiv).

Rådslag 2 handlar om att utveckla gemensamma strategier och incitament för att ta vara på möjligheter och hantera utmaningar som territoriet Fyrbodal har och där samsyn och samverkan är nödvändig. Exempel på sådana frågor kan vara elektrifiering och elförsörjning, kompetensförsörjning i offentlig och privat sektor, livsmedelsförsörjningsstrategi, krisplanering, trekärnigt centrum, digitalisering med mera.

Rådslag 3 har fokus på att utveckla arbetssätt och processer. Här är kommunalförbundets erfarenheter från arbetet med infrastruktur och kollektivtrafik viktiga kunskaper att ta med in i

arbetet. Fortsatt utveckling av förbundets roll som mötesplats och processledare för viktiga gemensamma forum är också centralt i Rådslag 3.

Strategiskt mål: Samspel och utveckling
Utfall: Bedöms som uppfyllt ■■■

Under året har förbundet drivit och deltagit i ett flertal utvecklingsprojekt med fokus på fysisk planering och hållbara transporter, i samverkan med medlemskommuner och andra parter. Påverkansarbete gentemot Västtrafik och Västra Götalandsregionen pågår kontinuerligt i olika forum, bland annat i nätverket för infrastruktur och kollektivtrafik, det delregionala kollektivtrafikrådet samt i den nystartade samverkansarenan för mobilitet och tillgänglighet i glesa geografier.

Arbetet med de fyra planerade tågstoppen i Dalsland har bedömts vara en viktig fråga ur ett delregionalt perspektiv och har under året engagerat ett flertal medarbetare på förbundet samt politiker från medlemskommunerna.

När det gäller det strategiska målet kring att utveckla Trestadsområdet till ett tydligt nav för tillväxt och utveckling av hela Fyrbodalsregionen, hade inga aktiviteter planerats in under året, då resurser omprioriterats med anledning av pandemin. Ett mer aktivt arbete kring frågan väntas under 2023.

Område 4: Näringsliv, kultur och attraktionskraft

Strategiskt mål: Företagsklimat, struktur och omställningskapacitet
Utfall: Bedöms som uppfyllt ■■■

År 2022 har på många sätt varit motsägelsernas år för näringslivet i Fyrbodal. Samtidigt som vissa företag inom en bransch brottas med vikande lönsamhet har andra företag i samma bransch gått som tåget. I vissa grupper skrivs arbetslösheten tvåsiffrigt samtidigt som företag söker med ljus och lykta efter medarbetare. Utbildningsplatser fylls snabbt i utbildningar som inte nödvändigtvis leder till arbete, medan utbildningsplatser som garanterar jobb efter avslutade studier står tomma.

Flera viktiga steg har tagits under året för att bidra till att minska denna missmatchning.

En avsiktsförklaring om kompetensplattform har undertecknats av Västra Götalandsregionen och kommunalförbundet och arbetet för att utveckla det delregionala kompetensrådet har inletts. I rådet samlas arbetsmarknadens parter, näringslivs- och branschföreträdare, lärosäten, folkbildningen, kommunala och privata utbildningsanordnare, och regionala och statliga myndigheter med uppdrag inom kompetensförsörjningsområdet. Fyrbodals kommunalförbund ansvarar för drift och utveckling av rådet.

Under våren tog förbundsdirektionen beslut om att samla förbundets nuvarande och framtida näringslivsarbete i en gemensam strategi och under ett namn: Business Region Väst.

Avsiktsförklaringen och Näringslivsstrategin innebär att förbundet kan fokusera och kraftsamla tillsammans med det delregionala kompetensrådet och aktörerna i innovationssystemet, dit bland andra Innovatum Science park, Utvecklingsnoderna och företagsfrämjande aktörer hör.

De delregionala utvecklingsmedlen, DRUM är en förutsättning för arbetet. Varje invånare i Fyrbodal bidrar med 37 kronor årligen, som matchas med motsvarande medel från Västra Götalandsregionen (regionala utvecklingsnämnden, kulturnämnden och miljönämnden). Medlen används framför allt till arbetet inom kompetensplattform och innovationssystemets aktörer och växlas upp med projektmedel från bland andra, Tillväxtverket, Vinnova, Europeiska socialfonden, Energimyndigheten med flera.

Strategiskt mål: Innovation, styrkeområden och investeringsvilja
Utfall: Bedöms som uppfyllt ■■■

Halvtidsutvärderingen av vårt gemensamma företagsetableringsarbete genom Position Väst visar att arbetet bedrivs i enlighet med planen, mycket stor nöjdhet hos kommuner, företag, andra aktörer samt samverkansparter på regional och nationell nivå. Önskemål från kommuner om bland annat fortsatt stöttning för ökad offertberedskap kommer att hanteras under 2023.

Investeringsviljan har påverkats bland etablerande bolag, men kommunalförbundet följer inte upp befintliga företagsinvesteringar, varför vi inte kan uttala oss om det. Gällande våra styrkeområden ser vi att nyinvesteringarna inom industriell träbyggnation minskade sista kvartalet 2022. Nybyggnationen beräknas minska kraftigt kommande år, vilket med stor sannolikhet kommer att påverka både befintliga bolag inom bygg, samt möjligheten till nyetableringar inom det området.

Vi ser stor potential inom hållbar industri, vilket gäller både blå näringar och mobilitet men även inom andra områden. Inget investeringstryck inom besöksnäringen. Gällande potentialen för

nya styrkeområden att växa fram ser vi ett stort värde i att ha fortsatt fokus på hållbar industri och cirkulära lösningar. Kommunalförbundet både medfinansierar och deltar i satsningar med fokus på hållbar industri och cirkularitet, i samverkan med flera kommuner och andra partners.

Av de aktiviteter som skett kan nämnas Fiskekommunerna som var medarrangör till marin matmarknad i Fjällbacka i samband med invigningen av Västerhavsveckan. Dessutom har Kommunalförbundet varit del i framtagandet av Skogsprogrammet för Västra Götaland som nu lanserats. Konferensen Trä 2022 har genomförts.

Strategiskt mål: Kultur och attraktionskraft

Utfall: Bedöms som delvis uppfyllt ■■■

Den 1 september 2022 anställdes tidigare vikarierande kulturstrateg och en ny tjänst om kulturstrateg med inriktning gestaltad livsmiljö utkom och tjänsten kommer att tillsättas den 3 januari 2023. Efterpandemi, ny organisation och inflation har präglat våra medlemskommuner i Fyrbodal vilket skapat en oro för nedskärningar. Dock har medlemskommunernas intresse för gestaltad livsmiljö ökat och verksamheterna och projekten löper på enligt plan. Projektet Våra Rum – Samverkan för gestaltad livsmiljö är under process och workshops/träffar har tagit form i de medverkande kommunerna Mellerud, Orust, Sotenäs och Vänersborg.

Genom att skapa ett samarbete mellan kultur- och näringslivsstrateg samt arbetsgrupp för handhållande om KKN-branscherna (kulturella och kreativa näringar) har inledande samtal inletts under 2022, för att uppmuntra till insatser med härledning till KKN-rapport Fyrbodal samt regeringens rapport Kreativa Europa. Genom att investera i attraktion kan det skapas ringar på vattnet som leder till samarbeten, inflyttning och en god hälsa.

I projektet Det goda livet i Dalsland utarbetas ett gemensamt koncept för inflyttningsmarknadsföring mellan sex kommuner, kommunalförbund, region, länsstyrelse, Visit Dalsland och näringslivsföreträdare. Alla kommuner i Dalsland har bejakat att arbeta gemensamt för att attrahera viktiga målgrupper inom kompetensförsörjning, livsstilsflyttare m.m.

Utvecklingsområdet natur- och kulturarv och kulturmiljö är fortfarande ett nytt område för förbundet. Under 2022 har samverkan börjat etableras mellan Sjuhärads nätverk för kulturarv och Fyrbodal för att starta insatser till kommande år tillsammans. Detta härleder till att nätverket för kulturansvariga har påtalat om att kulturarvet bör hanteras tematiskt. Dock kommer det att ta tid att kartlägga och få i gång insatser.

Kulturansvarigas nätverk för utvecklingsfrågor och samarbeten har varit en viktig grundbult för kommunerna och Fyrbodal, för att kunna möta utvecklingen och det strategiska samarbetet framåt.

Område 5: Digitalisering

Strategiskt mål: Innovation, kompetens och ledarskap
Utfall: Bedöms som delvis uppfyllt ■■■

Från och med 2021 utgår resurser för digitaliseringssamordning från VästKom och kommunalförbundet verkar inte aktivt utan har en mer stöttande roll i andra aktörers arbete. Förbundet deltar till exempel i flera samverkansytor som bereder digitaliseringsärenden.

Under 2022 har Kraftsamling digitalisering börjat hitta sin form, detta är en av satsningarna som är del av Västra Götalandsregionens regionala utvecklingsstrategi. Förbundet deltar i detta arbete. I kommundirektörsnätverket har digitalisering varit på agendan vid flera tillfällen, bland annat har man tagit del av varandras arbete på området samt fått information om kraftsamlingen och andra initiativ som finns att ta del av. Kommunerna har anmält intresse att medverka i ett projekt kring Internet of Things (IoT). På kommunernas initiativ träffades IT-cheferna för ett möte om denna satsning och för att undersöka om man ska fortsätta träffas.

Vidare stöttar förbundet kompetensutvecklande insatser indirekt genom medfinansiering av projekt som bedrivs av externa aktörer.

Strategiskt mål: Infrastruktur och digital service
Utfall: Bedöms som delvis uppfyllt ■■■

Löper på enligt plan. Förbundet deltar i nätverk och bidrar med information till medlemskommunerna.

I projektet "Det goda livet i Dalsland" görs en genomgång av brister och behov i den digitala infrastrukturen och på regional nivå finns arbetsgrupper igång för att hitta innovativa grepp och strukturuppbyggande insatser inom fiber, mobilnät, vårdlösningar med mera.

Ekonomisk redovisning Fyrbodals kommunalförbund 2022-01-01 – 2022-12-31

Bengtsfors den 30 mars 2023

Direktionen

Stig Bertilsson Bengtsfors kommun	Andreas Nilsson Dals-Eds kommun	Ulla Börjesson Färgelanda kommun
Jan-Olof Johansson Lysekils kommun	Ludwig Mossberg Melleruds kommun	Louise Skaarnäs Munkedals kommun
Catharina Bråkenhielm Orust kommun	Therése Mancini Sotenäs kommun	Kent Hansson Strömstad kommun
Liselotte Fröjd Tanums kommun 1:e vice ordförande	Peter Eriksson Trollhättan Stad Ordförande	Monica Hanson Trollhättan Stad
Martin Pettersson Uddevalla kommun	Ingemar Samuelsson Uddevalla kommun	Benny Augustsson Vänersborgs kommun 2:e vice ordförande
Henrik Harlitz Vänersborgs kommun	Michael Karlsson Åmåls kommun	

§ 148

Prissättning Trestad center västra

KS 2023/331

Beslut

1. Kommunfullmäktige fastställer priset för marken år 2023 inom detaljplanerat område för *Trestad center västra* till 250kr/kvm tomtareal för norra delen respektive 275kr/kvm tomtareal för södra delen av detaljplanen.

2. Kommunfullmäktige beslutar att Samhällsbyggnadsnämnden från och med 2024-01-01 årligen indexjusterar prissättningen gällande *Trestad center västra* utifrån konsumentprisindex (KPI) med basår 2022.

Sammanfattning av ärendet

Detaljplan för Trestad Center Västra vann laga kraft 2021-04-06. Totalt omfattar planområdet cirka 20 hektar och merparten är planlagt för industri/verksamheter. Planens syfte är att skapa förutsättningar för fler företag att etablera sig i Vänersborgs kommun.

Detaljplan för Trestad Center västra är under genomförande och förvaltningen har för avsikt att börja sälja tomter för industri och verksamheter under 2023. Inför försäljningen ska ett beslut om prissättning fastställas för marken och förvaltningen har därför fått marken värderad av en oberoende värderare och tagit ställning till värdeutlåtandet. Det har resulterat i ett förslag på 250kr/kvm tomtareal för norra delen av detaljplanen och 275kr/kvm tomtareal för södra delen av detaljplanen.

Priset ska indexjusteras för att motsvara marknadsvärdets förändringar över tid.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2023-05-22
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-05
- Prissättning Trestad center - angående index
- Samhällsbyggnadsnämnden 2023-01-26: Prissättning Trestad center västra

§ 105

Prissättning Trestad center västra

KS 2023/331

Beslut

1. Kommunfullmäktige fastställer priset för marken år 2023 inom detaljplanerat område för *Trestad center västra* till 250kr/kvm tomtareal för norra delen respektive 275kr/kvm tomtareal för södra delen av detaljplanen.

2. Kommunfullmäktige beslutar att Samhällsbyggnadsnämnden från och med 2024-01-01 årligen indexjusterar prissättningen gällande *Trestad center västra* utifrån konsumentprisindex (KPI) med basår 2022.

Sammanfattning av ärendet

Detaljplan för Trestad Center Västra vann laga kraft 2021-04-06. Totalt omfattar planområdet cirka 20 hektar och merparten är planlagt för industri/verksamheter. Planens syfte är att skapa förutsättningar för fler företag att etablera sig i Vänersborgs kommun.

Detaljplan för Trestad Center västra är under genomförande och förvaltningen har för avsikt att börja sälja tomter för industri och verksamheter under 2023. Inför försäljningen ska ett beslut om prissättning fastställas för marken och förvaltningen har därför fått marken värderad av en oberoende värderare och tagit ställning till värdeutlåtandet. Det har resulterat i ett förslag på 250kr/kvm tomtareal för norra delen av detaljplanen och 275kr/kvm tomtareal för södra delen av detaljplanen.

Priset ska indexjusteras för att motsvara marknadsvärdets förändringar över tid.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-05
- Information: KS 2023/331 Prissättning Trestad center - angående index
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2023-01-26: Prissättning Trestad center västra

2023-05-05 Dnr: KS 2023/331

Handläggare
Roy Svensson
Roy.Svensson@vanersborg.se
0521-72 23 83

Mottagare
Kommunfullmäktige

Prissättning Trestad center västra

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige fastställer priset för marken år 2023 inom detaljplanerat område för *Trestad center västra* till 250kr/kvm tomtareal för norra delen respektive 275kr/kvm tomtareal för södra delen av detaljplanen.

2. Kommunfullmäktige beslutar att Samhällsbyggnadsnämnden från och med 2024-01-01 årligen indexjusterar prissättningen gällande *Trestad center västra* utifrån konsumentprisindex (KPI) med basår 2022.

Sammanfattning av ärendet

Detaljplan för Trestad Center Västra vann laga kraft 2021-04-06. Totalt omfattar planområdet cirka 20 hektar och merparten är planlagt för industri/verksamheter. Planens syfte är att skapa förutsättningar för fler företag att etablera sig i Vänersborgs kommun.

Detaljplan för Trestad Center västra är under genomförande och förvaltningen har för avsikt att börja sälja tomter för industri och verksamheter under 2023. Inför försäljningen ska ett beslut om prissättning fastställas för marken och förvaltningen har därför fått marken värderad av en oberoende värderare och tagit ställning till värdeutlåtandet. Det har resulterat i ett förslag på 250kr/kvm tomtareal för norra delen av detaljplanen och 275kr/kvm tomtareal för södra delen av detaljplanen.

Priset ska indexjusteras för att motsvara marknadsvärdets förändringar över tid.

Beredning

Ärendet har behandlats i Samhällsbyggnadsnämnden.
Kommunstyrelseförvaltningen har granskat ärendet.

Pernilla Bertilsson
Chef Juridik och säkerhetsavdelningen

Bilagor

Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2023-01-26, § 15 (SBN 2022/320)

Tjänsteskrivelse 2023-01-02

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden

From: Sanna Fransson
Sent: 2023-05-05 12:32:42
To: Roy Svensson; Pernilla Bertilsson
Subject: KS 2023/331 Prissättning Trestad center

Hej!

Gällande ärende KS 2023/331 Prissättning Trestad center ska indexreglering göras utifrån konsumentprisindex (KPI) med basår 2022.

Med vänlig hälsning

Sanna Fransson
Mark- och exploateringsingenjör
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Fastighet och service
Telefon: 0521-72 24 04

Vänersborgs kommun
462 85 Vänersborg
Besöksadress: Sundsgatan 29

§ 15

Prissättning Trestad center västra

SBN 2022/320

Beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår Kommunfullmäktige att fastställa priset för marken år 2023 inom detaljplanerat område för Trestad center västra till 250kr/kvm tomtareal för norra delen respektive 275kr/kvm tomtareal för södra delen av detaljplanen.
2. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår Kommunfullmäktige att besluta att prissättningen ska indexjusteras varje efterföljande år med januari 2023 som basindex.

Sammanfattning av ärendet

Detaljplan för Trestad center västra är under genomförande och förvaltningen har för avsikt att börja sälja tomter för industri och verksamheter under 2023. Inför försäljningen ska ett beslut om prissättning fastställas för marken och förvaltningen har därför fått marken värderad av en oberoende värderare och tagit ställning till värdeutlåtandet. Det har resulterat i ett förslag på 250kr/kvm respektive 275kr/kvm tomtareal.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsnämndens tjänsteskrivelse, daterad 2023-01-02

Sändlista

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Sanna Fransson, mark- och exploateringsingenjör, Samhällsbyggnadsförvaltningen
Patrik Jatko, näringslivsutvecklare, Kommunstyrelseförvaltningen
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige

2023-01-02 Dnr: SBN 2022/320

Handläggare
Sanna Fransson
sanna.fransson@vanersborg.se
0521-72 24 04

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Prissättning Trestad Center Västra

Förslag till beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår Kommunfullmäktige att fastställa priset för marken år 2023 inom detaljplanerat område för Trestad center västra till 250kr/kvm tomtareal för norra delen respektive 275kr/kvm tomtareal för södra delen av detaljplanen.
2. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår Kommunfullmäktige att besluta att prissättningen ska indexjusteras varje efterföljande år med januari 2023 som basindex.

Sammanfattning av ärendet

Detaljplan för Trestad center västra är under genomförande och förvaltningen har för avsikt att börja sälja tomter för industri och verksamheter under 2023. Inför försäljningen ska ett beslut om prissättning fastställas för marken och förvaltningen har därför fått marken värderad av en oberoende värderare och tagit ställning till värdeutlåtandet. Det har resulterat i ett förslag på 250kr/kvm respektive 275kr/kvm tomtareal.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Detaljplan för Trestad Center Västra vann laga kraft 2021-04-06. Planens syfte är att skapa förutsättningar för fler företag att etablera sig i Vänersborgs kommun. Området har ett mycket strategiskt läge med närhet till redan existerande verksamhetsområde, till större vägnät och till samtliga tätorter i Trestadområdet. Totalt omfattar planområdet cirka 20 hektar och merparten är planlagt för industri/verksamheter.

Området har värderats av oberoende värderare för att säkerställa att försäljning sker till marknadsvärde. Det bedömda marknadsvärdet vid värdetidpunkten 2022-11-03 är 225kr/kvm tomtareal.

Värdebedömningen grundar sig i en ortsprisanalys som baseras på liknande objekt som tidigare sålts i området. I analysen har objekt med extrema nyckeltal samt uppenbar intressegemenskap mellan köpare och säljare gallrats bort. Förvaltningen anser att även de fastigheter som har sålts utav kommunen bör tas bort, då vi är medvetna om att kommunen sålt till ett lägre pris än marknadsvärdet och att den faktiska betalningsviljan egentligen är högre. Markpriserna tenderar att bli allt för låga i områden som planlagts för längesedan och bör därför inte vara en del i ortsprisanalysen. Om vi tar bort sålda objekt av kommunen blir genomsnittet 251kr/kvm tomtareal.

Därför föreslår förvaltningen att prissättningen inför försäljning av verksamhetsmark ska fastställas till 250kr/kvm tomtareal för norra delen av detaljplanen och 275kr/kvm för södra delen av detaljplanen. Priset om 275kr/kvm kan motiveras genom att dessa tomter kommer att ha skyltläge mot väg 44 och har ett större exponeringsläge mot passerande trafik inom Trestad området.

Priset ska indexjusteras varje efterföljande år för att priset ska motsvara marknadsvärdets förändringar över tid.

Underlag

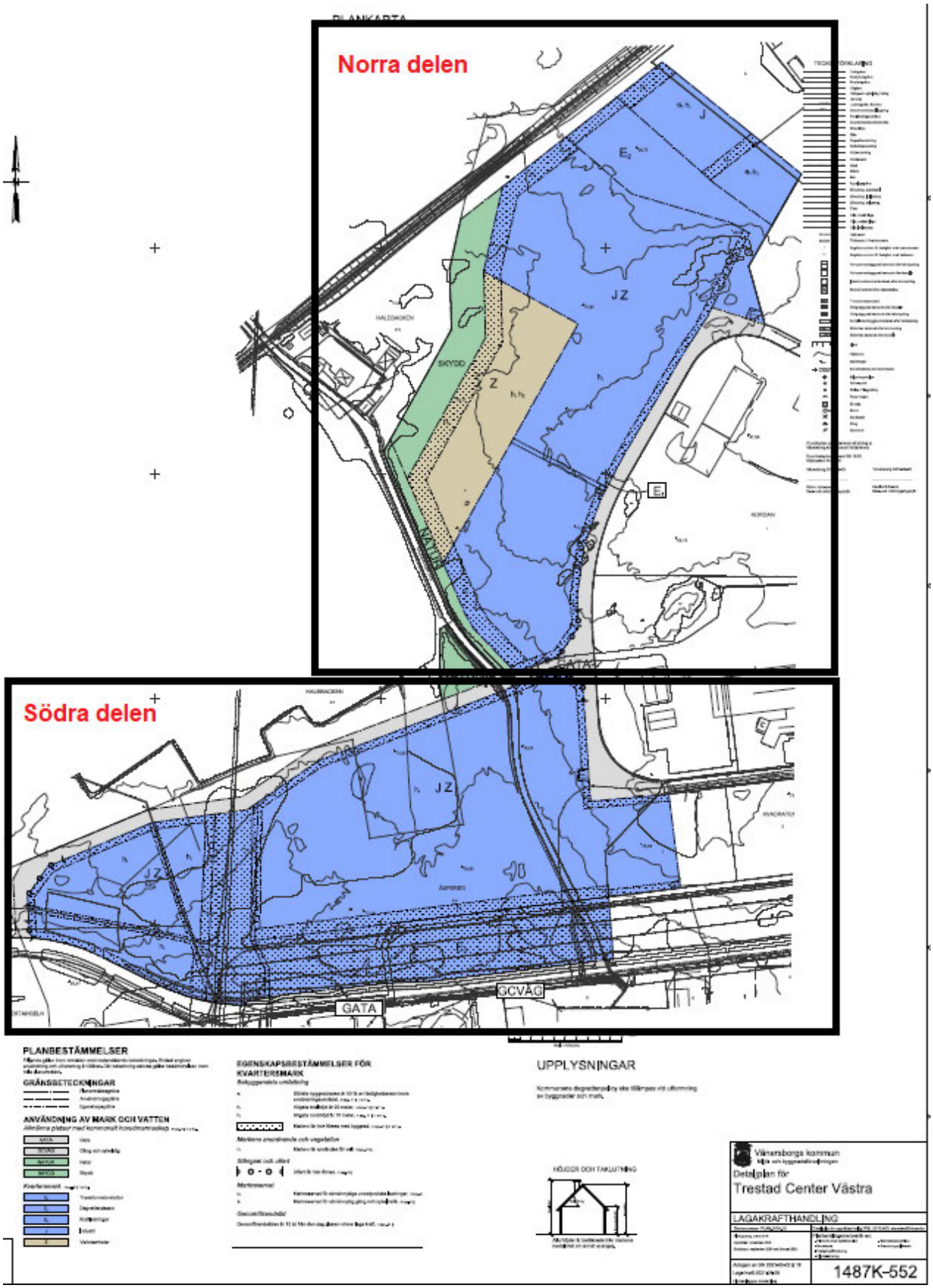
Värdeutlåtande Trestad center västra

Morten Sörö

Verksamhetschef fastighet och service

Sändlista

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Sanna Fransson, mark- och exploateringsingenjör, Samhällsbyggnadsförvaltningen
Patrik Jatko, näringslivsutvecklare, Kommunstyrelseförvaltningen

PLANKARTA
Norra delen
Södra delen
JZ
E
GATA
GCVÄG
PLANBESTÄMMELSER
GRÄNSBETECKNINGAR
ANVÄNDNING AV MARK OCH VATTEN
EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK
UPPLYSNINGAR
HÖJDER OCH TAKLUTNING
Vänersborgs kommun
Detaljplan för
Trestad Center Västra
LAGAKRAFTHANDLING
1487K-552

§ 124

Försäljning av fastighet Niklasberg 16 Eken samt höjd borgensram och ägartillskott till AB Vänersborgsbostäder

KS 2023/103

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar godkänna upprättat köpeavtal och därmed medge försäljning av fastigheten Niklasberg 16 för en köpeskilling om 50 500 000 kronor till AB Vänersborgsbostäder.

Kommunfullmäktige beslutar att realisationsvinster som uppstår vid försäljning av anläggningstillgångar i fast egendom ska redovisas under kommunens centrala finansförvaltning. Beslutet gäller även framtida försäljningar.

Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Vänersborgsbostäders låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 2 004 000 000 kr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Kommunfullmäktige beslutar tillföra AB Vänersborgsbostäder ett aktieägartillskott på 33 000 000 kr. Finansiering kan ske via inbetald köpeskilling för fastigheten Eken.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden och AB Vänersborgsbostäder har inkommit med förslag om att fastigheten Niklasberg 16, Eken säljs av kommunen till AB Vänersborgsbostäder. Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram beslutsförslag efter dialog med kommunstyrelsens presidium.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta om att godkänna upprättat köpeavtal och därmed medge försäljning av fastigheten Niklasberg 16 för en köpeskilling om 50,5 mnkr till AB Vänersborgsbostäder. Försäljningen prognostiseras innebära en realisationsvinst på c: a 13 mnkr. Mot bakgrund av gällande regelverk för beräkning av kommunens balanskrav, där realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar ska frånräknas resultatet, så föreslås kommunfullmäktige besluta att realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar i fast egendom ska redovisas under kommunens centrala finansförvaltning.

AB Vänersborgsbostäder tillstyrker affären, men föreslår att bolagets köp finansieras av kommunen via ett aktieägartillskott. Kommunstyrelseförvaltningen delar bolagets uppfattning att detta alternativ stärker bolagets soliditet och förmåga till uthållighet under sämre konjunkturer. Vid fastställande av aktieägartillskott till AB Vänersborgsbostäder har även hänsyn tagits till det finansieringsbehov på 17,3 mnkr som uppstår i kommunen i form av köpesumma och renoveringsbehov när fastigheteten

Krassen 10 (f d. flickskolan) förvärvas från AB Vänersborgsbostäder. Aktieägartillskottet förslås mot den bakgrunden uppgå till 33 mnkr.

För lånefinansiering i bolaget av den delen av köpesumman som inte täcks av aktieägartillskottet föreslås att AB Vänersborgsbostäders borgensram utökas med 17 mnkr och fastställs till 2 004 mnkr.

Socialnämnden (SN 2023 §16) har, under förutsättning att erforderliga beslut tas av Kommunfullmäktige och bolagets styrelse, gett i uppdrag till nämndens ordförande att teckna tilläggsavtal till befintligt blockhyresavtal med AB Vänersborgsbostäder avseende förhyrning av fastigheten Eken.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2023-05-22
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-03
- Avtal Eken Niklasberg 16
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2023-01-26: Försäljning av fastighet Niklasberg 16
- Begäran om köp av Niklasberg 16 (Eken) samt form för betalning
- Socialnämndens beslut 2023-01-26: Tilläggsavtal gällande Niklasberg 16 Eken
- Information tilläggsavtal Blockhyra Eken

§

Försäljning av fastighet Niklasberg 16 Eken samt höjd borgensram och ägartillskott till AB Vänersborgsbostäder

KS 2023/103

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar godkänna upprättat köpeavtal och därmed medge försäljning av fastigheten Niklasberg 16 för en köpeskilling om 50 500 000 kronor till AB Vänersborgsbostäder.

Kommunfullmäktige beslutar att realisationsvinster som uppstår vid försäljning av anläggningstillgångar i fast egendom ska redovisas under kommunens centrala finansförvaltning. Beslutet gäller även framtida försäljningar.

Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Vänersborgsbostäders låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 2 004 000 000 kr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Kommunfullmäktige beslutar tillföra AB Vänersborgsbostäder ett aktieägartillskott på 33 000 000 kr. Finansiering kan ske via inbetald köpeskilling för fastigheten Eken.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden och AB Vänersborgsbostäder har inkommit med förslag om att fastigheten Niklasberg 16, Eken säljs av kommunen till AB Vänersborgsbostäder. Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram beslutsförslag efter dialog med kommunstyrelsens presidium.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta om att godkänna upprättat köpeavtal och därmed medge försäljning av fastigheten Niklasberg 16 för en köpeskilling om 50,5 mnkr till AB Vänersborgsbostäder. Försäljningen prognostiseras innebära en realisationsvinst på c: a 13 mnkr. Mot bakgrund av gällande regelverk för beräkning av kommunens balanskrav, där realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar ska frånräknas resultatet, så föreslås kommunfullmäktige besluta att realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar i fast egendom ska redovisas under kommunens centrala finansförvaltning.

AB Vänersborgsbostäder tillstyrker affären, men föreslår att bolagets köp finansieras av kommunen via ett aktieägartillskott. Kommunstyrelseförvaltningen delar bolagets uppfattning att detta alternativ stärker bolagets soliditet och förmåga till uthållighet under sämre konjunkturer. Vid fastställande av aktieägartillskott till AB Vänersborgsbostäder har även hänsyn tagits till det finansieringsbehov på 17,3 mnkr som uppstår i kommunen i form av köpesumma och renoveringsbehov när fastigheteten

Krassen 10 (f d. flickskolan) förvärvas från AB Vänersborgsbostäder. Aktieägartillskottet förslås mot den bakgrunden uppgå till 33 mnkr.

För lånefinansiering i bolaget av den delen av köpesumman som inte täcks av aktieägartillskottet föreslås att AB Vänersborgsbostäders borgensram utökas med 17 mnkr och fastställs till 2 004 mnkr.

Socialnämnden (SN 2023 §16) har, under förutsättning att erforderliga beslut tas av Kommunfullmäktige och bolagets styrelse, gett i uppdrag till nämndens ordförande att teckna tilläggsavtal till befintligt blockhyresavtal med AB Vänersborgsbostäder avseende förhyrning av fastigheten Eken.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-05-03
- Avtal Eken Niklasberg 16
- Samhällsbyggnadsnämndens beslut 2023-01-26: Försäljning av fastighet Niklasberg 16
- Begäran om köp av Niklasberg 16 (Eken) samt form för betalning
- Tilläggsavtal gällande Niklasberg 16 Eken
- Information tilläggsavtal Blockhyra Eken

2023-05-03 Dnr: KS 2023/103

Handläggare
Thomas Sannemalm
thomas.sannemalm@vanersborg.se

Mottagare
Kommunstyrelsen

Försäljning av fastighet Niklasberg 16 samt aktieägartillskott och höjd borgensram för AB Vänersborgsbostäder

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar godkänna upprättat köpeavtal och därmed medge försäljning av fastigheten Niklasberg 16 för en köpeskilling om 50 500 000 kronor till AB Vänersborgsbostäder.

Kommunfullmäktige beslutar att realisationsvinster som uppstår vid försäljning av anläggningstillgångar i fast egendom ska redovisas under kommunens centrala finansförvaltning. Beslutet gäller även framtida försäljningar.

Kommunfullmäktige beslutar, att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Vänersborgsbostäders låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp om 2 004 000 000 kr, jämte därpå löpande ränta och kostnader.

Kommunfullmäktige beslutar tillföra AB Vänersborgsbostäder ett aktieägartillskott på 33 000 000 kr. Finansiering kan ske via inbetald köpeskilling för fastigheten Eken.

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden och AB Vänersborgsbostäder har inkommit med förslag om att fastigheten Niklasberg 16, Eken säljs av kommunen till AB Vänersborgsbostäder. Kommunstyrelseförvaltningen har tagit fram beslutsförslag efter dialog med kommunstyrelsens presidium.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta om att godkänna upprättat köpeavtal och därmed medge försäljning av fastigheten Niklasberg 16 för en köpeskilling om 50,5 mnkr till AB Vänersborgsbostäder. Försäljningen prognostiseras innebära en realisationsvinst på c: a 13 mnkr. Mot bakgrund av gällande regelverk för beräkning av kommunens balanskrav, där realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar ska frånräknas resultatet, så föreslås kommunfullmäktige besluta att realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar i fast egendom ska redovisas under kommunens centrala finansförvaltning.

AB Vänersborgsbostäder tillstyrker affären, men föreslår att bolagets köp finansieras av kommunen via ett aktieägartillskott. Kommunstyrelseförvaltningen delar bolagets uppfattning att detta alternativ stärker bolagets soliditet och förmåga till uthållighet under sämre konjunkturer. Vid fastställande av aktieägartillskott till AB Vänersborgsbostäder

har även hänsyn tagits till det finansieringsbehov på 17,3 mnkr som uppstår i kommunen i form av köpesumma och renoveringsbehov när fastigheteten Krassen 10 (f d. flickskolan) förvärvas från AB Vänersborgsbostäder. Aktieägartillskottet förslås mot den bakgrunden uppgå till 33 mnkr.

För lånefinansiering i bolaget av den delen av köpesumman som inte täcks av aktieägartillskottet föreslås att AB Vänersborgsbostäders borgensram utökas med 17 mnkr och fastställs till 2 004 mnkr.

Socialnämnden (SN 2023 §16) har, under förutsättning att erforderliga beslut tas av Kommunfullmäktige och bolagets styrelse, gett i uppdrag till nämndens ordförande att teckna tilläggsavtal till befintligt blockhyresavtal med AB Vänersborgsbostäder avseende förhyrning av fastigheten Eken.

Underlag

- Beslut och handlingar från samhällsbyggnadsnämnden 2023-01-26
- Skrivelse från AB Vänersborgsbostäder med begäran om köp av Niklasberg 16 (Eken) samt form för betalning 2023-01-13
- Köpeavtal avseende fastigheten Eken
- Beslut från socialnämnden 2023-01-26

Lena Tegenfeldt

Kommundirektör

Bilagor

Köpeavtal avseende fastigheten Eken

Sändlista

Samhällsbyggnadsnämnden
AB Vänersborgsbostäder
Socialnämnden
Ekonomikontoret

KÖPEAVTAL

För köp av fastighet

AVTALSPARTER

Säljare

Andel: 1/1

Vänersborg kommun (212000-1538)
462 85 Vänersborg

Köpare

Andel: 1/1

AB Vänersborgsbostäder (556489-0274)
462 85 Vänersborg

ÖVERLÅTELSEOBJEKT

Fastigheten Niklasberg 16 (äldreboendet Eken) med adress Niklasbergsvägen 15, 462 32 Vänersborg

ÖVERLÅTELSEFÖRKLARING

Säljaren överlåter och försäljer härmed ovannämnda fastighet till köparen.

KÖPESKILLING

Köpeskillingen är bestämd till FEMTIOMILJONERFEMHUNDRATUSEN (50 500 000) KRONOR.

TILLTRÄDESDAG

Tillträde sker när köpeskillingen i sin helhet är erlagd.

AVTALSVILLKOR

§1 KÖPESKILLINGENS ERLÄGGANDE

Köpeskilling ska i sin helhet erläggas inom 30dagar från kommunfullmäktiges beslut. Säljaren utställer faktura på köpeskilling inom 5dagar från kommunfullmäktiges protokoll är justerat.

§2 LIKVIDAVRÄKNING

Likvidavräkning skall upprättas per tillträdesdagen.

§3 KÖPEBREV

Köpebrev upprättas när köpeskilling erlagts.

§4 INTECKNINGAR, SERVITUT OCH NYTTJANDERÄTTER

Säljaren garanterar att fastigheten är fri från inteckningar, servitut och nyttjanderätter annat än de som är införda i fastighetsregistret. Sen bilagt fastighetsregisterutdrag.

§5 FÖRSÄKRING

Säljaren förbinder sig att hålla fastigheten försäkrad till och med tillträdesdagen.

§6 FARAN FÖR FASTIGHETEN

Säljaren står för faran om fastigheten av våda skadas eller försämras mellan kontraktsdagen och den avtalade tillträdesdagen. Faran övergår härefter på köparen, även om fastigheten ej tillträtts på grund av köparens dröjsmål.

§7 ÄGANDERÄTTENS ÖVERGÅNG

Parterna är överens om att äganderätten till fastigheten övergår först på tillträdesdagen.

§8 FÖRDELNING AV INKOMSTER OCH UTGIFTER M M

Intäkter från fastigheten skall tillfalla säljaren i den mån de avser tiden innan tillträdesdagen varefter intäkterna skall tillfalla köparen.

Säljaren skall betala skatter, räntor och andra periodiska utgifter för fastigheten av vad slag de vara må, om de avser tiden före tillträdesdagen.

Från och med tillträdesdagen övergår betalningsskyldigheten på köparen, som också får fastighetens avkastning.

Säljaren garanterar, att på fastigheten belöpande

- el-anslutningsavgifter
- VA-anslutningsavgifter

erlagts, därest sådan ersättningsskyldighet inträtt, såvida parterna ej avtalat annat i detta kontrakt.

Säljaren garanterar, att annat åläggande från miljö- och hälsoskyddsnämnd eller annan myndighet inte föreligger än vad som angivits i detta kontrakt.

§9 MOMSREGISTRERING

Säljaren är vid undertecknandet av detta köpekontrakt ej registrerad som frivilligt skattskyldig för moms och bedriver ej skattepliktig uthyrning på tillträdesdagen.

§10 RENGÖRING M M

Säljaren skall senast på tillträdesdagen bortforsla lös egendom som inte ingår i köpet. Underlåter säljaren att göra detta, äger köparen - om ej annat avtalats - rätt att bortforsla egendomen på säljarens bekostnad alternativt tillgodogöra sig egendomen. Köparen accepterar att säljaren ej kommer att städa fastigheten i samband med tillträdesdagen.

§11 LAGFARTS- OCH LÅNEKOSTNADER

Med köpet förenade lagfartskostnader betalas av köparen.

§12 ÖVERLÄMNANDE AV HANDLING

På tillträdesdagen skall säljaren till köparen för hans undertecknande överlämna kvitterat köpebrev avseende fastigheten och övriga handlingar som erfordras för att köparen skall få lagfart. Säljaren skall vidare till köparen överlämna aktuellt gravationsbevis eller motsvarande utdrag ur fastighetsregistret, obelånade pantbrev, hyreskontrakt, serviceavtal, anställningsavtal, gällande tomtkarta om sådan finnes och andra handlingar rörande fastigheten, vilka är av betydelse för köparen som ägare av denna.

§13 PANTFÖRSKRIVNING

Säljaren förbinder sig att, i samband med köpeskillingens erläggande, i det fall långivaren önskar, biträda köparens pantförskrivning av pantbrev avseende fastigheten innan köparen erhållit lagfart.

§14 SKADESTÅND M M

Skulle köparen eller säljaren ej fullborda sina åtaganden enligt detta avtal, äger motparten rätt till skälig ersättning. Skulle åsidosatt åtagande vara av väsentlig betydelse för part har denne dessutom rätt att häva köpet.

§15 FASTIGHETENS SKICK

Köparen bekräftar härigenom att denne före undertecknandet av detta överlåtelseavtal noggrant undersökt och besiktigat fastigheten. Köparen är väl medveten om fastighetens tidigare användning. Köparen godkänner härigenom fastigheten i befintligt skick – såväl mark som byggnad(er).

Säljaren har fullgjort sin upplysningsplikt och har uppmanat köparen att noga undersöka och besiktiga fastigheten. Köparen har dessutom undersökt de förhållanden av alla slag, som kan ha betydelse för nyttjandet. Köparen har själv skaffat sig noggrann kännedom om de planbestämmelser, myndighetsbeslut och dylikt, som berör fastigheten.

Köparen avstår med bindande verkan från alla anspråk mot säljaren på grund av faktiska fel, rådighetsfel, rättsliga fel eller andra fel och brister, inklusive s.k. dolda fel, av slag de må vara rörande fastigheten. Föreliggande friskrivning omfattar även sådana anspråk eller krav som har riktats mot köparen från tredje man på grund av gällande miljölagstiftning inklusive offentligrättsliga krav för efterbehandling av förorenad mark ut över vad som uttryckligen framgår under "Säljarens garantier" lämnar Säljaren inte några garantier och påtar sig inte heller i övrigt något ansvar utöver vad som följer av detta Kontrakt.

Köparen är medveten om att byggnadernas ytor ej varit föremål för kontrollmätning, varpå skillnad i angiven yta i objektsbeskrivning och verklig yta kan föreligga.

§16 SÄLJARENS GARANTI

Säljaren garanterar

- att utan köparens medgivande intet nu gällande avtal, av slag det vara må, förändras eller nya avtal träffas rörande fastigheten,

- att åläggande från miljö- och hälsoskyddsnämnd eller annan myndighet inte föreligger än vad som angivits i detta kontrakt,

- att fastigheten för närvarande ej är momsregistrerad.

§17 SÄLJARENS SKYLDIGHET

Från och med tillträdesdagen överlåter säljaren på köparen sina rättigheter.

§18 KÖPARENS SKYLDIGHET

Från och med tillträdesdagen övertar köparen säljarens skyldighet enligt alla för fastighetens behöriga skötsel träffade avtal, vilka köparen tagit del av, såsom rörande renhållning, leverans av vatten, elektricitet allt i den mån dessa avtal inte kan sägas upp att upphöra nämnda dag.

§19 KOMMUNFULLMÄKTES GODKÄNNANDE

Köpare och säljare är överens om att köpet skall återgå i sin helhet och inget skadeståndsanspråk ska utgå från någon av parterna om

- försäljningen inte godkänns vid kommande sammanträde i Kommunfullmäktige under våren 2022,

eller

- köpet inte godkänns av AB Vänersborgsbostäder styrelse.

BILAGOR

Följande bilagor tillhör köpekontraktet:

FR-utdrag
Kartbilaga

Ort och datum

[redacted]

Ort och datum

[redacted]

Här med bevittnas att ovanstående anteckningar är egenhändigt bevittnade

[redacted]

[redacted]

Vänersborgs kommun

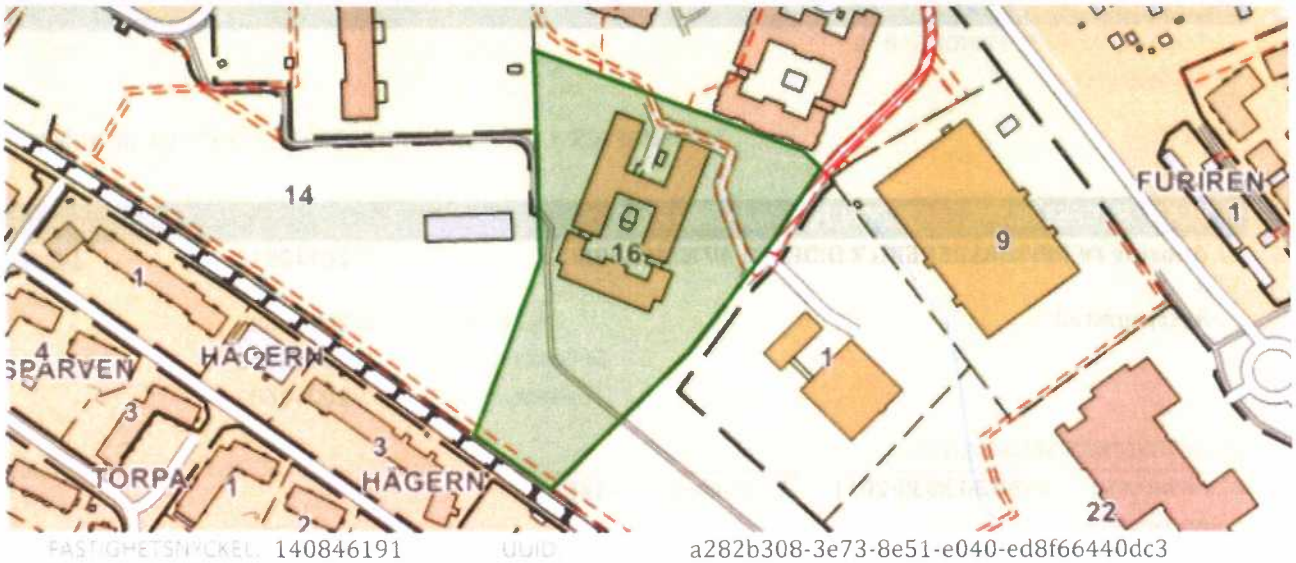
FASTIGHETSRAPPORT

VÄNERSBORG NIKLASBERG 16

FASTIGHET

BETECKNING:	**VÄNERSBORG NIKLASBERG 16**
DISTRIKT:	Vänersborg
DISTRIKTSKOD:	107325
ENHETSOMRÅDEN:	1
Status:	Gällande

Senast ändrad i allmänna delen	Senast ändrad i inskrivningsdelen	Aktualitetsdatum i inskrivningsdelen
2012-03-30	2011-05-09	2023-01-02

FASTIGHETSNYCKEL:	140846191	UUID:	a282b308-3e73-8e51-e040-ed8f66440dc3
LÄNSKOD:	14	KOMMUNKOD:	87

ADRESS

Adress

Niklasbergsvägen 15 , 46232 Vänersborg

AREAL

TOTAL AREA	LANDAREA	VATTENAREA
20207,0 kvm	20207,0 kvm	0,0 kvm

OMRÅDE	TOTALAREA	Därav landareal	Därav vattenareal
1			

LÄGE (centrumpunkt)

OMRÅDE	N, E (SWEREF 99 TM)	N, E (SWEREF 99 12 00)
1	N 6 473 394,1 E 344 371,9	N 6 472 955,0 E 169 831,0

LAGFART

ÄGARE	ANDEL	INSKRIVNINGSDAG

VÄNERSBORGS KOMMUN 1/1 1930-10-20
212000-1538
46285 VÄNERSBORG

Anmärkning: Anmärkning
Beslut: Beviljad
Aktnummer:
Dagboksnummer: 90/1947

Övr. anm:

SENASTE ÄGANDEFÖRÄNDRING

FÅNGESÄRT: Övriga fångeshandlingar
FÅNG ÄGDE RUM: 1929-11-13
KÖPESKILLING: -

HISTORISKT ÄGANDE

ÄGARE	ANDEL	INSKRIVNINGSDAG
	-	

ANTECKNINGAR OCH AVTALSRÄTTIGHETER

INTECKNINGAR

TOTALT ANTAL INTECKNINGAR: 0
TOTALT BELOPP:

BELOPP	PANTBREVSTYP	INSKRIVNINGSDAG	AKT /DAGBOKSNUMMER

PLANER, BESTÄMMELSER OCH FORNLÄMNINGAR

Ändring av DP: NIKLASBERG 7 OCH DEL AV NIKLASBERG 1 20110510 1487K-485
Avregistrerad
Laga kraft: 20110607
Genomf. start: 20110608
Genomf. slut: 20210607

MYNDIGHETSINFORMATION
Aktbeteckning: 402-13030-2011 Myndighet: 14LST
Anmärkning:

DELOMRÅDESINFORMATION
Områdestyp: Delområde för andra anm.
Anm fastighet:
Anm markreglering: URSPRUNGLIG PLAN SE AKT 1487K-464

Detaljplan: NIKLASBERG 7 OCH DEL AV NIKLASBERG 1 20081209 1487K-464
Beslut
Laga kraft: 20090107
Genomf. start: 20090108
Genomf. slut: 20220718

MYNDIGHETSINFORMATION
Aktbeteckning: 402-121644-2008 Myndighet: 14LST
Anmärkning:

DELOMRÅDESINFORMATION
Områdestyp: Delområde för andra anm.
Anm fastighet:
Anm markreglering: ÄNDRADE BESTÄMMELSER SE AKT 1487K-485(UPPHÄVD)OCH 1487K-524

Ändring av DP: ÄNDRING AV DETALJPLAN FÖR NIKLASBERG 7 M.FL.,NR 464	20170620	1487K-524
Beslut	Laga kraft: 20170718	
	Genomförande: 20170719	
	Gällande t.o.m.: 20220718	

MYNDIGHETSINFORMATION

Aktbeteckning: 402-121644-2008 Myndighet: 14LST

Anmärkning:

DELOMRÅDESINFORMATION

Områdestyp: Delområde för andra anm.

Anm fastighet:

Anm markreglering: URSPRUNLIG PLAN SE AKT 1487K-464

NATURVÅRDSBESTÄMMELSER	DATUM	AKT
Vattenskyddsområde: VÄNERSBORGSVIKEN OCH GÖTA ÄLV	20220516	1487K-P1/2022
	Laga kraft: 20220516	

SKATTETAL

TAXERING

TAXERINGSENHET: 725744-6 TAXERINGSÅR: 2019

TYPKOD: Specialenhet, vårdbyggnad (823)

TAXERINGSVÄRDE:	därav byggnadsvärde:	därav markvärde
0 tkr	0 tkr	0 tkr

TAXERAD ÄGARE	ANDEL	JURIDISK FORM	ÄGANDETYP	TAXERINGSDELSNR
2120001538	1/1	Kommuner	Lagfaren ägare / Tomträttsinnehavare	200296111

VÄNERSBORGS KOMMUN
462 85 VÄNERSBORG

BYGGNAD

HUSNR:	BYGGNADSÄNDAMÅL	STATUS	NYBYGGNADSÅR	TILLBYGGNADSÅR
7	Samhällsfunktion (Ospecificerad	Gällande		
11	Samhällsfunktion (Ospecificerad	Gällande		
12	Komplementbyggnad	Gällande		
13	Komplementbyggnad	Gällande		

RÄTTIGHETER

ÄNDAMÅL	RÄTTSFÖRHÅLLANDE	RÄTTIGHETSTYP	DATUM	AKT
VATTENLEDNING	Förmån	Officialservitut	20001116	1487K-56/2000.4
Bildningsåtgärd:	Avstyckning			
Rättighetsbeskrivning:				
AVLOPP	Förmån	Officialservitut	20001116	1487K-56/2000.2
Bildningsåtgärd:	Avstyckning			
Rättighetsbeskrivning:				

VÄG	Last	Officialservitut	20101020	1487K-24/2010.1
	Fastighetsreglering			
	RÄTT ATT ANVÄNDA DEN BEFINTLIGA VÄGEN X SOM UT-OCH INFART.			
VATTEN	Last	Ledningsrätt	19920327	1580K-7/1992.2
	Ledningsatgard			

ANDEL I GEMENSAMHETSANLÄGGNINGAR OCH SAMFÄLLIGHETER

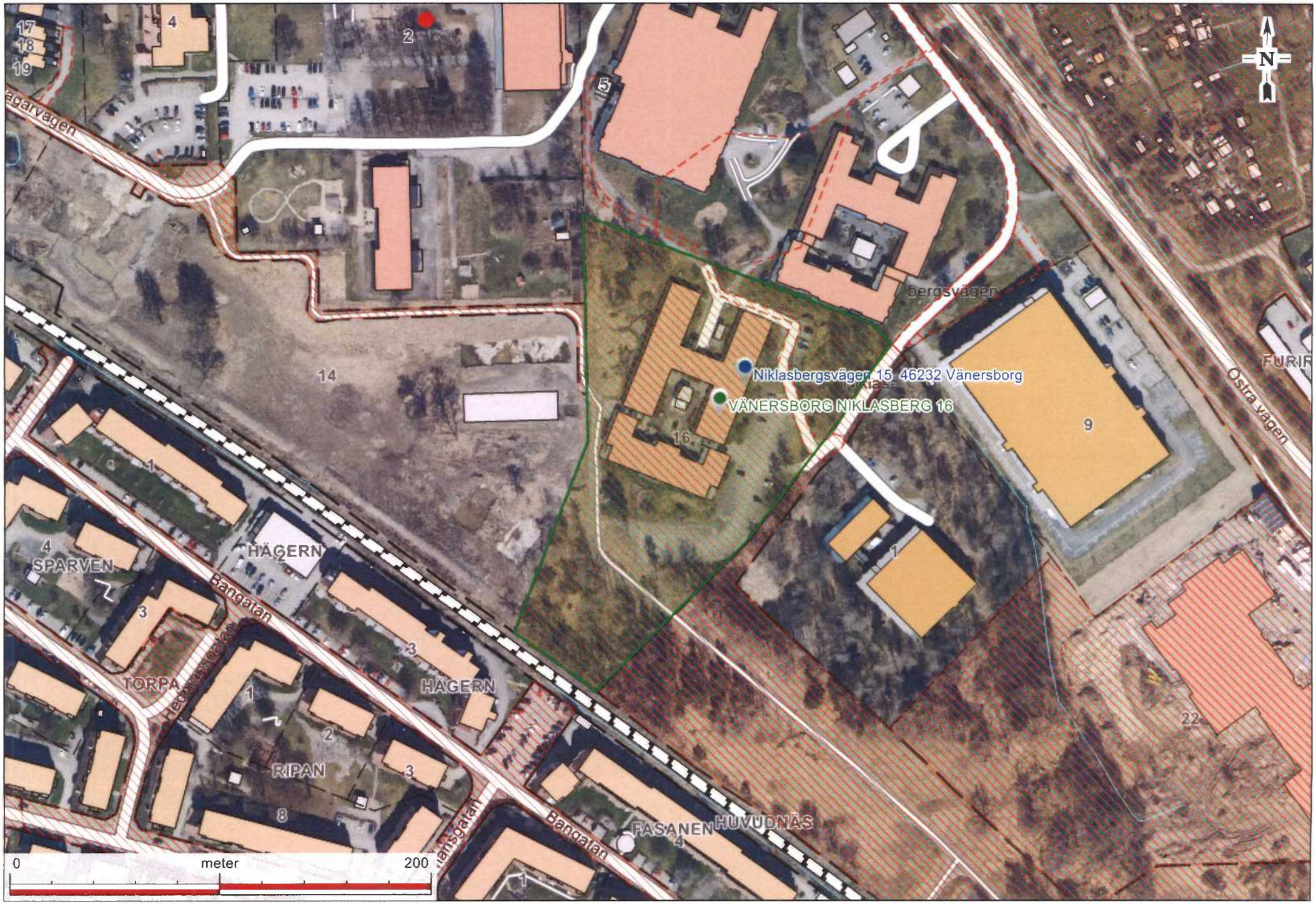
VÄNERSBORG NIKLASBERG GA:1

ÅTGÄRD

FASTIGHETSRÄTTSLIGA ÅTGÄRDER	LITTERA	DATUM	AKT
Avstyckning		20110506	1487K-19/2011
Fastighetsreglering		20120330	1487K-15/2012

HISTORIK

VÄNERSBORG HOLMÄNGEN 1:1

Niklasbergsvägen 15 46232 Vänersborg
VÄNERSBORG NIKLASBERG 16
Bergsvägen
Östra vägen
Bangatan
HÄGERN
SPARVEN
TORPA
RIPAN
FASANEN
HUVUDNÄS
0
meter
200

1060

§ 13

Försäljning av fastighet Niklasberg 16 (äldreboendet Eken)

SBN 2022/347

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta om att godkänna upprättat köpeavtal och därmed medge försäljning av fastigheten Niklasberg 16 för en köpeskilling om 50 500 000 kronor till AB Vänersborgsbostäder (556489-0274).

Sammanfattning av ärendet

Fastigheten har värderats av två oberoende värderare, en på uppdrag av Samhällsbyggnadsförvaltningen och en på uppdrag av ABVänersborgsbostäder.

Konsekvenser av köpet har identifierats.

Köpeavtal har undertecknats och görs gällande under förutsättning att erforderliga beslut fattas.

Beslutsunderlag

- Samhällsbyggnadsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2023-01-20
- Värdeutlåtande Niklasberg 16 från Newsec
- Värdeutlåtande Niklasberg 16 från Svefa
- Konsekvensanalys vid försäljning av fastigheten Niklasberg 16

Sändlista

Samhällsbyggnadschef
Verksamhetschef, Fastighet och service
Mark- och exploateringsingenjören
Ab Vänersborgsbostäder
Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige

2023-01-20 Dnr: SBN 2022/347

Handläggare
Linda Hansson
linda.hansson@vanersborg.se
0521-72 11 69

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Försäljning av fastigheten Niklasberg 16 (äldreboendet Eken)

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår kommunfullmäktige att besluta om att godkänna upprättat köpeavtal och därmed medge försäljning av fastigheten Niklasberg 16 för en köpeskilling om 50 500 000 kronor till AB Vänersborgsbostäder (556489-0274).

Sammanfattning av ärendet

Fastigheten har värderats av två oberoende värderare, en på uppdrag av Samhällsbyggnadsförvaltningen och en på uppdrag av ABVänersborgsbostäder.

Konsekvenser av köpet har identifierats.

Köpeavtal har undertecknats och görs gällande under förutsättning att erforderliga beslut fattas.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden/förvaltningen har enligt beslut i flera instanser uppdragits att bereda en försäljning av fastigheten Niklasberg 16 – äldreboendet Eken. Fastigheten Niklasberg 16 ägs idag av kommunen. Fastigheten har idag en hyresgäst, i Socialförvaltningen, som köparen tar över i transaktionen.

Pris

Fastigheten, Niklasberg 16, har värderats till 48 000 000 kronor av ABVB:s anlitade värderare och 53 000 000 kronor av kommunens anlitade värderare. Dessa värderingar har skett oberoende av varandra. Priset förvaltningen och ABVB kommit överens om är 50 500 000kr. vilket är snittet av de två värderingarna.

En konsekvensanalys har genomförts och identifierat positiva och negativa konsekvenser av transaktionen. Även ett nollalternativ har identifierats. De positiva konsekvenserna bedöms vägra tyngre än de negativa vilket talar för en försäljning av fastigheten.

Köpeavtal har upprättats och gäller underförutsättning att erforderliga beslut fattas hos båda parter.

Samråd har skett med socialförvaltningen som är positiva till transaktionen och angelägna om att den genomförs. Socialförvaltningen har fört dialog med sin nämnd under förra mandatperioden. Socialnämnden var då positiva i frågan.

Förvaltningen utreder frågan om eventuell momsåterbetalning och skatt i fastighetsförsäljningen. Underlaget som presenterar dessa uppgifter förväntas vara klart till dess att ärendet lämnas över till Kommunstyrelsen för fortsatt handläggning.

Beredning

Dialoger inom förvaltningen.
Dialoger inom kommunens organisation.
Dialog med säljaren.
Uppdragit åt upphandlad värderade att värdera fastigheten.

Underlag

Värdeutlåtande Niklasberg 16 från Newsec

Värdeutlåtande Niklasberg 16 från Svefa

Johan Möller/ Morten Sörö

Verksamhetschef, Fastighet och service

Bilagor

Konsekvensanalys vid försäljning av fastigheten Niklasberg 16 (äldreboendet Eken)

Köpeavtal

Sändlista

Samhällsbyggnadschef
Verksamhetschef, Fastighet och service
Mark- och exploateringsingenjören
Ab Vänersborgsbostäder

Handläggare
Linda Hansson
linda.hansson@vanersborg.se
0521-72 11 69

Mottagare
Samhällsbyggnadsnämnden

Konsekvensanalys vid försäljning av Niklasberg 16 (äldreboendet Eken)

Bakgrund

Samhällsbyggnadsförvaltningen har i uppdrag att ta fram förslag på köpehandlingar tillsammans med konsekvensanalys för en försäljning av fastigheten Niklasberg 16 (äldreboendet Eken). Förvaltningen har en tilltänkt köpare i AB Vänersborgsbostäder (ABVB)

Sammanfattning av konsekvensanalys

Den samlade bedömningen av konsekvenserna talar för en försäljning av Niklasberg 16 (äldreboendet Eken) till ABVB. Kommunen tar ett steg i att renodla fastighetsinnehavet och ABVB:s ägardirektiv eftersträvas. Samordningsvinsterna bedöms väga tungt då kommunen inte äger andra liknande fastigheter i området.

Konsekvensanalys

Konsekvenserna kan delas in i positiva och negativa vid en försäljning, konsekvenserna vid ett nollalternativ, att försäljningen uteblir, kan också vägas in i analysen.

Positiva konsekvenser

Fristående fastighet - Kommunen blir av med en fastighet som inte är geografiskt knuten till övriga fastighetsbeståndet. Intilliggande fastigheter ägs idag av tilltänkta köparen ABVB. Kommunen har inga samordningsvinster av att äga fastigheten vad gäller snöröjning, gräsklippning eller annat löpande underhåll.

”Rent fastighetsinnehav” – de kommunala bostadsbolagets direktiv förkunnar att de ska äga bostäder vilket bör tala för att den kommunala organisationen inte ska äga bostäder utom i undantagsfall. Kommunen har inget ännu antaget dokument som fastställer detta, men de föreslås i den föreslagna fastighetsstrategin att kommunen inte ska äga boenden annat än i undantagsfall.

Negativa konsekvenser

Den negativa synvinkeln är svårare att konkretisera det skulle vara att kommunen minskar sitt fastighetsbestånd med en hyfsat centrumnära fastighet bebyggd med en modern byggnad med en stadig hyresgäst.

Nollalternativet

Om fastigheten Niklasberg 16 inte säljs kvarstår situationen som den är idag. Kommunen äger en fastighet avskilt från övriga fastighetsbeståndet i anslutning till ett bestånd som i övrigt ägs av ABVB.

2023-01-13

VÄNERSBORGS BOSTÄDER

Vänersborgs kommun
Kommunfullmäktige

462 85 VÄNERSBORG

Begäran om köp av Niklasberg 16 (Eken) samt form för betalning.

För att samordna förvaltningen av fastigheterna på Niklasbergsområdet har AB Vänersborgsbostäder för avsikt att förvärva Niklasberg 16 (Eken). Värderingar har utförts enligt följande:

SVEFA AB (På uppdrag av bolaget)
Värdetidpunkt: 2022-12-02 Värde: 48 000 000 kr

NEWSEC (På uppdrag av kommunen)
Värdetidpunkt: 2022-11-30 Värde 53 000 000 kr

Bolaget och företrädare för kommunen är överens om att försäljningspriset ska utgöra ett snitt av ovanstående = 50 500 000 kr

Beslut har tagits i bolagets styrelse den 2022-12-19 om att genomföra affären under förutsättning att affären genomförs senast en månad efter det att fullmäktige tagit beslut i frågan, och under förutsättning att socialförvaltningen tecknar blockhyresavta för fastigheten.

När det gäller betalningen för fastigheten har bolaget två förslag varav vi förordar alternativ 1

Alternativ 1:
Belopp motsvarande köpeskillingen tillförs AB Vänersborgsbostäder i form av nyemission eller aktieägartillskott. Detta alternativ stärker bolagets soliditet och förmåga till uthållighet under sämre konjunkturer.

Alternativ 2:
Sedvanlig finansiering via bank eller Kommuninvest där kommunen utökar den

AB Vänersborgsbostäder

Besöksadress: Vallgatan 13, Vänersborg
Postadress: 462 85 Vänersborg
Telefon växel: 0521-260 260
E-post: info@vanersborgsbostader.se
Org. nr: 556489-0274

vanersborgsbostader.se

kommunala borgensramen med 50 500 000 kr och föreslår därför följande beslut: ”Kommunfullmäktige beslutar att såsom för egen skuld ingå borgen för AB Vänersborgsbostäders låneförpliktelser upp till totalt högsta lånebelopp om 2 037 500 000 kr

Detta alternativ försämrar bolagets soliditet, ökar skuldsättningsgraden och räntekänsligheten i bolaget. Även för bolagets och koncernens resultat är detta ett sämre alternativ då AB Vänersborgsbostäder med gällande ränteavdrags-begränsningsregler inte får skattemässigt avdrag för den ökade räntekostnaden som alternativet innebär, en kostnad som i slutändan kommer att drabba socialförvaltningen i form av högre hyra.

Vi begär att få genomföra affären och köpa fastigheten Niklasberg 16 (Eken) av Vänersborgs kommun och överlåter åt fullmäktige att ta beslut om hur finansieringen ska ske.

Med vänliga hälsningar
AB Vänersborgsbostäder

[redacted]

Gunnar Johansson
VD

AB Vänersborgsbostäder

Besöksadress: Vallgatan 13, Vänersborg
Postadress: 462 85 Vänersborg
Telefon växel: 0521-260 260
E-post: info@vanersborgsbostader.se
Org. nr: 556489-0274

§ 16

Tilläggsavtal gällande Niklasberg 16, Eken

SOC 2023/21

Beslut

Socialnämnden uppdrar åt ordförande att underteckna tilläggsavtalet med AB Vänersborgsbostäder avseende Niklasberg 16, Eken. Avtalet gäller under förutsättning att nödvändiga beslut fattas av kommunfullmäktige och i AB Vänersborgsbostäders styrelse.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden har blockhyresavtal med AB Vänersborgsbostäder gällande de boenden på Niklasbergsområdet som Vänersborgsbostäder äger. Vänersborgsbostäder avser förvärva fastigheten Niklasberg 16, särskilt boende Eken. Ärendet är planerat att avhandlas på kommunfullmäktige under året. Socialförvaltningen föreslår socialnämnden att teckna tilläggsavtal, till nuvarande blockhyresavtal med AB Vänersborgsbostäder, avseende Niklasberg 16 Eken. Avtalet gäller under förutsättning att nödvändiga beslut fattas av kommunfullmäktige och i AB Vänersborgsbostäders styrelse.

Beslutsunderlag

- Socialförvaltningens tjänsteskrivelse
- Förslag blockhyra Eken Niklasberg 16

Sändlista

Verksamhetschef SÄBO
AB Vänersborgsbostäder
Kommunfullmäktige

Godkännande

Dnr: SOC 2023/21

Handläggare
Zana Savic
zana.savic@vanersborg.se
0521-72 17 30

Mottagare
Socialnämnden

Tecknande av tilläggsavtal gällande Niklasberg 16, Eken

Förslag till beslut

Socialnämnden uppdrar åt ordförande att underteckna tilläggsavtalet med AB Vänersborgsbostäder avseende Niklasberg 16, Eken. Avtalet gäller under förutsättning att nödvändiga beslut fattas av kommunfullmäktige och i AB Vänersborgsbostäders styrelse.

Sammanfattning av ärendet

Socialnämnden har blockhyresavtal med AB Vänersborgsbostäder gällande de boenden på Niklasbergsområdet som Vänersborgsbostäder äger. Vänersborgsbostäder avser förvärva fastigheten Niklasberg 16, särskilt boende Eken. Ärendet är planerat att avhandlas på kommunfullmäktige under året. Socialförvaltningen föreslår socialnämnden att teckna tilläggsavtal, till nuvarande blockhyresavtal med AB Vänersborgsbostäder, avseende Niklasberg 16 Eken. Avtalet gäller under förutsättning att nödvändiga beslut fattas av kommunfullmäktige och i AB Vänersborgsbostäders styrelse.

Karin Hallberg

Förvaltningschef

Bilagor

Förslag på tilläggsavtal med AB Vänersborgsbostäder gällande Niklasberg 16 (Eken)

Sändlista

AB Vänersborgsbostäder
Kommunfullmäktige

TILLÄGGSAVTAL GÄLLANDE NIKLASBERG 16 (EKEN)

mellan AB Vänersborgsbostäder (ABVB) och socialnämnden i Vänersborgs kommun (socialnämnden) finns ett hyresavtal av den 2002-01-01 med en ursprunglig löptid till den 2017-12-31. Avtalet är förlängt till 2035-12-31 men en förlängningstid om 120 månader. Avtalet omfattar Niklasberg 6 och 7.

ABVB kommer efter beslut i Vänersborgs kommunfullmäktige att förvärva fastigheten Niklasberg 16(Eken) av Vänersborgs kommun. Socialnämnden förbinder sig att hyra Niklasberg 10 till den självkostnadshyra som uppstår efter förvärvet. Hur självkostnadshyran skall beräknas och betalas regleras i det tidigare avtalet mellan parterna. Preliminär hyreskalkyl baserad på avtalad köpeskilling bifogas detta avtal.

Tilläggsavtalet gäller under förutsättning att nödvändiga beslut fattas i Vänersborgs kommunfullmäktige och i AB Vänersborgsbostäders styrelse.

Genom tecknandet av detta tilläggsavtal förlängs inte avtalstiden utan är även fortsättningsvis gällande till 2035-12-31 med en förlängningstid om 120 månader.

I övrigt gäller tidigare hyresavtal utan ändring.

Vänersborg _____

AB Vänersborgsbostäder	Socialnämnden i Vänersborgs kommun
.....	.....
Gunnar Johansson	Dan Nyberg

TILLÄGGSAVTAL GÄLLANDE NIKLASBERG 10 (EKEN)

mellan AB Vänersborgsbostäder (ABVB) och socialnämnden i Vänersborgs kommun (socialnämnden) finns ett hyresavtal av den 2002-01-01 med en ursprunglig löptid till den 2017-12-31. Avtalet är förlängt till 2035-12-31 men en förlängningstid om 120 månader. Avtalet omfattar Niklasberg 6 och 7.

ABVB kommer efter beslut i Vänersborgs kommunfullmäktige att förvärva fastigheten Niklasberg 10 (Eken) av Vänersborgs kommun. Socialnämnden förbinder sig att hyra Niklasberg 10 till den självkostnadshyra som uppstår efter förvärvet. Hur självkostnadshyran skall beräknas och betalas regleras i det tidigare avtalet mellan parterna. Preliminär hyreskalkyl baserad på avtalad köpeskilling bifogas detta avtal.

Tilläggsavtalet gäller under förutsättning att nödvändiga beslut fattas i Vänersborgs kommunfullmäktige och i AB Vänersborgsbostäders styrelse.

Genom tecknandet av detta tilläggsavtal förlängs inte avtalstiden utan är även fortsättningsvis gällande till 2035-12-31 med en förlängningstid om 120 månader.

I övrigt gäller tidigare hyresavtal utan ändring.

Vänersborg _____

AB Vänersborgsbostäder	Socialnämnden i Vänersborgs kommun
.....	.....
Gunnar Johansson	Dan Nyberg

§ 157

Bildande av bolag om turismutveckling på Halle- och Hunneberg AB - nu gällande Aktiekapital

KS 2023/561

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att tillföra det nystartade bolaget Halle- och Hunneberg AB ett aktiekapital på 1 000 000 kr, bestående av 10 000 aktier på 100 kr vardera. Finansiering sker via ökad upplåning.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2023-02-15, § 3 (KS 2021/388), att ställa sig bakom utredningens förslag om bildandet av en gemensam kommunalt styrd verksamhet på Halle- och Hunneberg.

Kommunstyrelsen gavs uppdrag om att ansvara för bildandet av nytt aktiebolag. Kommunstyrelsen gavs även i uppdrag att ta fram förslag till bolagsordning och ägardirektiv för det nya aktiebolaget samt förslag till avtalssamverkan med Trollhättans Stad och Grästorps kommun.

Kommunfullmäktige beslutade 2023-05-17, § 75 (KS 2023/561), om bolagsordning för aktiebolaget Halle- och Hunneberg AB. I bolagsordningen anges att aktiekapitalet ska vara i ett intervall mellan 500 tkr och 2 000 tkr. Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att en lämplig nivå för aktiekapitalets storlek i samband med bildandet uppgår till 1 000 tkr. Kommunfullmäktige föreslås mot den bakgrunden tillföra bolaget ett aktiekapital med motsvarande belopp.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-06-02
- Bolagsordning Halle- och Hunneberg AB
- Kommunfullmäktiges beslut: 2023-05-17 Gemensam organisation för turismutveckling på Halle- och Hunneberg - nu fråga om bolagsordning, ägardirektiv och samverkansavtal

Sändlista

Juridik och säkerhetsavdelningen
Ekonomikontoret

2023-06-02 Dnr: KS 2023/561

Handläggare
Pernilla Bertilsson
pernilla.bertilsson@vanersborg.se

Mottagare
Kommunfullmäktige

Aktiekapital i Halle- och Hunneberg AB

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att tillföra det nystartade bolaget Halle- och Hunneberg AB ett aktiekapital på 1 000 000 kr, bestående av 10 000 aktier på 100 kr vardera. Finansiering sker via ökad upplåning.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2023-02-15, § 3 (KS 2021/388), att ställa sig bakom utredningens förslag om bildandet av en gemensam kommunalt styrd verksamhet på Halle- och Hunneberg. Kommunstyrelsen gavs uppdrag om att ansvara för bildandet av nytt aktiebolag.

Kommunstyrelsen gavs även i uppdrag att ta fram förslag till bolagsordning och ägardirektiv för det nya aktiebolaget samt förslag till avtalssamverkan med Trollhättan Stad och Grästorps kommun.

Kommunfullmäktige beslutade 2023-05-17, § 75 (KS 2023/561), om bolagsordning för aktiebolaget Halle- och Hunneberg AB. I bolagsordningen anges att aktiekapitalet ska vara i ett intervall mellan 500 tkr och 2 000 tkr. Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att en lämplig nivå för aktiekapitalets storlek i samband med bildandet uppgår till 1 000 tkr. Kommunfullmäktige föreslås mot den bakgrunden tillföra bolaget ett aktiekapital med motsvarande belopp.

Underlag

Kommunfullmäktiges beslut, § 75, 2023-05-17 (KS 2023/561)

Lena Tegenfeldt

Kommundirektör

Sändlista

Juridik och säkerhetsavdelningen
Ekonomikontoret

Vänersborgs kommun

Bolagsordning Halle- och Hunneberg AB

Antagen av Kommunfullmäktige 1075

Innehållsförteckning

§ 1 FIRMA **3**

§ 2 STYRELSENS SÄTE **3**

§ 3 FÖREMÅL FÖR BOLAGETS VERKSAMHET **3**

§ 4 ÄNDAMÅLET MED BOLAGETS VERKSAMHET **3**

§ 5 LIKVIDATION **3**

§ 6 KOMMUNFULLMÄKTIGES RÄTT ATT TA STÄLLNING **3**

§ 7 OFFENTLIGHET **4**

§ 8 AKTIEKAPITAL **4**

§ 9 ANTALET AKTIER **4**

§ 10 STYRELSE **4**

§ 11 REVISORER **4**

§ 12 LEKMANNAREVISOR **4**

§ 13 KALLELSE TILL BOLAGSSTÄMMA **4**

§ 14 UTOMSTÅENDES NÄRVARO VID BOLAGSSTÄMMAN **4**

§ 15 ÄRENDEN PÅ BOLAGSSTÄMMA **5**

§ 16 BOLAGSSTÄMMANS KOMPETENS **6**

§ 17 FIRMATECKNARE **6**

§ 18 RÄKENSKAPSÅR **6**

§ 19 INSPEKTIONSRÄTT **6**

§ 20 ÄNDRING AV BOLAGSORDNING **6**

Dokumenttyp	**Dokumentnamn**	**Antagen**	**Antagen av**
Bolagsordning	Bolagsordning Halle- och Hunneberg AB	KF 2023-xx-xx	Kommunfullmäktige
Dokumentägare	**Dokumentansvarig**	**Reviderad**	**Giltighet**
KSF	Kommunjurist		Tills vidare

Dokumentinformation	**Diarienummer**
	KS 2023/561

Ämnesområde	**Intranät**	**Hemsida**
Styrande dokument	☐	☒

Andra styrande dokument som omnämns

Aktiebolagslagen (2005:551), Kommunallagen (2017:725), Tryckfrihetsförordningen (1949:105) och Vänersborgs kommuns bolagspolicy.

§ 1 Firma

Bolagets firma är Halle- och Hunneberg AB.

§ 2 Styrelsens säte

Styrelsen har sitt säte i Vänersborgs kommun.

§ 3 Föremål för bolagets verksamhet

Bolaget har till uppgift att på Halle- och Hunneberg att med fokus på besöksdestination:

- Attrahera nya målgrupper.
- Höja standarden på lederna och anpassa dem efter olika målgrupper.
- Öka tillgängligheten.
- Skapa produkten "Halle- & Hunneberg"; genom ökad service, besökspaket och aktiviteter som en del i Sveriges Unescocertifierade globala geopark.
- Skapa en tydlig och effektiv organisation som tar vara på alla intressenters engagemang.
- Utveckla marknadsföringen genom flera olika marknadskanaler.
- Bolaget har till föremål att bedriva informationscenter med naturum.

Bolaget är skyldigt att utföra de uppdrag som bolaget tilldelas av sin ägare.

§ 4 Ändamålet med bolagets verksamhet

Bolagets ändamål är att för sin verksamhet, med beaktande av samtliga kommunalrättsliga principer, utveckla Halle- och Hunneberg mot en exportmogen destination och en hållbar reseanledning inom det rörliga friluftslivet. Bolagets mål är att öka attraktionskraften för besöksnäringen utifrån Halle och Hunnebergs natur, kultur, miljö och historia och ge medborgarna i närområdet, likväl som internationella besökare, förutsättningar för ett kvalitativt rikt kultur- och friluftsliv.

Bolaget ska inte ha till syfte att bereda vinst åt aktieägaren.

Självkostnadsprincipen är inte tillämplig i bolagets verksamhet som gäller förvaltning av egendom, såsom upplåtelse och överlåtelse av fast egendom.

§ 5 Likvidation

Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla Vänersborgs kommun.

§ 6 Kommunfullmäktiges rätt att ta ställning

Kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun ska få ta ställning till beslut i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt, innan bolaget fattar beslut i frågan.

§ 7 Offentlighet

Allmänheten har rätt att ta del av handlingar hos bolaget enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet i 2 kap. Tryckfrihetsförordningen (1949:105, TF) och Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400, OSL).

§ 8 Aktiekapital

Bolagets aktiekapital ska utgöra lägst 500 000 kronor och högst 2 000 000 kronor.

§ 9 Antalet aktier

I bolaget ska finnas lägst 5 000 aktier och högst 20 000 aktier.

§ 10 Styrelse

Styrelsen består av lägst tre ledamöter och högst fem ledamöter med högst tre suppleanter. Styrelsen utses av kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun, för tiden från den ordinarie bolagsstämma som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättats intill slutet av den bolagsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige utser även ordförande och vice ordförande i bolagets styrelse. Styrelsen sammanträder i regel minst en gång i kvartalet och dessutom på kallelse av ordföranden, när denne så finner nödvändigt eller då någon ledamot eller verkställande direktören begär det.

§ 11 Revisorer

För granskning av bolagets årsredovisning jämte räkenskaper samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning utses av bolagsstämman en revisor. För revisorn får av bolagsstämman en revisorssuppleant utses.

Revisorn och i förekommande fall suppleantens uppdrag gäller till slutet av den årsstämma som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

§ 12 Lekmannarevisor

För samma mandatperiod som gäller för bolagets revisor ska kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun utse en lekmannarevisor med suppleant som enligt 9 kap. 1 § Kommunallagen (2017:725 KL) valts för granskning av styrelsen och övriga nämnder verksamhet.

§ 13 Kallelse till bolagsstämma

Kallelse till bolagsstämma ska ske tidigast fyra och senast två veckor före stämman genom brev med posten eller med e-post.

§ 14 Utomståendes närvaro vid bolagsstämman

Allmänheten har rätt att närvara vid bolagsstämman eller på annat sätt följa förhandlingarna vid bolagsstämman. Detta med de begränsningsmöjligheter som följer av 7 kap. 6 § Aktiebolagslag (2005:551 ABL).

§ 15 Ärenden på bolagsstämma

Ordinarie bolagsstämma hålls inom sex månader efter räkenskapsårets utgång.

På ordinarie bolagsstämma ska följande ärenden behandlas:

1. Stämmans öppnande,
2. Val av ordförande vid stämman,
3. Godkännande av dagordning,
4. Upprättande och godkännande av röstlängd,
5. Val av en eller två protokollsjusterare,
6. Prövning av om stämman blivit behörigen sammankallad,
7. Föredragning av framlagd årsredovisning, revisionsberättelse och lekmannarevisorns granskningsrapport,
8. Beslut om;

a. fastställelse av resultat- och balansräkning,

b. dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen,

c. ansvarsfrihet åt styrelseledamöter och verkställande direktör.

9. Fastställande av arvoden åt styrelsen, revisorn och lekmannarevisor med suppleanter.
10. Anteckning om Vänersborgs kommuns fullmäktiges val av styrelseledamöter samt suppleanter för dessa.
11. Anteckning om Vänersborgs kommuns fullmäktiges val av lekmannarevisor samt suppleant för denne.
12. Val av revisor samt revisorssuppleant.
13. Annat ärende, som ankommer på stämman enligt ABL eller bolagsordningen.

§ 16 Bolagsstämmans kompetens

Beslut i följande frågor ska alltid fattas av bolagsstämma:

- åtgärder som innebär ny eller ändrad inriktning av verksamheten,
- ingående av eller uppsägning av avtal eller överenskommelser vilka – oavsett kontraktsvärdet,
- är av strategisk eller principiell betydelse för kommunen,
- fusion av företag,
- bildande och förvärv av dotterföretag eller överföring av bolagets verksamhet på dotterbolag,
- ram för borgensåtagande,
- övriga frågor av principiell beskaffenhet eller av större vikt.

§ 17 Firmatecknare

Styrelsen får inte bemyndiga annan än styrelseledamot eller verkställande direktör att teckna bolagets firma. Bolagets firma ska tecknas av två personer i förening.

§ 18 Räkenskapsår

Kalenderår ska vara bolagets räkenskapsår.

§ 19 Inspektionsrätt

Kommunstyrelsen i Vänersborgs kommun äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån det inte föreligger hinder på grund av bestämmelser i OSL.

§ 20 Ändring av bolagsordning

Denna bolagsordning får inte ändras utan godkännande av kommunfullmäktige i Vänersborgs kommun.

§ 75

Gemensam organisation för turismutveckling på Halle- och Hunneberg - nu fråga om bolagsordning, ägardirektiv och samverkansavtal

KS 2023/561

Beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar om bolagsordning för nytt aktiebolag enligt bilaga.
2. Kommunfullmäktige beslutar om ägardirektiv för nytt aktiebolag enligt bilaga.
3. Kommunfullmäktige beslutar om avtalssamverkan med Trollhättans Stad och Grästorps kommun enligt bilaga och uppdrar åt Kommunstyrelsens ordförande att så som firmatecknare signera avtal.
4. Kommunfullmäktige beslutar att Kommunstyrelsen tar fram förslag och beslutar om uppdragsavtal till nytt aktiebolag utifrån samverkansavtal som kommunerna slutit, enligt punkten 3.

Bilaga/bilagor

- Bilaga 7; Bolagsordning
- Bilaga 8; Ägardirektiv med bilagt ändringsyrkande från Benny Augustsson (S)
- Bilaga 9; Avtalssamverkan

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2023-02-15, § 3 (KS 2021/388), att ställa sig bakom utredningens förslag om bildandet av en gemensam kommunalt styrd verksamhet på Halle- och Hunneberg. Kommunstyrelsen gavs uppdrag om att ansvara för bildandet av nytt aktiebolag.

Kommunstyrelsen gavs även i uppdrag att ta fram förslag till bolagsordning och ägardirektiv för det nya aktiebolaget samt förslag till avtalssamverkan med Trollhättan Stad och Grästorps kommun.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelsens beslut 2023-05-03, § 102
- Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut 2023-04-17
- Trollhättans stad, beslut KS § 187
- Grästorp kommun, beslut KS § 110
- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2023-04-02
- Bolagsordning Halle- och Hunneberg AB

- Ägardirektiv Halle- och Hunneberg AB
- Avtalssamverkan

Kommunfullmäktiges behandling under sammanträdet

Förslag till beslut på sammanträdet

Benny Augustsson (S) yrkade bifall till kommunstyrelsens förslag med ändring av ägardirektivet enligt skrivelse i bilaga 8. I yrkandet instämde Jonas Sjöblom (MP).

Beslutsgång

Ordföranden föreslog nedanstående propositionsordning som godkändes av kommunfullmäktige.
Ordföranden ställde kommunstyrelsens förslag mot Benny Augustssons (S) ändringsyrkande rörande beslutspunkt 2 och fann att kommunfullmäktige beslutat i enlighet med Benny Augustssons (S) yrkande.

Ordföranden ställde därefter kommunstyrelsens förslag under proposition avseende beslutspunkterna 1, 3 och 4 och fann att kommunfullmäktige beslutat att bifalla förslaget.

Sändlista

Handläggare
Kultur och fritidsnämnden
Grästorps kommun
Trollhättan Stad
Sveaskog
Stiftelsen Bergagården
Hunnebergs Kungajakt- och Viltmuseum AB
Platåbergens geopark
Visit Trollhättan Vänersborg

Härmed avsäger jag mig mitt uppdrag som ersättare i Miljö- och Hälsoskyddsnämnden

Madelaine Jonausson

Vänersborg
2023 05 18

From: Johan Högmark
Sent: Thu, 25 May 2023 08:20:35 +0000
To: Kommunstyrelseförvaltningen, Vänersborgs kommun
Subject: VB: Avsägelse uppdrag

Från: Amanda Roos <ewaroospudel@hotmail.com>
Skickat: den 24 maj 2023 23:05
Till: Johan Högmark <johan.hogmark@vanersborg.se>
Ämne: Avsägelse uppdrag

> Du får inte e-post ofta från ewaroospudel@hotmail.com. Se varför det här är viktigt.

Hej!
Jag vill tyvärr meddela att jag behöver avsäga mig mitt uppdrag som ledamot i kommunfullmäktige.

Med vänlig hälsning
Amanda Blomster Roos

Skickat från Outlook för Android

Dokument

Utskriftsdatum: 2023-06-13 **Utskriven av:** Johan Högmark

Diarieenhet: Kommunstyrelsen **Sekretess:** Visas ej

Beskrivning av sökning:

Id	I/U/K	Beskrivning	Ansvarig
Datum		Avsändare/Mottagare	Avdelning
Ärendenummer		Ärendemening	Dokumenttyp
2023.3537	I	Information från Mediapoolen Västra Götaland AB	Eva Johansson
2023-05-12		Mediapoolen	Kansli
			RAPPORT
2023.3591	I	Byggnadsnämndens riktlinjer för namnberedning	Eva Johansson
2023-05-24		Byggnadsnämnden	Kansli
			BESLUT
2023.3764	I	Information från Mediapoolen om protokoll från bolagstämma, styrelseprotokoll, bolagets årsredovisning med revisionsberättelse och granskningsrapport från lekmannarevisor	Eva Johansson
2023-05-25		Linda Ekström	Kansli
			INFORMATION
2023.3863	I	Namninsamling mot att Hallevibadet ska stängas.	Thomas Sannemalm
2023-05-25		Medborgare	Ekonomikontoret
KS 2023/705		Planerad stängning av Hallevibadet, Vargön	SKRIVELSE
2023.4123	I	Utveckling av befintliga kommunala badplatser	Eva Johansson
2023-06-02		Samhällsbyggnadsnämnden	Juridik och säkerhetsavdelningen
KS 2021/131		Medborgarförslag om badmöjligheter i Vänersborgs kommun	BESLUT